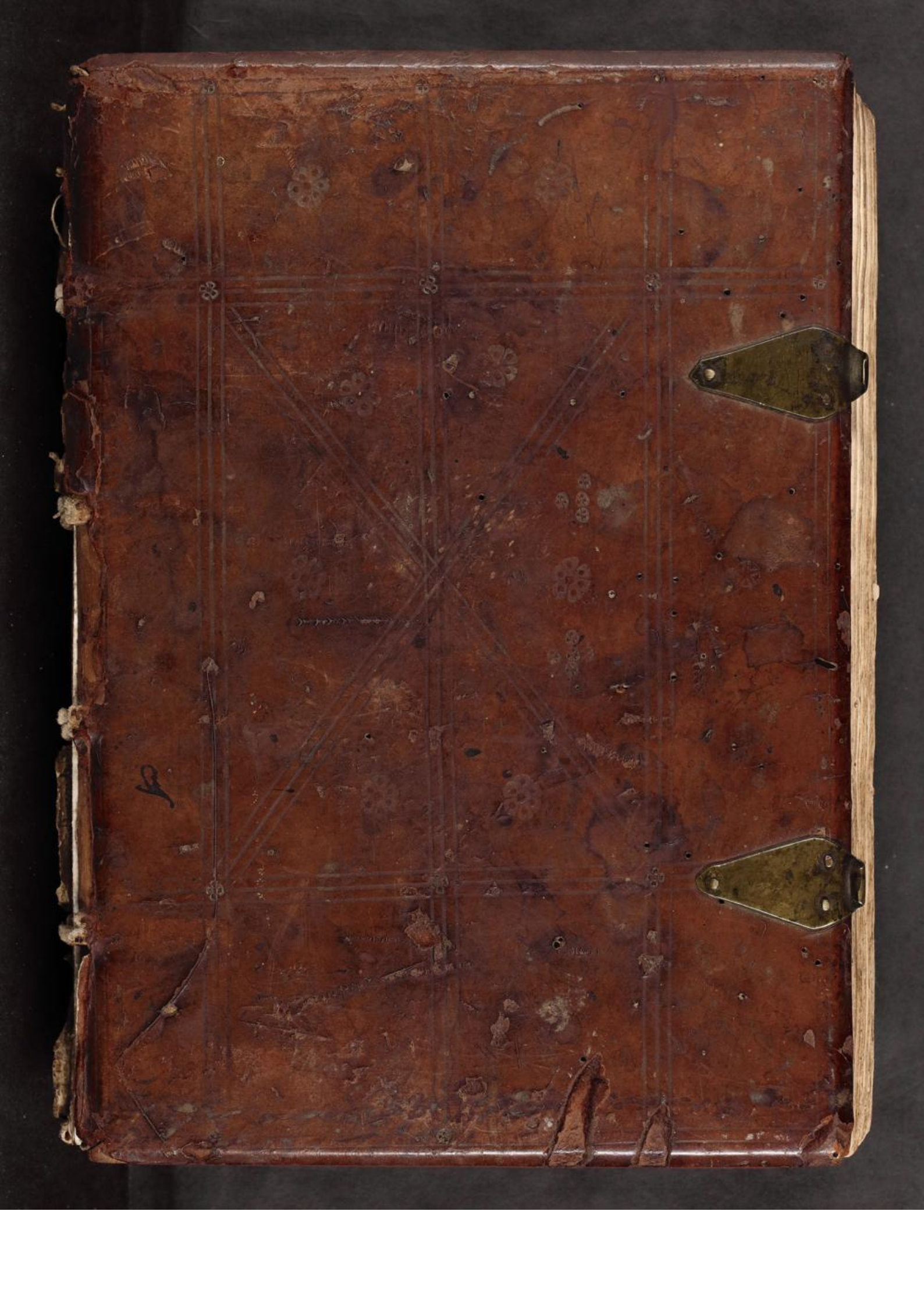

Hs. 177

Epistola Adae Claromontensis ad papam Gregorium de gestis suis
Liber magistri Iohannis Waldensis Virorum ordinis Carmelitarum
Sanctissimo in xpo patri ac dno dno Gregorio apostolice sedis
summo pontifici Adam clericus claromontensis epi devotam
pedum osculi bretis et in eius oculis gratiam invenire. Re
manet inter causas rationabiles nichil censetur utilius brevi
quibus memoria reformatur et in novitatem redit qd oblivio ob
scuravit nobis in solatium et recreationem spiritus quedam ex libris dor
tis certis queda ex cronicis Eusebii Bede Sigiberti Jeronimi queda
propius ex historiali speculo fratris vincentii de ordine fratrum predicatorum
persicis et quedam ex gestis Romanorum francorum et Britonum a mun
di initio usque moderna tempora successibus temporibus stilo breviloquio pur
misi diuinum auxilium enodare ut cui fructus scientie de possit nimi
tibus seu fessus oneribus vel alius diuine studius fatigatus adhuc libro
in solatium recurratis. Et qm fides veritatis verborum adminicula no
desiderat et precordibus clamat sepe rerum sensus misteriorum et veritas
inuratur volens manu exhibere capronem verbis simplicibus nobis scp
si Regna Scithiarum Argiuorum Cretensium Egyptiorum Assiriorum Sicyo
norum atthenesium latinorum Romanorum Siciliorum Lacedemoniorum Corinthiorum
Judeorum medorum Macedonie Isidorii persicarum aspre ac Grecie quibus temporibus
fuere et mixtim habuerunt Reges quos eorum quosdam quatum qualiter
et quomodo eadem gubernauerunt Judeorum cum omnes judices reges et
quosdam pontifices usque ad tempus Romanorum Reges Consules et impe
ratores cum francorum regibus in gallia regnantibus quarto et qualiter et
quibus temporibus regnauerunt. Cum cum et quot Romani pontifices quo et qua
liter et quibus temporibus Romane certis presuerunt Quosdam quoque martires ma
rorum fuere et miti sub quibus principibus et quibus temporibus palma martirii
subierunt Quosdam eciam philosophos poetas ac medicos confessores eiusdem
temporibus certis quibus temporibus et quibus quemque floruere in quibusdam tpm
cuentibus sub compendio ordinauit Hanc igitur ego historia
graphorum immo eorum imitatus vestigia pro opusculo exordiendo
dictis et sententiis applaudo et doctrinis adherens historiis de
functorum eorum quas iam veritas horum qui neglectus quasi in
mortuas abolleuerat in quodam nouitatis essentie sistratum libru
lumque flores historiarum in titulo vobis in solatium compilando Cum
licet mee tenuitatis et vestris oculis reputat tenuitatem expectatis potius
qui tepidum et in hoc summum sui pris constituit Si no a vobis veniat
sed tandem qd ei maximum est indulgentia mereatur Sed si vbi de
prehenderit aliqua de libris gentilium inuenerunt vobis in fastidium
no vertatur Nam et paulus apostolus quoque versus cretas eleganter

BIBL. SENCKENBERG. MS No. 38.

aptauit ad impiu galathaz ⁊ sicut Jeronimꝰ adhuc addescendꝰ
ad petrodem heliadori epi de parthis Amisa et orta bte virginis scripsit
ut reperio eiusq postmodu scripsisse nec ea vera uel falsa esse scripserat
⁊ sed sive vera uel falsa essent ea tn salua fide sine periculo animę le
gi et credi posse ab his qui credut deu per oma facere potuisse ⁊ ut et
pauca apocrypha huic opi sint inserta que tame salua fide sine
periculo animę ut estimo possint ab omibz legi simpliciter atq credi no
tn ea vera uel falsa assero ⁊ sedm ejusdm oma placere qđ boni est
tenere Inde Jeronimꝰ operis nequit ac studii mei est nulla legere ut ex
plicem duplices marcian florez no tn oma placiturus . Hinc est qđ supplex rogito ut lectis omibz imperfectu meu videant oculi vri et indulgeant
ei et in libro memorie conscribant ⁊ Si qua edificanda tuemur ad salute
qua reuelantur sepe pauli que a sapientibus abscondebantur ¶ Porro
pro operis ordine diuidit in tres partes prima pte genet gesta a mundi ori
gine usq ad tempora Julii Cesaris super Romanos primus imperauit
et impar e michaelis ante incarnacionem dni annis dlxvii ⁊ Secunda
genet gesta omiꝫ imperatoꝝ Romanoꝝ Regu francoꝝ Romanoꝝ pontificu martirum et confessoꝝ francoꝝ in quibusdam eventibz tpm
a dicto julio usq ad tricesimu tertiu annu pncipis ffrederici sed lucidius ab incarnacione xpi edocuit . Tertia genet gesta vandalorum et
periz a primo anno qdempriardis dn frederici usq ad annu dni millesimum
ducentesimu septuagesimu continet cetera aduentu ranipodi et sig
na sedm judiciu et qualiter xpus vivos et mortuos iudicabit et in
hoc finiabitur liber iste . ⁊ Dicet aut vincentius in plogo suo
Vincentius Quanto mihi ergo mic arguendus videor qui nitoꝝ
librorum florem quedam atq medullam in unu volumen congesti totidem
sibi coetus ordine congruo hunc redegi Non aut dicta hoc
patrum uel eorum certoꝝ auctoꝝ veterum scripta presumpsi deroganda me
um tractatu sed auctoritate et magister exhibenda ⁊ Precipuum tn hoc opus
opus vnq simplr no sit meu nam ea mea sensu pauca uel nulla addidi
Post igitur est auctor meus aut sola pene ordinatore . Non ignoro me
no oma que scripta sunt tuemisse uel legi potuisse nec me presumo .
Etenim ea illis que legi poteni nostra ubi que nubila sunt exposuisse Alio
quin volumen immensum fieret extendi ⁊ sed de bonis uel arbitror
meliora uel certe de meliorib nonulla collegi ¶ Ut aut veritas operis ple
nius manifestet tanto de virtutib vicioꝝ et sacramentoꝝ et huiusce cetera
que ad edificacionem morum ac fidei eruditionem pertinet et quoꝝ veritas
tres per se patent . Illa ea que mor veritatem primo quasi superflua

Duo sic libri

Deest aliqd

Alia ps alia

penitus esse videantur ut sint ea que de regnis et bellis ut ceteris
huiusmodi enarrantur asterentur obsidaini vrbia satis esse probantur Nam
et hystorie no plus gentilium q̄ ecclie sedm imperatoz et regu tpa de
scribuntur . Lucas em ev̄ngelista dñice hystoria referens in ipo
sui ewangelii principio de herode rege et post paucis de agusto cesare me
minerim scribit ut illa que minus nota erant hominib ab his pene que apud
homines omnes fama celebri ferebantur confirmarentur et roborarent
¶ Ille quippe res geste ut dicit hugo floriacen̄ que nulla regio ac tepoz ymag̃
contradixit emendaverit no q̄ historia recipuerit Sed miti aures
fabulas reputarunt ¶ Valet igitur in hoc ope sumpsisse tpis et ano de ordine
rum regum et imperatoz nomia pontificu Romanoz annotasse breuis
no solu historie appetens vetustam adcuiusq; altius nome imperatoz
uel pape uel regis sub quo gesta sunt habentes affirmare et elucidare
ut si dubitare de tpe hoc ad cathologu regum illius tpis in qua gesta
ea res illa referatur recurri possit Vbiq; repiat quo tpis articulo rego
ille regnauit ac per hoc ea quo tpe illa res gesta sit Veruntamen q̄ de
anoz domi mea extra est inter historias dissonantia nulli recte prese adhere
dum maxime cū mo cometur Sed ad tantu valet ut saltem no quo
anno si quo tpe uel sub quo imperatoꝛe q̄cq; res acciderit annotata .
¶ Terez eo bellis famosis usq; per orbem inter duces regna cōmissis de bellis exhortū
antiq; venirem rego mi pacificus lector adūcere potui quoniam formidē pug
nandi sit contra hostes spūales pro salute mea spūali et ecna gloria
nobis promissa / cum illi quidem ut pote infideles hmoi nesciant et gloriā ig
nari ac penitus exosi tam acriter pugnauerint q̄ salute tpali tm
et gloria memetanea vel adipiscenda uel tuenda . Si quis mihi pre exemplū
supbus me voluisse arguat audiat me nō p modū doctoris sed tractā
toris sed per modū exceptoris vbiq; predecessoꝛes meos certa difficultates quoq;
artis enucleandas mihi exposuisse Si lenia quedā et plana sub
breuitate quadā ut itaq; posuisse In quibz et si forsitan aliqua sint que
no mihi cōpererint sed quoq; tm est mee ipsi ignorantie ¶ Ego quidem no philo⁹ opinia
ignoro philosophos inter se multa diuersa contraria maxime de rez natura / ver
bi gratia dicere quidā esse nature calide posuerint ut Arabes et Auicenna
Quidam vero nature gelide ut Seneca Venena quoq; frigida
esse dicunt ut ysidorus quidā calida ut Auicenna Si quis in ipse et in
aliis huiusmodi pro vrbe absit presumpsit mee fidei prodere et no credidero emendare
admoneo ne forsitan abhorreat si quas habeam grātiatus sub dubio
actoꝛe nominis in plerisq; locis huius opis mihi gratas fecerit . Preterea
cum ego iam pfectus sim in hoc ope me iuuantoꝛe p exceptore more

dñs sitares nrā

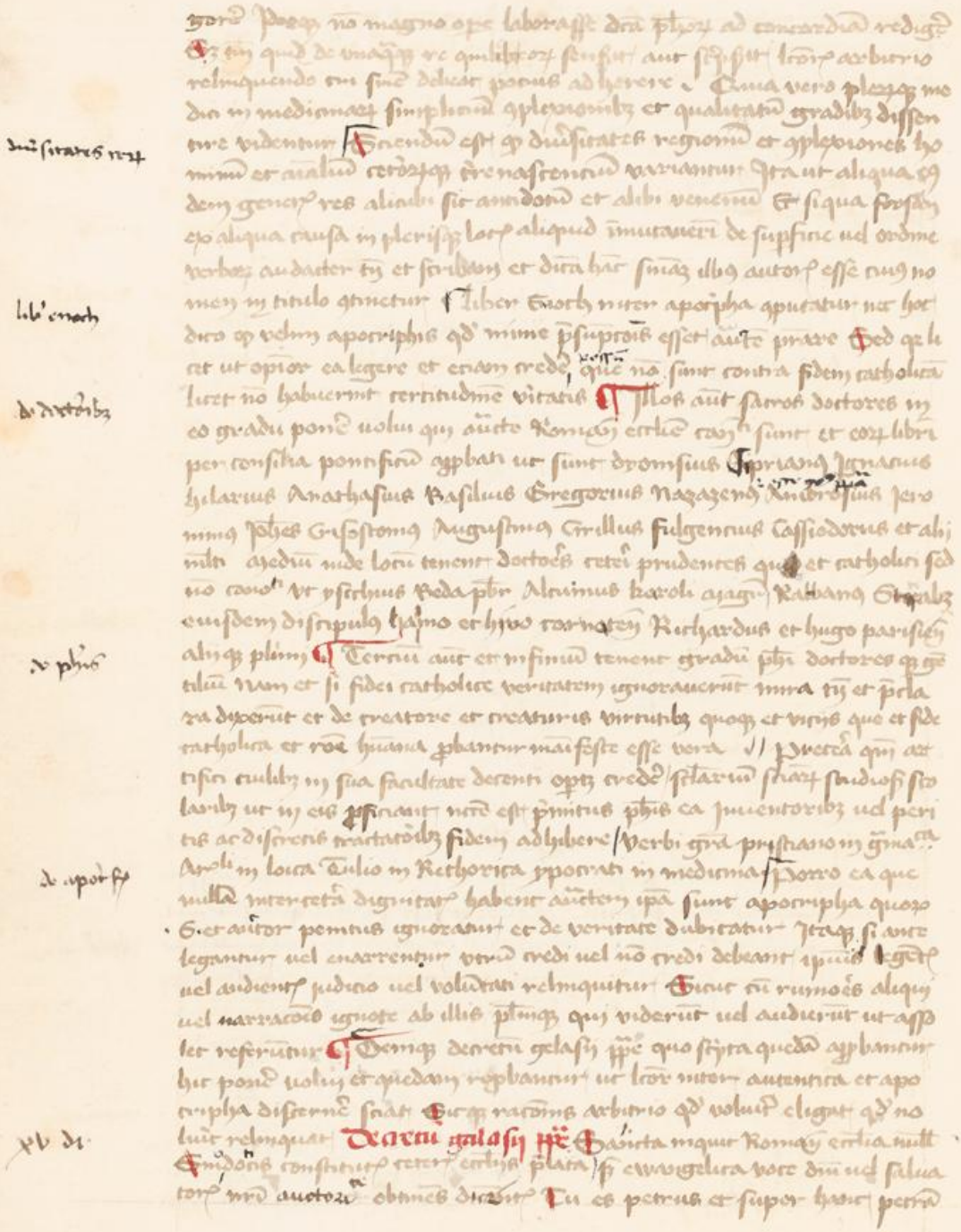
lib' enoch

de doctōrib

de phis

de apocr

pb di

edificabo ecclesiam meam. post ypheniam et apostolos scriptores et euangelistas quas regulariter suscipimus quibus hucusque ecclia catholica per dei gratiam fundata est has etiam suscipi no phibet videlz synodus Nicena mediante imperatore Constantino augusto celebratam in qua arrius hereticus damnatus est. Synodus Constantinopolitana mediante theodosio seniore augusto in qua damnatus est macedonius. Synodus ephesina prima mediante cirillo Alexandrino epo ab ytalia destinata in qua nestorius damnatus est. Synodus Calcedonen mediante marciano augusto et anatholio constantinopolitano epo in qua nestoriana et eutichiana hereses simul cum dioscoro eusebii ophitibus condemnate sunt. Opuscula quoque beati Cipriani Carthaginen epi beati basilii capadocis Johannis Constantinopolitani Theophili Alexandrini hilarii pictauen ambrosii mediolan Augustini ypponen Jeronimi presbiteri Prosperi uiri religiosissimi Gelasii papae Leonis ppe ad Flauianum Constantinopolitanum epm. Opuscula atq tractatus patrum omnium orthodoxorum quos in nullo a sancta Romana ecclia constat esse deuiasse nec ab eius uel patrum sanctorum sanctione legenda decernimus. Decretales quoque epistolas Romanorum pontificum a beato siluestro ppe usque ad nos. Vitas patrum. Paulli Anthonii hylarionis et omnium hereticorum quas ab hiis beatus Jeronimus descripsit. Gesta quoque sanctorum martirum. Acta uero sub sedis antiquae obseruandae singulari cautela in Romana ecclia non legimus nec ne leuis subsannandi occasio in ea oriretur quae et eorum nomina qui scripserunt pene ignoramus et infidelibus aut ductae superflua aut minus apta quae ordo rei suae esse putauerit sicuti nuper beati Cipriani et iulice et Georgii aliorumque huiusmodi passiones quae ab hereticis scripte gloriantur. Nos autem omnes martires et eorum gloriosas actiones omni deuotione ueneremur. Scripta de inuentione sancte crucis et alia de inuentione beati Johannis baptiste capud nouelle quidem uictoriosa sunt et nouelli eas catholici legunt. Sed quia longe ad catholicorum manus uenit paulisper apud suos predari quis diu omnia placere quod bonum est tenere. Item Rufini religiosissimi uiri primos operis ecclesiastice libros edidit et nonnullas scripturas interpretatus est. Sed cum Jeronimus in aliquibus de arrii[s] hereticis nouum illa sentiunt que eundem Jeronimum sentire cognoscimus. Non solum autem dicto Johannis de rufino sed de uniuersis quos idem uir suis zelo dei et fidei reprehendit. Origenis quoque nonnulla que idem Jeronimus non repudiat legenda suscepimus. Reliqua omnia cum autore suo damnamus esse remouenda. Eusebii cronica et eius ecclesiastice historie libros quos in primo narrationis sue libro scripsit et post in laudibus et eorum Origenis quod libet

sfinacois constipsit ¶ Propter ea singularia rez notanda que ad ipsius textum pertinet usquequo ne dicimus venerandos Prosum vnus eruditissimus collaudandus qz valde nobis necessaria contra paganoz voluptuosam historiam ordinauit ¶ Sedulii paschale opus non spernimus Sz amplectimur ¶ Sequuntur de libris apocrifis Cetera vero que ab hereticis et schismaticis conscripta sunt nullatenus recipit catholica et aplica Romana ecclia de quibus quedam que ad nouitatem veneunt et a catholicis sunt vitanda credimus esse animadvertenda ¶ Omodo et constantinus cognomento constantini filius congregatam synodum et assertionem confirmauerunt esse damnatam ¶ Item liber qui nomine petri apli qui appellatur sed clementis apocriphum est ¶ Item liber qui euangelia simulauerit nomine petri iacobi bartholomei ¶ thome matthie barnabe euangelia quoq falsauerunt iuxta et ysistus ¶ Item actus nouum petri andree philippi thome liber de infantia saluatoris et domini et ostauie ¶ liber qui dicitur pastoris liber qui dicitur fundamenta libri omnes hereticorum discipuli diaboli ¶ liber qui dicitur thesaurus liber de filiabus ade uel geneseos Actus bede uel pauli liber nouus liber querelaz qui ab hereticis scriptus est sancte ¶ Cuius nomen primum est ¶ Reuelationes pauli thome ¶ stephani ¶ Item scriptus de maria prima ade testamentum iob ¶ prima origenis penitentia cipriani liber diogenis noue gigantis liber iannis et mambre liber qui dicitur physiologus Ambrosii nomine signatus sed ab hereticis conscriptus liber qui dicitur sors apostoloz ¶ centimetrum de de zopo virgiliano ~~ versibus paginam historia eusebii pamphili ¶ Appendicula struciani lactantii asserani presbiteri et capellani ¶ alius clementis Alexandrini Tarsi Cipriani Antiochie Cretensis Cassiani galliarum presbiteri ¶ Item de victoria pictauensi epi ad hilarium ad habagarum regem et epi habagarii ad illum passio quirici iulitte et georgii liber qui dicitur gradus salomonis liber quoq ¶ Concordia magistri Nicolai Cotheretensis agathonis basilidis ebionis et cerdonis hereticoz quos in codice actoribus actoz apocrifarum sub anathematis indissolubili vinculo constitemur in eternum esse damnatos Actor. ¶ Gelasius decretum gelasii papae illud autem hystoriis ut uterque auctoritas et apocrypha ab scriptis discernendis et quid uolumus eligatur uel reprobetur ¶ De gestis primi etatis Vincentius

DEus ante omnem diem duo creauit scz naturam angelicam et informem mundi materiam ad imum autem visibile fecit de informi materia per sex dies distinctos ¶ Item distinctio duplex accipitur uel sicut Augustinus in angelica cognitione uel sicut omnes

dorcoꝝ in tempoꝝ ſucceſſione ¶ Prima em die ipa qꝝ eſt dñs luxo
luxemaꝝ diligit et omna in luce facit recte mudi fabrica a luce in
chroauit que trib diebꝫ ſpacio ſtꝫ ad qrtam diem in qua celeſtia lumi
ria formata ſunt curſuiꝫ ſuo diem pegit ñalem ¶ Secunda die
deus firmamentum qđ et celꝫ dicunt rotundꝫ et mobile recta ſenſi
bilia gignens mira ſt ex aquis congelatis in modꝫ cryſtalli ſolida
tꝫq; mandato ſuperiores et inferioꝝ aquas ab inuicem ſeparauit ¶ Ter
tia die deus aquas inferiꝝ que totꝫ aerꝫ ſpacium vaporabiles et
expabant ſolidatas in vnã materia aggregans terram aridam reli
quit ¶ Diebꝫ quatuor elementa per ꝓpias ſuas vnio ꝓponderꝫ gradib
inter ambitu firmamenti diſpoſuit ¶ Equoꝝ die ipam terram aquis
nudata cunctꝫ herbaꝝ generibꝫ decenter veſtiuit ¶ Omnis qꝝ generis lig
na fructifera ex eadem ꝓduxit nõ par moras tpis ſicut nunc ſꝫ
ſtatim in maturitate mudi in qua et herbas ſeminibꝫ et pomis arboꝝ
vemſtauit ¶ Quarta die ſuperiorem mudi ptem deus celeſtis
luminibꝫ ſole luna ſtellis adornauit que diebꝫ ac noctibꝫ terram viri
ſim illuſtraret et mutatiõem ſuo motu cuncta cuiꝰ tpa diſtinguerent
¶ Quinta die ornauit aerem volatilibꝫ et aquã natantibꝫ unumꝫ quide
ex aqua ꝓducens eo qꝝ ſic ſanctus ſpꝰ aque in aera tenuatas et
aeris in aquam ſpiſſando ¶ Sexta die ornatꝫ cunctꝫ ſuperioribꝫ mun
di partibꝫ .i. celo aere et aqua ornauit deus mundꝫ ptem .i. terram
ꝓduxit cum e tra tria genera animaliuꝫ ſꝫ iumenta reptilia beſtias
Eadem quoꝝ die deus hominem habitatoꝝe mudi ꝓduxit ex duabꝫ
naturis cum conſtituit rationabilem ſpm in ſenſu ad imitatiõem cuius
diam qꝝ eam angelus ſpualis natura prius corruerat per ſuperbiam
et corpus quidem ipm ad nomen tue ymitatiõe ut dñs eſt de limo
terre format creatoꝝe ſtatuit oim qꝝ membroꝝ diſpoſitõe mirabili
vemſtauit Adam vero ad ymaginẽ et ſimilitudinem ſuam de nichilo
creans eidem corpi vificando ac regendo inſpiranit Adam
creatoꝝ Porro deus hominem de agro damaſceno vbi cum forma
uit in paradiſum tranſtulit Eua format. de latꝰ qnus dormienꝫ
coſtam detraxit vide mulierem formauit Adam euigilans nomi
ci impoſuit conſtituitꝫ dñe deus cum dñꝫ domꝰ ſue ut omnibꝫ poſſꝫ
nulli ſubiectus niſi deo ſoli qui oma ſibi ſubiecit de ſuo Adam et
eua ejulant Deus aut legem eis impoſuit quam qua diabo
lo ſuadente tranſgreſſi ſunt de paradiſo deberis ſunt exuti Nempe
dam et eua ſicut creduntur ipo die creatoꝝ ſexta die mudi in
paradiſo circa meridiẽ ſuauitati ſunt et paulo poſt circa horam no
nam ſunt exuti unde et nouus homo populꝰ eadem poſt tribulatas

eozt reuoluerees 6 sexta feria vnj hꝰ aperit hꝰa sexta crucifixus
cuspem pro debito soluit et hora horam nona expirans latroni pa
disi aditu reseruauit · Quem itaq; in epulum ad huanid currut sa
lutu virgines cum de paradiso egressi sunt et eo tunc carnaliter re
gerunt vide dicit Jeronimꝰ ep mpne repleti mundum vnigen
tus paradisum Caym z abel gñant

Anno itaq; vite ade xxvo natus est ei Caym et soror eius cal
mana post alios aut xxv natus est ei abel et soror eius delbora
Creditur aut Adam in spu filios docuisse deo decimas et primicias
offre · Caym ergo auarus agricola spicas tondras et torrosas se
ris viam de obulit et melioꝝ sibi retinuit ¶ Abel vero simplex
et innocens de pmogenitis gregis obtulit et qm eius vita deo pla
cuit ignis de celo descendes oblacem suam incendit / Caym indigne
tus et gre ferus videns eu in agro damasceno per ddm omdit
et expectata a deo maledictus sinal vagus et profugus a facie dñi
Alamech in quadre sua vij casu transfixus interiit vbi vero Abel a
Caym occisus est ibi est mur(us) ciuitas vrbs damascena ¶ Caym post pauca in
frem abel / de salute etna desperauit et qui cuius terrenis cultatem in
terna pmia condidit Ragnis quoq; et violencia opes congregauit
mensuras et ponderu pmia inuenit / edificauit ciuitates
muraurit · Et cunctis illos quos lesam ob seueritate suos in vrbibz collegit
Demqꝫ studia filiorꝫ Caym audit quales sint ¶ Alamech cum pmia cor
rupta et mores bigamia bigamam introduxit et sic adulterium con
mixit Cuius etia pgenies artes quasdam merchaturas et curiositates ad
inuenit ¶ Jabel sit pastoralia tentoria pastorꝫ Jubal vero primus so
nore musicorꝫ seu consonancias que primit que premit ad voluptate
dantur aurium ¶ Tubalcayn artem ferraria et sculptuias metallor
deseruietes concupiscentie erat libidinis oculor ¶ Noema quoq; sororꝫ
inuenit artem uarie texture ¶ Adam vero genuit plos filios et
filias ꝙz nos cetera omissa Seth tm assumimꝰ per que ure reparatus
linea usq; ad xpm est deducta ¶ Adam itaq; post mortem Abel ve
hementer amod plus estuans regnauit vxorem et genuit Seth
cum adam esset o xxpo annoꝝ secdm hebraica veritatem ¶ Porro
Seth virtutu studuit et in esset vir egregius pmittebat sui filios habuit
x filios quoq; Seth scriptura vocat filios dei eo q deum colebant mun
dentes virtutu ardentes ante ab adam esse pdicta duas tm fabricabat vrbz
esse ventura vna pre aqua alteꝝ per ignem ne artes suo studio
inuentas deleret oblituis eas in duabz columpnis altera lapidea altera

laterita constituerunt ut si laterita exterminarent ab ymbribus lapidea
manens ꝓberet hominibz scripta rogauerunt quam lapidea usq; hodie
dicitur in Syria ꝓmanere ¶ Seth etatis sue anno C vo ab exitu
mundi cco xxxvo genuit enos Enos anno etatis sue xc mundi vero
ccc xxxvo genuit Cainam ¶ Cainam etatis sue anno lxxxvo mundi
ccc lxo genuit Iared Iared anno etatis sue c lxvij mundi vero dcc xxxvij
genuit enoch ¶ Enoch anno etatis sue lxvo mundi vero dcc mundi vero
lxxxvij genuit matusale Enoch ad cui ccc lxo annos translatus est
dum inter ꝑadisum uoluptatis ad tpus ut in fine temporum cū helya
vemat et corda fidelium ad pcem conuertat ¶ Hic cum in quadrc vij
prios sit filios Seth fuit optimus sicut Lamech in quadrc impios sit
filios Cayn fuit pessimus ¶ Ex vero tribus stipsit ut aut iudas apls
vij ab adam ꝓphauit dicens enoch ecce venit dns in scis milibus
suis facē iudiciū inter omnes et arguē omnes impios de ¶ Triquide er-
go claret ab ipo primo homine exordiū tractū repisse qui ductus inpet
qui filij ac nepotes sui in studio seruiebant tuam unde filij Seth cum
iubal coss consanguineos in uoluptates ea que sapienter de disciplina
celestis rei adinuicem adinuicem cum reliquis artibz ut dem est ostip
serunt ¶ Hanc filij Enchim zerim vij quab quadribz ꝓmanser-
deū dicentes dnm omn et uirtutes studentes .Denud tpe predente de
primo splendoribz sedem scripta ioseph admala sue ꝓgressi neq;
legentes timentes deo ulcus ꝓbentes ecce homes uspiam parentes
sed zelū que prius habuerant pro uirtute in duplam malitiā per-
ea que gerebant postea demonstrabant ob hoc ira dei contra se dei
uentauerunt ¶ Mathusale aut anno etatis sue c lxxxvij mundi
vero dccc lxxxvij genuit Lamech ¶ Lamech anno etatis sue
c lxxxij mundi vero dcc lvij genuit noe ¶ Noe anno etatis sue d
ij mundi vero dcc lvij genuit Sem et exponentibz horum malicias
per hos dies prepit dns noe ut archā ꝑstruet **Noe archam edificat**
¶ Noe aut edificare cepit archam et ccc in C annis ꝓpleuit qui
tentū anni dati sunt hominibz ad penitentiā Nam noe solus ꝓphe
ꝑdicabat inter penitentia ut pena euaderet imminente omnes quippe
carnis corrupat uiam suam Nam filij Cayn cū uxoribz sim suoz eo
ierunt et uiri cū mulieribz illo ducto pter sunt corrupti filij uō Seth
quondam religiosi cōtra ꝓhibitorem ade patris sui concupiscentia uin
ti filiabz Cayn simul coniuncti ex quibz gygantes sut gnati qui fuerut
tam ardui ꝙ corpm inamitate spaciosi potentes uiribz sed moribus
incompositi ¶ Erat quoq; archa longitudo ccc cubitoz latitudo

ꝓꝑop altitudo ¶ quos tradut doctores cubitos fuisse geometricos quoꝝ
vnus completꝫ vij humidos . Aretha bicamata et tricamata esse dicitur
¶ quiq; mansionibz distincta ꝑma terrenis recipiendis Secda arboribus
reponendis Tercia animalibz aialibz Quarta animalibz aialibz Quinta ho
minibz aubz ep eis erat Introducti sunt in archam de cunctis animan
que mouebantur super terrā ¶ Quinta de immundis de mundis vō septena
que nec capta introducebat sed venerīa et mactāde volentia ꝓmittebat
diuina nāq; virtute hoc fieri est no humana Ingressus est aut noe ar
cham et vxor eius cū tribz filijs Sem cham et japhet et coꝝ vxoribus
Inundauerūt aut aque diluuiū/ anno Sem cᵒ noe vero dcᵒ ab
initio mundi ascdᵒ lvj et fuit ꝑma mundi etas ultimatur De diluuio
¶ Noe post diluuiū vixit Gesta secunde etatis annos
annos ccc l ¶ Post diluuiū etas hominis est immutata eo ꝙ fir
mamenta corruptior/ terra sterilior vnde vix racionibz conceditur hominibz cum
antea sine cibis fructibz pascerentur ¶ Sem post diluuiū anno etatis
sue cᵒ ijᵒ apud vero asc dcᵒ lvijᵒ genuit arphasach . Benedictus
denīq; duobz filijs noe Sem et japhet et cham in medio eoꝝ maledi
ctus usq; ad abraham de quoꝝ aliquoꝝ memorande qui ꝑ que deū colerent
Silend est ¶ Eame de tribz filijs noe Sem cham et japhet dissemi
nate sunt gentes de japhet ꝙmodo de cham ꝙmodi de Sem ꝙmodo que
sunt hodie gentes et linguae crescendo gradus et mansiones impleuerit infrās annotat ¶ Cribz vero filijs noe adhuc ipso vi
uente vnū philone nati sunt ꝙmodo virorū et c centena milia et
c pueros hodie super se tres duces ꝑmus rex in populo
¶ Regnū eni nembroch de filijs cham regnauit super fres
suos et uidus a tempo quodā filio noe sapiente de quo mo
ses tacet qui et astronomia fuisse et fabros quosdā cuentus
pudit maxie de ortu et occasu quatuor regnoꝝ de quibz et daniel
ꝓphetauit ¶ Hoc ꝑmo vero nembroch cepit regnare ferocior super filios
Sem ¶ Super vero filios japhet Sulpicius Is nembroch distrahe
bat homines a cultu dei et regnū adorare cogebat ¶ Fuit aute ꝓdi
cti Regis huius babilon et aratha et archad et chalanne in ter
ra samaar Aratha que est edessa ciuitas . Arphasach filius Sem
a quo caldei anno etatis sue ꝙmodo anno mundi ꝑdē ꝙmodo
et ab initio mundi ascdᵒ tricesimo ꝑmo genuit sale a quo Sama
rite et mundi Sale vero anno vite sue ꝙmodo genuit heber a
quo hebrei ¶ Sub hijs duobz Arphasat et sale nichil legitur

famosum euenisse ¶ Heber autem anna vite sue vocem gemuit
phaleg ab hoc sedm psephium dr fuit hebreus qua in domo eius so
la remansit lingua hebrea sed hmana simplex qua homes homes
vtebantur hinc quoq filius nome habuit ab euentu sic phaleg di
uisio qz in diebz eius diuisa est terra **Lingua rum confusio**

Omnes vero duces supdd conuenert in campu Semaar et ci
mentes diluuio consilio nembroch volentes regnu sibi reperi
edificare turri excelsissime et lateribz que usq ad celu pingeret dix
in ea lingua confudit vt vnus quisq lingua alterius no intelligeret
Sed adp petrus lapides uel aliud qdp porrigeret Hic q ressidentes appo
sito per orbem triplici in diuisis regionibz sedm linguar suar
varietates dissemnati sunt filii Sem obtinuisse ferunt Assiam
filii cham affricam filii japhet Europam vnde tridentus Orbis
in tres ptes non equaliter est diuisus Nam asia a meridie per
orientem usq ad septentrione ad occidentem pducit ¶ Europa vo
a septentrione ad occidente Affrica medio orbem sibi tenet asya ge
dui vero Europa et affrica Hinc ideo due ptes sunt q inter vtrasq
ab oriental mare magnu grecie ingrediunt quod eas nusquam

De asya et eius partibz ysidorus

Asya ex nomine cuiusdam mulieris est appellata que apud antiquos in prio
oriente hemisphirium pre orbis dispota ab oriente ortu solis a
meridie oriental ab occiduo vno mare finitur a septentrione
meonide lacu et tanai fluuio terminatur ¶ Hic quoq reperit
paradisus qui est locus orientis pribz omni genere lignoz et pomiferaq
arborz consitus hinc erant ligna vite non ibi frigus no estus Hz
ppetua aeris temperies est de cuius medio fons prupens totu ir
rigat irrigatq cuius lam post perit homid adimit est inclusus ¶ Af
fra a nilo flumine dra est tra est populata multis hinc opida
et flumina Ubi sunt montes aurei quos admirantur diuersos
et grifes et inemsos horu monstra impossibile est. Due erant
credita est tra tra ptes ner mtz sit de horu uel de urbiu
copia nu sol nidi nisi a natali plo rectissime ¶ Europa gens be
lligerosissima inde paludorum vrbem meotidem quod quidam eos po
lustres nominat ¶ Panchia gens inde a frankincz regionem etiam
regina sua hercules fuit filia ¶ India gignit homines cetos ele
phantes magnos ibi quoq sut monstra diuersi generis Hic ortes
enormes tauri admirabiles agnotheros bestias pisaros aues ingentes
tritones padum pomaria passim hinc duces oriente et alia plu

mirabilia ¶ Parthyam parthi ex asiria venientes cum eo sua
nomine vocauerunt ¶ Assiria vocata est ab assur filio Sem q̃
cum regione post diluuiu pmo incolut In hac regione pmu
inuentus est usus purpure Ibi primu crimii et corporis ung
uenta inuenerut et odores quibz atq; Gregor effulsit luxuria
asedia et pfida a medo et pfida et pso regibz cognomiate sur a
dia vero medicam arborem gignit qua alia regio nec profert
In pfida quoq; orta est primu ars magica qua nembroth gigas
inuenit qui pres igne colere docuit ¶ Mesopotamia regio est q̃
inter fluu pfidum et simu arabicu augusto tpe motu versus
orientem contenditur Babilonie regionis caput Babilon est
urbs a qua et inicipata tam nobilis ut caldea et assiria et me
sopotomia ni eius nomine aligi uocarent ¶ Arabia vocata a sa
cra hor em signare nepreratur eo q̃ thuriferos odores creat
Ibi nascunt arus semp Cardomo gemma et inus plura preciosa ibi
inueniunt Ipa est Saba appellata a filio thus qui inde patris
est sabba ¶ Siria quida Syrus a suo nomine appellasse phybetur
habet aut ni se principalis q̃magenam semita et palestina cuius pars
est iudea absq; Sarracenis et nabateis ¶ Cumagena est prima
prouincia Syrie vocabulo cumare nobis indigena ¶ Semi ra
chmis ni Syriam pulcher apud Sidone regnauit eadem q̃ pul
cram ex suo nomine semiram appellauit ¶ palestina pulcra phi
listhim urbem metropolim habuit que nunc dicitur astalon ex nia
tate omes et cum regio est palestina indigena ¶ Iudea ex
nomine iude est appellata ex cuius tribu reges huius loci est pale
ne regio que prius chanaam dicta est a filio Cam Chanaa sine a
doreo Canaanee gentibz quibz expulsis eande terram inde pos
sederut In medio aut iudee montes Thabor est quasi umbilicus
totius regionis Hiericho est tam dulcis et fertilis opima balsamus
ut inde cum terram pmissionis estimaret ¶ Samaria regio pa
lestine ab opido quondam nomine accepit quod vocabatur Samaria
montes quedam regales in ipsi que nunc ab augusti nomine Sebastia
nuncupatur Hec regio inter iudeam et Galileam media iacet ¶
Galilea regio palestine vocata est que gignat randidiores homi
es q̃ palestina et est duplex superior et inferior sibi tonepe Syrie et
semiri adherentes ¶ Penthapolis regio in confinio arabie et
palestine sita dicta a quinq; ciuitatibz impiorz que igne celesti sunt

consupte Nam pro stele ymolacz de celo descendit ignis qui regiacz
allacz in cineres cunctos dissoluit ¶ Nabatheca a filio hismael est
minupata tamen aut inter iudeam et arabia et surgens ab eu
frate in mare rubrum porrigitur et est pars arabie ¶ Egyptus ab e
gypto damay fre ibi regnante nome arrepit ymbribus insueta et plu
uiaz ignara nilus eam solus irriguus irrigat et mundaroc
sua fecundat Canopa finis egypti a canape menelay gubernatore si
tus in ea insula que libie priorem et ostium nili facit ¶ Cerca
est oppidum orientis a quo et gens finitima et circa regio nuncupata
est ¶ Rictine regionis ppe agris bistonius vocabulo dedit ¶ Go
na sicut et gorea amagogi filio japheti fertur cognominata ¶ Ger
mania dicta est a silua hercynia que subinde subiacet ¶ Albania
a colore populi nuncupata est eo quod albo fere nascantur crines
nes nigentes tante feritatis ut tauros primas leones premat ¶
Armenia vocata est ab armeno psonis thessalie comite qui ea in
ter taurum et caucasum a capadocia usqz ad caspium mare pro
tensa est autem duplex armenia inferior et superior ¶ Hibergia
regio est asie ppe ponti armenie iuxta capadociam urbem ppriam
denominans hec in caspias fauces fera est promunte minoris asye
Asya mior capadocia cingitur ab aliis gentibz undiqz mari ex
ceditur nam ex septentrione ponto euxino hz ab
ortu sia per pontidem a meridie egeo mare habet quoq; puincias
bithiniam lidiam Caram pamphiliam pisidiam licaoniam
frigiam cuius regio est troia qua a suo nomine patet grammedis
troyo appellatur ¶ Item Galacia dicta est a gallis gallorz gentibz a
quibz expulsis occupata fuit primo gallo grecia dicta est mu ex
antiquo gallorz nomine gentes galathe dicuntur a regione galacia
Europa quippe agenoris fuit De europia et eius puiis
regis filia fuit qua iupiter ab assiria raptam creditum ad
huc est ptem tertiam orbis ex eius nomine appellatum ¶ Tanais
aut a fluuio Canaw descendens ad ortum per septentrionalem
oceanum usqz ad fines hyspanie orientalis et meridiana a ponto
confinis gens tuto mari magno cingitur et insulas trades finitur
prima europa est Scitia inferior cuius prima pars est alania pri
mum dana ubi est gotia deinde germania superior uno septentrio
nale oceanum inferior contra remum ¶ Tracie tracis filius japheti
nomine dedit alii a fluuio hebro tracia dicta appellatam hanc
ab oriente ppont et urbs Constantinopol oppo est a septentrione
hister a meridie egeo mari adherent ab ortu asia asiatica illi

subiacet ¶ Grecia dra a greco rege qui totam illam regionem tenuit ¶ Huic aut pueie huius octo quarū prima est ab occidente dalmatia deinde epirus inde hellades inde thessalia ¶ Hungaria est chorinthus grece deus inde achaya primus achaye et duc in mari Sueces et ciclades ¶ Illiricus aut gradus omis grecia est ¶ Pannonia ab alpibz apenins dra est quibz ab italia se terminat vrgo fortis et solo leta ¶ Histriam hister amnis vorat qui eius tram influit ipe est danubius hec aut hystria a septentrione paxonam ¶ Italia olim a grecis occupata magna grecia appellata est deinde a rege nomine latina nouo et latium dra est qua latini ibi latuit ¶ Postremo ab italo siculoz rege ibi regnante italia appellata est cuius finis longitudie amplius qz latitudie a gyron ny eurum extenditur a meridie tyreno mari ab aquilone adriatico clauditur ab occidio alpibz iugis finitur Terra omnibz rebus pulchertria solo fertilitate pabuli vbertate frugiferissima habet latius venatu arripui atq; lutino fluuios crudeli tyberim et tempestes fontibz bayas Tuscia ps est italie vmbria vero ps est nursye ¶ Etruria ps est italie Campania prima italie habet tras hyeme atq; estate vernates sol ibi mitis ita temperies aer purus et blandus ¶ Apulia est ubi brundusium qua echoli steuin diomedem duces condiderut ¶ Gallia dra est a candore ppli gala em grece latine lac dicitur hanc ab oriente alpibz iuga tuentur ab occasu oceanq; includit a meridie prerupta Pyrenei a septentrione Renj fluenta atq; Germania cui medio belgica finis aquitania est Regio est gleba vberi et pabulosa et ad vsū animantiū apta fluminibz quoq; et fontibz irrigua ppiisa duobz magnis Reno et Rodano fluminibz Belgis aut omnibz est gallie a qua belliga prima dicta est ¶ Cisalpina quasi citra alpes Transalpina qi trans alpes quasi extra septentrionem Beatrina vero qp sit inter Renu ¶ Yspania prima ab ybero ampne yberia vocata est postea ab yspano yspania cognominata est Cita aut est inter affricam et galliam a septentrione pyreneis montibus clausa a reliquis partibz undiq; mari circumclusa omni frugum generibz fecunda geniaq; mercatoz copia diuitissima habens vrbes quinq; duces sunt aut hyspanie ¶ Citior que i septentrionis plaga a pyrenes usq; ad pharetramne porrigitur Ulterior que i meridie a calpe usq; ad gaditanu freti extenditur

Affricam aut notatam quidam inde existimat q̃ aprica
q; sit apta calo uel soli et sine errore frigoris Alij affricam
dicit appellam ab uno ex posteris abrahe qui vocat est affer pri
pue aut a similiz egipti gentis uiso meridiem per ethiopiam usq; ad
atlantis montis a septemtrionali vero pte mediterraneo mari quo
ta claditur et gaditanum fretu finitur habens plas quadras sti
libiam ferentem pentapolim tripolitan q; quadram que de nuo
mid magnaq; urbiu ita vocat s̃ ostia Tubricta leptis magna
Sirtem Abrizantena que ex duobz nobilissimis nome sortita e Sic
zengis ubi et carthago ipa et ucd affrica inter bizanciu z mi
nudam sita est Cirtam minudia que ab utrolis passim vagan
tibz sic vocatur eo q; nullam ciuitatem haberent sedem Mauritta
nia quinta est affrice mauro nec greci vocant nigrid unde si
nus gallica a candore ppli ita mauritania a nigredine ppli sorti
ta est nomen Cuius prima quidia ~~est affrice~~ in mauritania Ci
risem est que Curiosi opidu habuit a quo et vocabulu regio trapis
se plibetur mauritania ucs Cesarem Colonie Cesaree ciuitas
fuit et nome quidie ex ea dicit est ut utreq; simul cognoscant
mauritania tingitana a tingi metropolitan huius quinte ciui
tate vocata est Curandris regionis gaudara opidu fuit est
aut inter Cyrenen et ethiopia ubi est fons qui frigore calore di
ei et calet frigore nocte Ethiopia dicit est a colore populoz
quos solis vicinitas torret habet et plinius gentes duas ultra
et nostra nosse siz horribiles feracitate et serpentu refertas est
multitudine Fluit est et leopdus et basiliscus dracones in
genere ex quoz celebre gemme extrahuntur pantherus et Cri
passus ubi inpudunt smaragdi ibi colligunt Due aut sunt
ethiopie una contra ortu solis alia contra occasum z mauritta
nia Zona tres aut ptes orbis qua pe est trans occasum in
terrore in meridiem que solis ardore nobis incognita est in qua
similiz antipedes fabulose inhabitare dicuntur Ppriana aut hispa
nie mauritanica est deinde minudia postea getulia antiquis
que est affrice pars mediterranea post eam ethiopia inde loca
exposita solis ardoribz

Britania oceani insula missa mari toto orbe dissita
vocabulo suo generis agnominata est. Taracos insula oceani
freto gallico a Britania pari distans spatio rudera rupis
et gleba uberi. Tille ultima est insula oceani inter septentrionale
et occidentale plagam ultra britanniam. Orcades insule oceani in
tra britannia ponte milio porro quarto xxx. desite sue xxiij colun
Grona eadem et ybernia britannie yperna. Taddis insula est in
fine berbute primorie sita que dividit europam ab affrica. Fortu
nate insule due qe felices et bte spectant ubertate haut prima
membriona dicuntur. Arda Nunoria Teneria rhode Orta capra
ria alia vmaria que ab aere nebuloso tenentur nocte tumultu ra
nubi i monte plena magnitudinis. Gorgones insule sue oceani
quas habuerunt gorgones semice. Hesperide insule vocate sue a
uitate que fuit in finibus mauritanie. Trist et agre sunt insule
in indico oceano site. Taprobona insula est indie subiacens ad
curru eo qua oceanus indicus incipit patens in longitudine octo
genta lxxx. milibi stadiorum spacium. Hanc insulam totam mar
garitis repleta est preter ea habet tenent. Hominis ibi grandiores
ultra omnem mensuram eius illis ultra hyadum naturam vel fragili
tatem pluva est ut immature pereant qui centenarii nascuntur. Ip
hac autem insula dicunt in uno anno duas esse estates et duas hyemes
et .b. bis floribus vernare loquuntur.

Sunt autem insule que ab helesponto usque ad gades in mari
magno sunt constitute. Cyprus insula a cupidine cypro
que ibi est nomen accepit. Creta insula pars est grecie magne
na dicta a crete quodam indigene fuit aut quodam C urbibus no
bili unde eo hoc tempore dicta est. Pluma cum remis et sagit
tis clamat pluma bris unca figit. Equestres numinas pluma dicunt
Gaudet nuptiali ab edis dapibus in ea repperit est. Caprus reposta
cornus eget. Lupos et vulpes aliasque ferarum aliasque noxia nusquam gigni
nit. Serpens nulli ibi nulla nocua et si inuenias sterilis nocet.
Abidos insula est in europa supra helespontum petra. Coos
insula est adiacens quidam artifex in qua vestimenta medicata
fiunt que ut nuda texisse arte lanificii pluma in ornamentum fe
minarum clamant. Surlades insule sue bis lini numero tendentes
a septentrione in meridiem supra milia l. ab aretre in orasium

per milia tr metropol ad aeq̃ est Rodus ¶ Delos est insula
in medio ciclad posita et dicta fertur delos q̃ post dilunid
ante omes tras radijs solis illustrata est nam delon greci ma
nifestu dicut. Rodus insula ciladis prima est ab oriente vbi rost
prima sunt tuente. Caraclyos una est insula ex ciladibz sita inter
egyptu et Rodu ¶ Cithercasma ex ciladibz a pte ondua ita vo
cata q̃ ibi sit vena orta ¶ Ytaria una de ciladibz que ytalico
mari nome dedit ypten ytaru ibi submersu ¶ proron et
thori insule ¶ Galo insula est in mari egeo vbi nata est ismo
ex qua fuit Sibilla fama et pitagonis famis In hac ripta prius
fictilia nasa tradutur ¶ Sicilia a Sicano rege siciania dicta est
deinde a sicelo pro ti sic Sicilia post aut trinacria dicta ppter tria
alta promontoria sic peloz parthenu et tirinu ¶ Hest ab vralia
epigno freto discreta est assiriu mare pspectans tris frugifa
auro habundans ventis aq̃ et sulphure plena vnde et ibi celyne mon
tes exhorrent incendia In eius freto scilla est et caribdis quibz na
uigia uel absorbentur uel caliduntur ¶ In ilia insula primu est
nacta comedia omis ambitu cuius claudius stadioru trecenoru mi
liu ¶ Eolye insule Sicilie appellate sut ab eolo ypote filio et
sue ex nuo ¶ Sardina insula a nomine Sardi heroes filij dicta
est ¶ Corsice insule exordiu mole ligures dederut appellantes
eam ex nomine duc horu greci ¶ Tirenia dicitur a tyrenco heroe
filio habitata diuiditur aut sardinia ex medio freto ¶ Ebusa
insula est ex yspanie quasi uino nascens cui turbant parentes
fugiut Ejus contraria est colubraria que referta est anguibz
¶ Baleares insule yspanie due sunt asphaliades et genasie
In hijs primu ciuitas est usus fundata quibz lapides emictit

Mons Carpasius ab india usq̃

Ad taurum porrectus est et cui semper nitet ab orie
tali pte candidatus ¶ Libanus mons est finitimus alissimus cui
memenerut ppte deum athure q̃ ibi colligitur ¶ Ararat est
mons armenie in quo hystoie archam post diluuiu sedisse testa
¶ Hyperborei montes sichie dicti sut eo q̃ supra eos ide ultra eos
flat boreas ¶ Rifei montes in caprite germanie sut a quibus
ventos flatu horiat nam rifeos greci impetus dicunt ¶ Olim
pus est mons macedonie prelsus ita ut sub illo nubes essent dira

de quo virgilius Nubes et procellas olimpus Comestor dicit Olimpus usq ad liquidu aereu cuadit super quem hic nusquid ut pulue
& arenā dicunt ēpte sunt sterilissime mobiles vbi & nimia nimietas
aeris nec aues vnq̄ pue nec pti. astendentes absq̄ spongijs ple
nis aqua aliq̄lisper mansi ibi poterunt quas nauibz apponentes
crassiore inde aereu attrahebant hic macedonia dicitur arcana
¶ Athos est mons macedonie et est altior nubibz tanto q̄ sublimis
mis ut millenis pedibus vmbra p̄tendatur que ab eo hora vi nubz
separatur ¶ Parnasus mons est thessalie cuius bicornem qui ge
mino vertice est erectus in celum hic in duo iuga scinditur.
quibz finitur colebantur appollo et liber ¶ Appenninus mons est appel
latus quasi alpes pinde q. hannibal venies ad italiā easdem alpes
appuit ¶ Etna mons ardens est constat autē hunc eo ca pte qua
cursus et assiduis flant habent spelucas sulphure plenas et usq̄
ad mare deductas que spelunce recipientes in se fluctus veniēt creat
qui cogitatus ignē gignunt eo sulphure unde est q̄ videtur mitti
dus ¶ Epireneus mons est a crebris fulminū ignibz undiq̄ ita
este diuidit gallia ab hispania ¶ Alpes est mons in ultimis fi
nibz asie qui diuidit europā ab affrica q̄z athalas fuit esse
dicit ¶ Athlas fuit rex affrice a quo astrologie autē primus di
cit eo cogitasse q̄ deos dicitur sustinuisse celū ab eruditos q̄
disciplinē et spē celi nomē eius in monte affrice demutauit est
qui vero Athlas cognominatur qui ppter altitudinē sui quasi
celū machinam et astra sustinere dicitur ¶ Alpes sui montes
gallie de quibz virgilius aereas alpes ¶ Colles sui pēnicrios
iuga montū quasi colla iuga aut montū eo eo appellata sue
q̄ ascendere sui indigentes

De moribz ēxmis quazdā gēnū

Otus ignoret vnā quidq̄ gentiū no cōi lege nature q̄z hinc
quor copia est apud q̄ nos plurimi v gr Arabes et Sar
matas et omnes tyrannos barbaros camelos laste viuūt et cruribus
q̄ humor animal p̄ter et sterilitate regionū facile apud eos gigi
nitur et nutritur hos nephas arbitrantur portare vel so
mibz ¶ In ponto et frigia vertices albos et obesos qui nigello
sud crinite et nascuntur in lignoz caric q̄ magnis reddibz exigūt
¶ Africalis et libie ppe pene destituti et caludam hanc vastita
tem habitantes locustis vescuntur ¶ Nomades et nomadice et
hunc semimodis vescuntur carnibz ¶ Pephosagi gens extrema

m litꝰ maris rubꝛ sup̃ petras ꝓlis calꝫ fortunꝫ assant pis
ces et hor ꝓla alimenta vesc̃untur ¶ Carmare q̃uanabah tuã
bules alie gentes equoꝝ et vlpum carnibꝫ delectant̃. ¶ Brotro
nario ꝓas vpores no habet ꝑ ut ceꝛ libꝛ fuit ꝓcudꝫ nigre
lasciuiũt ¶ Est medi ꝓdi ethiopes regna no modica et Ro
mañ ꝓuincia pia ac mrdꝫ et auis et filiabꝫ ac nepotibꝫ copulat
¶ Sagittigete et dorbites illos ministꝛios putant qui egrotãte
morientis et cognatos ꝓquos ac parentes ad fructꝰ ve
nerant̃ ugulatos deuorant̃ Rectus esse dicentes ut a se porus
q̃ a vermibꝫ assumant̃ur ¶ Tibarini quos decepit senex fuisse
dicit in parabulo . hircanꝫ vo eos volucribꝫ et canibꝫ seruiuos
ꝓiecit ¶ Sathe eos qui adfectis ⁊ amatis sunt ad ossa
mortuos viuos infodiunt . Clemens libro ix . Apud Se
res neq; nuptie neq; adulteꝛ nec furꝫ ad iudicium ducitur nec
ociosus homo ferꝛi ibi aliꝙ Sed est apud eos legum suarꝫ
metus vehementior q̃ genesꝫ constellato hꝰ initio orbis terre
habitant ¶ Seres q̃ caste viuũt nec crudine nec grandine nec
pestilencia uel mat̃ affectꝫ affligunt̃ q̃ nec post crepitꝰ adiri ul
tra apud eos fere fas est neq; ꝓpugnatur carnibꝫ inundis nemo
ibi nescitur sacrificia nemo nouit sed ꝯtra ostia omnes sibi ꝓpe
iudices suꝫ deo no castigantur hꝫmodi plagis si plurimꝫ tpis i vi
ta durantes absq; egritudine vitã finiũt ¶ Esse dicũ mortẽ est
parentũ suã carnibꝫ ꝑsequi et ꝓpinquoꝝ corpa denibꝫ laniare
et carne cũ uino pecudũ carnibꝫ dapes fare rapinã q̃ cor ossa
metalla ꝑuro pocula trad̃ mistꝛo vim ¶ Scithotaram ꝙ hostibꝫ
cedit ad penas nemo ¶ Satarum nitens habitaculũ ab hoꝛto ri
bus est postula no ut ꝓdones si ꝓximoꝝ rapinis molitum a
manu pia mercenꝝ crudelem de vulneribꝫ bibut de nato et
dum honor cibꝰ ꝛesecꝛ ¶ Sathe agrũ no colunt nec domꝰ ul
la aut tectꝫ tectũ aut sedes est armenta et pecora semper pas
tum et per nemoꝛa pollicitudines semper errant vpores et tbo
ros semper sed in tectis plaustris uehunt chorus umbꝛarũ hyc
mis ꝙ causa quibꝫ pro domibꝫ utuntur Justicia genꝰ hui ꝛu
gemis no legibꝫ culta est nullũ templus apud eos est furto gnuꝫ
ꝙ eo q̃ sine numismata alienꝫ habent Aurum et argentũ no
appetit lacte et melle uiuũt lacte et vestitꝰ usus omnꝫ ignorus
est quadꝫ grimis frigoribꝫ urant pellibꝫ feꝛinis arcturinis und

nõ

nõ

Justinꝰ libꝫ 44

¶ Progodites pedis exercitant ut tegantur nulli eis amor
hudi duricias carnibz serpentu viuut ignaui q̄ finitis strider
porcus q̄ loquat tractatibz ¶ Barbarus est grempti vite et
eo quadam nāli sapie disciplina grandant omes ad meliora
voluerunt de nouitt ex futuris alias obeuntur Quem alij no
congruy Ex bras fieri magr apud plinios luctuosa fuit puer
pera Equa leta sunt fuit adeo ut ocompitos grandes psequat
¶ Eratus corpore multitudine omes homes antecedit oculus
oculus et truci visu terrifico sono ut amasa erato vires nostre
pomis habuisse ¶ Jemmy con̄ Jemmianū li° pmo ¶ Indi ut
omes pene barbaru plumas vocares hnt apud eos lex est ut vxor
rarissima cum defuncto viro cremetur ¶ Amy li° 4 ¶ Barda
sanes vir barbarus in duo dogmata apud indos phos fuit germo
ppli istius diuidit quoz vnū appellat Brachmanas alteꝝ Samanecos
que cautes genere fuit ut uel pomis arboꝝ impta gratiae fluuiū
uel publice orare et parce alantur cibo ¶ Valery li° 4°. ¶ Postho
aspicit liberos suos anōs septem annos impleuerunt quo prius
eoz ammissionem equiore animo sustineant ¶ Jeremy contra
Jouinianū ¶ Loge egrpti ut ouid laste vestatus ny pelle sua
les plusiorem ut mandurent replus ¶ Singule pene ny egrpti ci
uitates singulas bestias et nostra venerantur quadrupes coluerit
hor imobile et sanu putat ¶ Lucretius Dicitur eni q̄ nus solū
ny esu sed etiam ny sepulture et quinq; et ny omes qūsdā vnaq;
gens que suo ritu ex pactantes uicitet et ty cam putat legem quā
didicit ¶ De quibusdam ad strues gentibz vsitata li° 1°
Gigantes homes potentes magnos corpibz sue superbi viribz
modicis moribz ¶ Cynocephali appellantur eo q̄ canina
capita habeant q̄s ipse latratus magr bestias q̄ homes confite
hij ny media nascuntur ¶ Ciclopes eadem media igitur dos ciclopes
eo q̄ vnū oculū in fronte media hre plibentur ¶ Hy anophagite
nudi pantur ppter hor feritatē solas carnes edūt ¶ Ultimo aut
orientē monstruose gentes scribuntur alie sine naribz esse
plamae totus bres informes ultra hyperboreos Alie labro subtori
adeo pminenti ut ny solis ardoribz totum eo se faciem protegant
dormientes alios sub terra ore esse modico ny fortasse ra
lamis auenaq; pastus hauriētes Nomadie sine tigurijs nusq; sine
matre ꝑ simonijs uiuentes ¶ Panothias apud Scithiā esse feruit
tam diffusa magnitudine auriū ut omne corpus eo eis tegere

Schenelophagi
no alia q̄ cestu
dine cibū vnut

pan em grece totu dicitur latine oth̄is aut̄ latine · Arraba
re in ethiopia p̄ma ut pecora alla[illegible] dicuntur quadragesimu[illegible] ānū
nulla supgredit̄ur ¶ Sathiri hoīnū thones sūt admtis nalib;
cornua in frontib; qualem in splendē sūs Anthonius vidit qui
ēē interrogatus dei suo rudisse dicitur dicens mortal ego sū
vno ex arcolis henij quos vario errore de[illegible] gentilitas fanos
sathiros ap̄ et maibes tolit ¶ Antropes ni media planas uersas
habent post tergum et othenos dig̃tos in plantis ¶ Typodes et
in sicilia sūt humanam formā et equinos pedes habēt ¶ In india
quoq; sūt gentes ut dicitur qui maxillis nidipantur pro pedum
staturam habēt ¶ Esse etiam arbitralis statuit ptholomeus esse in
eadem india gentem esse feminarū que quotiens concipiūt et octauo
vite anno non excedūt ¶ Appollonides philet in sicilia femias nas
ci que luctu torquentur has ap̄ in oculi pupillas gemmas habere prime
visui si forte mate aspexerit hec sunt et in sardonica Apud thesa
lorum quasdam femias scimus pare natosse canos illico fieri
esse sui generis alteram que od medicine cana sit ingressa in senec
tute quos vlcera cum arma puenerint legimus Monoculos quoq; ibi
nasci singulis crurib; et singulas pmanare legimus qui od se velut
defendi a calore resupinatq; plantaq; suaq; magnitudine umbrant

Ysidorꝰ de fabulosis portentis

Dicuntur aut̄ hoīes alia fabulosa portenta que no sunt Ex ficta in trans tex
interpretatione ut gerione regem hispanie triplici forma ꝑditum
¶ Fuerunt enim tres fres tante concordie ut in tribus corpib; quasi
una anima esset ¶ Gorgones quoq; mētrices cuntas serpentibus
que assimentes aut gestabant in lapides homines vnm oculum quo
rum vtebantur ¶ Fuerunt enim tres sorores vnm pulchritudinis quasi
vnus oculi que una spectatrix supposita transibant ut vetere cos in
lapides putabantur ¶ Sirenes tres singuli fuisse virgines et
ex pte volucres homines alas et vngulas quaq; una vote altā tubis
tercia lira canebant que illectos nauigantes sub cantu naufra
gio trahebant ¶ Verum veritatem aut mētrices fuerunt que diu
tissime deducebant ad egestatem fingitur eis misse naufragia
alas aut habuisse et vngulas qz amor et volare et vbicaq; deo in
fluctib; amorasse dicantur qz fluctu veneris creauerit ¶ Scilla
quoq; fertur feminas submetans canum ad latratus magnus ꝑter
fretum sicule maris in quo nauigantes verberis in se conuertens

de cerbero

de chymera

vndarum ebullitu latrãt ẽpistime vndis quas forbentis estus vndique
rolludit ¶ ffinguntur et mõstra quedam irrationabilium animantium
rẽ. rerum inferorum tamen tria rapiũa habent signaturas per eã tres
etates per quas mors homines deuorat & infamat iuuentutem
et senectutem que quidam igitur rẽ. dicunt q̃ crebros & rapaces
nem vorans ¶ Dicunt quidam et vidisse serpentẽ cui nomen rapi
ris que latine cedes dicitur q̃ uno ictu tria rapiũa exterminauit
Et vidisse constat hanc fuisse cuniculosis aquas vastantes vi
nam cuniculosam in quo vno meatu clausa mira euenisse q̃ hyer
cules videns loca ipsa euasisse et sic aque meatus clausit et vidisse ab
aqua dira est ¶ ffingunt et chymeram ferunt bestiam ore leonis pos
tremis partibus draconis media pte capre igne vomere quadrupedem fuisse
fi. Gallie montem esse ignis quibus loca leonis et rapis nutriente ẽbrad
ardentem quibusdam plenum serpentibus huic bellerophontes habuisse fabulen
sem vnde chymera dicitur occidisse ¶ Centaurus aut species tributa
mdibus & homini equo mixtum quos quidem occidisse fuisse equites
thessali dicunt Et p eo q̃ dissidentes in bello inclusi vnum corpus equi
et hominis videbantur vnde centauros fictos assumptos a | a nostra
vera nome supposse eo hoie et tauro dicit | quale bestia dicunt
fabulose in labyrintho inclusam fuisse de qua ouidius sembouch
unt semiuiri q̃ bouem | ypotetice q̃ equori homini q̃ in eo na
tura fuisse putauit De transmutatis hominibz
Scribuntur aut et quedam monstruose homines transformatos
et mutatos in bestias sicut de illa Circe que socios ulixis
mutasse dicitur in bestias et de archadibz qui sorte ducti nãnata
bant quoddam stagnum atq; ibi in lupos gestabant Nam et diome
dis socios in volucres fuisse gentes nõ fabulose mendacio fi. hystoria
ria affirmatur affirmant Sed et quidam assumpti stigias eo habi
tum ad nutum aut latrocinia figẽt sceleratorum mutant sue magice
sue herbarum beneficio corpora in ferinas transferunt Augustinus
¶ Nos cum essemus in gentibz audiuimus de quadã regione illarum prouin
cia tribulationes inferri in hostias hijs malis artibz in castris dare
solere diuitibus quibz vellent sine possent uacuis vnde iumenta
illico mutarentur pastus pstrui apa et nõna que portarent postq;
pstrui apa iterũ ad se redirent nec tñ eis fieri nouerint bestialem
si rationalem hominem quidem nec sane demones naturas creare
sed sponte q̃ adeo vere sint et creata quantum ut videantur esse

8

qđ no sunt ꝛc ¶ Siquide et per naturā plāgi mutuā recipiunt et corrupta in diuersas species transmutant sicut de viuentibꝫ ratibꝫ putridis apes sicut de equis scarabei de mulis locuste de canibus scorpiones vnde quidā poetarū lectorē si de mas bracchia canis Scorpion exibit cauda que minabit mira Solinꝰ ¶ Cleuri ut antiqui estate tribꝰ in lupos transfigurentur deinde spacio exacto qđ lupus sorti attribuerit est in pristina faciem reuertuntur helmandꝰ li. xvij Ajem me adolescentulū audiuisse a nonnullis qui ꝛ nauigabāt ap in territorio helueticū erat quidam rusticus qđ vxor eius lauaret ei caput quosdam articulos manuū pueri ex ore euomere Apio aut erat mirus voluptas in lupum ipm transformari per diuersa tpa licet aut apio per illud vomitū articulorū pueri vehementer affirmatur Adam li. viij. Lemēs aut sue laruę nō aliud sunt q tribules tenebre uel auari dapinatores uel negligentes ac timentes spiritum quas natura teste jōmino dicitur esse pinulos tenere et angui garrire tenebrosis si licet tenere ventil signo cruce oppacto ut fugę euanescāt Vincentius

Hinc de diuisione tractat et diuisarum gentium ppria nunc adhis toriam redeundū est ¶ phaleth no esse annoꝝ xxx genuit Reu et regnū anno etatis sue ꝛ obiit Reu xxxij annoꝝ ¶ Sub regnū eius ebron est regnū Serug Reu xxx qui et regnū no esse annoꝝ xxx genuit Nachor xxix annis etatis sue ꝛ obiit mūdi vero ago dcc° xxxvij Regnū egyptiorū ¶ Sub hoc ortum est regnū egypti qđ duravit usq ad ortomanū augustum non sine grumis ¶ Ex qua nacionē alie regnauerūt egyptiis tbebei annis ꝛ vr deinde pastores qđ sūt pharaones annis ꝛ xij deinde post xvij diapolitanoꝝ dinastam pmi regnauerūt Amosis xxvbij et ceperunt annis xxxij° duravit ioseph postq plures reges et pugnatores super egyptios usq ad tpa rambises qui et Nabugo donosor regem ppsat qui anno quito sui pugnę optinuit egyptū et sic finitū est regnū egyptioꝝ usq ad tpus ciri persarū qui et assuerus ¶ Nachor no esse annoꝝ xxx genuit anoth ano etatis sue xxix° Regū assiriorū et ninenoꝝ ¶ Sub hoc orta sunt duo regna sui duo regna sūt assiroꝝ et Ninenoꝝ Belo et egiales illi regnantibꝫ ut ait beda in cronicis sunt ex ninō Eusebius anno pmo almalic qui fuit adhuno ctō vsq ad belo pmū assiroꝝ ninus belo filius regnauit postq xxxv cum Semiramis regnat ¶ Deinde filius eius zameus postq regnauerūt xxxpem reges

mño Eorum Abarus medus impio assiriorz destructo regno ei⁹
tulit in medos sz anno iij azarie regis Jude et computantur
omes anni regni assiriorz ad primo anno Ninj usqz ad istud aj et
vl dz vbi bclus primj super assirios regnauerit verz est ipsum
ad regni exordiu Ninj aut ipm ad ampliandez Sub hoc Nino
ydola fabricari caligz reperit ¶ Regnu Assiriorz duraut usqz
ad annu sacerdoc⁹ hely xxxvij⁹ nonj et fuerut reges xxxvij a
primo equaleo usqz ad xerxen qui omes regnauerut annis dccc
et xxxv post hos asserut sine sacerdotes qui eterne offerendé
psuerut per annos xxxvij sicut legitur in cronic⁹ Marbor
num ossi annaz xxxvij genuit tabon tharan⁹ anno etatis sue et xxxv
mudi vero a⁹ dccc lxxxvij Jn thare terminat sed etas que hij usqz
ad aetatem abrahe extenditur **Gesta thare etatis**

Thare cum essz lxx annoz genuit abrahaym anno a mudi di
gne aj dccc xlviij sedm hebraycam veritatem sm lxx mor
pretes longe plus ab hoc abrahaym terra etas huius inuenit **Ninus**
condit⁹ Anno abrahe xxj Ninus gdidit niniuen ninivitem ei⁹
regione assiriorz post hoc ipe dum resistentes sibi urbe nimiuitaz
oppugnat sagitte ictu interijt **Ars magica adinuenta a Comestor**
Ninj uxor semiramis que et zoroastres filiu thamquz ad huc uiuebat
hic stratu magicam et vij artes liberales inuenit **Ex lib⁹ clement**
Thara filius nec filio suo stratu a quo egipciaz et babilonicaz p
ducitur genus male artis magice art⁹ tradidit Desiderabat
hic stratu volens apud homines uideri deus multum et frequeter
intentus celu stellas quasdam ex stellis p duxerat et uidentes
supiores minutiu malefactor Tandem ab ipo demone que impor
tuna frequentabat furentius est nec inuenerut sepulchrū tamq⁹ a
meo dei uehiculo fulmine ad celos sublato unde et post mortem
honoratus est hoc nomine zoroastres tamq⁹ primus astrorum **helinād⁹**
libro xij de zoroastres scribit arnolch qz uiuesich e milia uer
sus ab ipo gdita uidisse volumina quib⁹ eius declaratur agitor
tij quomo libros eius legit arnolch tu uerq⁹ omes libros eius co
burisse legatur de eodem zoroastre dicit Solinus qz primo ut narrat
est rex fuit **Aug⁹ de ciuitate dei li⁹ xxj** ¶ Solinus zoroastrem qz
natus est ferunt risisse nec bonū aliqd ille monstruosi risus ominosa
lucet magicaz artes ad tuenendū Nino rege assiriorz cui esset ille
vicinus bactrianoz superbus est bello **Cōfessō ortā ydolatrie** ¶ Ni
no ortā sunt ydola in hunc modū mortuo belo Ninj ei⁹ filiu dolore

Mort de ceste Solim ainsi mais fausset

ymagine pris sui sibi sent cui tantam exhibebat reuerenciam ut
quibuslibet reis qui ad eam confugerent preter gnde homes de
regno eius dnos honores reperiut ymagini impendd hui exemplo
ptim cet sui mortuis ymagines dedicauerut et sicut ab ydolo bel
retd traxerut originem sic ab eius nore gnale fuit nomen ydolatrie si
cut em belus deus est ab assiriis sic et alie nacões ydis idomata
alie bel alie bel alie Baal alie Baalam pmo et noma sperfinauerd
alie Belphegor alie Beelzebuth dicte Justinus li. vo. Cajo nino
Nino vxor eius Semiramis regnauit de qua mirabilia narrat
her filio nupsit ut posset regnd her ethiopiam bello oppssam suo
adiut pprio . Indis quoq; bellu mouit qua tram pter eam et al
lexandru magnu postea nulli mouit her em asiam tenuit pter nin
darem aggr̃es construxit ptimas urbes babilone instauauit Oro
sius li. 1o. Semiramis libidine ardens sanguine finem omes qui
ad cubitu adlectasse crudel tradens filio flagitiose concepto nupcie
exposito mresm cognito pudorem ignominiam publice fide dissi
mulauit cum ut inter parentes et filios nulla delata reuencia nate
de quibz appetendis sui libidd esset libidd fieret Justinus li. pmo
Semiramis cum filij consilium periisset ab eodem metuenda est
que xxii annis post mtm regnauit Ninias aut filius illi tam
quod sui mre mutasset vtro a viris nesciis in femineas transisse
habitum an esset amoti curiter lxxx ad mpiu

Adhuc relicta patria et gente assyrioq; principatu semis et
terre possidende venit in terram chanaam et habitauit in damasco
illic migrucsente fame venit in egiptu ibi vxore eius Sarra in
domu pharaonis sublata deus impediuit desiderium eius cognitione
et tunicam retr Causaq; per sacerdotes cognita verbo pcussit dicens
in ere et in gente semine euaserunt Qui dum habitaret in coual
le nambre audita victoria quatuor regu de Sodamis irruut super
eos cum exercitu suis vernantib et loth ptinaq; et predam tota
reduxit cui sacerdos dei melchisedech omniu pncps et rex
ei mysticis obtulit dona cui signas sacerdotis legis uel cuius regnu sui
mus et verum sacerdotem ego eo nascitur qui pro nob sepius deo
obtulit Typice quoq; melchisedech typum gessit pretulit qui panem
suu et sanguine in spe panis et vini discipul dedit unde et abra
he in typo regis babilonis qui et ei decimas ex omnibz spoliis obtulit
Quis primo decimas dedit ? primus abel hic primo decimas legi
tur dare ab abel vero primus hic melchisedech apud hebreos Sem
primogenitu hoc fuisse et ceteros omes primogenitos a noe usq;

ad aaron sacerdotes ventisse ¶ Abraham cu essz annoz C corpus
qz iam habens mlier emortuu ad generandu Sarra vo sterili
nonagenaria Isaac nascitur ¶ Huic regnu sidone natus est et
ysar anno sue ab nphitride rinnqtoris fo ab ortu ysmahel eo agar
yam ab mica vero mudi in sol vm Jacob et Esau nascuntur
¶ Sepagenarius erat ysaach qn nati sunt ei esau et Jacob sz an
no etatis terne et duo mudi vo in C vm Regnum Antaz ¶ Eodz
anno Regnu argor orit est sub nacho primo rege et du
rauit per reges xim usqz ad tpa iudicu Isrl barrach et debore
trium ysrl us no sponte interfecto tmcb relicqut regnu ar
gos et nichilot tmsreuas postq illuc regnauerut enestus actus
nostes et agranianus Egistus orestes ipse ¶ Hic itaqz emulante Jacob
pro benedicte accepta Jacob de consilio matis sue ad laka auunculi sui
fugit ny unde dormiens scalam erectam vidit cuj summitas dnm in
tentu sibiqz tram et benedictoem semis promittente audiuit gredere
hz ny Sirmam ad labanu xim annis q duabz filiabz eius fruitur eoqbz
et ancill cuz xij filios genuit ac lia ruben Symeon leui Isachar
judam zabulon filiam quaqz dina eo ancilla quaqz lye zelpha gad
et asser eo ancilla vos rachel Ioseph Beniamin Comestor
Hijs temporibz phoroneq tres filius ynachi qui greci leges de
dit et sub judice destinari fored a suo nomie appellauit justiciam
qz lone judins ¶ Sicior quaqz ypus ysis ny egipti naugraute et
quosdam apertis limq egipcijs dedit de agricultu cera nitra eos doc
uit unde ni ny primo hyis diuinitus ysis ysis ab eis dicta est qd ihis
ua coz sonat terra et ob hoc post mortem ny nus deoz ny egipto
recepta est Deus et pallas — ¶ Tunc erat pallas siue qui ptes
tuemur et nupcie lanifici et dicta est pallas a pleno musica trioleq
qua nata est uel a pallore gigantis quem interfecit Comestor.
Athlas nobis ¶ Sto tpe athlas apud grecos astronomia tuent unde et celu sustinu
disse fiuit qz eo tpe Ceres dea frugu Comestor. Joseph nuditur a dnis
¶ Anno terne etatis b et q mudi vo in c ioseph natus et tu essz
annoz xvj egipcijs a fris venditur et ruben amore castratus ab
vxore phariois accusatus ymartenitur qui nu esse potuo annoz ste
te rerum pharaone cuius q sopnia exposuit ac sublimatus ab eo duc
egipti est cessitis dedit aur ei asser pharas vxorem asseneth eo
qua nata sue et filij manasses et effraym ¶ Hoc tpe messana ny
Sicilia condita et neptus ny egipto ¶ Joseph super tota egipto

leuyte annis obtinuit principatu **Balmanduc. li. vj°** Anno pri
mo Ioseph regnante Ioseph xxiij mortuus est pharao ille sub quo duo erant
Ioseph gra[tia] bellum habitu inter eius filium et leui et Beniamyn q
cum interfecerunt hic pharao reliquit regnu Ioseph et pro eius
filio in egypto xxviij. ¶ Et post hec dedit pro dracma qui erat
ad ubera qui mortuus est pharao et Ioseph inuestitus est pro eius
in tra egipti **Iacob moritur** Iacob C et xvij annos videns morte
suam immi[nere] cancellat manibus benedixit ephraim et manasse filios Io
seph conuocat eos filios pluribus cum benedixit Omnibus aut bene ꝓphe
ventura ꝓdixit [et] de diuisione tre ad singu et de finib[us] tribuu
statu Aptissime aut de utroq; sepi aduertu que omnia ꝙ nota sunt
primo Et tandem collecto super lectulu suu pedibus obiit **Ioseph mor[itur]**
Ioseph C et x annos moritur in egipto et post mortem eius
seruierunt hebrei egipcijs annis C xvij eis uidentibus ꝓpter
ingenij virtutem et labore industriam et opem affluentia et sub
lis nobilitatem **Iudei egipcijs seruiunt** ¶ Imposuit igitur
eis pharao ꝯtes angarias operu quibus fratri amplexibus no vacaret
sed ut coquetes lateres in finibus egipti ciuitates tabernacula edificarent
et ut luti plateas et sordes uicoru copijs opportunet et ut
fluia per mitas dimicantes diuident urbesq; ne fluuijs eas in
undas valerent fossatis circundaret ¶ Cuius magis aut oppressi
tanto magis deo acte multiplicabantur Vnde pharao alui contra
eum dolum cogitans iussit ut omnes masculi ex illo ꝑto nascen
tes necarentur ne multipli contra regnu eius insurgerent et mag
ime qua quida sacroꝝ carminu fama ꝑdixerat eo tpe nascitur
in isral qui regnu egipciaz humiliaret et uniuersos uirtute transcendet
Sunt aut omes anni quos hebrei in egipto fuerut et ij pro qui ab
illo tpe computantur quo Iacob cu filijs suis illuc est ingressus **testa**
Hec sunt testamenta xij patriarchaz **filioz Iacob Incipiunt**
in quibus sunt aptissime atq; pulcherrime xij ꝓphie quas nup tri
tulit magr Robertus grossum caput lincoln epus de greco in latinu
Quis noster legem dni et diuidet in **Testamenti rubeni**
Iudicia et sacrificia pro omi ignorat uestib[us] ad quarendu tempus sepe
principis sacerdotu que dns dixit Et post pauca dum in eo elegat dns
regnare super omes ꝑtes et adorari semen ipius qui pro nob mori
turu et bellis uisibilibus et inuisibilibus et cu nob pugnaturu rebus adiuncta e rube
Ons deus isral magnus apparuit in terra **Testamentum symeon**
ut homo et saluabitur in ipo adam tur dabuntur omes spus er

toris m conculcatoem et homes regnabit super pmitosos spus tue
resurgam m tu letitia et tuditam altissimu in mrabilibz ipus qm
deus corpus assumes et comedens cu hombz sanabit homes et tue
filioli obedite leu et in juda letamd et non essumm sup duabz tri
bus has qm ego ipe efferm nos salutac dei Suscitabit eum
deus eo leu ut pcipem sacdotd eo juda et regem dom et hoez
ura salvabit omes gentes et genq ssit et edormit Symeon cu
patribus suis Testamentum Sem

Agnoscite quia fuerit dns judicu sup filios homm qm
peccio fratris et sde gomoro et aque submate et igne tmcte
et omm creatura turbata et tuisibilibz spiritz liquefacte Insci
no spoliato m passione altissimi hommes no credentes
pnarebut in mustriis propter hoc impugnatoe iudicabuntur
et nec generu filij a sptura enoch qm in fine impie agentes in
dnm mang imponentes in malicia omni et confundet in nobis fiet
uid in omibz generibz sicut illusio Eccl pcm ssit mudus erit
ab impietate pcipue sacerdotd qui ponet manu suas i salvatore
mudi Quid fuerint omes gentes si vos tenebre stulticie ipietate et
inductas maledictu sup genq vnm pro quibz lumen datu est
in vob ad illuandu omnes homs lumen videtes amisse gratia non
data docentes deos deu manufactos Et post duxit regnauit in
libro enoch qm per lxx ebdomadas errabit et sacerdotd iniqui
nabitur sacrificia polluet et legem exterminabit et grapnos simo
nes sphetas Inquirite et sequimini vnos iustos et pios ado la
bebit veracit simaco ablyomabum et vnu veneratu legem in
virtute altissimi errorem appellabit et in fine ut estimabit occidet
eu nescientes ipus resurrectoez innocentem sanguine iudicia vra
super capita recepturi ipm crucifixu vnd dcta usq ad pau
citatem sphetata et no crucifixo locus vlt mudus et in generibz erit in
maledictu et in desperatoem donec ipe rursus visitabit et misertus
recipiet in fide et aqua Et post sequetur Suscitabit dns sacerdotem
nouu cui omes simones dei reuelabuntur et ipe sacerdotd iudicid veru
in terra in multitudie dierum exponetur astrum ipius in celo sicut rex
illuans lumie cognitis et plen dei et magnificabitur in orbe terre
usq ad assumptoem ipius Iste resplendebit sicut sol in tra et tollet
omem tenebras de sub celo et erit pax omn terra Celi exultabunt in
diebz ipius et terra gaudebit et nubes letabuntur et agnos dei fide
in tra et aqua manifestabit et angeli glorie sancte dei gaudebunt in eo Celi
aperientur et exemplo glorie uenet super ipm sanctificato cu voce

ri voce patris sicut ad abraham ysaac glia altissimi super ipm di
cetur et dns sanctificacois et meliorib⁹ requiescet super ipm t aqua
ipe dabit magnificentia de filiis suis in veritate in seculu ipe aperiet
portas paradisi et stare faciet minatem gladiu adversus adam et
dabit fas gmedd de ligno vite & belial tegabitur ab ipo et dabit filiis
suis pacem ad inuicem dilige ipm proximos filios spiritus Tunc eo
ultrabit abraham ysaac et jacob et ego gaudebo et omes sci mduc
tus lenicia Testm nde

Assistabit nob dns in ma et in declarde et in captiuitate ini
qtis mee & post hec orietur nob aspid eo jacob in pace et
consurget homo de semie meo ut pl iustitie ambulans ne filiis hom
in mansuetudie et iustitia et odio pessimi no tuemetur in eo Et
appetentur celi super ipm ad effundendu spus benedcois pris sup
et effunder spm gre super vos et eritis in filios in veritate et ambu
labitis in preceptis ipius primis et vltimis Hic est germen dei altis
simi et hic est in vitam omis carnis hic effulgebit sceptru regis
in mei et a radice mea nascetur vas placatois et in ea ascendet
virga iustitie gentib⁹ iudicand et saluand dnm invocantes testm ysachar

Orginem agrestem ferasq seruituti subiacentes habentes nob
cum deu celi ed hominib⁹ ambulauit in simplicitate cordis
et extendit pedes suos et desuper est Testm zabulon

Non in scriptura patris mei qm in vltimis diebus recedes adno
et duos eritis in isr et duos reges sequimi et odio abhomi
nabitis fraudes ier et post hec dicit & post hec orietur vobis
lumen iustitie dns et sanitas et ma et pennis eius ipe redimet oes
captiuitatem filioz hom & belial et omes spiritus errois gaudebi
et conuertet omes gentes in emulatoem eius et videbunt deu in
forma hominis qm elegerit dns hierusalem nomi ei et mansuru
in malicia sermonu vestroru ad maledictu prouocabitis eu et ob
cecati eritis usq ad tpus cosummacois Testm dan

Dan vero post emulatoem malor filioz suoz dicit dominis Con
uertemini ad dnm mai consequimi et diligite vos in sanctifica
tione sua clamate vob pacem et orietur vob ego tribu iuda et leui sa
lutare dei & ipe sanctificabit desuper belial plaga et ultione victoie dabit
filiis eius et captiuitate capiet a belial aias sanctoz quecunq et co
uertet corda inobedula ad dnm et dabit illis nostrorib⁹ eu pacem eternam
& requiescent in eo sancti et in noua in hierusalem ipi letabunt quo
erit in glorificatoem dei usq in seculu & no amplius sustinebit
hierusalem desolatoem neq captiuabit sed qm dns erit in medio

eius ꝛ hombz ꝛdiplatus et ſps ſſrt Regnas ſup ipos in humilitate
et paupte & qm credet in eum regnabit in veritate in celis Et
nūc tmete dñm filij mei et attendite uob nec ꝓpis a ✠ thathana et
ſpuitib; appugnate aut deo et angelo vos ebrupant qm hic eſt
mediator dei et hoim ꝑ quē ſſrt contra regnū timo ſtabit qui
hos ſpudet inimicus ſubuerte omes dmy tuorantes Nouit enī qm
in qua die credet ſſrt regnū dei q ſſimabitur inimi. Testm nep
thalim
Ette filij mei audi vob ꝛpa cōmuā qm omia ſicut
in iſrahel & vos ergo mandate filiis vris ut obediant leui
et iuda · ꝑ iudaeū eius oriet ſalus iſrl et in ipo benedicent
iacob per ſceptū eius apparebit deus habitans inter homes ut ſalue
iſrahel uniſos ex gentib; congregabit Testm Gad.
Auferte odiū ab animab; vris et diligite ad inuicem in rectitudine
cordis dicite aiē et vos filiis vris ut honorēt iudam et leui
qm ex ipis orit ſaluator dns ſalvatore iſrl Testm Asser
Loquens asser filiis suis dixit Nouu qm petrabit et tradet
in manu inimicoꝝ mortē et vita mā despiabitur et vos diligite
in quatuor ptes angulas tre et erit ſps in dispsione despcti velud in
vrales usquequa dns visitabit terra et ipe veniet ut homo ad hoc
bus manducas et bibens et in ſplendo gtes capiet draconis per
aquas hic ſaluabit ſſrt et omes gentes deus ꝑ virtū abstinentie
dicite ergo vris ut no discedat ei Testm Joseph.
Ipe qm ex iuda nata est virgo habens stolam bissinā et ex
ipa prodiit agnus imaculatus et a sinistris eius ꝑ agnū ut leo
et omes bestie impetū fecerunt adūsus eū et vincit ea agnus et pdidit
in ꝛtritate et gaudebant in eo angeli homes et omis tra hec aut
fient in tpe suo vltimis diebz vos ergo filij mei custodite mandata
dni et honorate iuda et leui qm ex ipis orietur vob agnus dei gra
ſaluans omes gentes et ſſrt regnū eius eius cui qd no ꝓterbit ·
Loquens benamy filius suus ait Custodite mandata dei usq;
deus ſaluator ſuā reuelet gentib; tūc in Testm beniamin
debuit enoch noe Sem abraham ysaac et iacob resurgetes a dextra
in ꝛtritate / tūc et nos resurgem; vngquiſq; in ſcepto suo ad
omnes regem celoꝝ qui in tra apparuit in forma hoim humil
et quos et quotq; ei crediderūt in tra gaudebūt ei tunc et omes
resurgēt hi; quidē in gtam hij vero in ignominiā et videbunt dns
in primis ſſrt de ea que in sorte in ustica qm aduenerit deus in
carne liberatore no crediderunt ei in tra apparuit et angluet in cle
tes gentes ſſrt ꝛc Vincentius Ista ad historiam reducenda
q̄ credendum est

Anno seruitutis hebreorum lxx abinitio vero mundi iiiᶜ lxxxiiij ante
natiuitatem abrahe cccc xxxv nascitur moyses que pharaonis filia
uidens respuedrem vbeã egipcios per mres ꝓpans ferit eduxit eum in
filiũ adoptauit Que cũ quadã pharaonis obtulisset filia eius ut ipse
in filiũ adoptaret / admirans rep filiꝰ ueri ministrantem corona qua forte gesta
bat rapit illiq imposuit eratq; in ea ymago hamonis fabrefacta puer
autẽ ꝓcipit corona ad terram et fugit Sacerdos aut helyopolcos a latere
regis surgens exclamauit hic est puer qui nob deus ostendendo monstra
uit ut de regno eiꝰ cogitaremq; et voluit virtute in eo ꝑ auxilio regis liberari
est et ꝑsuasione cuiusdam sapientis qui per ignorantiam hoc sinistre asserue
runt nullo rei argumento ante eum primas oblatas is puer obtulisse puer
ori suo apposuit et lingue sumitatem corrupit

Moyses cũ esset lxxx annoꝝ ductatu ꝓpli suscepit quo ipse per
signa et portenta de egipto educens legem et in deserto per
annos xl uel dedit et primo anno ductatu eius finis habuit seruitus
hebreorum **plage egyptiorum**

Prima rubens vnda manat plaga secunda Inde ruit pessima
musca nocuior ipse Vastat pecus grauiet vesicas scabies creant
Post sequitur grando post bruchi dein nephandi Nona tegit solem
primam necat vltima prolem **pharao submergitur**

Pharao persequens ꝓpli dei submersus est in mari rubro cũ de
curribꝫ et ℓ militibꝫ equitũ et ꝛ pedituꝫ ad mare Vnde autem
egressi sint in eadem litore hui signi certissima monimenta tractus
tractus nanq; notant et vestigia equitũ ac pedituꝫ ibidem ad hunc con
spicuum et si casu turbentur sole recedente demum dyam ꝛipant
Egipcii vero qui cũ pharaone no fuerunt vnguisq; hoc in equo ac
cupabant cum tanta est dicens hic multi sunt hodie deus no
sequeretur pharaonem et in mari non mergeret **pmꝰ pontifex Aaron**

Anno vero egressionis pmo apud hebreos pontifex constituitur fr
aaron Aaron septimo ab abrahamo qui genuit ysaac qui iacob qui leui
qui Caath qui Amram qui aaron et hic pmus genere hebraice sacerdo
cũ et tenuit annis lxxxiij **Moyses obiit** aaron
esset C annoꝝ obiit ꝓpter ut dicit iosephꝰ fetoꝛe ab adam sepul
chrũ eius nemo cognouit Ob quod a quibusdam estimat sui diuinitꝫ ne cum
iudei pro deo colerent et proni errent ad ydolatriam . Nonnulli super annos
uidetur velle q moyses ad instar helie et enoch diuinitꝫ rapt⁹ sit Qui
cum dicit Egressus in celo nequit ascensione sua Ascendit cũ helia
ascendit nũ moyse cuius sepulture locꝰ q in celo ascendit no potuit
inueniri **Pontifex** Christus ꝓpe elegit pontificatũ suscepit post
mortem pris sui Aaron **Ortus ihesu extensum**

// Comestor moyses moꝛit

// Iunctꝰ pmꝰ 8 Appollonius

Hui⁹ quoq; tpe mista et fabule fiunt mucte ¶ Voluerut eni
voluerat̃ rex gastarid quibusdam adulter̃ regnidē verbis
appellantes aerem Junonem poluem ethera neptunū mad⁹ hui⁹
Pseus ¶ hic tpib; pseus a grecia in asiam trāsiecto est ubi barba
ras gentes gñ duello q; bello domuit et nouissime victor subiectis
nomen dedit nāq; a pseo psi sunt vocati ¶ In dardania regnauit tros
a quo troian nutrit⁹ cui filius gānimedes que rapuit strigonij ro
tantalus unde troy patrigānimedes et dedalo bellū exceptū est

Post nostrem aiorū in seruitute reducunt̃ iudei alienige
annis xxx qui cōiungunt̃ tpib; delbore et barach hijs tpib;
philistei nouā terrā iurāt Sangar uno tēpe dē⁹ unos ex eis
tendit et populū iurat defendit et durare obtinuit ⁊ eodem anno in
trans finiunt ¶ post hūc iudicauit delbora iurat ex tribu iuda essha
mi et barach ex tribu neptalim aduersis pl̃ hijs tpib; unda regi
nauit in frigia illyrium ab ylo condit̃ Argiuos regnū defint
Argiuos defint regnū et in micenas trāslatū est ubi p̃ pseus regi
nauit deinde aristeus aere et thiestes ite Apollo medicinā in ucrt

His tpib; apollo medicina tam plus iuenta redigit in artē quā
nicen cytharam ¶ post delbora alienis subdunt̃ iudex dñs
us qui sub gedeon mānsuit Judex. ¶ Gedeon iudicat iurat annis xl
repit subdiu egressionis egipti et xxxvij erat tercie dē⁹ xxxiij mil
di vero ij dē⁹ troyo hic signo victorie a dño accepto in uellē libātur iurat
de manu madiam Orpheus hijs tpib; orpheus thrax habem
clarus cui discipulus fuit musteus eo quoq; tpe fuit linus magi⁹ hercul
thebeus musicus et ne hercules terrasma gestinat anchyeum nere
ptum nostat Dedalus et ythamus.

Ea quoq; que de dedalo fabule ferunt hui⁹ tpib; fuerut qui ut⁹
est simulachra fecisse moneta prius eni oculi pedes stantes
a se iuicem sepauit alijs quidem eos fabricantibz qui eo fugien
in nauī eo filiū suū yrarū ꝓpter inuestigabilem fugam auolasse pe
nis estimarū uel arbitrarū est et aereum simulacrū stymphi et lyrnen eo
tpe fecit ¶ Tirus gdra est arce templū ihrlm anno et xlmo ui
iosephus scripsit Judex ¶ Abimelech filius gedeonis ex grumba
mater hoc fres suos de prīb; uxoribz procreatas octo p̃ter unū so
lum qui mimū erat absconditū occidit ¶ Et ꝓ regno fraudu
lenter arrepto et regnauit in Sichem annis tribz ¶ Eo tpis tur
ab tpis sichimitis qui eū elegerat expulsus est et tande dū eo
pugnaret apud thebes ictu mitice exter̃ cerebrū est Priamus
¶ Hoc tpe priamus regnauit in troya post laomedōta ¶ Eaquoq;
que de nimo tauro dicunt̃ hui⁹ tpis fuit eoquoq; tpe thoreus

in grecia nouem̃tur et est chorog mistry psallendi Judex post
Abimaleth thola de ysachar iudicauit israel annis xxiij Tayrreno
thola filiu̇ fuit et iudicauit israel annis xxiij habens xxxo filios quos
super pullos xxxo ciuitates mmox Teo tpe minos leges
et ius condidit et constituit Thesseus Theseus athenas ptigus de
liquit Carrago cõdit Teo quoq; tpe carthago condita a thyro
fuit autẽ multiplex ḡdo carthagines ñã primo ḡdita est a thyro ut
duxi post eam̃ ita ḡdita a dydone post a Romanis destructa est.
Teo tpe carmẽtis mpha linis latinas iuenit carmẽtis ante deos est ea
carminibus fuit cantabat sed ppe vocata est nicostrate Judex. Tepte pa
yar iudicauit israel annis xxxo hic fuit filius eugdam mitrici et ab ho
tamq; spurius a filiis suis exactꝰ Et vigente nequitate postmodu in
principatu vocatus est hic contra filios amon ppter israel viliter desedit
Menalo et agamenõ Teo tpe menelaus in lacedemonia regnauit
agamenon missus mycenas Hercules mitr Hercules in morbũ pestilencie
incidit qm ob remediu dolor se iecit in flamas et sic morte sibi
metus est heleã rapuit troya destruitur Anno eodem Alexander qui
et paris piam filiam helene vxorem menelay rapuit eo quo frãi est gre
cia congregata et conspirans mille nauiu̇ de lyme decimat obsidio a x
postremo troye destruitur Judex
Abessan post Jepte iudicauit israel annis vij hic xxxo filios
et filias totidem reputa anno egressionis egipti ccc xxxo
et tric dccc xxxo vij mudi vero ij dccc lxxxvij Judex post hu
Babylon zabulonites iudicauit israel annis x hic xxxo annis fuit inno
centibꝰ no haberur pro iudice dapno supplando Eusebius josue et
Samuch et Dauid quos annos scriptura no exprimit plerꝰ annos
ex̃ in josepho legerat annotauit ut ab egressu eo egipto usq; ad e
dificationem templi ccc xxxo anno/ rum quia scriptura pdicte
hiret Judex Abdon post hunc iudicauit israel annis viij et cepit xxxo
Eusebius eo anno quo supra dicimus cepisse abylon/ annis Abylon frater
missi hunc anno trio troya ferro ignique subuertitur vnde greci ab
gloria victorie sue annorum preterit repetunt tpa sua a captiuitate
troye Romani vero ab vrbe ḡdita nos ab incarnacõe dñi De bello
Summam belli troyani ex historia dares qua Tyrreno
scripsit cornelius nepos ad sallustiu̇ crispum qua se tuo
misse dicit athenis scriptam manu ipius dares Summa breuitate hu
inserui Castor et pollux audientes protesi suam helene vxore
menelai agamenonis raptam nauem ascendentes secuti sunt eam
et ad ny lesbiu̇ luctꝰ naue soluerunt maxima tempestate orta ipsi
euenerunt Quos lesbij usq; ad troyam quesierunt et no inuenientes

De magistr̃ ãm

rreddiderut eos imortales frōs quemerut igitur apud athenas duct
greciq; ydem cū nauibz mille c ij missi sut pamo legati ad pamū
dyomedes et vlixes misereto q; negocio pugnatu est ¶ In primo
bello hector protheselaum interfecit ¶ In 2o patroclu et ajaxem
& Duarem thelemonia ordisse misi cū de silo sagine recognouisset
erat em natus de elyona sorore pami prime mduxe date sunt ij bie
mu greci petentib ¶ In tercio bello hector Boethon archilochu pthe
norem ducis ordit ¶ In bello mo Alexander menelay femur sa
gitta trāsfigit ¶ In quito vero bello hector fortissimos ducis miserit
eneas ij achilles im diomedes ij ¶ In bello sexto annus lxxx duo
bus pugnand est Greci stridas petit indurias in triduo quo apleto
uterq; pugnarum hector ij prime acie tres ducis fortissimos achilles
ij pugnatur diebz xxxx priamus terras petit induras mesibz sex prez
agamenō q̄ras induras petit diez xxxx ¶ In nono vero bello diomede
ta volue hectorem retinē q; in septimis videt ei no expedit ut ij bellum
tret q̄d cū fact no posset Antenatem filiu ante pedes eius jacet
ez nec sic eum retinuit hector in bellū gdiens tres ducis fortissimos
ordit duos vulneauit et tertiū achillem a quo tandem ordit Gre
ci quadras petit induras in armis ¶ In bello vi palamedes qm rex p
gnorem suis fieri ordit palamedes qui rex per amorez suis
per fieri ordit ¶ In bello xvm Troilus mitras ordit ¶ In bello
xvm pugnatur diebz quinis vm Agamenon septimas petit induras sex
mensiū post uterq; pugnatur acriter Agamenon no petit induras
diez xxxx ¶ In bello xvm Troilus Achillem sauiat pugnatur com
munis diebz vi ¶ In bello xvi troilus ex quo cadens ab achille ordit
¶ In xx bello minon duo pfect priamq; petit decimas induras xxxx diez
¶ In bello xxxo Alexander Achillem interfecit in plano Apollonis ubi
eum ad colloquiū appellauerat Greci uterq; petunt indetas indu
nas ¶ In xxxi bello Alexander Aiacem sauiat et Aiax sauius eu
interfecit ¶ In bello xxxm x xxxmo panthesilea Regina Amazonum
viliter pugnat et neoptolemus achillis filiu sauiat a quo tande ipa
ordit . Anthenor et polidmas eneas priamo dixit ut faciat pace
Cuo nolente pariam gdiunt diua capta Agamenon pdam oem cū
luter duxit pugnatum est ad troyam annis x mensibz vi diebz xxi
fuerit ex argivis sicut acta diuina mdrant que dares frigius ascp
sic dr et xxxo hom ex troyanis aut usq; ad quidu gdium circiter
dr lxxxm eneas gfectus est manibz cū quibz Alexander greciā ieruit
mo xxxo xxxi quem etas hom circiter trin agitat cccc hom secuta
est Anthenore vero secuti sunt duo mlia hom et d helena cum
Cassandra et Andromacha et alijs mille dr cū missiū pcipi

Post troye exidiu expulsus eneas a finib; troianis ad latinos in
italiam venit ibiq; latinos regnū tribz annis obtinuit et latinā
latinā silvam duxit hic primus apud latinos post troye captiuitatem regē
nauit annis regnauerat iam sacris priscis ritu latino huic sacrificiū deū
duxerūt qua tam exotis docuit camq; sterilē consuit ut fruges ubi
rioles gignerēt fundet Sub quo virgilius et alii poete aureā secula fuis
huic q; homines qui admodū gigantes reuocauit ad plana et qua
leges eis constituit Albanq; uel astamq; enee filius post eneam regnauit
nauit in italia annis xxxviii et nouē decimo regno su
didit albam quā circa in qua regnauit albanis a quo nomen indidit huic
Albano lauinia post mortem enee tumes etiam filiū in silua pepit &
neamq; silviū nominatur que albanq; sibi a pietate educauit post ilinquit
hēdem a quo omnes albani silvii sunt vocati Post eneam silvium apud
latinos regnauerunt isti latinus silvius albanq; silvius Egyptus silvius ca
pis silvius carpentus tiberinus agrippa aremulq; hunc anno xxx regni
et Romulq; gnatū a matre vlia post annulum Regnū romanoꝝ oīt
Roma igitur condita latini vocati sūt Romani quibz primus Romulq
regnauit annis xxxviii et repit anno regni achaz xvi post
cum regnauerūt sacerdotes senatores anno uno Deinde secundus reg
numa pompilq; annis xl Tertius tullus hostilq; xxxii Quartus
ancus agarcius xxiv Quintus tarquinius priscus xxxviii Sextus
Seruius xxxiiii Septimus tarquinius superbus xxv hi vii reges
regnauerūt annis ccxl vnde apud Romanos finito regno duo
tui primū consules annuo esse reperiūt per annos fere cccc lxx
usq; ad iulium cesarem qui primus singulare arripuit imperiū a quo
cuncti Romanoꝝ principes cesares appellati sūt Brutꝰ vi britanniā dī
Predicti ad astamq; filius fuit brutus in cuius partu mater est
extincta demū ad cuius adultus esset luctuosū est nō prē ipsum
ictu sagitte perisse ob quē reum a suis expulsus est Qui cū de
mari sibi nullos aggregasset ruit a dijs accepto peruenit albaniā
insulam in occeano situm ubi paucos gigantes inuenit quos bello
aggressus est et in breui pstrauit Hic brutus cū suis liberis
possedit insulam cuiusq; ex suo nomine denominatur brithania et
condidit vrbem cui nomē fecit troya nouā Deinde Romanū
dē est postea nūc vero londonia dicit Regnū finitur ornūr
Tempore Azarij edificata est troya et stans c lxxxvii annis
Tempore abdon capta est post cuius euersionē nūtrimdo mag
na fugiens et in diuersos populos se diuidens alia francorū pma
nū Regis troye neporem sū hectoris filiū alia britannū urbis
filiū troili filij priami secum est et inde traduc quida duos ppos

sic fratres et nuptas usq; hodie nominari. Sampson

Sampson post abdon iudicat israel annis xx et ipe de gnc dan
cepit ab origine mudi .v. dcc. lxxxvij. hic fuit fortissimus
mundi et de mandibula asini mille philistheos uno momento
in fugam uertit. Sed tandem per mulierem deludam deceptus et
hostibus in derisum exponitur. nam strenuis uiribus septem uinculis
ex quadam aula prosiluit. Post sampsonem iudicauit israel heli
sacerdos annis xl. nisladus cum sacerdotio a filiis eleazar hic primus
de filiis ithamar sacerdotium accepit et fortissimus ipe pontifex
ius ad se transtulit. Tpe heli uigente ut ait pegrinatus est eli
melech ad uxore sua noemi et filios de bethlehem in regione moab
ab ubi nocumy uxor sua orbata uiro ac filiis tandem ad urbem sua
Ruth moabitide redit. qua Ruth uir de tribu iuda tpe iudicatus
ns ad suscitandu ex sanguine suo semen accepit et ex ea filiu obeth
nomine genuit. qui fuit pater isse. Sub hac heli Samuel na
tus puer in templo mistrauit et anno xij. ut ait Josephus iudi
care dempto upera reuelante Samuel a dno scim. q. primo heli
et filiorum eius pumitione esse filios eis rotam philistei ysraelis
eripuit arcta dni capta est et ipe quadr heli hec audiens de sella
retrorsum cecidit et fractis cruribus expirauit. Inuenio aut. q.
licet Josephus et liber regu asseruant heli iudicasse per annos
xl. tm. lxx. et liber paralipomenon dnt xx. sed potest dici q. pq
Sampsone floruerut xx. anni absq; iudice qui aggregati sunt
annis heli quadr tanq; dicit annos xx. quibz iudicauit quibz
iudicauit Samuel aggregandos annis heli magno Saul Et xviij
anni Samuel uno Ispbum et comestore attribuitur annis pau
lis a posse usq; ad Samuel an et xx. unum fuerut et pdicti vij

Samuel de tribu leui iudicat israel xij. annis et arcta Judex
dni capta est sub heli et apud philistheos xij. mensibz fuit
sed domino miserante reducta in domu Aminadab in Cariathiarim xx. an
nis pmansit. Senescente Samuele ppter q. rege petiit postulate
Saul de tribu benamin uir bonus et humil Saul primus rex Judeor.
humit statura de scapis ab humero et sup omnem ppm dnus nutu eligitur et a Samuele in rege unguit.
Et quia post dnm et Samuelem inobediens fuit a dno mictur re
probatus. Iesse dauid pro eo regnaturus ad huc puer unguitur
et Saul spu nequ exagitatur. dauid interfecto goliath in ppto gtam
acquirit. inde Saul contra eum spu furore maxime agitatus

et fraudulenter fere cum generum suum ut plia dnd gerens in manu hostiu traderetur. ¶ Saul contra philistheos in bello pgre diens ab eis occiditur A saule reperiunt in sacr tempā regum et a Samuele tpa noādor hebreo. **Regnū lacedemo** ¶ Anno pō Eu lis lacedemone pmus regnauit Eurystheus annis pl deinde eger Eze cratus labades doryssus agesclaus archelaus hyelechus talramenes & eo tunc regis lacedemonior defecerut anno agarie qui et ozias poli. **Regnū corinthior oīt.** ¶ Anno eō pmorato sō Saulis regni pō pmus corinthi regnauit alethes xxxpo post ysarion agelaus pmus hic ēs a quo Reges eius cognomiati sunt agelas audenis Eurystenes age mon aleo hyclestes exotic corinthior reges defecere. 8 anno pfati Azarie qui et ozias poli. Vacante eō Samuele saul annis viginti regnauit et eo mortuo duobz annis cū duos annos sacra sceptra amo tauit hoc tpe Ouerus claruit sedens quosdam. Iamq; in hic as filius regnat. In morte Saul erat terra Emadru lxus annos dcm pl

Gesta .iij. regis Dauid rex

DAuid pmus Rex de tribu Iuda regnauit apud hebreos annis pl septem regnauit ano ab egressione egipti ccc. xxxvij anno a mundane abrahe dcm pl ab mundi nūdi ij dcm et lxxxvij et regnauit pmus in ebron sup tribum Iuda vij annis post in sion super omes isrl xxxiij annis cxl cum hijs tribz scripsit Sed et nathan et Asaph eo tpe conduxit cuncta tes hec sūt magnesia in Asia Cume in ytalia ephesus in adromeo in greca

Salomon

SAlomon filius dauid pmus post ipm regnauit annis pl hic filia regis egipti despensauit et eo ea. xl anno etatis sue filiū genuit hic in oratōe sua sapiam qua ceteris omibz donis prosecutus a dno impetrauit

Anno quarto Salomonis templū domini Edificatur

ANno quarto Salomonis qui fuit in dcm et xxxiij ab origine mundi mēse maio te plū dni ab eo edificād est inceptū Anno pl mēsi octobr est cōsum matum ¶ Salomon opibz suis et sapia et diuicijs cta ubiq; nouata tandem per mulieres alige alienigenas depravatus usq; ad ydolorum cultum deciput habuit enim dcm xxxtes et gentiles ccc. peccauit dno adūsus ei adhuc eo vivente surrexerunt et regnū eius scinde dum post mortem ppavit Hiesu primus qui sedm nomē suū pace habetur undiq; pacē tenuit vitam in tribulacōe finiuit Dicunt tame hebrei q ante mortem penituit & ob hoc libros de grempti mundi qui cantici dicuntur apposuit ¶ Hunc tribz Sadoch et Ithar Silonites ypocrite qui Sadoch pōtifex est ab Aaron sacerdos Salomō tria milia parabolas locutus est et fuit carmina eius quinq; milia quecunq; carmina modo nō habentur pervenerunt eius ad nos alia ppterea libros quado scribtus est urbs et templū necessitas est

a caldeis . hic aute dissonãt videntur hist̃e nam Salomonis liber regum asserit regnãsse annis xl et Josephus lxxx Et fortasse illos tm̃ quattuor annos quibꝫ sapiẽs studuit . decem tribꝫ Roboam dẽluto Jerobeam pmte sunt Insuper et pluto dño vndecim annos quos fecit in dan et Bethel coluerunt regnauitq; sup pẽbꝫ annis xxxij sup̃ istũ de reg̃ Juda 2 istl. Regnũ Juda oritur.

Regno diuisõ in duo post mortem Salomonis Roboam eius filius Regnat in jerlm ꝑ tres tm̃ sup duas tribus Juda et benjamin annis xvij regnauitq; regnãdi anno q̃rto cuius hystoria mutatis verbis ij dicitur hystorie Sub hoc Roboam peccauit juda edificauitq; sibi aras et statuas et lucos sup excelsũ et excelsa Ipse aũt habuit histriones pcum et gubnas In filios quoq; suos et filias hꝫ pmo phabuit hoc tpe Abia de stirpe et Aldo de juda et abdias ipe est qui prefuit leo et sepultus est i Bethel Rex Juda.

Abias filius Roboam regnauit annis tribꝫ hic pris suis malignãtibus hunc Jeroboam sicut et pr̃ eius abimelech pontifex insignis habetur Rex ysm Asa filius abie post cum regnauit annis xlv hic in pncipio usq; in finem despuit Egrotauitq; vehemẽter podagra infirmitate pedum dolore dirũ nõ quesiuit ꝫ magis in medicoꝝ arte fidem habuit. In israhel vero post ye Roboam regnauit nadab cui successit baasa hyeu ꝫphat tunc cõditur a baasa rege israhel ꝫphalsauit quoq; hanani et Azarias Rex israhel post hũc asa in israhel regnauit hyela et post eum zauri Rex Juda.

Josaphat filius Asa regnauit annis xxxv hic fuit ustus et melius multis ꝫ victoriis gloriosus hic spm ad cultũ dei reuocauit et lucos destruxit Ex excelsa nõ abstulit Contigit quoq; ut filij moab et ammon fierẽt . post mltas apud deum ordes contra eos egressus est statuitq; tamen quĩ spm prederet deum ludificarent illis tamen obtẽtibꝫ cõcisi sunt in sepos per sedecim ac se muros ordinauit non vno quidem supplicio quoꝝ strola a spto p tres dies vsq; sunt collecta Helias aliq; ꝑphete hꝫ tẽporis

Hoc tpe ꝫphauerunt helias Tesbites et abdias et azarias ab hoc azarya fuit alter michees vnus exꝝ pphꝫ qui ꝫphauit sub Ezechia Helias quidem sub agap latens ad momam raphmũ a corbis accepit vidue farinam et oleum multiplicauit cuiusq; filiũ a morte suscitauit Jehu baal occidit sub Ochosi duas pncipes quinquagenarios igne celesti cõsumpsit Abdias vero ꝫphas duos sub achab absconditos in spelũcis pauit In istl post amasi regnat

achab sub quo edificata est urbs icrucho Condite sue eo Vmconia 2
tpe in brithannia i anglia vmonio et doroberniâ Cantuarium 7 im
Victoria et cantuaria in anglia idē. Que postea ad glia condi
tuaria uocata est Eo quoq tpe Agrippa apud latinos mutua.
regnante Omero poeta in grecia claruit ut testat Apollodorus
Apolladag gmat et cuspbius ystoricg Seneca omerg
Omerus apud athenien pro mpano est habitg eo q deos inter
q deos inter se belligerasse dicē hic ut air vallerig maxim libro
decimo cum leuem nescio quā questionē a pisistratidis sibi ppositam
no posse sibi dirimi abeis pre verecundia qi tyrannicā consuetudinis ia
mdo ptinus ad mortem godauit Joram post mortem josaphat
pris sui regnauit ānis viij hic i regnū cepit anno quarto ejusdē Ochozi
idola coluit et pphetis ad idolatriā applicit Ego quoq fres suos
occidit tandēq ipe dolore nimio vitā finiuit Helizeus pphetat.
Helizeus helyc discipulo eo tpe pphetauit post achab regnauit
Ochozias ac post eum joram filius achaz regnante in samaria
hoc tpe helias ab hoc seculo vnā in curru igneo rapitur Ejus
tus joram filius eius ochosias regnat super judam anno vno huic
ochoziam ei filio suo joram et nepote sue amasia azatheus a quadre
gēpi ferudit. Eo tpe pphauit abdias de terra Cuthen Athalia
mater ochoziem filiū suū mortuo omne semē regni necauit excepto
joas ochozie filio qui annis eius regnauitq athalia annis septem
Tempe Athalie regnauit hyeu fuit yehu tribus Eo tpe jonadab filius
Rechab clarus habetur joas itaq septimus regnādi cepit et regnauit
annis vel hic joas ruinas templi ruinas reparari fecit et cumctis die
bus joiade pontificis recte egit verumtm excelsa no abstulit azarias
vo joada pontifice despicit et zachariam pphetam filiū joiade eu corripi
entem inter templum et altare lapidibz obrui fecit randēq joas rex a
duobz seruis suis pressus interijt Joiadas pontifex insignis habetur
qui solum post moysen et aaron xpo q vixit sicut dicit cuspbius hic
in euangelio dicitur Zacharias i. memorans dei in ysrl post hyeu
regnat filius eius joas Sub hoc elizeus obijt sepultus q est in Sa
maria et mortuus tactu sui mortui suscitauit Amasias filius joas
post eū regnat ānis xxxix super judam hic rectum cor ad dnm fecit
sed excelsa no abstulit Et postea deos quos abstulerat de Amaleth ad
orauit qui audiuit eos misit dominus Iraq elatus in superbia scipsū ad
joas regem israhel ut eū suum et dnm no acquiescentem congressus
cum eo compulsus et ligatus est Et muris hierusalem demolitus

ur ihrlm tunc tradet Tunc portas muri ihrlm eff ribus meruipit
sublatis q thesauris templi et domus regis et obsidibus in Samariam
rediit demaz comitatu sed contra fugit in lachis ibiq ipsum est et
occisus ¶ In israhel post pas ieroboam filius eius regnauit hic ter
minos istit ab anthyochia usq ad mare restauit et hic felicitate claru
oram dno malid fecit ¶ hoc tpe Amas ephanit qui cu mitra fusti
muisset a filio suo vcte per tpa cussionis est deinde regnu istit trac
uit annis xxvij sine rege Comestor . Rex Juda ¶ Ozias qui et
azarias super juda regnauit lij annis hic planuit contra dno q exclesia
no abstulit Cumq dicatus essz contra deum agere misus est nam in
festiuitate pmaciis induti stola pontificali intrauit templu uz
incensum ponet Azaria pontifice plurimi quare lepra percussus
interiit Monarchia assiriorz tria ¶ Tempore ozie finita est
monarchia assiriorz nam sardanapallus ultimo monarcha victz
ab arbatte medo seuerspiq remanauit et eius arbactes monarchi
am ad medos trastulit fuerut tm reges assiriorz potentes usq
ad subuersionem Ninive Regnu medoz oritur ¶ Sardana
pallu cum ad eu inter femias rauersantem pfectus arbactes pri
mus medoz admiti obtinuisset inuenit eum tolo nente quo uisto re
gressus ad suos negauit se illi pare posse qui se potius mallet
esse femiaz q virum ¶ In dicto igitur ei bello se suasq diuicias
obtulit et trastatu est in medos regnu assiriorz ¶ ayedoz utiq pmus
regnauit arbactes secundus Sosarmus tertius ayedus quartus
tardicenas / vs deiotes / vj fraortes / vij cyaxaries / viij astiages ul
timus subuersa tyrus medoz destruxit nupiu et trastulit ipsum de
Macedonu quoq regnu Cursibius regnu medoz oritur
incepit xxxj anno Regni ozie regis iude qui fuit septimus
arbact pmus regis medoz In quo pmo regnauit Candaulus post quem
regnauerut xxxviij reges quoz ultimus fuit alexander magnus et
post eum trastatu in nitos impio diuisum est regnu Et eo hoc ortu
est regnu Alexandrinoz qd est egipti et no nitro post Regnu Assyc
et Syrie post alexandru vero in macedonia regnauerut xxvij
Reges usq ad persas in quo Regnu macedonu desinit . Aporeus Jero
boam regnauit super israhel filius eius zacharias mensibz sex . post si
lum filius labes uno mense ¶ Circa trastatu est regnu de domo iehu
in generationes iuxta uerbu dni quod locutus est ad eum regnauit apud samariam de
tha xl annis xo in Samaria Et hic fuit malle talentus plus regi As
syriorz ut ab eo redimeret dono falsoz uiroz manu in eo fuocauit

qui miserat ei vitulos eeos deauratos non aureos post eū
regnat silius eius phuteya annis duobus in ysrl quem phu
teye silius Romulie interfecit in romulo et regnauit post eū
annis xxv
Eo tpe Cornithos et la
redomonioz Reges defecerunt Et lydorum regnū exortum
est sz annis regni Ozie olim et durauit usq ad tpa tyri
regis psarum sterilq per annos cc xxxv
Vno Ozie pmo Romus et Romulus generantur et
anno eodem Olimpias pmo constituitur anno a cap
tiuitate troye ccc latinoz xv regnat siluius amulius
annis xlim Huius frater maior natu diminuto ab
eo regno pulsus in agro suo vixit filia tame eius
ylia admendi ptus causa virgo vestalis est elta
Que cū vno ptu gemos edidisset infantes iussta ri
pam tiberis exponitos faustulus regis pastor armenti
ad aream larenaa vxorem suam detulit que pter
pulchritudme sua et papacitatem corporis questuosi
lupa a vicinis appellabatur Vnde usq hmc mētricem
cellule lupanaria appellantur Pueri vero ad adolemusset
tollta pastorū et latronū manu mfecto apud albam
siluio amulio auo suo mumtore in regnū restituut
Verba sunt hec theylymandi Post Oziam regnauit filius
eius Joathan annis xvi cepitq regnare ano etatis
quarte ctō mō mundo vero mm c xc Prophant hmc
tpe ysayas et ayricas eversus e prophare prophetat
quoq osee et Johel De captiuitate xp tbum ysrl
Comestor
In diebus phatee regis assur astendit ysrahel et vasta
uit omem regionem transiordanem et captiuas
duxit duas tribus et dimidiam denastans quoque

galileam de tribu zabulon et neptalim multas transtulit ad
m assirios qui possent tribum comparari Unde scpe legit
q tres tribus israhel captiuauit et hoc fuit primum captiu
tatis per Juda Achas filius Joacham regnauit anno vbi
anno Achaz regis Juda xvij regnauit Osee sup israhel
anno ip Contra quem oseam ascendit Salmanzar rex
assirorum et facto est ei tributarius cui deprehendisset
rex assirior q osee rebellare meditetur per Busar rege
cui munera mittat obsedit eu et vinctu carcere mitti
m minue Et obsedit Samaria tribus annis et capit
eam anno osee vj Et ezechie sup Judam Hierlm
vij et trastulit isral m assirios sz ex ij tribus que re
manserat et posuit eas in ripa fluuiu goza vltra montes
medor et persarum Rex eud assirior de diuersis regnom
bus adduxit colonos in Samariam multi vero ex israhe
litis confugerut in regnu Juda multi abscondertunt
se in abditis et latuerut in gentibus circustantibus qui
primo regressi regis redierut ad ihm et habitauerut
cum Samaritanis Roma conditur

In temporibus Achas gemellis Remo et Romulo Roma
citer ihm et ab anno a mundi origine iiij mille
palatino conditur et anno ab vrbe condita xx. Remus
a fabio Romuli duce Rastro pastorali occidit Romus in re
gnu sublimatur Helmendius Lucius piso de vita et
moribus Romuli scribens dicit Romulum ad tend votatu
non bibisse mitu qua post triduu negotiu haberet dan
q tu esset ei Romule si omes istud facerent vinu vi

sus esset vmo vero nquit tarum Bi quatrd valet quesst bi
bat tempore quo Roma condita est nonulli ferut Sibillam
erotheam clarusse fuerud autem yo Sibille m quarp termi
nibus multa de yopo reperiuntur celebrior aute mter cete
ras ac nobilior diat Erichea Sibilla Augustinus In
mang sidelud nquit hec Sibilla venet dns cpt dabunt
ei alapas mtestis et impuro ore exspuent Venenata
sputa dabut eu ad verbra sua dorsiu suu et colaphas ac
cipiet et tacebit Et corona spmea coronabut eu ad tibu
autem fel et ad sitm aceturn dabut templi vero velu sstin
detur et medio die erit nox tenebrosa nimis in tribs horis
et morte morietr tribs diebs sopno sustepto et tur ab mferis
regressus ad luce venet eo tpe in Sicilia Siracusa et catha
na condite sut Ezechias rex et pheta Ezechias filius A
chas regnauit anis xxvi super Judam Comester hic vorat
sacerdotibs et leuitis aperuit templu primo mense regni su
et vasa dni repauit et restituit sacrificia intermissa dissipa
uit excelsa et trriuit statuas strpsit quoq filios israhel vt
redirent ad cultu dei Ex eronis huius merito domus assirior
una nocte Lxxxv milia virorum per angelu interfecit
eius post vite dispate xv annos addidit et in huius rei sig
salem x gradibs retrocedere fecit huius tempore sub osee rege
destructu est regnu Samarie in qua captiuitate credit tho
bias captus fuisse Prophetabant ee tpre osee zacharias
zobel et micheas Romulus primo milites ex populo suppl
et nobilissimos Et senes ob etatem senatores ob similitudine
cure appellauit templa quoq et muros Romani vrbis ex
trapit tandem apud paludem tarree nusquid reperiit

Manasses filij ezechie regnauit ānis lv. Cepit aute regnāe
ānno mundi etatis cc lxxiij. ayndi vero mundi cc. lxx. pessimus
ydolatra fuit et plateas ihrl sanguine purpurauit
Inter alia quoq; stelera sua aymanasses vsayam ānū mater
md lignea serra secari fecit. p̄modū Vnde m misit dns
ad versus ⁊ eum regem Babilonie qui depopulatꝰ est Judea
et manassem dolo captū traxit in Babilon et ꝑmus afflictꝰ
tormentis et intelligens manasses hanc esse manū dei egit
penitentiā orauitq; ad dnm et mistus dns reduxit eum in
regnū suū Cum eum venisset Jerosolimam delenit ydola et
restituit cultū dei. Helmandus post Romulū regnauit
Numa pompeius ij duos menses anno addidit Januarium
et ffebruarium cū anis xlv apud Romanos fuissent Capi
tolium quoq; a fundameto edificauit. Capitolium edificatum
augꝰ Numa ydromatia facē ꝑpulsus est vt in aqua vi
deret ymagines demonū et audiet ab eis qđ in sacris in
strueret et obseruare deberet. Ysidorus. Numa pompilius
ꝑmus Romanis condidit leges. leges delate sut. agreas
in latium deinde cū populꝰ seditiosus ingratus ferre non
posset ꝙ Greos legibus scribendis decreuit qui leges ex lris
solonis in latinū sermone translatas xij tabulis exposuerunt
Comestor. Tertiꝰ Romanoꝝ regnauit Hostilius
Helmandus ⁊mo Manasse ꝑmo gyges pastor regis lidoꝝ
in venit hominem mortuū in equo eneo sedentem in cuius digito
inbent annulū per que inuisibil factꝰ stupru regine in
tulit et Adultrecce regem dum suū intēmit. Anno aymanas
se xlvij. Simonides poeta cū ad lictꝰ naue appulisset
et corpus inhumatū sepelisset. anonymꝰ ab eo ne ꝑximo
die nauigaret interim inuasit qui aute nauigare cepe
runt fluctibꝰ et procellis sunt abrupti. Simonides ⁊mo

ndes ad capud stopam regnaret renaret nuntiatu est ei duos
juuenes ad ramam stare rogantes vt ad eos gtinnus veniret
qui advenissent nemem repet Eodem autem momento domo
lapsa est omesq; quinas opressit Anno manasse q. zalentus
legislator apud latos insignis habetus Comestor Eo tpe ma
nasses ysaiam pphetam auricalu sui lignea serra secari fecit
qui cu angustiaretur siti et aqua ore na poss; misit dns aqua
de publium in os eius vnde dra e aqua sylae q. missus Eo tpe
Nicomedia gdita e que postea a Constatino aucta est Et
in tracia Bizantin gdita est et Constantinopol dta pdes im
pern et tocq capud orientis est effecta Amon amanesse filg
regnauit ans ij Comestor hic fecit malu coram dno sicut
pr sius in iniquitate fecerat Et tetenderut ei insidias seruj
eius et interfecerut in domo sua Hehmanug Tempore amon
in ponte bousteus gdita est inpta bustone fluuiu cuius fluuij
pistes ut aut Solinus egregij sunt sapores et sine ossibus solas
tartiga cartilagies tenerrimas habentes Et imps regis Juda
Josias filius amon rex octuagesimus regnat ans xxxj hic
populu reuocauit ad ydolatria Porro prmo ano regni sui
octauo etate et puericia a cultu ydoloz purgauit Et nullu
vestigiu ydolatrie superest structabat eciam domos ne quid
latenter maneret superstitu huius tpe pphauit Olda mlier
et Sophonias anno eius xxvj Jeremias exorsus est
pphetizare Tarquinius priscus Romanoz quinto regnauit
hic capitoliu instruxit et Jovi dedicauit Rex assiriog
astendens Josiam sibi obuiantem interfecit Duritus aut
q. fons exsiccatus est et arbor aruit inpta qua interfectus
est Josias tres filios reliquit Eliachim qui et Jeromias p
mogentru medu Joachaz qui et Sellum terciu mathaniam

Joachaz a populo in regnu post patrem constituit & q̄z per
a rege egypti auferetur et eliachim pro eo substitutus
eidem regi tributarius efficit mutatoq; nomine Joachym
vocatur Joachym ergo regnare cepit anno m° etatis
sue lxv° cui vīc m tr 1° et regnat annis xi ab hac
Jemias pphā cū eū redarguisset cupiter est necatq; Se
remias mcarcerat Jemiasquoq; destructorem urbis
templi pphetzans ab eo mcarceratus est huic anno 6m°
Nabugodonozor rex babilonie in yhrlm astendit judeam
cepit raptumq; Joachym et ligatu secu traxit & utme
impones ei tributu remisit eū in yherlm obsides quoq;
semie regio damelem &. et in pueros secu traxit et
cū Joachym negaret tributu qđ ei promisit nabugodon
sor cum misit et Jeromam filiu eius in regno substi
tuit Jeromas regit annis xi qui et Joachym supior Joachym fi
lius regnauit mensibus tribus huius rex babilonis ſdo
veniens in judeam regno pduans cepit eosq; cū matre
et aliis multis primcipibus inter quos erat ezardocheus
et ezechiel adhuc juuenis in babilone duxit de semine
quoq; regio pueros secu transtulit & posq; cū reteris nobi
lioribus quos expulsis regionibus et nationibus deputauc
rat stole tradidit ut omes discerent sapiencia caldeoz
inter quos damel ananias azarias misahel exhitere pre
cipui fuere aute omes quos transtulit rex Nabugodo
nozor p q̄ d annos que dicuntur ppe transmigra°
qua no per violencia erti sut & spontanee se reddide
runt mathaniam vō eiusdem Joachym patruu Jope fi
lium Nabugodonozor in regem judee constituit accepto pa
juramento qb eo q̄ seruiret ei subtributo et egiptijs

non fauceret cuiq; mutate nomē zedechiam vocauit Per Judā
Zedechiaꝫ regē in Judeam regnare cepit anno quarte etatis
mūdi vero ꝫ̄ ccc lxxij et regnauit annis xj
Ayrsilla conditur Eo tempore massilia condita est Eo tpe
phetabant in ysrāl Jeremias et Baruch in Babilon Vero
Ezechiel Templū dei incendit et Judei captiuantur
Sedechias vero rex cum deuictus a rege Babilonie ser
uire tandem ab eo captus est filiiq; eius eo vidente p
empti sunt et oculis eruti in Babilone ductus est mensa est
etas templi subuersa Lusa dei aurea et candelabra ea in Ba
bilon apportata et populus ille insensibiliter captiuatus templū dei
est diruptū anno a suo fundamēto cccc lxx xij hec sunt cetus
regum hebreoꝝ in quo regnatū est annis ꝫ et xxxij et mensibus
sex sedm̄ Josephum In hac vltima captiuitate Judeoꝝ etas
quarta secūdi t'matus habet annos iiij et lxxxvj fuerunt aut
ab anno iij Salomonis in quo fundamētū est templū usq; ad
intendū primū templi annū iiij xlj ab ingressu hic pro
missionis ꝫ iij cclxxxvij a datoe legis ꝫ iij c xxxij a na
tiuitate Abrahe cxl c iij xxxvj ab initio mundi ꝫ iij lxxxij
Gesta quinte etatis Quinta etas exordiū habuit ab
initio babilonice captiuitatis et perseuerauit lxx annis
nota ffriam Jeremie et licet de eius t'matoe plures fuerint
opiones hec tamē est vsitatior Anno primo captiuitatis hu
ius Jeremias Jeremias in egiptū destendit secuū aliquos
Judeoꝝ qui ad regem egipti fugerāt nō sunt sub nabuchodo
transfugarūt ibiq; dñi eos arguit ab ipius laqueis cessabunt
quem egipcij inpota regis honorifice sepelierunt hic Jerēmias
regibus egipti figmenta dedit p eoꝝ ydola cuncti oporteret in
virgo parēt Unde et sacerdotes eoꝝ in secreto loco ymagines
virgis et pueri statuentes adorabunt Jeremias Eo tpe fini
ente reditꝰ p legē de Susanna et damel incepit ce opio
per Babilonē Comestor Post magnū Nabugodono
zor filius eius Nabugodonosor mox regnauit in Babilonia
post hunc frater eius Euilmeradach qui xxxvij anno

transmigrationis publicauit

transmigratos sublenauit cepsed ioachim regē Iuda de carcere ad
quo fuit missus in carcere a nabugodonozor pre suo qui timens
ne i purgeret pr̄ suos qui de bestia redierat in hoiem consulit
ioachim ad tuq complen tadauer pre sū essosse dimisit in ar
ptes et dedit eas in celterib9 hic habuit in filios expressim
qui et Euilaf dns est labiazardathim et nabar qui Baltha
zar ygnoratus est ad quem post regna sim regna finis
regnū dinoluta est Iste quidē ygnauerat vt videt tm
anis xxxj tm cui tempor est a nouo ano captiuet Iudaice
in quo Eusebius ponit mortem Nabugodonozor cui ad primū
anū tyri in quo Balthazar ortus est Eusebius Roma
noz sexta regnauit Hermitullus anorille ꝑ nobil captiue si
filiū hic tres montes addidit Verbi fossas circū muros
duxit Censuit ciuium Romanoz primo instituit et ad exte
rnū tarquinū regis gretci sui sospitatoris regis filij stetere
ortus est Eo tempore Sapientes greci fuit appellati s thya
les miles Solon athenien pitatus mitilenus Cilon lace
dono Cleobolus lydius piandus Corinthius Bias peneus
daniel ꝓpheta Eo tpe daniel ꝓphetauit Babilonia darius he2
regum medoz destruitur cui rex apsis in regno regem
medoz destructo illuc in ꝓpriā transtulit et regnauit anis
xxxj cepit aute ingnare anno etat quite xxxj a mundi in
ito in̄ mm. in Eusebius Eropus anno tyri primo Eropus
adelphis oriundus huius Eropi fabule sunt allegantes et fama
se Romulo quidem de greco in latinū transtulit et ad silui sui
tyberinum dirigit est ita scribens de ciuitate Arica Eropus
quidam ho greci et ingeniosus familie suos docet quid de
beant obseruare et vt vitam homi ordiat et mores inducit
aues et arbores bestias loquentes phanda cuiuslibz fabula
Is ergo Romulo transtulit de greco i latinū Si ami legas
tybrine fili et pleno rio aduertas in venies apposita loco
que tibi mistrant risum et amant pat in gemu vi q Cum
Saluptiosus fugit qdā lupū et agnū sitientes ad riuolum
eiusdē venere supi bibebat lupus vt agnū vidit sic aut
turbasti michi aquam bibenti agnus pauisite dixit quo aqua
turbam tibi ate cui ad me decurrit Cui lupus maledix michi
ait ille non maledixi lupus vero aut pater tuus ego multa

fecit mala in fine alternatim lupus mypha face dyon et adhuc
meth laqueo latro et statius contra eum insurgens moreti vi
tam eripuit contra illos qui aliene saluti insidias parant fingit
p mus vt fluuiu transiret a rana auxiliu petit illa fune
pedem muris sibi ligat et natare incipiens rana se in medio
fluuio mergit et du mus resisteret milus supra volat
murem rid rana sustulit Smit cui plures sine hui⁹ exor
quas quidem metrice in vno puo libello redegit qui incipit
vt iuuet et propt⁹ Regum persaꝝ ordinatur

Persei pmi regnauit tyrus ⁊ regnū duraut vsq; ad
alexandrum magnū et fuerut reges yoiny p̄ter eos
tempꝰ qui regnauerut sub pdo rege psaꝝ hystoria Judith re
stributur Sub eod rege ystoria hester expleta videt
Babiloma destruitur Cirus occiso balthazar Babilon cuctis
que denuo ꝓ non est reparata sed in desertum redacta nam illa
que nūc colitur Babiloma postmodū a cambise filio
est condita in egipto Jeronimꝰ super ysayam Babilo
nem fuisse potentissimam ⁊ in circuitu ⁊ quadra sitam
ab antiquo vsque ad angulum muri xxty milia passuū tenuisse
cuius circuitum lyrinꝰ Unde refert theodorꝰ et
alii multi qui grecas historias conscripserut Urꝝ autem
i capitolio verbis illius est turris que edificata ꝓ diuinā
in altitudine tria milia passuum hinc dictum paulatim de
lato in angustias in altata vt pondus immensū facilius
a latomis sustentetur dest⁹ erunt dea templa marmorea
aureas statuas et alia multa que pene videntur nunc
dubia Judei captiui liberantur

Anno primo regni Cyri tertio Judei captiui egressi sunt sub
zorobabel duce et iesu magno sacerdote adortan
tibus eos zacharia ꝓpheta et aggeo Juuene Ez no dum
ꝓpha Erant autem cuncti simul Fuerunt aute de
Judea xlvij ⁊ cc ⁊ xl reliqui vero erant serui et an
cille ⁊ homines generis p̄missi Et dimisit cu eis tyri
partem vasorum dni v ⁊ cc hinc inde cū eis lyra
relapsaque captiuitas qua predixit Jeremias Cambyses
anno primo egressiones destruentes altare collocauerut
illud super basses suas et obtulerut super illud

holocausta dño mane 2 vespe Templu reedificatur
Anno secundo reteretur fundamenta templi et ny yoyo
ans quibus tirus regnauit no ereperut muros tepli usq
usq ad appodiacosem ipter mdias qui pecunia tor[ti] impedie
runt illud tyro nesciente Ignoro autem quatu damel super
uenit post ppli reditum ny Judeam Iudeorum regum de
structur Anno tyri tercio Cresi rex Iudeoru regnu a tyro
captus crucifigitur et Iudeo regnu destruitur qd scat ans
et 2 yoyoy Solonus Cum tyrus nauigasset Sardis ubi tuc
latebat athis filius cresi qui usq ad id temps muty cat ep
clamasse dicitur parce prd meo tyre et te ut habeam de
casibus diste mis Eodem ano Romanor by tarquinius sup
bus accso seruio sexto Romanu regnu arripuit et regnat
ans yoyoy Is explorauit vincula fustes tarres expilia me
talla tripedes et athenas Eoquo tempore physistratus reg
nat athenis Comestor A regna massagetaru chamari victy
et occisus est apud illos prasium ny utrem plen sanguine hua
no sanguine pleniens 2 salutando dixit sacia te sanguine que
sitisti Rex persaruu Rex persarum
Ambyses sua pri Ciro successit et regnauit ans bim
Heliseudius hyoy Is Cambises impio pris exemplu
adiecit et fuit adeo seuerus ut quenda ministru judice exco riari
fecerat Et super sellam ante cuius cooperta filiu judicis tudi
fecit sedere ut timet iniuste iudicare ne simile iudiciu pateret
Hystoria Judith stbit. Sub Cambise factu est qd in hysto
Judith stbit Et contrauit videt qd ibi stbit rex Anno regni eius
cu hic dicat vnus annus tm regnasse Vere illic numerantur anni quo
pr regni assyrio acrepit a patre vincere hic aute a tepore post
patrem Esdras vocat hunc Cambysem Artaxersem vel assuero
alii Nabugodonozor potuit ty hic plura nomia sicut legitur
Deplerisq Anno regni sui pri preposit holoferni puncipi militie
sue ut egrediens nulli parceret omesq deos terre exterminaret ut ipe solus deus diceret hunc holoferne Judith vi
dua ipe sua cepit cuius violentu et soporatu decollauit
Anno Cambise viri pitagoras physicus hic clarus

Augustinꝰ de ciuitate dei li xxbus pitagoricis / ytaliaꝫ
geng phoꝛ. i illig partis ytalie que quondam magna gre
cia dicebatur auctorem hui⁹ pitagoriam samiu⁹ a quo ecꝯ
refert ipm phie nomen exortum / nam cu antea sapientes
appellarentur qui quadamo vite laudabili alios prare vi
debant ille interrogatꝰ qꝫ profiteꝛ / phiam ee se rudit. i.
studiosum ut amatorem sapie qm proficeꝛi sapientem
arrogantissimu⁹ videbat. Valerius li. v pitagore tanta
veneratio ab auditoribꝰ tributa est ut que ab eo acceperant
in disputatione deducere nephas existimarent quin cꝯ
interpellati ad reddendu causam hoc solu⁹ rudebant eu
dixisse post cambisem regnauerut successiue duo ma
gi de viii magis qui pssaꝝ regnu⁹ iudicabant in
p annu⁹ post hos duos magos quartꝰ atyro darius
filiꝰ yptasis qui et ipe fuit viii⁹ de viii magis regnit
annis xxxvi cepit regnare anno qudte etatꝭ ihu xpi⁹
mudi vero iii⁹ cui⁹ hui⁹ anno primo pphe surrexe
runt in Judea zacharias et aggeus et adhortati sut
populu⁹ ut reedificaret templum templu⁹ reedificat.
Secundo anno libertas data est a dario et expensis
ab ipo ministrat edificare aggressi sunt et anno eius
darii viii edificiu⁹ cosumarut Cuiꝰ iuris quod habet
in elbange templu⁹ est in l xxbus annis. s. a prima luce
cia per Ciru⁹ data primo regni anno eius usꝫ ad
viii⁹ annu⁹ darii quo gsummatu⁹ est anno darii xxo
reges rome defecerunt expulso tarquinio superbo qui
regnauerut annis ccxl vel xxxvi secundu⁹ alios
xxtim Consules rome esse ceperut / et post reges
consules ce ceperut a Bruto deinde tribuni plebis
ac dictatores et rursu⁹ consules rem publica obtinuerut
p annos fere ccc. xxtim usꝫ ad Julium Cesarem
qui primus singulare arripuit imperiu⁹ Valerius li.
viii / Brutꝰ cu tarquinii filiis aput delphas pfectꝰ

est ad appollinem quereutibꝫ illis ab apollone quꝫ esset
regnaturꝰ esset et rursꝰ accepto quꝫ de omib⁹ ostulu
mat daret Brutꝰ pinde ac si casu lapsus de industria
ostulatꝰ est terram hac tpe democritꝰ phs et heracli
tus et anaxagoras physicus clari habent democritꝰ
anaxagoras democritꝰ fuit ditissimꝰ et omia patrimo
nia sua relinquens suis ciuibus athenas est affectꝰ
et plu⁹ oculos eruit vt vegetatiores cogitationes ha
beret labiis tamen dicit ea oculos plus eruisse ne
videret bene cc mat ciuibꝰ Tertullianus autem dicit
q ideo expetrauit semetipm quia mulieres sine concupis
centia aspicere no poterat potius merito meritꝰ plus ocu
los eruit quꝫ magitas tenebras otii humanis incepit
dicit em ysidorus q artem magicam multis seculis
post zoroastem democritꝰ ampliauit Valerius ana
xagoras post longu pegrinationem p studio sapientie in
patriam reuersus ea possessiones suas desertas vidit
no essem salnus ego mps iste pissent animo dari pp
valerius bruti collega adeo paup mortuꝰ e ut suptu
publco sepeliretur Malachias ppha eo tempore ma
lachias pheat cuꝫ ego pn phs Rex persarum
Xerses filius darii p saru quitꝰ cepit regnare ano ab
dicio mundi mmlxxxbmo et regnauit annis xxbus
xps hui tpe pmdarꝰ Sophocles z Euripedes pocte
clarent drethabanꝫ p saru vnꝰ regnat mensibꝰ vi da
tapcerses p saru vnꝰ regnat annis xl longanus cog
nominabat Nonnestor eo tpe natꝰ est socrates et lapis
hus forma capna in egeum mare de celo cecidit Ne
nestor Esdras ppha sacra bibliota repauit Tem
pore dcaxxpis Esdras scriba et pha de gne aaron
sacra bibliothecam a caldeis combustam p ꝫ sancto
dictante rpauit et quasdam figuras subtiliores

ad scribendum et adpuuaandum quam pores iuenit quae
aput regem magnificatq est et modu scribendi adeptra
in sinistram iuenit cu prius ad modu arantium hores stri
berent/ plures alios libros scripsit hic obtinuit ab artaxpse
rege vt rediret et in lege dni populu suu instrueret aut
tens autem ad filios israhel qui vltra motes trasiios
erant qui sunt inter medos et ppsos nos venerut tade
cu sociis i. dar. undiq; collcis venit in ierlm et adu
rauit esdras sacerdotes pdapes et leuitas vt piceret
ypocrs alienigenas et eos qui de eis nati erant Ora
tor consul rome effitur2 Tempore serui rome cor
duos consules facut oratorem qui eis ingu inposuit
et multis hostibus victq ab eo habitis trusiri no mutauit
Eo tempore permenides 2 empedocles phi fuit Arp lio
de vegeta est pedocles Tria sunt ut ait empedocles
in vita rep varietate prepua s. nobil affluentie coceptq
future felicitat appetitq agentis illustracio quor primo
michil honestiq secundo michil facilio terris michil ad a
bor adoptatoem efficaciq Brihardus bilueste dic
renti empedocles cur veuet mgr ut astra i spiciam
relu subtraht nullq ero Permenides loquta inuenit
de pmenide aute legit2 q in rupe tantapi logitam d
venit animo artaxerxis yemi yo diri fuit creati a po
manis ad scribendu leges qui omes pq anu fuit eiecti
pter apiu claudiu Eo tpe aristraicus tragediographq
agnostit2 Cratinq 2 plato comedias scriptores Crates
quoq comitq zenon cepitq clari habent2 Neemias
ierlm muos ierlm reedificat anno artaxpsis yoyo Neemias
ypha data sibi licetia a rege astendit ierlm muros
urbis reedificare cepit et pduti regis ano yoyo
gsummauit a quo tpe yoyo s. ano huiq regis. s. quis
loyo ebdomedas a daniele scriptas mict i veniet que

factum annos ccc. xxx. repertus est in regno Neronis explectas pub quo ihrlm obsden cepit. Et 2° vespasian post ano ea capta est. et euersa pontifex apud Judeas magnq tunc erat elizaphat filius Joachim. Eo tempore torquatus consul romanor propium filiu qua sine mandato suo aduersus dimicat decollauit. Hippias medicus gorgias leontinus. Eo tempore hippocras medicus z gorgias phs clarent. In omnibus supergenius Jeronimq. Scriptum reperitur in libris hippocratis q quedam mulier suspectione adulterij fuerat punienda cu pulcherrimu peperisset utriq; parenti filium dissimilem nisi memoratus medicus dissoluisset questionem mouens ne forte i talis pictura esset malubicalo mouenta igitur ea pictura mulier a suspitione liberata est. Hic hippocras autem medicine reuocauit in lucem. Valerius libro viij° Torquatus iste leontinus sapientissimus sui temporis fuit. Et in foro publico schola posita profuit se omnibus quibus responsurum. Eo tempore claruit pitagoras sophista cuius libros achemen decreto publico combusserunt. Anno Artaxerxis pl. Socrates celebris habetur Agellius li° p°. Socrates. Socrates dicebat multos homines pp terra velle viuere ut ederent et biberent se autem edere z bibere ut viueret. Socrates. Age sic alienum ne tuum obliuiscaris negotium. Amico ita prosis ne tibi nocras. Quod habes ita vte ut alieno non egeras. Precium querende z tuende modu habere oportet. Contraria sunt consilio festinato z tra. Cum amicas breues orationes amicitias longas oportet habere. Negat sibi ipi qm quod difficile est petit. Malum alicui nui ne feceris gaudium. Pcipuum amicicie bene loqui. Secordium maliciae male dice. Amicus rarus acquiritur cito amittitur. Nulli imponas quod ipse pati non possis. Hoc exhibe quod tibi optaueris exhiberi. Penitem laudare minime decet. Sepultus apud te sit semper quic solus audieris. Post Artaxerxis regnat pstis vnus psarum xx mensibus duobus. Post quem Xerxes segdianus me sibi vij. Quarus nothus regnauit annis xix. post cepit anno etatis quinte decime lxvij mundi uo. xx. d°. pxxxv. Orosius li° vj° Hys temporibus grauissimo terre motu concussa sicilia Insuper exestuantibus ethne montis ignibus qz flamis qz calidis cum plurimo detrimento agrorum z villaru vastata est. tuc et

Achsamte cum eis locis adherens tre contigua repentino ma
ris impetu absorpta atq; in Insulam desolata est Plato nascit
Anno sequenti terre motum qui fuit annis quarto darij nothi
Plato nascitur s. ab orbe condito xlix. Valerius li. p. Dozme
a plerisq; in annis aptes mellabellis paruuli inseruant quod
significaret singulaziis eloquij suauitatem Appellet in libro
de vita et moribus platonis Cum Ariston pater plonis deferret
eum ad Socratem ut ab eo instrueretur nocte precedente somp
nium viderat socratis q in sinu cuius aduolabat pullus candi
dis eximij uocis canore & ani cupidinis in academia Et de
sinu suo cantando uolebat auolare. Cum igitur vidisset puer
platonem apud se deferri mox interpretatione somnij fu
dixit esse completum. Eo tempore fuit aldibrandis socraticis
et Eudoxi astrologis qui in excelsi montis cacumine consenuit
ut astrorum celiq; motus comprehenderet Helmandus mar
mor li. xvj Hoc tempore in hadria fuit theatrum illud mirabile
quod inter vij mundi miracula quorum ponitur. Nam de
uno monte marmoreo ita sculptum est. ut omnes cellule et
mansiones et muri ac strata bestiarum ex uno solidoq; lapide
facta est. Est autez totum theatrum super vij cancros de ipso
lapide sculptos appendens. Et nemo miratur ipsum eam fece
re aut solus aut cum socio loqui posse quin omnes qui eum
erant audirent ipsum.

Artaxerses qui et mênon dictus est filius darij regna
uit pl. Cepitq; anno a mundi mirio. iij. d. lxiij.
Historia hester scribit Is est qui ab hebreis assuerus
dicitur. qui hester accepit uxorem et interfecto aman instau
rat mardocheum quem fecerunt hester historia constitisse
Eusebius marmora Anno Artaxersis xl athenieñ xxvij
bris ceperunt ut eam antea phi tm haberent Inuento grecis
litteris usi sunt. Creatum litterarum usum primum feminis inuenert
Unde lucanus feminis primum fame si creditur ausi mensuram
rudibus vocem signare figuris. Hinc est q feminei colore ca
pita librorum scribuntur quia ab ipsis litteris inuenti habuerit
Cadmus agenor filius grecis litteris a femine mgretiam primo
actulit phi. a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z.
Hijs pe
lasgis troiano bello uij adiecit. h. p. v. post que Symonides

miles ꝯ alias addidit ꝙ z o Pitagoras autem samias ꝙ hūc
mouent ad exemplum vite humane Anno xo Arthaxerſis
ſecundi Socrates venenū bibit Oroſius li. p. Socrates iſte
auctor clariſſimus phōrum veneno apud athenes vitā finiuit
ꝙſidor? libro xviij. Socrates autem meracē bibit et expiranit
mortuus eſt autem Anno etatis ſue lxx. ſecundum cronicas.
¶ Eo tempore zenophon z echezias z ceteri ſocratica clari habent
Anno Artaxerſis xvij. Diogenes Cynicus et eudemus aſtrologus
clari habentur. Debuc diogene aut Seneca potentior erat dyo
genes alexandro omnia poſſidente plus enim erat quod iſte
nollet acipere ꝙ quod ille uellet dare ¶ Anno artaxerſis xvij
ſpeuſippi ſpeuſippus inſignis habetur phūs hic fuit nepos pla
tonis ex ſorore Plato phūs clarnit Anno Artaxerſis xvij.
plato phūs clarnit Jeromꝰ conſ. Jouinianū plato cum duos
eſſet z choros eius diogenes lutatis pedibus conculcauit ut
poſſet vacare phie elegit achademiam nullam ab urbe procul nō
ſolum deſertam ſed z peſtilentem ut cura z aſſiduitate morbos
libidinis impetus frangeret. Unde z plurs eius diſcipuli ſibi
oculos effoderunt Valerius li. viij. plato cum aduerſus ſtu
dia uehementius exarſiſſet veritus ne vmquā modū exce
deret Speuſippo amico ſuo caſtigande arbitriū mandauit ¶ Leg.
q chembrotus ambraciē cum legiſſet librum platonis de immor
talitate anime e/ mulr ſe precipitem dedit pre deſiderio uite me
lioris. Plato. Si ſapientie forma uideri poſſet oculis magne
ad amorem ſui omnes excitarent non poteſt comprehendi for
ma uſtitie niſi prius diſcutiamur ſtrictis muſtitie. Hoc tempore
floruit architas tarentinus quem plato audiuit hic dicit. Nul
la peſtis capitalior q̄ uoluptas corporis cuius auide libidines
temere z effrenate ad curandum mouentur. Nullum denq; ſce
lus nullum ſacrum eſt ad quod ſuſtinendum non libido uolup
tatis expellat Galli Romanos impugnant

Anno artaxerſis xvij. Senones Galli duce brennio ytalia
nuadunt Romam capiunt exceptis capitolio. Ibiq; ad
eius obſidionem diu morati mille auri libras propt
premium diſceſſionis acceperunt / nec mora Duerſis magiſtra
tibus alij gretiam alij cretam petierunt tantus q; terror gallici
nominis erat q; reges orientales non ſine gallis bella gerebant

nō

pulcr dicto

angr itaq; bichimie vocantur m auxiliu peracta victoria regiu
cum eo pax fuit Cumq; partem regni gallo grecia que nunc
gallatia dicitur appellauerit hanc postea galli amiserut .
Isidorus li° pij ethicoz. Gallorum assensus incapitolui anseris
clangore deprehensus est nullum enim alium odore hominis
sentit ut anser et hec fuit causa quare capitolium non capit.
De alexmis dicit q multa capitolij obsidione cum romani fa
me artarentur panes ex muribus locis iacere experti sunt qd
videntes illi galli putantes eos victualibus habundare obsi
dionem dimiserunt . Galli iterum post pauca tempora grauis
simam stragem romanis dederunt sed occiso eorum duce bra
emio hostes terruit ipsum qua fugientes grauiter truncatan st
Is bracmus conuna romanos edificauit veronam brixiam ber
gamum mediolanum papiam Cremam & Cenegalliam . Oro
sius li° vj° dicit q post stragem romanoz per gallos factam
Romam statim mutare cogitauerut aliudq; opidum moliri &
alterum nomine suum Tudoz summum pontifex eo tempore fuit
Anno antequam xpus nasceret ccclxxxiij annis agentibus platonis
fuit auditor Valerius Aristoteles in neutram partem de re
mente loqui debere predicabat quoniam laudare et vanum vitu
pari et stulti esset

De aristotele & libris eius Aug° de ciuitate dei libro viij°

Aristoteles iste discipulus platonis vir excellentis ingeni
ij eloquio quidem platonem impar sed multos fatale sup
rans sectam peripateticam condidit plurimosq; disci
pulos p clara fama excellens vsque adhuc plato preposuit in
suam heresim congregauit Aristoteles iste scripsit decem libros
liber categoriarum & predicamentoz et sex quos tam libri sex
priorum libros quoq; pyarmenias & libros analeticoz &
posteriorum capitorum & elenchoz Item de phisica & natura
li scientia libros edidit de phisico auditu de generatione & corrup
tione de anima de sensu & sensato de memoria & reminiscentia
de somno & vigilia de morte & vita de negetabilibus et etia
de animalibus sex quosdam et de quatuor elementis libros &
metheoz & methaphisicoz extat etiam liber perspectiua ar-lib
et alius ut dicunt qui rethorica eiusdem dicitur et epis
ad alexandrum de dieta seruanda preter hec quoq; scripsit

libros vnq; ethicos. ¶ Corrumpunt castitas & ffrugalitas superfluitate & indigentiam medietate autem saluatur. ¶ Item multi quidem hec que secundum virtutes non faciunt ad manendum conflictantes existimant phari et esse bonum simile aliquid facientes egyptantes qui medicos quidem audiunt studiose & ipsi non faciunt operandorum simile quidem dicit assignio difficile autem inuenire. ¶ De libro quinto. Magis fugiendum est quod nocet magis veritatem libro vnq°. Pranus est socratico qui nocet eos opus. Cum lingatorum mitrigat pius nus disputat. Et qui in respondendo non concedit quod videtur iniuria fuisse irrogata eius est infamia qui fecit. Orosius Eo tempore magna pestilencia romam corripuit Xer persarum Artaxerses qui et ochus regnat anno pbi. Cepitq; anno quinto etatis & xxv mundi vero iij. dc. xxvij hic ochus egyptum tenuit nectanabo methiopiam pulso magno regnum egypti destructum est Nostris temporibus demostenes orator agnoscitur Valerius li. vnj. Demostenes quando cum primam litem artis rethorice proferre non posset propter nocis debilitatem oris sui vitio tanto studio expugnauit ut eo multum expressius quod nolebat proferret Estimes platonis discipulus et contemporaneus nunc temporis fuisse dicitur. ¶ Eo tempore summus pontifex erat Johannes huic filius. ¶ Eo tempore legati a carthagine romam missi sunt et foedus cum Romanis pepigerunt tuc Saxea grando de nubibus descendens vel terram lapidibus verbauit xv diebus.

Q Allexander nascitur.

Quibus diebus etiam allexander ille magnus anno ccc. turbo totius orientis est natus. ¶ Per idem tempus philippus macedonum rex multa & mirabilia mala induerit primicias ejecens cunctarum mendia bellorum exordia subiecto nec prouincierum ceds hominum opum rapinas ultra quam dici possit nunc viribus nunc fraude nunc fidelitate cuncta laut Instinus li. xij. Eo die qua natus est allexander duc agle tota die noct super culmen domus patris eius sederunt omes duplicas ipsum cunctos & sic preferentes. ¶ Erat autem allexander vultu & forma pulcherrimus sub crispu paululi & flauescente crine oculi egregij colorus eius mutuo fuit alamonius pedagogus leonides quem postea ut diat Xer leonibus tradidit deuorandu pul

mmy magister p̄me lr̄atur musur alapus gromeler mem
tes oratorie anay mencs phic ar̄les. Refert cī Iero mmus
q; Anstonles allexandro monstrauit aaa lr̄az. Plato moriē
Amo Artaxsis och xci. plato mozitur anno etatis sue lxxxj
ut ait seneca Augustī de ciuk dei. li. j. Habeo platonem inter
semideos ponit z hercolem z romulū semideos aut heroibus
prefert unusq; cī me mmam collocat. nos aut platonem
nec cuq̄m. ille xp̄iane compang. Diuersimus. Discipuli
platonis ut legitur in temploz suas z pozticibus versa
bantur ut admoniti augustinus habitaculi sanctitate michi
aliud q̄ de mr cubis cogitarent quozum etiam oculos sibi
eruisse legunt ne per eozum vsum ad contemplatione sa
pientie euocarentur. Hugo flor in hystō. Platonem sunt dic
Apulleū z a appuleio hermes egyptius qui trimegestus
seu mercurius vocant floruit quaq; platonis phs. Ce trimege
stus libzum stp̄sit de uerbo perfecto deque sunt supra hec
Domin z omn fons deitatis. fm fiat dō. qui fecit huic p̄mū
z sblum z verū. hic est filius benedicti dei atq; tone visitauit
eum nomē humano ore non potest enarrari deslo de
Domin est omi. dnante deo mortalibus qui ab hominibus
non potest mdagari super homines est huic deus dilexit
omg̃nitū suū. Hec uerba trimegesti videntur fidei nre
de patre z filio consonare. sed mlte dissonant quod dicat
demy fecisse deum debuit eum dia gemuisse. Puerum filiū
non potest dia scandalū apatre quasi posterior sit tempore
uel maiestatis dignitate. sed cī sub aūctr quia sicut pueri
actor filij. et quia filius est actor spūs sancti z actor omnium
creaturaz hoc totum habet apatre. Allexander. amiozum
xij. Ex hystō allexandri puni comes fiebat. et usum armoz
semper mdū meditabatur. et cum ḡcātibus uideri gaudebat
et equis mslibus cuncta ut prouidentissimus miles agebat. Cui
ql quadam die cī nectanabo magistro cuius in arte astrici m
crederet Allexandō neptanebū ifferr. Allexander cum eo in prouisū
pāpitat. cum q; ille lenili ictu cerulis afflatus conquerentē
cur hec fecisset. Respondit allexander. Conquerendum tibi est
de arte quam noueras quippe nescius que cē impendebant hu
mi mic nsupino iacens terminare ea que sunt celi ad hoc mag?

nulla mortaliū contra fatum fuga est · olim per hanc facinus cognomine a filio interficiendum · Tunc allexander Numqd ego filius tuus sum cū ille confessus est omia qua arte olim piade mrē eius potius sit · et his dictis animā exestuat · tuē allexander ponit eum in humeris Et in regiam revectat · ligt sepulchrum erigit opulentissimū ac matri omnia indicauit · Tuē illa admirata confessus est se tot annis amago illusam rem pbri fecisse ¶ Anno ochi xxvj° Arpensippus moritur cui successit Xenocrates / quem tullius dicit phorum grauissimū · eo tpe vsperates orator claruit · Post ochum regnauit filius eius Argis annis quatuor · Arsames ¶ Hunc nrr Reges persarum non numerat Iustinus · sed statim post ochum ponit darium ¶ Teraulianus autem hunc Argem uocat argum qui dicit regnasse annis quatuor ¶ Iero in super Danielem vocat eum Argem alij appellant eum arsamē Rex persarū ¶ Post ochum regem filius eius arsames regnat Et mortuo Iohanne in Jhrlm succedit ei filius eius yadus insacerdotiū Post arsamm regnauit filius eius darius anis vj Comestor Hucusq regnum persarum duraut · Eo tempore malleus to quatus consul romanor filium suū virgis cesum seuri p cussit qua contra imperium consulū cum hostibus pugnauerat · et tamen expugnauerat philippus a pausania letalit est vulneratus qui ab allexandro capitur · Iuramp philippo dicatur pausanias phs quoq moriens ait / nichil est quod me fmis ante contristet · ulcis eni auctore injurie lenis obijt philosophus ·

Tempora allexandri

Nne ab origine mundi in dē et ppetuū Erant nere quinq et lvi · Allexander magnus philippi regis macedonum mortuo successit in regnum · et regnauit annis vij ¶ Iste Allexander monarchiam totius orientis tenuit a me v · et vij anis pōrē in regno persarum supputantur ¶ Anno igitur a redificatione templi c lxxxi · Allexander captō tyro Iudeam Inuadit Cui Jaddus pncips sacerdotū dum na revelatione pmonit / cum Jacentinia auria super tyrios ac lamia auria · Ceteri nere sacerdotes cum bissinis stolis re liqua quoq multitudo cum vestibus albis occurrunt · Nunc regibus a quo descendens de nomine in lamia auria septim

de allexandro magno

mocq

12e.b

adorat & summum ponificem Veneratur hec audentes omnes
Regis circumstantes stupuerunt mentemq; ntis hodiernum
putauerunt Solus ei Ephemus familiarior cum aut hec fieri
sit interrogat Cui ille aut Non ponificem sed deum cuius pon
ficatu fungitur adorau Nam cum ad huc macedone essem
habitu talem me memini vidisse Diuinq; mecum cogitassem pos
sem asyram vincere mataut me non negligere sed constanter
transire nam per stantur ducatui meu exerari diebat et per
sar petestate traditurum Itaq; cum nemine alio insola
nisi hunc aduertissem cum visionis ne memor salutauq;
Ex inde arbitror me diuino fauamine uiasse darii victoriq;
selmusse persarum ¶ Porrecta et omia que mozat mco spera
ntur prosumpta confido posita ad ciuitatem perueni et in
plum ascendens deo victimas immolaui & inde Syriam Io
dum atq; egyptum pernagraui Alexandriam quoq; in egyp
to condidi nec mora babilonam obtinui tanto interuallo
¶ Post hec hyrcanos capit & usq; ad indiam oriantis pueniet
totam sibi Asyram subiugauit Alexander moritur Anno vite
sue xxxiiij regni uero xij veneno perit ¶ Eo tempore Dinoc
manes orator et epicurus plus clari habentur & licet Epi
curus ut aut seruauit uias non dedicauit et artem disputandi
tesse Docuit ignorauit tamen multa ipsius dicta egregie re
periuntur ¶ Mortuo alexandro translatoq; imperio multos
impios ducesq; regnauerut ptholomeo egypti cum affrica
et arabia sorte peruenit ¶ Philippus frater alexandri for
tunis est macedonum Seleucus Syriam et regna omnia
orientis Antigonus regnum asye est adeptus ¶ Roma uero
regnum egypti quod & alexandrinum dicitur propter alex
andriam egypti metropolim interretia regna creuit omni
cuius et populo dei uiamus per ipsum duce strictis psequendo
¶ Ptholomeus igitur cognominatus zother super egyptum
regnauit annis xl. cepitq; regnare anno quinto creationis a le
mundi uero iij dc xl Comestor ptholomeus zother rex egyp
ti suo regno adiecit syriam appositis ut adiret & iudeam et as
cendens in Ihrusalem die sabbati sicuis eadem Iudeis arma
non mouentibus nullo contradicente intrauit Et sm Iosephum
Iudeis sabbatitas ridiculos appellauit qm supflua supstare

grauc dampnū sustinuerunt ¶ Ptholomeus namq; multos de
Judea z agurisi captiuos ruhens ad egyptum redist et eos ven
dicionī exponens a negociatoribus nationī distracti sunt et dis
persi z per hanc captiuitatem licet non fuit gētilis diffusio
tñ disperserst in nationes vnde machabeorum legitur co
uenisse in Jherlim Judeos ex omni natione que sub celo est ¶ Jado
pontifex successit filius eius. annis xxxij post quē pontifi
catum tenuit Symon filius eius de quo Justus. Eo tempore ap
pius claudius ceuis Rome clauit qui aquas claudias induxe
rt z viam appiam a strauit Eusebius ¶ Eo tempore theophi
stus phus clauit qui admirabile loquendi ut aut greco nomē
accepit hic fuit discipulus z successor aristotelis hic scripsit li
brum de amicicia inque amicicia omni caritatem preferit. plura
quoq; alia scripsit anno ptholomei quinto xxxvij Menander cōicq floruit
Regnum Asie oritur Eusebius Rome Anno ptholomei regnus
Asie incepit inque regnauit annis cc xxxij. Hic
cundus demetrius xxxij huic zelencus cepit cuius regno dest
to in Asia z syria pariter regnauit ¶ Is zelencus antiochiaz
Seleuciam appenniam Edessam Boream z pellam condidit ur
bes Orosius ¶ Eo tempore papyrius apud Romanos bellico sub
habebatur ut Romani meditarentur huius fore pariū qui alter
andri posset impetum sustinere. Eo tempore fuit polemo phs
Regnū Syrie ¶ Anno ptholomei xxxij Regnum Syrie z babilonis
et superiorū locorum oritur et regnauerunt ibi Seleucus / michanor
Anthiochus Eocher anthiocus theos zelencus gallinicus Seleu
cus Ceraunus Anthiochus magnus zelencus philopator. Anthio
chus Epiphanes Anthiochus Eupator Demetrius Anthioch⁹
Sedetes. Demetrius Eocher Alexander Demetrius Antioch⁹
Gryphus Anthiochus Zizetenus Philippus quem gabinius ca
pit sicq; regnum Syrie est finitum Eusebius Rome Eo tpe
re censu rome agitato Jumenta sunt numerata Romanorū duocēta
xxxij milia ¶ Post Symonē iustū Eleazarus frater eius suscepit
pontificatum anno filio Symonis parvo admodum derelicto
¶ Anno ptholomei xxxij Sostratus pharum in alexandria cō
struxit De septē mirabilibz iij^m de septē mundi mirabilibus.
¶ Pharus inter septem mundi miracula secundū computatur
Illam super quatuor cameros viroz cc passuū in mari fundat⁹

Dio̅ postea Romanos

est Quō enim tam magni cauari fisi sunt quō deprtam in
mari & non fracti quomodo fundamenta cementi super ipsi
adherere potuerūt & sub aqua cementū qualiter stare potuit
nel quō non lubricat desuper fundamentū hoc miraculū est
magnum Et an intelligendum sit quō factum sit difficile Vsidem
libro xvi pharus est turris maxima in mari ad plucendi mi
nisterū imperū alexandri fabricata sic dicta quia longe in
tenir anauigantibus sub eius duo oculi visio dicitur Coestur
Rex egyptiorū Post ptholomeū Iadi filiū ptholomeus phi
ladelphus regnauit in egypto annis xxxviii Hic mīa
scribendis voluminibus scriptorum seu cōmentariorū seu hi
storiarum nel cuiuslibet prudentie desine nel sapientie nulli
cupidus fuit & ardentissimus Hic ab eleazar pontifice scri
turam diuinam per lxx interpretes ob insignie priuilegium
acquirere meruit Audiens enim in Jerosolimis inesse bi bi
liotecā diuinarū scripturarū collectam gaudens est et cepit
demetrio bibliotecario suo ut diuine legis volumina trāsla
ta in magnum librarys suis adhererit quod & fecit Ob hoc
dimissa sunt centum xx milia Judeorū Jubente ptholomeo
rege ad patriam suam redire dans de muneribus eorū pro capite
cuiusq; xx dragmas argenti Olimo ptholomei regis Crates
et Arcesilas clari habentur hic est arcesilas aqueus ait
Augustinus cepit sectam academicorū nouorū qui dicit nichil
sciri sed incerta esse omnia hic ut ait seneca spem omni
studiose eripuit Et augustinus autem est superflua scire quicquid
Crates thebanus natione fuisse dicitur de quo legitur q̄ magn
ponderib⁹ auri pieret in mari dicens abite pessime diuicie
ego uos merito ne ego merear a uobis Eo quoq; tempore
floruisse dicitur Aratus Astrologus qui ut ait Augustino in
libro de Ciuitate dei vanissime iactauit se comprehendisse stellarū
numerum et scripsisse quē illa continuit audacissime
que dicit ad abraham aspice stellas & dinumera eas si poteris
Unde Augustinus quomodo cū dinumerari nequeant cū no
nequeant omnes videri Ortus & prodigia huius temporis
Anno ab urbe condita cccc lxxxx mira visa sunt mi
ra prodigia sanguis omnia aria lac visum est
manare deinde nam plurimis locis effusibus cruor

fluxit dumbibus gutturum et inspectem credit ¶ Anno ptho
lomei philadelphi xxxj Cenon stoicus mortuus postquem
cleanthes floruit Ait autem Augustinus Zenonem z trisippum
fuisse principes stoicorum cumq trisippi multa feruntur esse
que dicta sz multa gpera sint eo tempore drodorus valens
dyaletice Anno ptholomei xxi floruit phisistratus medicus
hic ut legitur pulsu cognouit amantem Anno ptholomei xxx
post manassem iudeo pontifex amyas filius Symonis iusti
claruit habetur annis xx Is consuetu tribum ptholomeo
non reddens ad unum commouit eum Deus iosepheus inter suos
nobiles legatus a iudeis ad ptholomeum missus cum familiari
tatem regis ob plurima in eum meruisset obsequia duo
iudee et regionis finitimaz constituitur ¶ Egyptioz quarti
ptholomeus cognomento regnare annis xxvij Cepit a mundi
initio iij dcc xxxvij ¶ Eo tempore iudeoz pontifex Symonis
onye filius claruit habetur sub hoc ihs filius sirach sapientie
librum composuit quem uocant panarethon etiam symonim eo fa
cit mentionem Anno ptholomei xxxi pl gallorum a romanis
cesa sunt Eusebius meminit ¶ Anno ptholomei xxxvi Caria z Rodus
ita terre motu concussa sunt ut colossus magnus ruerit ¶
Colossus ille Rodius inter septem mundi mirabilia tertius fuit
fuit autem ymago erea c xxvi pedum fusa/ mirum enim
valde est quomodo tam immensa moles fundi potuit uel erigi
aut stare quidem pedibus alter fuit qui Colossus Rome de quo
aut quando factum fuit non legi Rex Egyptiorum ptholo
meus philopator regnat annis xvij cepitq anno etatis quin
decimo xxxi mundi iij dcc xlvij hoc tempore gesta sunt que
scribit libro machabeoz septimo Ea sub hoc pzmaxe gesta sunt
que in secundo machabeorum libro scripta sunt ¶ Eo tempore
fuit Scipio affricanus vir in armis egregius Solinus Ne
cnis mirabis nam asperiores sunt qualis fuit Scipio affrica
nus por qui ob pios Romanorum Cesar dictus est q expe
sub dextero matris mundum venerit ¶ Eo tempore claruit
pomponius phus cuius multa dicta egregia referuntur Onyas
pontifex ¶ Onyas pontifex filius symonis insignis habet
annis xxix Rex Egyptiorum Egyptiorum quinis regnat
ptholomeus epiphanes annis xxxvij anno a mundi origine

ñ dñi lxi Eusebius ieronimꝰ Eo tempore planctꝰ poeta comptꝰ
rome moritur Orosius hic fuit eloquentissimus Eo tempꝰ
Scipione affricano ⁊ tito consulibus apud mediolanū ꝑ gal
lorum cesa sunt sequenti aprelio ꝑ gallos romanorum
ꝛ cesa sunt ¶ Anno ptholomei epiphanꝫ regnant
syrie ⁊ asye seleucꝰ qui ⁊ philopatorꝰ annis xvij. Comestor
Onya transeunte in egyptum filius eius symon sedit pro eo
cui successit filius eius onyas sub hoc misit selencꝰ nicanorem
eliodorum in hierusalem ad spoliandum eē erarū templi
non basa sed donaria in usum templi Quo mgrtssō sup
ne templum surrexerunt duo juuenes de celo cadentes et cedere
eum Videtur autem Josephus velle angelos fuisse in simili
dinem angi hominū ⁊ mensq; onyas indignationē seleuci
orauit ad dominū pro defuncto et reuixit Eo tempore cla
rus habetur tytus liuius tragediarum scriptor Augustꝰ
¶ Eo tempore scipio affricanꝰ cedens inimicorū accusationibus
carthaginis patria quam sua virtute saluam et liberam reddi
derat exul inopido liternen post insignē suū triumphum
multis aliis urbibus captis desiderio vitam finiuit ¶ Egyp
ciorum sextus regnat ptholomeus philometor annis xxxv
anno quinto cepit ann⁹ pij mundi circa ñ dñi lxxxv ¶ Ad
hunc philometor Aristobolus nomine videns scripta peripate
ticis scripsit explanationes in libros moysi cōmento ḡtias
Statius poeta ¶ Eo tempore Statius achilleydos comedias
scriptor natione gallus clarus habetur Erant autem duo
libri statij poete metrici s achilleydos ⁊ thebaidos ¶ An
thiochus epyphanes qui seleuci philopatori successerat ci
te regione ptholomeorū quam subito inuasserat propter ro
manorū necessitatem Judeam venit ubi iesu qui et jason
frē onye pontificatū tradidit quo deinde expulso onyam eius
nocuē menelaum ei tradidit successorem Inde ob sacerdo
dignitatem orta seditione inter principes magnaꝝ miseriaꝝ
cause pullulauerūt Anthiochus suspicans judeos se deser
tores cepit ciuitatem et iussit cedi ferro senes ⁊ juuenes
mulieres ⁊ infantes interfecti sunt ergo mirabile dictu
et ꝓl visu ⁊ non minꝰ vehementer ablatisq; de templo d
dñi vasis talentū regressus est anthiochum ¶ Anno phylo

metor xij. anthioche uero epiphanius huius. Regnum macedonum deficit. Macedonum regnum defecit destructo per romanos. Eodem anno Ennius poeta lxx. maior annis arthritica morbo periit. Hoc tempore mathatias quidam ex sacerdotibus filius asamon ex hiericho modi aduersus anthiochi ducis arma sumens filiis cum auxilio filiorum s. iohannis symonis iude eleazari et ioachim legem paternam uindicant. Menelao pontifice eorum qui iudeam prodiderat epiphano anthiocho. Eo tempore alchimus agenere sacerdotali alienus ambitione pontificatum muadit. ob quod ongias filius onye pontificis i egyptum transmigrans meliopolitano prefecture sui nomine condidit templum. Romani uincuntur. Circa quod tempus hannibal rex cartaginis romanis uictis urbi modios annulorum aureorum quibus tres nobiles urbanum cartagine mittit. Sed imposterum a romanis cartago iacet destructa. De vij machabeis mirabile. Eo tempore contigit septem fratres una cum matre comprehensos compelli ab anthiocho rege ad esum carnium porcine quibus renuentibus iussit rex coram eis sartagines et ollas ereas succendi et primogenito linguam amputari cuius cute capitis abstracta et summitate pedum et manuum precisa coram matre et fratribus missus in sartagine torquebatur. In eundem singuli fratrum sui ordine gementes torquebantur. Primus tamen ceteris ex hortatione ut rex obediret et uiueret supra modum autem mater mirabilis singulos hortabatur ad martyrium que et ipsa nouissime post filios defuncta est. pro hac re regnum tam marcus asserit plurimum de septem hiis fratribus ecclesiam sollempnizare. Alchimus aduersus iudam machabeum immanitatem gerens post multum temporis ira dei permissus mittit. ac sic cum omni iudeorum furore iude machabeo sacerdotii dignitas traditur. Cum dignitate suscepta legatos romanorum dirigit detinentes genanus iudeos amicos et auxiliatores romanorum hostes. Eo tempore publius terentius carthaginiensis comediarum scriptor in archadia moritur. huius terentii legitur hoc epithaphium. Mater excelsis nati terentii alte romanis ducibus bellica preda fui descripsi mores hominum iuuenumque senumque. Qualiter et setem decipiant dominos. Quid meretrix quid leno solis

quid fingat auarus hec quicq; legit sic puto cauty erit sm'
comediarū sp'tores plauty & terrety p'priū habentur.
Judeorum dux Judas machabeus Anthiochi ejusdā expellēs
& templum ab ydolorum simulacris expurgans patrium
legem post triēnū sub quibus ndidit ¶ Is tribus annis
sacrdotio nisi gnter administrato defensa prīa in suis
victoribus de hostibus acquisitis dum aduersus demetrij
ducis prelia iniit occiditur & cum planctu magno in mōd
a fratribus sepelitur Eusebius regnum Judeorum resumat
¶ A tempore machabeorum trnascunt regnum Judeorum ad
Judam machabeum filium machatie cum Judeor pontifex
fauore pontifex detrnitur Susceptit aut ducatum ppli
anno secundo demetrij Coth qui fuit xix ptholomei phy
lometor & tenuit tribus deinde frater eius Jonathas xpe
Postea frater eius Symon xiij Deinde filius symonis
Johannes hircanus pxv. cptum aristobolus filius Jo
nathe Rex pariter & pontifex primus apud Judeos diadema
tis sumpsit insigne post an lxxxvij annos babilo capti
uitatis et regnauit anno vno. Deinde Jannes qui et alex
ander postmodum hircanus filius alexandri ppay tandem an
tigono diuicitur contra Judeos cessauit pontificatus pri
cipatus et a Romanis constitutionis est principio alienigē
na ¶ Herodes filius antipat' assulauit sub quo natus
est dominus et regnauit annis xxxvij quo mirabiliter mo
tuo anno dñi vj loco ejus filius eius archelaus constituit
ab augusto et quatuor fratres eius tetrarche fuit s Hero
des antipater lysias et philippus regnauit aut annis
ix post eum Herodes tetrarcha xxxiij an post et eum Agrip
pa Cij Deinde Agrippa filius Agrippe xxvj . usq; ad an
num secundum vespasiani Inquo Judea capta est et templum
subuersa & Judei captiuati bendan & occisi tunc regnum
Judeorum penitus defecit s anno dñi lxxvij ¶ Post Judam
fratr eius Jonathas pontificatū suscepit et ministrauit a
nis xix hic tandem demetrij ducem a Juda expulit ¶ Eo
tempore Aristarchus grammaticus agnoscitur ¶ Panetibus qñ
tragediarū scriptor clarus habetur ¶ Alexander filius An
thiochi frēs impiis Jonatham Indiut purpura et scripsit ei

niter primos amicos Rex egiptiorum

Anno ab origine mundi ⁊ dccc xl° ptholomeus cui cognomen
secundus egiptiorum septimus regnat annis xxxv
Cartago a romanis destruitur. Eo tempore Karthago a roma
nis destruitur anno dc° postq̃ constructa est feruntq̃ xbij diebz
continuis arsisse. Eo tempore Rome puer nascitur exanalla
quadrupes quadrumanus oculosq̃ quatuor habens tandem cum
naturam duplicem. Eo tempore luna actu tragediazq̃ scripsit
clarus habetur triphon qui pro regnauit in asia Jonatha pon
tificem Judeorum dolose interficit et in sacerdotiũ symon frater
Jonathe assumitur qui xvij annis populo prefuit. Ac post e hyp
annos prie libertatem restituit. Eo tempore cum eius patre
cunctis Judeis cessissent prospere bis sacerdotij exuit anno An
thiochus rex syrie cognomine sidetes adiutus Judeos cepit pa
ucos ultimitana ualle eos circumdedit. Sed cum ad deditionem
symonẽ compulisset necessit. Eo tempore sequenti anno Symon a
genero suo dolose occiditur et post eum Johannes filius eius
sacerdotiũ ac ducatum populi tenuit inter quos annis xbi v
nitis propriis gestibus eminuit. Auernis capit. Anno ptholo
mei eugetis puer auernis nobilis urbe gallie capta est cum
rege suo ut scribit Eusebius. Orosius. Prodigijs hec bella
precedebz. Echyna uasto tremore concussa gubis igneis eymda
uit. In mundia maxima tunc temporis erat dies hominum pessi
mus habitus est. Circa uero horam matutinam mauorte que
carthagine ac bacensi hostes adiacet plus q̃ cc. apud ipas
bacam cuncturi cxxx militum ad presidium retinis affixe
ordinata fuerant extincta sunt. Eusebius. Anno ptholomei
eugetis xbij. fabius consul romanos bianco regi auernorum
bello maximo instructu preparauit. Ado cum parua exercitu ec
cit ut lumine per annectentem romanos uix ad escam cumbz
quas habebat magnitudine sufficere posse putaret. qui cum sibi ad
copias transferendas unum pontem rediens puer esse intelligere
ret alia tripartito lintribus carthens ⁊ gregum substractis cor
ficiensq̃ rabulis instruxit. conserta pugna et agitata bellica
li commissi in fugam dum sibi quisq̃ timeret conscendunt nimi
ditor agminibus ⁊ proprio transitu ponti ruinam reperunt
et mox cum ipsis lintribus mersi sunt. cl xxx armatorum qui in

exercitu Sitim fuisse traduntur. Equibus c. z. l. causat subuersa
sunt. ¶ Eodem anno dant orosius marii consulem gentes gallo
sub radice alpium sitam aggressas qm cum se romanis copijs
earum sexus mixtas et sobello impares ceteris gentibz z liber
in flamas se proiecerunt. Cum uero preoccupantibus romanis
peragenda time mortis copium non habuerunt uel fuerant cap
ti. alij ferro alij suspendio alij veneno uel negato cibo se per
merunt nullus eius supfuit qui non mallet mori q seruire
Rex egipti. ¶ Ptolomeo eugete anno regni ipius xxix z
egypto expulso egyptiorum xiij regnat ptholomeus philadel
z soci annis xbij. z quinte etatis cepit anno ante xpi. lxxvi. mundi
uero m dat xliij. ¶ Johannes filius symonis princeps iudeo
ac pontifex aduersus hyrcanos feliciter congressus ob insignem
victoriam agnominatur yrcanus. hic prospere sue plurimum la
borauit bella gessit et xv. annis omnibus administrauit re
bus quibus filius Aristobolo Antigono cum tribus minoribus
mortuus est. prophetia etiam fuit ut scribitur sit psalmis com
probatis. predixit enim duobus filijs q regi dominus non esset
permansuri tempore itaqi mortuo maior natus aristobolus
diadema regni primus sibi imposuit post ante pmissi annos
exquo fuit populus israheliticus captiuitate babilonica li
beratus regressus hic crudelitate z inuidia ductus matrem
suam necauit et antigonum fratrem suum priuatim tru
cidauit. hijs gestis ipse principatus sui anno ipse crudelissime
uisceribus dolore tenuit qui z ceteros fratres suos uinculis
tradiderat miserabiliter moritur. ¶ Quo defuncto soluitur arx
cui alexander frater cuius ei successit annis xxvj. Mors theu
thoricis. Eo tempore a cymbrorum cesa sunt z capta p ma
nium romanorum consulem. Cum hijs cymbris theutonici
fuerunt plurimi scrindum orosium qui galliam germaniam
ytaliam vastauerant z plurimos romanos occiderunt. Tan
dem apud aquas sextias a mario superantur. ¶ Eodem anno
expulso de regno ptholomeo physcone per matrem cleopatra
ptholomeus qui et alexander successit regnauit annis nouem
sed postea ptholomeus physcon regressus regnum obtinet
annis viij. nam alexandro propter mariis mirificentiam
cuncti expulerunt. ¶ Hac tempore mardabi rex contra Ro

manos bellum suscepit ut justinus ait et per xlvi annos victoria varia cum eis pugnauit Tandem spontr agul lo milite mutilatus mittit ad eo mithridates cum venisset e pheso cruden[tissi]me edito ut per totam asiam quotq; civit romanam unum essent sub una die necarentur omn et factum est nec explicari aut comprehendi ullo modo verbis potest qnc tunc multitudo civium romanoz cesa sit ꝑs meor plurmaz promiscuarum quib gemitu omnes ordinesq; p ter totidem fuit Anno ante xpi Eusebius secundario gallienus catullus scriptor liricus horum nascitur Anno vi Salustius scriptor historicus nascitur Plotinus gallus Plotinus gallus primus rome latinam rethoricam docuit eo tempore descriptione rome facta inuenta sunt hom. cm. lxm. publius terentius barronis etate inprimis nobilis nascitur qui xxvi annis actus graecas hab studio si mo didicit Ptholomeus dromsius egyptor p[ri]m regnat annis xxb. cepitq; anno etatis quite d[omi]ni mill[esi]mo ii[cesi]mo di[ci]mo ix[no] dat lxxxiii Lucius primus Imperator hunus anno tertio lucius lucullus primus Imperator appellatus est victa armenia et mesopotamia Alexander Johannis filius rex pariter et pontifex undecimo tunc erat. hic videns fratrum suorum crudel alterum mi nus et storum ruinam hic infert civilia bella multorum ꝑpria et per annos xx interfecit Iudeor Quoq; mortuo uxor eius alexandr regnum suscepit annis ix hic dum regnat ut hircan filium primogenitum pontificem declarauit cum futurum regem iudicium qua modestus erat minore vero filio aristobulum coqi fremente cum videretur p[ri]ma[m] ne vi coegit Per idem tempus horum phariseorum or ta est pluzimiq; malunt eo q predicta alexandria di regnarit consilio mommibus veteretur hoc tempore flo rent possidonius stoicus discipulus princeps ut aut tullio florunt quoq; ixetano discipulus custem princeps qui fuit egyptio nanone secta nouo stoicus ad hoc multa inuen untur egregie dicta que attullio et seneca excerpta sunt Eusebius Cathy Eo tempore marchus porcius Cathe phi agnoscitur Virgilius magno mirabili qui dicitur andes haud procul mantua nascitur porro cathonis ut aut agel lius est alia sunt bona humana ut ferunt est si expertos

continuur si non exceab rubigo consumat Sili homines exercendo minimus conteri Sm autem mentia atq; corpeo plus decrementum fiat q̄ exercitatio Item catho dicebat in labus suis Cogitate cum animis vestris siquid prelaborem vitet fecerint labor iste recedet a nobis cito busiris demeritis a nobis non recedet sed signa per voluptate nequiter fecerint voluptas cito abibit nequiter factum apud vos semper manebit Ipse katho animas esse perpetuas esti mans tandem cedio duplicas quartane scripsum mitigat vt meliorem vitam inciperet. Marcia catonis filia Junior cum ab ea quereretur Cur post amissum maritum denuo non nuberet respondit non se inuenire virum qui magis se q̄ sua vellet Iste katho scripsit librum de moribus partim prosaico sermone partim metrico qui a pueris in scolis frequentatur qui incipit Cum animaduerterem Floruit hoc tempore diogenes babilonius a quo cum discipulus aquinus lacuit Cicero plat in libro mo de officijs Alexandra anno vio regni sui infirmabatur et Aristobolus et yrcanus eius filius contra se de imperio dimicantes occasionem prebuerunt romanis ut iudeam inuaderent Inde pompeius ierosolimam veniens cepta urbe reserato templo usq; ad sanctum sanctorum accedit Aristobolum vinctum sceptra adducat pontificatum confirmat yrcano qui post secundum christum regnat apud iudeos annis xxxiij postq̄ ad alienigenas translatum est regnum Oratus Cuius temporibus oranus flaccus poeta satiricus venusinus nascitur Apollodius pergamenus greci oratoris augusti preceptor clarus habetur Virgilius cremone studijs eruditur Inde sumpta toga mediolanum transgreditur et post breue tempus vrbe profugiens Cyrrham Tyrrhenum historicum Ararum callidum oratorem Diodorum quoq; greci scriptores historie claruerunt

Regna egyptiorum

Cleopatra xij regnauit in egypto annis xxij post ptholomeum dionisium Comestor tpra Julij cesaris primi imperatoris

Eo tempore factum est dissidium inter romanos propter imperio Julio Cesare Cesar autem post senatus consultum pompeij fuga

transmare romanis nobis omnibus romanis potius est ho
autem loco qui est annus cleopatre tertius secundum romanos
contra romanis nascentur impia temnitq; profuturis exir
imperium primus

Tempora Julij Cesaris.

Anno ab origine mundi vj de ppoby Joachim rege israhel
lxxvj regnum latinorum sub jano primo rege exortum
est cucurrit per dar lxxxix annos temporibus xpoby re
gum per reges latinos vj albanos xmj romanos vij usq;
ad torquinium superbum reges latium ceperunt a jane albā
ab astrame romam a romulo tandem expulsis ab urbe regib;
per brutum consules rem publicam tractauerunt usq; ad hunc
Julij cesarem annis ferme ccc hunc Julius igitur cesar im
perauit primus apud romanos anno quinto cepit regnare im
pare anno ab origine mundi iij dccc xvj hic cum de germa
nis triumphasset ac gallis nbritania quoq; que nunc anglia
vocatur ciuiterq; cenomanor quę nunc londonia dicitur plęs
urbes alias ditione redegit alias expugnauit Unde dein
tum est asenath ut urbem non veniret nisi dimissa exer
cu quod Julius cesar graniter ferens romam hostiliter inua
dit Pompeius omnis sui senatus consulum migrauit
Cesar insequitur tandem in thessalia occurrit Pompeius
victus in egyptum fugit ubi statim jussu ptholomei adole
centis in gratiam cesaris victor occiditur Cesar Alexandri
am venit urbemq; muniuit et accensa urbis magna parte ex
ussit maximam bibliothecam xl libroz cū commentem pto
lomeus Alexandrinus petentibus acesare redditur qui tame
nullo ut liber redderetur fuit cesarem bello impetrat sed mer cē
cenario suo ipse perit Cesar victos Alexandrinos subiugat
et cleopatram in regnum confirmat Unde fertur pe
nagatus phatnate in pontu vnat postea uero romam re
uertit in affricam transijt et omnes pompeyos satellites sepe
liuit Interea temq; reptus terrum potestatem et monarchia
solus in toto mundo et primus obtinuit Unde dicitur Quia
Cesar habet tē Si siquidem adeo benignus exitit ut quos
armis vicit etiam clementia superet adeo ingenio efficax
fuit ut nullo celerius scribere velocius legeret uberius dicaret

Sed cum statum rei publice contra maiorū consuetudinē demēcia
instauraret Brutus a Cassio autoribus in Curia xxxiii vulnēb⁹
prostitit interijt anno etatis sue lvi° Comestor Eadem die q⁹
ocisus est cum iret in Capitolium date sunt ei lxē indutie moris
imminentis qm dum ferretur census in manu cuius mucro ste
non potuit quas si legisset utiq; euasisset Corpus quoq; eius in
foro cremat⁹ est a populo cineres quoq; eius super columpna
eam sunt que Iulia nominatur mense quoq; quintilis Iulius de
nūc est quia in eo natus est De crudelitate et flosculi li eius

Sub hoc Iulio cesare Lucan⁹ ingratissima nouerca Iulii celsum
dicatur militasse qui multa preclara scripsisse ac dic
isse legitur Scripsit autem Cicero qui et marcus tul
lius vocatur de officijs libros iij de amicicia librum unum &
oratore libros tres item partitionum libros duos Tusculanarum
questionum li v ornatissimum libros iij Inuectiuarum libros
ij de legibus libros iij de finibus bonorum et malorum libros v de natu
libros iij de diuinatione libros ij de fato. liber unus de ciuita
one mundi liber unus dyalogorum ad hortensium librum
unum de academicis li unus de quibus hic paucos flores in
seruj

Cicero in libro de officijs

Fundamentum pacis iustitie est ne cui nocatur deinde
ut ei qui utilitatem consolatur Totius iustitie mul
la capitalior q̄ eorum qui cum maxime fallūt
id agunt ut boni uiri habeantur Omnium sceleratorum nul
la pestilentior est nulla firmior q̄i cum boni viri mori
bus similes similitudine sunt communi nichil enim a
mabilius est nec copulatius q̄ morum similitudo bonorum
Fortes et magnanimi sunt habendi non qui faciunt
sed qui propulsant iniuriam Non est consentaneum ei
enim frangi cupiditate qui mentem non frangunt nec eum
qui se nimicum habere prestitit vincat Voluptatem Fu
gienda est pecunie cupiditas Nichil enim tam angustum ani
mum q̄ amant diuitias nichil honestius ac magnifi
centius q̄ pecuniam contemnere si non habeas Qui
autem habeas ad beneficentiam liberalitatemq; conferen
dam agnum est ingenium futura cognitatione prepere et ad ostitue

quid cuemne possit et quid agendum sit cū aduenerit Nichil
laudabilius nichil magnio preclarogi viro digniusq placabi
litate et clemencia / turbus prosperis fugienda est superbia
et arrogancia ¶ Luxuria est omni etati turpissima
Jn senibus macome fedissima est Nemo iustus esse potest
qui mortem dolorem uel egestatem amici aut ea que his
sunt contraria equanimi anteponit ¶ Cū verum iustre gloriam adipisci vult iustus fungatur officijs · Conuenit vir
liberali iudando esse munificum in expendendo non acerbum
An omni quogi re contrahenda vendendo emendo conducendo
locando · facile est equū multa multis de iure suo cedentem
et alijs que non licant donantem · decet valde est pater tocius mundi illustrium virorum illustribus hospitibus ¶ Jn
beneficijs collocandis mores hominū non formā sigu hoesta re
est ¶ Magne est secūdum naturam pro omnibus gentibus
si fieri possit conseruandis acquirendis labores maximos
molestiasq; sustinere q̄l vacare uoluptatibus me non solum sine
ullis molestijs sed etiam uoluptatibus et omni re copiose
honores diuitie uoluptates cē humus generis que uidentur
utilia amicicie antepondenda sunt Bonus vir non modo
facere sed cogitare quidem audebit quicq̄ quod non audeat
prestare ¶ Illa promissa non sunt seruanda que his in utilia
sint quibus ista prouiserit ne murmurādo non quis metuat
sed quod sit uis debet intelligi ¶ Est enim iusiurandum affirmatio religiosa Quod ergo affirmamur et quasi deo teste promisimus adtenendum est Item in libro de amicicia.

Amicicia omnibus rebus humanis antepponenda est
nichil enim aliud est nisi omnium diuinarum humanarum
rerum cum benivolentia et caritate consensio nulla est excusatio peccati si amici causa peccaueris ·
Nam cum consiliatrix amicicie virtus optimo finit Difficile est amicitiam manere si aliquid deficeris Ver lex in
amicicia sanciatur ut neq; rogemus res turpes neq; rogati
faciamus Jn libro de senectute ¶ Nemo tam senex
est qui se annū vltra non putet Vt contra morbum sic cōtra
senectutē est pugnandum et habendum rano valitudinis

Qvtendum est ergo ex tationibz modicis tñ cibi ac potus ad
inbendum ut uires refocillentur non oppñmantur // Quarum
ſemlis quid uelit non intelligo Quid enim assumendum est
potest ap̃ quo minꝰ restat nec eo plus vitam viatici querẽ
Frustra sperat adolescens uel promittit se diu uicturum fi
cibus enim in morbos medit graues egrotat tristiꝰ uel
tardius curatur In hyc enim meliorẽ conditionem est se
nex quia quod sperat adolescens ipe assecutus est Ille vult
diu vnic iste diu vixit Sẽm li° de ortiuorũ historia
est temporum testis lux ueritatis vita memorie mgrũ uete
rum nuncia vetustatis Juli° de pandor Non explentur mẽs
neqꝫ saciantur sitis cupiditatis Sicut improbo stulto nemi
nemĩ bene esse potest Omnis sapiens liber Omnis stultus
seruus Numquid liber est ille cui mulier impat cui leges
mpont prescribit iubet uetat quod ei uidetur nec ille i
mpanti adnegare potest uel audet recusare Ego istum tñ
non tantũ seruũ sed etiam nequissimũ seruũ appellandũ
puto licet amplissima familia natus sit In libro philippicaꝝ
Male pta male dilabuntur virtus est vna altissimis in
siua rãdicibus que nulla vi labefieri potest nec dimouẽ
loco omnia alia incerta sunt caduca et mobilia Omne
malum nascens facile oppñmitur inueteratũ pluriũqꝫ robu
stũ Sẽm li° crispi q̃ dam Sapientia sine eloquentia parũ
prodest Eloquentia uero sine sapientia nũqꝫ prodest sed
plerꝫqꝫ minimum obest // Quem admodum mia est egritudo
exalteriꝰ urbis adiisis sic inuidentia est egritudo exaltiꝰ
urbis secundis Stultitie proprium est uitam ceteroꝝ
suorum obliuisci Ceteroꝝ contemptibiles sunt salustius qui
sunt eius inimicis Unde struxerunt insidias ad inuicem
salustius de catilinario Homo leuissimus suppliciis inimicis
contumeliosus amicis nemĩ fidus Senator leuissimus pe
cuniis mercennarius Cuius nulla pars corporis a cupi
ditate uacat lingua manus mens rapacissima gula insa
tiabilis fugaces et que honeste nominari non possunt mo
destissima Cicero de salustium Non qui ita bibit ut ci
bum capiat ut cibo uiuat nec qui ita illoꝝ sermone utitur ui
ta honestior est Sepe uidi grauiꝰ offendere aliquos auditoꝝ

// rethoricaꝝ

// Juli° cesaris marcelli q̃dam

cob qui aliena vita arte deperierunt qui cob qui cõmiserunt
mic ad hystoriam rẽdendum est Tempa augusti Impatoꝝ
Romanoꝝ secundus octauianus Cesar Augustus
Julij cesaris nepos Impat annis lvj. Cepit autem
Impare ab origine mundi ānj dccc. xxj. hic pat
octauio senatore et gentis materne genus ab
enea per Juliam familiam sortitus adoptione uero Julij
Cesaris auunculi sui Cesar dictus demde obtentoꝝ ab Augus
tus agnominatus est. Hic omnibus qui eum precesserunt
mbellis fortior impare moderatior fuit adolescentiam sua
optimis studijs educauit erat enim mitis moribus gra
tus numinibus toto corpore pulcherrimꝰ cibi ac vini mul
tum abstinens sed libidini seruiens. Eusq; tamen bieꝫ i
alijs seruissimus Vindicator/studijs liberalibꝫ precertim
eloquentie mtantu meribus ut nullus in promptu labẽtur
dieb qui legerit scribent ac dictauit. Carus ad resendendus
amicitias ad retinendas constantissimus erga ciues quoq;
extitit clementissimus. Quidus nascitur. Anno augusti
pmo Ouidius naso nascitur mpelugnis. Anno sequenti
transtyberim olenum erupit aterra fluxitq; tota die sine
mtmissione signans xpi gratiam mgentibus. Anno sequẽ
ti. Cornelius nepos hystoricꝰ clarus habetur. Cõestor de hõe
Eo tempore herodes astalonꝫ ab antipatro procuratore inde
a cesare constituto pmo prefectus est galilee qui cum natu
strẽnuus esset principem latronũ ezechiam cũ sequacibꝫ cum
interfecit atq; tram quietem reddidit ut publice herodes
pater galilee cantaretur. Edificauit autem herodes masta
lone tonium regiam et de nre cognominatꝰ est astalonita
natione enim fuit ydumeus ex patre Arabs fuit ex mre
Is herodes constitutus est rex aliengena a Romanis super
Judeam. et nichil omino pertinens ad Judeam cuius tpe
pi natiuitate vicina. Regnum et sacerdotiu Jude quod
prius per successores maiorꝫ tenebatur destructum est usq;
hodie completa pphetia qua per moysen loquitur non de
ficiet princeps ex Juda et dux de femoribus eius donec ve
at cui repositum est regnum et ipse erit expectatio gentium
Itaq; herodes Judeam ad se nichil pertinentem ab augusto r

senatu acepit et regnauit annis xxxvi. filiq; eius regnauerunt post eum usq; ad nouissimum Ierosolimorum captiuitatem
Nequaq; ex successione sacerdotali gentis constituit pontifices nec ciuitatis vite finem legerem nisi deo fauente tibi ignoscas
nec quidē et alio tpe aliq; z nō milli annis me medico amplius a Romanis Imperatoribus sacerdotiū emebant. Confirmatusq; fuit herodes in regnum Iudee anno vij. Eque ho
me diadema sustepat. Inde est q; quinq; plures quinq; pauciores anni herodis legimur. Anno Augusti xlv. Marcus
Varro ppe nonagenarius moritur. Augustin. de ciuitate dei
Terentius aut vir doctissimus undecim Varro qui tam multa
legit ut aliquid ei scribere vacasse miremur tam multa scripsit q; multa vix quemq; lectorem potuisse credamus. Idem in
lib. septimo. Varchus Varro tria genera theologie esse posuit s. unum fabulosum qua utuntur poete. Alterum naturale quo
utuntur phi. tertium ciuile quo ppli. Idem Varro dicit non
messe gentibus aut herbis frumenta bona sunt, nolite ibi
minuam spe habere sepe audiuimus me herbam et offam mita euenire posse. Verum inter herbam et offam longe est
mediu allum. De sententia Varronis. Gemel dedit qui regnauit
quinquies non. Eo cultu sunt diuine diuitiende quo accepte. Omnia nosse est impossibile pauca nō laudabile multa
laudem amittunt quū ipi eam de se predicant. hoc autē uno
modo sapiens se laudat. s. que in ipo apparent bona in alios predicando. Anno augusti xxvij. Cornelius gallus
poeta manu propa se interficit. Anno eius xxv. nimanus
plautus cecinit discipulus oratoz habetur clarus. Lugdunum gallie
dicitur. Anno ei gilliam comata nduxit lugdunum co
didit. De virgilio. Anno augusti xxv. Virgilius brundusij moritur. Ossa eius neapolim translata sepeliuntur. nelo
huiusmodi suppositio. Mantua me genuit calabri rapuere
tenet. Nunc pthonope cremi pascua rura duces. Helmadeli. xxvij. Inporta neapolim campane dicitur. Virgilium fe
cisse muscam eneam que omnes muscas ab urbe expellebat
In eadem urbe dicitur macellum sic construxisse ut nulla
ibi caro putresceret. Dicturq; fecisse orinum quedam ut meo
non pluuiret. De balneis quoq; eius mirabilia narrantur—

De septem mirabilibus mundi primus. Creditur enim aquibusdam ab eo factum illud miraculum quod dñs saluato homine quod inter vii mirabilia mundi primum computatur. Erat autem monstratione omnium statuarum. Que statue septem nomina in pectore gentis cuius ymaginem tenebat et septimabulum unius cuiusque statue gestabant. Erant autem sacerdotes die ac nocte semper vigilantes qui eam custodiebant et que genibus in rebellionem surgere conabatur mollo eum et ut quidam addunt statua ipsa nouo digitum judicem protendebat versus illam gentem et uersus nomen illius gentis quod in ea erat scriptum. sacerdos continuo principibus deportabat et nouo edictus ad eam gentem nephandam mictebatur Augustinus de ciuitate dei libro decimo dicit quedam prophetata esse a virgilio de xpo ut ista. Iam nona prolemes celo demittitur alto. Te duce siqua manent sceleris vestigia nostri Irrita perpetua soluent formidine terras. Virgilius tres libros edidisse creditur cantici edidisse ut in epythaphio eius apparet ubi dicit decem pascua rurandum pascua tria significant bucolica Georgica et eneydos. Aurelianenses dicunt licet male cum scripsisset de cultu et virgilium scribua Virgilius in bucolicis. Nam omnia possumus omnes fugidus inprans cantando rumpitur anguis. Nunc dulce graudet mixto graudet tarda venere bubula. Omnia vincit amor et nos cedamus amori. Iam in eneide. Labor omnia vincit Improbus et duris urgens in rebus egestas. Felix qui potuit rerum cognoscere causas. Optima quoque dies miseris mortalibus eui. Prima fugit subeunt morbi tristisque senectus. Et labor et dire rapit clementia mortis. Est legum summeda fides summa volumnas Idem in georgicis fuit itaque mentis preputat quid non mortalia pectora cogis. De generis nos timor arguit iniqui tuta fides. Varium et mutabile semper femina. Non michi si linguis sint centum corpora centum ferrea vox omnes sceleris deprendere formas. Omnia penarum percurrere nomina possim. Vincentius. Vixit autem virgilius secundum eusebium anno lxi. Beata uirgo

Anno impii augusti populus natus curiter populus nata est beata virgo. Maria nascitur. Maria mater dei

vñ librum Joachim et reuelatione ſcē Elizabeth
Jacobi filius Joſeph in libro de infantia ſal Cum autem eſſet
in etate annoꝝ trium ita mature greſſu ambulabat et perfec
tiſſime loquebatur q̄ iam eſſet xvij annoꝝ. Ita orationi
inſiſtebat et facies eius ſplendebat ut nix poſſet in vultu eius
quiſq̄ intendere. Inſiſtebat lanificio et omnia que mulieres
annique non poterant ipā in tenera etate explicabat. Hanc aut
regulam ipā ſibi ſtatuerat ut amane uſq̄ ad tertiā orationi
inſisteret. a tertia uſq̄ ad nonam mirabili ope ſe occuparet
a nona iterum non recedebat ab oratione uſq̄ dum angelo
dñi appareret ei. de cuius manibus eſcam accipiebat. Omnib ſi
mul eius ita erat gratia plenus ut in lingua eius cognoſ
ceretur deus ſemper moue inſtructione legis dei permanebat
Erat q̄ ſollicita cum ſeruis ſuis ne aliqua ex eis mali in uno
peccarent ne aliqua iniuriosa uel ſuperba contra patrem ſuum exiſ
teret ſine intermissione benedicebat dñm. Et ne forte in ſalu
tatione ſua alaudibus dominꝝ tolleretur. Siquis eam ſa
lutabat ipſa pro ſalutatione deo gratias reſpondebat. Cor
tidie eſca. quam de manu angeli percipiebat ipſa tanta refi
ciebatur. Eam uero que a pontificibus ſibi tribuebatur pauperi
bus diuidebat. Frequenter uidebant eā ea angelica loqui. Et
q̄ carissime obtemperabat ei. Anno ætatis xxxv. Oratius
ly amoꝝ rome moritur. Cepit aute libros ſimon et e
piſtlas carminū odas et poetriam. Aliquibus pauca excerp
ta huc uſtrem. Ozan' in poetria. Et ad hec ſub iudice lis ē
Multa ſenem circumeunt incommoda uel q̄ querit et mitem
miſer abſtinet et timet uim. Vel q̄ nec omnes tepida gelidaq̄
miſtrat. Dilator ſpe longus iners auidusq̄ futuri. Difficilis
querulus laudator temporis acti. Se puer caſtigator cenſor
q̄ minoꝝ. Non ſemper feriet quodcūq̄ minabitur arcus. Aut
pro eſſe volunt aut ſolēne putant. Nam quasq̄ refellant ai
ſub vulpe latentes. De libro epłarū eius. Nemo adeo ferus
eſt qui non mitescere poſſit. Inuidus iracundus inuidus alterius rebus mar
cescit opimis et mœret illius proſperitate cum lætitia. Quo
ſemel eſt imbuta recens ſeruabit odorem teſta diu. Quid
michi dulce ſi non conceditur uni. Tu quicūq̄ deus libi for

vñ ſcripſit de maria

tinauerit horam · gratam sume manu · Celum nō auōb mu
tant qui transmare currūt · pauper et non est cui ren
ficit usus · oderunt peccare bon uirtutis amorē · oderūt pec
care mali formidine pene · Ex libro carminum · Equā me
mento rebus in arduis seruare mētem · Sepe ventis agitat
ingēs pinꝰ et celsꝰ ḡuior casu cadunt · turres feriūtq; sū
mos fulgura montes · Dulce et decorū est pro patria mori
· Crescentem sequitur cura pecuniam · quantū paupies abyssꝰ
iuuenum uibet et fluvios et pauperon sitis · est omnia · nou
possidentem multa · vocauit recte beatum · Sexta sexte eta
tis xpi & beata uirgine nascitur
Anno ab origine mūdi secundum ebraycam veritatē
iuxta dant lxxij Augusti ply herodis Iudee regis xxxvj
sexta mundi etate pacatis omnibus regionibus per vniuersum or
bem omniq; bellorum flagitio sedato expensis edicto a Cesare
augusto ut describerentur vniuersi orbis · Ihesus xpus filius
dei in bethlehem nascitur nocte diei duce · Unde secundū cōpu
tum · Si tabellam compoti recte perpetuis numeris euū am
currentem vt regulārem Januarij inquibus mēsis et sub
latis vij vnū remaneret vtiq; vij · kl' Januarij mdūi cadē
numeris q; concurrit · Nam eadem die qua dictū fiat lux
visitauit nos oriens ex alto Comestor · Inchoata est ſm
quosdam etas sexta a nātate xpi ſm apl'm qui dicit Cum
venit plenitudo temporis · cē ſm alios adie qua baptizatus
est ip̄s vsq; regnātium aquis tactam · Alios ſm alios a
passione qua tunc est capta pudisi porta eo tempore in asya
pulsi urbes corruerūt · Romeq; mota sunt ōia · ij · lxxx · Eo
eo tempore augustus tyberium et agrippam adoptat in filios
ob Hugo flos Herodes ne forte ignobilis et ab ysra
hel semine arguerentur exēneū combussit omēs tabulas in
quibus nobilitas gentis in templo seruabatur aspera ut de
finentibus probatorum ipse ad hanc ptinere videtur · Ut
vtiq; suam sobolem regio nidoru genere cōmisceret abier
ta videlicet quam puellis acceperat copulauit sibi mariamne
aristobuli neptem hyrcani filiam Sibyllis multis
Anno diū xl'o Sextus pythagoricus phūs agnoscitur · Ja
dicit testō · augusti · hanc libertatem arbitrij p̄misit hoibz dū

ut pure et sine pretio viuentes similes fiant deo Templum
dei est pura mens et altare optimum est ei cor mundum. Virgas
nis et sine pretio potestatem accepit ados esse filius dei
Comestor. Herodes febrem habens non modica intollerabi
le pruriginem in omni corporis supfine vexabatur assidue pe
dibus qui eius intrat aque vino currunt putredo testiculoz
vmeb guabat. Is audiens nidos mortem suam expectantes
cum gaudio ex omni Iudea nobiliores iuuenes collecti con
clusi precepit mactari prepiens salome uxori sue ut cū ad ann
afflaret flamma illos occideret ut ibi omnis Iudea etiam multa
plangerent. Et cultissi violenta discendentes circuspicientes ne
quis arbiter impediret cultello quem tenebat sibi dextera
amputauit statimq; ululatibus factis in regia urbe tūr
rex esset mortuus quod audientes antipr filius eius quem
mactari fecerat exultans multa custodibz promittebat
ut eum soluerent qd cum audisset herodes gramus tulit ex
ultionem filij ps mortem et continuo missis satellitibus
occidit eum. Herodes moritur. Et ipe v die abhora mor
tuus est expleto anno postq; ad romanos rex fuerat declara
Salome nō quos occidi precepérat absoluit hic est herodes
qui Imocentes occidi fecerat aliis qui iohannē Superbia
mercuriis. Anno dni vij. mortuus est herodes in cuius
loco successit Archelaus filius eius mitymo Comestor
hic xl anno sui regni ob insolentiam a Iudeis apud augus
tum cesarem accusatus in Vienniam urbem galliē in exi
lium relegatur. Is rexit Iudeam et ydumeam. s. mediam pte
monarchie patris sui herodis. Nam de consilio senatus
Cesar Monarchiam heroidis dum sit archelao dans me
diam partem. s. ydumeam et Iudeam et mediam aliam
medias secum ex archias dans herodi tetrarche qui postea
Iohannem occidi fecit regia transflumen et galileam pho
nē cratonē et auranitē et yturaeam et ita duarchus fuit
archelaus. Aly vero tetrarchi. Joseph medietis archelai
regnare proprie in Iudea nolunt illuc ire sed gaudentes ab
angelo iuxta cum puero et matre in galileam et mansit in
nazareth Vincentius. Verum de infantia saluatoris et
eius opibus usq; ad baptismū non legitur in euangelio

q̄ lucas dicit q̄ duodecimus remansit mihi ibi et post triduū dicit
cum inuenī aparentibus in medio doctorū audientē et inter
rogantē eos Iconmg ad paulum. Tamen xpc impleciat
saluator et in templo sedens de questionibus legis interrogat
magis docet Dum prudenter interrogat Comestor Augusti
lxxvij anno etatis sue regni uero lvij mensibus vj diebz
in moritur apud apullia ciuitatem campanie et sepultus
est in marmo campo et cum xlij anno regni eius nati est
dns qui pb anno cyberij fuit nugenarij post cesarem mor
tui dns pb' anni actoris Eudam autem lvj annis regn
in su nū posuit Eo tempore archenodorus thaseus stoycus
phs et marcus varro flatus gramaticus clari habentur
Eo quoq tempore legitur Ouidius naso floruisse qui sep
sit hos libros metrice de mutr li i de inuectionibus inuicem
li i Epistlaz li i sine titulo li vj Methamorphoseos li xv. de
fastis li vj. Detristibus li v. de ponte li i. de remedio amo
ris li j de arte amandi li iij. de his omnibus pauca floret
miserij flor ouidij ouidianus Cur nimia cum corpus ? ani
ter mentem uerba stamus Ide in li primo Quid mopis er
ras alienaq limina lustras Heu miseri semper nec sis mirabilis ulli Gaudet ad
ius femina virgo tuis Idē in libro epistolaz Quocūq; ex
mercio spes venit equa venit Omnis acta probat / p lege
quodcūq; quid epla leā nocebit Omnit proual annis iuuen
et femina tempus Quod cupit alienū inquirere durabile
non est / leuiter ex merito queripit puniri ferendū est Ed
venit indigne pena tolenda venit Non bene cum sceptris mi
tia deposita colit Credula res amor est sepe est suppliq cā
fuisse Est uirtus placidis abstinuisse bonis Idem in libro
sine titlo Vindicta dolorem lucent formosi casta
est quam nemo rogauit Inde mihi res est infamosa dee
Impia sub dulci melle venena latent Vitia quoq; irrumpit
Quosq; negres posse radere cadmit non habent cuius
sordida preda bonos Idem in libro ij. In ratico vulni sane
futura licet Felix qui quod amat defendere fortē audet
Equo animo penam qui meruere ferut Ed dicunt nupcb
cur in turpe putem Felix est ille que sua terra tenet Idem

mlibro tertio ¶ Nitimur in vetitū semper cupimusq; negata
Cura pauperibus clausa est dat census honores Idem libro
tertie amandi In puero est etas mollis et apta regi Dona
parant animos faciemq; coloribus aptos Cura fugit multos
diuturnus mero fertilis est segetes alienas semp magnus vi
cinusq; pecus grandius uber habet Et segetes impigre lege ara
arat humo. ferreus assiduo consumitur anulus usu Pectus
tenus fluuio quid cui p̄ nocere leue pellucens deus quilibet
esse potest Quid magis est durum saxo quid mollius undis
Dura ui molli saxa cauantur aqua Idem libro ij° ¶ No mor
est mutare q̄ querere pria nueri Vt amer amabilis est fleri
tenur obsequio curuetis ab arbore ramus Frange si vince cupi
re tuas Nichil assuetudine malus Gloria p̄a nulla petenda
suo est Victore quot ecce cor sunt in amore dolores Cum male
fera assuescere ferebaq; bene Idem libro tertio . Iudice cunc
amni more fluentis aque Non vacet in vultu tamnosa su
pbia vno Hostibus est oculis allicendus amor Sepe tacens
odij semina vultus habet Ignera crede mihi capiti hostesq;
deosq; placatur tonas Iupiter ipe tuus Idē de remedio amor
Tonile ignium senas est extinguere flammas principijs obsta se
ro medicina paratur Qui non est hodie re Primus fluvi
meursu est currenti crede fluvio Difficiles aditus impetus
hic habet Quis mirum in mente re Temporibus mediis
re Dona si collata re Nam venus ona amat Sepe bibi
sucros re Fortius ut valeas multa dolenda feres Idem
libro ij° Arane non magno re Que nimis appetit re Non
habet unde suū re Infirma causa pusilla nocet Idē libro
p° methamorphoseos Sumus eo rapto nos hospes ab hospite
tutus Non socer agenero fidi q; gratia rara est Amor i
fauma v° libro fdō . Medio tutissima ibis re ulla potens
longa est Nonest mora libā nobis Neu q; difficile est cine
non pā multa Non bene cū nemit nec in una sede morantē
maiestas t amor libro tertio ¶ Dlema semper expectā
da Dees hominū est dicq; bonis Ante obiri nemo supinaq;
fluuera debet Inopem me copia fecit libro . iij° Quisq; ma
gis tegitur tanto magis estuat igne Fas est ab hoste doceri
Idem libro v° Est laudare parum laudemur ipe Grande

tolorib ingeniũ est miſris q; vent ſollertia rebus Idem lib° vij
Debile principium melior fortuna ſequitur Idem libro octauo
Super omnia vultus accuſſere tom Idem libro ix° Canib eiz
ſua ꝓpria victus ꝫmemorare velut Idem libro x° Omnia debe
tur morti Audaces non eſt mundina cuta Audaces deus ipe
iuuat Idem libro xj Exemis mdubio eſt credita nr actor ſuo
eſt quis cũ laudauit hoſtem et ob eſt ſua gloria multis Idem
libro xij Tutus eſt iginib fiat contendere uerb q; pugnare
manu ex re nomẽ ht Pauperib eſt miar penis turpib eſt ſme
frondibus arbor. pluma tegit Vulcatis ombus ſua lana datur
eſt barba viris libro ꝯtro deo Coꝛ uertimur nec qd ſumus fu
mus ve. cras ermꝰ nec ſpes ſua cui manet ferũ vomuꝫ Ho
alys alias repat natura figuris Idem libro phastoꝛ.
Proſpera hyemorem legnis aſpice flauere Nunc dicenda bono ſt
bona uerba die. Crescunt et opes et opum furiosa libido Quo
plus ſt poto plus ſitiunt aque Inopi pcũ non eſt dat cen
ſus honores. Cenſus amicitias pauper ubiq; iacet faſtus in
eſt pulchris ſequitur ſuperbia formam Idem lib° primo t'stiũ
Calcet ut ſolũ ſpectatur in ungibus aurꝰ tpe ſic hõ eſt con
ſpitienda fides Vix duo tres uere michi a tot ſuper eſt amici
Donec eris felix multos numabis amicos Tempora ſi fuerint ne
Interdũ audaces cogimur eſſe metuſi non pertaſſem quid tu
concedere poſſes Quatiam ne ſorte tibi tua debit Quod
minime nouit nemo dolere poteſt Idem lib° iij° Ingemio pu
naſo poeta meo Quanto quis maior tanto placabilior pau
q; oculos eſt me habuiſſe meum Idem lib° iiij°. Victoria quot
conchas quot amena roſaria flores Quot q; ſapozum gra
na papauer habet Pluma feras quot alit aues quot piſcibus
unda nataꝝ tot pmor adũſis fert ſapies omis caſus ſapi
enter amaros Turpius eiatur q; non admittitur hoſpes
Vana quid urnas qua non fortuna ſequetur Idem libro d'pce
pena pot dem culpa pheumis erit Non eſt immedice ſemp
retinetur ut eger. Neſcio qua natale ſolum dulcedine cũctos
Ducit et ĩmemores non ſinit eſſe ſui. Parcendũ eſt animo
mſabile vulnus habenti q; ſit ſemp mitis mdicta mee
Magnam ſpes eſt mbonitate dei Vener dampnoſa libido Nõ
ſolet i meſtos ſepe venire dieꝛos tendit mardua virtus Et ci

fortuna statq; caditq; fides nec fraude merebit in multis multibus
Vnus virtute pius qui puer esse sin Nil prodest nisi qd carum
est en derisae mentis spe fructus aude nemo prendy erit Dili
gitur nemo ni cui fortuna secunda est Que semel incommit gyra
quecq; fugat Ego nō pauc quondā multigamus Dum flamat ve
ris aura fa meis Vt fera morbosa cumulet equora vero In
medijs fractu mane relinquor aquis rusticus agricola miles fe
ra bella gerens Rectoris dubie nauta puppis amat Vulgus
amicitias utilitate pbat tranquillas etiam naufragus horret
aquas Cum semel est lesus fallia pisces ab amo Fere credi
est nec sicuere lapsis Nomen amicitie barbam cordā monet
Omnia sunt hominum tenui pendentia filo Et subito cum quevalue
runt Ne facies defende tuis mala cum silenda est Nil nisi pollici
te sint tua vota pedes Nec tua si flectu secundant verba necbut
Iuppiter ipse tacentis ponderat omnis habens Si desint vires ti est
laudanda voluntas Arta quide lenis tremit ramo cristatus ethis
Qd nocuit fecit quisq; tuetur opus Vincemus Si tempora fa
vent valemus mavimus vir egregius de cunctis libris mihi op
plura misterat et hic pauca Valeria himo flo Richmi cū prelatis
aut tamagnificis est qd non modicum desiderat tempari Vere
cundia plenus est omnis honesti consilij cura sollempnis offi
cio innocentie mgra cara pvvis accepta alienis omni loco
et tempore famosabile preferens Vulteius Item li. do. Cundi
gis fendus quid etiā tempnosus quibz curtus auferunt Nec
tone languescunt Hospita gloria in nisamia quirunt alqi pit
et corpis ulcus expugnatur Suavitia languentis indagatio
lucroz maifestat pirat Vergilio audissima necqi habendi finis
tui fehy et querendi cupiditate miserima Idem libro xxix.
Corpus et animo sonetus infimo vinculo coheret fatale diri
munt. Tempora Tyberij Cesaris Gisebrus nicomedis

Tyberius Romanoz iiij. post augustū impat annis
xxxvij Cepitq; regnare anno dnj xbi mill. no. iij
d atq; xxxix. Suetonius li. iij. In appellandis vene
randisq; singulis et omnibus ipe expressurat unusquisq; su
dū pfidibus suadentibz onerandas publicas tributo respsit
bom pastorus esse conden pecus non deglubere / mathematicos
urbe expulit Hi deprecantibz ac se artē defuturas genitalibus

vema dedit ¶ Procedente mox tempore ad rapinas anni vertit
solum quoq; gramatici adnectibus suo monet deinde ad nos
tem computu ¶ Item milui sui prosiam capiet pinnule
nullus apena hoim cessant dies actusaris tam pulat q;
multo cum libet interdictu est Etiam ne diu pendos appm q;
ingerent ¶ herodes tetrarcha anno tyberij primo post archi
laum regnauit annis xxxvij ¶ Dauid asmo orator dixit
atyberio necatur supplicijs ¶ Anno tyberij xij lius historio
graphus moritur Ouidius moritur ¶ Eodem tpe Ouidij
poeta nasonis pij et ignota opidum thomas sepelitur ¶ Ano
tyberij xiij xij hec urbes tre motu corruerunt ¶ Ephesus ma
nesia sardis ¶ thonestene hyero Cesarea philadelphia ty
mola themj theme tzmirna Appollonadia laodicia ¶ Ty
berius valerium procuratore grecum misit in judeam q; questi
uitas pietate palam vendebat sacerdotij primatu et amo
uens Anna Ismahelem pontificem declarauit sed a huius no
post multo abiciens eleazar anne filiu subrogauit post
modu et hunc arcens simone instituit Tiber post annos xv
uelmquens judeam roma rediit est Cui successor missus e
a Tyberio Pontius prelatus sub quo herodes in honore tyberij
tyberiadem edificauit Comestor ¶ Anno tyberij xv. fini
est iohannes dei super iohannem deserto ut baptizans et predicas
uerbum domini annuntiaret et venit in regione Jordanis bap
tizans baptismo pulo De baptismo dni Tunc venit ihs
in Jordanem a galilea ut baptizaretur ab eo ipe ihus cat
mapienus ipi annos xxxo annu incipiat xxxo. anno tij
Diebus eisdem anni completis et sim hec inuit ihs tij xxx
pij anis et dimidio Nam eadem die reuoluto anno com
plet aquam in vinu et insequenti pascha s anni xxxj in
carceratus est iohannes Inpastha sequenti s xxxij anni
decollatus est Et in ij pascha s xxxij ani passus est
dns Et ita uixit xxxij annis mensibus et de xxxij
quatuor fluxit tpis a natali usq; ad pascha quod pri
mo celebratur dimidio ¶ Crisostomus ij dicit eu iam co
pleuisse ani xxxij qui uenit ad Jordanem ut baptizaretur
et sim hanc opinionem uixit dns xxxij annis integris
et tij dequarto quinto de natali usq; ad pascha Comestor

De baptismo dni

ihū quoq; baptizato celi apti sunt et spūs sancty corpali specie
columbe venit et sedit super caput eius Et ecce vox pris au-
dita est de sublimi · Tu es filius meus dilectus &c Et mō
ductus est aspū sancto indeserti et cū ieunasset xl diebz
temptatus est adrabolo Comestor facta q; sunt her tā ut
seruat ecclesia eadem die sed reuoluūt ānis ꝑ aduētus ma
gorū puy die pīmi anny Baptismus eadem die vers uel popu
anny mutatio aque in vinū eadem die reuoluto anno ¶ Beda
quoq; dicit q; pīmo anno reuoluto ea die fecit miraculū de
quīq; panibz et duobus piscibus Unde et dies illa dicta so
let ephiphania ꝑ illustrationē xpi que plures eade
die facte sunt quas etiam propriis nobis quidam distinguūt
Epiphaniā vocantes illam que per stellam facta est tres
phaniā illam qua in baptismo Bethphaniā illā que in domo
phagiā illaz que in cena · fagie cū de comeda latine Itaq; ipa
die Epiphanie in cana galilee ad nuptias inuitatus
cum matre miracule aqz in vinū gessit · hab nuptias dicit
quidam Johīs fuisse que solete sunt celebrari ¶ Deinde
in Nazareth venit et die sabbati Synagogam ingressus
prophetam legit quam in se impletam ostendit ¶ Abs
hec in Judeam in regnio diaz perrexit ibiq; cum discipulis
suis fecit moram Johanneq; multos adse venientes ad eū
inuitebat Unde Johannis discipuli murmurabat quia ingrā
sui gloriam zelabant Johannes aute eozū inuidiā vere de
bat seqi non esse xp̄m sed eius nūciū dicebat Domino era
eozū inuidiam cognoscens ad diē festum pasche ascendit
Jerosolimam ibi tunc pīma vice vendentes et emētes de
templo eiecit · Exinde relinquens Judeā venit in galileā
et habitans capharnaū predicabat dicens · Penitentiā age
te appro e · r · c et circuibat totam galileā docens in sina
gogis eoz et sanans omnes languores in populo Et glo
sis sup matthēm Et sicut sunt enim turbe multe Alij propter
misterium celeste Alij ꝑpter curationē infirmitatū Alij experi
mentes si uera essent que dicebantur de illo · Alij ut capere
ret eum in sermone uel fide et accusarent Alij ꝑpter cibum corpale
et miracula patet Comestor Videns ergo ihs turbas ascen-
dit in montē et cū sedisset venerunt ad se quos voluit De eis

apl'orum xij. Et fecit xij quos aplos i missos nominauit Vnic
tus. Elevatis oculis ihesus docebat eos dicens. Beati pauperes
spū. Et hunc finem mire multa mirifice ordinauit dnica finito
sermone duos discipulos ad predicandū misit. Ipe quoq; de mor
destendens actu sanauit leprosum. Ingressus aut Capharnaū
curauit filiū centurionis et pre socrū. Inde portum uenit Nay
suscitauit unicū filiū. Porro scribam volentem cum sequi nē. 24 & per totum
vt signa face discere ad lucra & vana gliam repulit. Misq;
autem loca Genezareth venit et mari stuentib; imperauit. Et
mitia gemitu tuisq; duos obsessos a demonib; liberauit. q;
ceti porcor gregem mergentes. ij submersorū. Reūsus at
Capharnaū curauit in domo publicā. Transiens aut in re
gionem samarie sic quedam mulier stabat ibiq; samaritanū guste
& Jngalileam venit nūciens filiū regis uerbo absens sanauit
Et in domo leui stans ad gmune conuiu querelas phariseor
et sic ipm q; pctorib; iungebat et discipulos dei. q; non ieuna
bant accusauit. Item Jayri filiam suscitauit. ad qua dum
iret emorroissa sanauit. duos quoq; cecos illuminauit et demo
nia eiecit et cecum surdum atq; mutū sanauit. sicq; nō in po
testate beelzebuch hoc facere ostendit. Post hoc ut quida
dicūt vocatus in Nazareth ad prandiū in domū phariseī qua
magdalen pcā dimisit. qđ plures factū esse dicūt in bethania
sed nec locus nec temp⁹ in ewangelio exprimitur. Cui ai
dimisse pctis remissa est eis. Itaq; eo suscepto in domo suo cui
martha ministrante placuit omni ai. actui marthe rei.
Ex hinc Johannes vinctus dubitans ad xpm misit suos discī
pulos. Non q; ipe dubitaret qui dixat. Tace agno dei qui to
tam uelle gḡ. q; dubitabat an per alium spoliarium esset mi
nus et ideo quesiuit. Tu es qui venturus es an alium expectam⁹
Post hoc dns lxpc discipulos s alios apredictis xpi elegit
ut sicut per apli. per mirabi destinati facerent sic hi lxpc to
tidem linguas gentib; predicarent. Et sicut mystice forma sunt
epor sic mistice forma fr ordinis presbiterorū. qui missi bini et
bini demones sibi subdita sunt grauis. Et tuisens sabbo p sacra
discipuli eius eiuerentes spicas manib; confricabat pharisei
eos ndaigniantib; de sollēne sabbi dns eos excusabat. Jn
alio quoq; sabbato Synagogam intrant et cora ipo insidiantib;

manca sanauit. Et cum quadam die in monte pnotasset mozoe
ascendens in naucula docebat turbas stantes in littore. Ppsuit
q; eis usq; parabolas. Prima de semine qd inquanq; locu cecidit
Secunda de zizaniis bono semi supseminat. Tertia de grano
canapis. Quarta de fermento abscondito. Tunc dimissis turbis
in domu venit et qua pma parabola eis exposuit in nauicula de
inde illis pcedentibz illuc exposuit. Insuper et alias eis illis
exposuit. pmam de thesauro abscondito. Secundam de
bona margarita inuenta et empta. Tertia de sagena in mare
missa. Post hec venit in patriam suam et docebat in synagogis
Iudeoz. Vnde mirabantur putantes ei esse filiu quasi ioseph filiu
filiu et paucis ibi cunis propter eoz incredulitate ait. Nemo
propheta acceptus est in patria sua et replen ira cecidit eum
de urbe et duxerut ad supalia mont ut eu precipitarent sed ipe
p medium illoz ibat. Adhuc ostendimus ibi locis qui de saltu
dni miliare a nazareth contra meridiem ubi dns descendes
impressit petrum et cecidit ruper sedit ei loci lacubus in quo ad
huc vestigia rugaz nestrmetoz sunt impressa notanter.

Comestor de decollatione Johannis baptiste

Anno Tyberii xviii herodes tetrarcha Johanne bptam
fecit decollari. et audiens herodes fama ihesu ait
Johannem decollatu. quib aute est iste de quo audio ta
lia. Vincentius Johanne decollato herodes querebat videre
unu quod ei audisset ihs fecisset in desertum locum. Illuc tur
bas multas eum sequentes curauit et de quinque panibz et
duobz piscibus quinq; milia hoim saciauit. Unde turbe volen
tes eum in regem erigere ascendit in montem solus orare. Poz
ro Nauicula in qua discipulos eu precedere iusserat iactabat
fluctibz. Unde videns eos laborantes quarta vigilia noctis
ambulauit sup aquas ad eos venit et petru du mergentem
erexit. Altera die dixit turbis uerba spualia de corpe
suo. Que quide carnaliter intelligentes et abhorrentes ab
ierut retro. Et quidam phariseus rpm ad prandiu inuitauit
sup hoc q non lotis manibz manducauit increpuit quem
dns contra de ydropesi redarguit. Abiens aute in fines tyri
et sydonis cananee egressus a filiam eius a vexatione
demonis curauit. Inde ad locum maris contra decapolim.

i regione x tribuū veniūt ibiq; sundū ⁊ mutū sanauit / post hꝫ
ascendens ihrlm ad diem festum in pisema tangredū sanauit
et Judeos mūmurantes q; oparetur insabbato rationabiliter
instruit / Et hinc mdescendens iuxta mare galilee abyit ibi
dem q; de vij panibz et paucis piscibz mlr̄ agnia vnxit absq;
mulieribz et puerīs saciauit statimq; nauigio trāsiens in
partes magedan eorum ibi sanauit / Veniēs aūt mpteb ce
saree phi fidentissionē pro omnibz apertis accepit eiq; claues
ecclesie se daturum promisit et discipulis suis passionē p
dixit · Post sex uero dies petrū Jacobum et Johannem i mōtē
thabor seorsum ducens coram ipis se transfiguranit · Sequēti uō
die lunaticū quem discipuli curare non potuerūt ad pristinā
patis sanauit · Et cum venissēt capharnaū accedentibz ḡsto
ribz census capitis petrū ad mare misit qui statērem ore pis
cis inuctum pro se et dōmino solut · Cum aūt quesissēt
inuia quis eoꝝ maior esset / illis in hunc ita exemplū osten
dit eis puerū amplexans eū et ait q̄m fuerit sicut puerū
iste hic maior est regni / Porro scandalizatores pusillorū
eruendos ac precidendo ostendit p methaphorā membroꝝ et
ad oriendum quam sint pauci apud deū ꝙ sint eis trib
parabolis de one pdita et inuēta · de dragma silū et de
filio prodigo / addidit etiam de modo corripiendi fratrem
sceleris peccantis et de remittendo patri usq; septuagesies sep
ties · i · atr · xc · verbis · Et aūt perenni dimittendū sit pe pa
bolam sui ostendit cuius debitū dominus remisit qui eo
sibi noluit misereri · Post hec in Judeam veniēs phariseis
querentibz de causa dimittende uxoris irrepondit · Sola cā
formicationis eam dimittendam / Eo hinc galileam a
bulabat quia in Judea grabat eū interficere / Eo tempore erat
quidam dicens se dei filiū et seduxat multos de galileis. qs
cum duxisset in Sarizim ubi dixerat se ascensurū in celū
supremos pylatus ipm cū omnibz suis cedit · Cumq; pu
tarent quidam eos pisse aut deos Judeos no omnes hos se
lātos et similiter nisi penitentiā prenuos super quo dixit
similitudinē sterilitatis non facientes fructū · Et cum docet
sabbato in synagoga sanauit ibi mulierē a sathana xviij
annis obsessam · post hoc ascendit in Jherlm · Aly quidē dicebāt

cum esset homo aliq homo Vnde missi ministri a pncipibz et pha
riseis ut apprehenderet cum ministrombz eius capti redierunt
dicentes q nūq sic locutus ē homo Cum aut venisset intēplū
Oriculo absolut mulierē accusatā de adultio et quē docens
ab de auaricia ꝓpont eis similitudinē de diuite qui prefructuū
ubertate deliberabat sua horrea ampliare. Cum aut mē etiā
se esse lucem mūdi et dei filiū diceret ac se esse antequ abra
ham fieret cum volentibz lapidare se abscondit et exiuit de
templo. pteriens aut cecū natū illuminauit et adolescentē quēte
de tra salutis signa perfectiombz docuit omiaq; priu xpō rebz
quēlbz. primi duplex promisit phariseis superbis neq; eis deinde
tabz eo q; eorum lex bona fuerit. Promiserit contra eos auā
tam. ꝓponit eis exemplū de diuite purpurato. et discipul
pabolam de villico et alium de denario diurno Cum aut
sabbato manducaret in domo cuiusdam principis pharisoꝝ cora
phariseis sibi insidiantibz curauit ydropicū et pbauit eis
hoc licere die sabbati quia ea die lauabat pecus cōtigerat si lap
sum esset in puteo. Petrona q; pharisoꝝ superbiam notabat
inuitatos ad discubitus humilitatē ipinq; inuitatore ad pau
perū pcos q; diuitū inuitatoꝝ nec dicens quida ex discubentib
bus fore qui panem in regno dei manducabit. pabola de cena
ꝑpe. Post hec Jhūs ambulabat in templo in porticu salomōis inde
insidiose ab eo querebant an ipe esset qui responsum rempauit
dicens Opera que ego facio phibent testimoniū de me. et
cum vellet cum lapidare qui blasphemiā. qua se esse deum etiam scripturā sa
cram hominēs deos vocare respondit. Fugit ambiguitate
noīs eos mitigauit et cōs fordane abiit De resurrectē lazari
Cum aut accepisset lazarū infirmari per nūciū sorores mansit
adhuc in loco ubi erat duobz diebz ut compleretur aliud q;
dudū exhime in bethania abiit cumq; eas sue curie fusa
tauit. Lazare iquit veni foras &c. Comestor Credunt at
q; fuisse festū eadie qua legitur in quadragesima q; est vi
feria an. esu sunt dies multiq; iam ascenderunt ad diē festū
pasche ut sanctificarent se. hoc; miraculo diuulgato pncipes et
pharisei collegerūt consiliū contra eū timentes ꝓpm amittē
et gentē locum eo q; omēs turba post eū iit et eū credēt.

et ipē sacm eoꝝ vma et abolenda esse docent. Tunc cayphas
pontifex hoc nescies pphetauit q̄ morꝫ eius humanꝫ gn̄ e
pderet. Iude aut̄ pilam apud eos desist ambulare et mtes
cum mlta cum tate effectu frequentare. Epistola adriani ad ſa̅m.
Reuelatione quā fidelū deptis orientis sepe āgnouimꝰ q̄ re
demptor humani generis De ſindone mqua fuerꝫ xpi audiui
Appropinquante die passionis eiusdem abagarus noīe rex edes
sene cuncta desiderauit ipm̄ corpaliter cernē illiq; ad se quo
ut per se quēs iudeoꝝ aufugeret. Et auditis miraculoꝝ operibꝫ
et sanctaꝝ exhortationes illi et pplo suo impetraret: respondit ihc
Effigiem meā dicit cupis. en tibi multis mei spem confirma
tum mittens dirigo. per quē desideriū tuū feruore refrigeres et
quod de me audisti nequaq̄ impossibile fieri existimes. Postq̄
tamē completo ea q̄ de me scripta sunt. Dirigam tibi exdesi
pulo meo vnū qui tibi et pplo tuo sanitatis impetratur. Et
ad sublimitatē fidei vos perducat. Alibi quoq; legitur. q̄ le
gati regis abagari ad eum reuertentes ei ſyndonē mqua fa
ciei saluatoris esse emnuit. Cum appropinquasset eius pilatꝰ
abstenderunt eam subtus tegulam mqua eadem ymago appa
ruit. et ipi quidam ſydon plicent roma ubi et usq; nunc
esse uidetur. Tegula uero in cuneum remansit. et usq; ad pnē
ibidem honoratur. Ad hunc abagarū missus est thadeus
apl̄us vnus eoꝝ lxxij. et curauit eum morbo quo tenebatur
vna cū multis aliis illi⁹ urbis ciuibus variis obsessis in
edinodis vncentibus. Ultimo itaq; impij tyberij pncij ab
origine mundi. mlxij. tribus annis. diebus mī ihc pdicā
pheciaꝫ que de ipo fierent plenitate ad passionē venit. mo
ſ etans sue xxxiij. Comestor. Ingressu aut̄ cuiusdā
castelli occurrerunt ei x leprosi qui dum eius sacerdotes pe
terent mundari fierent. quoꝝ vnus qui samaritanꝰ erat redijt
et gratias egit ceteri uero qui iudei erant remanserunt negrum
Et ihc dicente secrete petro. Iacobo et Iohanni et filijs zebe
dei se morte eorum passurū et tertia die resurrecturū. pua
tes eum carnalit̄ regnaturū in pcio fugitesse ruit. mri sue
ut peterent munus sine noīe quo concessō peterent ut vnus eoꝝ
starent ad dexteram et alius a sinistris in eius regno cognoscēs
deus eoꝝ temeritatē reuocauit eos ad humilitatē. Postq̄ aut

mgrederet ihesus ceci natu illuminauit et eandem urbē intrauit
duerit in domū zachei ¶ In mgressu uero ihesu duob ceco
rub uiam sternentes sanauit igitur ante sex dies pasche uenit
in bethaniam. s. ante tres dies palmaru qui dies erat sexta in
pascha si numerem ipm et diē cum uisū mtposuit et erat ni
mo sermonis qui leprosus fuit et a dno sanatus sed humus
nomen sibi inde manebat. Multi ergo Judeoru venerat illuc qua
conuenerat ad diē festum non pp ihesum tantū sed pp hoc ut
viderent lazarū. Cogitauerūt ergo principes q lazarū mterficerent
fecerunt aut ei cenā et martha mistrabat et lazarus erat unus
discumbentiū. Maria uo veniens attulit alabastrū unguentū et
effudit sup caput ihū et tersit capillis suis ¶ Indignat autē Ju
das scarioth qui deputatus unguento qui fur erat et loculos dns
habebat uxori et filiis dabat que furabatur. ¶ Mane autem
facto ascendit ihs ihm solimā et discipuli eius et cū venisset
bethphage ad latere mons oliueti misit duos de discipulis su
castellum qd contra eos erat i multis ut adducerent ei asinā
et pullū qui erat inbuitus alligatu asina ter dicitur fuisse pau
pbz eoz qui pa unimenta non habebant ¶ Cumq; in ea quib
operibus fuerat pabulū dabat ei et pullo qui prius ad opa equa
nutrebant. Quos ut uidere dum ascenderet ihs putauit quida
eum esurisse et accessit ad ficū et cū no inuenisset in ea nisi fo
lia ait nūq; ex te amplius exeat fructus qd audit apud mathm
legatur sequenti die factum putamus uenerabilis dctū. De ramis
palmarum. ¶ Et cum approximasset ihs ad descensum mon
oliueti multi descendentiū eū eo sternebant uestimenta sua in
via. Alii cedebant ramos de arboribz et sternebant in via. Tur
ba aute multa que venerat ad diem festū et pueri hosanna
tollentes ramos olivaru processerunt ei obuiā et qui precedebat
et qui sequebantur clamabant. Osanna. i. obsecro salua. Et
quidam phisseo dicebant ei ut increparet discipulos quibz
respondit. Si hi tacuerint lapides clamabunt. qua hys inpassi
one tacentibus tacentibz lapides fassi clamauit cum dnus mundi
Et ut approximauit sup euntes flenit dicens. qz tu si hanc
flores et si cognoscores futura tua ruina et causas eius. Et
ihesus veniens in templū ejecit et facto flagello de fu

mcubs ciebat vendentes et ementes in templo dicens nedo
mi oroīs facietis spelunca latronū nec sinebat vas do nēdiquā
cōferri per templū Et accesserūt cēci et claudi et sanauit eos
et admirantes principes sacerdotū et scribe dixerunt ei . Quod sig
ostendis nobis oz hoc facis Et respondit Soluite templū hoc z
in tribus diebus reficiam illud Et respiciebat diuites qui mittebat
munera sua in Gazophilatiū Vidit autē quandā viduā pauperculā
mittentē duos minutos eruos valentes quartū prium siclis
s. obolos v. et dixit eam plus misisse q̄ omnes quia omnes hi
suis misit Alii nō exhabundanti & parte non omnes dixit aut
ad quosdam qui nisi confidebant eq̄ iusti prie oculis suis exiorzis
et aspernabantur ceteros pabo. de pharisco et publicano Vincēti
Et cum vesperascere hora circa spectis omnibz redijt in bethā
niā et ibi mansit quia ut dicit glo. sero. pauper et nullū adula
tē nullū in tanta urbe inuenit qui hospitio eū susciperet. Erat ergo
— diebz docens in templo z noctibz exiens morabatur in bethanie
Deo tota illa septimana passa dñi quia per totam illā labora
uit ut diis redimendo sicut per primum mundi opatus est creando ac
principes in hodiernum pmorze pli nel verecundia defendit. q
magis erat non die sed nocte docendo venit ad eum quē duo
mittebantur a principibus sacerdotum ut insidiarentur ei Ihc hoc audit dilu
culo exiit venit in templum et sedens in templo docebat popu
lū Pharisei autē adduxerāt ei mulierē lapidandā sm le
gē et dixit eis. quis vrm est sine pcō iacit Venerunt autē quī
gentiles quidā ut adorarent die festo et dixerunt philippo
Domine volumus videre ihm qui assumpto andrea dixit hoc
ihū Respondit illis venit hora ut clarificetur filius hominis
qui dicitur. Plenitudo gentiū credidit est Quod nō nisi post
passionem fructum infirmant dicens Nisi granum frumen
cadens in terra ze. Et post ait ihc Pater clarifica me exhac
hora Et venit vox à celo dicens Et clarificaui et iterū clarifi
cabo Et dicebant quidam tonitruum factum fuisse Alii nam q̄
angelus locutus est ei Et ait illis pr. vox facta est hec vox Nā
princeps mundi huius eiicietur foras Et ego si exaltatus fuero ze
Et cum vesperascere facta redibat in bethaniā Crastino autem
diluculo reuertens in templum dicebat pplō Et accessit ad eum

pncipes sacerdotum dicentes ¶ Magna pter hoc fuit. qñ dicerent
Quid est qđ dicit de templo quos vñ cum nō sit hostiarij et
voces nobis inconsultis ¶ Ihc autē oppōnem respondit oppōz
non solutionē qñ clauū clauo retūdens Et aut esset apien
da rūtas alys et non ipis / z quāē indicauit p parabolam du
orū filiorz quorqz vm dixit pater. Vade in vineā et respondit
nolo tamē postea uit / alij dixit uade z respondo vado si nan
uit ¶ Ito idem ppōnit parabolam de cultoribz vineę sanguina
rijs et post hec aliam de inuitatis ad nuptias regales nec ha
bentibz uestes nuptiales. Tunc pharisei uolentes eum capē
rūbus ppōnit ei questionē de tributo cesaris Ipē prudenter
respondit ut et deo et cesari ura sua suaret et sic eoz euasit
calumpnias. Deinde quoqz septem uxoz habente qm
ppositam solunt et qua ppharisaeoz non rapiebat aūdē exodi mō
tuoz resurrectoz probauit. Sed et phariseū temptando mtr
quam de mandato legis pmo et sco mstruxit et quis essi
ver proximus p parabolam samaritani curati ondit
et q esset dei filius per dauid ybaut nīc. Et docuit scribaz
quidē et phariseoz doctrinam audiendam si eorum uitam
non imitandam ¶ Egressus autē de templo predixit discipul
euersionem templi signaqz eius in urbis et signa aduen
sus. Et ppōnit iij parabolas ¶ pmam de virgīa paruissimis
¶ Secundam de x virginibz ¶ Tertiam de talentis multiplicā
dis et tandem describit ventilationē aie que fiet in extremo
iudicio ¶ Finit nō hys sermonibz ut dicat Comestor. Die
eadem dixit discipulis suis. scitis qz post biduū pascha fiet
i. vñ. fi. ad vesperam Agnus paschalis imolabitur et tunc et
filius hoīs tradetur ut crucifigat. ¶ Quarta uero feria pn
cipes sacerdotum vidētes ihm abisse et dixisse nō me videt
amodo congregari sunt cum senioribz populi in atriū cayphe
et querebant ut eū tenerēt et occidēt ¶ Audiens autē Judas
eos congregatos abijt ad eos et pepigit cum eis de ihū tradēdo
p pecūā argenteis ¶ Pma autē die azmoz i. in eadē die cum
uespe agnus erat imolandus et edendus cū azimis pmisit
discipulos ut parent pascha ¶ Cenantibz autem ipis benedixit
ihūs panē rdigit deo z pīi cum dnō edebant inquo erat figu

lactucas agrestium necessarius ad vsum agni paschalis et ꝑ
eo omīb⁹ mīstrabat quar dixit ihē. qui mīstrat mecū manū
tē ¶ Nusq̄ uero legitur dñm carnes comedisse ut dicat Coēsīo
nisi agnū paschalis ¶ Post cenā uero surgēs lauit prēdb⁹ dis
cipulor et dicens eis omnes scandalū patiemini mihi hac nocte
Respondit petr. Et si oportuerit me mori tecū tē non mētiēb⁹
quia credidit esse verum quod dicebat ¶ Tūc subdidit ihūs
eos consolando longū sermonē quē scripsit iohānes dicens. Non
turbetur cor vrm tē ¶ Ex hinc eo ascendente in montē olivet
ut orarent rediens ad discipulos inuenit eos dormientes et
ait illis. surgite eamus Ecce ꝑpe est qui me tradet ¶ Adhuc eo
loquente venit Judas cum cohorte militū accepta a presidē t
ministror⁹ acepta a principibz sacerdotū et armis et tenentes
ihm adduxerunt eum ligatū ¶ Illane autē facto principes
sacerdotū et armis t fune et scribe et pharisei ac seniores
ppli duxerūt eū vinctū ad pontiū pylatū presidem. Tunc
Judas p̄ma ductus nequitie xxx argenteis. et abiens laqueo
se suspendit et dicit Jōnas sup psalm C. vnū q Judas ma
gis offendit deum qui se suspendit qi mihi q omnia tradidit.
¶ Verum autē eadem die se suspendit an distulit dubiū est ſz
sup psalm habetur q ante resurrectionē se suspendit / quida autē
dixerunt q audita resurrectione quam non speraverat se suspēdit
¶ Pylatus uero querens occasionē dimittendi eum cum mirel
lexisset q homo galileus esset erat / qua herodes hūb diebus
erat Jherosolimis volens ei deferre misit adillū eum ut diū
galilee galileum uel absolueret uel damnaret Et eo illa hora
facti sunt amici et pylatus t herodes / qui p̄us fuerāt inimici
p̄ necem galileor quā p̄misi. Cum eum mirogasset ihm m
multis nec acceptasset responsum ab eo spreuit eum t illusit
estimās autē eū fatuū alba veste vestiuit eū indutū ¶ Pyla
tus uero clamantibz iudeis ut crucifigeretur ihs accusantib⁹ ꝑ
multis lauit manus suas et ihm flagellis cesum tradidit eis
ut crucifigeretur forte ideo cesum ut dicat Comestor / ut
satan flagellis a morte desisteret Et dicit q̄ columpna cui
alligatus fuerat adhuc vestigia cruor ostendit ¶ Milites q̄
prefidis eum suscipientes circumdederūt eū clamide coccinea
ad similitudinē purpure qua reges utebant ¶ Et diadema

ante plectentes coronā de spinis imposuerūt capiti eius. p
stipitē aut dederūt in manu eius. et genu flectentes ante eum
irridebant eum regnare volentē nec valentē et expuentes ante eum
accipiebant caput eius et tradebant ei alapas et exuentes eum
purpura reindumentis eum sua veste et duxerunt eum ut cru
cifigerent baiulantes sibi crucem sequebantur aut eum mu
lieres plangentes eum quibus ihc ait. Nolite flere super me sed
super vosmetipsas et filios vestros. Et venerunt in locum calua
rie sic dictum quia decollabantur ibi reī et multa ossa capito
rum ibi erant sparsa. Xpūs crucifigitur. Cum autē crucifige
rent eum dicebat pr dimitte illis quia nesciunt quid faciunt
tunc fecerunt de vestibus eius iiij partes excepta tunica qz
unus erant milites qui crucifixerunt eum. Tunica vero erat
inconsutilis rechiculato opere facta. ideo non ponunt scindi
et sortiri sunt de ea cuius esset. hec postpon debet ad
tale signum. Passus est anno tyberij xviij mundi uo iij
iij. anno uo etatis sue xxxiij. s. anno ut dicit hugo florianen
sis quo ihc ihū capite cesus et passus vij kl aprilis die
qua adam formatus est. Adam enim sexta die formatus
est. sed prima die creationis peccauit. Et paulo post circa horaz
nonam eiusdem diei de paradiso deliciis est electus vnde z
nouus homo xpūs vi. fri. viij. kl aprilis hora sexta ut dictum
est crucifixus eiusdem peccati debitū soluit et circa horam
nonam expirans paradisi aditum reseruauit. Glo super
mathm dicit qd omnia elementa mouentur compatiendo
Scripsit autē pilatus titulū causē eius. et imposuit titulo causā
mortis eius. Ihs nazarenus rex. et scripsit hebraice grece et la
tine ut posset legi a diuersis linguarum hominibus. Crux nero
michi habebat sup lignū subuersum crucis sursum habens t
thau. T. si pylatus supposuit cuneum et tabulā cōfixum
ei et titulus erat titulus Comestor. Incrucē autē dō
mini uis fuisse duas ligna. ligni. s. erectum. transuersū
tabulam suppositam. crucis cui infixus erat. qui in rupe erat
defossus. Immittunt enim ligni domini cruci sub pulmone et crassi
et ut quidam tradunt olim et cedri vincentius. Preterunt
autem blasphemabant dicentes. Vah. qui destruis templū et
in triduo reedificas. filii et sacerdotes illudebant ei dicentes. Alios sal

nob fecit ait. ¶ Stabant aut iuxta crucē mater eius et maria
cleophe et maria magdalene et ioseph. Dicit dnus mri de ioh
ne ut ait. Ecce filius tuus/et ioanni ait. Ecce mater tua. Et ex
illa hora cum esset beata uirgo cum apli ste ioanne spale
curam habebat. ¶ A sexta aut hora tenebre facte sunt usq; ad
horam nonā. Et propter istas cas horas nos celebramꝰ tene
bras et etiam ut triduane mortis dni quasi triduanas faciāt
exequias. ¶ Circa uero horam nonam cum clamasset ad pr
emisit spm. Ihs uero mortuo unus militū lancea latus eius
aperuit. de longino. ¶ Et continuo exiuit sanguis aqua et
hoc factum est ad tuendā ueritatē humanē nre supi ueritatē nature/ qua
de corpore mortuo non solet exire sanguis et aqua hoc autem
prefiguratū est quando facta est mulier de latere dormienti
Comestor. ¶ Cum aut lanceā aut eum ut traduntꝰ quidam
cum fere caligassent oculi ei et cū tetigisset oculos eius sag
uis/clare uidit et primo illuminatus sicut legitur mysteriis eius
in ppm credidit. Vñ mile ordine instructus ab apli in Cesarea
Capadocie ppolis animo monarcā uitā duxit et in omni
sanctitate permanens uerbo et exemplo plurimos ad xm conuertit
¶ Tandem cum multa mirabilia in populo ostendisset et cruci
entibꝫ et lingua absentia loqueretur confractisq; ydolis et
demones loquerentur. quidam ex eis ait ab eo cur in ydolis habitarent
¶ Responderunt ubi xps non nominatur. et cui signū non ē
positum ibi habitamus nra est/ unde presbi octauus timore
Cesaris iussit eum protinus decollari/ presbi uero uero corpe
cruciatus cum lacrimis penitentiam egit et honorifice longa
nimi stephani usq; xpi permansit. ¶ Ipa uero die pasche cum
cum sero factum esset uenit ioseph de arimo/ unus de ordi
ne ut Abarmachia que interpretatur est duces et iustus et
non consensit actibus et consiliis aliorum et primo appellatus cor
pus ihu uenit et cū eo nichodemus ferens mirre et aloes
quasi libras centum et acceperunt corpus ihu et mundauerunt
syndone quem emerat ioseph lugentesq; etiam mirre aliis
et posuerunt illud in monumento/ in quo nemo adhuc
nondum est corpus cuius institutor fuisse pp ut sacrificiū ultra
modum tam parue celebretur. ¶ De monumento quoq; dicit
dicit Beda. supra mathm. primum fuit rotunda desuper tecta tra-

expasa / tante altitudinis ut vix homo manu extensa culmen
posset attingere. Intuentium habens ab oriente cui magnus
lapis appositus erat pro hostio loco dum corpus de eadem pe
tra factus est supremi pedis habens longitudinis. ¶ Color nō
mentitus et loculi fabricando et albo diutius esse putatur.
De Arangelo michi dicit et Joseph. ¶ Cum autē Joseph
corpus ihū petisset et septuasset audientes hoc iudei querebat
illum / sed et nichodemus et alius qui steterant coram pside
et eius opa manifestauerat ei et omnibus autē se occultantibus
Nichodemus ostendit se eis qui principis erat iudeorum. sed et
Joseph ostendit se eis quem apprehendentes iudei iussissent cus
todiri usq; post sabbatū dicentes se daturus carnes eius ca
nibus celi et bestijs terre / Incluserat ergo eum in cubiculo
ubi non erat fenestra et hostiū cubiculi signauerat ymag
que meluserat Joseph iussissent sibi portari & apponentes sigā
per clauem hostij non inuenerūt / stupentibus autē omnibus
super hijs. Ecce quidam de militibus qui sepulchrū custodiebat
nuntiauit synagogam dicens nobis custodientibus monumentū
factus est tremor et sonitus angeli dicentis / qui reuolut la
pidem monumenti et sedit super eum et pauci timore facti sumus
quasi mortui et audiuimus eum dicentem mulieribus / que ve
nerant ad sepulchrum ut surrexit abiit et pauidet eis ingrua
lem. ¶ Cumcautes iudei omnes milites qui custodiebant se
pulchrū dixerunt eis que sunt mulieres ille ad quas angeli
bus locutus est / et quare non credistis eis ¶ Cui dixerunt
mulieres que fuerunt nescimus et nos primates angeli quasi
mortui fuimus / quid ergo illis apprehendi potuimus et dixerunt
iudei. Venit dies qua non credimus nobis ¶ Respondentes mi
lites quanta miracula fecerunt ihū vidimus et nō credidis
quomodo ergo nobis credetis et vere ut dixistis venit dampna
. quid vos cruciabimus. Date nobis Joseph quem misistis in
cubiculo et nos tradimus vobis ihesum quem crucifiximus in
sepulchro. Respondentes iudei. Ecce damus Joseph in Arimathya
est. Respondentes milites si Joseph est in Arimathya et Jhesus
est in galilea sicut audiuimus ab angelo dicente mulieribus
¶ Hec audientes iudei contristati sunt valde ne si hec audirentur a pplo

omẽ cr̃dr̃unt mihesum et congregauerũ pcuiam multum
ꝺr̃unt multis ne ea que audierunt nũciarent ¶ Cũq; aut ven
uenerũt de galilea in hierusalem s̃ principib sacerdotũ et a dda
ſeptor et de ceteris locuta et dixerũt principibus sacerdotũ et
omnib; iudeis qui in synagoga erant hm quem vos cru
cifixistis uidimꝰ cum ꝑ discipulis loquentẽ in monte oliueti
et post hec mecum ascendentẽ ¶ Hec audientes principes sac
dotum et seniores dixerunt date gloriam deo israhel et date
confessionem ueram sunt que dicitis. Respondentes illi dixerunt
deus abraham ysaac et iacob quia uidimꝰ sicut locuti sumꝰ
¶ Cumq; exissent principes sacerdotũ tenentes lectẽ in ma
nibus dixerunt eis Adiuuamus nos per deum israhel ut
amplius non diminuamus uerba hec que locuti estis nobis
de ihesu et dederunt eis pecuniam multam et miserunt eos ij
uiros ut ducerẽt eos mansionem suam ut mille modo staurent
in ihrlm Comestor de electione diaconorũ vij ¶ Post
resurrectionem dñi electi sunt vij diaconi qui ministrarent ſcripta Iacobi
hec est mensis ministrandis presentẽ ut apli orationib; et pdica
tionib; facilius vacarent ¶ Horum primus Stephanus phy
lippꝰ prochorꝰ nichanorꝰ timotheus parmenas et nicolaus ad
uena antiochenus quibus apostoli impositis manib; spm
sanctũ acceperunt Is stephanus a iudeis est lapidatus et fuit
est primus martir ecclesie que erat ierosolimis ¶ Tũ ap
omnes discipuli preter apostolos que ut pastores gregis cetꝰ
erant constantissimi dispersi sunt p regiones iudee et Sa
marie In hac dispersione legitimi erant discipulorũ multi
exisse fines iudee inter quos fuit beata maria magdalena
et soror eius martha cum beato maximino postmodum aquensi
epo et aliis plurib; de quibus dictum inferius ¶ Philippus
draconis symone magum baptizauit et multis miraculis
insignitus apud cesaream requieuit Iuxta que eius filie ei
ppheteſſe uirgines iacent nominatim Hunc natalis celebrant
xpi iudei sumi ¶ Item nichanor draconis apud cyprum
martirio coronatur iijo ꝺo ianuarii ¶ Item prochorus
martirio cedebat apud antiochiam v idus Aprilis ¶
Item parmenas martirizauit est ꝙ kl ianuarii ¶ Cre natale
beati thimothei celebratur viij kl maii qui est apud ephesum

acutissp⁹ ¶ Item nicolaus dyacon⁹ aquo est hr̃s nicolaitarū sc̃a
cata cum mercparetur ab apl̃is tēmp̃ de immūa zelotypia p̃
ductam in medio ecc̃le suame omn̄ qui vellet hr̃e pmisit
Equa oratione ist̃i qui sub eor̃ nomine sectam suam sue
pr̃e libidinib⁹ assumpstruntp̃mescios mr̃e et illicitos concubit⁹
appetunt. Comestor de conuersione sancti pauli
De conuersione beati pauli puret omib⁹ et non minus aliq̄s
q̄ quēq; legentur gr̃ie cui facta p̃mo anno dnice nativa
tionis resurrectionis ascensionisq; sed ¶ Alterum
enim de anno vsualis qd̄ incipit a kl̄. Januarij Alterum de ano
emphyteuticario dicitur et post eius gr̃sionē non vsquā sturum ihūm
ad apl̃os sed ut ipe galathis sēpsit p̃mo abijt in arabiam et
inde est reuersus. nō tamen statim. Vtrum autē p̃maneat sc̃a dauid
contra xp̃ianos p̃fuit insidiab⁹ non facile patet. De assumpt
tione beate marie virginis ¶ Beatam dei genitricem mariam
quedam septuag̃ dicūt secundo anno post ascensionē dn̄i migrasse
de corpore et eodem anno resurrexisse atq; melius corpaliter
assumptam fuisse. Dilect⁹ ¶ Cum duob⁹ ibi⁹ matrem pendēt
matrem suam Johannis quē petrus diligebat. cōmendauit. ex
illa hora in johannis cum p̃manserit q̄ dn̄s nr̃e huius nicolai
cōstitit. Et dum apl̃i mundū forētis p̃dicarent̃ supfuissent. pa
rentes quos dn̄s eis in monte oliueti consedit. ¶ Ecce
do anno egressi postq̄ xp̃us celum ascendit dum die quadam
residerent xp̃i ancilla lacrimarentur. Ecce angelus dei ante eas
astans salutauit eas et addidit. Ecce ramū palme de paradiso
tibi detuli quē portare ante feretrū tuū cum in die tue
assumptionis fueris de corpore. Ecce enim expectat te filius dei
cū exercitib⁹ suis cel̃is. Cumq; dixit. Rogo ut congregen
tur ad me oēs apostoli domini mei. qd̄ statim angelus cum
magna celeritate discessit. Eusebius nicomedie. Anno dn̄i
xxxiiij. pylatus de xp̃iano dogmate ad tyberium referens. Tyberi⁹
ad senatum retulit. Rogans ut inter cetera sacra xp̃i reciperet
que ad se venerat. senat⁹ pro eo q̄ non sibi p̃ius manifestatus fuis
set huius rei cuius. sed q̄ suum maiores vulgo sua p̃cepisset
Lex enim erat antiquitus designata. Neq; apud romanos hec
tenebat nisi senatus decreto et sua confirmatus. Verum ea co cōsilio
patrum p̃anos ciuitatis vrbe placuisse. Tyberius p̃cedens acceptis

panorum omnat⁹ est mortem multosq; postea se natos p̄fitent

Epistola pylati tyberio :2

Pontius pylatus claudio salutē. Rumor accidit qđ ipse ihesus nazarenus a principib⁹ se suisq; posteritatib⁹ crudelē dampnationē p̄misse. Cum enim p̄missum patrē habeant eorum q̄ tēpl̄ eorum inclamant alib⁹ p̄ virginē suū sanctum qui rex eorū nūcupant dicentes hunc me p̄te misit in iudeam quē cum videss̄ cecos illuminasse paralinticos cum esse demones effugasse mortuos suscitasse venti⁹ imperasse pelagi sicut p̄ vndas marīs ambulasse et alia multa miracula fecisse et omnis ꝑplus dicat eum iudeorum esse regem dei filium principes sacerdotū p̄sumpserunt inuidiam contra eum hunc eum michi tradiderunt et alia q̄ alijs mentientes eum magum esse et contra eorum legē agere dixerunt Ego autem nichil esse credidi ipsumq; flagellandū eorum arbitrio tradidi qui eum crucifixerunt et sepulchro ciclodes adhibuerunt. Ille milites mei⁹ custodientes iij⁹ die resurrexit. Iudeorum vero iudeorum nequitia contra eum exarsit ut ipsis custodibus pecuniam darent quat⁹ discipuli eius corpus rapuisse dicerent sed ish quod factum erat facere non valeant testati sunt eum resurrexisse sicq; angelorum visione vidisse et a iudeis pecuniam accepisse hec autem scripsi ne quis aliter esset mendacijs iudeorum. Comestor Pylatus exulatur

Pylatus cum esset procurator iudee apud cesaream actus est apud tyberium. Actus est enim a iudeis de violenta interfectione innocentis. Actus est etiā q⁹ iudeis nolentibus ponebat ymagines gentiū in templo. Et q⁹ pecuniam positam morbum reddiderat in vsus suos. pro his omnibus deportatus est in exilium lugdūi vbi crudelis erat ut ibi in obprobrium sui generis moreretur. Eusebius Itaq; pontius pylatus in multas calamitates videns propria manu se interfecit. Tempora gaij Cesaris

Gaius caligula nepos tyberij Romanorum imperauit anos quatuor cepit anno dñi .xxxvij. mundi .v. cccc. xxxvij. Hugo flor⁹ libro .v. Gaius autē iste germanici filius germani nati fuit cognomen caligule meruit. caligula sarcinis est Suetonius libro .v. Principes omnes gaius damnauit rebus tostis pessimus plebis multos mendicos dampna supplens suam

fuit eminens colore pallido corpore enormis valitudo animi
et corporis eius exitus Comestor herodes tetrarcha exulat
¶ Herodes tetrarcha qui Johem decollauerat a gayo apud lug
dunum missus est mestus et uxori sue dedit libertatem possi
dendi terram suam quia soror erat herodis agrippe quem
maxime diligebat. Ipa cōcomitata est virum suum in exilio
dicens q̄ non dimitteret eum in aduersis cum quem cognouerat in
prosperis et mortem simul ambo in exilio miserabiliter Her
odes agrippa sublimatur ¶ Hic gayus quoq; dedit galilea
quam tenuerat herodes tetrarcha herodi agrippe. dederat
enim et ei duas tetrarchias s tetrarchiam philippi et te
trarchiam lisanie et sublimauit eū in regē et ita huic tres
tetrarchias agrippa. ps herodes agrippa fuerat nepos hero
dis tetrarche et fr uxoris sue. Erat autē ut magnanimus
bellicosus largus sed prepropus. Ita ut herodes tetrarcha
ad p̄ces uxoris sue assignauerat sibi domū et dixit sibi ne
cessaria. Sed tandem mitigauit et q̄ cum apostate flamb li
berauit et mouit ne agrippa ultra modum et iuit ad
tyberiū Cesarem qui eum mercenarium quia morte ipius
tyberii optinuit et gayū in primo regnatūrū prouidit. Et
cum agrippa quadam die stans iuxta arbori cui frondibus
insidebat bubo accessit ad eum unus de captiuis puus erat
in auguriis qui dixit ei quod liberaberis et in tantis sublima
beris q̄ omnes amici tui tibi inuidebunt et in hac prosperitate
morieris relinquens diā bona filiis tuis q̄s ei autē huius
generis auem uideris amplius sup te scito q̄ quinta die mo
riēs. Hic autē herodes perrexit nauigauit Jacobum fratrē
Johannis occidit gladio ut dicetur insequentibz Eusebius in
tercio ecclesiastice li. ij. de philone. Hay temporibus
philo insignissimus scriptor floruit qui non solum in urbe
uerum fere cunctis grecorū prouinciis habebatur. Hic at
tice apud hebreos apud alexandriam omnibz claris
et nobilibz uiris clarior et nobilior erat. Inuenies aut
legibus ac patrijs statutis clarissimus. Extant eius pclara
et mirabilia opera super v. libros moysi de confusione lin
guarū de vij. de natiuitate et inuentione h̄ij. de eruditione libz
j. de hered. diuinor li vij de diuisione equalium z̄ diuersor li j.

de tribꝫ urbibꝫ li j. de pactis li ij. de vita sapientis li j de fugitiuis libꝫ li j. Que tempora misterunt a de li v. Questiones et solutiones in exodo li v. de tabernaculo et cet li iij. necnō de victimis et de imprecationibꝫ siue maledictis de promissionis de iudicijs de combustione urbis et de alexandro et quibusdam ratione habentibus animalia de agricultura ij li. de edificatis li ij plura alia scripsit Comestor ¶ Fuit autem gayus in multis impius sui facti manifestus postea emendauit cor suum in elatione et in tantum prouexit vesaniam ut ab omnibus hominibꝫ impij sui vellet coli cunctis deus et dicebat se fratrem ioui. Vnde et vnam filiam quam habebat ponebat in gremio ioui Suetonius ¶ Gayus itaq; magistros et pollutos ad se sepe consistentes in duobus fratribus incestum se adorandum adeuntibꝫ exhibebat Comestor. ¶ Gayus vinolentus fuit misit per vniuersum imperium suum ut omnes aduenirent eum et fecerunt omnes exceptis iudeis Imperator hoc scribit mandauit per amo presidi syrie ut statuam suam poneret in templo ihesu et si forte iudei reclamarent / collectis romanis iuraret iudeam et nomen patrem. Collecto igitur exercitu iurauit iudeam et dixerunt iudei per nomen quod se punirent occidi et dicebant q; nichil amplius colerent timentes ne si media afflicti morerentur Et remisit per nuncios epistolam suam gayo ut desisteret ab hoc mandato qd sient preclibus herodis agrippe mediantibꝫ De morte ¶ Gayus anno regni sui quarto cum esset rome et rediret a iudeis in urbem, consilio senatus interfectus est et iuxta eum gladio confossa et filia parietem illisa Suetonius. ¶ Pridie q; perirent simpronius se sedisse confitebatur medio uxoris colli iouis impulsumq; pollice dextre pedis nitrauit papyrianus est Comestor. ¶ Gayo occiso orta est dissensio inter curiam et milites et dicitur Curia Senatores et veri consulares quia q; iudicauit senatores senectam imperio et incommoda que inde contingerant rei publice voluerunt penitus eompare. Impiis ab urbe et voluerunt eam redigere ad antiquum statum unde erat ante iulium cesarem ut esset regimen urbis in arbitrio consulis et senatus Secuta milites plus eminentes auctoritas senatus et amantes libertatis imperio constituerunt Imperatorem Claudium auunculi gayi virum mansuetum et pium / heredis uero alleguit quosdam Senatores et tandem omnes ne contrauenirent

et ita sine contradictione aliqua factus est claudius Imperator et persuasione herodis omnes occisi sunt qui consenserunt in morte ejus. Preceptique ei ad preces herodis ut epla reconciliationis de statua herodis ejus adorande per singulas ciuitates Iudee ponerentur in loco eminenti ut viderentur ab omnibz qd ita fecit

De Imperio claudij.

Claudius igitur Romanoz quintus imperat fere annis quinq; cepitq; anno dni plus minus ccc. xl. vi. Is honores in initio recusauit necq; offerendo ac discernendo unus ei varietate modo conspectu sagaci interdum inconsulto preps ac nec unq; furioso sub amici similis Comestor herodes accepta licentia a claudio volenti redire ad ppa claudius dedit illi quartam centarchiam s. Iudeam et honorifice preceptis est ei ab eo quia in multis iuuabat eos et cum esset ppe dies asmoz venit in sabbato ante diem festum ut purificarentur a mundis mortuis die festo et ante dies azmoz audit Iacobum fratrem Johannis gladio. de quo refert clemens Alexandrinus qm cum a carnifice esset metu territus nocte iuxta ad fidem custodem suum et simul ambo capite truncati sunt. Is Iacobus apls comitat hermogenem magum et philetum eius discipulum et Josiam herodis dapiferum cum alio pplo misso. ppa Calixtus C. habuitq; plures discipulos s. Asyncritum quorum unus dictus hermogenes a lepra priuil effectus et phyleto Asy. qui post eius mortem multis miraculis de eorum apud antiochiam sacra ista mundum quietum et Josias dictus herodis dapifer est cum ipso apls martirio lauratus nonis nie y discipulos metalitana cum adhuc duce dictus apls dicitur electisse quorum duo alios duobz metalita remanentibz cum eo Jerusalem prexerit eiusq; corpus post passionem metalitanam per mare apportauerat et hic ut dicit Jeronimus in martirologio suo post mortem beati Jacobi apls petro et paulo apud romam missus epalibus ordinatus et ad predicandum dei uerbum ad yspanos adhuc errore gentili implicatos directus. Cum igitur Jacobi apls duo lil. apli s. in admiratione dnica fuerit decollat et duo lil. augusti ab iberia usq; ad compustellam trislatus et in lil. Januazi sepultus, qua via sepulture ab augusto usq; ad Ja

mazni perdimmur. statuerunt sancti ut ecclesia festum eius
vnj kl' augusti s' intempore magis congruo celebrarentur Come
stor. Quare Jacobus maior dicatur et alter minor ¶ Quare
uero Jacobus alphei posterior memorthalogo nuncupatur Jacobo zebedei
et minor dicatur et ille maior cum prophana sanctitate sue
factus sit ab aplis postea archiepus Jerosolimor et septimor et
septimo illo fuit merito quatur ad quod videndum dicimus q
Anna mortuo Joachim de quo susceperat virginem mariam duxit
est in uxorem Joseph genero suo cleophe fri ipius Joseph de q°
suscepta filiam veteremq; maiam dedit uxorem alpheo
de qua nati sunt nr̄i consobrini Jacobus symon z Judas aph z
Joseph qui et barnabas qui postea pro Juda cum matthia fuit
electus. Et hi quatuor preterea consanguineis dicti sunt fres
domini quia non solum cognati erant sed et putabantur cog
nati eius eratq; ex duobus fribus Joseph. et cleopha descenden
tes inter quos tamen q anthonomastice Jacobus dictus est fr̄
domini quia similimus fuit ei in facie ¶ Item mortuo cleo
pha anno. nr̄i nupsit Salome susceptamq; ex ea filia veteri
mariam sicut et alias et hanc duxit zebedeus. Habuitq; ex
ea Jacobum maiorē et Johannē qui licet posteror natus esset
maior dictus est. quia vetus est dominio et pmo adhesit ei
Quod z romana fuat ecclesia ut singuli mordinibz suis pres
sint sicut prius ordinatum dicat Jeronimus ¶ Alij uero inde
ris mulieris nolunt nomine uiro ut dyametra authoris
dixerunt proprius viris mortuis hab duas mariās nupsisse
cleophe et Salome nel potius unus fuisse binominis Et dicit
zebedeum cleopham alphei Salomam suam Jeronimus hijs
versibus denotatur. ¶ Anna viros habuit Joachim cleophe
salomeq; ¶ Tres parit hab ducit Joseph alpheus zebedeus.
Quem post Joseph. Jacobum cum symone Judam ¶ Altera q restat
Jacobum pit atq; Johannem. Comestor. Petrus liberatus a
carcere per angelum. ¶ Petrus ab herode missus est mar
cere in diebus azimor quia alijs diebus non licebat aliquem
occidere. Cum autem mensis eius productum esset petrus
coram herode ipa nocte per angelum liberatus a dno venit ad
fres et narrauit eis quomodo eduxit eum dominus. Herodes
iratus tyrijs et sidonijs erat ut nocent eis Sed pacificatus

eub reconsiliari sunt ei quia non poterant sustinere ira regis
tam magna. ¶ Sequenti uero die erat herodes sedens pro tribunali
apud eos blandiens exhibebant autem ei laudes deo debitas et
non hominu. et dum finitis demulcentur adulationibus et obla
tos sibi diuinos honores non respuerent Respuens supra se
uidit immittere capiti suo infimus bubonem Angelu. i. mor
prouenire minui et time ut dicit Iosephus mel manut se ad eos
qui sibi applaudebant et dixit eis En ego deus ur̃ moror.
Sedebat enim super quod ei dixerat augur meam se infra v
dies post uisionē bubonis moriturū et confestim ut habetur
in hystoria percussit eum angelus dñi. i. facta est super eum
uindicta dei .. Et per v dies est dolore ventris mirabiliter cruciat
et corrodebant uermes uiscera eius et ita paululū consumptis
a uermibus expirauit. ¶ Reliquit autē filiū qui dictus est Agrippa
sed non cognominatus herodes qui ad huc erat Rome nec ha
buit eorum regnum patris habuit enī tm duas tribus
et dimidiam ultra Iordanē unde legitur q fideles de Iudea eni
nerit eiusione Iehu primi per admonitionē spūssancti in
regio Agrippe. Comestor ¶ Petrus Iacobus et Iohannes ihesu
paulo et barnaba ad eos venientibus imposuerūt manus in modū
ordinandoꝝ nec tamē de ordinatione aplōꝝ aliquid legimus uel q
dus imposuit eis manus de petro uero certum habetur q antiochie
missam celebrauit sed aplis ponit pro ordinatione sufficere quod
dictum est eis adhuc hoc facite in meam cōmemorationem. ¶ Anno
autem quinto quinto anno apassionē dominj promotus ad aplatum
cum barnaba et sociis suis ut ambulent in uiam fidei profectus ad magis
terium gentium cui sanctus consonat ecclesiastica hystoria ubi legitur
preceptum apostolis ut post passionem per vij annos predicarent
in iudea ¶ Tertiodecimo autem anno ceperunt paulatim infra ad
gentes mundū extoto Postea omnino coeperunt de finibus iudee ano
quo paulus ascendit Ierosolimam s quartodecimo a conuersione
sua Petrus ascendit Romam et eodem anno sedit in cathedra
epali in qua sedit xxv annis et mensibus et cepit anno a passione dñi quinto
ab incarnatione xlviij anno claudij mi et sedit usqi ad annū
xiiij neronis quo passus est cum paulo Ex historia ecclesiastica
¶ Marchus petri discipulus euangelia quod ab eo didicit scripsit
assumpto petro uenit ad egyptum et post alexandrie ipm annūtiat

constitut in ecclesia tante doctrine z iure continentie ut ad exemplu
sui cogeret omnes xpi sectatores De ro. pont. usqi ad gregorium x^m

Petrus aplus filius Johannis de bethsaida galilee post passionem
dñi ante epatum sedit ecclesie princeps annis m^or. postea
tenuit epatum antiochie viij annis deinde venit roma
ibiq; xxv annis pontificatum tenuit et papi esse cepit anno
dñi xlij et sedit m̄ppatu/impante claudio et nerone et pus
sedit mepatu impante tyberio z gayo ¶ Linus post petrum cepit
anno dñi lxv impante galba post vespasiano post tyto ¶ Cletus
cepit anno dñi lxxxij et sedit annis xij impante domitiano ¶ Cle
mens cepit anno dñi xcvij et sedit annis ix impante domi
ano post una post traiano ¶ Anacletus cepit anno dñi c. nj.
et sedit annis ix impante tromno de isto tacet Eusebius mentm
et dicit q ipe anacletus est cletus sed Damasus pñ monumen
romanor pontificum quam scribit Jeronimo ponit eos pr duobz
et dicit q Cletus fuit natione romanus Anacletus autem grecus
¶ Euaristus sedit annis ix ¶ Sixtus annis x. Alexander annis
xj ¶ Telesphorus vj ¶ Ygnius nj^o ¶ Pius vj ¶ Anicetus vj ¶
¶ Soter ix ¶ Elenchus xij. ¶ Victor x ¶ Zephirin^o xvij ¶ Calixt^o
vj Urbanus nj^o. ¶ Pontianus vj ¶ Post pontianu fuit Yrenaeus
natione britto hic qua fidem aplicam multo clero relinquit nome
eius & catalogo romanor pontificum idem cletus exulit et cu
sedisset anno uno et vj septimanis cu vj mille virginibz que a
suberna et Urbana romam venerant qua et ipe martyr et cor
nanis aliquas ex eis uter arripiens fide aplica dimissa Coloma
mpante maximiano pulsam martyrij subiit cum eis anno dñi
ccxxxvij ¶ Post Anicetus sedit annis xj ¶ Fabianus xvij
¶ Cornelius ij ¶ Dionisius vj ¶ Felix vj ¶ Eutian^o j ¶ Gay^o
vj ¶ Marcellinus viij quo maximu pssa mitre persecutde dr
cletiani et maximiani vacauit sedes pontificatu annis vij
¶ post sedit Marcellus annis v ¶ Eusebius vij ¶ Melchiades
iij ¶ Silvester xxxj hic constantinu impatore baptizauit
qui et pacem ecclesie reddidit Nam magna vigente persecu
tione pene omnes pontifices romani martyrii subierunt ¶ Post
silvestrum sedit Marchus annis ij ¶ Julius xb ¶ Liberius vj
¶ Anastasius ij ¶ Innocentius primus xv ¶ Zosimus j ¶ Bonifa
cius iij ¶ Celestinus viij ¶ Sixtus iij ¶ Leo xxj ¶ Hylarius vj

hic deficiunt aliqui

Symplicius xb. Felix viij Gelasius mj. Anastasius j Symmachus pvi Hormisda xviij Johes ij. Agapitus mensibus x Silverius mensibs v Vigilius annis vj Pelagius ij Benedictus mj Pelagius annis xj Gregorius dialogus x mj Sabinianus j Bonifacius mensibus viij Bonifacius annis sex Deusdedit mj Bonifacius vj Honorius xj Severus ij Bonifatius x Johannes j Theodorus vj Martinus xj Eugenius mj Vitalianus vij Adeodatus mj Domus j Agathus ij Leo mensibus v Johannes anno j Conon mensibz xj Sergius annis xij Johannes mj Johannes ij Sisinnius diebus xxb Constantinus annis vij Gregorius vij Gregorius x Zacharias v Stephanus Vrsinus v Stephanus mj Adrianus xviij Leo xx Stephanus mensibus vj Paschalis annis vj Eugenius mj Valentinus diebus xj Gregorius annis xvj Sergius mj Leo viij Benedictus ij Nicolaus iv Adrianus mj Johannes xvj Carolus j Adrianus j Stephanus vij Formosus ij Bonifatus j Stephanus j Romanus mensibus Theodorus xviij diebus Johannes annis duobus Benedictus mensibus mj Leo mense uno Sergius mensibus vj Sergius annis vij Anastasius ij Lando mensibus mj Johannes annis viij Leo mensibus sex Stephanus duobus annis Johannes mj Leo mj Stephanus mj Martinus mj Agapitus ix Johannes viij Leo iv Benedictus ij Domus j Bonifatus j Benedictus vij Johannes mensibus viij Johannes annis v Silvester annis mj Johannes dictus grecus mensibus v Johannes dictus Sanasius anno j Gregorius dictus os pcia annis iij Bonifacius frater eius ix Benedictus dictus theophilatus xij Benedictus sammnesis epus diebus lv Gregorius dictus Johannes granus annis ij Clemens dictus sugregorius mesibz ix Damasus dictus papa diebus xxvij Leo sessimus dictus bruno annis b Victor annis ij Stephanus mensibz vj Benedictus mesibus ix Nicolaus gerhardus dictus annis xj Alexander dictus anselmus xj Gregorius qui et hildebrandus xj Victor qui et desiderius casinensis abbas mensibz iij Urbanus xj Paschalis xviij Gelasius ij Calixtus v Honorius v Inno

De isto Sergio ppa os pria dicto fiat mentione so. andē in prohemio seven si uerto bonifatius ubi queri quare maranone roman ponatias mutetur sibi nomen.

centus vij° vij ¶ Celestinus mensibz. vj ¶ Lucius mensibus v
¶ Eugenius annis viij ¶ Anastasius viij° mens. ij. ¶ Clemens
annis ij. ¶ Celestinus vij ¶ Honorius xij° annis xj ¶ Grego
rius xv° annis xxiij ¶ Post hunc dispensatione facta in cathe
dra romana vacauit sedes annis ij ¶ Celestinus iij° trium dierum clerg
pene infirmus sedit diebus xxj ¶ Innocentius iij° qui vo
cabatur Lenobaldus sedit annis xvij hic venit apud lugdunu
¶ Alexander iij° annis xxj ¶ Urbanus qui vocabatur Jacobj
de certis natione francus patriarcha Jerosolomitanus annis
j ¶ Clemens v° qui Guido vocabatur Narbonen archiep
natione prouincialis annis iij° ¶ Sedes vacauit sedes

Cum paulus athenas peruenisset cum epicureis et stoicis
disputabant qui epicurei ponebant felicitatem hominis
in sola corporis uoluptate stoici uero in sola uirtute et
quasi diuersarum sectarum cum aplo uenit ad areopagum ¶ Erat at
areopagus locus in quo erat curia magistratuum et stole liberal
arcium De ara ignoti dei ¶ Pretereuns autem paulus uit ceteras
similachra eorum uiuent aram cuius substrato sunt hec ignoto
deo singulis enim aris supponebatur titulus indicans cui essent de
dicate hunc inquit deum ignotum ego annuncio uobis hic est deus
qui fecit mundum et omnia que in eo sunt inquo uiuimus mouemur
et sumus ¶ Et qm ara hec illi ignoto deo consecrata est est intendu
¶ Dominice enim die passionis inducitur plus qui athenis erant tene
bras factas sup uniuersam superficiem ere non potuerant causam in
uenire in naturalibz causis ¶ Tandem ad hoc inducti sunt ut dicent
quia deus nature patiebatur et dixerunt athenienses constituamus
aram illi deo et dedicata est ara et suppositus est titulus ignoto
deo dixerunt plus bonorum mozt non egent sed facienda gremiu
flexiones ante ipsum aram et supplicabimus ei quia non querit
oblationem peccatorum sed deuotione magnum hunc deum ignotum
paulus predicabat eis et quidam credebant eum alij uero
credebant Dionisius ordinatur epc Inter hos et fuit Dionisius
Areopagita nam cum ad huc cum aplo plus disputarent sorte tri
sept cecus eorum eis et ait dionisius paulo si diceris huic in
nomine dei tui uid et credet statim cecum et ut non utaris
uerbis magicis Ego tibi prescribo formam uerboz hanc In nomi
ihu nazarei de uirgine crucifixi mortui qui resurrexit a sepulc

medium vide vt autem tollatur omnis suspicio precepit dromsio paulus ut ipse eadem verba proferret quod cum fecisset stantecum audit et dromsius se credere confessus est quem dromsium postea paulus ordinauit epm corinthiorum ut dixit beda sed alij et verius dicunt qd athenem Nam alius fuit corinthior epus ut postea patebit Sc dromsius scripsit quatuor libros primus est de celesti gerarchia Secundus de gerarchia ecclesiastica tertius de diuinis nominibz Quartus de mistica theologia Q Claudio ad huc imperante mira sollempnitate pasche tanta sedicio perturbato z nastitas iosolomis accidit sedinone comota ut illi solidem in foribus templi constipatione pene necati sint xxv virorz mulierum et dies festus eorz cruciatus est in luctum sed et alia qdam prima mala ipso tempore ut aut iosephus sunt inuestigata qd a iosepho et in ecclesiastica hystoria continebuntur Q Claudius anno etatis sue lxiij imperator moritur decimus morte seneca neronis fuisse eius preceptor elegantis metro lusisse reputat Pro hunc autem liber qui dicitur ludus senece de morte claudij scripsit item seneca libros morales plures ad eubuchum liberalem de beneficijs libros vij Ad neronem de clemencia li iij Ad paulinum de quatuor virtutibus liber vnus Q scripsitque libros de moribz et libros de remedijs fortuitorum libros quoque de minatura mortis de causis naturalibus seu quibus li vij libros quoque declamationum de sinibus diuersorum oratorum librum vnum Tragedias quinque Epistolas ad lucilium valdum plurimas Ad paulinum aplm non nullas ex hijs hec pauca inserui Seneca in libro de moribus

Educatio et disciplina mores facit/ et non sapit qui sapere didicit bona consuetudine te coercuit quod mala instituunt Omnibus diebus velut ultimus ordinandus est/ Monitio filij est auarum similis/ quid enim stultius est qui ultra desinente augere viaticum Habeto pacem cum hominibus cum vitijs bellum/ alienum semper ignoscito tibi ipsi nunquam In libro de virtutibus

Prudentis proprium est examinare consilia/ et non cito facile credulitate ad falsa prolabi/ Laude laudat/ vituperium/ similiter reprehensibilis est immoderata laudatio/ ut in moderata mediocritate illa siquidem magnanimitate/ illa malignitate suspecta est/ Testimonium veritati non amicitie reddat/ Tribus temporibus tribus animus dispensetur/ prima ordina/ futura prouida/ preterita irretractabi

propone animo tuo ꝛ mala futura et bona/illa ut sustinē possis/ista ut moderate/Non nisi altiori te ponas inquia stantem tremendum descendenti cadendum est/Quies tibi sit desidia sit/et dum ab aliis laudetur tu aliquid sancte honesteque tractaueris/Tam tibi sit triste laudari a turpibus/quā si laudere ob turpia/Non acerba sed blanda uerba timeas/Dicenti esto tacitus audito: requirenti facile respondē Concedenti facile cede/Timetes esto benignus/nemī blandus/pauci familiares omnibus equus/nec tue honestati semīnator sis/nec munus alieni/Nemo potest diu persona ferre ficta/cito in naturam suam remeabunt/quibus nichil non subest/Nullum ex omnibus clementia magis quā regem et principem decet/magnum id proprium est placidum esse tranquillum quē/et injurias et offensas despicere/Mulierem autē fingere et morē gerere Item in libro de beneficijs

Ingratum est beneficium quod dum nitet manibus datis hesit/Omnibus benignus propone et proprium est libenter facientis quo facere Taceat qui beneficium tedit/narret qui accepit Sunt quedam nocua nobis impetritis que non dant sed negant beneficium est In libro de remedijs fortuitorum Stultum est timere quod mutare non possis/Malis displicere laudari est/Perimam si amisisti cui tunc in via expedior dum nitor/Quod dampnum pudor remedium est Stultus est qui deflet mortem mortalium Flor naturalium questionum· Pusilla res est homo nisi vita/Sed ingens res est contemptus uite/hanc qui contempsit securus uidebit maria turbari/securus aspiciet horridam faciem celi fulmina nantis/fluat tempus et audissimos sinu defluat/Proverbe quinto pl habent virum tanto minus tempore/Contempne mortem et oia que ad mortem ducunt contempta sunt Adulatoribus latus non prebeas/aratrices enim sunt ad capiendos supinos Flor declamationum Nichil est tam mortiferum nisi nos ut luxuria/Adolescens luxuriosus insanus/semper timere mortem crudelius est quā mori/Cui debet esse dampnum cuius est pudor/Nichil est pudore tectus terrus nam ad eos pudet amos ut metallum/et non ad eos quibus fingat Flor tragedie senece Quo plura possis plura patienter feras Cui non venit pudor cum posset nubet Prior est bello timor ipse q bella Regna cum sceleris sint omnibus exitijs grauiora Quid ubi quis odit mortis

Quod sepe fieri non potest fiat dum Quem penitet peccasse pene est
innocens De immatura morte Vna est res iniurie que nobis immor
talitatem tollere possit ea parte diis facere Flor. explanum senece ad
lucilium Dum cum paupertate qua habet bene queunt diues est
nec qui parum habet sed qui plus cupit pauper est Nullius boni
sine socio iocunda possessio est cum his comisare qui te meliores
facturi sunt Illos admitte quos tu potes facere meliores Im
mica est multorum comisatio et unqui quo maior est populus eo
periculosior hec plus periculi est Dum ultionis causa assumpta e
tam diu placebit qui dum ultus fuit Ille beatissimus est et seruit
sui possessor qui crastinum sine sollicitudine expectat Qui iocundum
est michil posse qui magnificum plenum esse nec ea fortuna pa
teat redigere te ad parca quibus cadere non possis Turpe est aliud
loqui aliud sentire quito turpius aliud scribere aliud sentire Plane
et aquam natura desiderat nemo ad hec pauper est Non sum ullo
angulo natus parua mea totus mundus est Inuicti salutis est no
tricia pecunia nam qui pecunie se nesit corrigi non vult pure mag
nanimitatis est velle fieri bonum fortuna non habet simpuium nau
rau vigilantibus est et sua vitia consuetudinis iudicii est Omnia
impedimenta dimittere et vitia bene mentis nemo ad illam puerit
corruptus Nemo nisi idem qui fuit pridie Non deformitatem corpo
ribus animus fedatur sed de pulchritudine animi corpus ornatur
Florum ocio mors ambitio est Nemo nisi vano suo est miser
Nulla bona mens sine deo est Non affligitur sapiens liberorum
amissione nec amicorum eodem enim animo ferit mortem eorum
que suam expectat Qui dum vitio tam diu discendum est quam
modum vitae Vir bonus quicquid ei acciderit equo animo sustine
bit Scit enim id accidisse legi diuina qua humana pretenduntur
Deorum malis nullus actus venit Sepe quod timuit euenit et
quod sequimur eo ipso magnum est Nichil aliud est ebrietas nisi
voluntaria insania Omnibus rebus que non habuit deus virtute
additamenta sunt Relinque diuitias aut periculum aut omnis
presidentium Relinque voluptates mollitie et enervat Relinq
ambitum timida res est et vana et ventosa nullum habet fi
laborat duplici inuidia cum inuidetur et inuidet De morte senece
et eius amicitia cum paulo seneca moritur Seneca Neronis
preceptor per amicitiam imperii Neronis venenata insasione hausit

venenu pist fatur autem relato q̄ p̄ Nero Senecam aliquando nspnes.
et uerba que sibi aptiora intulerat ad memoriam reducens infremu
it ac cum̄ p̄ceptori deferens ut q̄ nūb mortis genus sibi eligeret
optionem concessit Idem autem Seneca q̄ suaue genus mortis ge
bitratus in balneo meo masione bene elegit Omnib autem familia
ritatem paulus elegit sibi compatit 7 Seneca adeo illi amicata co pu
latus est ut dens in eo diuinam sapientiam ut se ab eius colloquio
viuo temperare posset Et si enim ore ad os allapsu non naleret si
quembus tamen et aspectus eplis eius colloquio amicabili et co
silio fruebatur De persio 7 lucano et Juuenali poetis Jomm̄ mlb⁹
te ūbo mire Q Lucius annaeus Senecius cordubensis secundus stoyca disci pu
lus et patruus lucani poete continentissime vite fuit quem nbn
ponerem in cathalogo sanctorum nisi me ille epla prouocarent
que legimus apluribus paulu ad Senecam et Senece ad paulu
Inquibus cum esset neronis magister et illius temporis poete
tissimus optatu sedebit humus esse loca apud suos cum paulus
sit inter xpianos hic autem brevium qua petrus et paulus
martirio coronabantur a Nerone masione venato interfectus est
tempore quasi Senece legimus fuisse poete Q Aurelius persius 7 Juuenalis
et lucanus poeta Senece p̄mi nepos Flosculi ex libro metri in⁹
Ne te quesiner extra Gemme tuum michi est nisi cerne tuum sciat alt
ro ille homi species 7 rerum destitor usus Velle suum cuique est nec
voto vivitur uno Juuenalis libro x⁰ Quantu quisq̄ sibi nimio
seruat marcha tantum habet et fidei Nil habet infelix paupertas
durius in se q̄ ridiculos homines facit Comune hoc vitium
est rapacibus ambitiosa paupertate omnes Idem libro iij⁰
Cpima peregrinos obscena pecunia mores Intulit 7 turpi sola
luxu diuitie mollesq̄ Hic vbi sic nubes sit priuatione pudoris
Cognoscat mulier quid toto fiat in orbe P̄ma nudat fama rumores
que illa recentes excipit ad portam Jutolabilius michil est q̄
femina diues Idem libro iij⁰ Q Nobilitas animi sola est atq̄
vnica virtus Omnis animi vitiu tanto conspectius in se
habet quanto quis peiat maior habetur nusq̄ breuissima inter
portio Idem libro iij⁰ Q Qui plures inimicos precium cum
strangulat Cantabit vacuus coram latrone viator Rara est
concordia forme atq̄ pudicitie Grandum est ut sit mens sana
in corpore sano Idem in lib⁰ v⁰ Q Maiore tumulu plangunt̄ minus

q̄ funera ploratur lacrimis amissa pecunia creuit. Magnis pri
malis cura maiore metuq; Vexantur misera est magnū custo
dia censui. Tempa Neronis. Nero ab augusto v° Romanor nero
peotus nepos gaij adeptus est post claudium imperiū dcim octauū
et impat annis xxvij et mensibz octo vnj. Cepit aūo dñi lxv
aymdi nero ānis xxx qui regnauit quinquēnio euenit malis moribus
postea multa scelera perpetrauit. Suetonius libro sexto.
Q Iuuenilem neronis sensum primo et occulte exercuit si etate puerili post
expulsum pileo arrepto uel galero per vicos vagabatur non
sine multorū periculo. Quippe rixantes adeuntes acerua verberare ac
repugnantes vulnerare cloacasq; demergere consueuit taber
nasq; confringere ac expilare ac sepe mihoi rixis ultro periculū ad
it vidit aquosam cum uxorem attractauerit fere ad necē est ceps
Q Hic matris quasi sue gaudium appetit qua rebellante et non co
sentiente ma meretricem matri similimam pro concubina coepit
domui secū cubi portatis tria milia habuit et fecit stagnum
ad instar maris circumseptum edificijs ad urbium similitudiē
Octauiam uxorem suam strangulare p̄ medicatis dimisit ut
stulem demum eam occidit. Q Post pompeyam duxit ipsamq;
grauidam ictu calcis occidit. Q Sabinam claudij filiam impu
bē suas refutantem miserit. Q Augusti sui adhuc impuberem fratris
sus dum prescribitur mercī mandauit. Senecam preceptorē suū
ad mortem coegit ut supradictum est. Quid plura miserum scele
rum genera perpetrauit et infima sub eo ut dicitur miserus pulsa
matrim subiecerunt. Q Anno Neronis v° paulus apl̄us predicans
verbum xp̄i apud eos captus est et etiam presidi festo priuatus et
paulus ad cesarem appellans traditus est iulio centurioni ut eum
ad Cesarem Romam duceret. Iulius dns gratiam paulo ut mouit
ei gratiam inuenire. Cum autem venisset Romam non dum
erat nero confirmatus in regno nec mirabatur eum nequitia et
audiens controuersiam esse de lege ydiarum et iudeor vilipendit
et permisit est paulus habere per ciuitatem in manendo p̄ biennium
in hospitio quod conduxerat in libera custodia et suscipiebat hoies
qui ingrediebantur ad eum predicans cum omni fiducia sine
prohibitione et post per decennium magis libere predicabat ha
bens licentiam liberam a Nerone de ambulandi et circumeundi
partes ordinis et predicandi. Eusebius de Jacobo minori. Q Cum

paulus ad Cesarem esset missus Judei imanitate nequierunt
in Jacobum frem dñi Cui epatus stat in sthesolomis data
fuit ab apl̃is Hic cognominatus est justus et ut eo maior sue
sanctus fuit vinū et sicera non bibit ai non manducauit oleo
non est unctus balneo non est usus huic soli fuit licitum erat
ingredi in sancta sanctorum neq; laneo induebatur vestimento
sed sydone sola ingrediebatur autē templum et flexis genibus
orabat pro indulgentia populi Ita ut orando calleb faceret
ingenibus. Cum autem in rhy multi per eum credidissent de
populo Judeorum erbat pharisei z scribe regnauerut eum ut i
festo pasche ascenderet in excelsum locum pyne templi suadere
pl̃o ne in thesim crederent dicentes quia omīb obediunt ei tanq;
justissimo virorū Jacobus uero ascendens clamabat ad pl̃m oste
dens ihm dei filium ante tempora et pane natum esse de virgine
carnem sumpsisse mortem sustinuisse resurrexisse ascendisse
spm sanctum misisse Quem libenter animo plures audierunt
Scribe autem z pharisei dixerunt ei Nos te regnum ut errores
tollas pl̃o de thesi tu autem ampliash et ascendentes priuatim
venit enim ex alto. ceperunt̄ urgere eum lapidibus Ipe uero pro
cumbens super genua sua orabat pro eis Tunc unus sacerdotū
clamant dicentes pater quesso pater pro nobis orabat hic justus quē
vos lapidatis Tunc unus quidam ex phaullis puram fullonis
arripuit et cum pruinens excerebrauit Et in eodem loco pre tem
plum est sepultus ¶ Nero uero post ami sumpsit sui vij Romanorū
impatū contra xpi ecclesiam legitur premisse et surrexisse. Hui
te siquidem legimur persecutiones ecclesie sed inter has tamen
pij principes nostra sedi traditione nominantur famosissima
persecutio sub Nerone regna petrus et paulus principes ecclesie
¶ Secunda sub domiciano regna Johannes ebdomadā relegatus est
in pathmos ¶ Terna sub traiano regnasse sunt sancti Ignatius
clemens pp̃a et sanctus symeon Epūs istius Jerosolimis ¶ Quarta
sub antonio marco antonio regnauerunt z fecerunt passi ste
¶ Quinta sub alexandro mamee filio regna passi sunt Calixtus
pp̃a sancta Cecilia cum papa urbano ¶ Sexta sub maximo regna
passus est pontianus ¶ Septima sub decio regna passa est beata
agatha et abdon et semen ¶ Octaua sub valeriano regnasse
sunt Stephanus pp̃a z octauus martyr ¶ Nona sub aurelio-

mqua agnpimus et smplorauimus et columba mundo sunt passi
¶ Decima sub diocletiano z maximiano mqua passi sunt Quib vm
centum Georgius z ceteri plures quor non est numerus ¶ Post hos
Constantinum a beato silvestro baptizatum pacem ecclesie reddit
¶ Sed filius eius Constantinus post eum regnans in urbe per
secutionem concitauit qua et ipe fuit arriana mqua pessimus
est sanctus presbiter Eusebius agrigentinus toto orbi in exilium
relegatus profugus z hilarius ¶ Duodecima uero fuit sub Ju
liano apostata mqua passi sunt sancti Johannes z paulus ca
tanis et donatus Merito ergo nero sedem apli ausus pri apum
tenuit Cum olim malor istorum principium et caput exstat Igi
ur ut aperte se hostem dimicantis pretaxisse professus e
primus ipsor aplor quippe qui ducem et significem erant mpli
dei necem expetit Et paulum quidem ea in ipa urbe roma Petro
uero crucis patibulo condempnauit Nam cum essent rome fide
predicantes neronis custodem apud semonem magum duplex illu
sionibus demonum sic obtenebrauerat ut eum saluum sue presule
ac vite custodem pro certo confiderent Nam et bellorum victo
ab et subiectionem gentium et prosperitatem rerum se per eum
in omnibus habiturum esse credebat Sed petrus omnes sub eius
vanitates et flagitia detexit ut qui jam in judea per ipsum
petrum debitis que gerebat sceleribus confutatus erubescat
aggressus fugam Cumq; maxima pars populi credidis
set Semon infelix exortatus dicebat petrum esse magum
et seductorem cui credebant qui signa adumbrabant Quadra
ginta serpentem eorum se moturos z lapideas statuas ridere et
mouere et se pro curru ac subito uideri in aere et cum quada
die volare se dixerit quocunq; plo petro orante semon corruit
nec tamen exanimatus est Sed fracto ac debilitato cruce arcua
sessit et ibi mortuus est ¶ Nero uero dolens credulos et assen
tes cum virum iustum et in publica necessarium indignatus est
contra petrum cumq; parat crucifigi Petrus crucifigitur
Quumq; venisset ad locum ubi crux parata erat ait petro
Implete carnifices quod nobis iussum est corpus me
um mortali clinica ut spu adheream dno ¶ Petro aut pro
vos salute mee ministrate ut crucifigentes me caput meum deor
sum ponatis et pedes sursum Non enim dignum me fuisse ita crucifigi

Hic egregia historia finit martyrium

ut dñm vnuſitatis qui paſſus eſt pro ſalute mundi quod et
mmſtri conceſſerant. Beatꝰ petrꝰ decollatur. ¶ Paulum uo
Nero mmſtris tradidit ut eum extra urbem ducerent et ꝑ
ſpectaculum de eius occiſione prberent quibus ille ſine ꝓmiſ
ſione uerbum crucis predicabat. Nero uero in omne regione
duxit nimios qui et latentes ſeruarent. z manifeſtos ſi
mul ꝓpianos interficerent. Vnde tam multiplex oculta eſt
turba xpianoꝝ ut Romanus ꝑfus palatium virtute irrupet
et ſeditionem contra ceſarem exercere molliens proclamaret
¶ Hbone ceſar modum iniuſtiſſime occiſionis temperia furorem
irrationabilem nrates ſunt homines quos pdius Romanus
tenuit Impium. Tunc Nero clamorem ꝑpuli extimeſcens
aliud edictum ꝓſiluit ut nemo audeat xpianus quicq̃ inferre
moleſtie donec de delectis eiuſq̃ rebꝰ plenuſſime cognitionis
referretur ad ceſarem. Vnde factum eſt ut paulus iterꝝ offerret
eius conſpectibus quem nero ut audit vehementiſſime exclama
uit tollite tollite maleficum decollate perdite ſenſum alienato
rem. Ductus eſt autē ad locum decollationis ſpeculatorisq; bra
chium in altum elenans cum uirtute peruſſit et caput eius ab
ſcidit quod poſtq̃ a corpore abſciſſum fuit nomen ihu xpi tre
bratur clara uoce perſonuit. Statimq; de corpore eius unda lac
tis in eius veſtimenta exiliit et poſt eam ſanguis effluxit
Tanta enim lucis imenſitas z odoris ſuauitas in momento de
collationis celitꝰ ibi emicuit ut mortalium oculi ſplendorem
illum ſufferre et humana lingua narrare odorem neqrit
quod indentes qui aderant laudabant deum quem paulus
predicauerat. De ſancta petronilla et ſancto Nicodemo ¶
Beata petronilla ſancti petri apoſtoli filia cum prius pure febri
bus laboraret diſcumbentibꝰ apud eum diſcipulis dixit ſibi
cum omib⁹ ate ſanetur infirmi cur petronillam iacere patiꝰ
Qui reſpondit ſic exigit et ſed ne putetur impoſſibilitas ei
meam inuitans meis ſimonibꝰ excuſari. Petronilla ſurge z
miniſtra nobis et ſtatim ſana ſurrexit miniſterio autem
expleto miſſit eam ꝑ ducere ad locum. Hanc placuit comiti ꝑ
formoſa erat uoluit hre uxorem petronilla uero ieiuniis
et orationibus uacans ꝑ manus ſancti Nicodemi migrauit ad dñm placuit nero nicomede

cedens plumbeus occidit et in tyberim proicit. Conversio gallor

Eo tempore quo beatus petrus Rome instanter predicabat audi
ens gentes gallicas adhuc ydolatrie errore delusas plures iam
ex suis quos ipse sibi acquisierat ad predicandum delegit mit ipse
beatus Saturninus pont et alios cum illorum typo mo qui a
domino fuant designati ex dm principio mpio cisalpinas Geno
nis gallie urbem petere cunc insignem tam affluentia opum
qz ploꝝ confluentia et peraq ibi sanctus Saturninus dum
uerbum uite predicat ad fidem multos conuertit Sotimu et Ro
taldum offino diaconatus exercent. Cum autem uident eos ipso
predicationis semine multam fidelium messem equisse ecclesiaz
construxit et in honore aplorum dedicauit que usq; in hodier
num diem dr ecclesia comunis sancti petri eo q ipo muere fuit
constructa Sanc videns beatus Saturninus pontifex qua ci
uitates finitime adhuc ydolatrie tenebat implicatas reuelatione
pmunitus sacros conuocat t preuptis ut loca uana pambulet
et gentes instruant et per eos meorum tenebris splendescat no
titia ueritatis Tunc ex illis alaum et Rotaldum elegit et aduxit
aurelianen dirigit Domi uo atq Sotimu teneri matre qui pno
quidem tempore sed multo sudore paucos sale doctrine eius gustant
et intra menia sub aplorum titulo templum consecrarunt et di
uersis fidles spiali benedictione confirmant mentes infidelium illustrant Duobus
autem baptizatis et infra confirmat templum construunt in
honorem sancti stephani protho. Hinc carnuten Cuius ad
eunt. Hinc ad urbem lutetiam que nunc parisius dicitur perue
nit ibi dum Duum elapsis septem semen mansit sub nullo Rotaldo
cuius edificant ecclesiam Quagens igitur predictis locis pmus
et Sotimus alumnis et Rotaldus letanter tradunt ad magistrum
fit itaq; omn cui gradum instituit doctrina insistunt ac mul
ecclesias Senonis Vnam in honore beate marie uirginis Alteram
in honore beati Stephani protho Aliam in honore beati Johis
precursoris constituunt Sanctus Saturninus ai sayns suis martirizat

Non multo post eadem urbe sanctus Saturninus cum predicto
sociis et multis aliis martyrio coronatur Cum hijs bris clemens
beati clementis fit tradituꝝ patronus abeato petro uncturaz metensibz
Eucharius valerius atq matirus treuerensibz Eptus Remensibus

Cansiner⁹ callensibz fronto petragoricen Petrem⁹ Cathalamb
Saturnius tholosamb Georgius vallaten Austremon⁹ auer
nis Maximinus agnen destinantur ¶ Sanctus quoq; martial'
beati Stephani consanguine⁹ qui fertur fuisse puer ille quē dñs
ibs in medio discipulorz statuit et illi mensa spālit' ministrauit
ad mensem mictitur lemouicā inqua inhabilem conūctu pplm et
ser mortuos fusatauit De sancto vrsino ¶ Sanctus quoq; ursin⁹
qui natiuael fertur fuisse dnō dixit dns Ego uere resuscitatā
quo dolus non est De sancto Juliano ¶ Et sanctus Julianus ā
Cenomen leprosus asseritur fuisse qui dum mensam hospicio simul
et amicio suscepit ad ultes sibi destinatas preuexit ¶ Ursinus
bicuris Julianus cenomanis ubi vnusquisq; pplm multū deo
fide lucratus est Et post mnia opera suoz mirifica sue sin sanguis
effusione sanctis lucis in dno requeuit Quare iterantes dicit
Pater nr ¶ Quidam dicunt q iste est Juliang cui ter agentes
pater nr dicant ad hoc ut bonū hospitiū habeat qua tamen
mensa nō hospicio suscepit / sed mitor multo melius in honore
beate Marie dicendō esset apud quam deus frequentissime
suetus ¶ Erant autē tres hoc nomē Juliang iste 6. de quo dixi
alter autem martir et miles Ecus ille Julianus qui patrē
et matrem nescius martirizat de quo quidam dicit q ipē est cui
dē pr nr Julianus autem iste Juuenis et nobilis cum quadam
die venatiom misisteret quidam cervus dixit ei q parentes suos
esset ociosus quare relictis patria et parentibz in terram longi
quam est profectus ibiq quendam nobilem castellanū duxit in
uxorem Interea parentes eius eum in locis plurimis perquirentes
tandem ad castrum cuius erat dns peruenerunt quos uxor Juliani
in honorifice receptos absente Juliano in cubiculo pprio collocauit
Mane veniens Julianus suspectus uxore cum adultero iacere am
bos extracto gladio trucidauit tandem uxore venientē ab ecclesia
et inoticit q parentes audisset tunc pene prodore defiens una
cum uxore longe abiit ut ageret pniam de cōmiss tandem ad
quendam fluuiū venit et cupiens ibi erat ut hos qui vellent
transire fluuiū pro deo dispo cōspicerent omni hora Post longum
tempus media nocte hiemis condormiit cui quidam Julianus

clamant et uxor eius ut erat amomum qui tumes frigus et nocte ipsa
uxore instante transportarunt clamantes et cum algentem aerem sig
nculo calefacere non posset sicut ille petit me ipse ipsum mlecto col
locarunt tunc ille Juliano inquit dns ad te me misit mandans tibi
q tuam puellam acceptam et nos post modicum angustiis ad dnm
et statim dispuit De aplis i morte ipsorum ¶ Cum diuiderent
apli petrus uenit Romam ibiq crucifigitur prus tamen pontu
galiachiam bithiniam capidociam ceteraspq confines prouincias exiuit
Paulus ad ihrlm usq; illyricum implent xpi euangelium et ad ultimum
Rome decollatur Andreas achaye crucifigitur Johannes apud eph
sum quiescit Jacobus maior hispaniam circuiens tandem ihrlm
decollatur et in gallitiam in hispania mortuus in naui sine re
mis per angelum ducit ubi requiescit Thomas in India minori
lancea transfigitur Bartholomeus in maiori India excoriatur de
inde decollatur corpus est rome Mathias in ethiopia anc altare
lanceatur Symon et Judas in persida regressi occidunt Lucas
in bithinia obiit Marchus alexandrie trahitur Barnabas
cipro crematur De martha i magdalena ¶ Martha uero i ma
ria magdalena sorores cum beato maximino a quien dns naufragia
tes ad portum massilie puenerunt Martha autem post dies aliq
apud trasconem et distat ab oppidum per tria miliaria super
uenes fluuium mirrefactu ingentem draconem deuorantem maximum
magistri sui et marie sororis remansit et ibi q diu uixit quot la
bores quot angustias quot erumpnes quantas psecutiones
quantam fames media ibi sustinuerit quis valeat explicare
Nam in primis septem annis glandibus radicibus herbisq cru
dis pomis siluestribus corpus sustentans potum q refluens
uixit postea coadunato sororis i fratris comitatu et edificata
maxima basilica in honore sancte marie dni nri ihu xpi beata
Martha satis ibi duram et artam uitam duxit bruma trium
pellicea tegebat omnino supiecto uili paliolo festate tunica et
burro induebatur alimo ad carnem exemplo celebrante mediis pe
dibus incedens cingulo nodoso a lumbis equum frenum medium alui
tantum coartabat ut vermes excorrupta et putrefacta car
ne fluerent protrusis solo ramis arboreis aut minutis lapidi

cruciatu capitis subpositio cantu subiecto cilicio macerabat nunq̃ apre
cibus uel orationibus uacans Iu tantu eñ deo z hominibꝫ placaut
ut multa milia hoñ per eius conuersatione et sanctam predicatio
nem fidem religionis susciperet et baptismi undam eisdem anno etatis sue
lxx post mortem sororis sue unius dormiunt in dño ¶ Beata uero
maria magdalena mouente dño ad heremu aspimu se contulit
in loco angelici manibꝫ ꝑuto per xxx annos omnibꝫ hoñibus in
cognita et celestibus tñ fomentis refecta in dei laudibꝫ z oroibꝫ
permansit. Erat autem spelunca in qua manebat sup montis habe
tem radices aspimas eu nec aquaz fluenta nec arboz uel herbaz
solamen erat ut per hoc ppls ostenderet qꝫ dilectione dilectricem
suam non erenis sed celestibus epulis sanauit. In hac igitur
cripta ꝑmanens quasi die septies canonicas horas angelicis
manibus in ethera elenatur celestium cantus agminu dulcis
simis etiam corporeis auribꝫ audiebat hybis suauissimis sanctas
per manus angelicas ad eundem locum reportata in dei laudibꝫ
persistens non indigebat corporis alimentis ¶ Legitur aut
ur quidam dicit ipsi die resurrexionis ad dñm ¶ Illy uo dicunt
migrasse pi kl' augusti quod idem forte dicitur quia tunc eiusdem
transitus memoria celebratur uel forte dicit resurrexionis pro
acepi gñaliter pro dominica die ¶ De apostolorum discipulis
¶ Fuerunt autem multi sanctorum aploꝝ discipuli quoꝝm gesta
z nomina ad plenum non reperimus sed ex martirologio quo
dam breuiter colligi ¶ Tertio kl' maij celebratur apud pinphu
natale sancti tyri dionisii discipuli sancti pauli cuius in suis
epistolis meminit ¶ Item pridie nonas maij antiochie natale sci
dy martiris ¶ Item iij idus julij apud macedoniam natale beati
silue apli et e martiris qui fuit unus de lxx discipulis xpi ¶ Ite
m vi kl' julij apud galathiam natale sancti crescentis discipuli
beati pauli apli ¶ Item kl' septembris apud capuam uia aspia
natale sancti prisci martiris qui fuit unus de lxxiiij discipulis
xpi ¶ Item xvj kl' julij rome depositio onesimi fratris clymenis pbri
qui ab apostolis in fide eruditi sunt hoc sororis fuerunt perpetua et
priuatis sacre uirginis xpi ¶ Item iij kl' januarij apud
Ariolatey natale sancti trophimi cuius memoriam paulus scribit

ad thimotheum primus fuit declarat epūs ex cuius fonte se scrib
papa zosimus tota gallia fidei cumulos accepit ¶Item xvij kl'
aprilis natale sancti Onesimi tempo sanctus paulus scribit phi
lemoni qui et ephesiorum epūs romam veniens lapidatur ¶Se
xvij kl' julij Rome sancte pōne virg et eodem die prudentis pa
tris eius natale qui ab apīs est baptizatus ¶Se xvij kl' Augti
natale sancti epuphie qui apulo colosis est epūs ordinatus
¶Item die iijo decembr apud nivernam natale sancti pau
li confess quem paulus apīs ordinatū eidem urbi destinauit
Nunc ad Neronis historiam redeamus De passis sub nerone
¶Sub hac nerone passi sunt sanctus victus miles perpulmen
judicem qui eum tra ac lapidibus fecit obrui ¶Valeriaqi
uxor victoris nolens eum sepelire passus est ab omnibus vo
lus imolantibus qua sacrificia noluit edere vobis imolata ita ut
triduo morerētur ¶Item passi sunt Gervasius et protasius fi
lii vitalis et valerie filij quorum Gervasius usqi ad morte cesus e
plumbat ¶Protasius uo cesus fustibus demqi decollatur qd
deus beato Ambrosio extra annos dni ait et lxxxvia ut pueri
ibidem revelauit Sub hac quoqi passi sunt Nazarius et celsi
puer et beati protasius et martiniani sancti quoqi thimo
theus et appollinaris post multa supplicia decollantur ¶Item
sub nerone passi sunt iij idus marcij xlvm martirs a beato pe
et paulo baptizati Item xvo kl' julij victoria natale sancti tor
petis martiris qui primus in neronis officio fuit magnus et
tandem post multa supplicia vj kl' augj sui martirium cōsummauit
¶Item apud mutinam natale sorum martyrū felicis et cōstātie
qui passi sunt sub nerone ¶Item iij idus julij beatus hermo
gorat bi marci evangeliste discipulus et ab eodem aquileie
electus primus epūs constitutus per multa supplicia vna
cū fortunato archidiacono et eius discipulo in aquileia Cuius
ac propter Gervasi pfidis martirio decorātur hugo flor lib iiij
de morte Neronis ¶Cum multa et inmānabilia mala rei publice
nero inrogaret tandem hostis astenatu judicatus est ut qui
sacrilego fidem primo pietatem mestu puduram violaret
quamq; potestatem Romanq; impij vel officia vel negotia ni pro

bissimis libroꝝ cōmisit et cum ipe idem nulli suarū omnes
suspectus habebat duobus tamen nequissimis nuptiis et ge
mello se credendum putauit qui ei facta cum ceteris conspira-
tione conspiratōe quadam ostenderūt Itaq; desertus ab omnib;
suis ex urbe fugit et se ipsum interfecit ¶ Anno igitur Dñi
lxx eranꝫ ipīus neronis xiij cum nero asseriam quēreret ad
penam equitans fugiens ad decimū urbis miliarium in subur
bano liberum sui interfectū et immaturam uitam semet ipm
interfecit atq; meo omīs augusti familia consumpta est ut
dicit Eusebius ¶ Hugo floriacēs dicit q de morte neronis tm
plebs romana exultauit ut inducta pileis tamq; festo excepto
die triumphauit De galba et impio eius ¶ Galba existens in
hispania neronis adhuc superstite erranie est imperator qui post
neronis obitum romam uenit et imperat mensibus sex et die
bus totidem cepitq; regnare anno dñi lxix. mdi. iij. et expiravit
hic apud publicas fines nigulanus quem gregorius miles affec
tationem regni obiecto one caput amputauit et illud de
tulit ad othonem qui post eum romanū inuasit imperiū Eusebius
¶ Abisto galba marco fabius Quintilianus ab hispania romam
perductus est qui et primus ille publicam scholam tenuit et e
fisco salarium accepit Vincentius ¶ Hinc quintilianum pauca
flores alibis eius excerptos hic inseruit flores Quintiliani in
libro de oratoria institutione ¶ Non est estimandum cuius quisq;
eranꝫ sit sed quamui instituis tam efficit ¶ Carendum est non
solum crimine culpa uerum etiam suspitione Aliena uita
quisq; reprehendi magis uult q̄ sua ne temperet qdeffia non pos
set Vt preceptorum officiū est docere sic discipulorum preben
se docibiles Altogd neutrum sine alto sufficiat Multo labore assiduo
studio Varia experimentatione multū experimentū altissima prudēs
presentissimo consilio constat ars discendi Nichil facile persuadet
inuitis tam difficile quod habet q̄ quod non habet Alienus p
suadebit aliis q̄n proprius persuasit sibi Idem in libro causarum
¶ Rarus hominū liberis est oculos pdidisse Oculi sunt pe-
cuniarum fere non possumus Oculi tota mā luxuria hi nos in omnia
cotidie uana precipitant nisi mens adamant contemptrix ¶ Hec est suppos

condicio ut quicquid faciant preapi[ant] ¶ Plurimus ꝑ̄ius ꝙ
vbi alia defuit excere libertatem ¶ Humane infirmitatis est na
ut ex omnibus accidentibus grauissimi putet quisq; quod patit
Omnib; debetur hoi qui ideo tamen aliquē amat qm necesse est ne
sias an diligat cuiub; experimenta non habet nisi felicitas Sigebti
Iterum hainonē xaꝯ ꝛ̄ medrualis ¶ Post petrum ꝑmus romā
ecclesiam tenuit annis xij ¶ Annuit autē quidā qui de
Romana ecclesia diligentius inter pscrutari q; inuis z electis no
fedrunt ut pontifices sed ut simon pontias aduitores qubz
inuita sua petrus ecclesiasticarum rerum dispensatione gessit
Ipē uero tantū oratiom z predicationi vacabat vnde tanta dꝫ
meruerunt meruthalogu pontificum regem ¶ Clemente uero hui
petrus sibi successorem instituit sicut exipius ibis ad clementem
probans ut canones habent accepimus ¶ Petrus aut quando
finem vite sibi imminere presensit apprehensa manu clemen
auribus omn̄i ecclesie protulit ista uerba fili et consiliu mei clemens
hunc ordinio nobis epm̄ qui michi ab initio usq; in finē comes i
omnibus fuit et per hoc veritatem tenuis predicationis mee ag
nouit quem uerum experius sum deum colentē hoiēs diligentē
castum studiosū ad iuuandum sobrium placentem Vincentius ¶
Scripsit autem hic clemens librum qui dr̄ iohannis clementis
et quatuor epl̄as Doctrinam pene omnem tenebris Tempa othonis
¶ Otho post galbam mē tumultu et cedes romanū mutasit imperiū
et imperium mensibus octo huic fuisse credetur et modice statur
et male pedatus et calnus a prima adolescentia sua fuit ꝑdigus
et prodigus et a plebe infima Nero appellatus. Primo ut quidam ē
diderunt epl̄as suas ad quosdam prouinciarum presides Neronis
cognomine adiecit ¶ Contra hunc venens vitellius/ tm̄ eam
regem mutasse non imperatorem Tempa vitellij ¶ Vitellius bo
manus victor imperans mense vno. Hugo flor ¶ Interea
vespasianus debellabat prouinciam iudaice gentis cuius latur
teagi in exitu rumor ciuilis belli et de galbe et othonis mor
manifestum erat et de simplo vitellij qui neglector superioribus
quasi fine refouerat Tunc confestim seruus viri veteris mulierē cepit
et indigne se ferre primos ad praua z ultimos ad honore qui ab

miserorum bona rapiebant. Addebant etiam esse sibi vitio sibi
mum vespasianum qm legi dorcane Impatore cum auct viru
ad consulendum et Immoribus maledicendum adpliandum ad
cunctaq; vespasianu togatusq; ut gubernaculum romanum susci
piat simpsq; ille cepit abnue et se indignu dicere illu uero pmp
tus ministare urgebant milites insistebant ductb igitur cessit
vespasianus multq et prudb curam ipm honorem induat simpi
alem Ipe uero per Capuadam et frigiam iter direxit Rome
uero vitellius positus omni magnitudine nominis et maiestat
obtinuit odiumq; mitigabat sed exercitus suis uno secum
quendā ducē sui exercitus misit eiq; summam sui pricula amicitie
Ipe uero luxuria maxadus tabescebat vinoq; sepultus mehl
aliud expectabat nisi cum hostis adiuuet ebrius periret sine
sensu doloris. Tunc igitur arca urbis mena congressu hinc
fusi sunt et cesi omnes vitelliani defensoribus utraq; vitellianis
proelis cum se in proximam palatio cellulam vitellius intu
lisset interpter nec prodentis et exercitum imperium dedicat
et ibidem occidunt. Tempora vespasiani

Vespasianus multis iudeorum opidis capis audita morte
neronis hortatu mutiani Impator effectus relinquit
trium filium suu ad prehensionem obsidionis Jerosoli
morum et ipe romanorum vrbs impatur annis ix mensibus vi
diebus xviij cepitq; regnare Anno dni lxxj mundi vo viij
et huius hinc quoq; usq; ad extremu uite sue ciuilis et clemens
mediocritatem generis neq; dissimulauit omnia ac frugaliter et
per se tulit nichilq; ornamentorum appetiit amicos libertos
ac phorum continuatam leuissime tulit offensam inimicorum
minime memor exercitor ne filium ipe hostis sui vitelly splen
didissime matrimonio dotauit etiam et mistrexit sola est in quam
uito culpent proue cupiditas. Quidam manumisser cum cupi
dissimi traduisse sunt eorum qui opinent ad manibias pa
pinasq; uenisse compulsum. Summa enim fisaq; inopia qb
et vitiliuis uidetur qui et male partis optime usus est. In omne
hoim genus liberalissimus explenit sensu senatu primatu per
totum orbem terrarum. Cuncta aut retro mori uel mendio af-

fliciab restituit m melius ingenia et artib maxime fouit p
mib ex fisco latrinis grecisq retoribus annua centena constituit
prestantib poetab necnō et artificib magna mercede donauit
va Josephus scriptor historiarum Dux belli Judaici hunc flauium
Eusebius in cronicis de Josepho ita scripsit eius . ¶ Hunc flauium
Josephum scriptorem historiarum duxi belli Judaicorum cum a romanis
militibus essem perductus est primitiuus de morte neronis et eius Impio
Jeronimus de illustribus viris ¶ Ipē Josephus matthei filius ex
Jerusolimis sacerdos a vespasiano captus cum ejus filio eius re
gius est hic romā venies vij libros iudaice captiuitatis im
patribz puis filiaq obtulit qui et bibliothece publice tradi
tus est et ob ingenij gloriam statuam Rome meruit scripsit ip̄e
et alios xx antiquitatum libros ex ab exordio mundi usq
ad xpi ami domitiani cesaris et duos aduersus apionem
grimaticum alexandrū qui sub caligula legatus amissus ex
pulit gentis sue uel iudeorum contra philonem librū et vitupe
rationem gentis iudaice conscripsit ¶ Alius quoq
liber eius valde elegans habetur inscr machabeorum sumit de
gestis martirum . Hec in xpi antiquorum libris manifestissime
confitentur propter magnitudinem signorum q̄ apparuerūt mani
festatum et Johannem bāptistam vere prophetam fuisse et prop
ter reuelationem Jacobi apli Jerusolimam diruptam esse ¶ Ip̄e
sit autem de domino michi modum ¶ Eo tempore fuit iherus
sapiens vir ¶ Si tamen eum virum oportet dicere Erat en
mirabilium quantor opus et doctor eor qui libenter vera sus
cipiunt plurimos quoq tam de gentilibus ip̄e de judeis habuit
sectatores et credebatur esse ppheta ¶ Cumq multa principum
morte crudeliter commisisset michilomino qui primi duces
erant cum persteterunt ¶ Apparuit eum eis extra die vnam
multa hec aliaq mirabilia circumibz prophetans a eo vas
tatarum et usq hodie xpianor gens ab hac sancta vocabulum
non desinat ¶ Manentis ¶ Deletis igitur Josephi nomine
hec opere congruus locus mihi Josephus de bello Judaico li. vij
de signis euersionis Jerusalem ¶ Hec prodigia funera iudeorum
plurimum precurrentia protulerunt supra naturam stelle fidus

gladio similib⁹ et per annū persecuerant cometes et vnis die applis
ad festum azimorum pplō conuenientē vi hora noctis circa aurā
et circa templum tantū lumē effulsit ut diebus clarissimus pu
tarēt et hoc usq; ad dominicam permansit horam Eodem quoq;
die dum ad holocaustum ducerētur bos agnum in medio pbiano
pepit stā et orientalis porta templi cum esset enea atq; gra
uissima et post meridiem vix a xx hominib⁹ claudi posset seruq;
ferro vincul obserauerunt pessulosq; alios brui in saxeum lumē
demissos vno petro lapide fabricatū Visa est hora noctis vi spō
te pariete hys aurem per custodes templi magistratui nūciare
ascendit ille vigil posuit eam claudere Sed hec monstra impiis
bonū augurium esse medebatur Prudentibus nō mali fuisse
preter hec ante obitū simile prodigium visum est quoddam ferreos currus
cōs regionibus et armata acies cōfligere Die autem festo
penthe noctis sacerdotes templum more suo ad nā dñi
nā celebrandā ingressi primo quidē motum ac strepitum sen
serunt postea subitanam vocem audierunt que dicet migremus
hinc Item ihe etiam quidam filius anani plebeus et rus
ticus quadriēnio antequā bellum gereretur mīma pace cu
ctis atq; opulenta Cum ad diem festum venisset exclamare
cepit vox ab oriente vox a mari venit vx in hierosolimā et
in templum vox omnem hunc pplm et hoc die noctuq; per
omnes vicos cuntans clamitans circumbat nō multi autem ci
uium insignē audiuerūt cum indigne ferentes homine cor
ripuerunt et multis verberibus affecerunt. Illa tamen eadē
que prius vociferans perseuerabat ductus autē ad prefectū
romanū atq; ibi plagis usq; ad ossa lacerātus ad singulos
ictus ut poterat respondebat vae vae hierosolimis prefectus mi
grum quis esset uel unde esset aut cur ista diceret nichil
retulit nec cessauit alicui misere Cunctis donec eum pre
fectus fore sanatum dimisit Ille autē usq; ad bella tempus
vociferans idq; per annos vii et v. menses ceterum faciens
in voce rauitas fuit nīqua laborauit donec obsidionis tempe
re requieuit Cuncta nimirum ei cuntantes circuiens Item
ve ve cuntan et pplō et phano magna voce clamabat Cum eta

ad extremū addidisset ve etiam michi lapide tormenti m mistā
eum percussit animaq; adhuc omia illa lugentē dimisit

Egesippi li. v. de obsidione Jrlm et destructione templi.

Anno pmo vespasiani inda bell asperr et sedinombus do
mestias lacerabatur tumoq; prelio cuncta Jrlm mit se la
borabat milla requies mille mduce momenr omibus
dmicabant; jmmo ingulabantur manabat sanguis vnūsa
nplebat r quasi profluuio etiam per mtiores rpressis templi de
currebat. Jta sanguine mundo Fama fame totius urbis mu
ri sustinabantur nullus locus pculo vacabat nulli fugiendi
copia erat pauor ubiq; clamorq; morientiu gemitus despato
vmenni ut miserabiles dicant eos qui remanserant vros qui ob
serant quo capta es cunctis pplis tus expugnata armis cuq
que solebas sine armis vincere sine prelio hostem ferre cum
pro te angeli dimicarent Ecce habes qd pensi. Agnosce nbi
hodie narrabam vnc thesium uero mortuu esse Jnue em rest
nat sedes pax sepulti est Intemplo igitur ipo grauis erat ca
daueru fetor que flamma combussat sepulcra dissoluat sol
calefaciat Negi enim humare cuiq; corpora vacabat Jta qr vt
vespasiam filius qui bellum apre susceperat aspiciens p trapetas
impetus plenos cadaueru sanieq; dilacerato inscribi mu
ro aut ingremuit et manus ad celum elevans testabatur ne
quaq; illud sibi adscribendum qu venia dare voluisset si
dedens precat expectasse se ut pacem rogarent parant mo
limes suas si bellum deposuissent Quibus quasi lazari
assebat per vnam portam sibi credita; qo mortuos elata
additos ad hoc data et lxxx funebus populiq; etiam non
ignobiles vnu fugientes ad hostem de defunctor qui per
portas elatus nūa messent gemorabant corpa q propr
magnitudine mfinitum effecta cadauera nequierunt num
fusse mestimabilem Nam plisq; etiam de ultio orbe ad re
plum venerant ad piandum in die festo Igitur destruct
et exustis edifiis templo et pontibus prim a
Judeis prim a Romanis inda erat. templi fines et sena hy
mnii fames insidiabantur enim sibi micem quib cui reperit

abum ubi alimenti suffectio ibi bellum disiancebantur demum ibi
abus intra amictus eorum latent ore aperto sicut canes rabidi hinc
et illuc circumferbant impia duce ¶ Quedam etiam mulier de regia
tusiordan que belli tiori ob orto iosolima si consulat ut esset tutor ne
cessitate z fame urgente puru filiu comedit puerum quaq; ad romos.
humus facti mmanitas. Quo opto cesar manus ad celum elevans.
talia protestabatur ad bellum quidem venimus sed non cu hominibus
sed pessimis uersus rabiem bellua. Dumeam. Nam et ferus suos fer
diligunt quos esse infame intrent luce ultra acerbitatem et membr
que tremit mater devorarit immundus ego ab hoc contagio tibi
me absoluo quecuq; es michi protestus. Has profecto quia utmo
affectu puerum frequenter obtuli et qd non pudet dicere mtr fatea
tur quia petre eis vinu sed quid facerem impugnantibus quid adu
sus suos sm̃entibus nam z ipi nos sepe demirabilibus ortam sum
dimicare ne gramus asus perirent Et ego pius plerumq; animo
quia illi asiorum credibus no desinebant intellum redi ut libeat
obsessos et eos non priderem hys dictis admo templo aretes ubi
Demq; fugientibus seditionu auctoribus cum templum evuiret
romanu signa posuerut intra circuitum eius et contra portam
orientalem sacrificauerut Imputore utrum simus vocib; pranti
Sacerdotes autu q et aque copia et estus finum z mercedis ei
macabat sin vitam rogauerut Quos iterum missit occidi de q̃ius
esse ai respondens ut templo et minime cuperent supmum Johannem
quoq; ac Romanu ac ceteros Seditionu principibus indulgentiam
postulantibus Respondit tempus sed nequissimos ad miam cum
iam quid inuenient nichil relictum sit quem offerbam no recepis
parce uolebam non sinebatis prelia suspendebam et vos inuoca
tis et ex mee gentis extremitis est templum ardet. Quid adhuc sta
tis armati. Iterum ergo gentis admiciciam proiectanis propositi
sui non soluit concium intrantis finstigij sed fugientes recepit solum
pietatis intuitu nec romanu multitudinem cede fessi abstinebant ante
indulgentiam z studio captiua mancipia vendendi promptiores
erant ad redimendam salute plurimi venales sed emptores pauci qz
et z Romani habere inimicos infamiter dedignabantur et nec Iudei
superant qui suos redimerent. Octava igitur die gorgei mesi gemam

est cautab Cesa autem per omne tempus obsidionis asserut decies centena milia captiuorum quoq; addunt fuisse mancipiorum ad nonagintā vn milia Hugo flor. Q Tessi temq; Romani multa crede querebat quibus captiua mancipia venderent Sed quia plurim venales et parua minerebant emptores non reperiere qui et xxx mancipia minimate mercarentur Eusebius hieronim in Iudoz Asir Q Eo tmc regnū Iudoz defecit Colligunture aute a ei⁹ anno tarij subq; retrusus templum edificatū est usq; ad tpe secundi anni vespasiani mq; nouissime ihrlm subuisa est anno d xr Defuncto ap' pollonio Eo tempe pclusus est sanctus appollinar' marter qm quond discipulus sancti petri apli missus eius a Roma ad rauennam p' uenit et ibidem predicans et miracula faciens tribunū cuiusdā cum vxorem sanauit cum magna eius familia baptizauit Cuius famam Dum Duxaudisset compulit eum ut sacrificaret Ipse sacrificare dis renuens sem verus — ē urbem eicitur Inde veniens ad urbem classem Dum multos ibi conuertit z fistulis cedit a nidis pdibus super primas stare compulsus xpm confitens extra urbem eicitur Post rauennam eo redeunte cesar audita fama eius capisse messalino prefecto ut eum sacrificare faceret Ego sacrificare nolentē misit eum fustibus cedi et in equuleo appensum precepit torqueri Vbi dum adhuc dum predicaret ministri aquam ei vulneribus immittunt bullientem tandem post multa tormenta meritum missus Post triennū Rauennam redijt et apostatas ibi vulneratus ad templū apollinis ut sacrificaret ducitur et statim facta oratione templum corruit et nidus putatq; est filiamq; eius a nutrice ceciam sanauit z post mpdio Iudeis per quatuor annos fuit · Cum ergo pontifices accusarent eum apud vespasianū cesarem rescripsit vespasianus ut ai deum erunt aut ydolis immolarent non enim Digni est inquit ut deos vindicemus sed ipi deminicis suis vindicent si possint · Post dies ueto aliquos apostatas insecutus usq; ad mortem cesus est z lvij diebus superuixit ibidem a discipulis est sepultus Hugo flor Q Vespasianus autem anno sue etatis lxx⁰ septimo loco quibus dilectabatur admiscens mtrijt cu successisset filius eius tytus De Imperio Tyti Tytus Romanorum vij⁹ vespasiani filius nimiq; ingenia

sgrecā z latīna disertissimus regnat annis vj Cepitq; anno dñi lxxxj° ayndi nij z xlviij° hugo libro iij° ¶ fuit enim vir om̄ mirtutum egie mirabilis et moꝛ imperatoꝛ floribꝫ pariter ad ornatū et qui nulli quicq̄ negaret Quantumcunq; etiam facundissimus existit ut causas latino poemate poraret et tragedias grece componeret Eusebius hic amphiteatꝛ Rome edificauit z m̄ditione eius v̄ ferarum occidit decreto autē senatus inter diuos relatus est ¶ Hunus temporibus mons Vesbius rupius eyse ceat tantum incendium ut regiones et urbes vicinas cum hominibus exurat Rome quoq; plures edes incendio sunt cremate Anno xvi ij Clemens Romane ecclesie presidet annis vij Tempꝰ domitiani ¶ Domicianus successit exto fratri suo Anno dñi lxxxvij ayndi nō nij z ꝓbi et ympat annis xb. hugo floren̄ libro quarto ¶ Iste domicianus primo clemens misus est Ille nō ꝓdurabat nequissime et Rome multa construxit edifica auter que edificauit complum mirificū Rome quod panthion antiquitus vocabatur sed nunc in honore sancte dei genitricis omniq; sanctoꝝ dinoscitur consecratum Inter multa priapuus cotidie strenuum sibi horarium sibi assumē solebat ascletatione quadam thematica sasa q̄ quos ipi manerent exitus affirmante ut ubera nō lacerarentur a canibus interfici Sme mora iussit et ad arguenda venenatum arus sepeli studiose inquirit Qđ cum fieret euenit ut repentina tempestate tecto fumeir cadrū discoperet canes Eusebius ¶ Iste domicianus etiam plures senatoꝝ in exilium misit primus se deum et dominū iussit appellari Clemēs ij ¶ Anno domiciani vij Clemens Romane ecclesie prefuit annis x In hoc pontificatu ¶ hic vij regiones diuisit notariis fidelibus ecclesie qui gesta martirum sollicite et curiose vnusquisq; per regionē suam diligent perquirēt hic fecit duas ecclias que Catholice nōiantur hic ex precepto beati petri suscepit ecclesie pontificatum gubernandum sicut ei fuit a dño ihū xpo tradita cathedra uel cōmissa nō uero laicis et clericis ante eū sedentibus q; ab ipo principe apostolorum administrū sacerdotale exhibendum sunt epi ordinati hic diuina multos libros zelo fidei populāne cū scriberet martirio coronatur Johannes de illustribus uiris ¶

Suetonius in

¶ Clemens tequo aplūs ad philippen scribens ait cum clemente ⁊ⁿ
et ceteris cooperatoribus meis quorū noīa scripta sunt in libro vite
quartus post petrum sedit Rome epūs siquidem secundus huius
fuit Tertius cletus ⁊ītis clemens fuit plūrī latinorum secun
dum poste petrum putant esse clementem obijt autem tribo tria
in anno et nominis huius memoria usq; hodie Rome custodit
De martyribus huius temporis secunda persecutio Domitianus
anno imperij sui xv xpianos persequitur et sub eo Johannes aplūs
in pathmos insulam relegatus Apocalipsim vidit ⁊ scripsit Johēs
in olio moritur ¶ Quam venenis inferretur legitur enim q
este Johannes apud ephesum aproconsule comprehensus qua ipm
xpm negare noluit missus est inde in dolium feruentis olei Cum
statim ut in eo proiectus est velut fortis athleta vndiq; no
adustus exiit Propter prefatum ergo miraculum maiorem
reuerentiam habitus est ab ipo Domitiano q eum omnino non
est ausus Nereus ⁊ achilleus ¶ Eo tempore Domitianus in ī
sula pontiana sanctos nereum ⁊ achilleum fecit decollari q⁹
corpa caput auspicatus discipulus eor et de insula nauigio dese
rens sepelijt ea intra sepulchrum sancte petronille Diomsius
Areopagita ¶ Sub Domitiano quasi passus est Dionisius ano
pagita quam paulus athenis ut prius comitat hic a paulo athe
nis ordinato est epūs ipsius ciuitatis et maximam partem pre
cedit ad xpm Clemens autem Romam ad sanctū a sancto cle
mente iam ppe directus in francia cum rustico pbro Elenchio dia
cono ad urbem parisien peruenit ibi post multos gressione fabri
cata ecclesia a prefecto fescennino ibidem a Domitiano missus post
in nulla tormenta decollatur statimq; se erigens caput suum in
brachia portauit angelo duce aliquo qui vocatur mons martirū
usq; ad locum ubi modo dei prouidentia requiescit et asino non
opidum noiatur Sanctus Eutropius ¶ Sanctus q⁹ Eutropius
persarū excellentiori prosapia totius mundi extitit ornatissimus hic
herodem regem adiens per dies aliquot mansit apud eū Audiens
nō saluatorē fama quesiuit illum quē inuenit illa die qua de v.
panibz et duobus piscibus v. ām hominū saciauit ipō astantes ⁊
post passionem dñi⁹ aplūs Symone ⁊ Juda quesitus ⁊ baptizatus

Audita fama beati petri romam adijt Jussuq; eius venit in galliam
uenit apud urbem que vasconas dicitur ibiq; per plateas et vi
cos pergens verbum dñi predicabat quam cuncti fabulis adiuti
et pertice magne verberati extra urbem eiecerunt Ille vero ex
urbem quodam fere tugurio in quo dm moratus est plures ad
idit ad xpm una cum regis filia dicte urbis Per vero ma commo
conuocatis omnibus urbis carnificibus .C. l. solidos imptuit ut sem
Eutropium princeps Illi autem p̃ce vel aliq; coadunati sibi
multitudinibus gentilium venerunt ad prefatum tugurium Sanctuq;
virum primum lapidantes inde fugabi et corrigias plumbeas in
dum verberauerunt denuo securibus et astis pmut Scis yon
Sanctus quoq; yon cum beato dionisio in galliam veniens pe
uenit ad montem qui nunc dr yon ubi vinus multum oim decol
lauit et se erigens vno miliario caput abscisum deportauit Scis
sacing et auctoig Sancti quoq; sancti et Auctonius melanscis
sanctissime xpi discipuli beati dionisij post multa annuq; lucra
mdno quieuerut Scis taurinus Sanctus quoq; taurinus cu
beato dionisio galliam adiens carnotu uenit qui cum iter agret
sexto ab urbe miliario occurrerut ei filij belial putantes cum
plurimam pecuniam secum ferre statimq; omnibus suis fugie
tibus inimicis persequentibus xpi plus remansit intrepidus
malensq; mori q̃ fratres suos pre clamare coepit Nolite hoies
nolite p̃dere innocentes pecuniam qua q̃rutis en habeo mecum
tunc ad illum uenerut rogabant ut traderet pecuniam qui vnum
solidum eis ostendit quem sibi pro vianco refutauit Reliqua ei
omia pauperibus erogauit tunc illi putantes se ab illo illusos eua
ginato gladio cervicem ultro subdita amputauerut Scis lucianus
Sanctus lucianus beati petri discipulus cum beato dionisio gallia
adijt perque comissi sunt plus q̃ xxti. vnoq; carpens muneribus
et pumulis tandem pro xpo decollatus est qui quasi per iij mil
aria caput deportauit prieuens ad locum ubi sepeliendi elegit
.s. ab urbe vno belnacen miliario requieuit Sanctus Regulus
Sanctus regulus cum beato dionisio et beato clemente in galliam
est directq; quem beatus dionysius Aurelianen ecclesie prece consti
tuit tandem apud silvanectem urbem ne dispensat et ibi cum sub

urbio epūs predicaret tamē silentiū imposuit ut ipē et comitē eius
positas firmis ꝓpriis silentij teneāt ꝑter vnam que cetes dampnat
solute vocis vtentur officio cuius mpiū silentij nūc etiam obs
uatur complet̄ istoria in rōne omn̄ dei lr amen In tal' applis mgr
ut ad dnm Taurm Ebroicen epm ¶ Eo tempe quasi floruit
beatus Taurmg Ebroicen epūs beati Dionisij epī discipulus
et ab eo consecratus epūs sanctus quasi Eugenius toletanos
beati dionisij socius floruit et a mpr aliis mlt̄ pfs nīlomo note
toletane cum iter arripuisset causa videndi dionisiū trallatur
ꝑ vñ kl decembr De sociis dionisij ad gallias dest ¶ Fuerūt autem
et plures sci dionisij adgallias destinati inter qs
ferunt lugdun missū est Rusticus tholos Astronomus aurel
ianen Tamacen Turon gratianꝰ et plures alij quos enum
longum esset Eusebius ¶ Domitianus anno impij sui xv
tursum plos et mathematicos urbe romana ꝑ edictum exterm
ut Helmandus li xi ¶ Horum mathematicoꝝ vnum ut supra
positum est nomine asiaticum senatus est quib⁹ cib⁹ cum
maneret exitus qm respondit ꝙ in breui lacerarer acambꝫ que
domitianus statim iussit occidi et sepeliri ut quasi mendacij
argueret cum ꝯd repente orta tempestas cum sepulti erut
quem statim canes lacerauerūt nec est mirandum mathematicū
ante mortem predicere potuisse quod et euentus erat post mortē
qua ut aut ꝑui greci solent demones multa ꝑ vña predicē ut possit
alam ex aliqua falsitate laqueare Hugo flor. ¶ De neq; tom
tanus intantam superbiam ut dnm et dominū totus orbis se
appellari iuberet sed cum morte romana senatu populiq; lamen
ut et for male dispositum exercitum assidua lites cede consisteret
a senatu est dampnatus et ꝑpulano interfectus hic quoq; dis
finitum est ut omnes qui ab eo in exilium missi fuant dentro sena
tus reuocarentur et suas recipent facultates corpusq; eius hu
ma carnut sepultura De Impio Nerue ¶ Nerua senex domitiano
successit prīns prefecto factore et ꝓmatemio spadone mīstr
tor domitiani Cepitq; anno dñi xcvuj mundi vñ iiij xxj et
ꝑfuit anno vno et mensibus quatuor De scō Thymotheo ¶ Eodem
anno sanctus thymotheus multis pro vitate passus migrauit ad

ad dñm. Cuius uxorem pulcritudo ꝓbi scripsit ita scribens hec chry
motheus cuiusdam lustris ortus hyronome apulo apl̄o edoctus
est et comes peregrinus eius factus. Deuenit cum eo ad splendi
dissimam ephesiorum metropolim aquo eratum ibi p̄mus assecutus
regnante apud Romanos Nerone Johannis quoq; apli fuerat
auditor. In die autem quadam abhominabilis festum cuius ydo
latrorum ephesiorum transcurrens in medio positus hortabatur eos
dicens ephesij nolite ydolatre misam⁹ sed illum qui deus est plenis
agnoscite ac operibus diaboli indignamini. In doctrina eius pulsi et
lapidibus iustum interfecerunt. Gerui quoq; dei reportauerunt
eum in montem adiacentem ciuitati et ibi spm̄ deo tradidit hec
factum est xxvj die mensis Januarij nerua Impante. Nerua suo
edicto omnes exules reuocauit quos Domitianus exulauit Unde
factum est ut Johannes exulans ephesum reuocatur. Eusebius in
historia ecclesiastica li. iij. Johannem tradunt usq; ad ultimum
pene uite sue tempus absq; ipsius scripture indicijs euangelium
predicasse. Sed cum tum euangelios etiam ad ipsum non
ita peruenisset probasse quidem dicitur fidem et ueritatem di
uinum dixisse tamen cum iudicasset aliqua et ea maxime que p̄
mo predicationis sue tempore deus gessit scripsit. De sās Mauro
et Victorino. Sub nerua passi sunt xvj kl̄. maij sancti Mauri
archites et Victorinus. Item beatus Victorinus martir sub ner
ua capite deorsum suspenso in loco ubi purgentes et sulphure e
manabant aque glorioso per triduum martirio migrauit ad dñm.
Nerua demq; orbis salutis mortis post anno regni sui. Decreto autem senatus inter semidios est relatus hic traianus
uirum sapientem ac strenuum antiqui moribus in filium adopta
uit. De Impio Traiano. Traianus nerue succedens regnauit
annis xxj. Cepit regnare anno dñi. c. mundi vó. iij. et primo
Hugo Floriz. Hic apud Agrippinam galliae urbem insignia im
perij suscepit mouitq; germaniam transiremi sibi subiecit et trās
Danubium multas gentes superauit barbaras etiam nationes
trans euphratem et egrum situs negotia imperiales demiq; se
leuciam et babiloniam occupauit tandemq; ad indie fines post
magnū alexandrum accessit. Hic fuit liberalis in amicos habes

mtremulicau dligenciam meinbus lenientem et mſubleuandis a
meabus langiionem temp̃i prostrato et debilitato statu Romanor
mremediuꝫ malorum orabatur dnus dominus Helmandus.
¶ Hic quadam die cum prosecutꝰ esset ad bellum ad iam equũ asit
dusset uidua quedam apprehenso pede illius mſabiliter lugens/ iusti
tiam sibi fieri de his qui filium suum iniustissime occiderant postulat
Tu mquiens augustꝰ imperans et ego tam atrocem mſuriã iuniꝰ
aut ille ego satisfactam cum reddero aut illa quid si non redienti suc
cessor mquit meus satisfaciet tibi Quomodo hoc sciam qđ et si frũg
sit/ quid tibi predixi si aliꝰ beneficerit Tu michi debitor es scilꝫ
opis tua mercedem recepturus fraus autem est nolle reddere quod
debetur Successor tuus mſuriam patientibus uel passuris pro so
lendatur non te lubenter iniuria aliena his uerbis motus Traia
nus descendit de equo et causam uidue pietatiuer examinauit et
condigna satisfactione uiduam consolatus est Hugo floriacen
¶ Nunc doctor siue pluthardus phis qui scripsit traiano pulcher
rimũ librum cuius interim est pluthareus Traiano scilꝫ Vos stra
tia nouerant non apperere principium quem tu morum elegantia
semper meruisti studuisti quinquidem tamen dignior uidearis ipso
homine ambitionis uidetis remanere esse Tue magi uirtuti con
gratulor et fortune mee si tamen mihi gesseris que probe me
ministi Aliquin ero mihi detrahentium linguis subiectus non du
bito cum et ignauiã imperatorum Roma non ferat et seruio pub
delicta discipulorum refundere soleat in preceptores Hic Seneca
Hecubam siu discipuli mitto detrahentium linguis capitur adole scen
tium suorum temeritas nquinullam refundetur Tu uero quod
uis nitissime geres/ si non negligens utrũ si primum te coposuer
ad uirtutem nec procedent omnia Item pluthardus scripsit librum de magistratuũ moderatione qui inscribitur archi
mation Eusebius moritur ¶ Tandem trayanus apud selenam
urbem ysauie pre animo uenenis quemadmodum est animo creuit sue
xxqꝫ impij xix Ossa eius in urnam auream collecta in foro sub
columpna sunt posita Quidam dicunt q beatus gregorius dya
logus cum corpus traiani putrefactum per singula membra et
usq ad pulueren redactũ sola lingua excepta inspiceret hoc esse ppt

iustitiam estimauit vnde moriens est precatus gregorium omnesq; suos pre
cibus deo iuscitauit sed utrum post uixit uel aiam ab mferis reuocauit
ut non inueni helmandus ¶ Hic solus enim imperator nitria urbem
sepelierus est post tulium cesarem quem senatus iuer deos retulit
hac de causa quia gloriam militarem qua plenus extitit moderna
tione superauit ratione per prouincias omnibus se equalem exhibe
amicos salutandi causa frequentans in municipiis conuentibus lar
giens relaxans tributa promittis carus foro positus est omnibus
milli grauis statua eius mforo posita est reputans quomodo in
expeditione positus uidue succurreat Cui beatum gregorium post
monet ad compassionem vnde et pro eo tantum plorasse uidetur dr
ut aiam eius ab mferno obtinuit liberari Eutpius Amicis
enim eum in culpabilibus q nimium esset omnibus grus respondet ta
lem se imperatore esse puatis qualem esse imperatorem optas
set Hugo floriacen de morte Jo. euam. Hunus trayam temporibus
Johannes aplus qui quasi unus de paradisi floribus uerba sancti
euangelij moto orbe terrarum diffudit cum esset annorum xcix
migrauit ad dm Cassius li. vij. collonn ¶ Refert inquit sanctus
Abraham beatissimus Johannes euangelista cum p die molliet de
micent quendam ad se habitu venatorio vementem subito con
spexisse ¶ Cui mirantes q uir tante opinionis et fame ad tam
puma et humilia oblectamenta submitteret Tunc ei inquit il
le Johannes cuius fama mstigms ac celeberrima me quoq; su
mo desiderio agnitionis illex Cur ergo oblectamentis tam vilibz
occupat? Cui beatus Johannes ait ¶ Quid est q manu tua
gestas aut ille arcus et cur aut cum non semper tensum ubiq; e
cum fers cui ille respondit Non oportet ne migi curuamie rigor
forcudo laxata molleseat ac depiat et cum oportuit ut fortiora
malignia feram spicula dirigantur amisso rigore p nimia rem
onem violentior ictus non possit emitti. Ne uri inquit brig
Johannes altam pua hec breuisq; laxatio offendat O juuenis
qm nisi remissione quadam rigorem mentionis sue rehuet et
relaxet nisi remisso rigore lentescens uirtus spus cum maiorag
pulsat obstemdare non posset Eusebius ¶ Johannis auctoritas fu
erunt mstigres papie sopolcrimus epus et policarpus smyrneus

et ignatius anthiocen ¶ De martyribus huius temporibus terna
persecuo xpianorum ¶ Sub traiano crucifixus est Symeon
cleophe consobrinus dñi ieuisolomitanusq; epūs cum esset c xx an
norum · Clemens xxiii · ¶ Sub hoc quoq; pissus est beatus clemens
post petrū ppū iiij ¶ Hic clemens post multorum confessione missus
mercurii multo clero et pplo cum comitantibus venit in locum
ubi plusq; duo milia virorū xpianorum iam ducta ad secandi mar
mora tampnatorū qui uidentes beatum clementē mestum et lacrimas
prorumpēt et audiens illos aste miliarii aquam deferre orauit
deum ut fontem suis confessoribus aperiret et post oratione circaspi
ciens uidit agnum stantem et cruce pedē decem quasi locum fon
tis eis ostendentem ipse accepto birro saculo locum sub pede ag
ni perfossit et statim fons erupit Ad hanc famam et sancti viri de
tamam nouna die quingenti et amplius sunt baptizati et infra
annū unū lxxv ecclesias construxerunt post tres annos traianus
ex relatione gentilium quendam ducem illuc misit qui cum os
mori uelle conspicerent multitudinem perit et solum clementem
ligatis ad collum eius anchoris precipit in mari submergi qd
cum factum esset pplus xpianus cum cornelio et fabio eius discipul'
exhauerunt inuitore ut diu a eis corpus sancti martiris demonstra
ret stratusq; mari per tria miliaria recedente ingressi per siccum pe
in modum templi marmoreū inuenerunt habitaculū adeo politum
et marcha corpus sancti clementis et et anchoram iuxta eu
reuelatum est amici discipulis eius ut eum colerent · In omni an
anno die passionis eius recedit mare vii diebus et prebet ite
rum per tria miliaria et expleto festo regreditur · In uno uero
festo audiit ut mulier quedam oblita infantē suū dormiente
iuxta tumulum anno reuoluto cum inuenit dormientem et in
terrogatus puer ubi fuisset se tri una nocte dormisse estimabat ¶ An
no dñi C° nō · post clementem sedit Anacletus annis nouē De
isto tacet Eusebius memoriis et dicit q anacletus ipse est cletus
Sed damasius ppū inquisitor pontificū romanorum quam scribit
Iohannē ponit eos per diuersis et dicit q Cletus fuit natione ro
manus Anacletus autē grecus Sctā domitilla · ¶ Post hunc
anacletus romane ecclesie prefuit annis xv. iste sub traiano

sancta domicilla et eufrosia et theodora virgines igne suppositio
meabiculo ubi simul morabantur prostrate facies suas orantes
spm emiserunt quorum corpora sanctus Cesarius diacon
mane illesa ipiens sepelivit Sancti Ignatius ¶ Item sub hoc
passus est sanctus ignatius archiepc Epc beati Johannis
apli discipulus Trayanus scapulas ignium plumbatas iussit
contundi et unguibus lamari et duris lapidibus eius vultum
conficiari et cum inhis constantior permaneret aut Trayanus
expandite michi manus eius et igne inplete et super carbones
vivos eum fricte medis pedibus ambulare Post trayanus iussit
unguit lamari dorsum eius et aceto z sale perfundi plagis
eius post trayanus dixit tolliti eum et vinculis ferreis alli
gate et in vno eppi carceris custodie ubi tribus diebus et tbz
noctibus a nemine visitatus et sine cibo potuq; permanens
per triduu a bestijs deuoretur Time leones ab ipo provocate
obturerut et pfocauerunt cum carnes eius non tangentes
et admirans trayanus discessit et iussit ut siquis vellet se
pitur corpus eius non prohiberetur passus est autu anno
trayani ix et reliquie eius corporis in anthiochia iacent ex
pretium tumpuricam in cimiterio Decipsit quoq; beatus
Ignatius epi's xp. huius cor Dum minutatim Diuisum est
nomen domini nostri ihu xpi Iris auteis inscriptum ut legi
in singulis partibus mirum est dixerat enim se habere
xpm in corde Sanctus Eustachius Sub hoc quoq; Trayano
Eustachius qui et placidus dictus erat magister erat mi
litie qui relicta militia vna cum uxore z filijs spontaneus
exulauit et post innitas temptationes z tribulationes mis
sis a Trayano militibus ut eum quererit inuentus remea
uit hic sub Trayano una cum uxore et filijs pro xpo palma
martiy est adeptus Sancti phocas ¶ Sanctus phocas cum
a Trayano torqueretur varijs supplicijs sibi dixit triduo hac
mihica versaberis quo emisso calido te misereb excipiet et tra
yanus ascendens palatiu febre corripitur statim lesse adit
et die tertia expirauit Natale quoq; sancti phocc celebramus
in pponto iii° nonas martij Plurimus scandul orator claruit.

¶ Eo tempe plinius secundus orator clarus habetur hic scripsit de historia naturali libros xxxvij quos vespasiano dicauit. Quibus hic aliqua minoris utilitatis sunt inserta. De impio adriano

¶ Adrianus consobrinus traiani filius p. xij ab augusto primatum adeptus imperat annis xxj. Cepitq; anno domini. C. lxxx. mundi uo. vm. lxxxvij. hic fuit uitiis grauis impensius erudiendis q non sermone cum prauis sed ceteris discipulis carendis medendisq; saeuus pollens. Helmandus li. xb. ¶ Delectus ad annus rome prefacturus splendidius agens ex senatore imperator est creatus qui obsecrante senatu ut filium quem habebat augustum cesarem appellaret. suffragare noluit. debet q. ego minime regnare. cum non meruerit priapus enim sanguinem non debent. sed minus. mutilus regnat qui ire nascitur. et no met et proculdubio penis affectum exuit qui paruulos suos impudicis subiecta mole extinguit. Nec equidem est suffocare liberos non prohibere alendi prauis sint et minimis exponi cum in eo prole profecerint ut probentur illos uerberibus accedere que debent honoribus auerit. mutuos tendant et se animum suorum uotis non subtrahant. Eusebius metonias

¶ Hic adrianus alexandria a romanis subuersam publicis restaurauit expensis. que ueteri grauem gloriae inuidens de assiria mesopotamia et armenia reuocauit. exercitus eorum utriusq; lingua eruditissimus. Sed imperatorum amorem parui commeritis reliqua tributorum urbibus relaxauit. aere publico censibus plurimos etiam ipse tribuens libros prestitit. Ipse etiam iudeos seruidi contra romanos rebellantes cepit. Comestor

Telum finalium subuertitur et de nouo redificatur. ¶ Adrianus quasi imperator inibi in euersa pristinum statuam suam posuit ubi arcta steterat quia uestigia quedam adhuc ciuitatis manebant et inde qui latentes uidebat. Vndecimq; remanserant quos ad locum sanctum redibant et iterum multiplicati ecclesiam amouerunt. Ad hoc adrianus apposuit manum suam extremam et finditus euertit urbem nequis iudeorum remaneret. Terra illa et de hac ultima euisione inde dicere licitum. et capriuum deum omnium in omnes gentes. Hugo floriacen. ¶ Denuq; ipse adrianus

Jerosolimā redificauit et illam etiā de suo nomine appellauit
cuius opere factum est ut loca sancta i. dñice passionis tēpis que
dam extra urbem iacentia nūc eiusdem anno septentionali cēm
tenuit Temq; precepit ne cui Judeorum mitēnte Jerosolimā esset
licentia tū ḡamb cuiate p̄missa vnde p̄mus deg̃entib; marchi
epis constitutis est et hic tempore ac temcps ibidem assumē
ipōs excommunicatione cessatum est ¶ Eusebius m cronic ¶ Adrianq;
imperatorum amore primum coronens anthineū puerum regium
comune pulchritudinis in egypto mortuū dilectenter sepliens na
cum inclitis habuāt indeos retulit exquorum nomine etiam urbi
apposita est tandem i ipse morbo mercatus aque apud banias
moritur ¶ De Romanis pontifibus ¶ post euaristum ql̄m
alexander prefuit .vi. annis x ex libro pontificum ¶ Hic nate
Romanus fuit Iste passionem dñi mistituit in predicatione sacer
dotum quando misse celebrantur Item constituit aquam aspsionis in
sale benedc̄ti in habitaculis hoīm aspergi martires huius temporis alex-
¶ hunc alexandrum martirem auyliano comes cum esset amicum
pxō post rotā in calce infimū arcensium frat mitti triduo deq;
illesus exiuit de nāe iussit cum vna cum sancto theodolo in alium
furni miti ardentissimū tunc audiens aurelianus theodolum cū
alexandro loquentem iratus iussit eos in clibanū ardentem iactā
ibi ambo gaudentes spm̄ emiserūt Et post aurelianū fuit proxi
euentū in medio sanctorum et antiq̄ ignis accendēnt orans
emisit spm̄. hos tres Severina uxor aurelij cum sepelisset redu
mient mazam suā lingua masticantem et protinus expirante
hic alexander sepultus est in via numentana ubi passus est v. non
may Sixtus ¶ Hunc alexandro successit sixtus natione romanus
et sedit annis x hic constituit ut mīsteria sacrata non tangēt
nisi a ministris fuit autem temporibus adriani martirio coronatus
et sepultus et iuxta corpus beati petri in vaticano iij. non aplis
Thelesphorus ex libro pontificū ¶ Hunc sixto successit thelesphorus
hic natione grecus ex anachoretis sedit annis xj hic instituit ut
vij ebdomada an̄ natalē celebrarent Instituit quoq; ut in na
tale domini missse de nocte celebrarentur nam alieno tempe
ante horam tertiam nullo presumebat missas celebrare Instituit

quoq; ut ante sacrificiū ꝑmis angelicis dicātur hoc est gloria mea celsis deo hic martirio coronatus est sepultus est autem corpus beati petri in vaticano in̄ nōn̄ Januarij De ceteris martiribus huius temporis quærimus ¶ Sanctus quirinus missus Aurliam comitis lingua absasa in ceruice est missus suspensus Demum manus et pedes sibi fecit abscidi tandem decollatum cumbi pruia Sanctus hermes Decollatus quoq; sanctus hermes prefectus urbis missus dicti Aurliam Sanctus peregrinus ¶ Eo tempe Eyotius ꝑfūs peregrinū cuem Romanū ordinauit Epm̄ et ad galli as destinauit qui vemens apud anthosiodz primus ibi Epūs ē electus qui in dia pfectus ab eo missus est in carcerem in vico bangiato qui vulgo boy dicitur et post dies aliquos adriano ibi vemens presentatus est post grauissima supplicia ipso iubente decollatur cuius corpus quidam xpianus iussu angeli volens deferri apud anthiosidorum mercru cum duobz bobz quos ha bebat in media nocte usq; ad aurtam illud tenuit apud sacri dromsium miscentes monachi nouo ornamentis eadem corpus beati peregrini honorifice susceperunt et missa ingentia ꝑsolverunt Scūs thaurmus ¶ Eo tempore sanctus thaurmus Nanone Romanus ebroicen Epūs post comissionem multorum et in mica supplicia in domino requiescit cuius natale celebratur in̄ Idus augusti Rome sub adriano passa est sancta serapia anthiochena gnē iudice bellillo hic tradidit cum duobus filiabz lasciue ut eam corrumperet qui mane quasi crastinus sunt i uenti lampades quoq; ardentes eius latebris ussit appem p̄ fistulas cedunt et Amqi decollantur in̄ kl̄ Augusti ¶ Eo ipe passa est Symphorosa cum vii filijs suis vir Geminus cum uxore sua Amanno pro ipō decollan pus q; sacrificare nollet cū filijs Adrianus ussit eam in pharo heroulis lapidare et demū capi tis suspendi et post in flumine submergi cuius corpus Eugre mus eius frater pfectus urbi cū tyburtione in suburbio tyburtino fecit sepeliri post filios ꝑmii crescentium in gnitate transfigi se cundum Julianum imperatore punigi Tertiū nonesimum in ori de punigi Quartum pimum in umbilico punigi Quintū iussit Auersum per dorsum gladio perforari Sextum statuit in later

passio sancte Sirumtine

hyssat ā cer
so pit vāgia
Trussa clemā

Wōzen

vulnerari

vulneran Septimu fugemu a summo usq; deorsum ffundi xm dic
corpora eorum mfoncam prosa · post diabolus obsessit filiam a
tiam et ipsum met vexaut q̄ expiraut et cessaut persecuno
et nequeserunt eorum corpa mvia tyburtina si Justum et
sanctei eo. sunt m ecclesia wormaticy dudum post translata
in medio ecclesie hec Eusebius et plene m legenda wormaticy
Scā sabina ¶ Eo quoq; tempore sancta sabina decollata est in
bente perfecto Elpidio et sepulta iij° kl' septembr' in monumeto
p̄dicto quod sibi multa extruxāt et in quo prefatam Serapiam
p̄bus sepelint Sanctus Eustachius cum uxore et filys ¶ Pas
si sunt quoq; sub aduano scūs Eustachius uxor eius et ambo
filij et mensō post multa supplicia bouc ereo iussi sunt mitti
dum collaudantes ibi dnm in pace suas aias reddiderunt ¶ Ter
tia vero die extracti p̄ne sepultore sunt inuenti incorrupti ut
nec capillorum eorum vapores incendij tetigisset Scī fausbino
et Jobita · ¶ Eo tempore passi sunt in ytalia ciuitate brixie ·
faustinus t Jobita xv° kl' martij p̄mo bellie ferocissime cōtra
eos misse sunt nec leserūt eos et credidert plus q̄ tria milia
ppli post inflamma posita illesi permanserut de inde exeoriari
iussi sunt sed ministri nequiuerūt de inde inssum est eorum
brachia constringi et malleum suspendi in eculeo quoq; suspe
si sunt tandem extra urbem ducti decollantur cum quibus
passus est sanctus calocyus Decem milia militum passi sunt ·
¶ Eo tempe passi sunt decem milia militum ita ut ad instar xpi lata
eorum perforarentur et in capitibus singulor corone spinee po
nerēt t in mōte arath cū p̄nitetio achachio sunt p̄missi oīs
crucifixi et arca lignea nonam sanctor aīe ad sancta palatia cel
sunt cōllate Scā Sophia cū ēbus filiabz ¶ Eo tempe quoq; scā ·
sophia mulier nobilis de ytalia romam veniens cum ēbus filiabz
suis s' fide · xij · annoz · Spe · x · annorum · Caritate xi · sub adri
ano palmam martirij subierūt · Primo xpianus misit fide vesti
bus spoliari et virgulis cedi t duodecim militibus eaz patien
tibus nulla plaga in eis corpore apparebat · Item misit ferro
mamillas eius inadi et quibus lac pro sanguine fluebat · post
misit eam super craticulam poni pariter t assari et illa tq̄escebat

sup̃ eam quasi nauis mtranquillo mari Item mssit eam transferri
mſartaginem ꝛ frigi picē et cera et bitumine m ea fermentibus tan
dem pcussa mtijt · Demde aduocans spem mssit expoliari eam
et cindi vmbos eammis. post adriamus mssit eam vinam mendi
et cum mgrederent in fornacem statim flamma est extincta Demde
suspensa torquebatur post mssit afferri vas eneū et mitti illd
picem et adipem rsinam et ceram et cum ministri vellent eam
manib mittē vas eneum rsoluitur et liquor mministros mendio
usq ad ossa mox combussit · Adriamus tanto miraculo mrigratus
mssit eam protinus decollari · Post hec euocans cautatem ad
vincā non posset mssit eam torqueri flagellari et migne mitti
ibiq illesa pmansit et abigne vocata exiens mssu adriani est
occisa Sancta uero sophia mater earum condunt eaꝝ cor
pora apud romanos et portauit usq ad decimū octauū miliare
ab urbe Romana ubi eas sepelunt et cum turbis plāctu se proie
cisset m oratione supra sepulchra filiarū et cum Dicerent cum lac
rimis filie accipite me ad vos vtiud sopore pssa quiēt mpuer
et cum filiabus est sepulta passe sunt he virgines fide spe et
caritate Et augusti Adriamus autem Imperator excecatis oculis
et vermibus mnumeris ab eius ore dcidentibus magno cruciatu
exclamans erpsit et dispersa viscera eius vix collecta potuerut
sepeliri Iste adriamus legitur anthonii sibi adoptasse mfiliū
qui etiam postea eidem successit m Impio Maria uirgo amalla
Sub hoc itaq; adriano et Anthonio passa est sancta maria virgo
amalla pncipalis arcani hec post multa supplicia aperte coram
mspicientibus ad dominū oranit ne pmittas dominie mquit cradi
amallam tuā clacratam m manibus Impiorum et dum ita ora
ret petra que ante se iacebat deo iubente patefacta vnianā phi
qua virgo pateretur os et cam amplexans latera pmb aperta
mox meduſit et vemens in mis pplis minuitur manū lapidi mox
temperauit multitudo quasi monte cecidit ibi pplis milia Duo mi
lia septingenti Ceteri qui euaserant cautatem peterent per omē
iter magnis vocibus conclamabant Magnus deus marie magni
deus xpianoꝝ et credidert pertim co timore tria milia pplorū
Aquila interpres mulatice legis. Eo tempore floruit aquila

orator genere pontieus secundus interpres musarie legis post lxx.

¶ Tempore quoq; adriani floruit secundus phs qm phophacus est
om̃ tempore silentiũ seruans et pitagoricam vitam ducens hic
enim pmulus ad discendum missus audiuit mscolis uerbum
hiꝰ qr omnis mulier fornicatrix esset et impudica. Tandem
phia perfectus remeauit inpatriam suam cõmunẽ gerens pe
regrinationis consuetudinem baculum et peram cõm ferẽs
Coma capitis et barba prolixa hospitatus est mdomo propia
nemine domesticorum eum cognoscente neq; ppter mare volẽs
probare de mulieribus si verum esset quod audierat. ¶ Vocauit
vnam de ancillis promittens ei decem aureos si persuaderet
mi sic ut ipe haberet rem cum illa At illa consentiens ancille
vespere facit eum ad se introduci. Cumq; illa estimaret se cũ
illo carnaliter commiscere ille velud propriam matrem ample
tens inter illius ubera dormiunt usq; ad mane ¶ Mane autem
facto cum vellet egredi illa apprehendens eum aut ut me rep
tarẽs hoc fecisti qui dixit neqnaq̃ dnã mr̃ neq; enim dignus
est me vas illud ꝯmaculare unde exeui. Illa autem scisci
tante quis nam esset respondit ego sum filius tuus secundus
Illa autem recognitans mistem facta et non ferens confusionẽ
examinata est ¶ Secundus uero sciens qr per loquelam sua
mors matri contigisset hanc penam ase exigu imposuit ne
amplius loqueretur et sic usq; ad mortem taciturnitatẽ obs
uauit ¶ Circa idem tempus Adrianus imperator vemens athe
nas audiuit de illo loqui eumq; ad se venire facient p̃ius eum
salutauit Ille autem tacuit. Tunc adrianus ait loquere philosophe
ut ait aliquid addiscamus illo autem inpropositio silentij perseue
rante tyrpon vocans quendam speculatorem ait huic nolenti
loqui Imperator hic adrianus speculatori in aure dixit ab duc
eum et torquere ei in via et persuade ei ut loquatur et si persuasq
rndeat reduc eum ad me si non decolla eum pmte uero secũ
do iussit adrianus contrarium dictus est autem ad locum tormẽ
torum secundus a speculatore qui dixit. O secunde quare tacens
morianis loquere et vives. Quod cum nollet speculator eum du
cens ad locum destinatum ait illi extende cervicem et suscipe i

gladium Ille extendens cervicē silentio vitam pposuit Apprehendens autem eam venit ad adrianū dicens secundum ꝙ usq; ad mortem tacuisse time adrianus admirans plñ constantiam dixit ei que lex isti silencij quā tibi pposuit nullo modo solui potest sumens tabulam istam scribe z saltem manu tua loquere Ad quem stans secundus tabulam scripsit in hunc modum Ego quidem o Adriane michil te timeo quia principis huius tempore inde existere me quidem occidere potes sed noctis proferende nulla prestat est Adrianus tractū legens aut bene excusatus es sed adhuc quedam ppono ut ad hec michi respondeas quorum primū est ¶ Quid est mundus ¶ Iste scripsit mundus est insanabilis arcanus spernibilis simplex multiformis formatus crimē timor cautus sine errore ¶ Quid est oceanus mundi amplexus terminus coronatus ostiū fluminum fons imbrium ¶ Quid est deus immortalis inconcipibilis celestis deo forma multiformis magnitudinis angustie insperatus oculus omnia continens lux bona ¶ Quid est sol celi oculus calorus circuitus splendor sine cessatione diei ornatus horarum distributor ¶ Quid est luna celi purpura solis emula malefactorum nutrix solamen viri agricole dubius nauigantium signum solempnitatum largus rerum presagium tempestatum ¶ Quid est terra Basis celi medietas mundi fructuū custos et mater operculum inferni mater nascentium nutrix omnium egressus omnium cellarium ultor ¶ Quid est homo mancipium mortis transiens viator loci hospes anima laboriosa parui temporis habitaculum ¶ Quid est pulchritudo flos mendax carnalis felicitas humana concupiscentia ¶ Quid est mulier hominis confusio insanabilis bestia continua sollicitudo indigens pugna viri inconstantia naufragium humanum mancipium ¶ Quid est amicus desiderabile nomen homo nix egens infelicitatis refugium idemnis felicitas ¶ Quid sunt diuitie auri pondus curarum ministri delectacio iocunda sanabilis inuidia desiderium inexplebile os excelsum musca concupiscentia ¶ Quid est paupertas odibile bonum sanitas sine curarum rerum sapientie reprobum negotium sine dampno possessio absq; calumpnia sine sollicitudine felicitas ¶ Quid est senectus

optatum malum mors uenientiū malumue langueꝛ spꝛans mors
¶ Quid est sompnus mortis ymago laborum quies infirmantiū
uotum desideꝛium miseꝛoꝝ ¶ Quid est uita beatoꝝ letitia miseꝛoꝝ
mestitia expectans moꝛtē ¶ Quid est mors eteꝛnus sompnus di
uitum pauꝛ paupꝝ desideꝛium mutabilibus eueniens luꝛo hoꝝ
fuga uite ꝛsolutio omī ¶ Quid est uerbum pꝛodiens ammi ¶ Quid
est corpus hominis amine ¶ Quid est barba sexus discretio ¶ Qđ
est cerebꝛum custos memoꝛie, q ¶ Quid est frons ymaginatio aī
¶ Quid oculi ducꝛes corporis nasa iudices amm ¶ Quid est
cor receptaculum vite ¶ Quid reuir custodia calꝛis ¶ Quid fel
suffocatio iracundie ¶ Quid splen risus et lenticule cupe ¶ Quid
stomachus aboꝛum cocus ¶ Quid ossa robuꝛ coꝛporis ¶ Quid
pedes mobile fundamentū ¶ Quid ventus aeꝛ pertuꝛbatio no
bilitas aquaꝝ sanctas teꝛre ¶ Quid sunt flumina cursus ni
detinens iꝛriguus teꝛre ¶ Quid est amicitia equalitas animoꝝ
¶ Quid est fides ignote ꝛei miranda ceꝛtitudo ¶ Quid est q
hominē lassum esse non sinit lucꝛ. Tpꝛe Anthonij ¶ Anthonius
cognomē puꝛus Romanoꝝ ꝯsul aurelio et lucio
ꝯsulibus annis xxxvj mundi nō ānj ēius Hugo floriacensis
¶ Hic erat uir piissimus et benignus qui ab adriano imperatore filium ad
optatus fuit cunctis et genere erat et ita tranquillus extitit
ut meritō pius appellaꝛet sit nam ad illum gentes exte legatos mi
seꝛunt Iudei sꝛ patrum et hiꝛcanum ultima tunc imperatoꝝ opera
hic detexit anno impij sui xxxvj ob cuius honoꝛem templa sa
cerdotes atq; alia multa honoꝝ insigna Rome assentatoꝛibus
sunt decꝛetata huius tempoꝛe post ecclesiaꝝ sedit in ꝑpatu ygi
nus annis iij. Ex libro pontificum ¶ Post ignatiū pius nacte pa
lis eo pꝛe Eufino supeꝛ pastoꝛe de Cuntate aquileya sedit ānis
vi Quae pascha dnica celebꝛet ¶ Sub huius ꝑpatu hermes libꝛo
scripsit unde mandatum contemet quod ei pꝛecepit angelus du
ut pascha die dominica celebꝛaret hic sepultus est uxoꝛ
beati petri in vaticano vi idus July Ex martilogio ¶ Apud
alexandꝛiam metropolim egipti xvij kl nouembꝛ celebꝛatur
natale sanctoꝝ martiꝝ ptholomei et lucij sub anthonio pio
passoꝝ ¶ Anthonij pij cognomē appellatio stoicis nacte caladdoci

et basilides strocpolitanus phi illustres habentur Galieng medicy
¶ Eo tempore quoq; floruit galienus insignis medicus sicut nicy
mr scribit Eusebius hic scripsit librum de alquimia cuius titulu
est de ramo pomi collegati de medicina quoq; scripsit libros primos
de complexionibus de elementis de materia complexionis di
isse de uirtutibus naturalibus de compendio sitate pulsuu et eoz
differentijs ¶ Item librum cõmentatorum super libru suu de
pulsibus ¶ Item de thomia de communo membroz de morbo et
causa accidente de crisi de criticis diebus ¶ Item libros dinam
diarum maiorem et minore ¶ Item de simplici medicina de p
fectis medicinis deffectu de experimentis ¶ Item librum regi
et magistr egin ¶ Item librum de regimine sanitat qui dicitur
facultas therapeutica ¶ Item passionarium anchidocarum libz
secretoz suorum ad mortu ¶ Item ad glauconem de pulsibus et
urinis libz qui dicitur alchimagoga ¶ Item librum explanatu ad
parmenu hic galienus ratione auditu scripsit c libj uolumina ¶
Floruit eo tempore policarpus Smirneus epus et papias Jo
polytanq epus hic policarpus scripsit ad philippos malda unde
epla que usq; hodie in asie communi legit papias no scripsit papias
v uolumina Ylmandus ¶ hic papias auctor hereticoz qui dr
aluasie et millenarij non tam mr hereticos sed mr sanctos
martirologio computauit sicut nec hyrenej lugdunj nec p hic
eorum parmenij hitin appellantur qui gloriosi martires fue
runt et tamen in hac opinione multi papiam simt secuti mul
ti enim sancti in aliquibz paruis simplr erasse legunt si
cut beatus Cyprianus de hereticis retractandus qui tam errozi
eis non imputatur propter errores uitandos qui meritis pel
lebant et quia no ex obstinatione animj et sed ex ignorantie
simplicitate errabant Justinus phus ¶ Eo tempore floruit
Justinus phus qui methodio pio libz de exquisita relectione co
positum traduxit hic pro religione compositum xpi traducit
et plurimu laborauit et mduisis diuisis libros scripsit et mr
alia abbreuiauit historiis quas magn cum pompeius magnus
nacione hispanus ab origine mundi usq; ad monarchiam cesar
latio stilo compositi per libros phos hac abbreuiauit

hic phma locas congruis sunt misceta virum uero sit hic Illeusin
nis marci an alius ignoro Tempa marci aurely Anthonij
veri et comodi ꝛc

Marchus aurelius anthonius qui et verus romanū impū
assecutus romanoꝝ xpm regnauit ānis xiij Cepitq; ano
dñi C. leg. mundi iiᵒ iiij c xxxv hic fuit vir tante
sencitatis ut ab infancia nec eo lecticia nec eo merore mutauit hic
etiam aīa secum ad inferos patrem aurelium gmodū ꝑgnā
et hij pīnū equo Iuxᵗ nepotum tenuerūt cum usq; ad hec tempus
singuli augusti fuerūt Isti ambo contra pthos admirabili virtute
pugnauerunt et vnj de victoria pthica triumphauerūt
Quarta persecuio Horum temporibus imperatoꝝ persecutio xpianoꝝ
post neronem nimis exacrata est et post effusionem sanguinis multoꝝ
martiꝝ aurelius gmodus dum cum fratre suo in vehiculo vehit
xpm imperij sui anno casu morbi quem greci apoplexi vocant
suffocatur quo defuncto marchus antonius solus paucis die
bus perfruit re publice demumq; seniores legū nouis condicionib;
tpaut ꝑ omīa promeritas tributa donauit hic inpammona mor
bo miserit repentino cui successit lucius aurelius gmodus filius ejꝰ
exarchalego romanoꝝ pontificum Post pīm ꝑdm sedit anicetus
annis xj. post hunc soter annis ix. post hunc sedit elencherius an
nis xv. parum subsisto ptm sub aurelio cōmodo et aniceto ptm
sub isto ptm sub antonio pio De martyribus polycarpus Bte
polycarpus beati Iohannis euangeliste epūs Smirneoꝝ masia
igm traditus in eo pmansit illesus et quem ignis ledere non
potuit miscone est transfossus Cum eo etiam alij xpi eo philadel
phia apud Sminnam sunt martio coronati Piomꝰ Iustinus
Eo tempore pyomꝰ et beatus Iustinus sunt passi deque supius
parum memoramus Fortunus Eo quoq; tempore scus fortunus
epūs egregius laudmen et beatus Iustus epūs meneſ cum mul
tis alijs palmam martyrij subierunt Allexander cum multis alijs
Sancti quoq; allexander cum multis alijs Carallo ponteo et
blandia eo tempore martyrio coronantur felicitas cum filijs Eo
tempe felicitas cum vij filijs suis Ianuario felice philippo siluano
gyaciali Allexandri vitali martirio coronantur hij varijs modis

mandato Anthonij missi varijs supplicijs laniant' equibus vnus fu
rex fratrem primi plumbatis occidit alter uero secundum et tria fus
tibus mactauit quartum papirio mercenit Alter quintu septimum et
septimu subire fratr suam capitalem matrem quoq; eorum tractu
capite iussit et sic eos supplicijs mercenit Pontianus ¶ Eo tempore
passus est pontianus in Tuscia ciuitate spoletina sub iudice fabiano qui
ab antonio imperatore illuc fuit missus hic frat pontianu virgis
cedi post super carbones nudis pedibus ambulare deinde mequleo
frat eum suspendi inde tractus duobus leombus deuorandus q
eum adorauerunt mitia mitigantes post plumbo candente pfusus
demq; gladio est percussus passus est aute anno xxiij kl' februarij
Sanctus flocellus ¶ alij ¶ Eo tempore quoq; passus est sanctus
flocellus puer sub valeriano prefide primo leoni ad deuorandum
est traditus qui eo orante est mortuus Deinde proiectus integre
illesus exiuit et ignis diminutus est cotinetus post inpalmis et
lingua eius sunt clausi ofiui ¶ Tandem Anthonio imperatori est
pfectus uestibus est exutus et per plateas tractus xb kl' octobr
¶ Eo tempore Antonius fuscianus pbr cum alijs xxij sine
merogatione quinq gladio pcepit quor corpora beati praxedis ad
legit et sepelijt mamitreo pistille vij kl' januarij Praxedis
¶ Tunc beata praxedis orauit ad dnm ut eo hic mundo exiret
Cuius orationes et lacrime ad dnm puenerut pactis enim xxxvij
diebus post necem dictoru martir murio sacra migrauit ad do'
vij kl' Augusti cuius corpus sepultum est mamitreo pistille via
salaria Victor et Corona ¶ Eo quoq; tempore Victor miles ad ali
cia per Eutusianum ducem sub Anthonio vna cum beata coro
na martirio coronatur cum hic sacrificare renuisset dux iussit
eius digitos confringi et euelli quousq; de aure eius sanie post
mamilla ardentem micti ubi triduo illesus permansit Deinde
venenu mortiferum sibi dari fecit quod ei non nocuit post iussit
unos accipere eius euelli et in suspenso lampades candentes appli
cari ad latera eius Post iussit acetum et calcem simul misceri
et in eius gutture mitti post hec oculos eius euelli Deinde iussit eu
capite deorsum triduo suspendi quousq; sanguis de naribus eius fil
iaret interram post iussit eum excoriari et caput demq; amputari

quod cum fierent sanguis z lac de eius collo manant Beatam uero coro
nam missit ad duos arbores ligari utrisq; pueris et arbores subito di
uicti que cum subito dimitterentur diuisa est bti corona induas ptes
et ita martirii consummant Concordius ¶ Sub Antonino quo
q; passus est per comitem thuscie sanctus gordius Rome nobili fa
milia ortus qui post uerbera carceris et vngula dedillatus sepul
tusq; est non longe a ciuitate Spoletana Nonis natale celebrat
kl' Januarii Marcellus ¶ Eo tempore mutie tabulone pre pfecti
presidem bnis Marcellus post multa tormenta imposuit ad to
hec triduo usq; ad cingulum uterq; stans fuit defossus Valerius
Eo tempore per eundem pfectum passus est sanctus valerius qui
appensum sepius fuit unguibus ferreis lamari et tandem gla
dio uterq; cruris passio recolitur xvj kl' octobr Et martilogio al
lexandri etiam ¶ Item vj Idus maij apud apamiam natale sco
allexandri et quinq; qui fuerant sub Antonino uero coronati cele
brantur ¶ Item vij Idus maij lugduni sancti alexandri qui
sub Antonino uero post multa supplicia crucis affixus expirauit
¶ Passi sunt etiam alij xxmi et septem quoq; persecutione tan
tum secuta est lues magna que multos late prouincias deua
stauit maxieq; ytaliam contra ut ville z agri sine cultore z
habitatore remanerent Ab armis denq; nulla usq; quies erat
sed per omnem orientem illi totum ytaliam et galliam ferue
bat terremotus quoq; non sine mirantis quatiebantur mudarieq;
crebrescebant lues etiam crebre et locuste prorsus agros mes
tabant Eusebius magnus ¶ Delesuna syrie urbs hoc tempore
cum trecentis milib; hominu capta est ¶ Eo tempore Smir
na urbe asie terre motu ruit ad cuius restauratione decem
les tributor immunes est data est Tanta enim per totum
orbem pestilentia fuit q; pene usq; ad mutationem romani
imperii est delectus Egesippus ytalus ¶ Eo tempore Egesippus
insignis habetur et dyonisius chorinthior episc et apud at
tum nobilissimi primus fuit · Fuerunt q; plurimi post et apolli
nar z melitus modestus et preclarus hymenius
quor omn ad nos usq; ad aplice fidei et sane doctrine mem p
clarissima st' platu eo tpre fuerunt insignes oratores Iubetur

De Imperio Lucij aurelij Comedi.

Aurelius comedus Romanorū pb⁹ mortuo pr̄ Anthomo vō
Impat annis xm. Cepitq; anno dn̄i c. lxxxj. medi uero
im c. luy Hugo Floriacen̄ hic luxuriē et obscenati dedicus
interfecit plimos senatorū illos tamē maioē quos aditus manstā
uel nobilitate precellebat Eusebius ¶ Iste comedus Impator sublato
capite colossi rome sue ymagims aptat missit impom hic multos mi
fecit r spectacula mlgima pplo prebuit Incendio rome facto palm
et edis vetes plimaq; urbis pars sola coequatur Hugo Floriacen̄s
¶ flagitia Aurelij qmedi urbis pena prosecuta est nam capitolui fulmē ic
tum est ex quo mflammatio facta romanā bibliotecam tapia turbic
concremauit Petro cesar qmodus cunctis mgmedus nidomo uestalē
stīgulatus mrijt postq̄ helvius ptinax senex asenatu Impator est
creatus De circulo paschali Hugo Flor. ¶ Hmus cōmedi tempore Elen
thio pr̄ sucessit victor et scdm annis v hic fecit statutum ad mer
rogationē sacerdotum de circulo paschali cum pbris et epis facta col
lacē ut xxmj. luna p̄ mensis usq; ad xv⁹ die dnica custodiatur
sanctum pascha In hys diebus facta est magna q⁹ de pascha vī
apud cesaream palestine consiliū celebrandi est ubi statutū est ut
semper die dnica celebremus ut sicut nūc agimus observata xm
luna apprius mensis huic conatio interfuerūt victor Romanus
pp̄a r narcissus quēarcha Hyreneus ¶ Ierosolimor⁹ theophilus q̄
cesaree epūs et hyreneus presul lugdūn̄ hic hireneo dr̄ lugdūn
Iheronimus beato pōtio sucessit et scripsit libros v aduersus hēses
et contra gentes volumen breue et de disciplina alia et ad sardia
mm fidem de aplica benedictione et librum uariorum tractatuū
et ad vasq; de schismate r ad florinū de monarchia sii q̄ deus non sit
conditor malorū et quedam alia ¶ Q. autem hugo flor⁹ pont
sub comodo victorem pp̄atum accepisse Eusebius male pont
sub helio ptinace addens etiam q̄ eiusdem uetoris extant mediocria
volumina de religione Questionē uero de pascha dicit sub Severo
terminatam fuisse De martyribus huius tempibus ¶ Tem
poribus cōmodi Impatoris semente persecutione in xanos ad
uenente natali die ipsius decretū est ut omnis plebs Romana urb
laudandi Iouē r Herculem aduenirent. Passi sunt Julianus senator

er aly ¶ Eo tempore morabant in vico qui appellabatur canarus bri religiosi Eusebius Vincentius Peregrinus Potentianus oribus si sistentes qui cum audissent hunus rem a comodo gestum vicos z urbes perlustrant terni z vni deum predicantes horum monita audiens Iulius senator x credidit et facultates suas p manu hoz distribuit Tunc comodus precepit vitellio mgro predicti viro cru del et impio ut eum compelleret hercule sacrificare quod Iulius renuit missisq; vitellius ut fustibus post magna supplicia crederetur qui emisit spiu cum crederetur qui adictis Vincentio Eusebio pe z po· in cimiterio alexandri est sepultus vnj kl' septembr quos vitellius iussit cos facie ad faciem suspendi in equleo post tulit flamas eorum latibus applicari vnus uero carnifex Anthonius nero nomine uidens stantem Iuuene eorum lacu eterrgentem ar didit mox mopu qui missi vitelly via aurelia xta formam tra iam xi kl' septembr decollatur · beatus uero Eusebius ampuratu ligua loquebatur qui cum dictis sociis suis Vincentio pr· po· post diuersa supplicia iussi sunt plumbans ecclesi donec spiu exalarit quorum corpora beatus Iuuenis non longe a Roma sepliuit vnj kl' Septembr Appollonius Senator ¶ Natale appollonij senatoris vnj· kl· maij celebratur qui sub comodo insigne volumen composuit quod in senatu legit ac deinde iussu senatus pro xpo capite est truncatus . Item vnj· Ionis Augusti apud mediolanu sancti i faustini xpi aurelij comodi martirizati natale celebratur Sca Eugenia ¶ Eo tempe sca Eugenia puella Romana nobilis que prothi z Iacineti sub eunuchis relictis et patre et matre ntu chionem adiit Et habitum viri suscipiens Eugenius se nominauit et mortua abba cuius decorem aspiciens quedam matrona cetu prestantior nore Melantia cu misceri carnali concupiuit quod renuens bta Eugenia adicta matrona est sup tali crimine ac calumpnia quod audiens prefatus urbis qui erat pater Eugenie iubet Eugenium q; et eugenia cum omnibz claustralibz vinctos adduci Iam fama per totu egiptum diffusa omnibus uidebat uisimile melantia illustrem feminam mentiri non posse Consti tuto igit die conuenit cautores uicine ut iurarent tria fem mortibus corruptores Tunc aut Eugenia uirilit agonis vnj

gessit virginitatē q̄ in xp̄o est fortiter amplexando hoc dicens truncat
suam accipiter scadit et femina apparuit et statim aut ad prefectum
Tuquidem secm̄ carnem p̄r eē mich̄ et claudia mater fratres mei
qui certum sedent dextris et sergius agnoscentes eam p̄r et mater
et fm̄ cum lacrimis eam p̄ne pp̄lo amplectuntur vestimenta nova
aurea deferuntur t licet multa mdutur atq; mexcelso pro tribuna
li collocatur et ab omni pp̄lo clamatur vnus est deus xp̄us qui
est verus deus xp̄ianor̄ et rudente pp̄lo descendit ignis de celo
melancie domum combuens ne aliquod vestigiū remanēret bapti
zatur prefectus uxor filij t familia et ad xp̄m conuertitur innūera
bilis multitudo paganorum susapuit xp̄iani p̄uilegia et omnis
alexandrie ciuitas sit quasi vna ecclesia Cepitq; ecclesia hre
epm̄ et res publica habere prefectum Et electus est ip̄e prefecty
urbis mep̄m̄ nom̄e philippus Romanus vir illustris a comodo
Imperatore ante directus ut ageret alexandrie prefecturam
Eugenius uero sub valeriano et galieno martyrio coronatur.

Helius p̄nax
seneca Romanor̄ xvj. mortuo gmodo a senatu Impator
est creatus cepitq; anno dn̄i .c.xcij. mūdi uo ūij lxuij
regnans per dimediū circiter annū hic obsecrante senatu in uo
rem suam augustam et filiū cesarem appellaret contradixit suf
ficere testatus q̄ ip̄e regnaret inuitus erat enim septuagenarius
cum prefecturam urbis ageret et ex senatus consulto iussus est
imparare uiliam uxorem sceleste est occisus quē postea Severus p̄nax s
pōē interfecit.

Iuliannus iste qui sibi vendicauit Imp̄iū Impauit mensibus
vij sicq; mere p̄tinacem cesarem et Iuliani eius successore
vnus annus est assumptus Eo tempore erat insignis cle
mens alexandrinus phūs t panchenus stoicus et affricanus
historicus t musicus huius pantenus discipulus fuit clemēs
alexandrie ecclesie pb̄r qui p̄nus post mortem magistri alex
andrie stolam tenuit ecclesiasticam et plima uolumina insigna co
positauit huius clemens discipulus extitit origenes.

Severus qnē affricanus qui se co nore
Imperatoris quem occisum ultus fuat p̄tinacem appellari

nolut romanū consecutus Impiū romanorū xviij Impauit annis xvij
Cepit aīo dnj c°xcv°. nimdi uero iij hyr° hic fuit natura semis
multisq; bellis lacessitus fortissime quidem rem publicam sed laborio
sissime rexit Nam petronū nigrū qui in egypto et syria ad tyrānide
ꝑ aspirauerat interfecit uidos et samat[ar]ū rebellare conantes supa
uit ꝑthos quoq; et arabes coercuit et ad extremū claudio albino
qui sē ingrillū cesarem fecerat lugdūj interfecto britannicaq;
bellum mouit z deuicit ¶ Eo tempore leonides p̄ origenis pro
xpō capite cesus Iuuenē filiū deliquit et hic agens xxiij annū in
eruditis nigramanca fuit ut ex hoc sibi notum z necessaria misceret
Hyrenens passus est ¶ Sub hoc etiam passus est illustrissimo
beatus hyreneus cum maxīa multitudine pplī atq; cleri ¶ Porro
heneus cum viuisset annis lxx. apud ebroicas opidum defunctus
est defunctus cui successit filius eius anthimus Karacalla mor
tuo victore ꝑthi zephirus sedit annis viij postque kalixtus annis
sex philippus Eugenie pat[ri]ar ¶ Seueri temporibz floruit philippus
sanctę Eugenie patre alexandrie ep̄us et prefectus ad hunc he
neus misit pertinacē prefectum ut dīs culturam solitam exhibēt
et dum prefectus hunc ledere non posset qua oīb⁹ cunctis in amo
re eius perdurabat similiter ei qui sē xp̄ianos fingere et ingredi
eccl̄as cum monarchone constituūt percussorem qui triduo supmuc
uxea uitam ubi sanctā Eugenia monastīum collocauit ē sepulta
¶ Ingallus interritorio varensi natale beati andoch
subdiaconi kl' may celebratur cuius predicatione compcta Impa
tor Seuerus spmos fustibus crudelissime uisit flagellari tandem ense
ligneo mactari modum capitis eius scindi Item eo kl' maij Rome
natale sancti victorini ꝑbi qui post beatum petronium xxv° regni eius
annis ꝑ Sub seuero martio coronatus cui successit Zepherinus
ut supradictum est. Origenes ¶ Tempore seueri datensis persecu de origene
tionis mendio et multis eo tempestate coronatis uirginum ardor
capescendi martirii origenes adhuc puerulus exarsit ut ipsius
ꝑpatris negaret nisi matris impedirent hic puer ob ingenii lon
uel religionis studiū aquadam nobilis et diuitissima femina est nu
tritus Dialecticam autē et geometricā arismeticā musicam re
thoricā omnesq; plurimū sectatus didicit ut dicit Jomnius et uixit ad

Eusebius refert de libro de martirio eius. Studiis adeo ꝑficit illo
origenes. quod ipse negauerit laboribus puis ꝑpetuaq; tolerabili ethe
gilde uti gaudio suum ceteris admirabile. ꝑ omnia quod vera
doctrina minime ignorabat

Fillum voluerunt usq; ad lxx etatis sue ann et mortuus est tyri.

Origenes leonidis patris filius erip fere apiūna mar
tyr et forsitan nisi q amaure surripiente noctu vestes eius pia fraus
de pdictis magnam et festinā ades grauscentie consequitur potes
mgramatica et ceteris omnibus lūs phica eruditione maxime in
lectione et doctrina voluminū diuersorum peregrinissimq illius tem
pis et famosissimus indagator vnde plurimū admirati non sufficio
q vir tam illustris tam apte rebellans et obuians hereticis deo
luerit in nominatissimam heresim et errore Et s. seraphin in
vsaya spm sanctum expositur et in alio loco de penitentia diaboli
scripserit et absolutione reproboz post mille annos, et denudans alios
que orthodoxe fidei aduersantur, maxime cū abstinentissime f vite
et castissime fuisse referatur et tam preclare doctrine tam puri et
lucidi sermonis. Ego sane deo salua fide primū dixerim q nel hec oīa
non scripsit sed ab hereticis ob prior nomen eius obfuscandū maligne co
ficta sunt et conscripta et nomine suo pculata uel si scripserit no
stratur ex sua sed deserui ex opinione Nam ut ipe met dicit plos
et hereticoz doctrinata Dicebat ne ad eos quirendos impz esset si ignora
rent que apud eos erant z forte cum in aliquibus locis scribens
arguit eorum errores calumpniatq est hoc a semetipo diuisse sq
si etiam predictas hereses ut placet quibusdam scripserit valde co
patiendum est tam erudita prioris viri qm tantam eruditionis copi
am ministrauit Eius vtra siqua sunt nscripturis potest corp fidei
que scripsit lucubs splendor et celestis eorum supire de quo apte
dictum est q ubi bene scripsit nemo melius scripsit, quod autem
erratum est ab ipo opinor ex hoc ei accidisse q minio lectionis stu
dio plos est amplexus De penitentia origenis Origenes
melior in omnibus peior in malis fuit hic origenes scripsit apolo
giam pro se inqua sic loquitur quidam eorum qui libenter habent
cimiaz prouimos assimilant nobis et dicine mē crimē blasphe
mie qd a nobis minus audiretur Dicens me primū malune et ydiotis
i diabolum dicere esse saluandum q nec aliquis manifeste insumes
dixerit. Qz michi mirū michi videtur si adulterat doctrina mea ab
minimo tali adulterio quali et epla pauli apē est corrupta quidam enim
sub nomine eius scripserunt epistam falsam ut ecclesiam thessalonis-

eos turparent quasi mstaret dies dñi et eos seduceñt. Tale quidem et
in nobis nidor accidere. Nam quidam actor theatrus cum sub pntia
multoꝝ habita fuisset mr nos disputatio ꝛ descripta accipiens ab
his qui rescripserant codicem quę voluit addidit et quę noluit ab
stulit et quę voluit pmutauit et circumtulit tanq̃ ex nomine nro
mstrans et ostendens ea quę scripsit ipe. Si ergo vult credere mihi
in conspectu dei loquenti credat nam si non credit sed vult de me mala
loqui mihi quidem nichil dampni infert erit enim ipse falsus apud deum
et apud proximum falsum testimoniu ad dicens vel dicentibus credę
timeat autem qđ dictum est maledicti regnu dei non possidebunt.

¶ Ipse quoq; origenes in epla quam
ad fabianum romane urbis epm scribit primam agit et talia scripsit
et causam tentatus in ambrosium refert q secreto edita in publicum
venit sermonis ut dñ libellum qui dicitur planetę origenis de dicta
transtulit in quo ex pnę origenes persona loquitur ita dicens. Heu mi
mater mea quę peperisti virum legis pacem in iniquitate provocati viri tem
gosum in impietatem delapsum peperisti quasi arborem excellam sed su
bito usq; ad pumenta prostratam sicut arborem fructiferam ato mara
tam sicut lampadem lucentem et ato exemptam quib̃ erui debui cupi
ti mei aquam et oculis meis fl. ut plangam me ipsum nocturno
mea. Cerno sacerdotem flens super me et thronum meum aranea teren
tem tenuire me dñe quia desuper in nichilum cecidi. Heu michi quond
doctorem quia nec locum tenco discipule tu nosce dñe quia in nichilum cec
di volens alios illuminare me ipsum obscuratum volens p pietate meam
contra pietate sum inuentus. Vulnauit me diabolus in angulis lucis
transfiguratus. Flebam aliquando super sampsonem. Sed peiora profes
sus sum. Super salamonem et deteriꝰ cecidi super omnes qui peccaue
runt et omnibus deterior appar. Sampsom comam capitis defuit mea
nero de capite corona glorie cecidit. Illum mulier seduxit. me lingua
mea ad ruinam pene perduxit. Conculcate me pusilli quia indigne
deo sum. Nidor super me nubem obumbrante et solem suos radios
obscondentem. Protege me dñe et mitte spm sanctum tuum ut igne cupi
tos repellat a me diabolum spinosum et deleatur que contra me est cap
tio pene. Ad vesperum demorabitur fletus ꝛ ad matutinum tripudium.
Hieronimus ad principium et contra omnes de libro origenis.

Origenes mille et amplius tractatus quos mechlia dei locutus est di
dit qui cum ardentem amy inscripturē non mireris et cum mecter
libros omēs vincerit meantico canticorū ipse se beat q siquis nobis eg
errores opposuerit audiat libere. Interdum magnus tormentat home
vel nec opi longo fas est ignoscere simu pio Vincentius Licet ori
genes ut dictum est in multis erraūt tamen quia multa utilia
et preclara scripta reliquit quedam eorum ecclesia recepit Nam et ppa
gelasius in decreto suis illa opuscula origenis approbat que beus
Jeronimus non reprobat ex his ergo que nrpne ponu extant ea q
sequamur Super geneſim oml' vbm. Super exodum oml' xm.
Super leuiticū oml' xvj Super numm oml' xxbm. Super Josue oml'
xxvi Sup Judicū oml' ix Super helcana tractatū vn Super pmū
Job li uj Super psalmū xxxbj oml' v Super psalmū vxxbm
oml' ij Super ysaiam pphām oml' ix. Super Jeremiam oml' xxm
Super ezechielem oml' xiij Super matheū li xxbij Super lucā
oml' xxxbm Super pncipiū Johannis tractatū vnū Super eplam
ad romanos li v. De erroribus origenis Scripsit quoq; libros
per partes mquibus maxime eius hereses muenitur Sed mo
mentario eius super machū cauendum est q dicat panē illum
quem dedit discipulis suis non fuisse verum corpus eius ex
ponēs istud misticē de pane verbi dei Sunt enarrationes libroꝝ q
mors mihi uidetur nimis allegoriam sensum sequi et quasi
improbare historie veritatem Idem ad pammachiū z origenē
Si michi credimus origenista nuncq̄ fuisse cessauit male
sensit origenes de filio de spū sancto summa decreto trinitatis
impie pronulit veram carnis resurrectionē negauit post multa alia
stelera vnam de omnibus restitutionē fore asserut Vincentius Lirinē
Anno Severi Cæliani centurionis proconsul filius omnī ecclesiarū
sermone celebratur. hic Cæliana actis et vehementi mgenij pla
volumā edidit utilia et quedam aduersus ecclesiam et inter alia vo
luma scripsit apologeticū de quo plura huic opi sunt inserta fuit quoq;
et beati cypriani iam grandis et anis nom migr et vnivers usq; ad dece
piciam etatem De doctoribz huius temporis Floruerunt eo tempore
policrates ephesiorum epūs et apollonius qui in exameron sex tractatus
edidit et librum de resurrectione scripsit. Floruit quoq; et symachus,

Di xv c. Sed nona ſ
ſic origenis ne nulla
ſcripta q. 2ª c. ultio
Nō scripta per origenem non
per Jeronimum reprobata

Nota de erroribus origenis

elegans dñe legis mrpis et theodosiani gñe ponunt qui tñio anno
post dictum symachum secundum scripturarum seriem compositum ed
ictum Qui anthonij caracalle Q Anthonius karacalla romanor
vbium seueri filius qui et bassianus nocabatur impat annis sex cepit
regnare anno dñi cc. xcij. mundi uero iiij c. lxxxvbij. hic puer
sue Quero fuit intemperantior libidine et nouercam suam duxit i
uxore. et Anno sexto sui vj contra ethnos egressus apud edissam c
occisus anno etatis sue fere xxv. Tempa matinatern Q Matter ma
tinus palatij prefectus nulla uoluntate senatus impauit anno
uno hic mortuo caracalla romanum imperium sed emerso ad
tumultu militarem est occisus Tempa Marci Aurelij Anthonij gabali
Q Marchus aurelius Anthonius gabalitus impio romano pontifice impe
rat annis quatuor hic fuit romanor xxx. Anthonij caracalle ut putat
filius et cepit imperare anno dñi cc. xvj. mundi uero iiij c lxxxxvij.
Hugo floriacen Q Hic Anthonius gabalitus heliogabali templi nulla
sui misi scripturam totiusq obscenitate infamem memoriam reliquit
Q Hunus tempe kalixtus rome pape suscepit annis v. Tempora Alex
andri mamee. Q Alexander mameas senatus et militum voluntate
imperator creatus romanor xxx. impat annis xv. Q Cepitq a
no dñi cc. xxxij. mundi iiij c lxxxxviij. Hic post neronem
quintam inchristianos persecutionem excitauit inqua plures passi sunt
tandem magimee occiditur tumultu militari regnat post eum
maximus Hunus tempore pontificum romane ecclesie post kalixtum
suscepit urbanus annis viij. post hunc pontianus annis vj. De
translatione beati Thome Vincentius Q Alexander iste legi
persem regem persidis gloriosissime uasse a cunis cum reduxit
victoria apud edissam sicut legi impressione beati thome apostoli sup
plicis siri imperauerunt ab eo ut mitteret ad regem indos et redderet
corpus beati thome cumulus Sicq trislatum est corpus eius de
indya ad edissam et positum in loculo argenteo quod pendet acatheis
argenteis inqua ciuitate ut ibidem scriptum est nullus hereticus potest
unq nullus malus nullos ydolorum cultor sed nec barbarus eu aliqn
male ponere equo augurius ero eiusdem ciuitatis meruit explm
manu saluator accipe hanc epistam legit puer baptizatus stans super
portam ciuitatis signa nō gens venit cui ciuitas cadet de qua lecta fuit

Q Quinta persecutio paganor

nare est ut pacificet aut vincantur aut fugiant tum ceteris apli gr̃ qd
verus est scripto saluatoꝛ. De martiribus huius temporibus valerius
Tyburtius cecilia et alij. ¶ Eo tempore valerianus qm desponsauerat be
atam ceciliam ex pcepto romanoꝝ gnẽ oriundam eius oratu una cũ fre
suo tyburcio post multa supplicia pro fide xpi decollant qui cũ duc
rentur ad decollandũ maximũ cubicularium pfecti almachius cognitis
ce huc precepto usq; ad morte almachius eum omnibus suis comissis
plumbatis usq; ad mortem cesus martirio coronat. Que beata ce
cilia mox tyburtiũ et valerianũ quos pia sepelierat in nouo sarchophago
sepelit. De inde ipa cecilia cum diceretur ut sacrificaret contemnit plus
gr̃ quadringentos quos sanctus urbanus baptizauit. Unde almachius
post longam altercationẽ missit eam magna bullicione concremari
in qua quasi infrigida aqua per diem et noctem ministris igne continue fa
cientibus exstitit et permanẽs inbalsamo iussa est decollari. Quam spicu
lator tercio ictu penitus penssit et caput eius non potuit amputare et
quia decretum erat ne quartam percussione decollandus adiret sic ca
nifici cruentem dereliquit que triduo supuniẽs et fideles confortans di
misit eis cuncta que habuit et sic cum sanctis urbanus inter collegas suos
sepelitur. Kalixtus pũ et calepodius. ¶ Eo tempore passi sunt sanctus
Kalixtus pũ et calepodius pbr et pamachius consul cum multis aliis
martyrio coronantur. ¶ Eo quoq; tempore passius est sanctus viba
nus pũ cum ariolino et multis aliis et eoꝝ corpora bestijs exponi
que tamen marmora honorifice sepelivit. Quricus et Julicta. Eo
tempore etiam sanctus Quricus et julicta post multa supplicia me
brorum diuisi sunt et ne sepelirentur diuisi ab angelo colligunter et
nocte a xpianis sunt sepulta horum passio celebrat pridie idus julij et
ait plinius vir qui in eadem custodia cum his vinctus tenebatur missa
alexandri presidis decollantur. Sancta martina. ¶ Eo tempore pas
sa est sancta martina sub alexandro imperatore que vere nobilis fuit
et decora nobili senatore gnẽ procreata hanc imperator iussit expoli
ari vestibus et gladijs carnes eius medi ex eius corpore lacerabant
pro sanguine post missit eam maquatuor palis extendi et fustibi cedi
et post mortuam fuit missa die nõ extra postera iussa est acriter
egredi membraq; eius cum spata missa sunt medi ac etiã mamillas
unguibus attractari. Deinde ut dissipentur feris est post tradita igni

ꝯ exposita Sed ignis stantes mox combussit de nde post multa ois
miracula et varia supplicia devollatur qua omib clerus romane cr
honorifice sepelunt. Imperator autem alexander eadie passus est
dolore cordis et carnes suas comedebat gemeb et dicens miser
mei deus xpianor qua nome tuu persecutus sum sicut fieri reddi
disti mihi factusq est terre motus magnus et ceciderunt eadie
ij et completumq est martiriu beate virgis marone pma die
mensis Januarij De doctoribus huius temporibus Hoc tempore
ypolitus et berillus hui arabie clari scriptores habentur hic ypo
litus scripsit in multos cmentarios s nevameron et in exodum et
cantica canticor et in genesim et in zachariam de psalmis de ysaia
de daniele de apocalipsi de proverbis de ecclesie de saul de phitonissa de
anticpo de resurrectne contra marcionem de pascha contra omes hereses
et quedam alia Eo quoq tempore vulpiano iterum consulatus huiusmodi
alexandri insignissimq habetur Tempa maximiani Maximinus
mortuo alexandro regnat annis duobus Cepitq anno dni ccxxxvj.
Hunc nos imp et ac hic post exortu mutatu sine tenamb aucte ab exer
citu Impi est electus hic pse alexandru et matrice manu eius xpiana
nam familiam sextam ecclesie persecutione insacerdotes et clicos
suscitauit Sexta persecuco migna tussi sunt pontianus Unde
rome pontianq epa qui urbano successit cum multis aliis martio
coronantur Ingressis tunc romanor pontifice legitur q pontianq
epa et ypolitus pbr ab alexandro sunt in Sardinia insula exilio
deportati Maximinus deniq in Impy sui anno xpompeyano ty
rano aquileye interfectus persecutionemq inter parit finem fe
cit Moxq pompeyanus et Balbinus frater eius usurpauerunt ro
manum Imperium et in palatio mox occidunter Cyriacus papa ci
vndecim mulibus urbenum. Post pontianum Cyriacus natione britto
sedit anno uno z iii septimanis hic sedem aplicam multo clero reliquit et
ideo clerus nomen eius de kathalogo romanor pontificum eraluit et ipe ci
vndecim mulibus martiriu que de Scotia et brithania romam veneran
qua et ipe uxore et cognatus aliquor ex eis erat iter arripiens dimis
sa fide apostolica Colonie Impante maximino pulsatus martiriu sub
it cum eis anno dni ccxxxvj Post cyriaci anthero natione gre
cus sedit mensibus xj eundem martirio coronat hic gesta martir

Sexta persecutio

diligenter anotatis exquisiuit et in ecclesia nrā condidit sepultus est aut
in Cymiterio Kalen via appia nō nōn Januar. Tpa gordiani ¶ Gordia
nus in regnum sublimat romanū Impat annis vj Cepitq; anno dñi
a. cl. mundi nā inq; et in hac adolescens pertho. natus supata cum victo
reuerteretur ad patria fraude philippi pfecti non longe a roma in fale est ne
catus ossaq; eius ad urbem sunt delata Huius tempore anthio sanctissi
beatus fabianus presidens romane ecclesie annis xiij iste cum deq.
tam loco cum animas reuerterentur et pñā defineto de eligendo pñm
omnis pplis loquēte vent mī eos rei exitum sane nolens et subito si
cut deus pandrat candida columba super caput eius de celo descen
dit et nē abomnibus pñā eligitur hic regiones domisit draconib;
vij Tradens eis vij dracones qui vij notarijs immerit et gesta
martyrū in Intetro fideliter colligēt hic multas fabricas fieri p
cepit per cymiteria. Porphirius phlosophus. ¶ Floruit eo tpe
Affricanus nr miter scriptoris ecclesiasticos nominatissimus et porphi
rius phūs et theotecnus phūs et victor sophista apud athenas
Tempora phylippi primus xpianus Imputor ¶ Phylippus post gor
diani regnat annis vij Cepitq; anno dñi a. ccxlv. audri neronis in
a. xo hic filiū suū philippum consorte regni fecit p̄misitq; eum ex
Romanis Imperatoribus fuit xpianus Regnantibus istis philippis
chiliadarus romane urbis expletus est annus ob quā causam i
miabiles bestie in circo magno necate sunt ludiq; in campo mar
tio thetrales tribus diebus ac noctib; pplo p̄grante celebri
sed beatus pontianus dictorum Imperatorū animis honorabilis
ostendit eis non debere ydolis sacrificare sed deo celi et
summo qui cuncta uerbo suo constituit et gratia sancti spūs ani
mat ¶ Hijs uerbum et alij et predicti Imperatores ad fidē
sunt conuersi et a beato pp̄o fabiano baptizati et confractis ydo
lis templum fundatus est subuersum miliqi de pplo baptismum
alacriter susceperunt. Hijs beati pontiani pater fuit Senator
quidam marchus nomine qui cū Julia uxore sua concepto filio pon
tiano grauida ad templū Jouis pretans munia venebat qui
cum introirentur quidam sacerdos templi arreptus a demonie
magnis clamoribus cepit eiulare. Ner mulier inquit cū gestat
in utero qui magnū hoc templū fundatus subuertet a gemmiet

deos eius quod factum vent ut p̄mitt hic autem pontifex sub decio martirio coronatur **Hama** ¶ Philippo ympatore interesse noleñ vigilijs pasche et cōicare milleris restitit pp̄a fabianus nec p̄misit donec confiterent̄ para sua et starent inter penitentes **Tempa decij** ¶ Decius regnat post philippum anno vno et mensibus tribus · Cepitq; anno dñi cc lij · mundi uero vij · et pbi · Hic expānoma in inferioribz dalmatie fuit natus qui cū philippum phm̄ prem et filium interfecisset ob odium eorum xp̄ianos septimam mouet persecutionem **Septima persecuo** ¶ Demq; post multoz sanguinis effusionē cum filio suo quem cesarem elegerat in medio barbarorum interfectus regnū cum vita perdidit · **De martiribus hoc temporibus fabianus p̄ū** ¶ Sub hoc decio fabianus papa in urbe romana est martirio coronatus xiij kl̄ februarij **Alexander iō solomitanus epūs** · ¶ Alexander ierosolomitanus epūs cum de vinculis ad tribunal et a tribunali ad vincula traheretur seneo inter tormenta defecit **Sancta Agatha** · ¶ Ea tempestate Agatha virgo exurte catharnensiū nobili gnē pulchra corpore decus colut in omī sanctitate Seneschallus Sicilie noīe quintianus tradidit eā cudam meretrici que habebat ix filias consimilis offici ut eius animū imutarent quam nolentē xp̄m abnegare nisit quintianus suspendi in equleo et torqueri in mamilla et diu tortam absoluit Ex hinc nisit testas ignitas et carbones ignitos subponi et ubi in dam agatham voluptati post missā meracē orans ingrauit ad dñm et mox angelus attulit tabulam marmoream cui ad caput eius ponens oratq; mea scriptum //Mentem sanctum spontaneam honorem deo et patrie liberationē quod sic exponitur mentem sanctam habui spontaneā se obtuli honorem deo debit et patrie liberationem feci quintianus pergens inuestigare diuicias eius est subuersus **Septem dormientes** · ¶ Eo tempore apl̄ Epheso septem xp̄ianos s maximianus malchus martianus dyonisius iohannes Serapion et Constantinus deripi tormentis minas in montem excelsum ne sacrificarent se cessisse et quadam die cenanti sedentes et colloquentes inluctu z lacrimis subito sicut deus voluit dormierunt deinde autē sicut nisit ob ipsius inquia erant obstrictum ut ibi fame z inopia morerentur qd̄ ministri fecerunt

Septima persecutio

Sed duo vpiam eorum martrum desculentes caute mē lapides po
suerūt ¶ Item apud lamosacā petrus post maxima tormēta
gladio necatur et meuitate trovada andreas ⁊ paulus lapidantur
et cum eis dyonisia gladio est necata ¶ Eo tempore duo reguli
abdon ⁊ semen apud urbem cordulam capti romam vincti ducūt
iubente decio et per theatrū ad eos duos leones : ut⁹ ursi immittūt
qui eī sanctos non tangerent sed potius custodirēt necatis meo gla
dio cecidunt et triduo ante simulachrū sōl' insepulta iacuerūt quos
tandem quidam dracones in domo sua sepeliunt ¶ Item iussu decij
per promotū consolarem tuscie sancti secundianus prefectus vn
anno ⁊ marcellianus post immā supplicia demq; decollant et in
mari papitatu tandem inuenti ut⁹ dns augustū sepelūnt in loco
ubi fuerant decollati ¶ Item sanctus triphon puer in sansbadi
noē ciuitate post multa miracula impante decio in viterna ciuitate
sub prefecto aquilino post diuersa et quasi incognita supplicia ut⁹
non maij martirio coronantur Ex martyrologio ¶ In ciuitate pgē
panphilie celebrandū natale sancti nestorij epi ⁊ martir ¶ Ter
xvij kl' iunij apud persidem ciuitatē cordula sanctorum olimpia
dis et maximi martir ¶ Item pridie kl' iunij apud lambesitanā ur
bem scōr mariani leonis et iacobi diaconi sociorumq; eorū ¶ Item
pridie kl' iunij rome via apia scōr ticalenti et pthemij eunuchor
qui vinis cubicularijs et alteri pmitenti fuit decij cesaris ¶ Item
vj⁰ non iunij apud arelatū ciuitatē tuscie sanctor pgentini et lau
rentini fratr ¶ Item vij⁰ idus julij meuitate cire tirro pa⁰ scōr
anathalie et andauis ¶ Item vo kl' nouembr apud cesaream ca
padocie sanctor germani theophili cesarij et vitalis ¶ Item xvm⁰
kl' decembr apud alexandriam natale beati agathonis martir
¶ Item xix⁰ kl' januarij alexandrie scōr martirū hermis arsenij
vsidori et dyoscori pīi ¶ Item pmo kl' januarij rome sancte
victorie virginis ¶ Item iio kl' januarij apud antiochiam sancte
sanctar virginū et Hugo floriacen ¶ Demq; non possumus euol
uere quante multitudines hmoi persecutionib tpe indefinib et i
montibus tantarum fame sitis frigore langore latrombus ⁊
bestijs sunt consumpte Vincentius ¶ Eo tempore dyonisius
Alexandrinus Epūs floruit qui de diuisis diuisos libros scripsit et

audiror exeuit origenis **Heresis novatiana** ¶ Eo quoq; tempore novatus Romane ecclesie pbr exeuit aquo hēsis novatiana nūcupat **Tempa galli volusiani** ¶ Gallus hostilianus cum filio suo volusiano post decium patrus regno impat vix annis duobus. Cepit q; anno dñi cc. lui. mundi vero mmmcc. xpōs **hugo** ¶ hunus regnum cum floreret mitio et quieta ei ex sua cederent sanctos viros qui pro pace et prosperitate regni eius dñm supplicabat pstq; cepit sed exorta persecutione exorta est ultio xpiana nois violenta et usq; ad profligendas ecclesias edicta ederet eatenus mirabilis morbor pestis extenditur ut nulla fere provincia nulla civitas nulla domus fuit que non illa gnāli pestilentia sic corrupta atq; evacuata ipi vero impatores per emilianū simul occisi. Post fabianū ppām Cornelius sedit annis ii. tpibz galli et volusiani ut dicat Ieronimus liber tamē Romanor pontificū dicit cum passim fuisse sub decio decium autē constat ante gallum et volusianū impasse Sed dicat hel manduſ gallum vocatū fuisse et sic hoc binomis fuit **Ieronimus de viris illustribus de scriptis cornely et morte eius** Cornelius Romane urbis epūs ad quem extant vne eple epām scripsit eplam ad flauianū antiochie ecclie epm de synodo Romana et vtalica t affricana t aliam de novatiano et de hys que lapsi sunt Tertiam de gestis synodi Quartum ad eundem flauianū valde prolixam et novatiane hēsis causas et anathema continentē hic cornelius plumbatis et flagris cesus cum xxxi militibz per cum comissis in faciem ydolorum spuentibz decollatur et xvii kl octobr inscripta in pxta cymiterium Callixti in harenario via ap̄ia est sepultus hic tpi bus suis rgnantib aquadam matrona corpora aplor petri et pauli de catacūbis leuauit noctu quidē primū corpus beati pauli corpus autem beati petri beata lucina leuauit et posuit in predio suo in via osh ensi in loco ubi fuit crucifixus in loco beator epor in templo apollinis in monte aureo in vaticano palo neronis vi kl Junii **Ex martilogio** Rome via tyburtina natale sancti Justini presbiteri xv kl octobr celebratur **Tempa valeriani siū decij** ¶ Valerianus cum galieno filio suo qui et decius impat annis vi et valeriano mortuo decius solus impat annis viii. Cepit q; anno dñi cc. lvi. a mundi vero mmcxxx **Octava persecutio** ¶ Hic etiam in xpianos psecutiones exercuit.

pestilēs mag

Hūj persecutio :7

vnde dei iudicio valerianus captus a rege persarum ignominiosa apud eum
consenuit seruitute Galienus uero cū mediolanū migrare vellet annu
tibus suis comprehensus gladio est occisus ¶ Post cornelium ppm
presuit romane ecclesie luctus annis hic natione romanus
ppno quidem in exilium missus post mortem dei ad suam ecclam est reuisus
tandem iij° non· marcij acepite truncatus est hic precepit ut duo pbri
et tres diacon in oi loco epm non deserent propter testimoniū eccle
siasticū ¶ Post lucium ppm Stephanus natione romanus sedit annis
vij· hic constituit ut sacerdotes et leuite uestibus sacratis missa cele
brare non uterent nisi in ecclesia cui hic missam celebrans missa sede
mcepridius decollatur ¶ Post stephanum sixtus apud athenas natus
sub galieno qui et decius sedit annis ij hic sub decio cum felicissimo
et agapito vnā sub augusta martyrio coronatur De Cypriano
martire et dictis eius ¶ Horum imperatorum temporibus beatus
Cyprianus martyr post diuersum exilium reuocatus in urbe missus asta
sij proconsulis decollatur hic fuit gne affricus et Epūs carthaginen
Scripsit autem de duodecim abusionibz seculi li· j· Ad donatū de gra
dei li· j· de lapsis li· j· De alcatoribus li· j· De vnitate katholice ecc
li· j· de oratione dnica li· j· de mortalitate li· vnū de opē et elemō
li· i· De bono patientie li· vnū Ad demetrianū li· vnū ad fortunatum
li· i· Ad quirinū li· iij· De laude martirij li· i· Ad anthonianū li· i·
Ad fortunatū li· vnū Ad ecclm li· vnū De sacro calice li· vnū Ad cor
nelium li· vnū De duobus monabz li· vnū Eplas quoq; plures ad diuer
sas personas de quibusdam eorum hic puncta inserui Cypriamus
de duodecim abusionibus seculi ¶ Duodecim abusiones seculi st'
h Sapiens sine operibus Senex sine religione Adolescens sine obedia
Dines sine elemosina Femina sine pudicitia Dns sine virtute Chris
anus contentiosus pauper superbus Rex iniquus Epūs negligens
Plebs sine disciplina Populus sine lege sic suffocatur insticia · Au
ditores enim doctrine dicta despiciut cum predicatoris opa aprdi
cationē verbis discrepare conspiciūt Nec vnqm fit efficax auctori
tas predicantis nisi cum affectus corporis cordi assistit Nam et ipe
doctor si in amore vitiorū lapsus fuit alterius doctoris medicame
num sub vulneribus pupendit · Cauenda sunt homini miseratio
duo q cor ipius mictādo inqn̄ neteraseiūt Cor· s· et lingua Cor eis

semper nouas machinari non desunt cogitationes et lingua impie
loquitur quicquid cor machinatur fingit. Sicut autem iuuenibus sobrie
tas et mora perfecto requiritur ita ab adolescentibus obsequium
et subiectio rite debetur. Vel quomodo honoratur in senectute ap
paruit qui de saplme labore in adolescentia sustinuit no dormit in
thesauro suis qui pauperi prodesse potest. Sicut enim omnes bonas
mores prouenit et custodit in uir prudentia. Sic mfemina cui
cos actus mutuo fouet ac custodit predicta. Ite. Tria mihi
oportet habere cos qui diligant. Terrore. s. ordinatione et amore
scire autem te mihi quis q sicut methrono hoim primus est con
stitutus hic mi primus primatu est habitura. Idem in iuuectura cont
aleationes. Alea diaboli uenabulu est et delicti uulnus insa
nabile. Ibi diabolus presto est ad capiendum subiectus ibi perfidia
falsa testimonia mentis furta. venale pudicu colloquiu serpentinu
illic rabiosa amicitia fraternis discordans. Illic comitia et seua
audacia fera impatientia possessionu amissio aleatorum pectora ne
quicia. O manus crudelis et ad predandu sua armata. que bona par
ta et opes auorum sudoribus quesitas ignominioso studio dilapi
dat. Alea est alicuius mali supplantatio amici que nec lucrum
confert sed totum consumit. Vnc deinde pauper fuit. hinc ira
consumptis omnibus suis rebus. munis pecuis sobrium. hinc
patrimonia sine ulla fori calumpnia amittit. O quales sint fide
les ut quos nemo persequitur ipi sepius mundia persequantur.
ut patria sua hereditate priuantur. Illic quidem qui hoc inuenit p
inuicit instinctu diaboli qui cui suis artibus adimplent abomi
nationibus se colendum et sibi sacrificandum constituit. ita qui
uellet eius studio adherere non aut manu intabulam porrigat
nisi eius actori prius sacrificaretur. Quamuis aut quicunq; ea alea
tabula ludis licet no sacrifices tamen legis eius facinor. Preceps ea
Sed et huiusmodi tibi nome est. et in uacuu sumis quod quod
ad sacrificiu demonu pertinet. Nec amicam tu xpo habere poteris
qm eius inimico amicus es. O quales aleatores demonica qui in
sanitu puerant maledicut. et diaboli caliginе deorbati sibi inuicem
manus inferunt. Inuicem se deuorent. et parentu oriundi
turbis pietatibus dehonorant. et qm iam sepius uincitur. turpius

g aleatores

de aleatoribus

Nota bene

adnocentius studiu suadente diabolo dicatur. O arb infesta studen
tibus studiu lubricosum quod non diuicias sed meditate et m
opiam prestat. Ipso igitur no aleator sed ipsianus/ pecunia
tua assidente ipso. spectantibus angelis et martiribus super
mensam dom spargie/ et pauperibus diuide/ diuicias tuas ipso
comitte et artem domini imitare/ que non perdit sed pocius
acquirit/ sit tibi cu pauperibus cottidianus ludus Alea non lu
deris/ ubi ludus nocius e et crime mortale/ ubi demens sine con
federacoe/ ubi ueritas nulla sed medacij malicia/ extraihe caligi
ne inimici ab oculis tuis/ et post ista tria manu tua a diaboli
sacrificijs Vincencij hic cpriamus et pl de deos id e tarillo me
tropole non fuat ꝑ de alijs credo dcm et ome genus ludi gsle
sub alijs comprehendi. De martiribz huius tpis lucij ppe Stephani
ppe cpi ppe ꝑsub alexad Hi dassi sunt sub valeriano lucius ppa Stepha
nus ppa et cypriamus carthagin epus ut prmisi Item sancti ꝑsub
alexander et malchus apud cesaream palestine sub iniquo iudice
traduntur bestijs deuorandi Martinus quoq; psbiter romanus et
miles ecclesie ibidem sub eodem iudice decollatur. inter epos vero
eximius clarior et meritis fidei maior meo iudicio Optimus
vir Ro urbis senator de gente regio qui cu ducti martirij mar=
turio interesset ipsiam se asserens et subiectus humo ꝑ ut cada
ueret martirib extiper primus decollatur. Fructuosus Eo tpe eccle
sie sub imperatoribus et Emiliano preside passus e apud tarraconia
sanctus fructuosus epus cu suis scilz augurio eulogio dya
conis ix kl febr. Sanctus mellen Eo tpe sanctus mellemus
nacone britto Romam veniens ut patrie tributu solueret a
Grassano ppa baptizatur. tandem nutu dei factus Rothomagen
epus ꝑ multa miracula queuit impare hunc festu celebratur
vi kl nouebrib. Primatus Item passio sancti primati gerdby
morties epus vi kal septembrib celebratur. hic ab alemannis
Romanis et rei publice rebellantibus et ad mortem graucie de
nersem confluentibus diuersis penis generibus cruciatus
non multu post migrauit ad dominu. Basilia Eo quoque
tpe Basilia nacone nobilis p beati eugenij confessi cu ptho
et sacmeto emuchis eugenie doctoribus decollatur. Beati

Eucrema. Eo quoq; tpe bēa Eucrema de cuq et cōuersione et vita temporibus aurelij cōmodi plura scripsi sub pbis Drane templum ubi ducta fuerat ut sacrificaret fimditus euertit Vnde ip̄ator ubz eam sxo allicatam in tyberī precipitari Vndeq; ruptis vinculis ambulans sup aquas illesa extracta mittitur in formacem mox extincto calore illesa permansit postea et cū missa in carcerem tenebrosum per biginti dies subtento sibi omi lumē et cibo ꝙ saluator ei apparuit de cuq manibq panē miuei candor ꝙ accepit dicens ei eodem die te in celestibus recipiam quo ego ad terras descendi Ipso ergo die natalis domini missus est speculator in carcere ut eam decollaret cuq a ypolitis sublatu postea est non longe ab urbe ip̄o predio ubi multorū sanctorū corpora ipsa sepelierat

Pontiq; Item beatus pontius de quo temporibus philippi mentionem fecimus ptale transiens urbem sub iuge alpiū ꝑaul pervenit stetam nomē cimelam ubi claudio presidi pontatus ꝑmo in ecleo est distentus post duobus ursis exp̄ositus ut si eorum ductores devorant beatū pontiū nō ledentes Deinde in ignie positus illesus ita crinit ut eius non vereret fimbria vestimenti Denicq iussit eū decollari et ea hora qua decollabatur claudius arreptus a demone suffocatur cui anabio assore ut ni moneto tpis ambo pariter expiraret hyuq; aut martiris pontii celebratur passio pridie ydus maij Et martilogio Sub valeriāo et gallieno cui ductus est decius Rome via lecutima corone multitudi et quas pro confessione vere fidei papure meruerunt ydq; ianuar

Chiliū et sanctorū basilij et zenonis Item vi non marcij Rome via latina sanctorū martirū sanni et basilij Item pridie ydus aprilis sancti zenonis epi qui inter protollab tempestatis veronensem urbem tenuit Item nō kl maij mundia apud orientem cyloma Agapiq; et seruimus Natale martirū sanctorum agapiti et seruli epoꝝ cū quibus passi sunt emilianus miles et ciula et anthonia sacre virgines

Martina don. Item nō kl augusti apud affricam civitatem luparia sanctarum virginū martinē donatile et se qui attecto et felle ꝑmo potate deinde plagis acerrime cese et eculei extensione cruciate post

ad bestias proiecte et illes· nouissimo sunt gladio ingulate CCC
Martires Item nonj kt septembris apud carthaginē cc martirum qui post diuersa supplicia in clibanū calcis ardentis sunt demersi ex quo eaā candidatus ille exercitus btōr massā candida meruit nūcupari Tempa decij Galienus valeriani filius qm dictus ē decius post prem sibi regnat annis septem De martirijs hiuj tpis Sub hor btōr polycronius epūs in babilonā est captus cuj lingua decij iussit abscindi· post iussit os eius lapidibus cedi· qm dum cederet2 spūm emisit· xpi kt marcij Ea nocte duo abdon et sēmen reguli ante muros babilonie sepelierunt corpus eius Ea tempestate vemēte decio in Cartagine cordulam pmemus pbr· post varia tormenta cū in multis alijs martirio coronant2 quorū corpa dicti abdon et sēmen sepelierunt in pdio suo x kt Anj hiuj abdon et sēmē iuuenes passos sub decio impatore nō ante ictū et ibi eorū passionem scripsi ut michi videtur scribi melius hic debent ppter istos hic passos quorū corpora sepulture tradiderunt Syrtus Eo tpe quoq; syrtus ppā er decreto valeriani pfan· qm sacrificare et rēnuit cū felicissimo et agapito decollatus· Sancti laurēcij triduo vero post martirū kt syrti sanctus laurētius decio p̄sentatus est qm iussit eum cedi sarpiombus post iussit eum plumbatis diutissime cedi· Deinde iussit ut os eius lapide cederetur· deinde magistri iussu decij crucem sup craticulam ferream distenderunt et prunis subpositis cū cum ferreis ferreis compresserunt Cum diu assaretur letus ait decio· miser assasti vnā partem citra alia et manducata et gratias agens emisit spūm Cuj corpus ypolitj et iustinj pbr· sepelientes aromatibus condierunt Ypolitus Post triduū ypolitj cū tota familia eq valeriano prefato pnitat2 et valerianus pōnte ypolito cordulam mitrem eius usq; ad mortem fustibus cedi fecit et alios omnibus decollatis· ypolitū p pedes ligatis ad colla indomitor equor p spinas et tribulos tracti iussit sicq; gratias agens ypolitus exspiravit Gregorij et theoderici Huj temporibus decij floruit gregorius qui primus theoderici dictus est tesarei ponti epūs origenis discipulj hic plura fidedigna scripsit et miracula

clarui[t] Pauly ꝓmꝰ hemita Eo quoꝫ tempe ꝓmo heremita paulus claruꝫ miraclis in dño queuit que duo leones sepelierut eumdē ad anthonū heremitā tamquā mercedem acepturi et mor anthonius depōsito corpore efossa desup humū cōgregantꝫ in tumulū et more exposuit Tempa claudy Claudius pꝫ decimpat ambitere duobus repitis anno dñi cc lxxi ꝯ aymodi vero mꝰ cc xxx mꝰ Et Victo martirio coronato dnm sub Romae ecclesie presidet annꝭ vj Quirinus Passus est autē Rome eo tpe sanctus quirinꝰ dñꝰ tat aprehis Et Hyppiam Eo tpe comuit co cōs et plꝰ ꝯpianos quos misit ex muros porte salarie ducibꝫ in amphiteatro mclusos a militibus interfici quoꝝ corpa sepelierunt btis dyalibus et martha vxor eius qui venerunt de pride patꝫ roma cū duobus filiis ut orarent quoꝝ corpora post diuersa supplicia sunt incensa ut tarerent sepultura Sed matrona quedā nomie felicitas corpora eoꝝ semiusta rapuit et in suo pdō sepelluit Aquitha vero de puteo in quo proiecta sunt leuata eis inferm tit febri Cesarius Eo tpe sanctus cesarius dyaconus ex assiecta vemens apud terracinam ciuitatē campanie iussit leotu consulari vna cū iuliano in sacū missus et in aquā mersus martiriū cōsumauit quos Rufinus sepelluit iuxta ciuitate Tractā plꝰ ciuitum Item Rome celebratur natale plꝰ militū vnꝰ tt nouembris qui sepulti sunt via salaria inter quos fuerunt nnōr milites ꝯpi Theodosij lucaꝫ marthus et petrus De gestis et vita pelagie Eo tpe pelagia meretrix ꝓpter peccata p dñm Ihm Antiochie ciuis artissima duxit vitā hec pelagia pre sua pulchritudine dea ē margarita que cū baptizaretur ppt ei diabolus quid mali fecisti pelagia dnā mea margarita quid tibi vnqꝫ male feci nō ne te lapidibus preciis ornaui nonne te auro et argento et ciuctis diuicys cumtam diu mchi in quo te vnqua contexisti et tibi suauissima tm̄ neme derelinquas ne opbriū efficiar hec ille ꝓtenꝫ se signauit et statim suo diabolum effugauit Terra duc gregatis ꝓ seruū sunt omēs diuicias ad consiliū epi mchi ut sibi retinens pauperibus erogauit et mutata altera nocte fugit et via sinens pelagium se uocauit et ierlm veniens in monte oliueti cellam intrauit Epūs vero pdictus ibi veniens eam nō intelligens pelagiam sed pelagiū ex pte dñi sm̄ saluauit et mistans omēs alios mōchos cū audisset fama pelagij rursus ad eū redyt et cū se uocati nō

responderet apiens fenestrā mortuū inuenit et cōsolati mōchi
cū epō ierosolomorū pelagiū de cella extrahentes et sepelientes
femas muneruit et laudantes deū in loco mundissimo posuerunt
De imperio qntilli Quintillus frater claudy impator leo
defuncto ab exercitu est electus et in solio sublimatus qui vi die
sui impij octubrit De impio Aureliam Aureliamus post
post quintillū impat ānis v et ajens vr cepitq; anno dm cc lxxv
in. Mundi vero mmm cc xxxv Iuxta florid. Iste fuit vir
industrie militaris experti[ssi]mq et gothorū gentem duris plus
profligauit diacroneq; romanā antiquis tm[m]is stabilauit et syria
totam receptam sibi vendicauit vnde cū magna gloria rome
triumphauit et postmodū cā mur[os] fir[m]ioribus cinxit hic post
neronem nonā psecutionem xpianis exercuit Sancta columba virgo
Aurelius cū aduersus xpianos psecutionem mouisset fulmen
iuxta eū cecidit comitesq; eius obruit at nō multo post inter
constantinopolim et heracleam i agro floreo vie veteris e oriūs
aperto domicilio ppā fulm[in]e p[re]sidet romane ecclie ānis iij post
eū diebusq; annis j Eusebius v psecutio Aurelius cuncta
tem hieronimi mgr[es]sus beatā columbam virginē iussit decollari
prius tñ ianuar[ias] eo tpe beatus sāmarg luctans pedibus et ma
nibus ad ferreos sectos cesus galea ferrea eius capite e amissa
et in ignem postea euasit illesus post missit aurelianq; eū ad sapi
tem lugari et sagittis peti qua vna a dextris et alia a sinistris
fugiens vna migressa selim imperatoris exercitum eū et hinc denuq;
decollatū rapuer[unt] ecia per pedes vt v deportauit passus e aūt
in[ter]uitorio trocen v kl februar[ias] Horoi[us] q; eius anima nomine
non post longū tp[u]s post longam peregrinatione et varia in
varietate anno vite sue vlx migrauit ad dnm ad milianū iuxta
trecensem ciuitatē eo tpe beatus patroclus vir nobilissimq extra
ciuitatem creatissima habitatorem habens precepto Aurelianj decolla
tur vj kl febr[uarias] Item sancte speusippus et eleusippus et meleusippq
post diuersa supplicia lincton p quadratū p[re]sidem vj kal febr[uarias]
martirio coronantur Item apud dimonē beatus benignus p[re]sbr
post multa miracula atq; supplicia iussu aurelianj verte ferreo
tollo grondit[ur] et lancea kl nouebr[es] crudeliter p[er]forat[ur] Sca per

lxxxvii

ſcauconē btūs prīsbus cū multis alys in loco qm vocatus diat²
decollatur cuius capud quidam capiens nupti antio siodarum
cū ipō capite decollatur. hoc capud btūs thermanus antisio
dorēn epūs post annos c. l. repiens dum inty detulit ad locum
qm adueniens differt mr̄ in liatribus ſ. ad castrū eusdem sancti
prisci noīe mutuatū. ¶ Eo tpe passus est sanctus andochius
cū sorgs suis in ciuitate aurelis prīte aureliano. ¶ Eo quoq; tempes
tate sancti symphorianus sub auctustudunē martirio coronatur
Eo tpe puer vij annoz² agāmes noīe erat in cesarea capedoce
qm in monte ubi erat silua densissima secessit ibi cū mirabilis clar
uit intuitu ut bruthis animalibus imperaret hic iussu alexandri ppsidis
suspendit² et torquetur post in camino ignis missus ē. deinde best
ijs seuissimis exponit² cui leo dixit. o natura horis spūs sancto
coopata ecce tui causa coctor ab angelis coīe naturam lagui
et astantes statim lambunt. sed solutis precibus iussu sancti agame
nis euasit tandem martir lapidibus coopertus manens illesus
ab angelo de celo vocatus emisit spm̄ huius natale celebratur
vij kl septembris. ¶ Hoc tpe passus ē puer octapetus Rome
presidē anthiochio qm iussit primo cū p qua⁰ dieb suis cibis et
potu in carcere trudi. deinde primas ardentes supposuit eo
pom et post hoc furiis ceterrimis fieri ipm̄q; martirem nudū
capite deorsum suspendi et post dies qua⁰ ibi inventū illesū
Deinde iussit eū exponi et aqua buliente in eo ventrem
mitti ſ eam fricida semiebat. Hic pūses exercitus ex illa
ptm̄ exierunt qd audiens Aurelianus iussit eū exponi leon
ibus qm pedes eo lingebant. ministri eū vero rapuerunt et no
longe ab urbe puestina ductū gladio prosseruut. vij kl septēbr
Sub aureliano ꝙ passi sūt sancti felix pbr̄ et fortunatus et Achi
leus draconos quos nutrierat hyrcheus luctuosos epūs ad urbem
valentinā Rome nr̄i pdus aprilis natale plurimū martyz ce
lebratur quos stūs alexander ppā baptizauit cui in carcere tenet²
hos aurelianus luctatis adossa pedibus in curru raptari fe
cit. hec tame machia referenda fuit ad aurelianū ysaurice passio sancti tamōis et martiris et filij eius. Item

kl̄ jun̄ij augustodyno ſcōr̄ Reuerian epi̇ et pauli p̄bri tu alijs
decem ¶ Item .vo. non̄ julij tuntate clusina martr̄ ſcōr̄ prene
dyacom et musiole nobilissime matr̄e ¶ Ide pridie non̄ augusti
Rome via latina passio sancti Tyrulli ¶ Item vj̄ idus decembris
Rome natale bi̇ eutichiam p̄p̄e q̄m rexit ecclā anno ſ̄ et sub
aureliano martirio coronatus sepultus ē in cimiterio calixti q̄
et ip̄e p duſa loca tricētos et xly martres sepeliuit ¶ Item
.vo. kl̄ aprilis Rome via appia passio sancti Emerenti trbni et
machutis ¶ Item kl̄ aprilis Rome passio ſc̄e theodore que se
pultra ē iuxta fratrem suū hermetem martirem via salaria
sed credo magis sub aureliano consulari spam passam ¶ Item .vo.
idus jun̄ij Rome via aurelia natale sanctor̄ basilidis tupodis
ogadalis et alior̄ pr̄ martr̄ sub aurelia no imperatore passor̄
p̄side placidone ¶ Pa ratii floriani ¶ pbi tucullini eucthoua?
¶ Tacity post aurelianū imperauit mensibus vj quo apud pontū
occiſo obtinuit florianus imperiū diebus lxxvj. hic q̄ apud
tharsim interfecto regnauit probus ānis vj et mensibus iij
Cepit anno dn̄i cc̄c lxxvj̄ mundi vero iiij̄m cc̄ et xly Tandem ap
ud sirmiū militari tumultu ē nectatus ¶ Post eutichianū tem
pus Rome ecclie p̄sidet ānis xj Hugo hereſ manicheor̄
oritur ¶ Eo tp̄e fuit quidam manes tp̄e pſis ac nomine
acer vita vi cū moribus barbarus qui ſm nomē suū imanes
se pactiū vocabat Ab hoc diffusa est hereſ manicheor̄
ponens vnūſquemq; qui asserebat duo principia esse vni bonū
et alterū malū vni lucis et alterū tenebrar̄ Cū ois̄ crea
tura bona sit p̄ naturā ſ̄ dum fuit viciata fit mala ¶ De im
perio Kari et filior̄ suor̄ Karinus Karus narbonensis pbo
succedit et imperat ānis ij Cepit anno dn̄i cc̄c lxxxij̄ mundi
vero iiij̄m cc̄ et xlix. hic cū filiis suis Karino et Numeriano
q̄rtes regnū ferre et adbellū pthicum p̄fectus in castris fulmi
ctu interijt et Numerianus cū ob dolorē lectica vehere
nō ſp̄ḍs archij sui sui interimunt Carinus q̄ plio victus
apud margum occiditur ¶ De martiby maurus ¶ Sancto
maurus monachus Rome venens ut corpus petri vi
taret sub Numeriano et Celerino viris Rome p̄fecto vj kl̄
septembris actione martirio cōsummauit ¶ Eo tp̄e Basillus

anthiochenus epūs ꝓnte Numeriano apud anthiochiam post
multa supplicia cū tribus sub puer᷑ decollatur Crisanty et
daria Eo tpe sanctꝫ crisanctus cū darea puella pulchra et no-
bili quā desponsuerat Rome martirio coronatur hic ussu tribū
claudij crudis nervis astringitur post missus ē in sippū nouū
et nodosissimū Deinde excoriantes vitulū recens corio medium
inpleruit Crisantum ponentes eū adsolem ꝯ ethyme posuerūt i collo ei⁹
cathenas ferreas et eū in obscurissimo loco clauserūt post fustibus
tenditur et nop virge reperiūt ut plume mollesce qd videns tribuꝯ
claudius cū vxore sua hylaria et xxx militibus baptizant et claudꝯ
ussu Numerianꝫ proiectus ē in mari Sasn vō et mauriꝯ cum filꝫ
cū dictis xxx decollantur Interea Crisanctus ferreis pūs in carce
ubi domoꝝ stercora deferebant darea vero in plō ponit᷑ contube
rnio meretricū adquā leo de ampliteat᷑ fugiens nutu dei ē ꝯfug
sus et eam defendit a volentibus ipam violare Deinde ipa daria
in ferules suspendit᷑ et lampades cum lateribus applicantur ꝯ Deinde
Imperator ussit ambos in harena poni et lapidibus obrui et sic de spi
ritum reddiderunt Ꝯpa Dioclecianꝫ et maximianꝫ ꝯ Dioclecianꝰ
xpianoꝝ psecutor xix impat annis xx cepit᷑ anno dñi ccc lxxxvi⁰
mundi vero mmᵃ cc ꝯ l hic dalmatia scribe filius imperator electus
stratum aprum in gręe multū pauit uranꝫ sme scelꝫ suo Numeria
nū imperatorem interfectoꝝ hic ꝓmꝫ causa fe ut deū adorari et gremiꝫ
uestibus talaribus inseri ussit Cū aut eū omnes imperatores i medio
iudicū salutarentur et nullꝫ nisi clamidem purpuream a priuato
habitu haberent karinū et Numerianū fratrē apud damathiam
placidissime defendente bello difficili supant et eripiunt hyb aut diebus
amandus et helmandus in gallia colla rusticoꝝ quos bagaudas vocat
multitudine premebāt tumultus excitauerunt unde dioclecianus
maximū herculi quondam cū militione suū cesare fecat et in gallias
destinant qui facile agrestes homines inpitam multitudinē confugaꝝ
virtute coercent militari dioclecianus vō multos impio rebel
lantibus hinc maximianū et herculianū ercesare augustum
et regni sortem statuit Constancū vero et maximianū galeri
um cesares fecat tradens constancio theodoram maximiani her
culi pulchrā et maximiano galerio suam filiam valeriam quoꝝ
constancio ex theodora vi liberos habuit constatinū magnū fratres.

hic constantius cesar in gallia primo pelio ab alemannis profligato exercitu suo vix ipse surreptus e. Sed aut sibi secuta est secunda victoria nam paucis horis cesa referuntur lxx milia alamannorum et marimanis Auctus quinquennia nob in affrica prodomuit Diocletianus aut moderata victoria versus alexandriam arreptus dedit egyptum totam prostratam subdit **Et persecuto iuxta flo**
Eo tpe dum prosperis meremetis ecclesia ubiq; p orbem dilataretur et crescet subito turbo persecutionis meruit Nimo igit Diocletianus vir prositus e eius edictis ut tecta que in urbe erant ecclesie usq; ad solum dissiparent et sacre scripture ubiq; cremarent Omnes qui in ecclesiis perant in vinculis ponerent ac de inimicis exquisitis supplicijs vindicare cogerentur Bacchabant enim omnes ecclesiarum principes et sancti clerici nec non et ceteri nobiles et ignobiles breue q; pene tanpus femine et pueri uta p multa trudie cotidianis carceres repleuerent **Ex libro pontificum** Hac persecutione post gayum marcellinum pontificem urbe roma nacione romanum annis vno mense vno tpe tam magna fuit persecutio ut iuxta rex dies xxv milia hominum pmixtis serui p diuersas penas martirio coronarent **Ppa xxxvi**
Huic sanctificat cognitur Hic marcellinus tus ductus est ut thurificaret quod et fecit Sed post paucos dies penam ductus a Diocletiano p fide ihu xpi claudi et sub capite detruncato quoq; eius corpus iussu Diocletiani diebus xxxv in platea iacuerunt ad exemplum xpianoru Exinde collegit ea marcellus psbr cui presbyter Draconibus et vi ut aiunt sepelunt **Vacat ppatus annis septem**
Post hunc vacauit ppatus annis vii mensibus vi et diebus xxv Exinde in ppatu successit marcellus natione romanus sedit annis vi Diocletianus et maximianus post stragem inimicabilem ad humanitatem et clementiam se conuertunt edictisq; primapale promulgant ut nullus xpianoru subiret interitu Sed omnes xpianos se offerentes dextris oculis ferro puarent eis de miq; cauterio adustis et sinistro pollice cauterio debilitato per singulas quasq; prouincias in eris ferri atq; metalla uel operis uel pene gratia deportandos Denique Diocletianus abnuens erepti Diocletiano maximiano ut simul pace puram imperiumq; deponerent et cui in re publica agitur ipsi i priuato habitu consenescerent Et sic una die Diocletianus apud nicomediam maximianus vero apud mediolanum deposuerunt imperium Et

post maximianum cōstantino nōdum imperatore ꝓter insidias quas ei moliebatur massilie ē depressus et extinctus dyocletiani vero salonie ē defunctus **De martiribus hꝫ tpis Mauricius et** Hebron lectio vi dr Erat in illis habebat stipatu Mauricii et socios suos eo qd' dys sacrificare renuerūt iussu maximiani decollant² qm post longu tempus theodosio augusto ep̄o revelati sunt in honore ap̄z fidelis basilica cōstruxerūt Eo tpe apud colonia urbem rheni fluui sanctus cassius et florentius cū sociis suis decollant² unde ꝑsecuto res venerūt usq; ad campos colonie et sanctu Hereonem cum ait et xviii sociis interemptu in puteu ꝓiecerūt post sancti victorini ait et xxx sociis occisis in locis palustribus ē submersis hoc trium martiz cū sociis suis colomensis ecclesia una die ꝙsuevit celebrare festu ꝑ pdus vi octobr̄ sed tamē dubiu ē an die uno ut pluribus eoru martiriu sit copletu **Victor cū alys** Sub maximiano vo passus ē victor miles in urbe augustia primo coartatus p totam urbe trahit² post patibulo suspendit² et torquetur deinde in carcerem mittitur et pedib; suspendit² et fustibus et neruis thaureis lacerat² ex hic pede privat² demū ad molendinu ducit² mola coassatus decollatur p hunc ap̄m treis milites s. Alexander longinus et felicianus conversi capite plectuntur **Claudius Castorius ⁊ alij** Eo tpe in pannonia quatuor s. claudius castorius simphorianus et Nicostratus in arte ferraria peritissimi scorpionibus cesi post in lotulis plumbeis missi dyocesam una inclusi in fluuiu sunt precipitati vi pdg nouembr **Sanctus Selestrianus** Item sanctus selestrianus cuius mediolanus iussu dyocesam ita sagittis est repletus ut ericeus videret² post ita ꝓfusus ut spiritu exhalaret huic lucina matrona in cloaca proiectum in primicio crepte sue vestigia apostoloz sepelivit Eo tpe passus in sicilia metropoli fratres bini ad gemmas milites primo leuati in equuleo et a ministris circumfulati lampades ignee eis lateribus applicari et plage eius aliis fricantur et carbones supponuntur eius demū pcib; ⁊ in nua² supplicia decollant² **Gorgonius dorotheus** Item apud nicodemia sancti dorotheus ⁊ gorgonius cū sociis martirio coronant² **Erasmus** Item passus est in numeris torinetis herasmus ē herasinus Anthiochenus epus **Bonifacius** Eo tpe bonifacius sanctus post infinita supplicia martirio coronatur que

bta agflahes adpraeū v fradiox abumbe romana sepelivit hoc
tpe passa e bta **Beata Juliana** Juliana primo cesa e virgis a
septem milibus post p capillos ussa e vj haris appendi deinde
ere conflato a capite usq ad talos expoliata pfundi et incendi
post p eius fumora luctu mitti et in carcere trudi ad qua demon
in specie angeli venit temptans eam usq juliana eu luctum thems
per civitatem tandem fecit in sterquilinio post incensa et ex
inde in ollam feruentem missa demq decollatur **S. anctq felix**
eo tpe passi sunt sanctus felix episcopus cubisatensis apud nolam
vrbe et febre et petrus apud alanam civitate in non januar
Vincentius cu sociis suis et item eo tpe passi sunt vincentius
gyroncus et victor **Beata lucia vidua et** sub dyocletiano
q passa e beata lucia p annos xxxv vj vidua cu esset annoz xxx
primo dyocletiano fecit eam fustibus nodosis mactari et qui
tedebat eam fractus e lapideus et manus eius carnea remansit
propter quod vocata e loco ille usq hodie ad manu carnea ppe
quoq dyocletiano pene aridus e fractus usq ad morte quem
cu bta lucia sanasset grab egit iam et cepit trahe ad templum
sonis subitoq terra motast ssa e et templu absorbuit ut nec
lapis in eo loco remaneret post hoc impator venit ad carcere
ollamq ream pice et plumbo iussit impleri et in circuitu eq
copiam lignoz aggrestari ac lucia nudam in eam pone et tri
bus ac noctibus adhiberi deinde cu illesa extisset iussit eam ferro
et plumbo onerata p omes plateas civitat circuduci et post
multa supplicia a dyocletiano e dimissa post am vo revolutionem
venit angelo duce vnatu sancto hermiano pn sicilia et cum
pasthalib consularib exiret ad urbem sratam pena impare
sanctus venit i mondulab Cuq lucia cu hermiano fremitu penaz
expauescet et furiens non haberet ubi se absconderet illa suspirate
medius mons crepuit et cu dnm orasset ut spiritu eq acciperet spi
ritu emisit ac p triduu eam hermianus eam custodiens et adio
e necatus in quoz sepultura quedam mulier expandit omia
vestimenta sua preciosa et ecce angeli trahentes tabulas marmo
reas quibus sanctoz corpa sunt sepulta illa erat lucia virgo
siracusana de qua dicitur **Cosmas & damiani** eo tpe passi sunt

m ciuitate egea Cosmas et damianꝰ fres ꝙ gemi cū tribus fratrib⁹
sub s anchomo lemuro et cupepio et primo in mare sūt pcti
post hoc missi sunt i ignem deinde missi sunt crucifixi et mcru
tibus lapidati tres aut fratres eoꝝ in carcere retenti cuꝫ la
pidarent lapides quersi sunt in lapidantes post missi sūt viiior
multos eos pcussit ⁊ in sagittates sactte quasi sunt et cōbuerat
Demꝫ/ ~~nec fres eoꝝ~~ / pcussu fuisse presidis ambo decollant quos
tamen dū loquens humana voce nuciauit ambos debere puer pepe
ri Blasius quoꝫ passus ē Eo tpe ꝙ passus ē apud pbasie
sancty Blasius epus sub pside iussa primo iussit eū pressb
lecto suspendi et carne eius ferreis pectinibus lamari et sic
in carcere depoi post mersit eū in stagnū sup quod incredidꝫ
ambulabat demꝫ iussit decollari et cū ducerentur orauit ut
quicuꝫ rogaret deū in eiꝰ memoria p quacuꝫ necessitate cū
dem mereatur pfrui largitate qui et pbi voce angelica a
dno ē gessim Dorothea virgo Eo tpe passa ē apud cesaream
cappadocie dorothea virgo sub Sapricio pside vim pdus febri
Theodosia virgo et Eodem passa ē sub dyocleciano apud cesaream
palestine theodosia virgo iiij idꝰ aprilis orta nobilissimo gne
et de eadem ciuitate hoc post multa intollerabilia tormenta decol
latur Vitalis et agricola In ytalia ciuitate Bononien passi
sunt sancti vitalis et agricola iiº kl decembꝝ sub dyocleciano
et maximiano impatoribus Sancti quidem agricole vitalis ser
uus fuit nec aute cōsorti et collecta ē martirij In sancto vi
tale mistri omia genera tormentoꝝ exercebant ita ut non
esset in corpe eius locus sine vulnere ille aut oibus cpleta ora
tione emisit spiritū Sanctus vero agricola cruci ē affixus
Barbara virgo Impante maximiano fuit nichodemie
virgo Barbara nobilis genere qua marcianꝰ pses iussit sibi de
monstrari et rementem sacrificare victus cedi post ver sim
pedibus suspendi et malleis capud eius tundi Et hinc iussit
eam ereos suspendi et ad eius latera ardentes lampades ap
plicari post iussit eius papillas amputari et p totam
provinciam eam nudam circuduci Cui angelus domꝰ candida
stola eam cooperuit omes plagas eius sanauit. Demꝫ ipa ōrāte

patet eius caput sibi amputauit sup que ignis de celo cecidit
et consumpsit passa e hec virgo pridie non nouembris in marti
rio tempe eius natale a nicaat vij kt januar Eufemia
passa e quoq; sancta virgo Eufemia in Calcedona ciuitate senatoris
filia sub prisco proconsule perstrui misse eam in rota
torqueri pnio et conteri deinde in fornace multi cuius flamme
altitudo fuit xlv cubitor misse asseri sartagines ferreas et
serreas acutas et arundineta acutis sup acutis et nudos
p partes in sartagine mersum ut tamq; palus fierent de
inde mr leones et due bestie misse sue cone eam post hec
emisit spm qua pr eius spelivit passa e vij kt octobris
Sanctus firminus Sancta firmina ortus i urbe plency
que dicat pampelona filius eiusdem loci magni senatoris i
galliis venies post quem lone multor longos trarexeres missi
longuli et sebastiam presidis ambian in carcere decollatu e huius
passio vij kt octobr celebratur Felices et adducti mrs Eo
dem felix et audactus passi sunt hic felix in equleo suspensus
post multa tormenta decollat Cui certo quidam epicurus occulte
preeruens in medio se dicens epicuri decollat cuius nomen
epicurum ignorantes audactu eum appellant eo ipso ad coronam
martyrii auctus sic felici passi sunt aut mo kt septembris
Simplicius et faustinus Item Rome simplicius et faustinus
post multa supplicia tandem simul subeunt capitalem et corpa
eor sibi uice beatrix sepelivit in loco qui dicat certu philippi
via portuensi mo kt augusti hic etia postea martir p ipso sepe
litur in eodem tempo Sancta Cristina Item eo tpe passa est
beata cristina virgo in Ciuitate tyro hanc virginem etatis tenere
pr eius volentes nolle mgri militu misse cruciari donec vij
qui cruciabant defecerent post misse rotam afferri et in ea
virginem allegari et sub rota incendi flamam fierni oleumq; de
super infundi Sed illa orante subito ignis exiuit et homines
mille et amplius interfecit deinde ligato ad collu eius lapide misse
eam in aqua precipitari Sed angeli suscipientes eam saluerunt
que sup aquas ambulabant et sponte redijt ad carcerem et
ea nocte pr eius spm reddidit cu multis cruciatibus et tormen

tis Et hinc alius iudex noie Dydon iussit eam uirgis cedi Post
iussit tamã eream fieri ac picem resinã et oleũ mtq mittitur
subtus ualde incendi miserunt eam militibus mtq et mr eo
eis camã acutabant et sanã uirginẽ uersabant Post iussit
tollum eius rudi camq nudam torqueri tandem inpius iudex
pter miracula que fecerat augustinꝰ in semetipso mortuꝰ e
post quẽ alius iudex noie Iulianꝰ iussit in fornace eam quoque
diebus accensam mitti Deinde pperem sui siue incantatorem
adduci et duos serpentes ac duos aspides sup eam dimitti de
inde iussit luctuosa eius abstinẽdi que pcepta in sancta iuliana eius
oculum execrauit demq iussit iacentibus sagittis cor eius
aliam cont latus sctꝰ martirũ noiꝰ Et Augustinus Istem hac tem
pestate passus e sancta Eucasatus pelletana ciuitate nobilissimꝰ
hic in urbe barcatona gmoriens pconsuli galieno pntat qm
tortoribus eam tradidit dicens tam diu torquete eã quousq
extorquentes ab ipso spm et cadentibus illius uiscera eius interta
profluerent pp statim cadentes sint creati et galienꝰ eã obtutibus
suis ydolis e consputus extinctꝰ e maximianꝰ psidi
iussit eã in craticula assari et obustis sinapi et acreto psundi
deinde iussit eã in igne cremari Et primꝰ e ignis extinctꝰ
iussit eam cardis ferreis et uncinis cedi et cũ cederet atrault
ut aperimanus eã ydolis suis inuiteret et statim inhabite
crepans interijt Denique Iustinꝰ qm cuncta posse uidebat
eã fecit decollari sepultusq e Vñ Et Augustinus Panthaleon:
Istem passus est beatus panthaleon sclꝰ crysotricꝰ senatoribus in
inicomedia hic cesari pntatꝰ eius iussu in cruce torquetur
cuncta latera facibus uritur post missꝰ e in sartagine plumbo
bulliente repletam et hinc sacro ad collum eius luctato in mari p
reputatur ꝑ natantes quasi solus ad litus pueni Cuius cesa
riem sumens beatus in eã precepit dimitti Et hinc panthaleon
reclusus p menssem in rotam e missus ꝑ ruptis limbis sanus
exiit et rota quingentos occidit demq eã superari no posset decol
latur cuius passio celebrat v Et Augustinus Gymnasius et Saturi-
nius passi sub eo tpe suissionꝰ et saturninꝰ post multa sup
plicia Rome decollatur sepultusq sunt i una salaria in Et decem

Sanctus Cyriacus & alii Item passus e sanctus Cyriacus
diacon cu multis alijs quoꝝ corpora btūs marcellus ppa cum
emeritis sub m pmone sepeliuit trāslata sunt aut a bto cyri
aco via hostiensi et ibi recondita vij die augusti Marcellus
ppa. Sancta lucia &c Eo tpe sancta lucia syracusana rogauit
btm marcellū ppam ut domū sua ecclesiam consecraret quo
facto cū in ea missas frequēter celebraret hoc audiens chari
manus dioclecianus filius fecit in eadem ecclesia stabulū fieri
et eundem ppam ad seruiendū ei alijsq; deputauit cui custo
dia publica ubi multis annis seruiens armenti talentino meruit mi
grauit ad dominū Cuius corpus sanctis pbi. et lucina sepeli
erunt viij kl. octobris. Hoc maximiano dioclecianj filius no
menū alibi me legisse Sancta Eulalia Eo tpe passa est sca
Eulalia virgo nobilis oriūdē apud emeritam ciuitate hyspanie
sub daciano preside hoc post multa tormenta stans in sententia
cupiens celeri martirio coronari exhilebat et sic ppm emisit huius virginis
festum in martirologio videtur esse bis annotatū s. pridie idus
octobris et nō idus septembris nisi forte fuerit die eiusdem mensis
in eadem ꝓuincia passe ecia in eadem ꝓsecutione Sanctus
Vincentius Item sub daciano preside in hyspania vij kl. octobris
btus vincencius oriūdē nobilissimus a puericia liberaliter eruditus
et a bto valeriano antistite diaconus ordinatus hic e iussus in
equleo suspendi et membris discentis toto corpore dissipari et pectinibus ferreis usq; ad costas lacerari post equleo depositus assari
in craticula iubetur flagellatus. exuritur et patieri et membris
depressa lamnis aspitas iteritur et interferri candentes acies deuorent
quoꝝ liquore flamma stridens a ruina respersum sulphureis
crepantibus mumie precibus resilit et iam no tantū ad artus
& ad ipsa uiscera abdita supplicioꝝ tela iacuntur. Tunc aptus ꝓsecutor
querit locum tenebrosum et ibi fictilia testarū crassacata con
ferit ut quadratis corporis fractura male inclusa tenerent
illicatis implicatis aculeis duarietatibus insup et discretis cruribus
ligneo pedes eius constringere et clausum in tenebris relinquere
et neminem ad eū permittatis adire quod factū est & mistris nocte
dormientibus carcer irradiat ultra solis fulgorem a testarū aspitas

ſit floꝛ redolencū mollicieꝫ ꝓpoſt uiſſet preſes eam poſui ſ lecto
molli ut paululū recreaꝛ ꝑmonitis nouis ſuppliciis puniret
ſibi ꝯſtrato molli poſitus deo ſpūtū reddidit Cuius dacianꝰ
gſiſus uiſſet ut coꝛpus eius ſeꝛis in campo publico expoſitum ꝺ
careat ſepultura Cuius coꝛpus cū ſeꝛe nō tangerent uiſſet molam
appenſā ad collū eius ⁊ mari ꝑci ut ibi a piſcibus deuoꝛaꝛetuꝛ
ſ̄ pruꝫ coꝛpus eius uent ad poꝛtū antequā miti reduꝛent ad p̄
ſidem Deinde cōmanta in ſompnis quedam uidua ſancta coꝛpus
repeꝛit et in quadam ꝑua baſilica reponit ſepeliuit Sed ceſſan
te ꝑſecutōne inde leuatū ſub altaꝛi altaꝛi ex muꝛis reponit² in
lentine Ciuitatis Sancti Georgius miles paſſus eſt Ea
ꝑſecutōne ſub dacianō ꝑſide paſſus ē ſancti Geoꝛgius miles de ca
ꝑadocia veniens in hyſpaniā dacianꝝ ꝑuo uiſſet cū ⁊ ceuleum
leuaꝛi coꝛpuſq; illiꝰ mēbratim diſſipaꝛi Deinde appoſitis ad la
teꝛa ſanctis uiſceꝛibus patentibus ſale uiſſet plagis eius ſpſi
ex hinc magnis quidam ueneno ſibi bis in calice miſtra aut
qđ nec ei nocuit Die ueꝛo ſequenti ꝑſēs uiſſet eū poni in coꝛti
nea cū ſladis acutis undiq; circuſeꝛta et ex alto demitti illo ueꝛo
ſup eū poſito moꝛ coꝛta quaſſatuꝛ Geoꝛgiꝰq; remanſit illeſus ꝑ
ſēs uiꝛatꝰ uiſſet eum piceꝝ in ſartagine plumbo feꝛuente repleꝫ
tum ubi quaſi in balneo ꝛefouetuꝛ Deinde Geoꝛgius reclusꝰ in
carceꝛe ſequenti die tali ſententia damnat² ut ꝑ totā ciuitatem
tractus demū capite puniaꝛet² quo facto eū dacianꝰ de loco ubi
decollatꝰ fuꝛat ad palatiū reuocaꝛet igne celeſti ꝓmiſ̄ ē ſſuꝑ
paſſus ē aut beatus Geoꝛgius in ꝑſida ciuitate diospoli. ix kl̄ aplis
Sancta fides paſſa eſt Paſſa ē eo tpe ſancta fides uiꝛgo
nobilis ꝙdeuote in uꝛbe Agenneñſi ſub dacianō ꝑſide ꝙꝛ uiſſet
preſidis ſup cathedꝝ ereaꝫ diuaꝛicatis membris extenſa et ſub
tractis caꝛbonibus adpenꝝ flāmis in ceꝛte toꝛqueꝛetuꝛ cuius paſſū
videns beatus capitaneus epūs cū tmoꝛe ꝑſidis uxꝝ deam uꝛbem
ſubꝛuptis cuniculis ſuꝛaminē latebat ad locū certaminis ꝓpeꝛauit et
dacianō ſe ꝛeplanā offeꝛens tanta ulcentis tꝛudelitate laniatū eſt
ut inteꝛ alios caꝛnifices pennis et foliculis ſuꝛatꝛes ꝓpeꝛi eius
patientiā ad ipſum cōuicti ſū uſq; campaſio et fide uiꝛginē capi
te plectuꝛent² Hoꝛū paſſio celebꝛat² pꝛidie nonaꝝ Octobꝛiū ff

Sanctus felix c passus q̄ est in hyspania ciuitate gerunda
tpe augusti sancti felix sctus sancti cucufati de quo sup̄ c narratū
hic misse presidis sub diocliciano Auctorem dedit ps in
mia supplicia cū ungulatus a c carnificibus trahereturq;
amisit spm Sanctus Quintinus tempore dioclecianj et
maximiani Veromanorum in gallias pfectura affebat hic ambia
uenens sūm Quintinū ciuē Romanū et senatorē genomb filiū
ambianis misse a quatuornombus cū extensum cedi post misse
eū tractis in tantū torqueri ut membra eius pluerentur de-
inde rastellis ferreis misse eū cedi et oleū tandem et picem et
adipem feruentissimū dorso eius impalpisundi mstipe et facib ar-
tib applicari post misse asseri talem actū et Imaginē et in
fundi in ois eius Exhinc precepit fieri Imotas duas quibus sub
quitng a cervice usq; ad crura transfigeretur Alios q̄ simili
mō decem clauos qm mō ꝺiſtruerēt carnem et ungulas digitor
omibus mitteretur et se presbr confessum q̄tinianum appetens
accepto cōsilio misse eū decollari qplacuit aut martyriū pridie kl
nouembris apud tremendense opidū quod nūc apud sanctū quin
tinū suo nōe nūcupat Britonarq aut misse corpq eius i aqua sub-
mergi qđ p annos lv in aque fundo esset in pfundissimo limo tu-
mulatū custodiente dño mansit incorruptū Sed postea quida mat
rone nobili et deuote cuiusdā extitit diuinitq reuelatū et ipsud i tem
armo a passione ipius lv Postquā vero pfata mulier religiosa
sancti martyris corpus inuenit atq in superiori loco pminente opidi
tollocauit labentibus multis annis turriculus cuncti erat meritū
ubi nā sepulchrū eiusdem martyris habueretur Denuq; sancto eligio
Noviomēsi ecclie pontifice facta inquisitione de eiusdem martyris
corpe sub pnīa ipiq; dñi inuenta i locis in pfundo terre defossis
in quo prosubillo thesauro studebatur et hec sāda inuentio de sco
eligio i facta Anno ab incarnatione dñi dc lvij nō absq; di
uine virtutis magno miracto nā cū bnis dñi nocturno tpe
nullis luminaribq accensis quesitū loculū inuenirent et fossarios ad
manū tenebat pforaret tanta odoris suauissimi flagrāda
tātaq; supne lucis claritas circūquaq; emanauit ut et pontifex
odore mirifico replerent et absentes ortu dei suspicarent aduenisse

Crispinus et crispinianus Eo tpe passi sunt sub Riciniario
sessionis sancti Crispini et Crispiani qm ai bto quirino et alijs
de Roma in Gallias veneranter sutores calciamenta pauperi-
bus faciebant et Riciniario pnitatis iussit ille ad cruciatum extensis
fustibus cedi deinde fustibus nervulis eorum mitti et corrigias manibus
de dorso tolli ut ob orantibus fustis de corum nervulis saluerut Deinde
iussit presbi malas ad singulos colla suspendi et in fluuio aroma
hinc me sub glacie mergi ut eos nec aqua mergere nec petere
mere nec frigus frangere potuit post iussit eos in plumbis liquefacto
demergi ex gutta plumbi saliens in oculo presidis eum excecauit Et
hinc picem oleum et adipem simul bolire iussit et ibi sanctos papitari
quos angelus illesos eduxit Tunc uratus presbs se plurimis morte
assumpti pessima quod audiens maximianus imperator crispinum et
crispinianum primum gladio dolens iussit actum est hoc vi kl octobr

Sanctus astia passus est Impante quap diocletiano pass
est sub ariano preside apud urbem egrpti anthinopolim sub
astia v kl febr **Sanctus philemon et appollonius passi sunt**
Item sub eodem passi sunt sancti philemon et appollonius
vim pdus marcij hic aut arrianus post omissis cui alijs
quatuor a diocletiano missis ut eum circumuenirent post mag
supplicia in sacco pleno arena missus in mare demergitur qui
corpa inuota sim astiam philemonem et appolonium sunt
sepulta **Sub hyrenei & alij** Item passus et sanctus
hyreneus septimens episcopus sub diocletiano et maximiano im
peratoribus vim kl aprilis agente pbo pside pannonie Item
sub maximiano passus est dns cubicularius cum pmg et meta
plumbi sisterciensis in via que dicitur claudia decollatur vi
idus octobr **Januarius** Item hoc tpe passus est sanctus
januarius beneventane ciuitatis episcopus sub thymotheo pside
in ciuitate puteolana cui quibusdam alijs et post diuersa
supplicia decollatur **Gregorius pbr & soc** Item passus est bti
Gregorij pbri apud spoletanam urbem sub flauio preside
a maximiano missus cum corpus quedam xpiana mulier
emit triginta aureis et ut kl januarij odorifero aromatibus
sepelirent Item passi sunt in ciuitate assisina sub demistrio

preside ſancti martellus et ſuſpanctus draconi et ſepulti ſunt
pridie kal iuly Sed venuſtianus iſte poſtmodum dolore
octor paſſus penitens a beato ſabino epo baptizatur qd
audiens maximianus miſit lucio tribuno qm eu cum
uxore et filys decollaret Sanctu vero ſabinu luctus
tenuit et in Ciuitate ſpoletana eu adducens tam diu plu
batis tedi precepit quonſq ſpm emitteret et hic ſepeli
tur vij vdus decembris horr tamen oim martirr licet di
uerſo tpe paſſi extiterint uno tame die natale eorr cele
bratur ſ in kl ianuarij Item paſſus eſt ſub dyocleciano
ſanctus Hirſogenius vij kl decembr ipe aquilmeſem urbem
Agrippe et tryona ſorores Item paſſe ſunt in nonis
aprilis ſub Imſimo comite ſancte agrippe et thyrona ſoro
res et in eadē nonis aprilis paſſa eſt nr ſoror ſ hirene
Sancta theodora Item paſſa eſt ſancta theodora cu tribus
ſuis filys ſub conſulari bithynie m nonis auguſti apud nicenā
bithynie Anaſtaſia paſſa eſt Item paſſa eſt ſancta anaſ
taſia ſub lucio prefato vij kl ianuarij ipa vo poſt magna
tormenta luctatis manibus et pedibus ihu exposita emiſit
ſpiritu Item paſſi ſunt primus et feliciamus cuius nom
o idus iunij ſub promoto pſide Vitus puer modeſtus
et creſcentia etc Item paſſi ſunt ſub dyocleciano rome
xvij kl iunij vitus puer modeſtus pedagogus viti et creſcen
tia nutrix viti Sanctus albanus Item paſſus eſt ſanctus
albanus in birthania x kl iunij iuxta ciuitatem verulamium
que mox ab angelis dei verba cestu ſuo vectuta cestus ſub
iudice birthame Item paſſus eſt ſub dyocleciano ſancta pancra
tius m idus iunij Item paſſi ſunt rome m nonis iunij mar
tellus preſbr et petrus exorciſta ſub iudice ſereno et
ſub eodem iudice paſſus eſt rome Aurthemius et Candida
uxor eius cu paula filia vij idus iunij Item paſſi ſunt
ſub maximiano ſancti Herculus et bachus nonis octobris
Item paſſi ſunt ſub maximiano apud nichodemum Ciuitate
thracie ſanctus adrianus et plures alij quor paſſio vi
idus ſeptembris celebratur Et ſancti adriani natalia

apud constantinopolim post medium mitrauit ad dominum Item
passus est in ciuitate amasie hellesponti sub publio pside
sancte theodore cuius passio celebratur v° idus nouembris
Item passa est rome sancta virgo lutena et anthea ab bar-
baroz rege cum xij aliis quoz passio celebrat[ur] vij° kl' julij
Item passi sunt vij° idus januarij sancti julianus et celsus
puer cum sociis suis sub pside marciano Item passi sunt
sancta justa et justina ac cyprianus p ipam quer- sub m
methodema sub claudiano comite Item in hispania ciuitate
Abula sub diocliano pside passi sunt xij kl' septembris marti-
res qui dicunt[ur] massa candida cum alia multitudine sc
passoz Item passi sc[i] nono idus decembris sancta justa nus
et victoricus sub victoriano preside in gallia quoz-
pater- siue beatus Quintinus ante eos eadem pari- passus
sancta tecusanus sub eodem pside Item sub victoriano passus
est sanctus puer- in urbe antiochie cuius passio celebrat[ur]
xv kl' nouembris Item sub victoriano passi sunt sancti Justus
et valerius c pueri- itorio siue sossius xvij kl' julij sancti
Justus et valerius Sanctus demetrius c Item passus est
sub maximiano sanctus demetrius in ciuitate thessalonicen
cuius passio celebrat[ur] vij° idus octobris Sancta fausta passa c-
Item passa c sub emiliano xij kl' octobris sancta fausta apud
tyrium Sta benedicta Item passa c sub maximo iudice
sancta benedicta virgo et sima romam Romam senatus orta
vij° kl' octobris Sanctus proculus Item passus c apud cor-
natu sancte procule sub diocletiano Et martilogio passio
Passio sanctoz maximi claudij et uxoris eius Appedicte
cu duobus filijs sub diocletiano passis xij kl' martij celebt
Item vij° idus junij in aquileya passio sanctoz felicis et
fortunati Item vij idus septembris apud nicomediam
natale beati johannis martiris Item vij° non octobris rome
via salaria natale sancti saturnini martiris et sisinnij dia-
coni sub maximiano principe Item vij° idus decembris ap
tuitatem hippolitana natale sanctoz carpofori presbiteri
et habundij diaconi Item xij kl' januarij rome via lata

inter duos lauros natale xxx martiz. Item v kal ianuar
apud nichodemiam natale xx martiz. Item vj° kal nouebr
in hyspania sub daciano preside sunt passi sanctus vincencius
sabina et xpiana. Item sub eodem passi sunt sancti iustus et
pastor pueri vnius vdus augusti in ciuitate compluto. Item sub eode
passa est sancta leucadia virgo v° ydus decembris. Het de
martiribus sunt diocletiani et maximiani tpibus et diuersis
locis sancte collecta. Tpe galieni et gallieni augustis et marcelli

Gallerius maximus et constantius augusti patres matrimonium
constatim in duas procuratones orientis atq occidentis
primum romanum imperium diuiserunt et gallerius maximianus
illyricum asiam et totum orientem tenuit. Constantius vo virtutissime
mansuetudinis et ciuilitatis galliam hyspaniam atq britanniam
gallerio ceterisq paribus cessisque gallerius duos post se cesa
res elegit maximianum que in oriente posuit et galerium
que in italia constituit. Ipse in illyrico constitutus cepit aut
regnare dum ctos vitam mundi vero in ctos et lex et solus biennio
tenuit imperium. Iste in orientis et egypti partibus maxima cru-
delitate et vesania tyrannidem exercebat et deliciis luxu atq
omni dissolucione genus flutans turpissima sub inlustribus
prelebat exemplaria quod nullum ut breue opidum absq
adultrio nobilium matronarum uel corrupcione virginum preteriret
Cum ecia ipse per decem annos ecclesiam morbis crudelibus fuissent pres
auctorem scelerum ulcus diuina corripuit et ille qui lentis et
sagenatis carnibus intrinsecus inflatis ulceribus subito
suburatis atq descendituris profundioribus de lymphe in pectore
exortis multis totos intrinsecos ulceres secessus talos spontes
depastuntur atq in media morbium non possent medici eos iussit
interfici ait illi. Imperator no humanus est iste morbus ni
a medicis curatur sed recordare quanta in seruos dei egerit
et qua sepe in xpianos exercuerit et intelliges unde tibi
sint postmoda remedia nam et ego quidem si ullus in alios
mori potes tu aut a medicis non curaberis tuo gallieni scelera
sua nimanitatem recordatus se erga christianos fecisse confitetur et legem
scribit ut nos a xpianis desinat persecucio nec arceatur oib

Dex recedificari pmittant. ecce celestis ut solutis pbis et
oracoibus vacantes p ipius salute excelso supplicent deo.
tame instigante dyabulo non est passus nisi p xpi merites
nros in pace pfistere et ptinq quodquod potuit moliturus ad cetus
perturbandum et inter cetera que retro nros egerat gsingul
acta quedam velud apud pilatu de salvatore dñi nri quibus
aduersum xpm amb blasphema conscribit. Que acta per
omes regni pincias edco mitti iussit et p urbes singulas p vicos
p agros ppm iubet et tradi doctoribus pueroz ut diutius
memorie commendetur. fecit q3 aduersum leges sculptas tabut
eneas quas expom iussit singul ciuitatibus meteriu masuras
nec mora mutu dei arcesciut omia ut non solu hoibus sed pestilencia
bestiis pecudibus pabuli denegetur. et tanta pestilencia sta
est ut infinit et maxime pueri tabescuatim morirentur.
Sed tame nros reuera tue tpis p dei gratia ad maxime cibo
mirabile fuit neq3 fames ut aliquo neq3 lues fuerat. y immo
pluuie inmoderes omnibus quib3 nris put poterat refocillat
et sustentabat nros aduersarios pestibus at aduersarios
fame pemutes. Ultimi em ex eis omi die cadebant ut inde loca
ad sepulturas mundarentur. Alii exhausti incedebant ut
simulachra magis carne carencia qua homines putarentur.
Alii cadere retro incipiebant quasi turbantes et morituri
ita ut quidam ecce a cambus deuorarentur. hec ergo videns
ipse repletu ad scriptu est in eccle ad cppos erant tenebre
palpabiles et crasse filio aut ispi dei in omnibus habita-
tionibus suis. tandem galleriu iste maximiano ei comiti ultimu
semel victus et a suis derelictus aperatu repassat ulcione
diuina doloribus internis vsq3 correptus adpmodu
excruciari cepit ut nec stratu recubere posset sed orbatus
luminibus extinctq3. De constantio et gsantino eius filiis
Constantinq vero qui cu galerio romanu diuisit imperiu
se ppe sagine nunqua maculauit neq3 aroma domos nec
uias conuiciata fuit. pfectq3 nunqua sed pocq3 cultores
dei veneratiui fuit. honori unde religiosus pi- religiosq3
filiu constatinu regni reliquid hereden hic constatinq3 mutu

pestilencia

dei constituty est impator in brithania ad huc regnante maximiano galerio in ptibz orientis Eo tpe Rome a pretoriis militibus de maximino
exercitus maximiani hercules filius impator erat instituty
cui in orientis ptibus regnanti maximianus tgalenusq; max
entius in tanta flagitiorz et sceleꝝ uersabat fece ac nephil
siorz pessimorz ab eis actibus esset aliena Sub hoc passa
e bta katherina put dicetur inferius De martiribz hui
Dessub est sub maximiano tpis sanctus Siluanus C
galeriano sanctus siluanus epus apud tyru semcis
urbem petrus alexandrinus epus Item passus est sanctus
petrus alexandrinus epus qui cu detenty esset in carce dns
appuit sbi indutus colobio lineo candido nimis consso a summo
usq; deorsum ambabus manibus tenentis eu et ei petrus
in eo quodamo cogitans suam meditationem Cui timidus ait
quid dne quod video tunica tua scissam a summo usq; deorsum Cui
respondit cottidie videbis tractus et nescis quo scissa est Ait
hoc fecit qui separauit a me spm hereditatis mee in eo sagnea
corporum principio nunc et moneo ne recipias omnis i hmoi
hes que manifestam duobus psbris nota faciat ut ipi post
te eu anathematizando abiciant ne illius errore ppls decipiat
sd et fiat iste cum btus petrus arrii hereticu execrantem erat
ppter doctrina erroris eo quod patrem et filiu et spiritu sanctu
non esse unius nature et essencie doctrinabant Sancti luciani
Eo tpe passus est sanctus lucianus anthiochene ecclie psbr
qui tantu in scripturaꝝ studio laborauit ut usq; hui queda
exemplaria scripturaꝝ luciana nuncupant Passus e nico
medie sub maximiano galerio principe et sepultus helenepoh
lithimie Sancti Romani Item passi est sancti Romanus C
Item pridie non iunii celebrat apud ulurcu cuncta sirie natal
bti quirini epi Pamphilus presbi- Item pamphilus presbr pr
eusebii cesarien epi qui prima scripta edidit cesarie palestine
sub psecucõe maximini martiriu consumauit Sancta katha
Sub maximino imperatore in urbe alexandria passa e beata
virgo katherina et q nota est huius passio multis breuit

hanc describam Primo iussa est scorpionibus nuda cedi et in obscuro carcere retrudi fame et siti diebus vij cruciari Et hinc iussit marcentibus fieri rotas quatuor serris ferreis et clauis acutissimis circumseptas ut hoc penale tormentum allegata virgine dilaceraret sed rotis confractis multi gentilium primum Katherina illesa deinde martirium consumauit et de eius corpore lac manauit Passio sancte Lucie virginis Beata lucia virgo ... Hijs tribus passa est beata lucia virgo siracusana sub pasthasio consulari Qui pasthasius iussit eam ad lupanar adduci Et illam trahentes duo paria boum qui montem immobilem mouere non poterant Sicut postea ceruicem tetra eam mendi ita ut picem resinam et feruentis olei simul cum lacte rigarent Et hinc mersus e gladius in gutture eius Deo tamen gratias agentem tribus alleata est Dicens Amice nobis patet diuinum esse dei dilectam sponsum suo electo et martyrio habere merito Hec illa dixit et quidam alia miserabilis eius practicis gladio modico post emisit spm et passa fuit modico post ante pretorem sinam capitalem

Tempa constantini magni ....

Constantinus exhelena constantij concubina parentis quarto per totum gallerij anno Inuasit imperium qui fuit annis trium mensibus vij Et regnauit annis xxxviij et diebus xxxv Sed et liam soli omnium sua etatis in imperii angustijs primitus et postea celestium hic collega Cum iam vnis annis imperij sui pagaret constantinus aduersus marcum pessimis moribus ut dum est ornatus non dum baptizatus confringit secum collega hanc bellum parauit et dum illic pgeret multaque secum militis belli necessitate pararet uidit per soporem in cele signum crucis flameo nitore micare et angelos sibi astantes et dicentes Constantine in hoc signo Constantinus sequ[e] uincet triumphabis erecto signum ad uidendum uexillo militari de purpura et sic armatus cum magna spe victorie aduersus marcentem dimicaturus accelauit cui marcus pontem nauibus compositum egressus hostiliter cecidit hucusque ille fluuium sum nauibus ad decipulam compositis et suppositis tabulis exequari Quod cum utrique pugnaret et exercitus marcus sancte crucis virtute prostrari necretur ad urbem fugiendo remeare volens marcentius pontem ut diximus nauibus compositum ascendit et subito subsedere naues et ipse lapsu

equu m plundum alnei dmersus est sicq; belli futuras tedes
sm nephandi capitis redemit uitertu Tunc constantinus
urbem romam triumphans ingreditur et ita totus occidentis
impiu usq; ad oceanu deuenit tam ad constantinu quam ad
licinu Constantio uero in urbe receptu ob honore triumphi
senatus illi ymagines erexit uexillu q; sancte crucis in dextera
manu sua depingi et subtus elegi hoc memorabile signu dei
uiui Eusebius in historia ecclesiastica ---- Per idem tempus
conspirante eau tue licinio nondum eni in id uesanie maiderat
qui postmodum est delapsus sacerdotes et professores actore sibi
omni bonoru s' deu via eademq; sententia legem statuit in qua
deu xpianoru plenissimis laudibus ꝓsequit et ipm actore cuncta
uirtutis atq; operu profectu ipmq; de tyranno ꝓtriisse victoria
et ideo ab omnibus eu uenerandum et colendu Et Eusebius
Temporibus constantini pp martellu ppam eusebius nacone ethiops
in papatu sedit anno vj hic hereticos inuenit in urbe romana
quos p magna impietate reconciliauit sepulcra aut cimiterio
calixti via appia vj non octobr huic temporibus reperta e crux dni
v non maii De inuentione sancte crucis ---- et helena:
diuinis admonita uisionibus ierosolima petit atq; ibi locu in q
sacratissimu corpus xpi patibulo affixu pependerat ab incolis
perquirit qui locu idoneu ad inuenendu difficilis erat qd ab aliis
plerisq; simulachra veneri in eo fuerat delatu ut hi quos
xpianoru in illo loco xpm adorare voluisse venere uidebantur
adorare et ob hoc infrequens pene oblitionem datus erat regina
Regina inuenta cruce sancta Idem Rufinus in historia ecclesiastica
templu muliebri eo loco construxit Clauos quoq; quibus corpus dni
fuerat affixum portari ad filiu et ex quibusdam eoru frenos composuit
quibus uteretur ad bellum et ex alys galeam bellica usibus apertam
ligni uero ipsius crucis partem detulit filio partem uero ejusdem angen
eis condita reliquit in loco Qualiter uero in uetu fuerit in eius
historia reperitur Post Eusebiu ppm melchiades nacione affricus
annis quatuor sepultus est aug in cimiterio kalixti via appia idus
decembris De sancto Siluestro et conuersione eius ----

post hunc siluester nacte rōm sedit ann̄ xxj hic in exilio mlīa fuit in monte serapti et postmodum redieñ constantinū augustū tū gloria baptizauit ℭ Hic libro pontīcl̄ constituit ut nullus laycus cuiusc̄ clericū audeat mſerre Item ut dyacon dalmaticis in ecclesia uterent Item ut nullus clericū ꝓpter causam quālibz curiam intraret Item mſtituit ut sacrificiū altaris no mſi cerā neq; in pamo tincto celebraretur mſi tantū in lineo sindone dn̄i nr̄i ihesu xp̄i in sindone linea ē sculptū Interea cū constantinū in xp̄ianos seuisset valida lepra ꝓfundit et cum multorū cura ei medicorū adhiberetur nec vnus quidem sibi potuit ut cōsequeretur salute Time veneñtes sacerdotes capi toli duxerunt ei debere puerōs fieri in capitolio et cōpleri sanguē innocentū et eo calente locū lepre posse sanari aggregatis igit̄ plūmis innocentibus in fauibus uolebat eos mactare ℭ Hic gestis sancti siluestri ℣ gralta ℟ deo ℭ Cūq; iuxta consiliū pontificū constantinū ad capitoliū pergeret ut ibi sanguinē lauaret mīor̄ occurrit ei multitudo mulier̄ que resolutis crinibus et nudatis pectoribus ululantes cōtra se in plateis strauerunt lacrimas emittentes quā primū quare hoc facerēt didicit hab esse mādi puerōr̄ quor̄ effundendus erat sanguis ut ipse eo lotus sanaretur tūc ipse exhorruit factū et pro rupens in lacrimas cepit ꝓter deserit et ad palatiū redyt filiosq; matribus reddidit mūp et dona amplissima addidit et mūnita vehicula ut que flentes ad piram alienā venerant ad suam cū gaudio reuearent ℭ Hec transacta demq; die dum sopm̄ tpūs aduenisset alloquti sunt ei sancti apli petr̄ et paul dicentes qm̄ flagitijs postulata tuis et effusione sanguinis pmo tantis horr̄ cultu mīsi sumus a dn̄o ihū xp̄o dure tibi sanitatis reparādo consiliū audi ergo et fac que mandamus tibi ℭ Siluester epūs urbis ppli q̄rentibus et delubra fugientis in monte serapti cū suis etiā latitat hunc cū ad te adduxer̄ ipse tibi pulcra ostendet in qua dum tercio te imersit recipies sanitatem quo facto d̄o tuo saluatori cōperta ut per totū orbem relictis ydolis ecclesie restaurentur ℭ Euntes ergo constantin⁹ a sopmo mīsit ad montē serapti et acc̄sunt ad se siluestrū et ab eo

baptizatus sanus est effectq prorumpens in lacrymas dicens se
petasse clamidem deposuit et tridentem ampiens primq tra
ppuit ad fundamentu basilice construendum Deinde in nuꝺ
rm aplorꝝ rm cophinos terre sub humeris exportauit et sic
ad palatiu cu bto siluestro rediens aluꝺ mit patam replu sent
Tanta aut multitudo eodem anno credidit ut viroꝝ baptizatorꝝ
nuꝫ exceptis mulieribus et infantibus usqꝫ ad rm tenderetur
Dmuersa ꝑ sepulchra sanctorꝝ honorant Dimessq confessoreb
ad erilia diuersa tracti cu honore regio reuocantur Constatinꝰ
ꝑ publico prepit edicto ut p totu romanu impiu templa
clauderentur et ecclie edificarent Dmcenaub Misit aute
constantinꝰ quandam epistam generalem adomnes episcopos
quam iuxta decreta prim plidorꝰ tollotauit que cotinet modu
diuersionis eius et exaltacone romane ecclie sup omnes et
impia et impialia collata beato siluestro De Epistola sancti
Ill noie sancte et individue trinitatis gstatum et exaltacone
Impator cesar flauꝰ constantinꝰ sanctissimo pri prm siluestro
omnibus catholicis epis eiusdem sacratissime romane ecclesie p hanc
meam impialem gstationis subiectis nunc et imposteris temporibus
gratia pax caritas gaudiu cu omnibus nobis quoꝝ que saluatoris
nr altissimi filius p sanctos aplos suos petru et paulu mirifice
te nro pre Siluestro mirabiliter opari dignatꝰ est ad augmentu
omnis populoꝝ liquida narratione ppalare studui mea hemistabi
Nam cu validissima lepra carnem meam quassasset nec aliquis
medicoꝝ curam adhibere posset aduenerunt sacerdotes capitoly
dictos michi fontem in capitolio debere fieri et sanguine innocen
tum copleri mecq fralentem eo loco posse mundari quoꝝ p mi
eoꝝ dicta aggressatis plurimis innocentibus infantibus dum
uellent sacrilegi paganoꝝ sacerdotes eos mactare et ex sanguine
fontem repletu Ego tremens fletus matꝝ eoꝝ illico factus
exhorrui mpatosq eos ppios illis restitui filios precepi et illos
vehiculis cu gaudio ad ppria redierunt Eadem igitur intacta
nobis dnm sompnij tempus aduenisset assit mihi apli petrus et
paulus vir dicetes qm flagraris impostis terminis et effusis
sanguis innocentu huiusmodi missi sumus a xpo dno dare tibi
sanitatis recuperande consilium Audi ergo et fac Siluester epus

Cunctatis ad montē sinapi pfectus tui fugiens in caūm petram
tum cleras suis latitat hinc tum ad te adiuvet ipe tibi pfessa
pietatis ostendet in qua dum te tercio ī merserit omīs te vehemēs
lepre defet Sp tu fiat hanc vestitudinē salvatori tuo ōpensa
ut omes iussu tuo p orbem toti ecclesie restaurēt te aut mihi
pte sanctifica ut sim ydolox lupstitē relicta deū vīū qm solus
est verus adores et ecclas Surgens ergo a somno adiurato
magnifico pre et illuatore meo omīa dixi verba michi ab apīs
precepta promictatusq sum eū qm essent iste dñi petri et pauli
Ille vero apt non debes vere deos dia q dei apīos saluatoris ihu
xpi Cumsimq interrogasset utq illox ymagines haberet expressas
ut ex pictura discerem eos esse quos revelare dignatus erat Tunc
idem pr ymagines apīox per diaconū suū exhiberi prepit
quas dum aspicere et illox quos in somno videram multis
in cis figuratis agnoscere ingenti clamore coram meis sacerdotibus
omibus confessus sum eos esse quos in sopno videram Ad hec
beatus silvester indurit michi primē tempa mea patrū meū late
ranen in vno tecto ut omīa que a me impie facta et iuste
dispsita fuerant vigilys pcurans lacrimis et oracionibus apud
deum relevari impetrarem Deinde ad ipm pfulem veni
ibiq abrenuncians sathane pompis et operibus eius credere
me in deū patrē et filiū et spūm scm sancte coram om
populo sum pfessus benedictoq fonte me terna mersione vndi
salutis purificant politaq in fontis lauacro manū de celo con-
tingentem vidi pplis oculis de qua mundus exurgens me ab
omī lepre squalore mundatū agnoscere et levatq de fonte utile
iudicauit vna cū sacerdotibus meis et omnis senatus amplius
qua nram impiū et terrenū thronū sedem sacratissima beati
petri gloriose exaltari tribuentes ei pstatem et honorificentia
imperialem discernentes ut primatū teneat tam sup quā
sedes propria scilicet Anthiochena Constantinopolitanam
Alexandrinā Jerosolomitanam qua erat sup omes in urbe terre
dei ecclias et qm pro tpe pontifex eiusdem Romane ecclie
extiterit celsior et primceps cunctis sacerdotibus totius mundi
exstat et quectus ad cultū dei et xpianox fidei stabilitatem

prouranda sunt disponant Iustu quippe est ut ubi ler sancta capit
teneat prima patrus ubi sanctarr legum institutor ihūs btm
petrū aplatus prepit obtinē cathedram ubi et crucis patibulm
sustinens bte mortis portum stupsit suisq dm et magri imitator
appuit et ubi gentes p xpm nomē colla flectant ubi doctor earr
btus paulus aplus petro xpo extenso collo cōa martirio ē coro
natus Interea quas nosse volumus omes ppter portem terrarr
nos contrariasse inter patm mum lateranense saluatoris nostro
ecclesiam a fundamentis et de fundamentis eius fm num aptorum
xpi cophinos terre amassatos ppriis humeris exportasse qua
sacrosanctā ecclesiam et verticem om ecclesiarr vniuerso orbe
dia colit et pdicari sanctaq constructamq utriusq ecclie petri
et pauli aplorr quos auro et argento locupletauitq ubi et sāc
tissima corpa earr cū magno honore recondentes thecis eorr
ex electro cui nulla pualet clemētorr sanctitudo construxerunt
et crucem ex auro et gemmis pretiosis p singulas eorr thecas
posuitq atq clauis aureis constrinxerunt Sigt sanctis aplis dnis
meis et p eos ecā bto siluestro patri meo et vniuersali ppe omnibs
qs eius in sede bti petri successoribus pontificibus impn nostri
patm lateranense concedimq quod ni omnibus in orbe palliatis pre
fertur atq precellat Inde inde dyadema capitis mei simulatq
frigiū et sup humeralem qm imperiale circudare assolet collū
et clamidem purpuream tunicā qs ostreamq et omnia imperialia
indumēta et omnem processionē imperialis culminis et gloriā pala
tii mei et quē admodū imperialis potentia diuersis officiis cubicula
riorr et hostiariorr et om exercituorr ornat Sta et sanctam
Romanā ecclesiam decorari volumusq decernimq et hoc ut dēm
pr siluestr et omes eius successores pontifices dyadema qd a
capite meo illi gestimq ex auro purissimo et gemmis pretiosis
vti debeant et eorr capite ad laudem dei p beati petri honore
gestare frigiū vero candido nitore splendidu resurrectionis
dm tausam designans eius stabilissimo vertici manibus meis impōimq
et tenentes frenū equi ipsius p reuerentiā ipsius beati petri stratoris
officiū ei exhibuimq statuentes eodem offitio fungi eq successores

uti in processionibus ad mittatq; imperij mei Sedis imperialis
et ut pontificalis aper non uelestat apud gstantinopolim tissa°
sed amplius qua terrestri imperij dignitas et glorie potentia decora
tur ecclesie tam patrij mei q; ut platu est qua urbis Rome et
omis vtalie seu occidentaliu regionu principias loca et ciuitates
pri mro siluestro eiusq; successoribus decreuimq disponendum
Quod confestim pspeximq nrm imperiu et ad rectu ptatem ori
entalibus regionibus trasferri et in bizantie pincia in optimo loco
nouu mab ciuitatem edificari et illic imperiu nrm gstitui qm ibi
primapatus sacerdotu et regalis reliquias ab imperatore celesti
gstitutu est Justu e ut imperator terrenus non habeat potestate
deniq; coram deo qui nos regnare prepit et coram terribili eius
iudicio obtestam pl hoc nrm imperiale constitutu Omnes successo
res nros imperatores et ductos optimates et vniuersum pplm rom
imperio nullo mo modo licere hoc que a nobis imperiali sanctione
Sacrosancte Romane ecclesie uel eius pontificibus gressa sunt
refragari aut contrarie uel in quoq; quellare Si quis autem in
hoc gtemptor aut temerator extiterit eternis condempnationibz
subiaceat Nouatus et sanctos dei principes apostoz petri et
paulum sibi in pnti vita et futura sentiat contrios atq; in
inferno posteriori geremandos cu diabulo et omnibus impijs
deficiat Huius vero imperialis decreti nri paginam pprijs manibus
roborantes sup corpus beati petri pposuimq eidem apostolo dei in
violabili obseruare spondentes et nris successoribus imperatoribz
conseruandam et in mandatis relinquimq Iuxta florencij ecclie
Tunc edificauit sibi bizantiu maritima ciuitatem et vocauit
illam constantino polim de nomie suo Ornauit utiq; diuersis fabris
et gstruxit in ea plures ecclesias quaz vna vocauit hyrenen
et aliam apostoz Illam vero dedicauit ayo sophie i sancte sapie
que rpus est Et aliam michaheli archangelo Transtulit etia
eo omes pene nobiles Romanoz et ordine senatoz cum vxo
ribus et liberis eoz urbem vero Romam palacio suo quod late
ranense dicit concessit apostolis rpi petro et paulo Sanctus
siluester pe Adornauit etiam et instituit testamento ut oia
que ad ecclesiastica pertinent ordine Rom ecclie dispositones

acripiant Sed et ptotū Romanū mpm̄ pmulcgia singulis ciuitatibus dedit ut omīb xp̄ianus pplus sub ep̄iscopoz ordinacōe libere dno deseruiret ℣ libro cosmographya ℣ Fit q̄ mpy dignitatem gstantinopolim trāstulit constituēs ut caput esset toti orientis et ad mpy Romani memoriam Roma noua diceretur Sed Carolus magnus pippini regis francoz filius grecoz mpm̄ trāstulit ad Romanos ānno dm̄ dcc 1° a leone ppa et tu populo Rōno desertū accepit ut ipe mpator nomē mdueret et Augusti apud principes quidem alemanie mpatoz electo apud ppam electi ordinato et consecrato et a solo ppa in latē basilice beati petri consecratur noua distinctione mpator noiatur et consecratur non ut dns ℣ Vincentius Denq̄ incredibile ē memoratu quā breui constantini studio facto p totū orbem creuit ecclesia et quata tura ergo sūptuū edificandaz ecclesiaz fuit ardens nam edicto pub̄ p̄cepit ut pplus ep̄is ministraret de regali fisco vnde sancte ptingerent ecclesie ℣ De psecutione licinij mīb et morte ei9 Sed licinij mōz p̄sperā mndeus successionibus qm sororē constantini vxorē duxerat et sōnus mpy ab eo alienatus fuerat bellum sibi parat et py iubet ut quicuq̄ xp̄ianus esset de mpīo pallatio suo eiiceret py edictu statuit ut qm se xp̄ianos ptinere tur mcarcerem truderent Denq̄ omes qui sacrificijs adquiescē nollent neq̄ supplicijs iubebat tradi neq̄ tortoribus sicut p̄decessoēs sm ēz eoz suspitiones dissipatos et in ꝑtes dmuos i mare ad patibū pisciū iubebat proiici ipe licinij post strages multoz habito gressu ciuitatis gstantini i bithyniā et crispi filij virtutis gp̄e hendit et apud thessalonicā capite truncat Anno regni sui xvij° vite ei9 sue Anno no dr̄ Duo mortuo mira bellorū felicitate Rōnū mpm̄ solus tenuit gstatinus ℣ De martiribus h c ꝛc Sub hoc multi passi sunt viri p quos marty apud sebastem Armenie moriens multos vel sub Agricolao p̄side quoz precipui erant quirion et candidus frem passus in nouo fluuio Sanctus theo genis sub licinio in arco que ē p̄ma ciuitas hellespontī ⁊ trem xvij° kl̄ septembr in ecclesia vitime natale bti mathei apl̄i gressoribus qm sub licinij psecutione relicta milicia solitariam vitam ducens claruit miraculis ℣ Rufinus in histo ecclesiastica libro p̄mo

Qvm apud allexandriam post achillam qm petro marty
fuisset/ Alexander episcopatū susce pisset qr par
et quies mrib a psecutoribus erat et ecclesia gfessor meritis
gaudebat gsperitas eius domestica contencōe turbat⁹ et eum
presbr quidam apud allexandriam noīe arrius spē quidem
religiosus sed gloie et laudis et nouitatis impie cupidus pua
quedam de fide xpi pferre cepit et a substancia patris filium
separe/ Hugo Horten ocf Predicabat em filiū creaturā
esse et spūm sanctū ab eo creatū Addebat etiā erat quādo non
erat et eū has faceret diuisus inter patrem et filiū et spūm
sanctū differencias Alexander eiusdem urbis s. allexandrie epūs
ei resistebat Sed cum illū ab erroīb vili errore reuocare nō posset
expulit eū ab ecclesia illo vōs cont eū sedicionem erigentem De
Quod audiens pus consilio dicens cont arrium conuocato ocf
mpator constantinus coadunari fecit sanctā synodum apud
nicheam bythinie urbem Anno incarnacōis dnice ccc. xl.
x. li
conuenerunt ibi cc. et xvm epi et hec ē prima sancta synodus
romanis tm siluestro ppā defuncto fuerat et illi marcho fuerat
sepe tuc in aplica sede residebat verū tamē hic nō interfuit con
silio ppter senectutis imbecillitatem s affuerūt p eos vicib et vice
tuis Rome ecclesie presbr affuerūt et eraplicis sedibus eyathas
Jerosolomitanus eustacius Antiochenus et allexander Alexandri
nus honorabiles patriarche ocf In libro tamen
pontificū siluestri ibi sic legitur affuisse/ tpibus siluestri factū est
gselū eius pcepto in nicea bythinie et congregati sunt cc. xvm
epi qm catholicā fidem integram exposuerūt et arrii et sa
tanē et sabellii dampnauit De pho conuerso a vero illūato
Cum per multos dies in epos cc. et xvm residendo pconsilio quo
verteret Constantio imperatore sedente in medio optimates tomoti
phi gs et dialectici optimatissimi que nerūt inter quos quidam in
signis eū epis inb etiā in dialectica eruditis conflictu cottidie
mouebat siem certamis nec excludi a quoquā poterat nec gstringi
tanta em dicendi arte obiectis questionibus occurrebat ut ibi
maxime putaret⁹ asserto vel argūs lubricq laberetur Sed ut
ostenderet deus quod nō ē in sermone regnū dei s in virtute qdz

ēr confessoribus simpler v & nichil scienb mhi ihm xpm et huc
crucifixū videnb phm mrib in sultante posset ab omnibus cu pho
cū sermocinandi mr̄ uero qm simplicitate uir et impia ser-
monib nouerant pauere et quasi pudore pati reperiūt ne forte
apud calidos homēs risui efficeret sancta simplicitas perstitit
tame seniores & hor̄ sermonib huiusmodi erordiū in noīe m. quit ihu
xpi phe audi que uera sūt deus unus est qm oīa que uident
uirtute uerbi sui creauit et sponte sua satisfactione firmauit hoc ubi
que pro filiū dei dñi nr̄i humanos inueteratos errores et corruptione nas
citur et morte sua nos a morte eterna liberauit que exspectā
tam resurrectionem iudicem omnium que esse uenturā credis hoc ita phe
ac ille ac si nequā ultra sermonē contendi iudicasset ita obstupe
factus uirtute dictor̄ uniuersa ad animā hoc solū potuit respondere sibi
uideri nec aliud uerū esse quā qd̄ inuenerat Timet senior si hoc
nequit ita esse credidisti surge et sequere me et huius fidei signaculum
suscipe Ille autē conuersus ad discipulos suos ut ad eos qui audie
di gratiā conuenerant Audite inquit o eruditi doctores uerbum meum
detestantes ego uerba uerbis opposui et que dicebant de dicendi arte
subuerti ubi uero per uerbum uirtutis processit error dicentis non potue
runt resistere uerbo uirtutis nec homo deo potuit aduersari et
ideo si quis unus potuit in his que dicta sunt sentire que sensi ore
dat in xpo et sequatur huc lenem in quo locuta est deus ut sanctus phs
xpianus effectus. tandem se uictum fuisse gratulatur ¶ Cassiodorus
Uolentibus etiā quibusdam phis cum in hystoria
Allexandrino celestinus apo disceptare uisus esset imperator ut etiam
suscipere qm quamuis simplex esset sapiens uisus est omnibus proter
unū tene silentium tu et ait in noīe dñi ihu xpi tibi impio malo
quam amplius qm status multus factus est ¶ De symbolo fidem
Ecclesiis astantibus arrio diutissimo gesta et statutis eiusdē
multoque tractatu placuit omnibus et uelud uno ore et
corde decretum est credere debere eiusdem cu patre substantie filiū
confiteri Timet unus soli fuisse dicunt quibus fides arrii magis
placebat quorū ser soli patuit cu arrio expelli pretiosum uo xi
consilio inter se habuto acquieuerunt ad scribendum manu sola no
mente cum similitudine precipue actor fuit Eusebius nicomedie
epūs Cum autē expositionibus fidei illor̄ qui ibi fuerūt catholica

C

her est Credimꝰ in vnū deū patrē oīm potentē ōm visibiliū
z invisibiliū factorē et in vnū dnm ihm xpm filiū dei de pre
natū non factū consone patri hoc ē eiusdē cū patre substātie
per quē oīa facta sūt que et in celo que et in terris qui
ppter nos et ppter nram salutē descendit de celo et incarnatꝰ
ē homo fact̄us passus et resurrexit tertia die et ascendit in celos
inde venturꝰ ē iudicare vivos et mortuos Et in spm scm
Hoc aūt qm dicit erat aliquādo quādo nō erat et antequā
nascerent nō erat Et qꝝ ex nullis substantiis factꝰ ē aut
ex alia substantia dicit esse conuertibilē aut immutabilem filiū
dei anathematizat cathᶜa et apostolica ecclia Et statuerunt
preterea obseruandū esse in ecclesijs ne quis ex hijs qui se
met ipos in patricia libidinis ardentes venirent ad clerū et
ne quis nup assumptus ex conuersatiōe gentili accepto baptismo
aliquā tantus gradū ecclie et ne quis epoꝝ ceterorūq; clericoꝝ
cū extraneis mulieribus habitet preterquā cū matre et sororibus aut
alijs ut huiusmodi et ut epūs si fieri potest a cuncta prouincie
epis ordinet Si vero hoc fieri difficile est a tribus non minus
sta tamē ut metropolitanꝰ epūs maxime petita ut auctoritas
habeatur ablatis que ordinatiōi irritam esse voluerūt statuq; alia
ibi statuta fuerunt ¶ Hic floruit eo tpe Anathasius
post alexandrū Alexandrinus epūs qui huic gelio interfuit
et cyprianus epūs qui pōs pastor omniū pene post apostolos
et huic concilio interfuit Jacobus nisenus Episcopus aut
Jacobus qui gnomice sapiens nisibene plurimū cultus epūs huic
gestis interfuit qui ut dicit hieronimus plurimos scripsit libros
de fide cōtra hereses de trinitate generali de dilectione erga
primū spale de orbe et de resurrectōe de iuda post mortem de
humilitate de pena de satisfactōe de unitate de oīm sensu aue
de persecutōe et pena nouū scripsit qui et alia sed gestantes tempestas
morientis iussa preceptū destruxit ne gestantes nisi hijs sepelitur
Et sanctus qui nicolaus miretoꝝ epūs ¶ Sanctus nicolaus
ut in grecoꝝ historia reperitur huic gestis interfuit senex
pauca polemadius viuens annis huius historiā qui nota est pter-
mitto illoꝝ miracula quoq; aliqua que p eū acta in vrbe tantum

memoriā facens hic tres virgines quas pater furmentarij iusserat
p aurz in mussim p fenestrā a stupro liberauit tres principes
tesar a morte ablens eripuit Item frumentū multiplicauit
tres clericos iam nec oblatos liberauit p ipius ymaginē bar-
barū quedam reuertit puerz in vasē marsium custodiuit Aurz
m deo reddidit qđ idem iudeus ad fiduciā nicolai cuidam xpiā
no mutauit Cui⁹ puerb⁹ Eulrosia concepit filiū que postea
a barbarorz seruitute liberauit Alia fecit miracula plurima
Emeritus ⁊c Eo tpe floruerunt sanctus Emeritus dimi no
mutu Aurelian epūs claruit multis miraculis Vincentius
floretinus firmanus Sancti florentius at vincentius clari mi
raculis et sanctus Anthonius tuus vitam Anathasius Alexan
drie epūs e mlicqm uolumē pscruq et firmianq qm et lactancius
arnonij discipulus hic meo fuit cesar crispi filij gestantium m
gallia libros primos copillauit Eusebius cesarien epūs
Hoc qđ tpe floruit eusebius cesaree palestine epūs qm edidit
plura uolumia ex quibus sunt in vtalia li x cont⁹ porphyrium
li xxvo p origenē li vj⁹ Comentarij eruditissimi m ⁊c t psalmos
de vita pamphily li iij⁹ ecclesiastice historie li x⁹ hos libros
rufinus presbr aquileiensis trāstulit de greco in latinū qđ decimus
et habebat superflua si quid habuit historie ix addidit et duos
libros sequentes ⁊c et vj⁹ conscripsit et hys addidit scripsit
tomoz historia a primo anno abrahe usq ad annos dñi cc⁰
et xlm qua Jeronimus de greco in latinū trāstulit ulterius prosecu⁹
eam ⁊c usq ad annos dñi cc⁰ et lxxx Deinde sigibertus gem-
blacens nochtus usq ad annos dñi ccc⁰ ⁊c at xvo de quibus hic
certis locis plurima sunt inserta preterea idem eusebius pene
omnū provinciaz passiones martiz epoz confessoz sanctaz virgi⁹
at mulierz in x libris deprehendit Deinde scripsit ab apto
petro omnū epoz et notia et gesta conscripsit eccia urbis eaz
que ordinem pontificatus tenuerūt p apostolicas sedes i Rome
Anthiochie Jerosolime ephesim alexandrie et plurimoz epoz
omnia usq ad tpus sui et gesta descripsit excepta vita bti
siluestri hic uero eusebius fertur fuisse minime laudibus arrianis
Mortua helena que mrs Arrius ab arrio reuocatus ⁊c

de lactano

fauit gstantia tuc licinij derelicta fratre sm constantinj solacijs utebat
hunc audit pbrm quendam uenire i notitia latenter ptibus arrij
fautorem hic suasit gstantie ut arrium ab exilio vocaret hic aut
dum in extremis laboraret et a fratre constantino visitaret extre
ma duxit ab eo gram postulasse ut pbiter hunc in familiarem
admitteret et que sibi pfutura ab eo luctgaret audiret hic fauitar
gratiat constantino et sub qualibus arrium ab exilio reuocatur
Hoc tpe iurta prominia arnobius De doctoribus huius tpis
rathor in affrica claruit et sumenta pbr nacione hispanus cuacta
lia heresum ab auctoribus explicauit pharphurius uero missus ad con= A porphurio hæretico
stantinu in ligm uolue ab exilio reuocat hic porphurius primo
gentilis deinde xpianus rursus a postatauit na in celarea pa
lestine a quibusdam xpianis cesus uacunda ut uerecundia no
ferens xpianitate defuit sicud eu eusebius redarguit eu eius
uerba destruxit hic em porphurius cum nos scripsit eius respon=
derunt eusebius et apollinar Sed augustinus in li° de cuitate
dei sorig ceteri qm ecia uocat eu philosophu doctissimu sed xpiane
acerrimu inimicu De malis moribus constantini
Constantinus ut dicit prominus crispu filiu suu interfecit at uxo
rem suam faustam postremo aut tpe iuste siue ab eusebio nicome
die epo rebaptizatus e set in arrium dogma definauit a quo
nequit usq in pns tpis catholicaq rapine et totis orbis discor
dia e secuta Sed hijs uerbis prominus ma infeste contraduat
liber de actibus sancti siluestri qd constantinus no fuit bis baptizatus
sed pluasus ab eusebio nicomedien epo fractumq arriane sigm=
faro et eidem gstantino ualde familiari ingrandu qd e ualde quo
niam sancte crucis prominus in cromatis sub anotare cur noluerit
ut neglexerit que eu tam celebribus fiunt Cetera constantinus au=
ruram suam et filiu suu iurta prominu interfecit Hunc factor
horrendu caulam alibi inuenire non potui sed hec et alia facinoraque
fecit gstantin ceteri hystoriogphi dissimulant et silentio tegunt
Constantinus De impio constantini gstantij et gstatis
constantiis et constans pg constantini regnauerunt ambo
uiq coperunt aut regnare a mo dni cccc et xlvi° a nmidi vo mo cc lxvi°
Constantius quidem romanu adeptus impiu est hugo flor li v°

Constantius uero metropolim impat/ et gstans apud Anthiochia
hyps aut Hystantiu dnce vixit habitu regu ceteris et capud suu
ppetuo drademate decorauit/ nutriuit preterea semp bonas artes
& papue studia libros legebat scribebat et meditabatur/ Constantius
aut ut pfectus e/ mpator Romanus p necessarios suos a fide
catholica a deputatis ¶ De disputatione nri Arrii &
p Arrio huius anno 15 Athanasius vir magnifice fidei disputauit
cu arrio turbis hinc inde altantibus apud Laodiciam Surie urbem
Ipse quidem cui vir mpator/ iussu inter eundem arriu et
strenuissimu fidei defensorem Athanasiu sedit arbiter/ ubiq; inter
fidei ad purg a discussa et dnimb libris ostensim patre et filiu
et spiritu sancto ppis extare plonis et tame vna esse trium
personaz naturam Arriis tame indurata mente in sua per-
mansit malignitate ¶ Li libro pontificum & sedit Iulius xiiº
Post Siluestz papam sedit Iulius annis xv hic multas tribula-
tiones sustinuit et p mensibus in exilio fuit sepultus e via
Aurelia pridie vidus aprilis Liberius/ post eu sedit annis vj hic
a constantio deportat exilio m annis eo qd noluit hereti arriane
consentire et congregatis sacerdotes cu consilio eoz Silencio or-
dinauit in locu suu felice ppiterz venerabilem virum qui sedit
annis vno et fecit gstitu felix at mrem duos presbiteros vide-
lic et urlacu consenientes Constantio et eos deponauit xlvm
episcoz concilio qui post paucos dies rogauerut gstantiu ut libe
rius ab exilio reuocaret qd et fecit Et Liberius propter gstagij
allenacois assumit/ felixq; catholicus expellitur ¶ Iheronimus e comitib
Ipse ergo redit exulq; victo Liberius et heretica pranitate
subscribens vbi quasi victor intrauit ¶ Li pontificum &
Ab eodem die fuit psecuto in clero ita ut intra ecclesiam pbri
et clerici necarentur et marturio coronagrent & depositi aute
felix habitauit in pdio suo via portuen ubi et requieuit in
pace mi Et Augusti ¶ De morte Arrii hereti Alexandri
Alexandrie episcopo quocato apud gstantinopolim cu consilio iussu
gstantini const arriu hereticu et eusebiu nicomedie epm et
plures eiusdem secte epos disputatu ab eo modicu totu noctu
vigilijs orationibus et lacrimis insistens tanquam sua domo gmeditat

et arrius frequeta ppli conspatus tu ad locu publicu dertmarz
intestina eius atq; oia viscera in secessus cuniculum defluere
runt et sic inteript qd' ei nuciatu fuisset Eusebio et hys qm
serum venturi erant ad opa tumultuose discedit Leo p̄m cronic
Postea vero mortuo alexandro alexandrie epo arriana impi-
etas constancij impatoris tulta psidio grilys carteribus et
varys afflictionu modis pene athanasium qm alexandro alex-
andrie epo in epatu successerat de medio omes non sine ptis
epos pscutq; est Iustinus in libro dicto Conuocato igit
apud tyrum consilio gstancius iubet athanasium qdempnari et
sic toto orbe profugus fugit athanasius nec ullus ei ad latendi
dum superat locus Jeronimus de illustribus viris ait
eius athanasij aduersum duo libri contra valentem et vrsacium
unus de virginitate et de pscutoribus arrianoz plurimi et
de psalmoz titulis et de historia anthonij monachi et multa
alia que enarrare longissimum est Rufin in libro dicto
ea tempestate facies fedi et admodum turpis erat no enim sicut
prius mq; abertremus sed a spiritibus vastabatur fugabat alius et
alius fugabatur et uterq; erat de ecclesia Nuetum e ytia p
mysie pōb ap̄s Secta q; arrianoz in tres pestes monachus
em̄ vnu corpe et aia leprosus et interius q; morbo regio
corruptus arte tante dyaletica ppotens pluma cont fidem
nram scripsit disputandum lectis sectatoribus suis dedit a
quo etiam nunc emomiana hereses dicat alius quoq; macedo-
nius nomine nomine que hereticu nu expulsis primo porro
vocatis apud constantinopolim statuerunt spm̄ cmonitum
p̄ma filiu dissimilem pri q; nullo genere posset esse
factura similis factori Arriam dicut simile posse dei filiu
pri largitate gratie no ppietate naturali equatu potest
creatori ex creatura conferri macedonius dicut similē qdem
filiu per omia patri sancto vero spm̄ cu patre et filio nichil
habere cōm unde eadem in cronicis — et de ipe Gallus
constancij patruel qs cesar factus Ciuitates pideoz s. dyce
saridam tyberiden dyopolim ptima q; opida igit tradidit
nonnullos vero nobiliu anthiochie interfecit Tripertita his-

toria sanctus martinus militauit ¶ Demente gallo Anthiochia
cont orientem sub spere trucis columba in celo visa est Eo
tpe apud anthiochiam leucius epūs erat arrianus
Cuius tpe ad ymnos dicendos deo in fine psalmoz catholici
dicebant Gloria p et fi et spu sancto Arrianī uero ista
glorie patri et filio morem patre filium fingere uolentes
Sub hoc leucio Flauianus et Dyodrus primi in duas ptes
choros psallendi dimiserunt et inde p totu orbem mos
iste obseruari cepit Hij etiā ad sepulchra martyrū uigi
lias celebrantes amatores dei tale obsequiū conuocabant
¶ Imperantibus Tandem gallus hostire creditur Iulianus
a postata frater eius mediolani cesar appellatur Eo tpe
legitur q? btus martinus sub Juliano cesare cuiusdam uno
seruulo militabat cui uersanti ipse seruiebat hic in
porta ambiani pauperi nudo sibi caligenti i media hyeme
diuidauit pallium suum et nocte sequēte audiuit dominū
ad angelos dicentem martinus adhuc catheczumenus hac
me ueste contexit qua uoce audita martinus statim ad
baptismū cucurrit et postea byennio meruit solos
nouē militauit Jeronimus in cronicis donatus fuit ¶ Eo tpe
victorinus rethor et donatus grammaticus preceptor meus
rome insignes habentur hic est donatus cuius liber usq; hodie
in scolis legitur a pueris prima ars grammatice tradimenta dicē
tibus Jeronimus in cronicis — ¶ Eo tpe constantius martinus
treuirorū epūs claruit habetur a quo Athanasius alex
andrie epūs cū constantino quereretur ad pena honoris hic
est sepultus susceptus Anno quarto regni Sancti hilarius pictauien
sanctus hylarius pictauien epūs patrone laturum ac latere
epi reliquoz q; cum eo erant arrianoz p aut timore
in fugia pullus libros de sua religione composuit Hic
Jeronimus de illustribus uiris hoc per aduersus arrianos
duos libros conscripsit et alios libros de synodis que ad gallos
epos scripsit martinus q; est pictauis ualentiniano et
valente regnantibus ¶ Regnante hilario epo ¶ hylarius
pictauien epūs aut ciuis eiusdem loci uxore et filia

habuit quam postea virgine transtulerunt Quodam em tpe
Arriana hereſi per orbem furente erat leo ppā hac peſte ꝙ
damnatus fecit om epōr consiliū euocari demete hylario
tardius leo ei qr esset catholicus indignatꝰ mandauit omnibus
vt nullus ei assurgeret ut loui duret sed veneꝝ residentes
tu reuerentia salutauit cui leo tu es hylarius gallus apt
alle non sum gallus sed de gallia tuus Iratꝰ ppā aut et si hilari
de gallia ergo leo romane sedis aplicus inde sum hilarius
et si leo non tamē de tribu iuda et si iudicēs residens non
tamē in sede maiestatis/ mox ille iratus surrexit dicens suas
quod te reuertens ab hijs finibus finibus hunc restituas/
hilarius tut tesi redienſ/et mox ut sancti terre se insedere
patrius dixit dominꝰ est terra et plenitudo eius ad quā vox
fratrum ipā terra ut fertur erumpens surgit crescit et leuat
eum usq ad equalitatem aliox epōr et dum omes mirarent
ppā in thalamo repentina morte mortuus nunciatur
Hic reprobus/ Miraculum hoc non videtur habere ꝯsonantia
cū veritate hystorie nulla em hystoria dicit hoc tpe aliquē
leonem aplice sedis phuisse Sed forte posset dici qd liberius
qm gstancio et tetri fauebat hereticis alio nouo vocato sit
leo hunc em constat tpe hilarij in ppātu sedisse ut fortasse
cuta illud tempus fuit aliquis antippā leo vocatꝰ anno qsecu
rij Sanctus anthonius/ Sancti anthonij monachi
t. vo etatis sue anno in heremo moritur Iste anthonius apt
fuit verbis sensorum — / Quotidiē audis semp deū hanc
p manibus erat in hijs que agis adhibe testificatoꝝ sanctarum
scripturaꝝ Idem anthonius singulos patres interrogabat de
scripturis et vnusquisq; ut poterat respondebat et cū inter
rogasset ioseph apt nostrū apt Anthonius hic salus aremt
viam qm se nescire respondit Idem aliquando attediatꝰ ora=
bat dnm ut se adiuuaret et sibi ostenderet quo saluaret
et ecce vidit angelum quasi eorum tarquetem sumculū et
surgentem et ascendentem et dicentē et tu Anthonii
ita fac et saluus eris Idem dixit sicut postea si tardauerit

da pr. hanc

r̄ Et may celebrat̄ inter quos passi sunt ogeleslus epūs cū pbro
Jacob marcab et hygormicheus epūs cū clericis fē a et l .
monachis et sacratis virginibus et plurimis inter quas etiam
symeonis epi sororis noie Carbula cū pedisequa ferro trassa est
Eusebius pbr urbis Rome caput liberii ppīi arriani de quo
sup̄ dixi declarare hereticum multaq; p eius doctrinā cōmi
none liberij vitabant ppīm congregatu confortabat m dño
Ioneturiq; a constancio cū ipō liberio dicente tu solus r̄ pianoq;
es in orbe romana qm respondit sic m dño confidimus q; fideles
mvemet nos r̄phs sicut benedictione seruamus qua a beato ppā
iulio accepimus r̄ m dixit liberius nomine iulij seuerasses rquit
mfide qua in plecticē primo tenere visus fuerat ac reb ipā
te docear et declarati Constancio aut et quod est inter fidem et
fidem qm respondit nos peccatores integre fidem tenemus
vos aut tenet misana et supstitiosis mvidia qm felicē ppām
puriss sacerdotem ab ambis declaratū meritis diuersis
et r̄ pianis marmaq; pbris et diaconis mortem inferri perpes
sis tūc vratus constancio sub rigatu impij liberij meluit cuse
bium pbrum quadam cubiculo domus sue quod hyule erat et alteri
dme pedem iij et ibi oranis pg mensis qm dormiunt pi dño
xpo Et septembribus sepultusq; est m epta aurea corpus
beati xpi a gregorio et orosio pbris qs audiens constancio
vnū in eadem epta meludi sicut gregorium Ab eadem die ussi
constancio quibus inventis esset non sic cohiberi sicut liberius in
desertis gladio punichatur ubiq; invenichat constancio r̄ pianos
una cum liberio sequebr Et martilogio bti pauli Natale beati
pauli gentium doctoris xpi anno pridie Iulij celebratur Item tercio
pridie Et septembribus natale sancti pauli xpi et confessoris Item viij
idus may festivitas beati Andree apti qr sacratissimum eius corpus
Amalfi ossibus sanctorum luce evāngte et thymothei discipuli sancti
pauli sub constancio impatore constantinopolim e trāslatum Et De
Impio Iuliam apostate &c Iulianus apostata impauit anno
I et mensibus vno hic filius gallani qm erat germanus magni
gallanum qm habebat duos germanos Galmalchiū et gallanū
ex eodem patre non ex eadem matre et hic Constancius habuit

duos filios s tallum relaret de quo sup dict et hinc Julianum
apostatam Iste Julianus ab infancia fuit xpianus fi magus quidam
amico eius cupidine minister[at] imper[ium] qd debebat Unde Julianu
monarchiam simulans vitam quasi ad halendo impio non curaret
latenter exercebatur in phia et sacros xpianor libros legebat
manifeste tandem in ecclesia nicomedie lector constitutus furorem
imperatoris sub hoc habitu declinauit et hoc ptimore faciens a spe
quam mente concepat non recessit sed dicebat amicis felicia fore
tpa cum haeret imperator hic cu esset athenis invenit vatem qui
ei ferat demones apparere quos videns Julianus signauit se et statim
demones defugerunt magus aut cu putaret eum qz se signauerat
et cu ille laudaret virtute crucis aut magus reputes quod timue
runt hoc signum sed potius abhominati recesserunt Hinc sapiens
miserim replenit eu odio signaculi xpiani Sed cu adeptus esset
Romanu imperiu volens placere omnibus illos quos constantius
exulauerat reuocauit et paganis dedit licentia immolandi ydolis
a patre suo expulit eunuchos cocos et tonsores eunuchos qz
eius uxor obierat postqua non duxit aliaz tonsores qz unus inquit
sufficiat multis cocos qz tribus simplicibus utebant Gregorius
nazanzenus li i cont paganos et mat moribus Julianum
Michi em mores
Juliani compti sicut dum eum athenis cognoscem faciebat me cautu
in ostancia mozz nullu michi signum in eo utile videbatur cerui
rigida et mirabilibus humeri iactabiles oculi turbentes huc et
illuc directi respicientes furiose pedes impacientes nares spira
tes murmur et contemptus semata irisibilia et hoc opus semper
habentia risus mutimens et quasi subulcens opacos nulla ratione gestes
interrogando mordmata Responsio nulla congrua sibi conuenies
hoc cu audissem repente duci o quale malum nutrit res publica
Romanor et historia tripertita dicit habebat barbam pro
lixam tamqua philos de qua anthiochenses eum deridebant dicentes
tondatur cuius barba ut admones explicat Rubricz sacrificijs et tau
roctonijs et immolacie paganis nisi baptisma studuit abluit et nisi eum
adeuntibus qd minus gravarent tributis z gratiembus Sed[et] unde verum est ve
mihi ac pacem sistencia hoc enim papias dicit Loquens aliquando
sacrificante ostensu est ei in visionibus pecudum signa crucis corpora

Secundarium

circumdatum quod alys interpretantibus semp crucifixi victoria
ipse respondit crucifixum posse contrari nec ei relinqui spacu
habitandi Iudeis vero placere volens sicut et gentilibus preput
eis ut templum sum ędificarent Quibus in hoc opere nichil
proficientibus cu quadam die faceret nocte raderet cu multorum puto
et tribus diebus iam hoc factu esset quarta die apparuit ei celo sig-
nu crucis splendidum et iudeorum vestes crucis signatio sicut ipsete
et aut Eusebius li. ii. cpo. xvii. xestimetis eam signu crucis tam eisdem
apparuit ut eria qm ipsud diluc prosignu infidelitate voluisset illo
tpe non valeret abolere sic deterritis iudeis atq gentilibus loci fit
et repta pmanet relinquit Iuliano ꝑ sacrificante apud fortuas
Constantinopolim marie epo calcedon senectute ꝯnatus cessatus
qm manu alterius regebatur cu apte appellauit apostata cu di
cente Iuliano negs galileus deus tuus curare te potuit dixit deo
gratias qđ video te no pietate mutatum clericis eria nostris
oma privilegia et honores subripuit et legeb pro eis solut
ipsoꝝ curare tradidit virginesq et viduas que ab ecclesiis pas
cebant iussit grigi ea que dudum a pub̄ recepisse videbant
auferebat et ornamenta ecclias templa nra destruebat et pe
tuias ad eaꝝ edificatoꝝ pmus datas usuꝝ grigebat quod plura
postquā adorientem partes bello pulsaturus aduenit et publicat
qua pius ornauerat erga ydoloꝝ cultuꝝ ferri repit mfama
callidior ceteris psecutor ecclesie xpi non vi neq tormentis
sed primus honoribus blandiis psuasionibus maiorem ptem pte
qua si atrociter pulsaret dilatet Ipse sc basilius cesarien epc
Sub basilio ascendente cu clero multo et pplo mulieribus et
paruulis ad montem didym in quo ecclia dei gentilis venerabile
templum tribus diebus ieiuna uerunt postulantes deum ut
magi imperioris sensum dissiparet qm eoꝝ ciuitate destruere
minatus erat cu a regione plida remearet et ad hoc postulatis
eis et vigilantibus in oratione cu contrito corde vidit basilius i visu
multitudine milite celestis hinc et inde i monte et in medio
eoꝝ sup tronu gloriosum quendam in mulieri habitu ad et di
cente ad progenitores sibi stantes magnificos viros Vocate michi
mercurium et abeuntes interficere Iulianu in dei filiu meu blas
phematem Hanctq aut mercurius cu armatura sua aduenies

iussus ab ea velociter abyt et ingressus basilicam venit in
ciuitate et ppe ad locu ubi sancti Marcelli cu armis ppris
quiescebat uenit mente veraciter custodem ubi essent arma
requirit qm cu sacro ingredit vespi ubi ea fuisse ubi ppetuo sua
limt credidit ergo basilicus visionem et cum gaudio ppli qm i nocte
erat nuciauit iulianu hac nocte interfectu et cu omnibus gracias
agens redyt in ciuitatem et venies ad sepulchra sancti agerunt
invenit lancea cum sanguine cruentatam ac p mide usq ad diem
septima grab agerent omnibus in ecclesia congregatis erat libanus
sophista imperatoris iuliani qm hanc ipaz visionem in creatu
vidit fugit lapsus cesaream venit videns ppli in congregatu eis
annuciat morte imperatoris iulian dicens cu sectus esset fratem flu
uii esset et nocte septima relinquissent eu grumbus multu vent
quidam iniustus miles cu armis sub et lancea valida et terribili
impetu pcedit eum et musqua rumpit subito astendens ipe se
demu blasphemans exspiraut libanu qui hinc iussio nuciatis ab
eo postulat baptizari ita qd in miraculis bte marie virginis remat
Jeromm in cronicis et Julianus in persis pfectus in ex
sanguine dis vouerat et cu fame et siti apostata pdidisset ex
eratu et ingressus a suis errauit actibus ab obuio equite cum
copia pssus interit Anno etatis sue xl et Deum aut moreret
reput xpm blasphemare dicens vicisti galilee vicisti atq in his
verbis exspiraut anno impij sui m° Hugo flo-

Auctus gallicanus olim magister de mar hg tpib ryplenus
militie magni constantini et ab eo valde dilectus cu cons
stinab ad prelia pgeret in plio notu fecit deo celi rpiano se
fieri et a quigio abstine et statim apuit ei quidam iuuenis ptab
trucis in humeris dicens ei Dumne gladiu tuu et sequere me
et cu duobus mor militibus hostes penetrans cu duobus filis suis
regem rapuit et ex hinc Roma veniens baptizatur et in urbe ostien
si manens monasteriu edificauit ibiq pegrinis pauperibus mau
ppria ministrabat Julianus vero impans ei mandauit ut aut mde
rederet aut ydolis immolaret qm scatim reluctis omnibus alexan
driam pcepit grinde in heremu secessit cu sacrificare attempnet
decollatus migrauit ad dominu Johannes et paulus martiri tur
Eo tpe Johannes et paulus Rome nobiles cu p r dies sua pauperib

erogassent et sacrificare remisissent missu juliam vent ad eos hā
rent tarentanus et faciens foueam illuc ubi eos decollatos abscondit
dimittens ps missu cesaris in exilium essent missi et postmodum
mortuo juliano successit jouianus et aptis ecclesijs cepit exaudi
ri piana religio et sanctorum corpa p miracula reuelari Eo quoq;
tpe sub Quadratiano passus est sanctus donatus aretinus epus
qui Rome quondam eius mi titulo pastoris nutritus a pigmenio
pbro e eruditus in humana et mundana sapia in juliano imperatore
atq; diuina doctrina mansuetus et lector huius hic post multa
mirabilia celsis fustibus tandem decollatur et sepelitur iuxta muros
tiburtinos arcione Eo ps tpe iussu juliam clementianus eius
vicarius sanctum Cordianum quondam vicarium
fecit decollari qui facies quibusq; diebus ad eius prouectus tan
dem cum bto Eppmacho quem idem julianus dudum occidi usse
rat sepelitur Sanctus Quiriacus Julianus vemens pro
sotinam fecit adduci sanctum Quiriacum epm eiusdem loci q
sacrificare volentem iussit extendi et in torpore ferreo ab eq
apparatus illi plumbum ignitum post iussit irrabatu ereum
afferri et in eum sanctum extendi et carbones igneos subster
ni et sperni sup eum sal et adipem et desup virgis cedi Deinde
reclusis e in carcere pq iussit matrem eius anam noie ca
pillis suspensam ignominiose Deinde lampades ardentes eq
lateribus applicari et ipsa oranti emisit spm Postea adducto sancto
Quiriaco julianus iussit altam fossam fieri et sex pontes venenos
os ptinos et aspides in sancto viro in ea mitti Post iussit cacabum
magnum oleo impleri et calefieri et sanctum in eo mitti Deinde magis
gro prussus emisit spm mo xpiano Hic Quiriacus fuit judeus
p quē helena sanctam crucem domini inuent et isto in agone etiam
actus est quidam miles Amon noie qui pro xpi noie decollatur
Vidie nonis januar Et martilogio prisci prisciliani et alij
Rome celebratur passio sanctorum prisci pbri et prisilliani eius
et benedicte religiose Item Et aprilis Rome passio sancti pigme
nij pbri qui juliani a puero nutritus et sacris litteris eruditus
Item xij Et julij sancti johis pbri Item xiio Et nouembris apud an
thiochiam syrie natale sancti theoderici pbri Item mo viio decembris
passio sancte maiane mris que tam diu plumbum cesa e donec

spuritum emitteret ¶ De martiribus q̃z tpa ignorantur.
Completis iij persecutionibus ecce describitur agones illorum quoz tpa ignorant ¶ Sancti reposti martiriu[m] ¶ Sanctus Cristoferus vir procerissime stature et multi terribilis ex cananitida regione ortus venit in ciuitate lice fortitu et ibi predicans xpm baculum quendam aridum in terra furit arida ad honore dei et conuersione ppli ut floreret et frondos produceret a dno impetrat hunc rex dagnos nisi iussit suspendi in caleo et usq; ad medios coxas ignibus lamari post iussit eu cathenis ferreis ligatum virgis cedi ¶ Deinde super sellam ferream clauis et vinculis alligatum succenso igne et incerta pice usq; ad oneron cremari sed cu illesus reperens esset et populo ledneret iussit rex malarem lapidem in collo eius alligari ad ligitte et a militibus sagittari cui cu sagitte nocere no possent iussit eu rex primus decollari ¶ Sancta aquilina martir[is] ¶ Ista q̃z in agone certante iussu regis aquilina sacrificare renuens suspenditur et ligato ad pedes eius inferni sero membra eius oia durumpiunt et cu infrasset ad dim sorar eius vincta ligata manus et pedes in ignem proiciat et inde exiens illesa protin decollatur. ¶ Sancta ¶ Dresis quidam imperator seuestallus p anthiochia margaretha tra nsiens et bta margaretham sibi coniungere nolente uenies eu sacrificare nollet iussit eam ex ultam suspendi et virgis cedi et usq; ad defectu credentiu lamatur. ¶ Post iussit pectinibus ferreis carnes eius usq; ad ossa lacerari ¶ Deinde appositis ad latera facibus caro retens latenta usq; ad intima torrematur et protin iussit dolia aqua frigida impleri et eam ligata in eo diucius detineri sed facto terre motu oibus mirantibus illa egreditur donec iussit eam decollari ¶ Illos aut qui crediderant variis martiriis q̃ immanit torquasse q̃ legitur picturatibus et quetus i pictu nome eius inuocaret statim edita prole puerpuis cruciaret ¶ legitur eam xpi bat augusti martirizata fuisse unde in p̃o e q̃ a multis in p̃o pdus julij s. ante p viij dies eius festiuitas celebrat. ¶ Sancti julianus ¶ Sub juliano in alexandria nati q̃dam et religione nobilis ferreoli tribuni comes erat et uterq; deo in militari habitu seruiebat hunc crispinq; consularis fecit decollari cuiq; caput ad suu ferreolu

est relatum et in sacrificare remoueret simul decollatur sepultusq;
e in capite iuliam q; pq multos annos sancte agentibus viennen
epm eos reuelauit et miserum e caput iuliam inter manu
sancti ferreoli ita utriusq; illesum ac integrum ac si eadem die hu
isset sepultum Sancta regina p. Sancta regina passa est sub
pfecto olibrio in alesia ciuitate que pq triuia tormenta decollatur
suspensa in caleo acriter virgis reditur Post grunnulata la
ceratur Deinde in carcere posita educta iterq; suspendit in caleo
et lampadib eius lateribus applicantur post ligata i aqua mergit
sed illesa oriens decollatur huius passio recolitur vno kl septebr
Sanctus marinus quoq; Sanctus q; marinus puer romane
urbis patricij senatoris cuiusdam filius a marciano impatore ppre
hensus iussus e extendi et loris durissimis dorsum eius et ventr
conradi deinde fortiter ligari et mustelidi mitti pq in die iussit
caleo suspendi et unguib corpi eius dilamari Deinde iussit
serram ligneam fieri et machyma lapideam ut emisso lapide per
machymas membra eius diuideret Post iussit de
beri ma magna fundi cuneis p medium nisi ut immissis in eam
fartus extensis et contractis emitteret spm Et membra
extendissent et berdusa e in duas ptes a capite usq; ad caput
Et hinc iussit martinus craticulam et plumbum fundi et
martyrem luppum post simplicius quemq; iussit hyerum afferri
pfectissimi uehementissimi luppum at sanctu puerum eo mitti De
inde i mergit in caldaria plena pice bulliente iussu agarenum
Post iussit arena ppari et puerum sanctum i mitti immanes leone
et leopardum cont eum mittitur hinc missa e leona que fonde
tes uestimenta pueri ad pedes eius mortui tenuerunt post ea
alia tormenta tamen valde lucentissima mittit Demq; iussu
martinum decollat et a sancto theophilo epo in loco ercolso romane
ciuitatis sepelit agarenus uero morte pessima moritur Acta
sunt hec mense romano vno kl ianuarij Credo quod ille agarenus
fuit ppter non impator q nullu impatorem pluqueretur catho
licum qm agarenus uocaret Sanctus genesius arelaten
Sanctus genesius arelaten urbis actuarius iussu iudicis gladio
interijt cuius passio recolitur vno kl septembris in ciuitate
hispali regionis hispanie passi sunt sancte virgines iusta et

Rubrica adhuc semano presidente hac passio celebrat̃ xiiij° kł augusti
Sanctus Anthonius et alij ---- Sanctus anthamus apparme
opido ornatus a persecutoribus ductus ad ripam fluminis ad
radices apparme dilaceratus confessatur hujus passio recolitur iij°
non̄ septembr̄ Sancta virgo agripiana civis mirificatam
mirabilem passa est iij° ydus januar̄ Hermet et alij innumerabiles
mir̄es p diversas mundi ptes magnificata fidelibus operati quor
nec ipsa nec gesta ad plenum reperiri potuit sed de quibusdam hic
pauca que secund̄ ord̄ martilogio colligi possunt pridie kł januar̄ celebratur natale sancti metrani martiris Item iij° kł augusti alexandrie passio sancti juliani martiris Item vij ydus augusti civitate
anthimon sanctor̄ philomonis et apollonij diversarum sanctarum fratrum pb̄r̄
Item xv kł julij civitate valentia sanctor̄ felicis b̄ theodori 2a 2ri
pb̄ri et fortunati et achillei diaconor̄ sub duce cornelio
Item iij° kł septembr̄ alexandrie sancte theodore virginis ste
iij° kł augusti apud nicomedie sancte Anthime mir̄is Item xv kł augusti
apud carthaginē sancte Giddenes mir̄is sub Rufino proconsule
Item ydus augusti barcilone sancti cassiani mir̄is Item iij° non̄ octobr̄
in egypto sanctor̄ agapti et agapiam fratr̄ et aliar̄ cum eis trucidatorum martirum Item xv kł novembris in africa sanctor̄ martir̄
um et cet̄r̄ inter coronator̄ et sanctar̄ mir̄m mariam et sociam
cum duobus fratribus passa ds̄ est et maria virgo cum eis Item xiij°
kł novembris apud viennen̄ provinciam bti agarmij leuite et
martiris Item ij° kł novembris in hispania sanctor̄ servandi et

Germani mensibus anj̄ hic erat de impio senimam hugo flor
vir fortis et nobilis et illo tp̄e agillenarius quo julianus agelli-
bus suis legem posuit ut aut sacrificarent aut milicie cederet
qui magis elegit exilu amittē qua impij imperatoris preceptis
obedire huc tame julianus ad bellū profectis inter viros
habuit militares ꝓpter belli necessitatē qui cū violenter post
julianū necem a militibus ad imperiū traherentur dixit nō se
velle paganis imperare cū ipe christeret xpianus cuj̄ ver-
bis cor ei perlamasset dixitq̄ se ds̄ esse xpianos suscepit
imperiū verum cū ad illicitū a perfida remeasset equitū
tubicinem nouū se recepit ubi talore primaz et midire pectu

nuper calce illicoz pyraumty et lustoratq; om̃ dem̃ mole hm
pm̃ vitam hmuit et tam p̃iam tamq; leta principia morb
in natura corrupit ¶ pa valentmam et valentis fratrum
Valentiãmus demq; maximus qm et ipe p fide catholica
ab mi pssimo juliano mnicia priuatq; fuerat pmmano
defuncto apud urbem Nicena Romanoz consensu mnium adep
tus mpiu mpauit amb̃ ri hic no tm̃modo fortitudine sed
tpancia prudencia atq; iustitia et corporis magnitudine pful
gebat Ipe q̃ fratrem suum valente sibi m̃ consortem regni assumpsit
et sibi quidem arduas retinuit fratri vero suo ptes orientales
regendas concessit Jeromimus m̃ Cronicis ¶ hic valentima)
alis mpator egregius et aurelianor modernis mis qd eius seue
ritatem nimia et patatie quadam crudelitate et auaritiam
interptabant ¶ capitis regnare cu valente fratre suo anno dm
ccc lxv. mudi vero mv ccc lxv. et mpauit amb̃ ri et post eu
valens frater eius cu duobz eius filiis amb̃ m ¶ tandem valenti de apoplexi
manus subita sinistrum eruptione q̃ grece apoplexis vocatur
brigitie moritur ¶ post quo gratianus et valentianus eius filii
cu patruo suo valente regnauerat anis tribus ut predixi
Tripertita hystoria ¶ Valentinian atq; defuncto ipm
lius ri anno ytalie militis vj die post morte eius filiu eius valen
timanu mpatare constituit cuius mpiu frater et patruus licet
ingrate quod eis ignoratibus factu fit eu postea fuisse perunt
Jeromimus m̃ Cronicis ¶ Anno mpii valentmam m̃ valens
frater eius ab eudoxio arriano epo baptizatus est Hystoria
tripertita ¶ cum valente cu catholicis esset uxor sua fuit
arriana cuius sedicionis eudoxius constantino politanus actor fuit
¶ m̃ cu baptizaret eum multis iurando allegauit eu ut milla
secta pmaneret ¶ Socrates m̃ historia tripertita ¶ Anno
mpii valentis ri ipe valens mgnam mariam fore pscrutans qm̃
post eu imparet deus aut m̃ as demostraut tra o. d. impa
tar igit zelo ductus multos hui nois audit putans eos tyran
nidem velle assume audebant ergo theodorici theodori et
theodali et quicq; hui as in capite sm nois haberet quo
tmare ptim sua noia mutauerut negates cu juramento que

obiit valens

primus habuerant Jeronimus in Cronicis etc. Valens demum anno imperii sui xiiº de anthiochia grecie gpullus scripta prima de gestis mois revocat lacrimabile bellum in tria comissum e in quo desiderate equitu pfidio Romane legiones assatis ducte usq; ad interitu; sunt tese ipse aut imperator vulnus cu sagitta lancea confugeret et ob dolore nimiu sepe equo laberet ad augdam ville causam deportat quod psequentibus domo incensa omn

Anno valentiani Jeronimus in cronicis tradidit sepultura et valentis primo damasus Rome ecclesie epus ordinat hic damasus natione hispanus sedit annis xviii cu eodem ordinatus est in gentilem virtutibus et facto consilio sacerdotu qui fuerant edit et prima multitudo damasum in sede ap̃ca instituerunt virtutis aut ab urbe Roma expulerunt eusq; neapolis epm constituerunt hic damasus multa sanctoru corpa reppsuit et invenit quoru tumbas tunc versibus decoravit Hic accusatus hinc crimine adulterii facta Synodo purgatus e a cxlvii epis qui ei obmurmurauerunt concordiu et captu diaconos accusatores et eos de ecclesia proiecerunt Amentibus Hunc Jeronimus damasum commendat in his de viris illustribus et ad se multe scripserunt aplas damasus ipse rogatu jeronimi scripsit ad eu historia de gestis romanoru pontificu Damasus Eusdem rogatu psalmos instituit in ecclesia in hymnis psalmodia ista prius institutum erant psalmos die noctuq; p omes ecclesias cantari sepultus aut e via ardeatina in basilica sua in pdis decembris Anno dictoru imperatoru tertio gratianus filius valentiani factus e imperator ambianis et tanta constantinopoli orta e tempestas ut mire magnitudinis grandes ferentes nonnullos hominu interfecerit apud Strabatu lapis de celo pluuie multa defluxit hyalinus epus pictauen obiit Ante sepulcri ecclesia, que ante sepulta corruerat terre motu timuit est eversa Anno sepulcri athanasius rexit gothos in arianos persecutus remota primos interfecit et de gothis fidibus i Romanu solu expulit Eius Anno dictoru imperatoru vi euchius uertelen Eusebius epus moritur hic tpe dyocletiani et maximiani cathecumen a beato Eusebio ppa baptismu et nome sustepuit Ille uero

Eusebius arianoꝝ plecutor mirabilis cyrographum in quo coacti
subscripserant dño ꝑ mediolan epō et alij ꝛ ep̄i catho-
m hereſi ariana qm dicebant filiū minorem pre ꝓcessibus consta
tino imꝑatore et liberio ꝑſ̄ Arianos ghuri sedat ꝙ se ꝓmise
rat cum alijs subscriptuꝝ ut arriam aliū cyrographum ꝓduc
subscriberet ut eusebius ibidem subscriberet subscribere fraudant
unde catholici epi videntes attentum cyrographum ꝙ et ep̄i
mouti subscripserant ꝓtinus mut gaudi sed grauati constantius cum
tradidit epō arriano qm statim eū furiatus flagellatos cum
trauerunt per gradus palij a summo usq ad ima et ab imo usq
ad summū et ꝑ ꝓnā tormenta eū in carcere detruserunt Ex
regnante iuliano post gloriam ussit exules epos reuocauit et ꝑ
eusebius vercellis redijt et eū populi honorifice susceꝑt Sed
isto valente regnante arriam repululant et cont eusebiū dño
talis visitantem Diaconez eruitauit et vallata domo eius eū
supmiū trahentes ex domū lapidibus obruit et sic migrauit
ad dñm Sepulti est a discipulis suis in ecclesia qua ipse con
struxerat virit aut ꝑm cronica ad mimg Ieronimg amb
dMmo viij dnimg Jeronimg in cromab dydimg allexandrimg
Alexandrimg epm multa de nro dogmate comentat qm ꝑ
quitum natalitat sue annū liūbus orbatus elemetoꝝ quaꝑ
non ignarus fuit Hanc libus anthonius ꝓfectus li ri
verbis mafimis consolatus e metuit ne offendat dñ
dnime qd oculis carnalibus orbati ei desint em tibi oculi quos
vermes et muste habent sed letare quod habes oculos quos
angeli habent et quibus deus videtur ꝑ quos tibi magnus he
lumen accendit Jeronimg de illustribus viris Ad ꝓmus
Alexandrimg tarens a ꝑma etate oculis tantū miraculū in
omnibus ꝙsuit ut dyaletica et arismetrica et geometriaꝝ
usq ad perfectū didicerit hic ꝑma volumina conscripsit come
tarios in psalmos omes comentarios in euangelio scripturis
phis et de dogmatibus et cont arrianos li vj de spu sancto
li j quē ego in latinū transtuli in ysaiam thomas xxvij in oseę scr
ipsit ad me li iij zacchariam meo rogatu li v et comentarios
in ꝑma et alia multa fecit et usq hodie et ꝓficit in ecclesia

sue fam creuisse Eo tpe sanctus Basilius Basilius cesarien
cesarien epūs capadocie claruit cuius vita mirabilez descripsit
sancta amphilochius yconiū epūs Jeromus de illustribus viris
Basilius cesaree capadocie que prius mazatha vocabat epūs
cui tant emolumū elaborauit libros et de spūsto volume et m
crameron omelias vii et alios tractatus de libris quoꝝ crameron
multa sunt hic inserta Et Gregorius emisene et petrus fres eius
fuerunt aut Basilio duo fratres gregorius et petrus Jeronimus li
quoꝝ alter in verbo doctrine alter in opibus frem ita exercbat
ut uteruꝫ ut basilius ut gregorius redderent extant eius ipius
Gregorij mōris alia opuscula luculenta Jeō de illustribus viris
Gregorius emisene epūs frater basilij cesarien ante paucos
annos michi et gregorio nazanzeno eiusdē legit libros qui
et alia multa scripsisse et scribē dicit Vincentius Hunc gre
gorij fratris basilij liber de ymagine i hominē gdutione quam
edidit in supplemetū crameron epūs basilys Jeō de illus. viris
Eo tpe floruit sanctus Effren syrus vir sanctitate mirabilis
Effren edessene ecclesie diaconus multa syro idiomate exposuit
et ad tanta venit studium ut pene lectione scripturaꝝ pene to
tas quibusdam ecclesijs eius scripta teneantur hic decessit sub valete
primape Et Vincentius Hunc opuscula sunt apud nos scilicet
de pena et luctaminibus seculi de exputatione cordis de beatitudie
anime de resurrectione de die judicij de quibus hic alia sunt inser
ta Eo tpe floruit Gregorius nazazenus Gregs nazazenus epūs
Gregorii aut capadocis nobis et basilio germanus ambo nobi
les ambo athenis eruditi ambo collegę ambo de auditorio tullianesi
ad proficiendū rethorica rogabant post pauca ingt basilius
no multo post cesaree capadocie epūs fuit Gregorius vero ap
nazanzi opidum in loco patris epūs subrogatus hereticorū
turbine fideliter tulit reddita vero ergo pace constantinopolim ad
ecclesiam decenter venire exhortatus non obtinuit post regressus
in ecclesia sua si quid superfluit ute tempus exigit Jeronimus de
Gregorius nazanzenus epūs vir eloquentissimus illustribus viris
preponit meus in quo explanare scripturas didicit adhuc usum
opa sua apposuit Hi quibus ista sunt de morte fratrum cesarien

laudes cypriam laudes athanasij laudes marī phi post egritū
reuersū d spū s. li iiij. Cōtē julianū impatorem li vij scriptz
e polem dicendi caratte et mortuus est sub theodosio impa
tore palamq; aut scripsit. Sanctus Ambrosius mediolan epūs
Eo tpe post anxietatē seram mortem mediolani epō constituto
omīb ad fidem rectaz ytalia cōuertitur. Paulinus et posito
siquidem in administratōne pfecture galliaz pre suo Ambrosio
natus est hic sanctus ambrosius qm infans in area pretorij in
cunabulis cum dormiret apto ore subito examen apum aduenit
faciem eius et ora oplenit ita ut ingrediendi vicem frequenta
rēt quas mitrari pellere volentem pater prohiberi cohibe
tabat paterno affectu quo fine illud miraculū clauderetur at
ille post aliquā diu volantes multi tanta aeris altitudine ele
uate sunt ut humanis oculis vix viderent. quo facto territus
pr apt si infantulus iste viuerit aliquid magn erit. Illud itaq;
examē apum dno cum ei⁹ infantia operante scriptaz ipius
nobis significabat fauos qm celestia dona annunciarent et meteis homi
de terrenis adcelestia erigerent. Itaq; adolenuisset et iuderet
matris sue quandam puellam domesticā sacerdotū manus oscu
lari dexteram plaudendo offerens dicebat ad sibi faciendum si
quidem epm se futurū meditabat laqueum in spū sancto at
illa ut adolescentem et nescientē quid diceret respuebat.
Edocto itaq; liberalibus disciplinis magistris quibus consulari
tatis suscepit insignia ut regeret liguria emiliamq; prouincias
ueniens q; mediolanū ut seditiones sedaret artam in populo
prperando epm et ipso pplm allaqueate in ecclia var infantis
insanit ambrosiū epm ad quā dicta totq; populi clamas
Ambrosiū epm vnanimit postulauit ille vero ab ecclesia re
tractus plonas torqueri iussit mulieres pub tas ad se ingredi
furit ut sic ppte intētio reuocaretur sed tamē nichil pficeret
fugam parans nocte medio cū tyranni pgere se putaret
ad porta ciuitat mane inuenit dno fugam eius impediente
Cumq; inuentus cū custoduret a ppto missa e ad impatorem viuo
valo valentiani qm eam suo accepit gaudio ut aut ei⁹ larom
respersum e baptizat et receptis omnibus ecclesiastic officijs
bni die epūs ordinat. Deinde pg mr anos ad ppriū solum
rd. e romanj pergens ibi sanctaz puellam memoratam.

mocm̃ que cū dexteram eius oscularetur subridens ait illi
Eare ut dicebam tibi sacerdotib̃ manū oscularib̃ et cū ibi sacrifi=
ciū offerret palliū quedam orantib̃ vestimenta tangens sanata
est. Mediolani aūt reuersus in miab̃ sustinuit impurias iustic
regnante matrib̃ valentiā impatoribꝰ arrianis ipa fauente
ffiunt aūt multe abstinencie multarū vigiliarū net prandē q̄ueue
rat nisi die Cathe et dnico et celeberrimarū natalicijs semper
sarcebat nisi infirmitate detenta tpe vero quo ordinatꝰ ē auri
et argentū quod habuit pauperib̃ predia vero ecclesie erogauit
confitentes sibi fletū suo flere appellebat auditoꝝ obitu cuꝰ=
dam sancti sacerdotib̃ amare flebat eo q̄d vir mundissimꝰ sum=
mo sacerdocio dignus Cudam hereticus Beato Ambrosio in
ecclesia p̄dicante audit angelum ad aures eius ffpter quod ad
fidem ē conuersus Cudam ecia aruspex prenuntie ecclesie
sacrificanti ut moueret ffpm cont en tandem ffpter sua maleficia
a iudice tortus clamabat se magis torqueri ab angelo ambrosij
Monachi militare cogunt̃ Eo tpe multi monachorū ui=
cine p tribunos et milites cesi sunt valens eni impator lege
data ut monachi militarent nolentes iussit occidi Lucius
arrianus epūs sanctos pres psequit Eo tpe lucius arria=
ne pti epūs post fugas et exilia post cedes et tor=menta
flamaꝝ quibus cunctos deleuauit ad monasteria furoris sui
arma conuertit vastat heremū et bella quescentibus adhuc
tria milia mul aut eo amplius viros p tota heremi secreta
et solitaria habitacō ne dispses oppugnare pariter aggrediunt
mittit armatā peditū et equitū manū et illi erant obiectabat
ytadyns certices et michil aliud dicebant nisi amice ad quid
venisti Eo tpe florebant sancti patres egiptiꝰ pastor prio
ysidorus pambo arsenius heti appelles serapio theonas Eu=
logius drochius ppamon Kamamon macharius siluanus et
eius discipli Apollonius euagrius paulinus et paulus or et
tophres helenus et panucius de quibus modica mul p ordine
dicturus et primo de sancto egipcio Scorteb historia trip
Egipcius cū seruus esset ppter culpas a dno Cuita de gestis
expulsus qm latrocinio dedit homicidia multa commisit postea
conuersus pane salum comedit vj annis p tota nocte stans

oraui ner genibus nichiatis ner oculis sompno clausis
nocte turbabat cellas monachoz et lagenas oim aqua im=
plebat cu aqua longe maneret qm licet ita domaret corpi
si torem valitudinem no amisit et facto pbr in lichi terri
bilis demonibus lrro virit pone amb ¶ In vitis patrum:
Pastor abbas quesiuit ab abbate moyse pater quado venit
temptatones primittam eas intrare an resistam Respondit
primitte et pugna tu eis Ille vero interroganti idem dixit
contrariu Unde admiratus pastor abbas ait ego tibi comitto
cogitationes meas et tu alios doceas alios qua me Cui senex
ergo tibi dixi sicut michi pi qr ubi maior e pugna et maior
corona Unde quibusdam cedit quibusdam non; Prior fuit
heremita que beatis anthonius in sanctoz monachoz instituit
Hic primo hic parentes no vidit ibi amb et ampli⁹ Sed tande
iussu beati anthonii pperit ut videret eu soror sua et venes
ad domu sororis sue stetit foris ut no videret eam et ait vade
me quatu voluerit et statim ad heremu est reuersus ¶ Om⁹
Monasteriu ysidori erat apud thebaidem In vitis patru
muro circudatu mille habens monachos senior fuit ad ianua
ea lege recipiens intrantes ut ulterius non exiret qr hoc
patz quod scandalu loci tuc fuerat e qua tame beatus bene=
dictus dicat⁹ inuenisse i scripto pprio confirmasse ¶ Iero⁹ in
psalmo cu sine litteris esset accessit ad quendam cui⁹ pri⁹
ut discreret psalmu qm cu audisset primu versu psalmi
Custodiam vias meas ut no delinq⁹ in li⁹ sedm
nolui audire dicens satis e si hunc implere potuero michi
sufficiet et requisitus a magistro quare in oi⁹ mensibus non
rodisset ait quod illum versum non dum ope coplesse post multa
ipm requisitus a quodam utz implesset vir inquit Hic ait
implere potui ¶ Socrates ¶ Nemo⁹ eruditissimo⁹ origenis
discipulus a iuuentute usq ad mortem preter panem
michil comedit hic claus in epo dextram aurem sibi amputa⁹
¶ Idem Helias in sinu portalui ignis et vestes eius no arserut
¶ Idem Apelles cryppaus qr fabro ferrario e consulus de hoc
dicit⁹ Nemo⁹ quod nuda manu ferro tractante dyabulum tui=
formatu in mulieris specie tentante eu qr quo i vsu habuit

ferrū tandem nuda manu tenē nec ledi ¶ Jeronimꝰ i vitis p
in regione arse noctē serapiane vidimꝰ prem⁹ e milū mōthez
metrumez laboribus ꝑpriis quos messib⁹ tpe mercede manuū
conquirebant ¶ Socrates Theonas ꝑr fuit triū milū monachoz
scientissimꝰ grecoz et latinoz lrāz ita rrāmb dicitur tacuisse
Sanctus eulogius ꝓbr cogitationes hoīm plurimas cū videret quos-
dam ex monachis indigne uelle coīcare renouebat singulos
ut primꝰ ꝑ pmam puriꝝret ¶ Jo in vitis patrum ¶
dixit romanꝰ tu hac nocte fornicatoīb habuisti uel hyb silue
¶ Socrates ¶ Dorotheus tpe theleus cottidie lapidib⁹ aqua
ri tollebat et singulis ānis hasperiam edificabat et nō vale-
tib⁹ edificare duxe nocte aut ꝑter ubinꝫ eoz faciebat spor
tas ut videret nūquā visus est in lecto seꝑatus nil pro
reque pedes extendisse hinc laboranti dixit quidam cur ita
pnīb⁹ corpīb tuis respondit ꝙ istud odiuit me ¶ Jeronimꝰ
Dyamon eo tpe quo fratres ad communicandū ire debant
videbat angelum dei uerba altare stamen et scribente in
libro quozdam noīa aliez non scribentem quoz cui quos
deorsum discutiens invenit singulis mortale peccatum
et ei ecclie tam diu flauit donec tu ceteris huit abrupti ¶
Benyamin senex ydropicus in tantū fuit ut Socrates
ꝑgamā cellule sue non posset afferri hic rogabat egrota-
tes quos turbauerant ut orarent dnm pro aīa eius de cor-
pore non turbāt ꝙ et dnm sanū esse dixit michi mecū
ꝑfuit ¶ In vitis patrum Charthus scriptor antiquarius
vocatus vestitus erat sacco lusco et reconsuto facie tincta
de fuligine culine unde a matre no ē agnitus ad qua clausis
oculis ē ingressus siluanꝰ quoq fuit discipulus Item quidam
pater germanꝰ supuenit ad abbatem siluanū i monte sina et
vidit quod fratres operabant et dixit eis quare operam etam
que perit maria aut optimā ꝑtem elegit tuc senex dixit
discipulo suo Zacharie da illi codice ut legat et mitte en
in cellam que michi habet hic aut ut turbaret fratres
ille si forte eū senex vocaret ad comedendum ꝑ postquā vero
transiit hora venit et dixit ei quid hodie no q mederut
fratres abba quare me no vocastis dixit abbas tu homo spi-

rutalib⁹ eē et non necesse habeb hac ẽsta | mob quasi carnalēb
necesse habem⁹ comedere et ideo aperimur stu aut optima pte
elegisti Cui tu audisset cepit penitē et dicere | indulge michi
abba tuc respondit ergo necessaria ē martha marie ¶ Item
Zenon huic siluam discipulus aut nuqua maneab in loco nōato
nec cu homie habente magnu nomē ¶ Item Zacharius fuit huic sil-
uam discipulus hic disposuit pallu suu sub pedeb suob et genuflexit
et dixit mihi qm sic fuerit coeultatē no potest esse monachus
¶ Dnūs sanctu appollonia in finibus hermopoleos ad que salua
torem cu maria et Joseph fugisse traduit ubi erat templu quod
introeso saluatore omnia ydola corruerut et commuta sunt | simili
illis erat Appollonius pater monachoz d. fere octogenarius
v. annoz erat cu secessit in eremu ubi xl annis ē conuersatus
ad que cu diceret dnus ptē ydola egypti subuertam pdam ꝙ
sapientiam sapientiu aut auferā ne tantā et dnus ad eum
mitte manu tua ad genuce tua et qd̄ comprehenderē costringe
et sub harena olim (abscondit) at ille recta manu apprehendit quasi
pullu et thopeam et demersit sub harena clamatem ergo him
superbe demon stu aut vor diuina quidē deuetare poposcerib
qsequerb facta sunt hec tpe iulian apostate ¶ Socrates ¶
Erat hoc tpe eusebius duoz macharioz discipulus agregorio
nazanzeno diaconib⁹ ordinatus et cu eo descendens in egyptu
et viros illos inspiciens vitam illoz imitabatur hic scripsit duos
libros valde utiles quoz ē de actuali vita intitulatus monachi | eo
alius appellatur q̄ spiritualis ¶ Idem Socrates ¶ palladius
aut optet et discere que nostrum et fideliter dicere que nouim⁹
paulus habuit in libia q̄ngentos monachos cottidie diaconeb q̄
in tributu deo soluebat ¶ Idem ¶ in vitis patrū Sanctus
dr apud thebaidam erat monasteria trium leuā primo ingrediebat
sed data ē ei diuinitus gra et oblato codice a fratribus quasi olim
iam scienti leuā legere cepit huic dñs apuit angelus dicens Quot
qđ in hac vita positus conuerteris ad salute sup tot principatu
accipies in futuro multa aut hoīm milia pellum fuit conversa
Copiosus ptr erat annoz cu erat ter[ra] ¶ Idem in vitis patrū
huic interrogatus de melchisedech tradebat os suu dicens nec tibi
copiosus q̄ que tibi mandauit deus ut faceres deliquisti et

finis cōme ſñi ſcō.

de Josaphath & Barlaam

que a te non requirit illa ſcrutari plumbū Jeroninus ——— helenis
aduenientibus fratribus non habebat quod eis apponeret ſed ſolebat
unumquemq; videre deferente alimenta quecūq; appeteret quibus ante
tollam depoſitis ſumemq; nō apparuit Jeromnius in vitis pm
Vidimq; monaſteriū patrum qm habitator erat vltimi deſerti
in regionibus heraclee ſplendide apud thebaidem urbem hic
tm vitam angelica multo tpe duriſſet plures angelq; dm ei
appuit tandem vir ſanctus uocatis ſuis fratribus morturus ait nemo
ſuum fur ſuus princeps ſuus mercator gtempm debet qz mo
gente habet deus aliquas alias ſibi placentes Vincentius in
hic finit Jeromimq; cronica ſuauy floruerit aut ab incarnacone
dm uſq; ad hmc mpm valentis ami ccc et lxxx ab urbe edita
anno c et xxxi ſub regibus ami cc et xl ſub conſulibus cc et
xlm ſub augustis et ceſaribus d et xxx abinitio aut mūdi ſm
hebraicam nitatem mm cc et xlm ſm lxx interpres vd et lxxvm
Ab hmc ergo ſcribit ppter bedā Hic incipit cronica bede pbri
Sigilbertus monachus gemblacen et qz gſtat circa & sigiberti
her tpa floruiſſe ſanctos patres m egypti inte ſyrie ceterubc
mundi ptibus de quor dictis et geſtis modicū ſup ſcripſi placuit
michi ut intermiſſa paululū hyſtoria quorūdam quos gſta
abbreuiata m ſequentibus gprehendam de quibus adliquidū inueni
re non potui ſub quibus fuerint tpibus ſmul etiā et aliorū ſanctor
extruſis ſcriis quorūdam epor ac confeſſor qm floruerunt m
diuerſis mūdi ptibus qz tpa ſint ſignata Johes damaſcenus
In india fuit quidam rex nomine Abenner duces de Josaphat
et potens et bellis ſtrenuus cultui ydolor colens et mos pcepit
huic naſcit filius pulcherrimq; quē Josaphat nocauit m cui
ortu vocatis xx astrologis rex ſingulos rogabat ut filij
dicerent qnā futurus puer eſſet inter quos vnus alius grellentior
ait regi d rex puer iſte no m tuus ſed m alio regno regnabit
longe meliori et emmentiori eſtimo vero ultu ppinquor reluctio
nem qua proſequim hmc ſuptuz ner puta qd ſua ſpem
ipe priuaretur hijs auditis contriſtatus rex pallatiū edificari
iuſſit pulcherrimū puer m eo nutriri faciens precipiens
ſub cuſtodibus ut m nullo eū contriſtentur et poſtquā nubilis
gplenit etatem nullum ad eum intrare pmiſit prombus

promzari papiens ut nullus amo post treb dieb in suo regno
monachus inveniretur. Hi aut post treb dieb aliqm invenirent
p regiem et gladiu perderentur. Cum aut puer ad etatem
adolescendi puenisset omn imbuti plicis et ethyopinis ītra-
luitur disciplina cui cu pater nutriverat tui cui quidam pedago
qbus sibi multu amabilis facti scripsem enucleasset obtinuit a
pre ut liber incederet ubi vellet/fuit eo tpe quidam sanctus
monachus noie barlaam qui in deserto terre semar-rellam
sibi fecerat hic revelatone diuinitus sibi facta egressus de he
remo mutato habitu negociatore se esse simulans venit ad
Josaphat que sub ḡdu comitibus occulte conuertit hic Josaphat
tandem ptio cu pre regno eu conuertit et de sacro fonte leuat
et post ad heremu comolauit in qua xiii anis angelica vitat
ducens vitam post multos tentationes et artam penitentiaz
vitam accepit eterna. De zozima et maria Egyptiaca
Quidam senex fuit in palestine monasteriis noie Zozimas hic
primo tribus et lx diebz iter pagens maria egyptiaca in
heremo nudam invenit que se confessa mulierem ipm quem
nunqua viderat suo noie appellauit et cui cooperta pallio de cuius
nomia patria qterus et vita e confessa dicens se esse egyptia
cam natione et anno etatis sue xii penes et peccatis derelicisse
et alexandria ciuitate adisse ibiq corpus suu corruptum
tradidisse et xii anis et ultra publico altaris loco tantis sue
pudorem omnibus volentibus tradidisse. Rogo hoc aut se perosolimis
p[ro]fectu esse et ibi introeuntem templu no potuisse licuit ter introeuntem
temptauisse qr q primeta beate marie fide dicentem tradidit et
sic introeuntem metuit dicebat enim Zozime septuaginta anni sunt ut
estimo ex quo ciuitate istam egressa et duos panes et dimidium
iordane trans[ie]ns incepi tuli ex quibus modicu qmedens aliquantos
annos transegi et exhinc herbas deserti qmedi vestimenta aut
mea cu quibus iordane ingressa sum diu dirupta sunt et pu
trefacta et valde sum a pluuijs ut pruinis nimalibus et aesti
bus ardoribus tribulata tribus et potus et vestimentum mutuo
verbum dei qui in solo pane uiuit et audiens Zozimas quod ex
testimonio diuinaz scripturaz locuta e aptat eam psalmos d
dna mi ut alios libros scripture legebat. Cui respondit crede

michi homo dei quod no vidi alu hoiem ex quo tñs fretaui por
danem nisi tantu te sed nec bestia qualemcuq; hrab vero no didici
nec aliquē psallente nec legente audiui sed verbū dei semp
vnuersos omes homes docet scam esse explanauit tibi vita mea
ora pro me pater sancte/ Zozimas vero abiens ad pres eius
reuoluto ano vespertina hora cene dñi corpus dñi nri ihu xpi
sibi delatū et stans sub tripam stupa ipm pedes suos tñsiit
et sacrosancta mysteria cene sustepsit et extendens ad celum
manus ait nūc dimittis seruū tuū dñe secūdū tuū vbm tuū in
pace q̄ viderunt oculi mei sa tua/ Vere tu es sancta anno vir
dei Zozimas ad heremū rediens corpus sancte mulieris erale
mirant dolensq; q̄ nomē eius non inquisierat mor vidit in
terra hrab descriptas in her verba sepeli abba Zozima miser
corpusculū marie et redde puluere suū terre et ora p me
ad dñm/ Cuq; prepto mensis aprili hmi assumpta de hor sancto
Zozima vō hemo no valente terrā effodere cū instrumeta
non haberet astitit leo qui terrā pedibus fodit et sic eam

Sequitur de dictis/ De dictis sanctor primi/ Sepelimus
moralibus quoz dam patz/ Illud fuit cū monstraret pue
tribus fratribus ab eo aliquod verbū cōpendiosum loco hereditatis
in gemitibus aut nūquā fieri p̄ria voluntate nec alqd
docui q̄d pribus no fieret in me durit abbas Isaac esto grauibus et
voluntate tua et causis secularib; post tertium proice et tue
habebis requie/ Dixit senex homo no habeas amicitia cum
muliere nec cū puero nec cū hereticis/ Quidam ortulanus
totū laborem suū effudit erbam et vne victū sibi retinuit pō
sathana putrefaciente collegit lagenā vinoz quibus senectu
te uteretur/ Contigit aut ut putresceret pcis eius assumptis
omnibus nūmis in medicis sue p̄fectu ad ultimū consilio cuiusdā
bon medici erat pedem inuidi et in eadem nocte rediens in
serpm̄ tremuit de peccatis suis et stetit angelus dicens ubi sut
quos collegisti et ubi e spes eoz tue intelligens aut peccatū
dne rogaste michi et amodo no faciam tue angelus tetigit
pedem eius et sanatus est et rediens mediū in
agro oppante et benedixit deū/ Abrahamis abbas monachus
suo dedit auez et nūmos et quidq; volebat tatū modo ne fureť

ille aut non gemens se iussus e a sembus expelli dicebat frater
miserimitatem carnis patiens sustinebat e qm aut hurat et amo-
nitg no quiescat expellendus e frater interrogauit senem dicens
soror mea paup est si do ei etiam no est sicut unus de pauperib
no emendat sener no e ps medicu iacentib ad te fratribus man-
ducatibus in caritate risit unus ad mensam quo videns abbas phs
flenit dicens quid putas iste fr halet in corde ps risit ac magis
flere deberet ps in caritate maducat ℣ Abbas pastor aut volo
magis habere post peccatu penitentiam qua habere nesc peccatum
nesc primam intelligentiam ℣ frater requisiuit abbatem pambo
si bonu esset laudare proximu Respondit sener melius e tacere
Item interrogauit Ammonas abbatem siloy dicens qm loquor
scripturas uult cogitatio mea ornare sermone ut paratg sim
ad interrogata respondere dicit ei sener no est apnus sed magis
de puritate metis prouide tibi ℣ Dixit abbas ypericus melius
e manducare carne et bibere unu quia nobis interdicit comedere
carne sicut dicebat unus ex fratribus qm multu gmedit et adhuc
esuriens se gemet maiore mercedem habet quia ille qui parce
comedit et se lacerat ℣ Dixit arsenius esset in patto nemo
utebat melioribus vestimentis e unus aut factus e monachus
nemo usus e preciosis ℣ Dixit abbas pame si quis malum
tibi fecit tu illi bonu redde ut p bonitate vincas malicia ℣ Cu-
dam frater cui ei alias nimabatur aut irridebat eu dicebat isti
sunt qui nobis occasiones pbent ad pfectu nrm quoniam hi qui beati-
ficant nos ipi decipiut nos ℣ Abbas hylarion cu visitasset
quendam epm obtulit ei in mensa quidam de aquibus cui abbas pro
qua huc habitu suscepi no comedi ostensum e Dixit epus ei
quo habitu ista suscepi no dimisi aliquem dormire alique qui habet
adversum me nec ego dormiui aliquid habens aduersus aliquem
tu abbas ignosce michi pr qm tua conuersatio maior e mea dixit
sener arbor que frequenter transfert fructificare no potest sic in
monachis frequenter migrans ℣ Cudam frater i pumptatu
a spiritu fornicationis confessus e cudam sen qui no bene me
corripuit eu sed aut indignu eu monachu notari qui sic tenta-
tus ille aut desperans reluctata cella redit ad sectu dispera-
tione aut dei actus ei abbas appellauit qui quereb causam

fuge consolatus & en blande dicens in hac tinut etate valde
hmoi cogitacõnibus temptor reuersus ꝙ & frater ad cellam sua
tuc accessit appellans ad ostiu celle illius semp qm sic eu desperare
fecerat et orauit ut ille alteriꝰ fratrib bellu sentiret et ille libe
raretur tuc quasi puer ethiopem mittente quasi lagittas & flene
vidit tuc senex a deo turbatꝰ est quod et ipse eadem via ad sectm
redijt Eui occurrit appellans dicens reuertẽ in cellam tua et
copatẽ primꝰ tuꝰ et oronẽ facta a cogitacõe liberatꝰ & p̃ dyabꝰ
in cellam suam cotigit fratri cuidam culpam in cenobio et cepe-
runt eꝝ probrare ei alij fratres ille vero se fecisse negabat erat
aut ibi paruus zephalus vidi nequit in repa fluminꝭ hominẽ
usꝙ ad genua in limo demersum vermibꝰ aut quidam ut eu
manu portarent extraherent usꝙ ad collu demerserunt quos
hmoi fratres ꝙmuti eu qm discesserat ad cenobiu reuocarunt
¶ Cuidam frater dixit sicut ad lucernam ollam iuste non
appinquat si vero trepida fuit inclinat in eam et facta ẽ mes
sa et monachꝰ lucernam igne dñi spũs fugat demones trepi
dant vero illudunt et scruntur ¶ Cuidam frater ardens cu
matre sua tristitie flume manus suas inuolut pallio eius et
petauit eam ulterius interrogatus a matre quare sic fecisset respon
dit quod corpus mulieris ignis e et corpo dolentem te vent
michi meretrix de alijs mulieribus ¶ Abbatissa sacra ieiunijs
triduum anis aspis formicarũ petebat a deo fortitudinem
Cum tandem appuit spurcꝰ formicarũ corpate ei dicens vicis
me sacra at illa ego non te vici sed dñs ihesus xpus ¶ Cuida
senex quadam mulierem hospitauit i domu suam cuꝰ p ea
ulterius modum torqueret accendit lucernã et posuit i digitos
suos at ebullitione no sensit p̃ alio ardore sicꝰ omes alios ebullit
magis vermibus inuerebus ad mulierem quibus spopenderat
illa se cruciatura sene de cella sua aut senex videtur qua male
filia ista dyaboli pdidit omes digitos meos esse ubi dormit
quibus illa irritantibus michil respondit mortua enim erat
et viri sancti resuscitacõne resuscitata e sicꝰ conuersa pmoda
penituit ¶ Dixit quidam senex s. abbas cuagrius metem
errante et fluitante solidat scabo virgine et oro Corripiscẽa
vero seruentem madefacit eius lacrimis labor et solicitudo iracundia

aut reprimit psalmodia longanimitas et mia hec medica de
dictis sanctoꝝ patru sufficiat mee ad historia redeamus ¶ De impio
Gratiano et valentiniano fratres valentiniani et gratiam
regnauit cu patruo suo valente hattenus amb tribus ut
premisi et mortuo valente impauit simul annis vj et perunt
impare post mortem valentis Anno dñi cc° lxx° abincio do
mini m° c° lxxvij° Anno ctatis eoꝝ primo theodosius ab hyb
magister militu ordinatus incredibili crudelitate pbitate et
cupiditate et mira felicitate denictis multis barbaris gentibus lap-
sam rem publicam in arentis ptibus repauit et post usus ipa-
rinus ipe ad eos in brythanniaꝫ missus regis oriam filiam in
quigium accepit regnis ꝙdemitate pro eo e insignitus ꝙ
herede masculu no habebat nec multo post iden gratianus
pictos et scotos brythania incolantes superauit: hic gratianus
constatim magis gloriosus factus erat unde et ptem imperii
sibi repetere ualuptabat et cu rex brithanie fuisset repit
lupbie atq tyrannidem cont Romanu impiu arripere et
in gallias trans ptem gallie sibi subditam brithonibus
tradidit sque usq hodie mor brythania vocatur ¶ Eo tpe
apud treuerim sedem sui imperii statuit tyrannidem impatore
anno imperii sexti lugdunu primit fratre suu valentiniani re-
gno et pulit cu matre sua iuliana fauente arriana contra
nos post hec theodosius maximu clausit cepit et occidit ꝙ
valentiniani in regno ptalia restituit sed modicu post apud
viennam dolo arbogasti comitis sui strangulatus laqueo suspendit
¶ Anno gratiani et valentiani ¶ De anno regni francoꝝ
primo priamus sup francos primus tenuit principatu no
priamus ille magnus rex troie sed alius qui abhectore illius
filio p francione pfrancoꝝ cronica legitur descendisse unde
ut cunctis nota sit ortu gentis francoꝝ placet michi hic mise-
re eoꝝ origine et regimen suoꝝ cathalogu deducere a dicto
priamo usq ad ludowicu mum xlvm regem francoꝝ mun-
rechiatem et post illud regē famosissimu et timendis secundis notu
et gentibus notu tyranno tuitatis cripdui victoribus gregis re-
dentes equites troyanoꝝ pb eoꝝ cu anea ad ptaliam pierit
circiter tria milia et d. duce antenore multimodis pgnis
ptes secus meotidas paludes pcessit ibiq tuitate edificauit

mqua multis ambs habitauerunt et m magna gente conualue-
runt et crebris mcursibus rōm solū infestantes usq; ad galli
ab ferocitatis sue vestigia dylatauerunt / Rebellantibus get-
alanis cont romanū impiū valentianus impator primsit dict
troyanis si alanis romano impio subiugarent ut eis a tributo
p decem annis liberis redderet hoc pacto troyani illesti fortitudine
et prudencia gfili duce priamo meotidis paludis rōm nimias
migressi alanor gentē exterminauerunt et sic valentiniano satis
fecerunt valentianis vero ex virtute detracto eis qm erant vo
cati troyani deinde antenoride post sicambri francis actita lia gō
nouauit p̄ in lra lugnica interpretat francis ¶ Alii dicut eis
denominatis a quadam duce eor francione / in historia quasi francorum
legitur quod post euersionē troyce multitudo magna fugiens et
in duas ptes se diuidens alii francione pam regis troye nepotes
ector filii alitur nouū filii troili filii priami sut secuti et
inde tradunt quidam duas ptes sicambros et turcos usq; hodie
nominati ¶ Floruerunt aut ab origine mūdi usq; ad destructionē troye mil-
le hieronimi et eusebii cesaricis epi in suis mistoriis quia in hac
tota serie tpis persecutis annor vi dat lxxxiiii ab etate ebria dat
xiiii ab egressione ab egypto dat xxiiii a natiuitate abrahe dat
et xiiii ¶ Secūm maiores vero nimeror que usitate ecclia tenet
am ab origine ~~mūdi in que usitate ecclesia tenet am ab origine~~
mūdi in dat xx floruerunt et sic singulis 3 addendis abem
tibus ergo troyanis ut primi floruerunt a captione troye que iam
fluxerat c et lxxxvi anis sacre scripture usq; ad anū in abdon ar
d. lx anis usq; ad anū primū priami supdicti unde eis tot anis egre-
ssi fuerant gestat sup eis plures principatus ante dictū pria
mū temusse sed quotq; sup eos principatus tenuerut omissis
alys omnibus a dicto primo usq; ad ludouicū mūc regnatem pse
quar seriem sua gesta et tpa tuliet assignādo ¶ De cathalogo
Dicto de origine francor mūc de cathalogo regum regni
francor est dicendū priamq; sup francis francorum
ex quo alanis deuicerunt primus ducatū tenuit anis quinque
cepitq; ducatū eius anno dñi at lxxxvi anno scracalī et tute
tiniani impator / primo ut dictū a / post hos secundus filius eg
machonis ducatū tenuit anis xiii in cū sarmione filio antenoris
sub quor ducatu franci sycambriam egressi ad sedere secus

regni in opidis thermanie inter alemanā et gallian̄ ner p̄
multo post quintinū et heraclū ducēs rōnoz cū omnib⁹ pene
sub urta treuerim deleuerint mortua vero gathonide et lan
none franci in eōr deliberant ut et ipi haut et alie gentes
regem habeant et filiū gachonuri ducis p̄dicti pharamūdū
noie ordinat sibi regem et pharamudus ut⁹ sup francos p̄
mus rex habetur et regnat ānis xj Secundus clodius filius
eius rex cenutus regnat ānis xviij tertius ayoremag ānis x
Quartus hylderic⁹ rex vj Quintus cloderius rex hic p̄mus eor ipi
anis a sancto Remigio baptizat⁹ Sextus lotharius annis .l.
Septimus thilperius rex iiij Octauus lotharius r annis Nonus
dagoliertus rex anis Decimus cledoneus rex vij Undecimus loth⁹
arius xiij Duodecimus theodericus frater eius in regnū sublī
mat⁹ sed a francis repudiatus conuertitur et p̄sul in cenobio
sancti dyonisij relegatur Tredecimus hylderius frater eius anis
xiij Xiiij⁹ Decimus theodericus a regnū restitutus regnat annis
xiij Xv⁹ Decimus cladoneus rex Xvj Decimus hyldebertus xvij et
Decimus septimus cladoneus rex Decimus octauus lothar⁹ius rex
Decimus ultimus chilperius v Vicesimus p̄mus hyldericus ut hic in
monachum tonsuratur pipinus autem princeps ducte apostolica et
francor electione in regem vngit⁹ et consecrat⁹ a sancto bone
facto dyonisij epō a Stephano p̄ eius generato p filios suos
karlomanū et karolum magnū in hereditate regni ut successiōb
benedict⁹ et omnē alienigena ab eius nacione aplica anathe
mate interdicat Vicesimus p̄ pipinus regnat sup francis anis
xxvij karolus magnus filius eius xlvij⁹ ann xxxvij regnauit
in sup francos copulato regno cū karlomano fratre suo deinde
Romam ab impatore dissidentes karolo regi impatoria laudes
acclamat eius p manū leonis coronat et augustum appellat
et ex tunc impaut sup rōnos et francos annis xiiij xxxvij ludou
icus filius eius xxvj xxvij⁹ lotharius filius usurpauit sibi impau
sed fratribus suis s. ludouico et karolo hoc inuitis et cōtra
cū insurgentibus in anno impij eius gueneruit et pacificati
sunt diuiso regno impio regnauitq; ludouicus in thermania ka
rolus fr eius in francia annis xxxvij xxvj⁹ regnauit karo
lus filius dicti ludouici annis xl in ut p̄dixi xxvj⁹ ludewicus bal
bus annis xj xxvj⁹ ludouicus et karlomanus annis v xxxvij⁹ ng

karolus impator a franis m aurilia sibi cont interfim norma
noz rbitatq regnauit in franca anis v° ꝯ iiii° odo filius rober
ti ducis ii° ꝯ iiii°i karolus filius ludouici balbi i°ii°n qm erud
et martin mortuus e ꝯ i°i°i°n° eodulphus anis n° ꝯ i°i°i°n° ludo
wicq i°i°n° ꝯ i°i°i°m° lotharius i°i°i° ꝯ i°i°i°v° ludouicq filiq eius
anis v° quo mortuo franis regnu tñ ferre volentibus ad ka
rolum ducem frem lotharij duis tñ alle rei ad gsilii differt
uenire regnu usurpat hugo qm dictus e capez maiestatius
franie comes pisien filius hugonis et hamnde sororis pmi
caroli impatoris licaꝫ defecerint regis de stirpe karoli anos dñi
d acc et l i°i°n° ꝯ i°i°i°o° ergo regnauit hugo capez anis ii° ꝯ
i°i°i°n° robertus dictus cantor filius eius i°i°i°m ꝯ i°i°i°o° ꝯ
hegmricus filius eius i°i°i° ꝯ i°i°i°p° philippus filius eius i°l°i°
ludouicq cognomento filius i°i°o° hui filius phi nup in regem
unctus adhuc puer dñi in ciuitate pisien equo uehebatur
ñr ecclesiam sancti dionisij porte eqm pedibus le forte sub
mittens equus sup ipm precipite dedit et mortuus est i°l°i°x°
nauit ludouicq dicti ludouici cognomento filius anis i°l°x° philus
filius eius i°l°m° ꝯ i°l°m° filius eius ludouicq anis m° ꝯ i°l°m° ludo
uicus filius eius qm adhuc regnat et iam regnauerat anis
i°l°m° dum ista scriberent et liber copleret qm copletus e anno dñi
m° c° i°i°i° de ombus pcedtib regibus sub et locis et tpibus plenis
sime dicturus ¶ De primo regum francorum ꝯ

HIeronimus gratiam et valentinianam n° peruenit correxit psalteriu
qd' fm lxx interpres in ecclesiis cantabat ¶ Quo uere uatis
co psalterium nouum composuit quod a lxx interpretum editione non
multu discordaret ꝯ hoc psalteriu damasi ppa rogatu peronime
in gallicanis ecclesiis instituit et ppter hoc gallicanu uocatur
romanis retinentibus sibi psalteriu fm lxx interpretes ppter quod romanu
uocatur hyer uero duo psalteria cu no sufficerent ad ppositu testi
monia de ipo contexuit indeob qm no recepit nisi ea que habentur
in hebreo addidit et tertiu qd uocat hebraicu eo qd rogatu
sophonie uiri sapientis trastulit illud de hebraica ueritate in la
tinum de uerbo ad uerbum ¶ Quod psalteriu et alia eius opuscula
idem sophonias de latino in grecu trastulit ꝯ Ambrosius epus
libro de spu sancto scripsit ad ipm gratianu Gratianu impatore

ꝯ trinitate ꝯ ant

ciuitate quā anthonius gdidit et bombonabergā vocauit suo dño
ꝑsenit cui et nomē mutauit et ab ambitu fluuij ambianis appellauit ꝑ idem fausting uir christe nobilissimq ambianis et totiq
ciuitatis pretius ertitit hic comitē silui habuit quē in honore sancti
fermini martiris firminū appellauit qm̄ virtutū gratijs adiuuabat
dens ambianis epūs ordinat⁹ et in loco ubi corpus bti firmini
martyr⁹ tumulatū fuerat ecclesiam dei genitricis in qua
dnm̄ in paschali festiuitate sacra ꝑtractaret misteria celebs aptis
palmis dñm nrm ihm xpm asperit que eius cotte sacrosancta ta
ctilia tetigerant dñm et tantā sacrosancti muneris ꝓfusione primo
preceptore sanctificatus ab omi inquinamento carnis et spiritus
postmodum mālit dilexit Anno gratiam nri sancti Basilij
celarien epūs prima die ianuarij ad celi palatia e suscept⁹ hic:-
impetrauit a deo ut sancti effrensis de quo diximus ꝓpe
loqueretur. Idem etiā cū medicū ꝑ tactū uene eū certissime in
crastino moriturū ꝓnosticaret mortis inducias a deo usq; in tertiū
diē impetrando obtinuit ꝑ quod a fidem xpi dictū mo
dicū in tactu uene patissimus quesiuit Reuelatū est ꝙ diuinitus
quod iulianū apostatam premit sancti miles dionisius qui floruit
aut ꝑ ipsius imꝑator s. iuliam et ꝑ valentinū quos ꝑ ipsius
de eo aliqua annotari Sigibertus de morte sti Basilij celarien epi

Anno gratiam et valentinianum vi Sancta synodus omnium
c et l prim⁹ constituitur gstantinopoli iubente theodosio et am
ente ipā damaso qm̄ macedonianū negante spm̄ sanctū deū
esse cōdempnāb gsubstantialem ꝑ et filio spm̄ sanctū esse docuit
dans symboli formā qua tota latinor et greco⁹ gallia in ecclia
admissas solempnibus diebus decantat hic decretū est ut Constā
tinopolis tandem noue Rome epūs post romanū pontificem
habeat ꝓsulatū prisilliang vero in hispania epūs condens
hereses suis noib⁹ ecclias ꝑturbat hic plurimas sancte trinitatis
gfundebat dicens eundem esse ꝑrem que filium que spm̄ scm
aliās eiusdem nati et substantie esse dicebat cuius de his ꝓsta alia

Theodosius mortuo gratiano ipa theodosij sigiberti
impauit anno ꝙ cepit aut imꝑare anno dñi ccclxxxj ꝑ vi
mundi vero mmv ccc.l. hic uir amenior bnficior gratiam i romdeum

eius maximū tyrānū peremit in bello aquileie Filij dicūt maximū
rome ab amicis gratiam ottilium valentinū vero frēm eius ut
primū in regno ytalie restituit Eugenium q̄ tyrannū Arbogā
stem comitem dolo cuiq dicto valentiniano iussu strangulatq fuit
in bello nūr flumiū uocablo frigidum tu pauis suis supauit
Ibi eugenius captus et interfectus ē et arbogastes seruandi pa
interfecit quidam dicūt quod laqueo uitam finiuit Iste eugenius
ut dicit triplita historia quondam grammaticus latinus fuit
doctor relinquens scolas suas in palatio militabat et erat imperator
anthigraphus eloquens et facundus Coopatorem habebat ar
bogastem de moribus gallis ortum militaris ordinis ducem uir
leuis et neruis ppatus Isti q̄ comites valentiniani p̄dicti dolos
cogitabant et cubicularios eius muchos dolo corrūpunt qui
dormientem primipem suffocarunt Quo facto Eugenius suus
et hesperie imperator et aurelio arbogastes tyrannizat Ante
hoc bellū ut dicit Rufinus theodosius cū sacerdotibus et ppto
rum omnī oronū locis circulat ante thecas aptas sacrificat altaq
p̄strato aurilia sibi fida interfessione sanctor deposcens
Cuius pato ērātu staret in rupe unde cōspicē posset et con
spicu erectis armis in orationem se prosecut dicens omps deus
tu noster q̄ in noie xpi filij tui iuste et puro corde ista pfia
suscepi si alit i mia vindicta si uero ex causa pfidie inte ghis
hui uem porrige dexteram tuis ne forte dicant gentes ubi
e deus eorū post hanc sufferit ventus tam validus ut omnia
tabula erepte eugenij in suos redirent et erepte theodosij ex
marmia fortitudine hostes penetrarent de quo uento claudi
anus gentilis poeta qui tūc floruit ita refert o mmm dulce
deo tuo mittit ab astris armatas acies qui mutat ethera et
coniurati uenit ad classica uenti Theodosius siquidem ano
impij sui quito mittens facinus quisit et in thessalonica ciui
tate mlia trucidari fecit Hugo Floriacēsis de subuersione tēplorū
Thessalonica ciuitas grandis et populosa in q̄ omnī idolorū
dom fuisset orta seditio quidam iudices lapidati sunt a pplo
trucidati unde indignatq theodosius uoluit omnes pariter pe
rimi ab innocente nocentem no deterruit unde ex theodo
sianum uenisset et templa intrare uoluisset arcuit eū ambro-

sub et mgrē sim prohibuit domet de cōmiss delicto satisfaceret
pemtenciaz ageret et hiudem et pemitetem de gmiss pberet et
tu de cōmisso delicto a dicto Ambrosio absolucoz impetrasset ad gr
hortacōnem ei⁹ lib placelle sue quib pdiox templa euerti
solerunt precepit An eu em mpator constantinꝰ magnus sacri
ficare demonibus meerdixerat no tame eaz templa euertit sed
neq accessibilia tantu esse precepit cuꝰ filij prima vestigia sunt
scauit Julianus ea apiri et edificari primisit pmissis imolacō
nes pdiox phibuit valens concessit ut religiones suas quisque
coleret sicut vellet ad pdiox aras ignes accendebatur & libamina
et sacrificia offerebant sed publicas festiuitates populi p plateas
agebant agentes oia q̄ nequa error ille mmiabat Sed
hec oia theodosius catholicꝰ mpator erute pare tradituꝰ impa
uit et emisit corrupit et gdmpnauit error vero eius placella
nac claudoz atq debilis maxima cura habebat no seruus non
ancillis utens ad hec officia sed p se ipam oia agens ad eccl habi
tacula ornebat et omnia prout opꝰ habuit mnstrabat fuit aut
theodosius pre honorio natꝰ trahens origine a tyano fuit q̄ de
mens animo et ita cōmis animis ut solo habitu ab eis differre se
putaret fuitq in omib hominib inmitis et effusus in homines
porro hic iam tranquillata re publica apud mediolanu obijt anno
vite sue lx huiꝰ corpus demꝰ constantinopolim trās latum est ac

HIc no theodosij primo pg 2 De Ro. pont hg vita tumulatu
damasum ppam sedit Cyrillꝰ archi amb i ro huc gstituit hereticu
pemtetem p impositoz manꝰ sacerdotalis ab ecclesia esse recipi
endum huc ayanchecos rome inuentos gratulant Actor lucet aut
quidam eccl illustres et famosi videlicet btus ayarius chrisostomꝰ
Ambrosius mediolan⁹ pbus cirilꝰ hieronimꝰ Augustinꝰ ayan
rius et Rufinꝰ hos tribus floruerunt de illis tame dicetur in
tribus archadij et honorij q̄ illis eoꝝ tribus floruerunt 2 De Io

HOc tpe floruit pharnias damasceno & viro illustri hg tpis
damascenus ab infancia liis grecis eruditꝰ mira ry amoꝝ
omiꝫ liberalium artiu scia apprehendit et in honore dei et glorio
se virginis monachalem habitu sustepit virgoq̄ pmanes regi
ne virginū Anthyphonas et responsoria faciebat que in eius
solempnitatibꝰ decantabat Quadam die cu egressꝰ ciuitatem

mures spaciatu pergit sarracenum irruentes more solite cu hom
et adalu multitudine xpiaꝝ rapuerut et cu mtis pdonis prede
dmisso fieret audax duus vir mbrtem uent qm nutu dnino
eu multa tractaut et possu tempus eius piam scribendi dictandi
tantandi mspiauit quedam filiu suu ei tradidit mbuendum que
ita m rethorica dictandi mbreui instruxit ut si ingri & discipli
genus attendens si habe forma aspiciens aspectus si uerbo melodia
attenderes nulla esse differeaz inter utrumꝫ diceres porro cum
impatori theodosio pheb damascenus necessarius esset mandat
suo dno sub uno capite ut eum sibi mittat qm precepto imperiali
ausus interdicere iohem honorifice sibi misit imperator aut ei cum honore
suscipiens monasterio mpolie constantinopol ubi dedit ubi et ipse
mat hymnis vacabat ac de statu regni et salute ac sue familie
rit cu eo tractabat ¶ Manus redditur ¶ Tandem manu dextera
sibi amputat2 ppter quadam lram qua scripsit filiis ipius dubiis
que m pscia mstrurerat qm gsimulez scribendi dictandiꝫ modu
habebat Cuius lre tenor talis erat Dilectis amicis qm sunt in pscia
damasceno pheb iohes mochoz mimꝰ Salute nouerits imperato
robur eraratoꝫ ad diuersa bella machinas artemias misisse utile
ꝑ regnum et finitimas vacuas hominibus remansisse qm ergo sapi
entes estis securi uenite et victoria uobis paratam ablatiꝫ mora
uiriliter obtinete ppter hanc ergo lram iussu imperatoris theodo
si manu e sibi amputata et ad testimoniu tanti sceleris in eius mo
nasterio suspensa ¶ Ymagine aut bte virginis mar manibus
reuelis dilecopta capite uulne & extento brachio cu ea pie
orabat2 inquiens heroine dna mundi prima sit meritoz hec
tuoz obtinendo huoz esto dna qd' dignis p meritis peccatores me
flagellari voluisti sed ut quid inserui officiu tuu primisti premiis
abstrahi ꝛ quippe manus ymmoꝛo laudibus tue cantica lapidibus scribe
do pabat et deo pri sacratissime corpus & sanguinem filii tui multo
tiens in honore tuo ad omnium populoꝝ salutem offerebat ¶ De ampu
tatione manus ¶ Cumꝫ tua lapidibus ibi poraret lamentando tacite manu ubiis
ingruit nocte quadam ut post huius lamentationem in lectulo suo
nec dormiens nec vigilans ex tota pauidaret ecce regina vir
ginum affuit cu ingenti luce hilari facie consolans eum affirmans

quid agis inquit puer meus fidelissime inquit heu ille dna
quid me interrogas Cui ego primo interrogo te ego Cui ille pater ubi
erat erat ad meu primo ad tuu dixerus in ecclesia
dependet absalo clientib tuj matrj at illa confortare inquit fili
m dno matrj restaurare pot tibi qui totu hoiem plasmauit ex
michelo hijs dictis eo vidente ecciam percipit delatag inde manu
eius brachio cu mira benignitate i momento restituit tut ille grab
m stabules agens uisa dei luce lurgit sacros vocauit celsa ad dei
magnalia seu gloriscandum dauit nor plempniter mdutq
voce alta missam de bta virgine celebrauit Impator vero audi
to miracto pedib ad eu uenit et are pprio manu de osculans pij
dei laudem et gloriose confirmis ab ipo dilig inquirit si quem
alicubi cognosceret qui suu dictandi genus ac scribendi formam
haberet Ille ea quidem retulit et sic rei veritas inquisita diuge
tibus innotuit Eo tpe floruit Amphilochus proxim ep nus qui vi
tam sancti Basilij descripsit Johes anachoreta Eo tpe floruit
in egypto Johannes anachorita clarus sanctitate et spu pphetie
Ex gestis ejus manens in rupe montis arduj i monasterio
obstructo aduenientibus se videndi ingressum plebat p fenestra a nulla ty
valens videri mulierem Cui quidam ciuis dyaconus ad eum
uenienti ab eo interrogatj meritur se no esse clericu humilitatis
gratia osculans eu aptr nati filr negare gratiam dei ne meritis p
bono malum pro humilitate mendacium Lauendum em e omnibus mo
dis siue p bono siue p malo proferri mendacium Helmandus
Eo tpe creditur fuisse duc laudabilis abstinentie et sp noletissimi
sara cui amb a spu fornicationis fortiter impugnata et oratur
deu ut no recederet ab ea pugna huj sed daret dne de fortitu
dine appetit aut ei sup lectulum suu ille spus dicens tu me vicisti
sara ego inquit illa te no vici sed dns meus ihus christus hesup
alueu fluuij habitauit amb rl et inquia inclinata e ut flumen
aspiceret Item synaletica dicit sicut fortia vestimenta calcata
pedibus et lapsus reuersata intra indicant sic fortis aia per
voluntaria paupertate amplius confirmat Eo tpe arsenius
rome claret qui usq ad rl etatis sue anu in aula imperatorib
gloriose militans et senatore fuit monachus et p annos lv m

heremo sanctitatis exemplo omnibus mirabile emicuit ¶ In vitis patrum
Abbas arsenium cū ad hunc esset in pactio grauit dnm ut eū dirigeret ad salutē et cū esset vox dicentis arsenij fuge homines et salua eris ipe cū descendens ad uitam monachalem orauit sicut pius et mox audiuit arsenius fuge tacite et quiesce hec enī sunt radices
de libro predicti eruditi no petendi ¶ Sigibertus floruit eo tpe sanctus et eruditus vir religiosus qui scripsit ad laudem epi libru qui paradisus uocat in quo scribit uitas sanctorū patrū quos ipe uiderat et quos ab alijs nouerat cū quibus et ipe pseuerauerat ¶ Anno theodosij sedo corpa sanctorū gerualis et prothasij mediolani a seo ambrosio eusdem loci epo inuenta sibi grā reuelante
de gymasio z pythio sūt corpa cuius martyrio a dño precedente beatus Ambrosius inuenit et eis ecclam fabricauit et dum inuenta trāsferent in basilica ab eodem tram cetus protinus e sanati inuentaq; cū eis libru in quo ortus & finis erat scriptus qui passi fuerut sub nerone et dn eorū passione anotauit ¶ Sigibertus ¶ Anno theodosij oī apud phīs baptiste a theodosio impatore aput constantinopolim e trāslatū qd ait ualens impator olim illud uoluisset trāsferre uehiculum in quo sanctū caput ferebatur nullo mō mouere potuit
¶ In historia tripartita sci Joh baptiste ¶ Josephus dicit Johannem in castello macherunte caput truncatū et dicit caput eius septapatis dissimum corpus aut apud sebastenā que quondā samaria dicta e humatū sed barbari tpe iuliani apostate sepulchra eius euertentes eius ossa dispersere dum quidā ab eis recolligunt ut cohonestarent assistentes dei quidā quidam monachi ex hierosolimitana epa protulerint que dictus epus postea ad athanasiū tūc alexandrie epm misit ¶ Postea caput reuelatū e duobus monachis et in ventū ilarionis e delatū et no multo pō a latronibus e furatū et in quodam specu ab eis reconditū sed et ipe Johannes apparens cuidam heremite precepit ut caput eius in dicto specu caperet et corpi adiungeret quod et fecit ¶ Hymnū pressit tpis quidam mōchus angelica monitione istud detulit cū tribus suis innocentibus in apulia apud augustinū ¶ Vincentius ¶ Ducunt tamē Ambianā quoq; delatū fuerit

ulsum pnt tpe se habere et in dicta cuitate nec mpatui thor-ustae
¶ De prudentio poeta ¶ Tpe theodosij in hispania pruden
cius poeta lyricus claruit qui libros mirifici de conflictu vicioꝝ
et virtutū elegantes cōposuit pfa ꝯ alia scripta egregia ¶ Idem
¶ de conflictu vitutū & vicioꝝ ¶ Desine igrande lapsi stramenti deus
omne superbie malū eradicat inflata crepant tumefacta premitur dilec
supercilia deponē discat caue ¶ Frangunt colla hostes tradunt ad
pma feroces mil placandum sine pace deo nec minus ad aiam mitis
itroꝝ clausula par e omia ꝑpetitur patiens atq; omia credit ¶
¶ De claudiano poeta ¶ Eo tpe claruit rome claudianus gallus
poeta qui duo volumina edidit magnifica et mira de quibus hic pauca
inserimus ¶ Claudianus in maiori ¶ Quid iuuat erroreꝫ mersa ia
pridem fatear si metuis si pfata tuperis si ducere ritia fraus placere
ingenium colabus micuabus inter iuuenes leges tuas omia iuris tenebris ¶ Cū
poteris rex esse tui pelimor vlus in pgenies datur suadutq; licentia
luxui ¶ Est malus in pceps rex metuis ¶ Clausa putat cuncta sibi pa-
uor ¶ Idem in maiori ¶ Omia mors equa tu dispiatura noctemus tui
requie datura pius dissimilis honesti luxus & humanas obliquat copia
menteꝫ ¶ Sigilbertus ¶ Tpe theodosij in castello indee eius natus e puer de monstro
pfectus ab umbilico & sursum diuisus ita ut haberet duo pectora &
duo capita et unus quisq; ꝑpos sensu unus edebat alio non edente
ung dormiebat alio vigilante ung flebat alter ridebat porro ambo
vixerunt annis duobus & uno mortuo alter tribus diebus supfuit

¶ Archadius & honorius ¶ De impio archadij et honorij ¶
Mortuo theodosio pre eius impauerunt utriusq; cui cura tradita
manebat duobus pontentissimis imperatoribus et Gallicom ferocissimo
in oriente et gallicom in occidente ¶ Gildo eius comes affricae deperiit
aut dicti fratres impiū Anno dñi ccc. xcv. in medio vero imperii
et impauerunt anno xiii ¶ Porro gildo ut defunctu compit theodo-
sium rapta fide et calcato sacro affricā orientalis imperii ptibus inge
tonabat ¶ Sed cont hunc mastezel frater eius bella pauit qui duos
filios suos adolescentes dolose premerat inuito honorio victoria
obtinuit ¶ In libris Ambrosius paulo ante defuncti quezdam seruum
dei pabus sibi in sompnis appuit et loca victorie ostendit dicens hic
hic ipse vs gildo euadens modico post in affrica degens

strangulatq interijt sstorq impatorq tpe Rome celebrato ludo gladiatorio quidam monachus interpans ppter accensus inuectam spectaculo lapidat a ppto unde honoribus offensus impator gladiatorum ludum iudico ut edicto suo ppetuu reuocauit Arthadius & et honoribus zelum pris sui theodosij serui p totu suu impiu ydolorq templa iubent destrui Tandem arthadia Anno impij sui rni filiu suu theodosiu nim ia annoz Gratiani phie regi tutam ad tuendum desiguas obijt et Honorius tutelam hemone reipublice pueri regis patre firmissima cu romanis pdicti uero Gallico regnum honorij affectans p filio suo theaterio rei publice pmoolus effigiat barbaras gentes ppi regno iuitens unde ipius solutus no et maxime pergallias exarsit rabies Wandalorum

De iiij pon ihu pat ad missa

Post ipsius ppatu sedit Anastasius annis iij Anno quo arthadius et honorius nim pmouerunt Romae ecclie plures iij anis hic fuerunt panis oblatis ad missas dari

Iusti cime vnctiones

Oleoq ad usus infirmoz hoc uti no solum pbris sed eaq oibus ripiamus in sua suoz ipius necessitate impendo

De sctis & illustr viris

Romana plus uiri illustres floruerunt tota hac tpi de eis dicemus sequentibus seriatim et primo de sancto Martino qui obijt anno dni ccc lxxxij quosdam sed rudes pspexi et breuiter in anno uite sue rei epatus sui xxvij Hilario de ambrosio et de ductis eius qui obijt anno dni ccc iij Tercio de tohe tricesimo et ductis eius qui obijt turatere anob dni ccc vc at v Rufino de hieronimo et ductis eius qui obijt anno dni ccc xcvij etatis uo sue xcvij Rufino de Augustino et ductis eius qui obijt anno dni ccc xlvij anno etatis sue lxxiij

De sancto martino turon Epiſcopo &c

Martinus igit et nobilibus parentibus i pannonia que nunc ungaria dicit natus cu esset honestis et militis puentibus ad ecclias confugit sedq cathecumenu fieri postulauit Cum aut esset annoz xij heremu gruppuit hoc tunc desiderium suu implere no potuit Cum aut esset annoz xv raptu et cathenatu e castris miles qui uno suo gregario fuit cuj ulamite adeo fuebat ut plerasq ei calciamenta detraheret set ipa detergeret Michil on er sapiendus milicie preter cathedraiu uictu suaue de crastino no cogitabat multa illi iuuit curta gmilitares benigtas mira tractat pua uo

de anno dñi xxxvij cc

et hūlitas sup̄ modm̄ Riuadm̄ q̄ tpe cū ml p̄ter arma et roestrum
haberet media clamidem frigescēti paupi dedit in porta ambianen
et cū esset amor⁹ rōm ad baptismū cōuolauit post baptismū vo
fere p̄ biennū mlutatus relicta aut mlicia sancti hilarii adhe
/ re tuis postea voluntate pareteb⁹ quos adhuc gentilitas detinebat
vitia q̄ admonitis fuit n̄ sēp̄ mb ut eos ulcisceret Q tpe vero i
via latrones ipm̄ suadente conuertit/diabulo i huana specie sibi
apparente et dicere quotiēs uerb diabolꝰ tibi aduersabit̄ et respon=
dens dicit dn̄s mihi adiutor̄ non timebo quid faciat mihi homo
/ et mox ille dispuit Q patre q̄ ab errore gentilitatis absoluit prem
m errore psistente/et cū multa in ītim̄ ab hereticis esset ppessus
tandem ad hilariū cōuersus et gratanter ab eo receptus no longe
sibi ab opido mōsterium collocauit quo n̄ tpe duos mortuos suscitauit
Q postea vero cū peteret archiepūs turonen/quidam impie re=
pugnabant dicētes q̄m cōtemptibilem esse persona multū despicabi=
lem posse sordidum cne deformē unde eū indignū epatu acclama=
runt Eadem m corde hūlitas Eadem fuit mansuetudo ualitas atq̄
ita implebat epi dignitate ut ppositū mihi no deseret adhereti
ecclie cellula utebat Demde cū inquietudines ferre no posset
duobus vero q̄r ciuitate mlarib⁹ mōsteriū construxit i quo er
lugnis contentam cellulam habebat Discipuli vero ei⁹ erant ltte
q̄m ad exemplum hui⁹ apostm̄ instruebant nemo quicquā p̄riu
habebat omia nemo nouerat nisi que infirmitas coegebat
plurimis erāt uestes Bas camelorū/erat aut no longe
ab opido mōnasterium ubi a supioribus epis altare fuerat statutū
ubi pbr̄ ptus uelut sepulcris martiribus constructū ad quod oratiōi
pitens stans sup̄ sepulchr̄ et oraui ad dn̄m ut quis esset uel
cuius meriti sepultus ostenderet sat mox sepultus nomē edidit
et mihi confitetur latrone se fuisse obstetam pessimi erroris
multis celebratis mchilq̄ tu mitibus esse cōmē tu illos gloria et
ipm̄ pena teneāt Hinc apostm̄ q̄s audisset erubuit cessit
ergo loco altare q̄s ibi fuerat subtrahi atq̄ ita ipm̄ a supsti
tionis illius absolut errore/Multa q̄ et mira in epatu gessit
que vix lingua posset explicare/denicq̄ moriturus longe ante
obitu suū pstruit et p̄parit Cuius febricitanti et a dei ope non

ressalut mirmere aut et alicro renuens lectu sibi p̄mutari non
sinebat dicens fimite me celim mispicere ut sud utiq̃ spurity
dirigat ad celum Timuit aut her dicere vidit drabula statem
et dixit ei quid astas hic tructa belua mich himeteu mi me repi
as Sed simus abrahe me sinapuet et her dicens tradidit spm
Obiit aut sc̄us quadam Anno dn̄i cc̄c lxxxvo pspexp et xcvo
Anno dn̄i cc̄c mo anno etatis sue xciio Anno epatus sui xxxvio hanc
uita scripsit suscipiq̃ sanctus ammis et dilexit sibi q̃ thc
losang pure religiosus at egregie ornatus ostendit eum dns per
beati apostolici in uita et post mortem tot miracula quot credo
ipsi uolue delectis alijs posse scribi ut patz et dictis pduti sanctis
et ex libro dyalogorum gregorij qui de eo scripsit plenissime digna
Dictu e hui tpe valentiam et valentis Ambrosius mediolanen epc
de quibus dum gestis Ambrosij mediolan epi hic aut de obitu ipsius
et scriptis ipsius e dicendum Ambrosius aut de morte sua etq
ulis ad patria se uicturu a dno nuntiatum sed paulo antq̃ hoc dice
retur ichabs nudiens rapud eius paulatim ab eius e mutatu
et facta e facies eius tabula mire in loco ecclie in quo iacebat vidit
dnm nrm ihm ipsum sibi arridente honorariq̃ aut ecclie sacerdos
sacerdos que secus eum audiuit sibi dici surge surge festina qm
confestim surgens venit ad ambrosium et obtulit ei sanctu corpus
dni quo accepto expirauit spm Anno dni cc̄c mo Et cu portaret
ad basilica ambrosiana corpus ita demones clamabant se ab illo
torqueri et no posse ferri eoz emulatq̃ Ambrosij epi Sigiberti
ritu canedi anthyphonas in ecclia primus apud latinos instituit
a grecis apud quos hic ritus iam inoleuerat et instituto ichanis
Anthiochen epi et aplor discipli qm p ustione rapti celum
vidit et audiuit quo angeli p anthyphonas uicissim psallentes sancte
trinitatis ymnos canebant Idem ecia ambrosius p hilariu de
putamen ymnos ecia in ecclesia canedos primus composuit li ei
Scripsit aut Ambrosius multa ecclie sancta utilia Uidelicet
de paradiso li i de uocatione gentiu li ii de fuga seculi liber unus
de trinitate ad gratianu li iio de spu sancto li iii de incarnone
dni ri de cura pastorali li i de institutis li i de sacramentis
li iiii de officijs ministroz li iii de excessu fratris sui li ii

De eligendo pontifice ad ꝓcrellen li i. m grametn li vj. de arcta noe li 1. de spū abrahaam li j. de ysaac et anna li 1. de bono mortis li 1. de jacob et vita btā li j. de sancto joseph li 1. de benedictionibus patriarchaꝝ li 1. de sancto dauid apologiam li 1. de helya et iezrahelitide li 1. de sancto thobia li 1. de sancta virginitate li m. de nabuthe li 1. sup vi psalmos tractatus vi sup bti i matu lati li primj. de traditione basilice tractatus duos. de obitu theodosij tractatū vnū. de symbolo ad neophitos li 1. de iudeis li 1. de interpellationibus et institutione hominis li mj. epistas breues ad diuersos libros sermones & declamatorios lxxv De inuentione corporū sanctoꝝ gervasij et prothasij. passione sancte Agnetis et sancte Emerentiane virginis de quibus suo loco dicit de primis vero hic pauca inserui

De floribus ambrosij in li° pastorali q

Nomen epi ꝓuenit actionis et actio respondeat noi ne sit nomen mane et crimen tane sicut enim michel esse dicitur apostatrellen sic michel miserabilius si de vita sancta predicat et in crimine deficeat q quanto gradus apostatis alios tanto ruina grauior et ideo maior sublimitas debet habere cautelam q cui plus creditur plus ab eo exigit sicut scriptū e q optimis pessima fiunt pessima & pessimis potenter tormenta patiuntur

Idem in li° de officijs q

Sicut aut in membris ita mutabilis in iuuenibus alacritas ita i adolescentibus verecundia ualud quedam uestis comendat & sicut eam in ipso motu et gestu et incessu tenere verecundia habita cum membris corporis statu cū et uoce quedam e animi corporis motus non solum ml nidere loqui sed nec aurem quidem debet ramus pbere dictis huius. qui que audire delectat aliū ad loquendum prouocat uidua aut uirginē domos inuiores adire non opus e mihi uisitandi gra et hec cū seniorib hec e cū epo aut pbris dicit a laico si pot iniuria no repellit tanto e iniquior ille

Eo tpe floruit iste johannes Dejo crisostomo q

qui fuit primo fuit pbr Anthiochenus postea epo gstantinopolitanus archiepus cognomento crisostomus doctrine fama clarissimus cuius gesta hystoria tripertita diligenter prosequit Et gestis eius hec johannes filius fuit secundi et anthuse nobilium parentum de tripulis libani sophiste et auditor andragathi phi cuius discipuli

fuerint apud libarium theodorium postea nobilissimos episcopos et
maxime episcopos ecclesie ysaurrie Cum autem esset johannes nomine ba
silij cognomento lectoris et cum antiochia in quo gradu positus libros
fecit constat indubitanter quod puerili tempore diaconus factus est et huic fecit
libros de sacerdotio et alios plurimos ab euagrio vero successore pauli
in presbiterio factus est Erat autem propter zelum castitatis amor et fervor mirus
qua reverentia ecclesia placebat et propter vite rectitudinem in cauti erat
prospicere de futuris propter simplicitatem vero eius libertate prefulgens
apud colloquentes a nescientibus arrogans putabatur Quamobrem
hunc johannes presbiterum natum in antiochia eiusdem et ab archa
dio ut testatur in tripertita historia hec eadem totam tractatam que
ser in promptu habuit et primo ad monachorum disciplinam sacris
libris ordinabat et eadem ponticam regionem que totidem iudaicis
gubernat in fidem convertit multos ab idolorum cultura damnans par
vum templorum destructoribus a fidelibus mulieribus sibi oblatas
de populo ex cimeteriis arrianos multos convertit ad veram fidem
divinam fidem apud eos per mysteria celebrans exponens apud scythas
eadem multos convertit Actor de cribro et morte eius videnes in
fine huius nimium descriptis huius hec tamen repperi de hoc quod nemo
leditur nisi a se ipso libri de reparatione lapsi libri omelias super
matheum que tamen raro recitantur de compunctione cordis libri duo super
matheum modum cometerii libri de his tamen dubito an sint Cri
sostomi licet eis asscribantur aut alterius scriptis nam eadem
recitantur omnes simul Item super iohez omelie xxxiiim super epistolam
pauli ad hebreos omelie xxxim de laudibus pauli omelie quinque ser
mones diuisos xiii de his pauca quia recenti excerpsi de Aoibyli — de li 50
Quod bene de inimico dicitur non creditur Io Crisostom de oppro li 50
bri quod mali hoc solum credunt confirmat vere amator ipsi to
tum se illuc tulisset quo eum amoris sui ducit intencio Illaqz delectatio
et suauitas qua per spem conuertit omnem delectationem huius usibilibus sua
uitatis obtenebrat non tamen loquatur oppunctione cordis qua puram
que docere et no facere no solum michil lucri sed eadem dampna
ta affert grandis enim gehenna e fructus sum proferenti et vita
suam negligenti Nemmli ij Dicut aut impossibile e ut ea
inflammet ignis ita impossibile e oppunctionem cordis regere et delinias

Dera cordis ppmuto ē mag̃ agē et hmtia loqm iuste agere et
semp pceres actmē Idem de irpā lapsi q Nonnulli quidem
impatoz sibi satis esse credunt et optabile videri si schema
tm̃modo tolerent ego aut multo grauiores q̃ schema esse duco
truncatq abilla q̃tia remoueri et arceri a gspectibus ipi nō
uerit illis aut ille mertmq̃ nocet dicat nō tantū q̃ no ertmcit
sed q̃ nec eos quos suscepit ertmcit aut p̃mit et sicut natura
non habet tollere uita nec illuminare sed ignis obscurē et fla
ma tenebrosa petere q̃ humanē p̃manere aut diabolum
Ad tpe floruit Jeronimus De Jeronimo & gestis eo breuiq
Hic Jeronimus eusebij filius Rome puer baptizatus litis grē
latinis et hebraice eruditus mochaz uitā et habi
tum dei tenuit et sp virgo p̃manens et puritate mentis et
abstinētia corpis omnibus p̃ficuus exemplū sanctitatis exemplā
reliquit Annoz itaq xxxiiij ro cathe cardinat pbr ordinatus
dmn rome p triennū in sacris studuisset tantum apud populos
fauor obtinuit ut ei omni iudicio summo sacerdoti ingenuus esset
Oz dum quozdam clericoz et mochoz lasciua reprehenderet et illi
non parentes maledicis eū tenderent effecit ut ad gregoriū nazan
zenū tolerantior potē cpm postqua ab ipo sacris litis plenissime
didicit in heremū ppere aut ubi quata sustinuit ipe ad eusebiū
ut de se dicit Quadriēno huic penitētie sue gratis ad oppidū
bethlehem remeauit ibiq in breui multos discipulos congregauit
in sancto pposito et institutione et explanatione scripturaz
ambe et ex melibi desudauit q Quadam die adue sperastete
dn descriptus cū discipulis disputaret subito leo claudicans
tenobris e ingressus cuncti tumore dimisis fres diffugerunt Jeroni
ei quasi hospicij obtinuit obuiauit et dum leo sibi pedem ostē
deret ussit a fribus ablui et mundari q̃ a sentibus lesus esset
nec mora leo tonsulit et omni ferocitate deposita mansuetos q̃si
domesticus erat habitauit cui Jeronimus videns q̃ p eoz salu
te remisset nutrit ei ut alimū qm ligna deferebat in pascua
custodiret Quadam aut die pascente almo dū leo discurrat
certe negociatores asinū secū duxerūt expugnans leo asinū

non poterit et eū diu querens nec p̄ uenies ad porta tristis abyt
tristimates Hrcb qđ asinū qmediisset eū ad reliqua tradueret
mserunt Hz Jeō notato leone ut lignā portaret more asini
ei p̄uenit qđ leo benigne adimpleuit et cū leo quadam de
ad agrū uenies uidit dictos negociatores cū camelis et asino
oneratis oleo uenientes leo tergito asino supactos irruit et one-
ratos camelos ad ferociā ire cepit et sequentes negociatores
uerecunde ante feritatem ei prosternunt ut p culpa qua fecerat
ueniā mererent Ac ille eos clamans et monens ne deinceps
aliena usurparent precepit ut reficerent refectique cū gaudio
abierunt Ille uero nichil omnino uoluerunt donec Jerōmo licet pri-
mū reluctanti durent mediocritate olei qđ ferebant et deinceps
a se et suis heredibus eandem olei mensuram annuatim dimitte-
rent et sic leti ad propria redierunt Eandem obyt Jerō Anno
dñi ccc xcj et atis sue xcvj

De libris Jerōmi

Hic Jerōmus trium linguarū peritus nouum testamentū grece fidei
reddidit et uetus ueritate hebraica transtulit solus eratis
doctoribus omnib⁹ ydiotis exposuit quorundam etiā doctorū
grecorū opuscula in linguā nram transtulit scripsit et heresib⁹ subsep-
ta sunt exposita fidei sue ad damasum papam tractatū unū de
symbolo unicum tractatū unū de regulis diffinitionū contra here-
ticos tres contra pelagianos libros contra luciferianū libr unū
contra luciferianū libr unū contra vigilantium libr unū et libr unum de resurrectione
carnis libr unū Ad annonē ppbrum de erroribus origenis libr unū Ad pammachi
um et oceanū libr unū contra rufinum ppbrum apologeticum
ad augustinum libr unū et contra eosdem ad iulianū libr unū de prima ad tullium
libr unū de frugi et luxurioso ad papam damasum libr unū Ad oceanū
de hoc quod scriptum est omnis mundus unus libr unū de quæstionibus hebr
Ad hebidiam libr unū de nominibus hebraicis ad algasiam libr unū de corrup-
tione librorum in psalterio ad sunniam et fretelam libr unū de hoc ipso
libr unū de hystoria eusebii et ame libr unū de locis sanctis liber
unus de illustribus uiris libr unū de distantia locorum libr unū de interpre-
tationibus hebraicorum libr unū de optimo genere interpretandi Ad pammachium
libr unus de nominibus hebraicis in genesi libr unū de nominibus in ad da-
masum papam libr unū de ueste sacerdotali libr unū de tribus generibus

filioꝝ israhel li 1 de xij gradibus ecclie ad damasum ppm li 1
de questionibus hebraicis libri regum li 4 de questionibus pa
lipamenon li 4 breuiary sup psalteriu li 1 comentarioꝝ sup
ecclesiasten li 1 sup psalmum li xcvm sup jeremiã li vi sup
ezechielem li xiim sup danielem li 1 sup aggeu li 1 sup zache
riã li 4 sup malachiã li 1 sup matheu li 4 sup marchum
li 1 sup eptaz ad ephesios li 4 sup eptam ad titu li 1 super
eptam ad philomane li 1 de iuta clericoꝝ ad neopotianu li 1
ephytaphiu nepotiane ad heliodoꝝ epm li 1 de institucõe
clerici ut mõchi ad paulinu li 1 de iuta monachi ad rusticu li 1
de iuta clerici ad eccliam li 1 de uirginitate seruãda ad eustochiu
li 1 ad demetriadem seruãde li 1 ad eletham de institucõe pau
le filie sue li 1 ad nepotiã et filiã in galliis comorates li 1 ad uiu
gracos sulpicios seueros tolete de lapsu suo li 1 ad sabinianu
diaconu laplinu li 1 ad agerruchia de monogamia li 1 ad furiam
de uiduitate seruãda li 1 ad salmon de morte nebridij li 1 ad
paulam et eustochiu sup dormitõe paule li 1 ad eccliam de
morte fabiole li 1 epitaphiu sancte paule li 1 ad cypriaiu con
solatoriu sup dormitõe filie sue li 1 ad minutiu et alexandriu
de resurrectione carnis li 1 ad pologiu ad pammachiu li 1
ad heliodoꝝ monachu de cotemptu li 1 de trib⁹ uirtutibꝫ ectaꝫ
de morte ozie et saphi et ralaule li 1 ex pomis psalmi xcviiij ad
principia uirginis li 1 eptas breues ad duos libꝝ ozeę et nomes ꝛ
ex hys paucis floreꝫ miserij

Flores librorum Jeronimi de uita

mõchi ad rusticũ

Tetimia tibi moderata sint ne nimia debilitent
stomachum et maiore refectionem pocentia erupant mere
dulitate que pene e libidinis modulis et tpatus cibis carnis traue
ntibus e li scandelizat te octus pcis mang tua pice ea milli pcis
ut soli aue pcis muqua de manu et octus tuis reredat labor cor=
pus pater t animꝫ intendat ad dnm ꝑa vince patia a ma scriꝑ
turaꝝ et carnis vicia no amabis far aliqd sp oper ut
sp te dns inuenat occupatu si habes subaz uende et da paupib
si no habes tyrandi one liberatꝰ eis nudum xpm nudus sequere

Clericis qm̃ seruit ecclesie ¶ Idem ad neopatianū de vita clericor
primo vocabulum suum interpretatur et vitat² esse quod
dicat² clerus em̃ grece sors dicat² cleria ergo vocant² ad q̃ de
sorte dñi sunt ut dñs ipe e sors i pt̃s clicor̃ tales ut² se exhibe
deant ut possideant dñm et ipi a dño possideant² ne plus ha
beas qua q; clicꝰ esse repulsi negotiatore ꝑ clicū et ex inope
diuitem factū et ex ignobili gloriosum quasi quanda pestem fuge
hospitiolū tuū aut nuqua aut raro mulier̃ pedes terat ¶ Sit tibi
tibi fr̃ tuus assistat ut germana ut mat ut quelibz pbitate fidei
et castitatis pśona sac̃ quosdam cognouisse et aio egrotare repulsse
si quis propter offm clicatus aut uidua usitat² aut uirgo nuqua domui
tuus introeas solus cū sola secreto et absq; arbitro ut talis non
videas tales q̃ habeto suos q̃ cotubinio non infamer̃ no uestis
sed moribus ornatus no calamistri crispent comas sed pudicicia
habitu polliceant² tactu tibi temnant² impone quatu fieri potes
Sint tibi pta casta simplicia moderata ieiuna et no superstitiosa
quod pdest cleri uestis et molestias quasdam difficultatis q̃ querē
tangle contempnit² clicus qm̃ sepe vocatꝰ ad prandiū no recusat
nuqua petentes raro accipiatq; rogatꝰ ¶ Beatq; em̃ e dare q̃
accipe optimꝰ dispensator e qm̃ michil sibi reseruat ¶ Idem de
Secularū et maxime potentū conuiuiis ¶ Instituēde mōchi
deuita pter uictu et de habitu et manifestas necessitates nich
nuqua tribuas ne forte cameis pena comedant que utilitas
pientes fulgē gemis et rpm̃ i paupe fame mori iam no uis
tua que possides dispensato tua tibi credita e cōsidera me ipi
sictam imprudenter effundas i ne immoderato i decore pauper
tribuas non pauperibus ¶ Idem ad otreanū de vita clerici
Prima temptamenta clicor̃ p sunt mulier̃ frequentes atq;
notum genus femina Janua diabuli via iniquitatis scorpioꝝ
percussio femina qua uidere bene conuersante mente diligere
no frequenta carnali germinat fame spinas in corde habita
tas et Archana mentis acuto mucrone pauciat ventrem uero
estuans cito detinat ad libidinē nec ad unius hore ebrietatē
nudauit femora sua que p dr. annos sobrietate contempserat
Hanc queso ne quando ¶ Idem ad Eustochiū de virg^te seruanda

dicat de te deus virgo israhel credit no ē qm̄ susatet eam
dudent logr̄ cū anma possit deus susatare virgine no potest
post ruinā valet liberare de pena sed no coronare corruptā
nolo sīmas cogitatōs tristē dīm̄ pnūs ē hostīb mterfice nequi
tia eludat2 m̄ lēme Ad orōs tibi notte surgeti no mdigestio
ructū faciat sed manitas lage q̄ p̄nna dilce teneten et tedi
cem sompnūs obrepat ut arripiat et cadente facē pagina
sancta susapiat Dīmt tibi cottidiana pauma et refectio saturi
tatem sugrenb mi prodest biduo triduaq; portare ventrem
vacuū si puter obruat2 Ri cōpensatui saturitate ieiuniū
illico irrigata hūmg spmas lubdinū ctermāt et membr̄ repleta
torpescat cū facās elimosīnā deus solus iudicat Idem de moribus
Q Quid ignorās si quid de scripturis dubitās mtroga virginem
cui que iuta cōmendat etās ertusat fama no repugnat aut
si no ē qm̄ possit erpmē meliūs ē aliquid nescire scriptā q̄
tu piculo discē ignorat2 mebrane colore purpureo auxili
quescat ī cuius grēmb codices uestimt2 et nidus ante foreis
rpuis moritur Idem ad aletam de institutē filie q——q
Q Qui paruulus ē et sapit ut puulus domos ad anos sapie
quēmt ta mala cuius qua bona parentibus imputantur
venenū no datur nisi melle curtulmtū et vicia no decipiunt
nisi sub spēe umbraq; iurtutū Drom leo leoni suicedat oro
talia parent2 uestimēta q̄mbq; pellat2 strigib nocturnis quibus
uestita corpa nudent2 Hic q̄medat ut sp̄ eluriat et statī
pg ābu possit orāe et legē Idem ad matrem et filiam
Difficile inter epulas seruā pudicā de de lapsu susāne vel
Refuera no pot raro corrupi nisi prius mens ānihilat cor
rupta Non querunt2 Idem ad sup̄iam de vidūtate suada
mr piamb acta sed timb Quodp̄ seminariū uoluptatū ē
venenū putat2 Dartus tibus et uenter semp eluriens p
fertur triduanis ieiunijs et multo meliūs ē cottidie pau
qua raro satās lumē Cogita te cottidie esse morituā et nūq̄
de terminis nupcijs cogitabis Idem ad salmana de viduitate
Nec duiti obstimt opib̄ si eis bn utat2 nec pauperem suada
Ieiustās cōmendabiliore facit si mt̄ sordes et inopiam

pcrata non caueat ubi mile oluptuosum et abarius cibus postus
moderatus ibi diuine supuacue ibi multa adulacō Idem de Jonima m
Et sub tarmi postus pmi ventris saturitas stomachu libidinis
esset p quas sensus quasi p quasdam fenestras uicios ad aias emitti
si quis estimat habitudinem cibi potumq; se plenu et posse ua-
tare lapide her emdeliis ulari et uiris deliciis no teneri serpm
decipit erra et uoluptatis cibus uitandi e saturitas De ad Iulianu
Et eius misteria sanctas sustentatas melius faceres si mē sanctas
sanctis uiueres difficile e primo impossibile ut et pmissis quis et
futuris firmat homis ut et hic ventre et ibi meten repleat ut
de deliciis ad deliciis transeat ut mutroq; seculo pmus sit ut erra
cula et materia apeat et tos sub2 De gestis sci augustini lyberti
Augustinus ciuis ponticus affricane ciuitate tagastensis nome
strissimis parentibus ortus in scolis ad plenu e eruditus
Cumq; ortaretur mater eius ut baptizaret2 reuocatu patre
baptismi eius e dilatu sapiebatq; aliquatulum sacta manichei
et credidit ficti pietate tu decepit et matre eius arboē lac
mis lacteis Interea mat eius tantu orabat et flebat p eo ut
p sompnu sibi diceret2 ab angelo si tu ibi et ille hic erra alis audi
ebat a quoda epo magno sibi dia fieri silari no pot ut filius
tantaq; lacrimaq; peat Interim Augustinus scripsit li m de
pulchro et apto tu esset annoz xxvij ut iram ad pulcherri
mu Romae urbis oratore Omnes erra libros liberalium artiu
quoscuq; legere poterat intellexit Et hmt nesciente mre
roma uadit ibiq; artem rethorica docuit post hec Cum
mathus pfecty rome eu misit mediolanu ut arte rethe
rica legeret ubi et sedens m quadam die cu Alipio bono suo
apt ei surgunt mdati et rapuit celum et nos cu doctrinis
demergim2 i inferna et abscons hmt sub fictu se precat et apt
Et tu dne usq; quo usq; quo dne nascetis mihine ne fuerit
meor iniquitatu mearu antiquaq; et tactabat uocis miserabiles
et plorabant amarissima contricq; cordis sui et repete audi
uit uocem cu cantu dicentis et crebro repetentis tolle lege
tolle lege statimq; mutato uultu cogitare cepit mihil aliud
cogitans interpretans diuinitq; sibi ulteri mihi ut aperiret

coditem et legeret qđ ꝑmu noemat Aperuit ergo et legit m
silencio captm qđ ꝑmu ei ocul mventu est no ꝛ rāmelacoibus
et abrietatib no m cubi dīs Gratmaꝫ gaudens repit legē psal
mos dauid tatherug tu alipio catheū mo mre sp adherente libi
muliebri habitu virili fide materna caritate rpiana pietate
Erh mc modico baptizatꝫ e a sancto Ambrosio tu alipio et eg
filio r iv annoꝝ de dato qm ꝑminebat multos doctos m genio Au=
gustinꝰ igit vite sue anno xxx baptizat ꝑtmꝫ mfide catholica
cofirmatꝫ spem omeꝫ qua habebat m seculo reliquid et scolis
remittanb quab regebat remota Et tu exodio loco suo tedit
ad affricaꝫ et tu essent apud hostia tyberina pia mater eg
e defuncta tuꝫ lacrimis quersus e filiis oratuꝫ eis ꝛ exhortib
laboranb baptizatꝫ maritꝫ Erhmc pressu tpis Augustinus
ꝓponen epis e creatꝫ qm tota scripsit eccie dei utilia ut no
solu ab aliquo coto uite sue tpe scrib sed nec quidam possent
lectione peurri huꝫ em librorꝝ tractatuꝫ eptaꝫ numerꝫ plus
qua ad mille et xxx extendit ut merito ei istud conuenat
metitur qm totu legisse fatet Gisbertus Augustinꝰ apud
ꝓpnos affirue Jeromꝰ apud bethleem mde p eptas usque
ad simultate disceptant de quibus dum scripture captis mar
de eo qđ dicit paulꝰ se petro ꝛ facie restitisse qꝫ reprehensibilis
erat de quo Jeroꝰ scripserat qꝫ paulꝰ petro no reuera sed
simulate reprehendit Augustinꝰ contradicebat qđ ei ranera no simula
te reprehendit Quinetꝫ augustinꝰ prefꝫ de vita cotemplatiua
epis acer erat mgenio suauis eloquio scalar fraturę pitus ꝛ
actualeus laboribus oposus ꝛ cotidianis disputacionib clarus
m sua actione circulspectus m exposicione fidei mre catholicus ꝛ questi=
onibus soluendis acutꝫ ꝛ cauendis hereticis circulspectus et m
exemplandis scripturꝫ canonicis aptus quę m libellis meis p
possibilitate mea sum secutꝫ Nuncqꝫ hic itaqꝫ ut mspectis eꝰ
lectꝫ sapie luce phulgidus ꝓpugnaculu veritatꝫ et fidei tuta=
mentu omib eccie doctoribus tam m genio qua scia uicit ꝛ copa
bitꝰ florens ta exemplis virtutu qua affluentia doctrinaꝫ Et
em tanta scripsit ut no solu ab aliquo toto tpe uite sue scrib
Ꝺz nec quidem possint lectione peurri migrauit aut ad dnm

Almo dñi cui⁹ ꝓly Et alib⁹ uero sue lyro ut lyrin Epaty rl Carp=
sit aut Augustinꝰ an cōfessiōꝫ sua ut ia diri de pulchro & apto li m
quos nusqua reperi ꝓsse cōuersione sua adhuc catheruꝫ scholaꝝ
li m de immortalitate aiē li i de beā uita li i de or̄e li m de Actē
demtib⁹ li m de disciplinis liberalibꝫ li i ꝓ Post baptismū uero sp̄s
sit ea que scribit de confessionibus suis li i m Eucharidion ad lucī
cium li i Ad Jeronim̄ de origine aiē li i Ad eundem de uerbo iacobi
quicuꝫ tota legem seruauit offen li i Ad eund de hoc qđ paulus
ne ꝛprehendit petrū li i de musica li vj de diuinatōe demonū
li i de diuersis hereticis librum li i ad qđ multi deus dicēt li i
de uera religione li i de uita ꝛpiana li i de utilitate credendi li i
de vtꝫ quoꝝ uetꝰ testamēti li i de grā noui testamēti li i
de mgro li i de cura pro mortuis gerenda de diuersis gsuetud
mibus eccle li m Cont̄ felicianū de ōnitate trinitat̄ li i de fide
et symbolo li i Ad aurelium de ope mōchoꝝ ꝓ li i de vim gombus
dilecꝫ li i Ad prosperū et hylariū de ꝓdestinatōe et ꝓsuerātia
sanctoꝝ li m de mēdito li i Altercatōib⁹ cū marimino epō arria
noꝝ ꝓ li i Cont̄ eundē marimin̄ li i Cont̄ manicheū li i Ad ualeriū
comite de nuptijs et cōcupiscentia li i Cont̄ aduersariū & manicheū
li i Ad eundem ualeriū cont̄ iulianū pelagiana hista li i de pas
toribus & ouibus li m de bap̄mo li vj Ad aurelium de baptismo
puerorꝫ li m De uno baptismo li i de spū et lra li i ℣ De gaudi
tencia carnis adūlus sp̄m iiij oriones Cont̄ aduersarium ꝛgenerā li i
de ꝓdestinatōe diuina li i de natura boni cont̄ manicheos li i de
questionibus orosij ad eundē li i de fide ad petrꝫ li i de catezand
ibus rudibus li i ℣ De ꝓsentia dei ad dardanū li i de doctrina ꝛpiana
li m Spaculū li i cont̄ donatistas post collatiōꝫ cū eis habita li i
De aia et eius origine li iiij cont̄ fmoꝝ arrianoꝝ li i cont̄ gestas
eorundem li i Cont̄ aduersarium quesitoꝝ ab hereticis obiectaꝝ
li i cont̄ mendacium li i Ad iuuenalem de gra dei li i de bono uiduit
tis li i Ad casulanū ꝓbrum de sermo dñi in mōte li i de adulterinis
iuncturis ad polentinū li m ℣ De bono uiduitatis ad iulianā li i de
sancta uirginitate li i de duce cordis ꝓsalterij li i de pēnite
cia li i de patria li i de libero arbitrio li m Cont̄ epistam arianoꝝ
ei que dicit fundamētū li i ℣ De duabus animabus cont̄ manicheos

li·1 cont̃ julianū pelagianū li·vj cont̃ eptam pmenā donatis
tas li·m contra cresconiū grāmaticū donatistam li·m Ad sim
plicianū mediolanen epm de duūs questionibus li·ij de trinita
te li·1 de quantitate lī ane li·1 de videndo deū li·1 Ad paulinū
de fide aductu dm ad ezechiēm epm li·1 Ad iohannē de quibusda
qstionib⁹ responsionēs Ad asarethum li·1 Ad romanos li·1 Ad
deo grās de vj questionibus expositis cont̃ pagānos li·1 Ad ebi
diam de correptōe donatistaꝝ li·1 Ad asaredonium li·1 Ad hes
ternum li·1 Ad paulinū epm li·1 Ad glorium clementinū li·1 Ad
palentium comitē arrianos li·1 Commonitorium ad fortunatianum
li·1 de mutatōe dei li·iij Expōnis symboli cont̃ iudeos paga
nos et hereticos li·1 Ad paulum et tut̃ pium de psectōne
iustitie li·1 Ad tymasium et jacobum de natā et gratia li·1
Ad Hortū pbrum cont̃ pelagianos li·1 de incarnatōe xpi li·iij
Ad ualentinianū et cuncllo monachos de grā et libero arbitrio
li·1 Ad eosdem de correctione et grā li·1 de fide et opibus
li·1 de disciplina xpiana li·1 de symbolo tr̃tatꝰ m· de tpe barba
rico li·1 de liii·iiij questionibus li·1 de genesi cont̃ manicheos
li·1 Sup genesim ad litteram li·xij quorum m· explanatio li·vij Sermo
nū in iob li·1 Super psalterium tractatꝰ et Sup multos
forte quos recenset tr̃tatꝰ v· de sermone dm̃i in monte li·ij de quā
tuor euāgelistis et lucani li·ij de consonantia matthei et luce i gene
ralibus dm̃i tr̃ li·1 Sup euangelium johis tr̃ li· Omelia
rum seu sermonum tr̃ xxxiij· de verbis dm̃i tr̃ li·v· de verbis apti tr̃
tr̃ Sup epistam pauli ad rōs li·1 Sup epistam ad galathas li·1 de
verbis jacobi an omnia nolite jurare ac tr̃ li·1 Sup pmā canonicā joh
tr̃ nec omet tr̃ Reptam de institutione cantorum li·1 Retractatio
nū li·ij suorū quorūdam li·ij Epistolas quas ad diuersos et plurimos alios
libros scripsit quos nullus me uidisse recolo Actorēs Flores aut
librorū xpianis causa brevitatis obmitto De sancto aurelio an
Cto hic floruit ab aurelius Andagauen epūs hic dagauen epūs
mediolani oriundi indigena ecclesie patribus splendidissimis et ab
xpō pene turiabut a bto martino qm illis tpibus mediolani
monasterium collocauerat sacris litteris et liberalibus studijs institutus
et postea nutu diuino Andagauen epus ordinatus diu quadrie

sacra solempnia celebraret aduenit quedam matrona cu quodam puero moriente cu postulans baptizari et ipo paululu morante in sancta corpis et sagwinis xpi conseracre puer defecit unde dolens psul ut pmtentia ageret tristretauit clauis Andegauen ecclie seu ferens cuis uomisset ad mare diem tristitus sin erauit in silice et argenta puppi clauis quas tenebat i manu lapsis sint in equore Stratmis, aurelius ut dicit2 exclamauit, misi illas claues uidere meruero patria et urbem iuuis repetam ps effugio tristitie ichi2 mari mutato habitu uim principi regionis adhesit se fore ortulanu professus incerta plebe Andegauen noscitur sapius amonita ut aurelii quereret Andegauen fore celeris subuertendam Hisi sint cuncti qn Anno dni dmo ductu ad portu maris ostream minor brythanie uenerut et residentes littore sculptu ut supdictu est uenerunt hic tristit aurelius Andegauen epis intrantes ps puppim non longe a littore pisrem magnu reperunt que extrahentes clauis quas aurelius in nauu pdiderat i pectis uentre inuenerunt et tristemtes uiderut ductu aurelii ducto principi diera deferetem et se ad eius pedes prosternentes ut uindicta eoz supmu exilium tolleret postulauerunt aurelius ps in sompnis ab angelo e admonit ut redderet dicens ei qd sibi debitis et meritis sibi tamissas oues et puer que diu plorauerat sustitauret et tristretans ad tumulu pueri cu lacrimis uenit oratis expleta eius orone surgit aurelius de otone et puer de morte que aurelius baptizans renatu nouit et ei in epatu post suscessit hinc et alios coruscans miracul obtinet Anno etatis sue xc epatus sui xxxi diebus septe Apparet aut et Ruffinu aquileie presbrem hinc tribus floruisse que supdixit erathdre apud ferom Ruffinus presbr uencens tu sancta ecclesia rexit uir dnis deuotus pauo et peregrinus sumptibus ppriis huius multos eria hereticos ut scismaticos ad unitate fidei et pace ecclastica reuocasse que eria hereticis sic comedat Erat uir inquit nobilis moris in lingua ppositi latis fortis quo nullus manuetior et placabior atq oma suens potuit reperi Hunc tamen beatus ieronimus mirauit pelagianis heluidius hereticis preter heluidium origenis sit et iohem ierosolomitanu epm

De qbus duobus loquit̃ qnandus Rufinꝰ pbr aquileien ecclie no mina pb doctꝰ fuit et mīsterendo de greco i latinū eleganꝫ ingenii habuit Hieronimꝰ mariaꝫ ptem bibliotecaꝝ ꝓ greciaꝫ latinis exhibuit basilius cesarien epi Gregorium nazanzen clemē tis Rom recognitoꝝ libros eusebij cesarien ecclesiasticā hystoriam tri et duos libros addidit simas eiusdē ꝑ simas pamphily mīr tyris mathematicos origenis aut no omia nā et ieromus tribuit aliq̄ que suo ploqo discernit Symbolum aut ita docuit ut in eius cōpatione tetri nec eꝝ posiusse credant Benedictionē ꝑ sup priarchas et ep̄las multas ad dei timore eꝝ hortatorias scripsit et explanationē sup phetas in ſ. Osee Amos et Iosel Hoc et obtrectatorē opusculoꝝ suoꝝ tam duobus voluminibus Respon det Iohannes ꝑ ierosolimitanis epīs scripsit aduersus obtrectatores studij sui libriū in quo se ostendit origenis professionis non fidem sectari Genetius eiusdem et Rufinus pbr aquileien orta inter se simultate ꝓ questionibus scripturaꝝ libros uicissim latis quidem loquentibus sed minus mordaci simone maledicte conscribunt Eo tpe ꝑ legit̃ floruisse donatꝰ epūs Donatꝰ epūs vticen qui in gentem diocesis sue cum exercitus irrupisset que vim iuga boum sui in campis uticensis ad cremandum trahebant hic ut aput hozomenum in via publica tecta portē tabat sues tra hebat equos boues et homes qui medebat qui cum epūs tristem dum caput leuasset quasi eū deuoraturus facto signo crucis ꝑ ob eius exorauit et eū misceat ut e dictū Ephipha⁹ hystoricus ꝑ Eo tpe floruit ephipha⁹ cognomento scolasticus epūs ad cuius sepulchrū mul tos demones expellunt Eo ꝑ tpe Gervasius Siglbertꝰ floruit sanctꝰ seruasius augustanus epūs diu uiri christi ipsi sedem tante consecrauerunt Floruit eo tpe Orosius hystoricus ꝑ bꝰ in hispania orosius hystoriographus hic scripsit de ormesta mundi libros de qbus in hoc opere multa usus est duobus locis propter uetustatem temporum habent aut historiā de ormesta mundi ſ. mi serias et clades scripsit petente augustino ab hoc enim mirio pa tet referens nauloqua paganorum qui prius tpe uelut malis exercitus infestissima ab hoc ſ. qd̄ rebus celebretur infamabant Idem etiā scripsit apologeticū libꝝ ipse contra helui pelagiana

¶ Floreb[a]t eod[e]m tpe tyronius ⁊ ¶ Tyronius helmandus ¶
m duobus libris eruditus uite hystoria sufficienter et mundanis
bus no minus q[uam] ecclesiasticis ꝑ negocios studiosus qm scripsit de
bello m[u]ltimo li m et eccl[es]iast[ic]e diuersitat[is] tractat m quibus ob
scuritat[is] defensione antiquor[um] memint sp[ir]ales de quibus omnibus
q[uo]niosius nouaciane ptis fuisse cognouit ea tra[c]tatib[us] ad mundi
tiandum et promouendam intelligentiam scripturar[um] et octo q[uo]s
uolumina edidit exposuit et apocalipsim ꝑ[ri]b[us] ex[pos]uit ¶ Eusp
¶ Eusebius huius hoc tpe floruit tribus seuerus helmandi
m aquitania apud urbem tholosam tunc et literatura nobili pau
tatib[us] et humilitatib[us] amore conspicuus earum erga uiros sanctos
marcellum ⁊ paulinum et scripsit no[n] contemnenda opuscula epistolas
ad amore dei et contemptum mundi exhortatorias sorori sue
multas et ad supdictu[m] paulinu[m] nolanu[m] duas alias[que] ad alios
sed q[uo]r[um] aliquibus erga familiaris erat necessitas incerta est
composuit ea[m] cronica[m] et uita beati martini et collatione post
amam et gallos mediate et iudice habita hic in senectute sua
a pelagianis deceptus et agnoscens aquatilis tulpam silentii
usq[ue] ad mortem tenuit ut potius q[uo]d loquendo detrueret tacendo
potius emendaret Vincens ¶ scripsit etia[m] seueros de uita et
moribus sancti martini libros primo quidem ad desiderium virtutibus
eius et miraculis plenu[m] qm fere p totu[m] orbem legitur ¶ Deinde
ad eusebiu[m] presbiter de quadam miracto q[uo]d in pasca d[omi]nica celebrat
epistam una ad aurelium diaconem de eo quod in celum ascendisse
iudicabat epistam una ad basilam sororem sua de transitu eiusdem tri
mu[m] scripsit et p dialogum li m Emilius martinus allexandr
hoc tpe in italia claruit martinus et alexander martirizant[es]
a quibusdam martirizant[es] quor[um] corpa cu[m] mediolanu[m] deferentur
cea p eos illuminant[es] ¶ Eo tpe sanctus paulinus postmodum nolanus
epus cu[m] esset inmutabilium pdarum dns admirabili exemplo reditis
omnibus relictione expedire elegit cuius thesauros et diuitias facta
liter equarius hec uite testimonio et merito hec sanctitatis p
captiuo filio pauperis uidue in seruitute barbari adhuc sed
diuinitus producitus quib[us] esset multos captiuos tabtan restituit hic
¶ scripsit uita beati ambrosii Vincens ¶ preter uita bn Ambrosii

¶ scripsit ide[m] paul

scripsit idem paulinus vitam beati felicis nolani pbri qui .e. passus
rit. kal. febr. Ex gestis sc̄i felicis mīnis Post cōpletū sancti felicis pbri
alius felix germanus eius in mor. nōie et actione et ipe pbr. ad
ductus ad tractū urbis pfectus cū nollet ydolis immolare iussu est
fustibus cedi et cereo deportari in mōtem qui vocat. arreio ubi
lapides quadrati eradebant. ut et ipe ibidem tota vita sua hoc
faceret sed ibi filia pbi tribuni qui loco pierat a demonio vexata cū
tacto nōie yhesu liberatur pter qd' pribus misit se ad pedes eius
dicens vē tu es homo dei sanctus Ignoro quo tpe ut aī Vnde eo
felix floruit sed hec miserō ecclia cōz ex paulinus ea scripsit De
Post decessum sancti martini Sanctus Briccius sc̄s Bricio
Diaconus mi epatū successit hic audiens infirmo abbo martino me
dicina expectati et dicebat esse bonū nostrū expecto et ubi sit nescio
aut si deliri querit illū prospice eminus esse celum solutus liquid
amens respirat Cui martino ait ergo bricci deliris tibi videor esse
apud deum obtinui ut michi succedas mi epatui i quo multa adversi
ab passuris Quedam igit. mulier. presbi tempor. ad qua cubicula
mi vestimenta eius deferebant abluenda concepit et peperit qd'
crimē totus pplus turonen. bricio epo imposuit et eu lapidare v
voluit quibus bricius aff. ce inquit infante ad me qui nō allatu
fuisset. iiii. diebus habens aut. adeum adiuro te pdeū vivū ut
si ego te fuiam editus extra cunctos qui negaut paput aut tredecim
hoc artibus magnus dle ad sacrificandum primias ardentes i burro
posuit et usq; ad sepulchra beati martini portauit sed vestimenta illesa
malut dicens se sic a tactu mulieris inquā lotum at illis nō credentibus
sanctus bricius exhit. calumpniat. erant. ut sermo sancti martini
impleret. tnc sanctus bricius flens romanū pontifice adiit et
mi cum ibi primates quedā in sancto martino deliquerat penitēdo
delent mi itaq; anno bricii cū auctu ppe redit cui ergo orbem
intrat esse Archiepus qui sibi substituti fuerat p alia martinus
portam parabat. quo sepulto sedem epalem recepit ibiq; postea
feliciter mi cum plidens xtum anno epatus sui in pace quieuit
Pelagiana hēsis . Sigibertus Eo tpe pelagius in brithania
erroribus doctrina ecclesiam xpi maculare nitit. dicens homines
sine gra posse saluari Cui quidā ppts meritis sua voluntate

ad iustitia dirigi Infantes hȳ originali pcto natos et tam mlontes
qua mlonb fiut adam ante puaricatoz nec ideo baptizandos esse
ut a pcto soluantur sed ut p adoptoz i regnu dei admittant q my
et si no baptizant esse tamen eos et regnu dei eternam vita et
beam adam solu suo pcto lesu esse cuiꝰ mortuu esse no et culpe
merito sed et gdcone nature qm moriturꝰ fuisset etia si no peccass
docebat etia ntritas esse oronēs que fiut ab exordio siue p infidelibus
siue fidelibus Hunc et celestinu et iulianu coplices eius Innocentꝰ
papa condempnat Leonemq; et augustinꝰ et alȳ ut fidei hostes
eos armis veritatis impugnabant Orientales etia quidam et
actitat mota de deo q; utꝝ deus sit corpus et humanu stema habe
at an sit incorporeus et ab humano stemate alios abstrahentibus
alios destructibus Explicit

De sancto Alexio et gestis eius

Alexius Rome nobilissimo Romanorꝫ vita mirabilis declarata est huiꝰ
pater nobilissimꝰ tradidit ei uxore et imperiali prosapia quam
intacta post diem desponsationis huic relinquens mare adiit et
laodicia peruenit et hinc abiit edissam syrie ciuitate ubi sine humana
ope ymagine dñi nri ihu xpi habebat Quo perueniens anima que
seruu tulerat pauperibꝰ erogauit et ibidem mendicauit induto ui
luribus pauperibus uilissimis vestimentis Interea pater eius misit ser
uos suos p domus sue partes ut eum quererent Cumque et ipsi ap
edissam peruenissent et nocturnis eius mi pauperis sedentis audiant
ei elemosina ut ignoto ipse deo cognoscens eos et ab ergo domo
et pter nomen huius a seruis suis elemosina atrupi esset Mater dei
cum a die quo recessit lacrimis satiu i planctu sedens hui eum
aperuit dñs et ita mancho doluit quod attamen sit de
filio meo sponsa deo dicit ad socru sue no erubescitur de domo tua
assimulabor turturi doluit marito reputatur Ipse vero permansit
in austeritate vite amb r non uacuitꝫ post hec ymago vite eius
omnibus loquebat cuidam dicens ut mirorum permitteret uiru dei strate
ad hostiu templi Ad huius domus cunctis innotesceret et idem homo
dei ab omnibus venerari cepisset huiusmodi fugiens effugia egressus
est de edissa ciuitate et uenit laodicia ibiq; nauem ascendens
uoluit ire in yberiu sed nutu dei rapta est nauis uento validissi
mo et ad Romanu portu applicuit et iens ho dei patri sui obuia

et agit serue dei respice et fac mecū misericordiā q̄ pauper et peregrinus sum ut ei que in peregrinatione habes dñe misereatur tue pater filij recordatus iussit ei fieri grabatū in atrio domus sue ut intrans et exiens videret eum et de malis eius vesceret susceptus aut pfecerauit in austeritate vite sue cum alijs vijt pueri vero reperiunt dentes eius et aquā qua pedes lauabat sup caput eius fundebant et multas iniurias inferebat que oia seruus dei pro xpi nois patienter sustinebat Videns aut vir dei obitu suū in mente carta scripsit vitā suā tumulum que mutu dei repta in manu eius et ponte honorio et Archadio impatoribus vna cū summo pontifice et ciuibus romanis populo lecta cuctis mirantū et singulis predicti vero impatores preter pluram ppli auriū sparsi p vicos faciebat ut ab eis facilius corpus deferret delatū e aut corpus viri dei clerici a dictis impatoribus et sepultū apud templū sancti bonifacij martiris die vijo agensibus julij ibiq; et ceci illuminabant et demonia eiciebantur De pantho
Anno impij Archadij et honorij xv. mo abbe Sigiberti
panthonius abbas docuit monachos regulam vitedi qua angelo dictante didicerat huic etia pathonio ablati quadam tpe mirabili fulgore quedam ymago apparuit homea corona portans et miserabiliter dicens confortare pathoni q̄ posteritas tua no deficiet usq; modicū et quisq; meritis eius qui futuri sunt pie et caste vixerit Amen dico tibi reqescet Sigiberti de scti paula
Eodem anno sancta paula in Bethlehem obiit cui vitā pe scripsit Jeronimus — Si cuncta corporis mei membra verterentur in linguas et omnes artus humana voce resonarent nichil dignum sancte paule virtutibus dicere nobilis fuit genere sed nobilior sanctitate potens quondam diuicijs sed et xpi paupertate rich nior cuius rome matrone exemplū extitit salutatis hier nauclio mare fulcans multas regiones pacsit loca sancta terre promissionis et egypti monachos visitauit tandem in bethlehem mansura ppetuo p triennū Augustū mansit hospicio donec cellas et monasteria et pegrinorū mansiones construxit iuxta viā i qua maria et joseph hospitium invenerunt Jo. Crisostomus Eo tpe iohannes crisostomus Eudoxia vxore expulsa et moritur

Archadij imperatoris multosq; sacerdotū infestos habens ab epatu pellit
et exulat sed populo hoc tumultuante reuocat sedq; exulat sed terre
motu rephā vrbem q̄ntur cōcutiente a cuibus reuocat hic phanuel
mtio exilio dolore capitis captus et ardore sitis tota languore sumit
xiij die septembris aciter ano dn̄i ccc et v at r Innocentio aut ppa
et occidentalib epi ab orientalū cōcilio se suspenderunt q phanuel
priudicio donec nomē eius mt pdecessoris epi vouerent De mirio
Honoriis post morte Archadij fris sui honorij t theodosij sigibti
tu theodosio eiusdem archadij filio regnauit ānis xv et
reperit regnare Anno dn̄i cccxcij mundi vero mmmcclxxxiiij
Hugo flor Iste honorius trāsactis ānis xv quibus mpauerat
cū Archadio fratre suo et alijs ānis xv cū theodosio nepote suo
obijt Anno mpij hoxx mpator Sigibertus vij pfessmo cccxxxiij
mus Romane ecclesie presidet Anno primo hic decreuit cereū
fabio sancto pasche p ecclesias benedici Anno r Bonifacius cōe
ecclesie presidet ānis iij cont hunc ordinato eulalio et p hunc
deficiente ecclia Ambo iussu honorij urbem egrediunt et sic repbato
eulalio iussu Augusti Bonifacius sedi aplice restituit quia prior
ordinatq; fuerat hic decreuit ut nulla mulier ut monacha pata
sacrū altare q̄ngueret aut lauaret aut mitrā suā poneret et ut finis
honoribus curie aut tubis rei nō fiat eiciis Sub wandalis passi
hoxx mpatore Anno primo fuit floretij hilarius desiderius et
wandali duce cseo gallias pruincias urbes et ecclias subuertut subḥ
turbine mites multos martirizant Bedmensis floretiq; et hila
rius desiderij lugdunēsis cū vincēcio archidiacō amadius Vienne
nsis archiepus Hug desiderij vite finis ex gestis sancti desiderij
fuit castitas sobrietas elimosinarū largitio mia in pauperibus pietas
morū pbitas pacis equanimitas wandalis ingt urbem lugdunen
impetentibus btis desiderius sub cristo principe i templo orans
decollat cuius passio celebrat pridie Eidus Iunij Eo tpe sancti Amadius
Vienne archiepus sub wandet ut dictū e martirizatur Eo
hic cepit demone quadam nocte ubi multitudo gestis sti Amadij
demonū cōuenerant principi suo cōsitente qd summū pontifice
que vij anis tentauerat in peccatis earum labi fecerant ostendere

scandalū suū submittēs ipō que amadeus mox capiens cū scandalo ut
ipm Romam portarent tractū et ascendens fūā in ebdomade sācte
Romam venit ad consecratōz crismatis s. die Jouis mane et ostendēs
ppē scandalum ad primā hūc adduxit unde ob hanc causam ppā usq;
in hodiernū diem assurgit archiepō Bisuntinen Eo tpe corpora
pthomartiris Stephani michaelem cū alīs reuelauit gamalielis &
abilon luciano pbro reuelata sunt et corpus beati Stephani Johēs
epūs et a Carpho tumula thesaurū tūlulit qd post aliquos annos
inde leuatū a Juliana matrona que corpi suo illi Alexandri sepulti
mixtū corpi protthomartiris leuauit et leuare volens corpi uiri
sui leuauit pthomartiris qd multa miraculoz gloria illustratum
constantinopolim Dorzo gamalielis Ex hystoria reuelationis eoz
luciano apparuerūt scīs apte et cognitis si nobis simul inuenerīs quo reli=
quiis singulos discernē possīs unde que tibi ostendo Et ostendit ei
quatuor calathos tres aureos plenos rosis rubentibus et duos
alios rosis albis et quartū galathū argenteū plenū croco et dixit ei
gamaliel ista sunt locauli in quibus iacuimus et hec reliquie rose inuenīte sunt
Calathi plenus rosis rubeis e loco in quo sanctū Stephanum requieuit
qui solus erat nobis inimicus martir fuit Alii duo aurei plen rosis albis
loci meis et mecum dei reponis mei Quartus aut argenteus est
abylon filii mei qui unigenitus et unicus erat de matre de unde disputat
et tertio uiatū apparuit unde luciano sacerdoti pbro uisione reuelauit
et in ecclia syon que e thetum Stephani reliquias ptulit ubi et idem
Stephanus ab apostolis dyacon fuerat ordinatus Achilla rex hunoz gal
horū imperatoz tpibus Achilla rex Huns de quibus dicitur Hugo
hunoz galliaz de populatur aduenit gamaz metensi urbe
exusta Aurelianen urbem euertere immanitate Hic Aurelian epūs
erat aut sanctus amanuus eiusdem urbis epūs Aurelian epūs
tuus patribus agentibus patritius romanoz prius meritus ab arelato
Aurelianā parauit cui nacti theudone et thorsom theudemb regi
gothorum filio et achilam fugasit et urbem ab immineti periculo
qua achila tenebat iam obsessam liberauit Hic De gestis eius
Sanctus Amang uirtutū signis declaratus beo ymnriano Aurelia=
no cathedra successit Cui igit tunitat pallium mamia Hillempmeter
mittens pcepit ab agrippino qui inutilis erat ut omnes quos p

varijs tribulib⁹ in carcere torquebat. inclusis ob metu ostijs fin⁹ etiam
redderet absolutos. qd cū ille denegaret lapis magn⁹ ponderis a late-
re in uertice ipsi⁹ cecidit et letali⁹ uulnerauit quem uir dei ad plenū
protinus sanauit obtinens⁹ que prius pepe. hijs et alijs claruscans
miraculis obijt. cui⁹ exequijs huc usq; hactenus Vincentius
her. interesse noluit. cū sedm Sigibertū Achila pluribus ānis post
impiū honorē regnū legitur suscepisse. Sius maximus Sigibertꝰ
Eo tpe sanctus maximus cauuensis epūs claruit. in Gmelijs apone-
sis et in cartia declamandis studuit elegant⁹. hic legit⁹ Vincentius
copositisse tractatū in laude apto⁹ et johānis baptiste et de sancto eusebio
vercellen epo et de sancto cypriano et librū de cura baptismi de auari
tia et hospitalitate de defectu lune de elimosinis de ieiunio de passione
dñi de juda traditore multisq; alia exposuit. Jeronimus mouit Sigibertus
Anno ductu⁹ imperato⁹ rij ieronimus p. lx. annos libris suis p̄fatis i
bethleem obijt. anno etatis sue lxxxix. De Johāne hēmita Cassianus
Claruit eo tpe vir illustris prudens et facundus Vincentius
johannes hēmita qui et cassianus huic nostro quia causa de cartia consti-
tuta a pbō crisostomo electus et in massilia gallie pbr ordinatꝰ inter
scripsit inter que eccā coptab in egypto vitas patrū octimasq;
et regulas datis ad pbros libris exposuit. primo quidem scripsit ad
castoriū epm̄ x. libros de institutis cenobioꝝ et de bis principalib⁹
remedijs vicioꝝ. Deinde ad leonciū epm̄ et sirenū cladiū r. collatiōes
primū. Apollonij pafnutij danielis serapionis sisoijs et theodori sereni
plaat abbtū in heremo scithioticā cōmoratiū quas ab eis audierat
Postea hec ad honoratū epm̄ et eucherium at lugdunū anachoricaꝝ
in alia egypti heremo cōmoratiū. s. cherem⁹ nesteotis et joseph
postremo totidem alias ad sirenū sinaitarū montē et leonciū
et chōram que sunt abbtū patrum. s. phis chōne abrahā que
opuscula multa edidicraꝝ gtm et auaꝝ. De li Cassiam
De hoc scripsit genadi⁹ in libro virorū illustriū in hunc modum
Cassianus a johāne magno epo diacono ordinatꝰ apud massiliam
pbr condidit duo mōsteria virorū et mulierū que usq; hodie extant
scripsit expugnacia magistrante liberato sermone et ut appareb
dictam sensu verba mutemeb res cū monachoꝝ professiōm necessa
rias et de habitu monachoꝝ et de canonica oratione et psalmoꝝ

treb qm̃ in monasteriis et egypti die noctuq; tenebant. li iii de
origine et qualitate et remediis trium principaliu vitioz cum singulis
de singulis viciis libros expedient digessit et collationes cu patribus
egipti habitas de hoc destinate monachi de distinctione de tribus
abrenuendis deo meritoribus de pugna carnis aduersus spiritu et spus
aduersus carne de natura oim virtutu de necessitate de nobilitate aie
de trib principalibus de qualitate oriis de integritate oriis de
defectib de salutate de presentia dei de sua spuali de duabus carismatibus
de amicicia de feriendo et no feriendo de tribus antiquis generibus
monachoz de mille nup exorto de hac cenobite et heremite de salutis
fractione prima de transmissione quinquagesime de noctibus illusionibus de
eo qd dicat aptus no ego qd volo bonu hoc facio sed qd nolo malu hoc
ago de mortificacione ad extremu rogatus de leone archidiacono pg
tea ppa romano scripsit aduersus nestoriu de incarnacione dni li vii
et in hijs scribendi et vigendi apud massiliam hinc fecit theodosio
et valentiniano tertiatibus ꝓdestinatoz hic incepit Sigibertus
hoc imperatoz ꝑ tpibus ꝓdestinatoz hereticis cepit serpe qm non
predestinati vocant. et de predestinacione et divina gradiu putabant asse
rebant qm nec pie vocatibus possit bonoz operu labor si a deo ad morte
predestinati fuerint ad vita que assiduo bonos a bonis revocabat hic error
ex libris Augustini male intellectis micui simplicius dicat. Anno dictoz
imperatoz bi Iudeus quidam cu questus causa sepe in multis hereticoz
ecclesijs baptizatq; fuisset venit casa ad ecclesiam orthodoxoz sub ea
intencione baptizandus et cu baptizari deberet aqua fontis subito
disparuit et utroz atq; utroz aqua allata et fonte repleto aqua dispa
rens virtute dei et prudiam iudei ostendit. Anno vi. Iamone et
marthomuro fra cor. duabus defunctis franca in tra deliberant ut
et ipi sicut et alie gentes regem haberent et pharamundu filiu
marthomiri sibi regem ordinat qm regnauit annis xv sup fratres
hijs temporibus Agericus Burgundiones. Quia dicit a burgo
ordinat. primus Romanoz vir inclitus et bello strenuus hic fugit
burgundiones cont. Romanos rebellantes pdomuit que quonda ab
gallia quondam exiens sup ripam rem flumis resederat et ex
bra habita ciuitatibus que vulgo burgi dicunt. eosdem nomen et ope assump
serunt a burgis eni burgi appellari reperiunt. Mirabile —

al. Iamo regem francoz

magdo denciu

Eo tpe apud affricā mortensi litore dens gigantis mucronis est tam magnus ut si mmutatim in modum nrōz denarium scindatur inde possent fieri centū denarii. De Imperio theodosii Sigibertus

Theodosius post mortem honorij solus imperat xv annis. Cepitq; solus imperare Anno dñi cccc.xcv. Mundi uero v.ccc.lxxxv. huj Anno Secundo Celestinj Romane ecclie presidet annis viij. Hic statuit ut psalmi dauid e l ante sacrificiū canerent antiphonatim ex omibz qđ an nō habuit sed tantū epta bti pauli et sancti euangelii recitabatur. Ex hoc mstituto exterpti de psalmis mētis q̄dualia offertoria ante sacrificiū et orōes tū modulacōe in ecclia romana cantari cōperunt ano sequenti Cassianus sup̄ primo positus de ecclia constantinopolitana a pbo Crisostomo electo et in massilia gallie psbiter ordinato multa scripsit ut sup̄ dixi. Eo tpe vandili mauritaniam mvaserunt. De Impio theodosii cū valentiniano Sigibertus

Theodosius anno imperij sui xij. in valentinianū placide amice sue ex constantino filiū imperatorē sibi cum placidia matre romam ad imperandū mittit et regnauerunt simul ānis xviij. Reperit anno dñi cccc.xcvj. mundi vō in cc.xcj. De codice theo Temporibus theodosii ut dicit prosper theodosianus dosij omnium liber omnī legum latorū primarū i romā collectarū editus e l ano imperij eius xv.o hic liber in lectibus toder appellat codicibus aūt appellatio adoniens actores extendit sed in codice sine adiectione audis imperialis liber Anthonomastice intelligendus e sse liber qui toder dicat compositus e ex constitucionibus antiquorū principū in tribus codicibus contractatis hermogeniano theodosiano et gregoriano et alijs constitucionibus huc usq; dilatis De sco leone sermo

Anno dictorū imperatorū vnj pq Celestinū Sirtus logo Sigibertus Rōne ecclie presidet annis xi Anno sequenti sixto ppā a basilio tertiū mat. et fusti valentiniani imperatorū Rome conspurcata synodo tor. lxv epis synodaliter iudico purgatur Basilius vero capitibus plectitur et no multo pq adeo putridus ipius sixti membris honorifice sepelitur Anno dictorū imperatorū xv pq sancti leonis sermonibus romane ecclie presidet annis xxj. hic in omnē declamandis multū valuit hic in canone misse addidit sctm sacrificium hostiam

imaculatū hic quotiens rogabat ab aliquibus ut eis aliquos apostolorū
uel martirū reliquias daret consueuit ad corpora uel sepulchra apostolorū
uel martirū quorū reliquie petebant missas celebrare in quorundam ho
nore sicq; brandeū altaris quos consecratis corporibus inuoluerat ptinda
tim inuadebat et p reliquijs apostolorū uel martirū dabat Vnde si
aliqm dubitabant cultello pungens panos illos sanguine cruentat
sic palam cunctis facens qđ in consecratione misteriorū xpi sanguis
unus apostolorū uel martirū qm p illo fusus ē intret p diuinā veri
tatē in panos illos et ideo merito sint illos dari p reliquias sanctorū
in quorū honore consecrati sūt hic scripsit decretales epistolas ccc ser
mones ad populū ccc. Vnde et dictus ē sermoclosus de hijs autē
quedam exterpsi que opusculis meis p diuersa loca miserim Sanctus gre
gorius dictorū imperator magnus antisiodorensem lupum trecensem cuthcium lugdunensem
in Germania Anthisiodorensem apud indigena fuit parentibus hone
stissimis procreatus et ab infantia studijs liberalibus eruditus
post auditoria quoq; galliana Rome suam iuris atq; sui Deinde
tribunalia prefecture professione aduocatorum ornauit in quo actu
multiplici laude splendidus uxorem duxit nobilem at mortem res
publica ad honores assumpsit insignia et in territorium antisiodori
cum gubernaret propter quadam arborem pirum ad quā dependebat
capita furum ab eo captorum a sancto Amatore Antisiodorensis
epo absentem et ipo absente robustam primum turbatus et morte
ei minatus ē sed mutuo dei a dicto epo consolatus factus ē apostolus
Antisiodorensis et miracul claruit infinitis Igitur Germanus acce
pit sacerdotium minutus et mutata mundi milicia celestis assumitur
error in sororem mutat substantia eius pauperibus erogat et die
aut qua sacerdotij culmen ascendit usq; ad vite termin nunq; panem
frumenti nunq; vinum no oleum no lectisternium no salsum sal ad usum
condiendi saporis accepit sanctis die natalitijs uel resurrectionis dominice
bibebat vinum primum lymphatum in refectionibus primum comederem
libauit Deinde pane ordeaceo sumpsit que tamen ipse ceruisset
et molut Indumentis ultra cucullam ut tunicam aut aliquo in hyeme
siue estate no habuit stratum omentum habuit supposito tanto
sacco caput q; ab humeris no leuauit nec habuit superquo caput

metmaret nocte nugua uestimetum raro cmtulit raro calcamē
ta detrit omnibus ꝙ̄ sme accepce hospicū pbuit pedes omnibus suis
manibus lauit ppter uero ꝙ̄ brythanīa causa pelagiane hereseos
ꝙ̄ sancto seuero trauerser epō pferret uag er discipulis suis
apud cornaby ⁊ defuncty consulis ignē hereticas ꝙ̄ ad ppria
remearet accessit ad locū ubi defuncty discipulg fuerat xpm
uocans er nōie que sunt si xpō adhuc uellet mlutare mor in
tali resumpto spū defuncty r̄sidet cuctagz sibi costeare suasit ac
se nolle ultrg reuocari respondet Cum sancto amicicie quesset
illi tapite depsito rursum obdormiuit ipse ꝙ̄ Iremy alio tpe
in brytanīa predicans refte ei mhyspito suo recipe uestimēta por-
tarū restis xpm recipietem refert creat et er tunc restes er
rustico ꝙ̄ pdeuntes gentī britanī d nanē Eugz dictus ptarus
bouem que habebat uitulū soagz eius cenaturū apponēt suis
Germano muliebri iubet ossa colligē et ad murem in psepio po
nē quo facto uitulg hinc mora surrexit et fenū comedē cepit
hyis et alys germanus mfirmis coruscans miraculis et tribus
ab eo mortuis suscitatis obyt a nati dñi ccc et l. anno epatg sm
rīr ꝙ̄ Dorso sanctg lupus Eo gestis sc̄i lupi trecen epi ·
Trecen urbis in gallys clarut miraculis qm annis
er pers lectuli nec sup tabulam nec ad hymni nudum tactum la
pidem supponeb capiti loco pulmnaris et cotentg ⁊ una tantu
tunica ꝙ̄ alicio et cuculla ꝙ̄ p galliab ubiqz fuerit hymorum
creatg hamula rer himoz uent ad portas urbis trecen cu lupo
ab alto apt tu quis es at ille Ergo sum actila flagellu dei Cui lupo
esto sum lupus dictus flagello dei cui dixit aperi ꝙ̄ ut flagellu
dei accipias et apta portis ussit beati lupi intrantes hyem erte
tati nemie uiderunt et sic cunctis beati lupi pbis liberatis
hyis et alys claruis miraculis anno sacerdoy sui ly ad celi palia
e assumptus ꝙ̄ Eotpe sancti mamerci De sancto mamerco abbate
factus monachus sancti germani Autisiodoren qm sibi oculum
et manū aridam suis pbis restituit post sancti alodium ibide
abbas e creatg ꝙ̄ pe sancti Aladi De sco amiano ⁊ gestis eius
abbatis sancti germani Autisiodoren Cum sanctus amianus

Eprem

biturices territory e facty monachus anthisiodoren Cm sanctus agnerius tunc abbas volens ꝓbare eius obediciā bubula offa eiꝰ comsit m quo offito tāta sanctitate pollebat q aues siluestres ad se vemetes manu ꝓpria nutriebat Cumq; carnes eius quadā die aprum mactassent aper fugit ad eū qm mor carnes repesaut et aprū illesum abire ꝑmisit obyt aūt m fontanes monasterio m̄ tia pasche et apud antisiodor delatus m ecclia sancti germani sepelitur cuius ām dm̄ anno lxxx Ex gestis sc̄i eucherij lugdūn̄ z hilarij Porro sancti epi eucherius lugdunē et sanctꝰ hylarius arelaten arelaten quos eadem tpe cū sancto germano floruisse ia supdict Ambo uiri nobilissimi et eloquentissimi extiterunt eucherius er nobilissimo senatore genere intra spelunca metulus reuelante angelo lugdunen epō e creatꝰ scripsit q̄ ꝑsta nre fidei utilia cum nata le celebrat et decembrib Simul hylarius epūs reposuit mltos sermones ad ꝑplm splendidissimos huius natale m non mam celebrat Eo tpe sanctꝰ honoratus pater Sc̄i honorati Vincentius mōchor multor claruit Eo tpe celestin papa ad sthotos m xp̄m credentes palladiū mittit epm̄ post quē ab eo missus e sanctus prim ad eos qui brythō filius conchos sororis sancti ygartum q m baptismo dictus e luchar a sancto germano nacionis a celestino primus a quo scothor epūs ordinatꝰ p annos xl octo et decem erexellens tota insulam yberne cōuertit ad xp̄m Vincentius h̄ scribtꝰ legit tamē q̄d idem primus magi cognoiatꝰ sit et apud scothos p̄m portarius huius inde roma adyt et sacs reliquias attulit duxit hic pter virtutes reliquas q̄s fecit xr mortuos suscitauit captiuos multos redemit cecitas aī et lo lumen dauit et totidem epos ordinauit m hom baptizauit xl diebus et noctibus m vertice montis helu pernoctauit xrm amb m hyberma ꝑdicauit e et xr amb adorit et sepulchr eius no procul Anno dom̄ imperator Augꝰ moritur Sigibertꝰ rex vandalus affricā deuastauit et sub hac turbine sanctꝰ augustin migrauit ad dm̄ xm̄ mense oblidionis hui urbis Anno etatis sue lxxvi epatus sui xl qm morien vii psalmos penales decantabat De Anno xr apud ephesum vii kl qm a decio septem dormientib imperatore ꝑ ipso tormentati m spelunca se clauserant post annos

dormiōnb⁹ erat ⁊ m· rōnale duuno⁊ rrn ore spelmce qua deag
sno tpe obstruxerat patefacto duumtn alompno surgit et aff
mata fide nre ⁊surrectōnis itez dormierūt m rpo noīa eoz q
baptismo receperūt her liuit malchus martmang dromsius
serapion Constantmg martmang et phanes ⁊ pibus liquidem
⁊theodsn ista resurrexint et dixerunt theodsius adorare eos et
laudare deū er hys que audierant diritz ei omnb⁹ er eis nomē
martmanus crede nobis mpator qd⁹ ppter te sustinuit nos dn⁹
ihc credas mdubitanter qd ⁊surrecto mortuoz ē vere em ⁊sur
rectmg et animg et sicut mfans ē m vtero matris no sentiens
lesionē et vnut sic huing viuetes et dormētes et ml mali et
hys dictis videntibus dictis mchinātes capita sua iterzā dor
mierūt et ēdiderūt spūs suos surgens aut mpator credit sup
eos flens et ussit locū illis de auratis adornari et omes epos
resur⁹ no cōfitentes absolui Remigius Remen Arepūs nascitur
Anno dictoz mpatoz rrn Remigius nasc⁹ Remen pmūnatz
er noīe p moranū monachū quo nato idem mōtanus qz tenb
erat de facie ulne mris eius octob suis lumcib illūnatz ē De pe
Eo tpe fuit patmg Bonomen epūs vir sancte vite aromis vicinq
hic mortuus ē ⁊theodosio et valentmiano regnātibus scripsit pla
tina de quodam li patm ptm metrico ptm ⁊plauto pauca que
scisse⁹ erterpsi Quid facue lectis ubi sola penua regit Patmq
aut ubi pauptas domē nulla pot fam nec judicū michil ē nisi
publica merces Cuing ē piuo ere rē recupare qua m ambitiua
ptem lite contendē pdictosnm ē aliemb interesse scientib⁹ Quis
qs habz mimos scurra naufrat aura fortune qz suo mpat arbitro
Carma coposuit declamat comcepat omes et pacit caulas sicqz
cathone priuz pua logr quatus mimis plscentibus optat finem
clausim plidet archanone Eo tpe floruit paulmg nolanus
epūs qm multa coposuit Scripsit ena eo tpe dictis libris dnicng
et ēdicione patz mōchoz refulam que m cenobio ad pfectum
finem lectis Scripsit qz tur victoriis massilien vetbor ⁊ rpene
si a principio libri usq ad obitū abrahe priarche et plura ena
alia et mortuus ē ⁊theodosio et valentmiano regnantibus Anno
dictoz mpatoz m· Clodus pharamudi filius rer tritq regn

sup francos amb rbm et er hoc franci rapmt habe regnes francos
hic cladus lotharingiam mvasit et m dispcto castello lotharin
goz aliqua du habitavit indeq usq; cameracu ppetavit ubi pauco
tpe residens si quos mvenit pemt post cladu regnat super
francos meroneus amb-r- Burgundiones baptizatur Sigibertus
Eo tpe cu sabelwr rer hunc burgundiones trunb oppmeret
m deum rpia nec spem habentes se baptizari pegerunt et hic
rabiem ipozo rehpenauerunt festuitas sti petri adunata 7 de sto
Eo tpe endoxia vror theadsij ierosolimā ex uoto ppetrat Stephano
et inde reliquas pthomitur stephan et duas cathenas qbus ange-
lus de manibus remouit mutu dei romam attulit et eis iuncta fuit ca
thena qua tunc rome fuit petrj vinctus et inde cu consilio roma
m pontificu sollempnitate petri que dicat adnexa rome instituit
ut ppls reuocaret a gentilus supstitionib pompa qe ad hoc myst
die s[et] augj cunctis Ro er ritu gentili p victoria octauam au
gusti festu celebrat Eo tpe dubitans judeos m spem ppete
mplen se esse mentis sedurit et pmittens se m terram pmissio
nis eos reductuz ad mare tiberiadis m magz eoz pmultos multis
modis pire fecit Anno pductoz imperatoz rom Constantinopolim p
m menses terre motu tra fluctuare quadam eoz omnibus sublatis
orantibus m aere audiuit e diuina voce ut sanctis lethanijs
omes canerent sanctj de sanctis fortib et pmortalib miserere nob
nil aliud apponeres quo facto cessauit tre motj De Merlino et dnō
Anno sequenti rex Wortigirnus consilio mtoz su sapientibz cum
quid age debeat ad tuitionem sui iussit querē artifices ut eis for
tissimaz construeret ciuitate sed qu opa eoz cedus absorberet sua
sponte ei ut hoiem sine pre queret et cui sanguē lapidis et rome
tum aspexi papet quasi hec facto fundamētu stare posset puerj
q adolescens cui nomē merlinus ai mre sua adhuc cors reste que
p fessa e de spu m spe homis illu corripisse cerlinus aut multa
obscura reuelauit multa pdixit uenta apput eum subfundamēto
esse locu sub latu duos late draconeš quoz vnus rubeus ppls
britonu Alter vo albi gentis saxonu et quu cofluctu suo altez pua
leret pdixit predixit eum Ambrosiu de nucto hengisto et cobus
to huartigirno regnoz stragis ed et pandragon i regno successuru

et vtriusq; veneno pituz Arturii vero que aprum coinubier
vocant pphetauit qd catie dei fuer̃et q̃m sulas omdentales sib
subiugaret et gallicanas prouincias possideret pphetauit qd
sub normanoz d̃no redigenda esset anglia et alia ptma q
vor intelligi potuit̃ dmer apperent solet em̃ sp̃ns p quos vo
luerit misteria sua loqm sicut p sibillam p balaam ceteros q; h
modi Anno ir̃n m affrica erantes contribus vandal ita ut
libros d̃nos eruirent et de sacris pallis et vasibus vestes
sibi facer̃et valerius ep̃us octogenarius nolens diuina
sacr̃ecta pphanis t̃dere a reste ecclesie om̃ vrbe et domo
exclusus reliqui vite usq; ad morte nudus nudo sub aere ex
ist Et theodosius imp̃ator anno mpm ir̃b obijt cui martian
ci valentiniano successit Dimpio martiano cũ valentiniano Sigibto

Martianus ist̃ post theodosiu sumpsit impiũ et impa
uit ãnis vj cum quo valentinianus ãnis v. Capitq; ãno
d̃ni cccc. l. mundi v̄ mm cc. ro Anno quito Hugo
valentinian⁹ imp̃ator maiestiu p̃ricliu interfecit sed non
multo post idem valentinianus a satellitibus maiestij dolo
marcum comitis patti p̃fossus interijt et mor idem marcus
anis tualit impiũ cuiusq; vrore augustam ꝓsui coniugii tulisse
coegit Ex hac iniuria no diuletatus e na pr altera mese
a fautis regis mebratim dilaceratus in tyberim e pectus
post cuius morte Romam amici resarire treuauerũt cui quo agen
anus imp̃ator vna immitatis fedus coposuit Sed ci ambo re
publica cocorditer adm̃istrassent Martianus anno imp̃ij sui
vj mese vj pitet defunctus e cuius maiestus fuit Achilla rex hunor
Anno dictor imp̃ator ij Achilla ver hunoz valamaris gallias ꝓ
ostrogothoz regis et ardarici gepidaz regis et multaru uadit
aq̃lonariu ciuitatu sibi subiectaz auxilio fultus occidentale
inuadit impiũ et primo p̃ galliaz et tota p eos efferbuit in
dignato dei ut nullam omo ciuitate castellum ut opidum a
furore ipoz aliq̃ potuit tutari munitio Ad postremam
auret vrbem eis obsidentibus ad subsidiu galliaz audauit
patriciis Romanoz erectius ut aspasij et ipe theodoricus
visigothoz regis et ageronci francoz regis fultus e auxilio

aliarūq; gentiū copijs militaribus celaq; fiunt utriusq; ibi ℭ octoginta
milia paganorū inter quos etiā cepit theodericū regē visigotorū
resumpta spe erectiōis de cessu repatriauit maturē rediturus supple
to exercitu ℭ Eo tpe Richarius cū eutropia sorore martirizatur
michahelis remeij epūs cū Eutropia sorore ab hunnis martirizant
In gestis tamē eorū legimus passi sub iuliano imperatore anno expressi
Eo tpe quo iuliani multas subiectarū ciuitatū p diuinas promissas
michi aliud quā ipsianorū sacrificiorū simulare videbant et diu romanū
ciuitatē obsiderent binis michahelis in orōne prostratis in cellula hēre
mitarie cui perat epūs decantantib; hymnū verbi finito adhesit pau
mento aia mea deorsū et caput absalonis coplent ū vivifica me
sm̄ verbū tuū Anno quarto et valentiniano Sigibertus
m̄o achila ytaliam aggressus omes pene eius ciuitates diruit aut
incendit ad quē cū leo ppū venret no solū salutē sed ut rediret
optimus et rex achila a suis requisitus qre ei tam siuisset placabil
respondit se eū no reuerituū sed senem quendam venerabilem
enarmato gladio sibi morte minantem nisi eius voluntatē in oib;
adimplerem Anno sequenti dnō appente aquitano imperatori ī somp
nis dīm achile formatū esse ostendit eadem quippe nocte achila
in nuptijs crapulatus eruperite p apoplexiā sanguis de naribus
in lecto et suffocatus hērnad filius eius pro eo regnat Sancta Ge
Anno quarto vj sancta genouefa virgo parisien nonagēs-
mū sua p gallias claruit hanc binis germanis cū sancto lupo
ad Britannia profectis invent et filia elegit hec parisius ne ab
humore erarū nascentes suis precibus liberauit Ab anno xv etatis
sue usq; ad l estā erat ei panis ordeaceus a die vero dominica usq;
ad quintam feriā a quinta feria usq; ad die dominicam vinū aut quodlibz
medicamē no potabat post l ānū suadentibus epis pter obediaz
pisces et lac cū pane ordeaceo edere cepit hunc natale celebrat
m̄o non ianuar quē octogenaria ad dñm transiit De Imperio
Leo itaq; quarto anno suscessit Anno dñi cccc lxvi leonis Sigibti
mundi vero mm ccc lxvi et regnauit annis xvij cathalogo xv pon
Eo tpe sedit in romana sede hilarius annis vj post hunc simplicius
annis xv huiusq; pspera contra sua scripsit De symeōe in columpna-

Eo tpe sedit in Roma sede hilarius anno vij pp hic limpidum edi
Eo tpe Symeon qui rl anno inclusus i columpna stetit mira
sanctitate claret anthiochie hic in columpna stans putrescente
femore cum anno integro stetit sup pedem unu vermibus de alio
decurrentibus p columpna in terram Anthimo vero qui hec scr
sit assistens ei fm preptu cum colligens vermes i tunica portrigebat
et illis. at ille ponens eos in ulcera dicebat manducate quod
dns vobis dedit Audiens aut basilicu per sarracenor fama illus
cu fide venit ad eum et orante sancto tendit pedem de vulnere
cum que ipse apprehendit et tenuit ortos suos de inde aperiens
manu suam invenit margaritu preciosam Cui sanctus ait O homo
no p meas meritis hoc fit sed sedm fidem tua dati e tibi hijs et
alijs infirmis choruscans miracul beato fine quievit tūslatio sti
Mauricius Imperatori eptis Eo tpe manuerti eius loc
clarius qui letania ab ascensione dni instituit hac de causa quod
terre motu in urbe Imperatoris domos et ecclias everterat et mi
nutas lupor atq aliar silvestriu bestiar toto anno p urbem
vagantiu homes devorabat qui letanias primus a Imperatore ecclia
in omes gallias ecclias decurrit Anno dcomb xviij Remigius hu
ius nois archiepus hac tpe sarracenis egyptium mercimoniis
negotiatores venetie corpus sancti marci furtive abstulerunt de tūslatione sancti mārtini
Hijs diebus ppetuus turonen archiepus urbis ad sepulchrum
sancti martini fieri multa miracula fiunt magna basilica fabricau
uit cellulam in qua corpus ipsius quiescebat eamq i eius nois
dedicans tūstulit in illam corpus ipsius pmodicu inter et adunate
quodam serie Venerabilia tamie formosa qui nec prius visa fuat
nec postea cognit Hic itaq sanctus De historia trāslationis eiusdem
ppetuus consecratis epis et plebis ut corpus sancti martini tūsfer
retur no poterant illud movere licet tempta ssent ter quousque
quidam venerandus senex apparet eis et diceret usq quo turba
mini et tardatis no videntibus sancti martini patiu iuuare vos si
manus apponat et tactans pallium suum posuit manu tu alijs ad
sarcophagu et statim facilime tollit et corpus ubi erat colitur col

collocat² et sener disput Eo tpe floruit De prospero Hugo
pper vir aquitanie regionb et beati pp̃e leonis notarius nec
et theodosii epi constantinop̃ue ciuitatis que a cyro quondam rege pser cõdita
tria vocatur² qm ecclasticã scripsit hystoriã a fide librorũ Eusebii
simeonis exordiũ et pducit usq ad sua tpa et usq ad tpa imperatoris hyrcani leonis quo tpe defuncta e genadius in libro virorũ illustriũ
Prosper aquitanie regionis sermone scolastico et assertione catholica multa composuisse dicat² in quibus ego in etomica nomine ipius intitulata legi tomos a pmo homine ordinate iuncta diuinarũ scripturarũ fidem usq ad obitũ valentiniani augusti et captiuitate urbis Romane a genserico vandalorũ rege facta legi eius libros eius opuscula tassiam que ecclia dei salutaria plat et multa alia scripsit De opusculis prosperi viri religiosissimi Videamus et prudentissimi pauca que secut² hic misimus De dictis pspery
Non prodest quicq̃ sola bona verbis impia mens habeat q̃ bene lingua sonat no pateant fauces somnis rumoribus aures q̃ nescit cuncta credẽ non libeat Et terret put q̃ putet ille metuit nisi vis illi subdere que metuis carnis virginitatis in tacto corpe habetur virginitas aie e integre integrata fidei; libertas nulla est melior maior ne pcis qua seruire deo bene logi Et male agere nichil aliud e quia si sua voce damnãt Rem dei colut ut aliud qua ipsi promereat² no deum colut sed ideud q̃ assequi cupiscat Non e putanda mors mala que vita bona precessit Bonus esto si seruit liber e malus aut si fuerit esto si regat regnet seruus erit et tot dnos q̃t vicios Hactenus sicut hinc dono caritatis inflat ita si ei caritas admisceat² edificat ille aut verbi dispensatio omissa e et si sancte vouit et tamen male vinctus arguere erubescit aut metuit ei omnibus q̃m eo tacere pemt perit Quanto peccatis diutius ut potestis cospicimus non solum arguimus sed etiam veneram² ne nobis aut munera soluta offensi non dirigant aut obsequia desiderata subducant Nulla res sit nos ab omni pcto fugat viros sicut timor supplicij et amor dei ad pena que pro delictis mens antequa peccet aspicat et nulla eam ad peccandi delectatio corporalis inclinat Ego cathalogo re finis

Post Heroneu regnauit sup Francos Hilderic ann xxiij
Anno Leonis m° apud Tholosam urbem galliæ Sigibertꝰ
et eius medio sagitis tota die fluxit largissimo riuo qđ gutti p
portento sue pdicois acceperunt Anno vj° pictor quidam cum
saluatorem sedm similitudinē pinxē uoluisset aruit manus eius
qua culpā confessam sanauit tpe Anastasij constantinopolis Dei
Anno sequenti helizeus multis in uita claruit uirtutibus Ze. xpha
et mortuus mortuū hominē sup̄ corpus suū tali tactu solo cor
poris sui tactu resuscitauit et multo ante in samaria ubi sepultꝰ
e multis claruit uirtutibus Mortuo ut pdictum rege britonū
sublimatꝰ e in regno filius eius Arthurꝰ cuius mirabiles actꝰ eius
lucide pclamant ppter quod licet pleriq fabulosa uideant Uerū
tamen hystoriis ethnicis et pictis earū conflictu decertauit Tandem
conclusit eos in quodam saltu sed illi arboribus p munitē cōtra bri
tones tuta utebant Unde cogente necessitate adhuc expulsi sunt
quod uidens arthurꝰ iussit arbores p multa loca cedi et in
circuitu uenor pam ut laborib⁹ atꝰ non habentes fame ibi
deficerent Unde cogente necessitate adhuc expulsi sunt ut loca
tam peterent redeundi ad primas suam omia relictui et
tributi cū obsidibus redditur Sed in reditu positi patronē ui
perunt et retroactis uelis insulam de ppinqui reperiunt Ar
thurus uo congregato exercitu pcessit cont hostes in pelo ac
cinctus gladio suo caliburnio clypeuq in quo imagō sancte
dei genitricis marie erat inpicta humeris imponens lanceā
qđ que reuocabat assumes qđ papuegia ualida utrimq fieret
arthurus imperii facto in hostes irruit et eis solo caliburnio cū
trib⁹ uiris ceteros aut in fugam conuertit primatibus eor pfira
tis Zenon post leonē impat de Impio Zenonis Sigibertus
anno xiij° cepitq anno dñi cc° lxx° in° mundi v° in° cc° lxx° vj°
hic theodoricū regem ostrogocū consulem ordinariū fecit q
dignitas pg imperialem pma est Iste Zenon Hugo flor li. v.
scripturā cont fidem catholicā exposuit regnū ytalie pstumpsit
et usurpauit qđ ut sibi perhenniter reconfirmaret filiam suam
uiuenti regibus copulauit anno uno eorp regi gothorū alarico

alteram rex burgundiom sigismundo neptem suo sua am alberta
rex thoringor hic menfridu utq; gentem francor sibi faceret
federatu filiam regis clodouei durit sorore sua regi wandalor
copulauit sessione q sua karthagine constituit hic arriane secte fuit et
bestialem com catholicos ferens p annos xxxvi deuastauit ex cathologo
hoc tpe potuit romane ecclie amb viij seles post huc ro-pon-
tes lapsus amb my hic manichios rome in bentos my exilio depor
tari fecit et codices eor mandit hic tractus et ymnos composuit
hic inter cetera sacramentor p phacones et orones cauto et limato
sermone fuit hic amator pauperu cleriq ex li pontificali
ampliauit et a periculo famis roma liberauit sepultus e autem
basilica ys tat decembris Idem eam cu multis epis ut Vincentij
in decretis ysidori legitur decretu composuit my quo libros quosdam ex-
qua autenticos approbauit hug genomis tpe regr Sigibertus
wandalor successione regnadi inter filios ordinata ut fratri mortui
superstes sine contraversia filior succederet mortuo cuj succedens ho
mortuis filius eius regnat amb viij De sco eugenio carthaginen epo
Sub honorio Eugenius cartaginen archiepus et omis et alijs
clerus eius cum arriana hereseos wandalor fortiter p ipso agonizat
hic quidam honoriaus regr arrianus mos ex gestis eugenij
my affrica psequit in qua persecutione passa e sancta dyonisia cu
pueris suis et sanctis maioranus tiburciane ciuitatis nobilis cu sacta
victoria Idem victorianus proconsul adrumentane ciuitatis quid plu
passi sunt tot sub hac persecutione q no recolimus tot passos fuisse
a tpe dyocleciani inter quos btus eugenius carthaginen epus in
custodia artissima reluctatus acedy bibit insipidum et suo morbo f
palulm com tui et my exilio relinquit Item facta e tata pscutio
in ciuitate carthaginen ut no remaneret ibi dnus sine planctu
et luctu Ea tempestate facta e mortalibus fames et cepit affrica
tota roma de ppetatione malorum nullus tuc affuit ymber boues non
fuerunt tellus nusquam remanserunt sed et rusticor manus alia
interficiebat que forte remanserat fame sepulturam querebat Alij diffusi
p campos Alij secreta silue querebant radices herbar et quisquilia
aliqua requirebat nonulli cu domos intrarent ingredi ipo lumie

corruerūt coacervatim fame debellante cadebant nec decerat cottidie
ubi capta cū humera nec erat cōtubo que miseracōnb impenderet
sepultura pstabat mīsery miserandū ad ipam urbem carthaginē con=
gregari et dim adhuc coacervatim illuc cadavera humere
tur ubi rex miserendo mortuū vidit scrupeb pelli omeb illuc uber
ne contagio dehaereū cū eparet ea cadavera sepulchru Sigibtq
tandem honoricus indigno dei pcussus flagellis vanubus miserabile
exspirauit postque hunthamundus regnat amb ir hic Eugenium
epm ab exilio revocat dño Remigio Remen Archiepo Sigibertus
Eo tpe claruit in gallys sancto Remigius Remen archiepns cui em
quondam pfecto vandalorū totā franciā frauditer devastasset et
quidam vertuosus vir sanctus sepissime oraret p pace ecclesie p
sompnū audiuit quod clamea pareret filiū noīe Remigiū qui gen
tem sua ab incursu malorū liberaret et cū nutriret clamee no credē
ti qđ ex marito suo posset corpe ait saab qđ ei lactaverit puerū
de lacte tuo panctam ei eo oculos meos et vultum respia qđ event
Item hic Remigius cū esset quadam die hospitatus in dmo cognatis
sue erubescentis cū vinū sibi deficeret facto signo cruis sup dolium
vinū p benedictōne effudit hic in annis in clericatu erat in capitulis
iiij hic curauit quendam demoniacū que bris beneficij curare non
poterat pter alia miracula fecit Inuentio sī michaelis in monte gargā
Hoc tpe galasio ppa Romane ecclesie presidente no Hugo
sancta ē Inuentio sancti archāgeli michahelis Archangeli in monte garganō
sub zenone imperatore Inuentio sancti barnabe Sigibertus
Eo tpe qđ barnabas apostus qui apud salaminā cypri laboriosissimo
martirio cōsummatus ē corpus suū qđ a johanne marcho consobrino suo in
cognita sepultura adhuc latebat revelatōne divina reperti sunt cū
quo erat evangelium matthei ipīus manibus hebraice scriptū simul
reconditū inventū ē qđ evangelium ipe barnabas ex doctrina apostoli
sancti semp ferre solebat et infirmos ponebat sup eos et tam fide barnabe quā meritis matthei omeb sanabant
Eo tpe in Gallia floruit sancte memorie frater sancti Remigii
Episcopus et sancte auctus Remen epūs qui gallias ab arriana
hereti defendit hic metrice de condicōne mūdi libros composuit

Sanctus ꝑ̃ sollempnis carnotens epūs claruit qui in pdicando frēs
nō sustinet ministre In affrica fulgentius epūs Ruspen in ytalia ger
manus capuanus et epiphanius achiten ste germane Vincentius
capuanus quatē pfectionis fuerit p istud solum inuectus de tilleti
anis patr̃ in quo beneditus animā ei⁹ vidit in celū in sphera
ignea ferri Sanctus fulgentius De gestis sancti fulgentii Sigiberti
natus et fr fulgentio patre et mre aspectana de nobili ꝓsapia carthag
inen senatorū que p̃mo mater sua fuit et eruditus trib⁹ ling⁹ab
et latinis Adultus ꝑ̃ est factus pauator Et hinc factus ē mōchus
postea epūs et his in scriptis p defensione fidei mre cont arrianos
in sardinia missus claruit sanctis et miraculis obiit kl ianuar Anno
epatus sui xxb vite sue lxvo Scripsit idem fulgentius Vincentius
opuscula nonulla ad edificatōz ecclie utilia ad Eutrop de ītermissione
penitentie lr̃i ad donatū de fide li 1 de misterio mediatoris li ij ad
monimū de ꝑdestinatione et quibusdam alijs quorūbus li ij Responsi
onis cont obiectiones tirasmundi regis arrianj li 1 de cōmenda coniu
gatōz seruāda post nuptias li 1 Ad gallam de viduitate seruāda ad
plam de virginitate et humilitate li 1 Ad eundem de otione et coplic
cone li 1 Ad theodorū senatorē li 1 Ad venantium de prima et ma
dulgentia li 1 Scripsit etiā sermones nonullos papuerūt de nati
uitate dñi et de solempnitate bti stephani Et hijs opusculis pla
nj opusculis meis p diuersa loca miserūt hic tamē pauca inser ui
habitus tuus talis sit Fulgentius ad gallā de viduitate seruāda
qui nō ad lasciuia sed ad cōtinentiā puocat ner querās ut placeat
oculis homīm sed ut xpō non offendat aspectu Ille in te qd delectet
videat qd deberit inuenat quo delectet acquiescat disce tibi mchil
allegiari generis sed in eo te illustrem fieri cognoscat i quo vir
tutis attendat humilitatis Ide ad probam de virginitate et humilitate
Sancta virginitatē dominj mito postorem dilatare a conspectu vita qm
distant a bonis melioris a timentibus celestia a carne spūs ab infirmita
te virtus Temnas sit adhibenda temporibus ut corpus meum ner saturi
tas extinguat ne media moderata debilitet Saturitas facit ut iamiter
uiuamus debilitas ne iciunare possimus Ad eundē de otione et quie
Humilitatē fletus macerus et concupiscentie carnalis iteritus

lacrime q̄ que cōpunctione cordis vomūt et minicū vomūt et nob
domū lētitie triumphalis acquirūt. Usque ad id tpūs Vincēcij
gemandus libr simm de illustribus virīs pduxit qm ayallikus fuit
Eodem tpe Clodoueo post hildericū sup̄ Ex cathalogo re-
francoꝝ regis amb virū. De impio Anastasio. Hugo flor.

Anastasius post zenone ab Augusta assumpt̄ imperator auctus
te maritq; efficitur. Anno regni 2 cui rex ny sedy cromcas audi
vero ny elby. Anastasius sumpsit impiū et impauit amb vrbē ste
ab yacharico constantinopolitano epo de pūatis fuerat hereticis
et plequebat 2 cathlicos. Tandem Anastasius ex li pontificum
Imperator. Anno imp̄y sui vrbē fulmine duuno percussus obijt.
hoc tpe anastasius Romane ecclie psidet. Ex cathalogo vo pon.
Anno 5to post Symachum anno vbi supra. Vincencius
dissensione ordinatq; Anno die cū laurencio Symacho in ecclia
constantinopolitana laurencij in basilica sancte marie ex qua
ei sepatus est clerq; et diuisq; e senatq; Alij cū Symacho alij
cū laurencio et costituerūt ptes ut ambo perseuerent Rauenne
ad judicū regis Theodrici qm ei ambo venissent ad regem hoc
inuenerunt judicū equitatis ut qui primo ordinatq; fuisset uel
usi p̄ maxima cognosceret 5 ipi sederent in sede aplica equi
tas inusitata ei venit et cognito veritatis et facti ē ppā Sy
machus. Eo tpe ppā Symachus congregauit Synodum et
constituit laurencium in antiquam ciuitatē epm̄ misc̄ post anob
vero iij Belo ducti aliqui ex clero et aliqui ex senatu maxime
fautis et plurimq; munera acceperūt Symachi et miserūt testes
falsos apud Rauenna ad regem Theodericū accusantes Sy mach
um reuocatosq; occulte laurencium et libello Rome facto fuerunt
salua et diuisus e utriq; clerq; Alij adherentes Symacho alij
laurencio tūc fautis et pluribus miserūt senatores vbi rex
Theodericus et reperunt aliter ut rex daret visitatore sedi aplice
tūc rex dedit eis petro altime ciuitatis epm̄ quod canones phibent
et hac tpe Symachus congregauit epos c xvi et facta Synod
purgatur a crimē falsi dapnatur petrus Altinen epus pmasor
sedis aplice et laurencij intrusq; Anno tpo Symacho sedem

eius inuaserunt nec ab omnibus epis̄is p̄bris et dyaconibus et omi
clero nī plebe b̄tus Symachus in ſtia assumpt̄o apud sanctū
petrū sedit p̄sul Statuit ē dieb⁹ dn̄ic⁹ z natalicia ſs cantari Gl̄ia in
Hic Symachus constituit omi die dn̄ico ut natalicio martiriū
gloria m̄ercalis deo ad missam cantari que ymnus dicebat
orus Gr̄i 4 p̄p̄a ꝑ petro nocte natalis dn̄i ad missas le m ipsa nocte
missarū cantari p̄scribit et m eo ad angelaz vba q̄ scriptū audiant
Post Symachum ꝑp̄am Hormisdam rōne ecclie p̄sidet annis viii
p̄bm sub Anastasio et ptm sub Iustino semore Ex historia fr̄ōz gr̄gorii
In illo tpe Gundenchis rex burgundionū regnabat cui nepte
catholica Clotildis nōie Clodoneus rex francoz adhuc paganis
suo matrimonio copulauit qm̄ p̄cessu temp⁹ p̄mo me Francorū
regis baptizat̄ fuisse clodoneo p̄suadente vxore clotilde cū contra
alamanos pugnaturus esset p̄promisit se baptizatum si devicet
alamanos et obtenta victoria cū puncti deberet a sancto Remigio
nec adesset qm̄ crisma differret ecce subito columba celitus elapsa
ampullam cū crismate rostro detulit de qua pontifex regem in
baptismo linuit hec ampulla usq̄ hodie Remis seruat et multe re
gibus francoz p̄nunciant Clodoneus rex fr̄ōz cū p̄pe baptizat⁹ gre
stratur clodoneus in nōie sancte trinitatis baptizatus gōis circi
et de eius exercitu plus quā tria milia virorū baptizatur et sorores
eius ipsa die et postea omnes p̄pe fr̄ancoz cū gloria baptizantur
Sigiberti collatis aut a clodomo recte multis p̄dis ecclie Remen
sancto Remigio multa eoz pte data ecclie laudunensi sedem episcopatus
ibi constituit p̄mittit illuc epm̄ Genebaldum constituit Ex gestis eius
Hic sanctus Genebaldus sororē beati Remigii uxorē habuit qua stupro
episcopus lugdunensis mor dnmlic Sed illa post assumptū episcopatū ad eum
episcopus accessit et illi cognouit que debito tpe concepit et peperit
filium et vocatus a prelatis et in latronem fuerat generatus obiit
rem dicti p̄sulis parentes qua ptima abstulit Remigio p septimū ut pe
mitentia aperiret e preclusus duos angelo admonente diceret sibi petri
eius esse dimissum precepit ei angelus ut erigeret hostio sibi dimi
nuto reserato qd facere nolunt donec eis egredi preciperet beatus Re
migius huic eo genebaldo filium eius latronem iniquitatis q̄ stupro fuit

¶ Eo tpe floruit in gallia sancti Sanctus vedastus Sigibertus
vedastus qui fuit atrebatensis epūs huius vite scripsit aliquos
qui et albinus ¶ Sanctus vedastus predicatorē effectus Alaricus
tpe clodonei regis francor claruit a beto remigio remensi factus
atrebatensis epūs pdicto regi dilectus extitit arrebatensi pfuit ru fere āmb
hic inter plura sua mirabilia importa tantatus ¶ Atrebatensi claudum
sanauit cecū illuminauit et alio tpe cū haberet carū hospitē vnū
carentē suis ordinibus dns vas vacuū vino optimo adimplet
¶ Floruit ēt eo tpe Sanctus leonardus lemouicensis epūs et confessor eius
beatus leonardus qui a sancto remigio de sacro fonte leuatus
ab ipso salutaribus disciplinis ē instructus huic cū in quadam
silua iuxta urbem lemouicā habitaret audiit ut regina fratres
ibi in ptu mortua sepulturā traderet quare rex clodoneus sibi et suis
successoribus tantū de nemore dedit quantum bos dei cū uno
asino nocte una circuiret Constructo itaq; ibi monasterio tā tam
ex deus cōtulit gratiam ut obtentu aliquos nonne eius in carcere uel
in vinculis inuocasset statim solutos et liberos ad eū venientes et suas
cathenas et compedes portare et hymnos et alios psalmos chorus circa
intrans in xpisto quieuit ¶ Rustanus Diuitis et maxentii Sigibti
Ruthenensis epūs et marcianus abbas pictauensis in gallijs hoc
tpe claruerunt ¶ huic agrestinus psalmos chorus circa Ex gesta eius
miraculis obitu suū longe presciuit et monachis suis b. pentecostes
hō nona diei se de mundo transiturū predixit qđ ita audiit mortuū
qđ prius suscitauit et ambos nonas ad manū eius venientes
pauis fragmine mirabiliter satiauit De sto Arnulpho Sigibertus
Eo tpe sanctus arnulphus sancti remigij in baptismo filius in
gallijs claruit qui post multos in predicando xpm actiones i silua
pisiaca admirabiliter martirizatus est Huius Arnulphi Ex gesta
pr primo gentilis genitricis dicti ē materia primo gentilis Austriana
postea baptizati a sancto remigio ille regnicolis vocatus ē iste
euhemia Arnulphus qđ relicta uxore sua virgine que erat
neptis clodonei regis prius in peregrinatione irrita amb ultra
in laycali habitu pfecit et duos resuscitauit mortuos tandem
reuelante angelo turonensi epō ē facta vbi cū quadā nocte

¶ Propter due labo

maneret due labia mea apiebꝫ et dicꝫ obdormirent et nemo esset
qui responderet Angelus subuenit et ob meꝝ anuciauit lau tu
passus es aut ut supꝰ dictu est **Stus Sigismundus rex**
Eo tpe Sancty Sigismundus rex burgundionꝫ a clodomiro filio re
gis francoꝝ clodomeꝝ iam defuncti martirizat. cuꝰ festu celebra
tur kal maii Clodoneus aut regno francoꝝ pmiꝫ Sigiberty
galliaꝫ delicato et lenne ac pacifice cohibitato mortuus e et pri
mꝰ in basilica sancti petri apti qua ipe et Regina deoldis edificauerat
sepultus est Clodoneo successerunt **Gregoꝰ turonen ex hist re fra**
quoꝝ filij s theodoricus Clodomiꝝ hildebertus et lotarius et regnꝫ
inter se equaliter diuiserunt Theodoricꝰ sedem regni fortitus est
aetas clodomiꝝ auxit lotharius successionem hildebertus paruusqꝫ
clodomiꝝ comites burgundos conflictus ab eis orti. Unde frama
tra tumoris corpꝰ regione uastantes a puero usq; senes omes perie
runt lotharius uo tribus filiis suis superuixit et regnauit super
francos annis l **Hic tpe D Simacho z Boecio z libꝝ eoꝝ**
Symachus priscis rem publicam illustrauit et cui eo Romer eius
Boecius uir consularis conspicuus in utraqꝫ lingua in eruditione
omniꝫ liberaliuꝫ artiuꝫ quas pene extinctas edidit et exposuit **Diuerꝝ**
Scripsit aut Symachus epistolaꝝ li i Boecius qui multa exposuit li
de sancta trinitate contra hereticos exposuit et cui reꝝ quoꝝdam
theodericus romanaꝝ rem publicam in valle arnis Boecij plus ceteris
ei restituit postea a ppto amulatꝰ qui sollicite laboraret ut senatus et
rem publicam ab eius manibus eriperet cui alias prescripta et in exilium
missus papie e incarceratus ibi in carcere positꝰ li de consolatione phie
scripsit ostendens gloria et dignitate ceteraqꝫ terrena nec uere bona
sed mala esse et ideo mlta appetenda esse nec de corp amissione dole
dum uel adipiscione gaudendum preterea scripsit libros de disciplina scho
larium li de musica de logicis li thopicis et diuisionum li ea cathe
goricis et silogismis et ypothenicis et cometa sup aut libros et alia
plura tandem ab ipso theodorico a pempotibus Armo dni dxxj finis
cronice de libertate hic pauca miseria **Boecius in libro ypotheticꝝ**
Nullum bonum e quod non pulchrius elucescat si ptinoꝝ notitia cop
benus hoc mihi se minus abstinet amicicia ut uelut hyre solicitarias

cogitacoñ ma qđ honeste q̃ñ cogitat nulli prompti q̃ illi que
diligit confitetur q̃ Horb hoñ felix Idē primo de consolatione
que se mer dulcibus ãnb miscuit et mestis sepe rorata venit sed
me felice torrens tactalis amici q̃ rendit stabili no erat ille fidus
Remo facile cui fortune sue felicitate concordat Idem li° ij°
mest em aliquis simplibus quod merpotus uhorer et arptus abhorre
at m oñ aduersitate fortune infelicissimu infortunij tenuis e fuisse
felicis Nature quidem minimu auaricie vs michi Idē li° iij°
satis est Que felicatis annexa fuat infelicitatis iniuria facet nulla
pelis efficacior admonendu qua familiar amicq Actor flores
alios causa brevitatis obmisi De Imperio Iustini seniors Sigibti
Volumus lemor post anastasiu impat ãnb r̃ et cepit Anno dñi
d xcvj ayndi vs my c lxxij huio tame aliter dicat sic Justinus
lemor rpublice impator Anastasio pfido suadens Anno dñi d rj
impauit ãnb vrbi Ad hunc misit hormisdam de[us] lib. ppā in urbe
regia sanctu ecclesiarū Capuanū epm et iohēm et Blandinū pbr
teros felicis q̃ et dyoscor diaconos Romano et petro notariū ut eos
quos anastasius p fide catholica exulauerat ad ppas suos reuocaret eccle
sias quos omes cum grandi leticia suscepit clementissimus impator
et remisit honorabiliter q̃ post hormisdam De iohāne pp̃ x martie
Johannes phiut Rōne ecclesie ãnb ij qui et ipse ad principem
Justinū venit et ai m corinthi plebis ea venisset indignut equo q̃
quidam cōt nobilis audiens equū super que urbis eius sedere consue
uerat ita ei concessit ut eo ad loca alia puenīte dum equus aptus
sibi posset inuenire ei ipm trnitteret qđ et factu e na ei p̃dictus vir
ad locū certū equo p̃ductus fuisset mor ut alia repit que ante
parat ei remisit sed ei denuo p̃dicti nobilis vbis equū illu ermine
conscendē voluisset ulte no valuit cepit em inquieto flatu et fremitu
et toto corpore mestante motu quasi despiacēdo pdere q̃ post mēs
pontificis mulieres ferre negauret qđ uir eius prudens intuitu huic
ad eundem regis honoris remisit equū magnis pabulis pcrens ut ipse
illu possideret que vivo suo sedendo sibi dedicasset denuq ei constan
tinopolim puenisset et ibidem honorifice ab impatore et ab omi
populo eiusdem urbis suscepti fuisset mor in eoz conspectu ad porta

que aurea diat² rogauit cereo lumine medullit ſmpetratis vero p
quibus venerat rauenā remeauit Helmād i cronica li xliiij
hilarat aut eū theodricꝰ m legatione ad iuſtinū ꝓpter ecclias ar
rianoꝝ quas iuſtinꝰ voluit catholicis dare ut arrianis redderent
Alias ipe theodricus omen ꝑtia gladio duxit qm johannē am
bidauit cū clero et ſenatoribus et conſulibus et ꝯceptus ē i tanta
te conſtantinopolitana cū cereis et lampadibus et circulis iuſtinꝰ
aut hūliauit ſe et adrauit ſanctū johēm ꝑmū qm johannē cum
ceteris legatis rogauit iuſtinū ut ſuſtineret legatione quod huꝰ eſt
ſmpetratis ut dictū ē ꝑ quibus venerat Hugo flor
rauenā remeauit vbi ductus tyrannus theodricꝰ zelo ⁊ inuidia
q audierat eū ab auguſto honorifice ſuſceptū eū cū comitibus eꝰ
temuit et carceris affligione premit Symachū ꝯ patricium mꝰ ſeat
Boēd et boetiū conſolatore viru ſume prudentie qm dyalecticam
Arithmeticā et muſicā ſuo ſermōe nobilitauerat crudy pena diſpuit
et in territorio mediolanēſi ſ. papie interfici fecit hyactame ſeue
ritate theodricus nequaq̄ diu ſuꝰ ē na no multo poſt horribili ⁊
ꝛpmata morte polluta peccatis animā exalauit Hic ena Sigibtus ex dialogo gre. h mꝰ
a quodam ſancto heremita uiſus ē mudus et deſolatus a johē ꝑa
et Symacho pricio in ollam vltam detruſus ex libro pontificalis
Obijt aut ꝑa johannes rauēne in Cuſtodia ⁊ tēt ſuꝰ martir aug
corpus tūulatū et in Baſilica bti petri apti ſub die beatꝰ ſuꝰ
Poſt johannē fuit ꝑfuit Rome ecclie anno iij ex catalogo ro pō
poſt quem Bonifacius anno duobꝰ Dſta Brigida ordīe ex geſtis eiꝰ
Huius iuſtini tpe ro virgo dei Brigida obijt in Scotia hec de ꝛpiis
ac nobilibus parentibus orta in Scotia dno ſua coronā virginalem
coram altari offerens fundamentū ingreſſui altaris tetigit ſ. ſtatim
viride factū ē et ulq hodie ſic virescens languores et morbos
a fidelibus expellit Item cū quidam leproſi ab illa peteret ceruſiam
nec haberet aqua ad balneū patam cū virtute fidei benedixit
et in optimā ceruſiam ē cōuſa qua eis tribuit habundanter
Item quidam petens ab ea ſal illa lapidem benedixit ena in ſalē co
uertitur et petenti tribuit Item cuidam cereū nato oculos reſti
tuit Item quidam neceſſitate expulſus petebat ab ea ſeruitiū

mellis illa dolens quod nō haberet filiū audiuit marīm² apīū sub
pauimēto domus sue psolui² loco tartarū mellis & reptū hys et alys
mīmīs chorusca mīraculis beato fine quieuit cuius festū celebrat²
pma die feb⁹ ℭ Epibus hildeberti regis de sō victōe turonen epo
Francor² sancti Victor parisien epīs obiit hic mortuus fuisset serpē
tib⁹ trib⁹ fugatus ꝑ quos erat et pedū huius eccia mater dū eū habet
in vtēo depressa lapīo meruit audire ab angelo qđ in vtero filiū haberet
que dns ꝑa illustraret sua obiit aut saner⁹ kl nouēbr⁹ Vincentius
Eo tpe legit⁹ florulle Sydonius appellat⁹ apud urbem aruernor⁹
et ꝓfectus epīs vir sēdm seculi dignitate nobilissimus et liāli disciplīa
pcipuus ℭ Hunc Sydonius helmandus in vno helmādi li xliij
libro vnor⁹ illustriū mihi fallar appellat Galuanū melladen pbrm
de quo ita multa laude memīt in hūc modū Galuanus melladen⁹
pbr humana et diuina litatura instructus scripsit multa de vrginitat⁹
bono ad marcellū pbrm li i aduersus auaritia lrīm de pnīa iudicis
li i ad salomōn epm li i epīs etīm ꝓbis collatio li ad claudiū
epm viennen epīas li i ꝓta alia scripsit hic quenadus claudianus
aut epīs viennen⁹ ad que dicat² Sydonius scripsisse epīas ipse e sancti
manerit⁹ viennen epīs qui et cognominat² claudianus de q⁹ Vincentius
hunc claudianū qui li de statu aie composuit idem Sydonius i epīis
suis multū cōmendat hic Sydonius vir ingeniosus multas scripsit
epīas ex quibus pauca que scitu² excerpsi De dictis Sydonij et ei⁹
Amico reuerendi debet² eccia affluto Isidori epīar li⁹ primo
Roma domicilia legum gymnasia liū curia dignitatū norma mundi
pria libertatis ℭ Vitandi sunt plerūq⁹ consilia medicor⁹ Idem li ij
assidenau et assidenau qui pauperti langwidos multos afflictissime
tradunt ℭ Carulo nō respondere crimen est Idem libro iij⁰
Qui elegit humilem abiectus vocat² Qui erectū superbus Qui li v⁰
nunq⁹ pstruitur ꝓter impia credit² irritandus Qui aliquatenus doctū
ꝓter scām inflatus Qui indulgente fragilitate culpat² Qui simplicē
despicat² ut brutū Qui arte vitat² ut callidus Qui diligentē superstitiosū
deterrit² Qui remissum negligens iudicat² Qui sollicitum cupidus
Qui quietū ignauū Qui abstinentem auarū Qui bene placentē ciuilis
Scripsit ꝑ Sydonius ut dicat² pangit lingua gloriosi ōis helmādi
Eo tpe floruit cassiodorus pub⁹ senator pyrea mōchus

qm theadora regis vtalie cancellarius eripte eius multas fecit epistas
ad diuersas psonas de negotijs curialibus Idem super Vincentij
psalmos comentatij et l tractatij fecit et libros de ratione aie elegantes
copposuit et libros de orthographia Iniqui Cassiodorus in epis
valde et ut de vna substancia quibus copetit equa succussio alij habu
dantes affluat alij pauptatis medijs indigentes libenter ambus
pbeamus assensum quatens vos e iusta petencia maior in conseruadis
conseruandis rebus qs in inuenendis cautela e adhibenda
Iustinianus nepos iustini ex sorore pcedit vpon Tpe Justiniani Sigib
mpat anis xxxviij capitq; anno dni d xxxix ayundi vero in ecclie
hic libros Romanor recepit in vno volue quod justiniana Codex legit
vocatur abbreuiat Compilat hic iustinianus dnm a diuinis madat
auro cordis auertere et iustos iudicio ametiam meritis Unde accessio
iustino viro reipublice eius tocius cura impij delectauit qd ei feas
let decessit impij sui anno xxxviij ex cathalogo ro. po.
Eo tpe prefuit Romane ecclie pharmes anis vj post huic actapitus
mensibus vj post siluerij mensibus v pij que viginti annis sed
Helmadus hic viginti ppa qr sedm ptuhione sua nolut anthemiu
hereticu reuocare constantinopolim ut mittit theodora nagz
justiniani uxor madauit ei ut sedij pmissione sua reuocaret anthe
miu qm nolut quo audito illa misit Roma anthemiu scribas ut ducat
eum p vrbem Qm ei iam esset impositu populo romano cathalus
post eu lapidibus dicens maleferiati Rome male meremini ubi uadis
famis tua ut mortalitas Ingressus e ut constantinopolim pri
vigilia dni nri ihu xpi p buccam fuerit mercenis de anthemio
priarcha cui vigilius nullatenus cosensit dicens ut video no me
fecerut venire ad se justinianu et theodora sed dyoscoranus et li
cora facere qd ceteris dignis factis recipio Tunc quidam dedit alapam
dicens pcedas quibus loquaris homicida qm siluerium ppaz occidisti
Tunc fugit vigilius in Basilicam scē Euphemie et tenuit columpnam altaris
a qua abstractus eiectus e extra ecclam et missus fune in collo eius tractus e
p totam Ciuitatem Tunc missus e in custodia ubi dabat eis modicus panis et
aqua Clarus autē Romanus qui cu eo erat missus est in exiliu p diuersa metalla
madenda Sigibertus Anno Justiniani xxxix Pelagius Romane ecclie
presidet annis xxij uel ni hic instimulatus de morte vigilij armata sancta
Euangelia et cruce iuramto satisfecit Vincentius

hoc tpe florebat Gregorius Lingonen epūs ex gest sti ggōn Lingonen
Sanctus Gregorius ex senatoribus Augustudunen ortus et p regio
nem p annos vl ferit qm mortua vxore sua Lingonen epūm est
treatus et inter cetera miracta eius ei quedam puella que die dnico
pectens capud suū lenitaret dentes pectinib affigi digitis suis et pal
mis ner posset euelle ad sepulchr ipius e tumulata Anno subsequen
ti q sanctus benedictus abbas ei ad montē casinū trānsmigret ad
eme bmūi duo angeli ostēdebant via qua ire deberet p monstran
tes hui admirabilem vita plenā virtutibus sancti ppī Gregorius
scripsit in libro dyalogor in ubi eū tractat no alr vrisse qua
dant Et dicat huic vir vite venerabil ofa benedicti et noīe
ei murtia primica ortus qm tribus anis in quadam spelunca itrāb
ignotis hominib e solo monacho extracto pto qm sibi p cimiterium
victualia ministrabat quotiēs diabolus ei inuidens mitigauit eū ut
dē figuret inde et quandam femīam qua aliq viderat cogitare
cepit et diabolus tanto calore amī incendit qd eam deserē hēmo
voluptate victus ppanebat sed sub ad dei ofam tēp e reuertibus
grius se et medium in spinis et orticis que ibi erant se proiecit et ibi
diu volutatus ex magno dolore corpis extinxit calore cōcupis exs
ei contigit qd de incēpis multa temptacōs libidinis in se hensit Exhinc
abbas est effectus eiusdam noīe Florentius sub laudibus muadens
pmē venerabilē thūmisit que vir dei curuo de cuius manibus cibū
solitus erat accipe tradens precepit ei ut illū deferret ubi nullus
eū inuenire posset qd et fecit Idem Florentius videns quod hic
meth ei placeret cepit puellas nudas in orto monasterii ludere et exta
tare precepit ut monachos sancti benedicti libidinē moueret quod
vir sanctus de cella despiciens et lapsum discipulor metuens viri
die locū dedit et ordinatis fratribus et rebus ecclie inde recessit
Sed Florentius ptbr sedens in solario cū eū recessisse cognosceret
et gauderet repente solariū cecidit et eū occidit Porro vir
dei post plura miracula assumptus e ad dei palatia et eo ano
quo obiit misit ad gallias bēm Maurū qm secū ex ambi materat
tradens ei li regule que ipe sanctus manu ppā scripsit et pendē
libre pamī et aureum parvulū portionē dōm capienti Sigiberti

Eodem Anno corpus Anthymi mõchi diuina reuelatõne inuentũ
in allexandria delatũ et sepultũ Anno dñi DCCCXIIIJ Sigibertus
Rudam dicit sedm bndictũ obysse Anno sextmany etc. Delmãdus
Anno eodem quo mortuus e sancty benedictus ipe misit bnũ agnũ
in gallias ad edificandũ mõsteriũ huic uita fratrũ monachy bag
suis scripsit et bõnfacio ppõ ostendit qm eũ appbauit et aucte sua
cohrmauit Hinc itaq agnũ fausty de bto mauro
frequẽter uidmq in il ner cuculam nr tunica sed tatũ modo sacro
uti etiano et duabus tantũ diebus in ebdomeda pasche abũ su-
me qm mos in om̃ uita sancto bndicto fuit simplis latagebat em non
uacando sed pcibus stando at eũ fessus erat sedendo Dnmine hic ꝑ
agnus sup aquas ducẽs post puer plaudũ circuli pirey filiũ
ad porta mõstery claudũ et mutu sanauit puerulũ Et demcpõs
btus benedictꝰ cepit eũ habere ueneracdm pytiã uolens ad gallias
mortuus fulgauit et Andefanus agnasterium edificauit Tandem ado
rantẽ uidit drabolũ sibi minantem strages se facturũ de mõchis
suis et fris suis hinc contristans ꝙd Dnus morte sua factus e ut
pfra xo meses e ibi mõchi morierent de suis et ex eis ꝛman
serunt tatũ rim et no multo pꝛ eden btus agnus obyt xbm tel kalẽ Sigf.
Anno sextmany my Clodoaldus filius clodomiri regis francoꝝ fri
bus suis olim impie a patruo suo lothario extinctis mirdmã nobi
litate Diuine seruituti in etiali etate exemplo primis ut
sanctitatis Itaq clodoaldus corpus ꝙd regio cultu in purpã Ex gestis eius
et bisso nutritũ fuerat uelis indumẽti asperitate domabat et sup
mudum hmanã etate uilicio simplici capiebat candidꝰ aut mõsteriũ
ꝙd erg noue pollet et mirato ceteris ingressum claudo auditu
surdis loquelam mutis restituit mgrauit aut ad dñm ex pdi deredꝰ
Eo tpe floruerunt in gallia Theodorus Abbas Sigiberti
theodoricꝰ abbas dsapuly sancti remigy et theodulphus abbas
dsapuly ipig theodricꝰ Sti Medardi gildardi gmanus epi
Eo ꝙ tpe floruerunt fres uterq uno et eodem die nati et patribus
consecrati medardus ad tpendũ nomonem gildardus ad rothoma
gen et uno die assumpti sunt a uno germano ꝙ ppetuã parce
sancty medardus sedem eandem qm prius fuerat ornamentũ
ppter eg subitum ei fulmen tristitiã nomomen ipe etiã pgrauissimi sacti

Eleutherij cornacen epi regendam suscepit cornacen ecclesiam
in gallia clarebant epi Sabinus Cassinus Cassius agatimensis
fulgentius vaticolen Cerbonius populonien de istis Vincentius
quatuor epos narrat beus Gregorius in lo dyalogoz tercio
Sanctus germanus pisicen epus sanctitate Vincentius Germanen
pollens et miraculis diem obitus sui pdixit unpaus notar sue
hup lectu suu scribe her tyrnods bi Et quia quod scriptu de scis
eius de secto aliis her scriptu ignoraabus manifestauit Sigibertus
Anno sultimam xbi herculianus pusiug epus a thoala vegie cto
secto capite marturizat Anno xbm obyt sancti medardi noui
monen et cornacen epus in cuius tnsitu celu aptu e et diuina an
eu luminaria duaz horaz spacio micuerunt cuius corpus ver clora
rius tnsferri fecit ad urbem suessionen pmittens ap sup eu dece
tissima Basilica edificaret et ibi religiosoz uiroz conuentu statuet
qd populis ipe inceptu sed filius eius sigebertus adimplenit Anno sci
miam uir sancta Radegundis regina uxor quondam Clotharij regis
mutata uesto clarnit sanctitate Sancta Radegundis et gesta eius
her nacone barbara fuit de regione Turingia pre rege berthario
nata qua regione ualtata Clotario regi nupsit et sanctitate
claruit in gallia monasteriu uero puellaru construxit in quo carne
sua ptinui affligit et diuersis miraculis coruscauit Norco
Norco eodem tpe floruit in scocia sancti brandani qui magne ab
stinencie uir et omnibus claris pre fuit tnu monachoz Sigibertus
Eo qp tpe Gregorij filius ordiam senatus rome adoleuit qui bi
monasteria in sicilia ab ipo fundata et bi rome in domo sua a
pre urbano facta monachis sapia et doctrina et sanctitate claruit
hic en liraz studiis fuit optime eruditus et tata ex gestis eius
delectone sui corpus affligit ut infirmato stomacho ut tussi q
uissima se mori cottidie putaret cuius uirtutu fama ppa qualibus
audiens abstractu de nosterio ducatu ordinauit De sco leonardo
Epibus regis lotharij sancti leonardus in pago de corbonaco
Cenomanico heremitica uita ducens sibi et suis sequacibus ajoste
rium struxit et uersa miseros tatu cospassionis affectu habuit qp et
a deo precibus impetrauit ut quicuq in carcere aut ppe diu tenaret

mor mborato eius nocte soluet hmg corpus apud corbmacu re
quieſcat plurimis choruscans miraculis obijt aut circa ann dni dlvi
Eo tpe in scocia sancti Brandoni Huius brandani & machuti
claruit qui fortunatas insulas septemali nauigatione perquirens
multa miraculo digna vidit a quo machanteus qui et machomus
regulariter educatus ipius nauigationis soci in brithmia sanctitate
et miraculis claruit hic parentibus generosis et gestis eorum
in Brithania quadragesimo ortus et mr cetera qui eius miracula cu
per mare nauigaret una cu sancto Brandano et quibusdam alijs
fratribus venit ad quandam insulam ubi sepulchrum mire magnitudi
nis inuenerunt et ea occasione sancti machuteus ipsi ante pdictum
quendam cultore ubi sepulcru fulgurauit qui eius penas infernales edidit
et confitebat hmoi uerum esse deu et dni filiu esse iudeoru eius errori
fiorem omnes eterno macdio plures alios incredulos se uidisse cru
ciari Et hinc baptismu petiit postea illa relinquentes inuenerunt
aliam insulam ubi naue sua appulerunt et sancti machuteibi
missam cepit celebrare et cu pulcrum esset ad orandu diucius cepit
insula mouari erat em pisces qui diu cete tate machnitudis
ut ab eius motu insula crederet moueri et cu uiderent omnes
esse aial timentibus alijs deglutiri sancti machuteus sub oratione cete
immobile fecit stare donec celebrata missa naue ascenderent obijt
aut ibi kal decembris Hmoi fuerunt Sigibertus
Cassiodorus senator pbr monachus Orator poeta victor capuanus
epus gregorius qui turonensis Dionisius exiguus
et priscianus gramaticus floruerunt Orosius Gramaticus
De cassiodoro dictu e supra de dionisiano et exiguo nichil
aliud repi nisi qd uidemus in martilogio multu comendat pcipue
triam libri ubi patent eius e illa Bma in maiori uolume nichil in
humanis admirabilibus eoru pte perfectu esse credo et hoc aut
loco patet eos errasse qui dicunt eu fuisse tpe iuliani apostate qui
fuit ante longo tpe sed iuliano consule ut prius dictu est in ipso
libri tytulo Scripsit aut et uolume unu de constructione alium
minus de accentibus et per omnia de gramatica Erat liber presa
nus de natalibus gentilibus ad cosbrie regem persarum Orator publi
Orator poeta fuit Romane ecclie subdyacon natus hic libros duos

metricos de hystoia actuu aptoq; elegant' coposuit de quibus hic
pauca inseruiu ⁊ Auri cessaret amor qm pectora Idem in li° primo
hemp aduxit Huo capite mortale genus qua pullulat ome De
radice matu aug violenq ardet Ambico crescente numo stimulatq
rapinis addita lucra fauem ⁊ O quatu p mania Idem li° ij°
turbit mens igta bom ⁊ Anno sultimam ny° in affrica Sigibertus
quda orthodoxi epi luctus sibi absentis radicatq a vandalis postmodu
clare loqueb multis fuere miracla floruerit quod miracla vng
corp aut qm in ecclesiam elatu fuerat de dono ob mutuit Omnes
Gregorius tame in dyalogo dicat quod omnis corp in hac uita lap
sus mox dono miraculi e priuatu ree dei iudicio ut qm cotinentia
carnis seruare neglexerit hinc lingua carnis no haberet uerba
uirtutis sed forte duo fuerunt quoz unus uersus e in ecclesiam
alter corruit in libidine et utercq; pdidit miraculi uirtutem ⁊
Eo tpe factu est miraculu in Martires de theophilo Sigibertus
theophilo hic theoplus fuit quda in una ciuitate ecclesie
vicedns qm a epo sto uobis cum epo mortuo in epm e electus sed
primu reluctans ad metropolitanu ptductus ab eo cu gaudio e
susceptus et alu in dicto epatu ad pces eius ministrauit et hinc
quda ex clero pstigauerut epm inuidiu ut si auferret vice=
diatu Unde dolens quedam iudeu adiit qm ei cu dyabulo loqn
fecit cui homagiu fecit et carta qua manu ppa constripsit tra
didit eamq; annulo suo sigillauit et xpm abnegauit cui promisit
dyabolq ut ei in pristino offico restitueret ut impare omnibus
et epo posset quod et factu e miraculo sed tandem bta virgo
huic sub pcibus liberauit et cyrographu que dyabulo tradiderat
sibi restituit et confessu et penitentia recepta sac eadem p post
triduu in ecclesia beate marie uirginis uita feliciter finiuitq; ibi
sepultus e ⁊ Eo tpe in Campania ytalie benedictus Sigibertus
minore qm sanctitate claruit rex corda p xpo pleq; ei ei cum
cella sua robure uoluisset nec posset in clibanu ardente pcipit qm
inde die altero illesus ei illesis cum vestibus exiuit Miraclu d'theo
Anno sultimam rb costatinopolim philo festu purificationis marie
morte magna insurgente statuta e sollempnitas purificationis
marie que greci ypapanti id e obuiacio dicat eo qd illa die Symeo

obtinuit oblato in templo dño et ita mortalitas ista cessauit ¶ Hactenus ad hoc tpus historia brythonū De Arturo rege ¶
Prosequat narrationem suam de rege archuro refert enim ei post celebrimā illam curiā in urbe legionū habitā in qua omes reges insulaꝝ ordinatim et duces fuerūt maxim duxisse uxorē in finibus burgundie adusq; litus pricipe hispanie: sub leone imperatōe rei pub. p̄natōe. et memōde quedam gigantā in mōtē singulariter pugna dimicasse. demq; uniuersi p̄ncipes legiones i pago lingon ad pliandū conuenisse. et pter mutuā cedem utriusq; exercitus victoriā britonib⁹ puenisse. ¶ Postea narrat q̄ archurus luga alpium trāsiit ceruicē et romā inuadere uoluerit sed interim audiens modredū nepotē suū dyadē britanie p tyrānide arripuisse in britannia reuertit. atq; ei ultro filio q̄d tui illo habuit pter neces fere oīm luget ipe letalit̄ uulneratus fuit et in insulā quādā ad sanandū deportatus relicto regno successore regnato suo cōstātino ¶ Ipe uō archurus iuxta merlinū vaticinia dubiū habet ceruicē q̄ uiuat an mortuus fuit neminē certū esse estimat Sigibertus ¶ Anno iustiniani xxvm Clotaldis regno mōit Puer iudei recepta eukaristiam formatem p ¶ Hoc tpe in oriente puer quidā iudeus filio . ieiuno illesus manet — cū a rectore suo xpianus filius ad hoc adductus fuisset ut in ecclīa dei genitricis virginis corpus et sanguinē d̄ni ip̄sius. ppter hoc a patre suo puerulus informatus ardentem illesus inde a xpianis exiuit nam puer cū audisset q̄ filium ip̄ eucharistiam p̄ deliberasset exire nuciuit ad libandū cū sed cū uidisset mane dia ab ore formatus hunc illuc⁹ dispersi diffusa cesarie se misere coelestium tās emittere uocib⁹ adimplent iam ieiunes illesus exhibuit puer et pres informatus obiuit ¶ Interrogato at puer dixit mulier illa q̄ sedet in basilica ubi pane accepi puerulū teneres pallio suo me apterit ne ignis me uoraret unde nō dubitauerit beatā uirginē auxiliū p̄buisse et hoc exēplo puer et mr eius et plures iudei ad fidē conuersi sunt Sigibertus Eo quoq; tempore motus tribulis in mīs p decem dies fluuius est — Ymago saluatoris a iudeo cruentata per uestigia sanguinis muenit ¶ Eo quoq; tpe iudeus quidā ymaginē saluatoris de ecclīa furti deponens ea telo trāsiuit et ea clam ad domū sua deferens cū ea uellet flāmis coquere se sanguis ymaginis cruentari uidens p̄stupore ea abstendit quia ipsam ingrediens et uestigia sanguinis recentes ea sanguinolenta reperiens et iudeū lapidauerit Hildeberto rege mortuo monarchia regni francor⁹ uenit ei⁹ clotharius rex eraminei filii diu cont̄ se rebellātē et multa mala i regno suo facientē in britanniā p̄secuto. eiusq; auxiliario duci britonū tonobrio bello obuiauit et tonobr⁹ uenit Eramū uō captū cū uxore et filiab⁹ regni

consum̃ fecit · Gregorius turonen̄ in hystoria fran- Post hec dū eloch
arius in cotina silua venaret̄ cētens a febre valida corripit̄ z ex
inde villā que ē palm regale adijt ubi dū grauit̄ vexaret̄ vah vah
quid putat̄ qualis ē iste rex celestis qui tam magnos reges mīt̄ sse
dmoset̄ z nullo tedio obijt z Successione ē sepult̄ Gregorius turonen̄
Mortuo igit̄ elocharo inf filij sui eis regnū diuisert̄ Gamberto pa
truus sibi sedem statuit Guntramnus aurel. Hilperich Suessionis
Sigibto reims quo hilpch dono totubme sue pessie fredregundis
uxore sua legitima filiā regis hispanie cuius etiā filiā alia Sigibto
frat̄ eis habebat in uxorē nōie brunichildim strangulant̄ nocte
in lecto suo fiut̄ at̄ fredregundis grie infima regnant̄ hilperich
annis xxiij · De impio iustini minori ⁊ Iugo ·
Iustinus itaq; minor grie cō post Justinū impator suus habuit duo
rem nōie Sophiam qua z coronant̄ augustam Sigibtus Cupsit
aut̄ Justinus Imperiū anno dn̄i · d · lxvj · audi uero inf. at rexit
impant̄ annis duodecī ⁊ Iugo ⁊ De inde Justinus impator anno
imperij sui vno pedib⁹ cepit infirmari qua de re assumies tomi
tem ex cubitor tyberiū ad optinuit eū in filiū z eum successorē sui de
clarauit Sigibertus ⁊ Huius Justini tpe bndictus romane ecclie psidet
annis quatuor ab hac Gregorius ad pdicandū anglis trānissus sed tpe
tumultuāte reuertit̄ vnde leuita ē ordinat̄ huius Justini anno p
mo sanctus Colūbanus psbr de scotia veniens claruit habet̄ in britania
Iste Colūbanus ex ybernia insula natus esse De sancto Columbano
tunc etiā mr cū iam gressu ipsius grauida sopore depssa ecce vid
ex sinu suo rutilāte solem prodē z mundo iā magnū lume pbere
Cū aut̄ xx annū ageret cū vna naue ingressus xpo duce in britania
puenit z inde ad gallias rendit̄ agebat aut̄ ut ad quoscūq; loca petre
dētur vbi eum annunciaret hic xl annis z amplius hemi i gallia
habitauit ubiq; agrestiū herbar cuiusq; mensura uel pomor here
nu pruloz vescebat̄ de inde cū iam multor monachor societate
depsaret̄ venit ad castrū quoddā famosū nōie luxouiū ubi cepit
cōstruere mōsteriū · obijt aut̄ pter numera pretrata miracula
anno dn̄i · dc · mmq · t · vj · kl decembr̄ · Inter tota miracula hoc vnū
est q̄ in quada pet̄ uestigiū pedis eius depictū impressum ē sicut et
hodie apparet · ac si aliq̄s sigillū in cera expressisset · Unde z locus
ille ob reuerentiā tanti hui⁹ rustica vocat̄ ad vena scī colūbani
Sēs sampson Anno quinto rato Sampson doleus a regnis cōsanguineis bti Machlo
nei z successor sampsonis macloriq; qui de tui⁹ arma brithana

ad ſiſuarnā brithānā tūſerat clarnerē Item floruit eo tpe ſtūs
Euchuius brithanne ptibꝫ oriūdꝫ multis miraclis· Basolus ꝛ
Anno Juſtini vj ſtūs Baſalus abbas ꝛ zuidulphꝫ pſbr ꝛ reclusꝫ
in francia claret Anno v ſtūs vedaſtꝫ ſtē uedaſto ꝛ aūādꝫ
obijt floruit quoq; eo tpe ſtūs Amādus trajectēſ epūs De
Dorro ſtūs Maglorig dolēſ dīcepūs quaſi magna ſtō maglorio
gloīa meito tali refulgeret nōie quod acquiſiuit in oꝛe hic in britania
oriūdus grie ſpectabilis ſancti ſampſonis conſors fuit q̄ eū in epātu
morīē conſtituit ſucceſſoꝛē fuit et hic ſtūs virgo pane ordeaceū et
vilioꝛ legūa parce ſūebat ab oīn quoq; pabulo· mj ꝛ vj ſia abſtīebat corpꝫ
eius tilio tegebat ꝛ veſtimēt mediorbꝫ vrebat vmū ꝛ ſicerā nō bibit h̄
pter milta miracla nōn nouēbr obijt Anno ſtūs paulo Sigibto·
Eo tpe floruit ſtūs paulo leonēſ epūs tuꝫ feſtū celebrī mj Jdꝫ mārtꝫ
Anno Juſtini vj· gregoꝛius turonēſ ordīatꝰ dīcepūs ꝛ claruꝫ hēt in omnbꝫ ērgeſtꝰ eio
hic gregoꝛius dūmē regiōis indigena turonen dīcepūs e trea
tus ꝛ eū quodā tpe aplōꝝ limia viſitaſſ ſtūs gregoꝛius eū magna rece
pit reuēntia aio mirās q̄ in hīoi hoīe tam pue ſtatīē tāta grā per
fluxiſſ q̄ ille mox dimiſis ſeculīs aut dūs ſecut nos no tpi nos idē in par
tes q̄ ꝛ in magnis Vincēcius Iſte gregoꝛij ſcripſit hiſtoīā regū francoꝝ
ꝛ miacla bti Martīni pt̄q obitū eiꝰ oīa ſcripſit in uj· voluīb9·
obijt quoq; xv· Kl decembꝛ Fortūatus poeta Sigꝰ Fortūatꝰ poeta
veteris ab hiſpania claret in gallia Vincēcius Dic fortūatꝫ ut dicit
hugo flor vir agīgnus ingemo claro ſenſu celer oꝛe ſuauis q̄ ab pue
lia tuꝝ adulēs actus bti Martīni uj libꝝ ꝗſcripſit ver mōe aſſig
tus pictauoꝝ epūs ordīatꝰ ſcripſit etiā vitā bti hylarij pictauen ꝛ vitā
bti Maurilij andegauen De Imperio tyberij Sigibtꝰ·
Tyberius pcs Juſtini imꝑat anno vj· cepitq; imꝑare anno dñi
d· lxxviij· Mūdi nō mꝝ cc xlj· hic miſſa de egipto frumen
topia roma libeat ab media uā antea urgēte fame multi Romanoꝝ
ſe longobardis dederāt· Hugo· Iſte vir fuit catholicꝰ ꝛ religioſꝰ
Unde multas in conſtātina vrbe renouauit ecclīas· hic etiā ut fāt pſax
ut fuit eos potētiſſie debellauit mdeq; egrediēs tota mola preda cū
elephanꝝ multis addūxit ut hūani cupiditati poſſet ſuffice Ipe quoq;
ut in fine vite ſibi imme vidit elegit ad imꝑiū quēda virū genere
cappadocū ſtrenuū ac potentiſſm mauriciū nōie cui ꝛ filiā ſuā cōſtā
tiā tradidit regalibꝰ miſteriis ornata dicēs ſit t imꝑiū meū greſſu tam
hac puella utere ergo eo fortit ꝛ habe neceſſant in mēte eātē ꝛ uſtinā
Utipua optim imꝑatoꝝ inſigma ꝛ ptāq; dixit obijt Sigbertus
Anno tyberij· mj· Pelagius Romāe ecclīe pſidet āno· x· hic decreuit

cottidiana sanctor pfationz ad missas x tm pfationib; sedm antiquu
Romanor ordiez cōmanda sta m natali dm m apnōe m pascha m
Ascensioe m pentheroste trinitate de stā Cruce de ieunio quadrage
sīali de Apl̄is de stā Maria Eo tpe hospitiū famis dei claret i gallia
Eo quoq tpe womnotq brito veiens de brithania sanctate claret i gallia.
Hoc tpe btus gregorius anḡ pontificatū ascpet ⁊ uim bī gregorij
p forū tusies rez venalū vidit ibi puos venales laptei corpis ⁊ venusti
vultus capillos pinpu tendois habetes quos cū aspicet quesiuit cuiꝰ
essent regnis dnūq se ei de brithania msila cuiꝰ nicole tali hoies mitet
decore cursuq; mirogati si xām eent sue paganī e ei dm paganī at
ille doles aut pch dolor q tam lucidi vlti hoies tenebrar auctor possidet
⁊ cursū mirogauit qd eet vobulū gentis illiꝰ crusū e anglici ait ille bī
nam angelicā hnt facie ⁊ tales angelor deret ee cohedes nr̄os ⁊ a
tpa pelagio legacioz accipies eundi ad eos cū ia eet mitme clamate tpo
p eo adeo tpa cuoti quā legacioez ut dicet mseig postea exegit augus
tinꝰ ⁊ Anno tyberij ⁊ sigbtus rex cū fre suo chilpico · Sigibertus
pugna cōgredit ibiq theodoberto filiꝰ chilpici primitur francis uerop
chilpero exoso Sigibertū sup se regē leutre uolentib; a duob; pueis a
fredregūde chilpici vroe mmissis sigibta primit. Vnterius Tanta
etiā expugnia mala pressert tot dia mfecti tot mōstra destructa q ma
eor eet gemitꝰ m ecclia quā fuat tpe diocletiani ⁊ maxiāi impatoꝝ
fredregūdis uo chilpici regis pius grubma ptnea ei mrimo copulata
regna pessia atq adulta cū landrico e adultata qd cū pspet chilpico
sibi timuit landricꝰ vnde regna fredregūdis duos mittes pueos vno
pleng chilpicū maritū suū cū a venatioe tarde veniret perimi pcia
Mauricius ptꝰ ex greco; gente mpat De impio mauricij Iugo
hic fuit vir fide catholicꝰ ⁊ rei pub utilis hum siquide qui et aues
appellant eius sr̄ mdustria edomiti Cepit aut mpare Sigiberto
Mauricius Anno dm d lxxxij mūdi mj cc xlvj ⁊ mpauit ānis xxj
Hic ānō mpij sui xxj cū uroe sua ⁊ filijs a foca primit. Iugo
Mauricius deū times dū m hostili tra posito militꝰ suo fco a capis
abstme appellet nr̄ tame eis assueta stipedia largire fortr̄ roganert
ut mpij regnū sup eos acpet quib; ipe obedies regale pceptū
q audies mauricij ano dissoluꝰ reb; adusis se fluctib; cessit ⁊ iqua
tpe cū uroe ⁊ filijs · v · ussu fore e pemptꝰ De uita ⁊ moib; ⁊ elec
Anno Mauricij viij · tioe bī Gregorij pe ⁊ slie pestē cessāe fecit

tyberius fluui⁹ ita ripas suas exc̃ssit ut supp muros urbis m
fluens maxiaz pt̃e regionis ruparet z plures domos euerteret tur
z multitudo serpentu cu migrati draconcp medium fluuiu p mare
descendert z salsis fluctib⁹ pforati ad litus ejecti sut de quor fe
tor secuta e plaga maxia qua mgunaria uoat que tata fuit ut etia
ipm ꝑiam pelagiu ordet z passim subtis habitatorib⁹ plurime
domꝰ in urbe vacue remaneret ꝙ pelagio ꝑa mortuo plebs oms gre
gorꝰ in ꝑiam elegit licet totis viribꝰ remitte z electione uniꝰ impa
tor mauriciꝰ confirmauit qui pfuit rone ecclie ams .xiij. Cui ergo be
nedi debet z luces ꝑplu deuastaret smodi fert ad ꝑplu ut pmiꝝ
agentes letania tu pcessione fieret et pro remouenda peste deu acte
tius exoraret du oms simul oraret tu latinis morbus ille mirabiliu
desilit ut in hora una lxxx homes exspiaret finita itaq sermone z peste
cessante gregoriꝰ effugere uoluit si no potuit que super portas urbis ꝑt
eu uigiles obseruabat obtinuit tu a negotiatoribꝰ ut in dolio sup quidri
tam educt⁹ ab urbe z sit triduo latuit donec eu oribꝰ z iciuniis missas
ꝑplus Romanꝰ optinuit coluꝑna lucis tria nocte sup eu emissa in qua colup
na angelos ascendentes z descendentes quidem clusꝰ ꝓspexit precedente
uo tpe gregoriꝰ aiaduertes se ideo sumꝰ pontifex institutu ut uxo istud
ꝑphetiu raderet uicioz euelleret uirtutesq plantaret omes q̃ suetudines
quas tame apostolicꝰ tramꝰ nouit⁹ pollulasse cognouat anathematis dapnatoe
nitiatione dapnauit a cubiculo suo no solu uiuentes sed etia omes secla
res exclusit cleroz uel monachoz prudentissimos sibi familiares consiliarios
elegit ¶ Cui stimoma z sapia crebat sistendi tota eo fiducia no
hebat mox ut ꝑia finis est suppstitiosu uniuersalis vocabuli nome refutauit
pontꝰ se seruu seruoz dei notauit mediocbꝰ indumentis ad humilitatis sue
iudiciu in pontificalibꝰ utebat⁹ paupib⁹ utiq seruiebat ut quas debuit ribuit
species eis suo tempe ministraret Eo quib⁹ paupib⁹ du unu in quodam
tressu mortuu vispillones reperisset gregorius estimans eu stipis copia
prisse p aliquos dies a missaz celebratoe penitudo cessauit cui semel
audita nullateꝰ indistincta ꝓtribat subdiatone ordinari uoluit ni ꝙ
nectia a iugio proficeretur nullusq altiq progredi n cuiq castitas in

subdiaconatu probata fuisset. Cu aut visione vltra ezechielis mīpre
tetur visa ē rotūba mue candidior super caput eiꝰ sedes rostrumꝙ suu
ori applicas. Cu aut sedisset bt̄us gregoriꝰ anis viij migrauit ad dm̄
Anno dm̄ dc vj. cuiꝰ caput a Gerfiss monach⁹ Arepus Benonen a Ro
ma tūstulit. Genoms Anno dm̄ dcc z in ecclia sancti petri cum ho
norifice sepeliuit. post obitū bt̄i gregorij cū frumes gr̄ius tota pulsaz
fatigaret uenert ad successore eiꝰ vlgiosi z paupes quib⁹ bt̄us gr̄oriꝰ
ministrare solebat z dpert dne ppa. quos pr nr gr̄ pasta solebat tua
stitas fame perire no sinat. quib⁹ ūbis indignas ppa sic sp̄ rndebat
si gr̄ ad fama sue laudis pplos traxit sustipe nos omes no possum⁹
pasta sicꝫ vacuos rmittebat. Unde bt̄us gr̄oriꝰ ter ei apparuit. et
ter blande corripuit de sua detrone z tenacia z pauper nrītate. at
ille nec ad vnaz se flexit. nec ad detrone copescuit. Unde illi mi⁹
apparens horribilit⁹ redargut eu et gmmas illū mapte prussit. cui dolo
re vexatꝰ mbreui decessit. De libris agregorio composite.

Ante pontificatū cū apelagio ppa bt̄us gr̄oriꝰ de mōstrio ad ecclia suu
officiū assumptꝰ leuita erat ordinatꝰ z p crisis emāstic⁹ costātinopoli apor
sarius missus a frib⁹ empe vocatꝰ maxie gr̄. a leandro hispalen epo
qui p eas volsigoꝝ legatꝰ constātinopoli aduenerat. copulsꝰ ē ut libꝝ
bt̄i Job multf muoluꝫ misteꝝ enodaret. p quo iuu trax mtelligēdꝰ
qualit ad xpi et ecclie sacmēta referēdꝰ quo sfm vnusquisq fideliu se
aptandꝰ p xxxv. libroꝝ series mira roe pdocuit. Porro eo tpe
quo ad pontificatū raptꝰ ē du a rohe Ravenen urb epo ephendit
cur a pastoli offitio se subduc tā ydoneꝰ voluiss. hac ocasione
ppulsꝰ libꝝ pastoale coposuit. in quo manifeste apparuit. quales
ad ecclie regmē assumi. qualit ipi rectores viuc qua distinoe singu
las quasq psonas costituere. quatenꝰ cosidatoe ppa fragilitate cotti
die pecare debeat. sī ad ei ewāgelī vl coposuit quas i duob⁹
codicib⁹ equa sorte distinxit. libꝝ etiā dialogoꝝ mi edidit. in quib⁹
vocatu petri dyaconi sui ututes sctoꝝ quos i italia claruisse nosse

vel audiē potūt ad ex̄emplū viuentū m posteros collegit ut sicut
in libō exponū suis quib⁹ sit ūtutib⁹ mīsudandū docuit Ita etiā
de ſ̄ptis ſuis mādis que vtutū eat sit clāritas ondet Quā quoq;
z ultias ezechiel ꝑte que uidebāt obscuriores ꝑ omelias xvij q̄
tū nitq; lucis habeat demōstrauit ſipſit ꝑ et alia nonulla sed etiā
epl̄as quas ꝑles cōq; magis mitū ē tot eū et tanta tondē voluia
potuisse q̄ oim fere iuuentus sua tpe trebō uisset dolor cruciabat
horsūc mometis ombs fracta stomachi ūdutā lareſſebāt lentis quidē ſ̄
tū atimus febrib⁹ hanelebat fatigabat eū p̄ sollicⁱᵈᵒ atima de ordiā
dis urbis uigilijs ne ab hostib⁹ eo capet urebantq; aīm eiq; mitssāt
filiol hmōdi distrīa nūciata Dūrenti ꝓ ret hos libros bti
ſup
gregorij notatq; erat et aput nos cometariolus eiq; sup tractā tātiq;
et liber de cōflictu vitioz z vtutū que tū plūq; asſbuit augustio
quida gregorio porro regista gregorij i liber epl̄az eiq; dectalui
ꝑ x libō ꝓriales diuidit qui q̄tet epl̄as mō de vc debijs opib⁹
pauca que ſecutur mīserui hic d̄ flo li gḡorij de li pastorali i
Nemo quippe ampliq; m ecclīa quā qui puerſe agens nome uel
ordiez stīatus ht Delinquēte quippe huic ullus redargue ꝑsuit et
m exēplū culpa uehemēt cōtundit qui ꝑ ūuerētia ordis prior ho
nōat nullq; ualet mētulme huilitate diſte qui in ymis ꝓfectq; nō desimt
supbire ueſtit laude cū suppetit fuge qui ad hāc didicit cū de cet ar
helāc Ubi hō aput hoiez de quo mīme ꝑsumit fieri mīessor erubescit
qua mēte apud deū ītressiōs locū ꝑ ꝓplo accipit qui fiuliare ſe
eiq; grē ee ꝑ uite mētū nescit Aut quo ab eo alijs grā veraz pos
tulat qui utz sibi sit plācatq; ignōat tales ergo sēſe qui ꝑsunt exhi
beāt quib⁹ subtracti occulta que prodē nō erubescat ut cū tēptationū
fluctq; ꝓsiliūt uel ad pastor mētē taq; ad meis sinū cōfugiant
Cuncti qui ꝑsunt nō iuse ꝓtāte pensāe debāt ordinis nr̄ esse se gau
deat hōmb⁹ sed prodesse curandū ē ut rectōr subditis miscrem pietas
et prez exhibeat disciplinā ne aut districtio rigida aut pietas sit
remissa erga subditos eni in ee rectorib⁹ debet z iuste consules
mia z pie semēs disciplia ut nec nimia asperitate extrect subditi

ner mmia benignitate ſoluatur ſit utq; amor ſed nō emolliet ſit vigor
ſed nō exaſperāt ¶ Cerb⁹ modis nequitie culpā Idem libr⁹ n⁹
ppetuq; ſuggeſtiōe delectatōe et conſenſu ꝑmū phoſte ſdm ꝓtrue
triū uō ꝓ ſpm ꝓpetur ¶ Cui ad miſſa plangit nō tu deſerit pene
ſtrauoris culpe ſe ſubicit qā et ipam quā nuptiāe fleudo potuit
deuitam ſtepuit Qi paſſis vdeptōis ad mete vduit⁹ mih tam duru
e q nō equo aio tollet Sed quata ſint ingparoe illiq paſſionū ea q
patrū teſte habes deū mtelis no tibi ſed ture quid hoies de te ſuſpi
cetur mtris ¶ Dubiēi clauſa plq tenuiat nā tu putredo que itei⁹
ſeruet eiā⁹ ad ſalute dolor aptē ¶ Onoſu ubū aut e q aut vone
iuſte neceſſitat⁹ ā uitetoe pie utilitat⁹ tract ¶ Quid humilitate
ſublimiq; que du ſe mjma deprimit autori ſuo moueri ſup ſumma eo
uigit ¶ Da bono z nō trepis pastore ¶ Non nulli eni huiq; mūdi
diuites tu fame trucidat⁹ xpi pauper⁹ fuſis lacrymis⁹ mitut hyſtones
qui nō mdigeti eia ꝓtori pane ſuū nō q ꝓtor e ſed qā hō e tbuit
nō ptore ſed uſtu nutrit q mllo nō culpā ſed natiaz dilexit Qui
eſtā uel ueſtimetū pauperib⁹ largit⁹ Bz tu aie uel corpis mīstate pollut⁹
qd mmo e offert uſtitie qd maiq e culpe ſua em dat deo z ſe dya
bolo Cui quelz nūtra mdigeti miſtīo ſua illis reddimo nō mea lar
gitī⁹ z iuſtitie ponq debitū q̄ me opa implemo ¶ In multiloqo pcm
nō deerit ¶ Cenedo eſt igit⁹ modo mloquedo z ab ipis uō nuq; vbis
quarendu hereditat amor ꝓtis ſedi z ſuccedat amor futuri Sigibtq
Almo ſmpi ajauricij n⁹ xpianiſſimo rege francoz mvenado faſſo du
miſſimo armigeri ſui dormiret iuxō riuū aque cridit armiger eo
eiq ore puū aial eoꝝ tui uolati riuū tīſic ner valenti Armiger
gladio tīs riuū poito via eūdi z redeūdi pauit quo itez mi ob eiq
mtrate rex expectq e ſtupefactus dixit ſe p ſompnū p ponte ferreu
tīſiſſe z ſub quoda mōte miltos thezaurq; uidiſſe ubi tū rex ꝓpo
ſuiſſet p̄m fide ſompni miltos theſauros vicerit eoſq; acceptos uſib⁹
ſte decrīe delegauit ¶ Almo mi chilpiricus rex francoz mcruſſu
ſue uxoris fredegūdis ut dīm e primitur Clotharioq filiq eiq mſims
mi meſiu mregno ſublmatq regnat ams xlim Er hiſtō regū francoz

Itaq; fredegundis cum filio thilperto dolose occiso cū p̄nulo filio lothario z
laudereto que maiores domꝰ palatij elegerunt franci regnat. Iste lotharius
fredegunde mire sua mortua z z mortuo theodorico filio hildeberti
filij sigiberti patruj sui eiꝰ regnū usurpat z filiū dñi theodorici sigiberti
captū p̄mit. Fregq; eiꝰ quiq; cū brunichilde pauia p̄mit brunichil
di uō camelo nupcia ignobilr hostib⁹ monstrat ptyq; indomitoꝝ eqꝝ
crudis ureretram miscabilr vitā p̄duxit z sic cū regnoꝝ monarchia
solus obtinuit lotharius. Anno cviij. hordinsdam regē. Sigibertꝰ
persa. a ptbis expulsus filiq; eiꝰ eosdem occidit z ad mauricium im
patorē confugit eiqꝫ iutute p̄sas debellas regnū p̄sarū accep̄t z annis
xxxviij regnauit. Anno x sub religiosi habitu exhibebat se quida
pseudo ypha z xp̄m se ee dicens pro xpo se adorari iubebat nolentes se ado
rare impetebat hostilit cū p̄plo qui ei multus adhebat qui ptq; aquada
fideli occisꝰ est et ita sequaces eiꝰ dispersi sut. Cuius dñi nri iuenti e
Anno xi. cruca dñi nri ihu xpi in ciuitate zaphat nō longe a cōsolima
a confessione hymeois iudei inuenta z ab epis gregorio antiocheno
thoma cōstantinopolitano z johe Constantinopolitano in urbe in loco ubi crux
uenerat posita e. Gauterius Camerinen epus claret. Anno xij.
Setharedus rex cuisigitoꝝ Emado lxij epoꝝ apud tholetū congregata
ibiq; arriana hereti abdicata se cū tota uisigotoꝝ gente a fide catholica
confirmat. Constantinopoli puer. Puer quadrupes nascitur
quadrupes nascit et alter duas ptates habes que prodigia diuisa p̄edu-
ubi nascit. Anno sequti longobardi in motam rissimā ueientes diripue
runt oīa que i monasterio scī benedicti munire potuerat nemoꝝ uco tenere
potuerat sicut dns famulo suo p̄miserat. Ut si res gentib⁹ tradet suas fugaret
Monachi fugientes roma petierūt codicē regule a bō benedicto editū z pondꝰ
panis z mensuraꝝ uini seruū defentes sol a mane usq; ad meridiē moratq;
e usq; ad tria siu ptem. Anno gregorius p̄bra Augustinū cū aliis
in anglia ad predicandū destinauit quod olim ipe facere intendebat
Itaq; serui dei ethelbertꝰ Rugg Anglia p Augustinū ad fidem queritꝫ
et iohes adeande dicti cū multis aliis deū timentib⁹ monachis mi breui
tepus regem illū qui in capite nsule morabaꝝ cū suo ppło conuert

Quib⁹ ds mntñ mrtrū fratrēq; contulit ut ubū fidei qđ ore pdi
cbāt signoꝝ efficacia confirmaret Unde frm̄ ē mpatis elabentibꝫ
ānis reti reges rpiō nsule cū eis q̄ erāt eis subiecti ad fidē xpi
sūt gnsi ¶ Anno xvij Augustinꝰ ab eucherio arelatēn epō cōse
crat⁹ anglōꝝ epūs anno xvj · orietales angli cū suo rege Sigiber
to apellicti epm p augustinꝫ gutur⁹ ad xp̄m ¶ Per augustinm epm
tūslati ē dignitas archiepatꝰ que prius londonis erat ad cantuarien ecclīa
Roma igitur ppa teneitate Desimpio fore hugo flor
romanū muades impiū impat ānis viij hic ut frmꝰ est
mpator leonē uxore sua coronauit augustū Sigibertꝰ Cupsit
aut mpiū anno dn̄i dc v audi ud mj d lxvij hugo flor
Cū ugit⁹ foras in suos crudelit⁹ domesticos deseuiret ipe iussu hem
ci affinē patriciū pemptꝰ est qui pter eū nātē sibi rem pub⁹ cau
uendicauit ¶ Anno mpiij fore if⁹ Bonifacius Romāe ecclie pre
sidet anno i Anno sequēti Gabianꝰ ppa cū ipe libīti gregorij p
decessoris sui rogāt ut sub hoc obtētu manū ab alienis ētrahēt
eū gregorius per visū ter pro culpa tenacie z hmōi derogatoris mē
nauit · cū no resipiret et mj horribile interpas intrpite pcussit
quo dolore uexatꝰ no mlto post obiit ¶ Vtꝰ que bonifacius Rōne
ecclie ecclīe psidet mesib⁹ vij hic obtinuit apud phocam impatē
ut ecclīe rōna caput esset oīm ecclīaꝝ quia ecclīa Constinopolitana
sibebat se ee prīa oīm ecclīaꝝ hic in Concilio lxij epoꝝ decreuit
sub anathēate · ut nullus uiuēte epō de altero eligendo audeat loqui
uel ptās sibi facē ¶ Post hunc bonifacius Rōne ecclie psidet ānis
vj hic pantheon rome a phoca impatōe impētū ūnit in ecclīaꝫ
ste māie et oīm martꝝ z in kl nouēbr̄ instituit sollemptēte oīm
martꝝ que postea ēstente elugioē xpiāna decreta est fieri in ho
nore oīm sctoꝝ hui⁹ fore tpe frme romani aggūate Romani gregorio
ppa ia defuncto derogantes q̄ thesauros ecclie sua mmia libēalitate
dissipauerat cū no ess̄ persona in qua exardescent meoria mois illi⁹
in libris eius delere uolebat · ac p hoc libros gregorij ppe romis
cōuē volentibꝫ obstitit petrꝰ diaconꝰ ydeus se ipm̄ sancti in to

lube spēcie sup caput gregorij tractātis sedēte vidisse Cepit idq;
confirmas iuramēto obijt eo quo dō fidem fecit huiameto. Anno
fere inj augustinus pmus anglor epūs moritr. Anno v. perse Ro
manor pncps grauit in ecclia. Anno vj Johannes alexandrie
epūs claruit qui ob eximiā in xpm libēalitate nomē eleosmarij
habere meruit. De Imperio heraclij hugo.

Heraclius ergo pt̄s maiē fere rōno potiq impio impat anis
xxx. hic iuenit ualde dissolutā rem pub̄cā z attritam brigā
europam cohemat. Anares uastauert z Asiam perse. Sigibtq
Cupsit aut impiu anno dnj dc. xuj. Huic uo mr d lxxvj anno he
raclij fdo. ij. dē dedit rōne ecclie psidet ans. iij. Hic huic bonfa
cius ans vj. hic statuit ut nulls trahat violent de ecclia. Statuit
etiā ut mōchi in officio sacerdotal gradus utant ptate legendj
atq; soluendj. Creat aut mtissios sup hoies et. ex libro pontifi
mīsterios hic multu amauit dez. Post prefuit rōne ecclie hono
rius anns xij. Severinq anis duob. Bonfacius ans v. Johanes
anno. i. Hic theodorq anis vj. de quodā miracło Io. bapte. Sigi
Huius heraclij anno pmo vtus z noie sancti johannis bapte miracls
declarat apud urbe gallie Nauriemam de eligēs corpis eius
dinitq illustrati hoc mō. In ea olim mulier sti iohānis bapte mmis
deuota expetebat a dō donari sibi aliq de mēbis eius. z m hac oīadj
instancia p tēmu cōtē in deo spem ponēs. uidauit se no maduca
turā donec qd petebat acciperet. z sic vij diebq ieunās. Die tande
die desup altari pollice mici tenderis apparere uidetis. Cui domi
dei amplā ad que orandū iij epi uenientes cū de sto pignore pte
eligē uellet. iij sanguis gttis ex eo fluentes in ligneo lintheo
suppōto stupuert z singuli frigidas se meruisse fuit grauiti. Hic
Eo tpe desiderij vienen epūs consilio brunichildis a theodori
co rege lapidib obrutj martizat. Anno heraclij ij. stus Colu
banq a theodorico rege instincta brunichildis a francia expellit.
qui postea relicto gallo discipło suo in alemania cenobiū astruxit.
In ytalia hoc tpe stus dei Colus sancti Columbani discipls clarus
miris xv kl. febr. Anno quoq heraclij ij. stus Amadus Elno
nensis p gallias miracloz z pdictionis gra clarebatur. ex gest
elg

Dir stus dlomm⁹ que vlgo banone nouant in iuuetute sua seculi uo
luptate ꝑius antib⁹ cꝯuit Sed eꝝ vitu xpi mbontate gutit vroe
eiꝰ matrona stin Amandu gaudam nomie adiit z ab eo gusu dei
catu obtinuit fuit uo vite artissime z eiꝰ stratu est nuda humꝰ
aliciu aut sup stratu eiꝰ expansu est capiti illiꝰ lapis suppositꝰ
erat cui dormiret pluia mala ꝓetuit obiit at ꝑma die octob⁹
Anno heraclij mj⁹ stus lupus Arepus d'sto lupo Senonen Arepo
Senonen claruit cui aliq̃ cuistia cosecrauit gema Sigiberto
de do a celo missa m calice destendit · Ex gestis eius ⁊ Dic ꝓmus
inclitus ꝓpe Aureliamis iuxta ligim extitit oriundus qui ꝑ plua
mala ad celi palacia ē receptꝰ cui⁹ festu celebrat⁹ Et decebs Anno
heraclij d⁹ palestina a persis bello ꝑmit⁹ sua quoq; ciuitas capit⁹
et m ea usq; ad xc milia viroꝝ ꝑmuit⁹ Zacharias ꝓiarcha capti
uat⁹ crucẽ ipa dnica asporta⁹ De exaltacõe sancte crucis ⁊ Dugo-
Cosdroe rex persaꝝ cepit damastu z deuastauit celu z loca ve
nerabilia que erat m ea conflagrauit z ꝓplex copias captiuauit
Dna cui ꝓiarcha eiusde urbis Zacharia z ꝑciosu xpi crucis
lignu sacu tulit ꝓsidam cont huic heraclius ꝛpator potes
ciens ꝑ milu suoꝝ stragem cu eo bellu singlare iniit z m bis
toia ste crucis gnm⁹ Cusdroe uo uicto stam crucē m ntm ꝛpoꝛuit
Et cu ꝛpator de mote oliueti descenderet ꝑ portā qua dns cu
ad passione uenit intuit cu equo regio z ornamentis imperialib⁹
intrare uellet repente lapides clauserē se murice z fm est paries
vnus cuiq; moraret⁹ ac cromi uideri signu crucis in celo fla
meo fulgore splendere Angls quoq; dm accipies illud malo⁹
statuit sup portā z ait qui rex celoꝝ passionis sacramenta copletur q
ꝑ hunc aditu nituit nō se purpuratu sed ydeate humilitate
exhibuit uel equi potentis velocitu requisiuit Sed humilis asselli
tyro insidens cultoꝛib⁹ suis humilitat exemplu reliquit ⁊ Ipse dns an
gelus m celu rediit z ꝛpator gaudeb⁹ de mãdato angelico de
positis ꝛpij insignib⁹ discalceat⁹ zona linea tm ꝑcuctꝰ crucem
dni manu sustinet⁹ ꝑfusis lacrimis oculis ad celu erectis porta liberu
ingressu intrãtib⁹ patefecit Anastasius martiz⁹ Sig⁹ in Cronicis

¶ Anno heraclij viij° Anastasius persa ex mago xpiano z monacho
a persis capto pter uerba uncta z cartes pter diutina oppessione per
unū manū tande abstuso capite cū alijs .lxx. martizato est ¶ phaam ugo z plmalli
¶ Eo tempe phaam ugo clarus mfrauna cuis statē mutato frat darnerunt c
eis pharo ex comite clito ex cleico finis meldensiū epūs clarus
Sigiberto. Anno heraclij x stus Colūbanus obyt vj kl decembr
Eodem anno gallus discipls sancti Colūbani in Alemania clarus
¶ Eustatius quoq abbas luxouien z Agalus Bobien pter Colūbanū clarue
runt. Hic stus eustatius a bō Colūbano ab Italia primo affin directa
equo usq subditas mōthoz entuas rexit tpe Clotharij regis adeo
omnib gratus ut nllus se btm Colūbanū pdidisse gemēt qui eius
doctrinis mbuta fuisset huius natale celebrē nij kl Aplis ¶ Hoc ip°
tempe floruit stus malerius abbas bti Columbani discipls de aumia
quonda regione ortus floebatq eo tempe in gallia Austregil Bitu
ricen Arepūs z sub eo Pulxinus Colberto Colonen z Jobes turonen
hic austregisilus inc cetu ututu miacla q fecit molendinariū curauit
qui cū molā molendum siu die dmco emēdare uellet accepto ferro
accipiti cepit molā tere equo pno adhesit manui eius manubriū
qd nemo potuit de manu eius tollere Sed cū vir dei austregisilus
curauit ¶ Eo tempe in ysamys de libro ysodori hispalen epi.
ysidorus hispalen epūs stūate z doctrina clarus. Vincen Hic stus
ysidorus hispalen epūs scripsit multa utilia Soliloquioz uel Sinono
moz li ij. Synaz li ij Ethimologiaz li xx de origine officioz li ij°.
Ad florentinam sororē suā contra Judeos li ij Ad orasiū epm de fide
catholica et ueteris testamti et noui li ij Allegoriaz in libos geneseos li 1
In exodo li 1 In leuitico libz unū In libos nūi libz unū In deuteno
libz unū In Josue libz 1 In libos Judicū li 1 In libos regū li 1 De
corpe z sanguine dni tractatus duos z plura alia scripsit. De prima
Extant etiā apud nos liber decretoz aplicoz compilatio decretoz
que pius compilauit ysidorus sic epistas decretales Romanoz pontificū
antiquoq temporū diuisis locis per orbem ab epis catholicis celebtis
simul in unū grande volumē congregetes ex quo sic volūe z catholicoz
doctoz opusculis manifestū est ynonis z grātiani decreta excerpta fuisse de
libris ysidori, pauca que sequuntur hic inserui Ysidorus in soliloquijs libro primo et floribus librorum eius —

Patienc̃ ab vno ferendū est qđ nullus audit Secuꝝ es carne m
carne flagellet tua contra te ducūt arma telis tuis vlcēar p
que eū pcāsti per her ⁊ torquēis ¶ Heu difficile ē p̃na ꝙsuet̃
vti assidua ꝙsuetudo in natiā utr̃ Assiduo visu vicii in naturā
quero a lapsu r̃surgē ⁊ nō ualeo vsu repugnare trahor bom amo
re retrahor male ꝙsuetudis lege quā uis cū dolore malo vsu re
sistē Done tibi adūsas carnis ardores futuri supplicij ignes mēoria
ardoris iehenne ardorē excludat luxuie Idem in libro secundo
Corrūpi nō pt corpus nisi p̃ius corrupto fuit aīa Castitas etem
horez celo ꝙiungit ⁊ angelor conciue fit Saturnati libido semp
t̃ castitā Ac cont̃ ieiunio libido r̃stingit luxuiā superat̃ uenis vio
repletꝰ luxuiaz i mēbr pōllulat Oculā eni fuit luxuie ſtinc
ta ⁊ igni adicto fomite incendiū magis creſcit Si vis eni a
formicarde ee tuta esto corpe ⁊ visioe a mliere distreta cū serpe
t̃ nō eis du illesus Ante ignē ꝙsistes ⁊ grem̃ periculo diu tuta no
eris ferreus sis alii dissolueris Otio eiā deditos cito luxuiaz sub
ripit ¶ Quātū humilitate inclinat̃ cor d̄ humilitate ⁊ patiēcia
ad ima tm̃ p̃fert mexcelso Omn̄ humilitatꝭ gradus ē libent̃
ueritate audie meorit̃ retinē Volu uolūtate p̃fite vitas mete
fugit quā humilitas nō mucit descende ut astēdas humiliare ut
exalteris ne exaltata humilieris Esto p̃nus modis tuis ut sis mag
nus i oīl dei tanto eni eis aput deū p̃ciosior quāto tuis oculis
tuoꝝ despectior humilitas casū nestit Equalis esto i oīmb̃ me
te nec gaudio ui merore gmutes Nullo te casus impatiū te iue
niat Nllus sit casus que p̃meditatio tua nō p̃ueniat Done ē
no ee qđ nō possit atrdē Nā progitū molestias futuras attē
uat Inpuisa aūt mala gr̃iuit feriūt Diste mala ferre porq
quā referre quod t̃ m alio displicet in m te displiceat Para tōt
vbū aspera tolerātie clipeū cont̃ lingue gladiū patiētie studi
Conuicū nō retorqueas iniuriā nō repetas tene silentiū patie
tiendo enī vincēs apert̃ tiquillo corde dolore i iurie Volu
quātus gr̃ue sit aptū euaporat valde at corrodit animū vlc
uciscī Invidia sibi met p̃mū nocet p̃mū actorē suū mordet

Est enī aīe tue

Est em aie tuea que sensu comedit petrus virt mete affirit cor quasi pestis depastit nec fauor te seduxit nec vituperatio frangat Nec laudem nō appetit nec contumeliā sentit de bō : hōesta uersatōe Ozofessione tuā habitu et mcessu demonstra sit mgestu grauitas i mcessu honestas michil lastiuie michil decois michil petulantie mich mpolentie michil leuitatis mcessu tuo appeat qualis em sermo ondit talis et animg comprobat Aliena vitā nō lacteres de malo alieno os tuū nō mquines Non detrahas pximi sed condole Sch in alijs de trahis nite potius ptimeste detrahentes quos nō audias pari em reatu detrahētes et audiētes tenet In malis promiss restrinde fidem m turpi voto muta decretū Impia ē promissio que stelē admplet nulla pena grauior quā mala constictia mens em mala constia pcipis stimulis agitat puas cogitatiōs tuas manfesta dicū em pdi tū cito curat In bonis dilatio nocet Sepe natiua mōs mmutat consuetudie supat Jugis usus in natuaz se uertit omia usu redut que cū difficultate reperis p usū cū uolūtate pficies Bonū qđ di directis doce Etiam quā aure concepis ore effunde Sapia em dādo fit largior retinendo morat In disputatiōe tolle itame tolle ptma tem vintendi defensione cito rede vnicuiq; quig diligē audie quā diu In pncipio nouissio loquē pus taceas postremū dicas finis plus habet honois Nam in omn re finis attendit extima querit et me lior est finis oris quā pncipiū Non solū factor sed et constitus pti tenē obnoxius Timor nō seruat ductā fidem ubi em tior e : seqt audacia talem ergo te redde subditus ut magis ameris quā tieare fidem etem metus tollit affectus restituit Impia iustitia e fragilita ti huane non ignoste lex tua te constrigit Judicū qđ alijs pomis ipē portabis Sublimitas honor magnitudo scelerū e et i maiori gr du sine dubio maior eit et pena Potentes em patet tormēta pa cient quāto igit maior honor tanto maiora pricula Alta arbor ve tus forcius agit et ramū eig ictus in ruinā constrigit Excelse turres grauī gūtei casu ptumbut et altissimi mōtes crebris fulminibus ferunt cito patet insidie gloiosus gloria uo mundiam parit ui dia uco pricula quāus seculi gloia fulgeat quāus cultu pcioso redimitus emineat uel emteat semp tri est in pena semper i angustia In seruis strauis cubat sed turbid in pluuia iacet

ſed pallidus Tale eſt opus tuū qualis et mētis tua fuit q̄ omi
tedio dat mercedem pdit Non auferas alteri vnde alteri tribuas
¶ Eo tempe floruit ſcā virgo aurea abatiſſa Sigſt ſancta aurea
puellaꝝ nūtis claręs miraculis pfius Ite ſtus Romanus floruit
Anno heraclij xxviij ſtus Arnulphus Sto arnulpho nicen epo
ex maiore domū metenſecūj epūs dormiuit in dño Sigiberto
Anno heraclij xv dagoberti mortuo pre ſuo lothario regnat ſup
francos ānis xxxj ex hiſtō francoꝝ Hic dagobti tā regnā i mo
narchiam ſuſtepit hic fuit nutritor orphanoꝝ z benignissimos m
francos m iudicio iuſtus eccleſiaſ largus hic pti eleoſinaꝝ copia
per eccliās ſtoꝝ de fiſco palatij erogari iuſſit m toto ſuo regno
mior eiꝰ in bonos ſimlt metꝰ m omes regiones pruenit pace in
regno ſuo ſtatuit ac uelut pacificꝰ ſalomō quietꝰ regnū firmoꝝ
obtinuit Sigibertus Anno ſequti huiꝰ dagoberti filiꝰ nōie Sigi
bertꝰ diuꝰ baptizat a ſancto amando xi diex exiſtēs cūctis tate
tibꝰ anne crēdit Temporibꝰ huiꝰ dagobti claruit ſtus Magnobodius
Andegauenſ epūs cuiꝰ feſtū celebrat xvij kl Nouebr et Gergius Co
ſtantiopol monachelitaꝝ hęſim pdicabat a quibꝰ deprauatꝰ q̄
vnā tm in xpo naturā eē putabat a quibꝰ depuatꝰ heraclius pti
tantas victorias abertauit a fide catholica Vnde dño iudicio agrem
qui e ſarracenem dicit huiꝰ duce eiꝰ impiū gētē latēnte repe
rit nam humarus damaſcū et Regione fenicis z iherlm totaꝫ
Syriā occupauit z anthiochiā cōplexit pmotꝰ e etiā marithia
ab hūaro pter et admotꝰ totius regionis que e ab egipto uſq̄ ad
Euſratem ¶ Porro iſte machumetus ſarracenoꝝ z arabū pn
ceps et pſeudoppha fuit de genē hiſmahel filij abrahe q̄ cū m
pmeua ſua etate cēt mercator pgebat frequēt cū camelis ſuis
aput egiptū z paleſtinā cū iudeis z xpianis a quibꝰ tā nouū q̄
veteꝝ teſtamtū didicit ſed et magnus et pfectiſſimꝰ fuiſ e et cū
hac illaqꝫ diſcurrēt corozamā pūciā ingreſſus e Cuiꝰ pūcie
domina Endigam nōiabat que cū diuſas ſpecies quas ſecū machu
metꝰ attulerat mirareꝫ cepit ei pſata mlier familiarius adhęre
quā machumetꝰ mentationū ſuaꝝ pſtrictā fantaſmate cepit

d' thęſi z lege mach
ometi

paulatim in errore inducere dicens ei q̄ ēet messias que ventur
udei q̄ptant adhuc quia opinione nō solū mulier potēs decepta e
Sed et omes iudei ad quos fama eiꝰ ptingē potēat ad eū ūi sarracē
ms triternatym confluebant atomici tanta nouitate rei quib⁹ cep⁹
nouas leges fingere et eis tradē Adhibes ipis legib⁹ testiom de
vtroq; testamēto quas leges ismahelita suas appellat eūq; suū legis
latorē ee fatent⁹ pfecta quoq; mulier q̄stimas in es dīna maiestate
latere cū ēet vidua assūpsit eū sibi mārū Cuiꝰ mathometi totiꝰ
pūcie illiꝰ obtinuit pncipatū De inde arabes ei adherentes regnū
persidis infestare ceperūt et de inde ōientales imperij fines usq; ad al
lexandriā sup heraclū muadere ꝓpter hoc mathumeth tradere fre
quēt epilentica passione q̄ eadiḡ cernes opido tstabat⁹ qd mpsēat
ei quā ille placere desiderēs demulcebat eū dicēs quia gabrielem
archangelū contemplor splendorē eiꝰ nō ferens ut pote carnalis
homo defeis et cadō credidit ergo mulier z omes arabes z ismahe
lite q̄ ego ore archangel illas leges sustipet quas suis discipulis da
bat Vnterciꝰ Heraclius nō mathometi cū prepisset⁹ suis ut se mor
tuū nō sepelirēt eo q̄ tra die assumēdꝰ ēet m celū ipiꝰ p̄cepto
obseruātes id desideriꝰ exp̄tarēt et iam a secūda fama in q̄ mor
tuus ēe credebat⁹ usq; ad uesperā quarte feie in illa exp̄tacōe fa
tigati nichil in eo aliud quā fetore sup exterē cerneret nō tam
eū proiecerūt sed locū tbg uestib⁹ induūt quidā cor occulte sepe
lierēt fertur quoq; q̄ per vij dies morbo epilentico egrotauerit
et amiserit sensū vij nō die cōualuit alia vō die vij et ij feria
mortuus ē z mutauit vent⁹ eiꝰ vixit aut lxiij ānis Sigiberti
Anno heraclij xxj mt Romanos et sarracenos bellū iplacabile
orit⁹ amirre aut sarracenoꝝ romanos aggrediūt⁹ et tres amirrez
cū multis a romanis periūt⁹ De impio Constātini Sigiberti

Constātinꝰ filius heraclij ꝓpter eū impat a mꝰ mese imperij
sui a nouercā sua martina et patre priarcha veneno q̄
tingūt⁹ et martina cū filio heraclona mutilū arripuit Quoꝝ he
raclonas abscisso sibi naso et mēbra mr eiꝰ abscisa sibi lingua q̄
ulant

Constans qui et constātinꝰ dr̄ Dimpio cōstāt⁹ z Cōstātini
filiꝰ constātini impat ānis xvij regnauit anno dñi dr̄ xlix
chundi uō tuj dr vj ¶ Hic mortuꝰ in monatheluticj hēsim sicut
et auus eiꝰ heraclius ipe uō suus posuit anno impij sc̄o sua xvj
siracusis in balneo perimit ¶ Anno impij Stē mauricꝰ ppa
Constantis xp Martinꝰ romane ecclie p̄sidet ānis xj ¶ Hic mar
tinꝰ celebrauit Rome consiliū ubi codēpnauit omēs p̄ui dog
matis assᵗores sed magis paulū Constātinopolitanū falsi nois
priarchā quē cognita constās Martinū pp̄m Constātinopolim
reuocauit et eū exilio relegauit aput crisonam mītros etiā or
thodoxi verbēiꝰ et exiliis odempnauit et q hēsi sue acc̄essere
non vellent ¶ Missus ergo martinꝰ pp̄a Ex gestis pontificum
aput crisonā meritiū ibidem ut placuit xp̄i confessor vitā i pace
finiuit et multa miracula ibidem opat⁹ usq; in die hodiernū Vincēcius
Depositꝰ e aut vv kl octobr natale celebrat iij ydus Nouēbr Ex
Eugenius ptꝰ Martinū p̄fuit romāe ecclie ānis Cathalogo ro pōtf
iij post quē vitalianꝰ ānis vij Stūs Oswaldus Sigibertus
Huius Constantⁱ ano i⁰ stus Oswaldus rex [illegible]
nodaymbroꝝ a pedamato rege p̄mit Anno uō suus fuit seus in
hyberma claruit qui pegrinatꝰ pro xp̄o aggressꝰ ad gallias pue
nit et a clodoneo rege honōfice susceptꝰ latrocinatū tenebriū fun
dauit et tandē multis miraculis choruscās ad celi palatia e assumptꝰ
que no milto ptꝰ fuas eiꝰ foliaꝰ et voltuꝰ pegrinādi voto secuti
p gallias claruerꝰ qrū dono gertrudis vginis fossense mōstriū
fundauerꝰ ubi et mīturio rōnati quieuit Stē eligiꝰ nouiomen Sigꝰ
Anno Constantⁱ vj stus Eligius nouiomen Audoenꝰ q et Rotho
magen dado clarent epi phliberti de hio insula Ritterius poti
nen gemaricꝰ flauiacen abbates a quadragesima sacerꝰ ego scꝰ Be
luacū dulcegius filiꝰ sti arnulphi claret Vincēcius Vita sācti
eligij scripsit stus Audoenus Ex gestis sti eligij nouion ¶ Hic sācto

Eligius in tritolio lemomte exitit oriundus et metate iuuenili ab
aurifabroq; arte instructo pto nouiomen epūs & electo pluria
miracla fecit inte que sustinuit vnū qui laqueo vitā finierat
Obiit aūt ano vite sue lxx. Sed cū anno reuoluto de loco suo tūs
ferret' ut pulchi in corpe mutato & vt semp in virtute vixisse pu
taret' ut qd mirabilius e barba & capilli sui tpe obitus sui nisi mirū
in modū creuisse in tumulo videbāt' Stē Richarij ex gestis eius
Sanctus Richarius nō natus in villa centula ponthie pruicie de rus
tico factus e vir religiosus votissiq; vestebat' aut pane ordeaceo ci
nere mixto et aqua cū lacrimis tēpata cui Gisilmarus vir xpiane
religionis amator prebuit locū manendi in silua tisiacensi ubi cū uno
fro tm tugurio vilissio habitauit et pressu tēporis bto fine quieuit
Non multū pto corpus eius delatū est ad locū qui nō ab eo accepit stē ap'
stm Richarium ubi usq; hūc thorustat miraculis infirmis huius natale ce
lebrāt' vj kl' maij. Dionisius ¶ Hoc tempe facta est tūslatio bti
Quintini martiris Stē Andomari Camaracēsis epūs Sigiberto
Anno Constantis xv. attrebatis dum corpus sancti vedasti trāsfert'
ab auberto epo pntibus lamberto tongrensi & Andomaro Camaracen
epo aliisq; sanctis epis & Abbatibus Andomarus qui pro senio tetus
erat dum pnbus pncipū epoy et sancti vedasti illustrata fuisset egre
ferens se ee liberatū a tenebris qua pro salute sua a deo sibi missam
credebat rursū ad uotū sūm extenebrat ex gestis eius Hic ex nobilibus
et religiosis pntibus oriundus fuit in aurea valle nō longe a Con
stantia valle qui miraculis claruerit etiā xxxv anis vexit qbus
expletis obiit v. idus Septembr' cuius corpus a sto bertino abbate
trāslatū et in mōstio dicto sithiu est sepultū Stē bertini Sigiberti
Eo tempe floruit Bertinus abbas de Constantia veiens ad stm
Andomarū Anno Constantis xviij stus Amandus Elnonen obiit Eo
quoq; tempe stus minardus Remen archipus et Karolus successor
eius Eligius quoq; mirtir qui fuit pius abbas Antillarensis stā
etiā bti martir & abbatissa stinate claruerūt in gallia. obiit aut

ẽstus Vinardus die .Et. Septembris ãno xvj obiit stã gertrudis vimgil
len. Ex gestis ei9 Her visa ẽ per ãnũ pt9 obitũ siũ etiã stã ab mte
dio libẽare et mlt pliũ eiq miacula submersũ puer subito sustitauit. Sigf
Ano Constantf ij° dagoberto rege francoꝝ mort3 de quo p visionẽ cuidã
revelatũ ẽ q aiã eiq ad iudiciũ rapta sit et nullt3 tont3 eã pro expolia
tione suaꝝ etiã y reclamãtib9 cũ eã iam mali angeli vellent ad pe
nas mferm rapre mtuetu sti dionsij pariſien cui ille maxie devot9
fuerat a penis libẽata est. Mortuo igit3 dagoberto filiq eius Clodoneꝰ
pt9 cui regnat ãns xviij Ano Constantf. vix° clodoneꝰ rex francoꝝ
obijt. cui lotharius filius eiq succesſit z iiij ãns regnauit. huiꝰ maior
domus pt9 herthanoaldũ fuit. Ebromus ab hinc francoꝝ regib9 a
solita fortitudie z stia de generatib9 regis potẽcia disponebat3 p ma
iores domꝰ regib9 solo noie erat pticipari. et nichil agẽ vel dispone
pterquã urbanabilit3 edere et bibẽ domiq manꝰ z mlt3 alijs pside
et salutãe z salutari obsequia z dona accipe et rependẽ sic sẽm usq
ꝙ ad aliũ maiũ ꝑmanere. Ex cathalogo Romanꝝ pontificũ Franc
Theodoricꝰ pt9 fremꝰ suũ lotharũ maior domꝰ efficit3 sed a francis
repudiato tonsorat3 et prisius mtenobio sti dionsij relegat3. hilde
ricus qꝰ frat3 eiq maior domꝰ efficitur ãns vij De impio Cõstãti
Constantinꝰ augusti defuncti filiꝰ cui multo ni minoris hugo
naugio venies Imperialem purpurã sumpsit et matrẽciũ qui
pauta impiũ cũ interfectorib9 pris siũ morte turpissĩa odempnat3
hic fuit vir fide catholicꝰ z modestꝰ sapiẽs quoq vsus tonsilio ci
vrabibꝰ qui damastũ habitãt z cũ burgaris9 pacẽ firmissĩam fiẽ
restauravit etiã ecclias que fuerãt dirute a tempib9 heraclij pauꝰ
siũ Insurrexit pterea tont3 monachelitas saturnges eccl3 opmione
subuertẽ Vnde et stam sextã vniũsalem synodũ Constatinopoli
congregauit. ccl'x' xviij epoꝝ. que i vno dno nro ihu xpo duas
naturas ee comprobauit et oñdit. Sigiberti Cepit aut Costan
tinꝰ imparare ano dñi dc lxx. cyndi iio mj. dc xxxiij. et im
pauit ãnis xvij. Huiꝰ Constantini tpr deodatus romãe ecclie
ex cathal. Rom. pont. pref. presfuit ãnis iij. Ano Constantini. viij. donus romãe ecclie psidꝰ

anno v° Anno · v · agntho Romane ecclie p̄sidet ānis ij ꝑte q̄ leo ann̄
sibꝫ v ꝑte cū bīdictus · v mensibꝫ Eo hinc ſohes ānо vno ꝑte q̄ eo
non mensibꝫ vj Stꝫ pictꝫ Auernen epūs martirizat Sigibtꝫ
¶ Huꝰ tempe claruit stus proiectꝫ Auernen ciuis z epūs q̄ marti
rizatꝫ est ab ipius p̄moribꝫ nr vltionē hector massilienciū priꝰ
ab hildelberto francoꝝ rege pempti ꝓt̄ muſticias auernen ecclie
ab eo illatas ¶ Hic pictus mīt cetā eiꝫ Ex gestis sancti pro
nunciata cū die quadā pasche m solacio cū miltis ad mēsam ēſt · iecti
derent tres mīt eos adeunt qui se a carnibꝫ abstinebāt quos cū alij de
riderent Stus pictꝫ admonuit eos ut quos venerari debebāt irri
dendo non sed cū illi nō se corrigeret subito pauimetū solarij cū
irrisoribꝫ cecidit · tm q̄ stus pictꝫ cū nō irridentibꝫ ꝑmāsit Stꝫ leo
¶ Per idem tempꝫ facta est translatio corpis stī benedicti degarꝫ sig
¶ Imo Constātin xvnj · stus leodegariꝫ diu ab ebroino tormētatꝫ
ꝑtꝫ lingue et naribꝰ abscisione z oculoꝝ emulsione ꝗsūauit tādē mr
tiriū p captiue abstisionē ¶ Eo tempe floruit stus vigiliꝫ antisidis Hugo
tey epūs ¶ floruit etiā ꝑ idem tempꝫ Cuthbertus venabilis ab
epūs ecclie lindisfarden dicitꝰ cuiꝰ corpus · ꝑtꝫ ānis xj effossū cū
ueste qua tegebāt inuētū z incorruptū Sigiberto ¶ Eo tempe
stus chiliang sthotus unus ibrogen epūs claret Sigibtus huiꝰ
tempe quidam in brithania a morte ꝛsurgēs · multa que vidit
de locis penaꝝ z purgatorij enarrauit ¶ Erat hic Beda
ꝑsamilias in regione Nondanhim qui ꝑmo noctis tpe mortuus dilu
culo reuixit et obseruātes se in fugam cōuertit vbor tn eiꝫ quāuis
pauida ꝛnuanſit nimis · cui ille noli timē ꝛsurrexi a morte ꝓmiſ
ſū z m utꝫ aput hoies viuē · sed miltū alit̄ vinedū z m qua ꝑue
ſtarmaꝫ ſurgēs abiit ad oratoriū ville z ad dieī uſq̄ orauit ·
et tm diuisit ſbſtāciā ſuā in tres ꝑtes · equibꝫ una cōiugi alte
ram filijs tradidit · alterā nō pauperibꝫ · nec multo ad mōsteriū mal
chos ꝓuenit z acepta tonſura ſecretū masionē ab abbate ſuſtepꝫ
et ibi uſq̄ ad mortē in mirabili ꝺiſcretione ꝑmāsit narrabat aut hec qui

de visione animę z pena ipsius

ſecūt⁹ quidā lucidus aſpꝑtu ⁊ clarus ueſte me ducebat Intrabam⁹ tūc tūc ſolis ortū ſolſticialem uēim⁹ cūt ad uallem latiſſiaz longiſſiaz profundiſſiaz que erat a leua mea et habebat⁹ vnū fa tus flāmis feruētib⁹ mimū tribile aliud aūt grandiē ⁊ frigdē mimū omia pflante mimis horridū utrūqz aiab⁹ que vtiſſim hīr mde iactabant⁹ cū impetu nā cū vnū ferre nō poſſent m. aliud tūſibant et cogitabā mtra me q̄ inferna eēt ductor meus cogitanoi vndes nō inquit ut putas ē hīr infernus et cū pgredēmur vidi loca tenebr etiā depreſſis ꝯpleta ut hec oi no videre pꝓ ſpeie ⁊ ueſtem ductoris mei et ee trebri flāmaꝝ globi aſtendētes de puteo et uerſus decidentes in eūde et ſtati ductor meus diſſpuit et me ſolū reliquit Erat aūt flagitia plena ſpiritib⁹ hom ad inſtar fauillaꝝ cū fumo aſtendēciū et relabenciū et fetor nicompabilis cū illis ebulliebat Inter ea⁹ ba demonū cachinnas ⁊ inſultas q̄q̄z mali hom educebat ⁊ tene bris ē quib⁹ vnq eāt attenſ⁹ vt clericq quidā laicus quidā fem et deſtenderet cū eis in mediū baratri ardētis quidā ab de ab ipſo illa aſtendētes afflantes igne oculis ⁊ natrib⁹ et ore for picibus igneis quos pōbāt in nabant⁹ cōplēde me et tame tangē me nō potuert et ecce quaſi fulgur ſtelle micuit⁹ inter tenebras ptꝫ me appareuit Hic eāt ductor meꝰ qui mox eos fugauit et tomiſus ad dextraz cepit me ducē ad ortū ſolis bru male et mox mlute ſerena eductus vidi murū p̄ maximū tuꝰ longitudis et altitudinis quaſi nullus timꝰ videbāt⁹ in qua erā nulla ianua uel aſtenſus uel fenestra videbāt⁹ et ſtati neſ cio quo ordie fuimꝰ in ſūmo et eāt ibi ſubtꝰ campꝰ latiſſimꝰ et letiſſimꝰ floſculis vernātib⁹ et odē ſuauiſſio plenus ⁊ luce clariore ſole meridiano in quo agmie multe ſedes lemuciū Et cū me int illos duceꝝ cogitabā hīr ee regnū celoꝝ et vndt ille nō ē regnū celoꝝ ut putas ⁊ predes illq inde aſpicio multo maioꝝ

sine grauia et uoce cantantium suauissima audio et odore sentio p
magnificu. z cu me intratu sperare mou ductor me gressu
retorsit. via qua uenem et nobis ꝺemittit aut uallis que vi
disti lotus e in quo exaiant z castigant alie differentie ofitei
et emendae sceleꝝ sua usq ad morte qui nuc penitentes z ofi
tentes de corpe exeunt qui cu p mazi dei omi in die iudicij ad re
gnu celoꝝ pueient. Multos aut an die iudicij libant eleosine
ieunia z oroes uiuentiu z pcipue celebratio missaꝝ. Puteus
aut que uidisti e os gehenne in que qui semel intrauit nunqua
liberabit. lotus aut floꝝ e ille in quo zeciderut alie exeuntiu ac
cipe cu bonis opib no tm tante pfectionis ut stati intrent ad re
gnu celoꝝ intre que omi in die iudicij illud intrabit. Qui
cuq aut mlto cogitatione et ope pfecti fuit mox ut exeut de corpe
ad regnu illud pueniet. Ad cuius victima patet ille lotus in quo sonu tm
lene dulcis z odore suauissimu hausisti. Ego aut ad temp ate abtessi
ut q de te fieri debet agnoscs et cu detestarer iter iter me uide i corpe
subito me uide mitt uos nescio quo ordine uidi hec narrabat ille no
passim omib sed illis tm qui uel etna tormeta timet uel grauia et
na scrupiscut. Invitimo telle illius hinbat quida quida monachi
et pbr stus noie euglus p que cognita fm fuit que ille videat cui mo
nasterij abbas eat. Illo tempe vir stus pbr hilmadi ptq epus liu
diferdey dicebat aut frat ille qui hec videat dicelin qui sepisse
flue, prio se in mergebat ad restringendu calore corpis itu ut etna
glacies de ueste sua flueret nec uestimeta humida z frigida flu
mie deponebat donec de corpe suo calefieret z siccarent cu cu
dicetur. cur tanta aspitate corpis patet. Respondebat frigidom vidi
ego et cu dicet ei. cur tanta austeritate gtinetie tenet. Respondebat dus
teiora vidi ego Sigibertꝰ Anno Constantini vim ab augusto p
tres meses stella radios celos penetrans a pte orietis a gallicanu usq
ad mane apparebat z maxima mortalitas a pte orietis secuta e. Anno
v nit Romanos et Sarracenos in xxx anis pax confirmata e. ut

Zarratem romanus annuati soluerunt auri libr tria milia z viros capti uos l et equos nobiles Eode tempe Podilo francus que hildeberus ligatu ad stipite tadi p̄repat hildericu inuenatione exceptu cum balcilde uxore eiq pgnante interfecit et theodbiq in regno ostituit et regnauit ānis xnj De ipio Justiani sdi hugo flor

Justianq secudq mortuo Constantino apuit urbem regia impauit ānis xj Fuppsit aut impiu ānno dn̄i dc lxxxvij Hudi ub̄ ms dcl ānno impij sui x° leo pricius ipm puat impio z eu naso et lingua truncatu in exilio relegat z imperialem arripuit dignitatem Anno Justiniani ij° sergius romane ecclie psidet ānis xnj helmadq Hic Bergius m sancturio sci petri inuenit capsam argetea uenustissiaz in loco obscuro deo sibi reuelāte in qua sigillu erat expssum quo oblato inuenit crucē duīsis lapidibq pciosis ornata et in effabilem portione ligni dn̄i in ea inuenit in eius reposita quod lignu in die exaltacois scē crucis adorat z ostulat ab omi pplo Hic statuit ut hom confractionis Statuit ut agnus dei z dn̄i corpis agnus dei decantet Hic corpus p̄mi leonis ppe dina reuelacōe tūsposuit Sigibertq Eo tempe stus leufredus z scē vnandrigisilq abbates floruerunt miraculis D Beda pbr z scriptorq Anno Justiniani v Beda venabilis p̄sbr z monachus claruit in anglia xxv etatis ānū agit et reliqu tempq uite legendo tractn exponendo sacrā scripturaz exegit Guillo malmesbiēs Hic Beda i extremo natus orbis anglo doctine thoruso omes tras p̄strinxit Anno vite sue xlv diaconq factus xxv pbr exquo usq ad lxv ānū scribe aut docē no destitit vxxviij voluīa edidit q in lxxviij libros diuisit Vincentiq Scripsit aut beda sup genesim li i de tabnaculo moysi li iij sup samuele li iiij de templo salomonis li i sup cantica canticoz li v sup esdram et neemiā li iij super thobiā li i Sup psalmos li i sup parabolas salomonis li i super marchum li iij sup actus apłoz li i sup apocalypsim li i De questionib libri regū ad notelū de locis scis li i Scripsit etiā de potiꝰ temporib et luna et multa alia ex cathalago romanoꝝ Clodoneus pcipq theodoricū pontificū regnat ānis iij pcipq quē hildebiq ānis

xviij. De imperio Leonis patricij. Sigiberti.

Teo patricius sumpsit impiū anno dñi. dc. xcviij. Hūdi uō mj. dc. lv et impauit ānis. vj. Hugo flor. Eo tempe Arabes affricā infestabāt. et contra quos direxit leontiq imperator iohānē patriciū cū stolo copioso. Qui cū carthaginem cōuenisset. Arabes in fugā cōuertit. et ibidē hiemauit. De inde egressus ē ad imperatorē volēs maiorē ab eo deposcere stolum. Sed ejectq qui in affrica ejnāsēat absente iohāne patricio elegit quēdā absimarq. quē et noīauit tyberiū et dixit eū imperatorē. Absimarq; cāit stolo suipto qui secū eāt nauigauit ad urbē et sine mora nitūt in eā p muru blathnatū et apphendēs leontiū ei abscisso naso eū in exilio relegauit. Sigibertq Hūd anno i. Hilde brardus a sergio ppa Clemēs agnoiatq et ad pdicandū gentib⁹ frisonū epūs consecratq ex dono pipni principis. statuit sedem epāle in loco vl taburth dō qui nūc wultraiectū dicit⁹ a noīe gentis. vultum. et traiecto compositū. quasi vltra q oppidū nam traiectū lingua gallica oppidū dic⁹ Anno q supi lambertus traiectēsq epūs. Labtq traiectēsq epūs martiza⁹ pipni principē intrepide ausus q pelicē alpaidē plectrudi uxorē legitime uxori sue supduxit et dodone fratre ipius alpaidis leodq martizauit. et traiecti tumulat⁹ ei q supi hurbertq epūs subrogatur. D impio absimari

Absimarus igitur qui. t tyberius leone q. t tiberius dict⁹ Sigibtq ab impio expulso impat ānis vij. cepitq anno dñi. dc. xcix. Hūdi uero iij. dc. lvij. ex cathalogo ro pontif. Hūg tpe pfuit Romane ecie Johānes ānis iij. ptq quē alt Johānes ānis. vj. Sigibtus Hug ano primo dodo nitidior supi lambti pessimo langore cruciat⁹ et a vnib⁹ cōsiliū⁹ et obnubilcrātā fetor foris in mosū fluuiū demergit⁹ omēs q ei culpe cōplices infra ānū diuinitq punit⁹. tpe Justiani. q Sigibtq Justiano uō prefuit quē leo naso abscisso in exiliū relegauit. Fretus auxilio turbellis burgatoq regis. cuiq gmanā duxēat in uxorē leonē et absimarq in medio circi iugulat callimachū priarchā expectatiū exulat et impat vj ānis. vij. Resumpsitq imperiū anno dñi. dcc. vj. Hūdi uō. mj. dc. lxiv. Hugo. q Horro Justinianq statuit trisona ubi exul degueret euertere. t colligēs omēs naues quas hre potuit

eo destinauit · papies oīs inhabitātes ibi a mōre usq ad mauīm īt
fia · quo cū uenisset mauriaq pīcius · et helias spatarius sdm im
patōis iussione oīs interfecit exceptis mfantib⁹ Eudocia uō cum
tat pūpē cū alijs vl pīcipib⁹ ad impatōez misit · De inde justm
aug misit itez papies ut oīs puer qui ēseruati fuer̄t morti trade
rent · sed pene totā ille stolus in pelagus ēdmersū z pierūt ibi hom
lxxm · quib⁹ agnitis justiniaq fuer̄s · misit itez alū stolū nubeū totā
ciuitatē arari et ad paūmētū cludi · qd audietes hoies illiq pūcie as
sumpsert philipicū qui illuc cpulabat et impatōez fauert · q Costā
tinopolim ueniens Justianū et tyberiū filiū eius pit interfecit ex catha
Huius tempe pfuit Romane ecclie Romfinq diebus xxv · Iogo xv · pon
tifex Constātinq annis vij Sigibertus Hui⁹ anno v · stūs huchberto
relictus amōitus corpalsti lambti atrajecto leodiū cū magna miracu
gloia refert sedemq epalem meande urbē tūsfert De impio philu
Philipicus igit qui et bardanes pter Justiniani ygnat puti Sigib⁹
annis ij Cepitq anno dñi dcc vij⁰ mūdi uō mj dc lxxvj huius
Anno sū Gregorius Romane ecclie pfidet annis xv · Eo tempe pecto
nay cuius breuiaq dño instructu et gregorij ppe aūtus ortatu reno
biū sti būdti apud castrū casinū nobilit reedificauit · et sub ygumne
sius mītos ad seruiendū regulait congregauit · expletis · xv · annis ex
quo a longobardis desolatū fuerat · Gregorius papa eo tēpe obijt · et
filiū suū ex alpiade Karolū martellū cognoie pūcipatq siu herede
Anastasius qui et Arthong Impio Anastasij secūdi reliquit
philipicū puās orīs z impio Imperat annis ij · cepitq anno dñi
dcc · xv · mūdi uō mj · dc · lxxvij Hugo floy⁹ Hic Anastasius
cū cet vir catholicus luas Constātino ppe destinauit · quib⁹ se fautore
catholice fidei et sti sedis conatib⁹ pdicatōez ee declarauit · denicq clas
sem in alexandriā cont sarracenos direxit · cuius exitq ad aliud ūsus
conatib⁹ abitine medio Constātina urbe regressa theodosiū virū ortho
doxū Imperatōez elegit et coactū regali solio sublimauit theodosius
uō anastasiū apud urbē nicenā germanū filio supauit Sto Egidio
Huius Anastasij anno primo Egidij ueniens agrecia sanctitate claruit ·

mprouincia ex gestis eius. ¶ Hic egidius ex regio genere athenen
ex vplianus puntb⁹ natus liās ab nfancia didicit ihū xp̄m. cui mā
gula cū karolus martello eū intrognet ut pro se nstrant oraret
qua quoddam fatuū fecerat. quod ūlli vnq̄ nisi ipi stō confiteri
audebat sequūt die dnica vir dei celebrās. z pro eo orans. apparuit ei
angel⁹ dn̄i supp altare cedulā ponēs unq̄ sp̄ūi erat p ordinē karoli
primū z egidij p̄bā iam dimissū. si tū pēniteret z ab isto cessaret.
adiūctūq̄ erat infine. q̄ quisq̄s stūm egidiū pro quocūq̄ nmisso īuo
caret si tū ab illo desistēt ēmissū sibi n dō ee p̄cul dubio crederet
¶ Floruerūt eo tpe sūt Cesarius Arelatēs z Albinus Andegauen⁹. Viuerūq
¶ Pto hildebtō regnat supp francos Clodoneus ex uxore regū franc
orū. xiij. ¶ De Imperio theodosij tertij Sigibertus

Theodosius igit⁹ Anastasiū de Imperio deponēs eiusq̄ pbām ordi
nās Impat ānō. i. Cepitq̄ Anno dn̄i. dcc. xvij. mūdi uō. mij. dc.
lxxx. ¶ Hugo. Demq̄ adūsus impatōes theodosiū surrexē leo q̄dā
vir potentissim⁹ qui eū de Imperiale ūtute deposuit. z indapniatū ab
re punsit. Ipe uō ptquodū clūus frūs residuū uite trīsegit in pace
eo itaq̄ pto theodosiū supstite Imperiū ¶ Imperio leonis tertij Sigibe
Anno dn̄i. dcc. xvij. mūdi uō. mij. dc. lxxxi. z Imparat ānis xxvij
Anno leonis viij. Gregorius Romane ecclie p̄sidet ānis. v. Hic leo
ne Imperatore errores redarguit pplm romanū. z uertigalia ab eo
auūtit. q̄d et gregorius pdecessor suus fecerat. Iste gregorius instituit
pto p̄nā quadragesimā stōr ni canone ut dd. et cor quor sollēpnitas
hodie in cspectu tue maiestatis celebrat. die dnica in tote orbe tra. De
Anno leonis i. sūs wlfranus. stō wulfranno z gestis eius
Genonen⁹ ep̄us in visū ē admonit⁹ ut ubiū dei gentī frisonū pdicaret
et pdicatione eius z hoc adductus ut baptizat⁹ cū vnū pedē in lauacro
intruxisset alterū pedē ētrahēs interrogauit ubi nā plures suor ma
iorū essēt in inferno aut in paradiso. z audiēs plures ee in inferno īmutū
pedem ētrahens. sanctus ē inquit ut plures quā pauciores sequar
et ita ludificatus a demone p̄mutte q̄ ei una die ab hac in ppetuū
bō ei daret ipā una die subita z etna ūte iterijt. et. v. ānis wlfranus

frisonib⁹ pdicās aput fontenellam mōsteriū ē uersus et ibi mōthi
cū habitū assumēs in urbe Genomica gīco ordīauit archiepm Obiit
aut aput fontenellā xvij. Kl. ap̄lis ānno dn̄i. dcc. xx. Beda mo[rit]²
ānno leonis xvij in ītalia Beda uenābilis p̄sb̄r ⁊ mōthus stīrite
et stīa clarus obiit Sigrberty. Sigrbtus ānno leonis xvij obiit beda
ānno incarnationis dn̄ice. dcc. xxviij etatis sue. lxx. cōmunis sept̄
Ebdomodas āñ morte stomachi indignatiōe cibos nauseans ⁊ angus
to suspirio aluū p̄ducēs lōgiū tñ studiox opm nō reiecit euāgeliū
q̄ iohānis his diebꝫ angelica lingua int̄pretat⁹ ē discipul' at dicebat
discite filioli dū uobiscū sim. fcia nij añ astensiōe dn̄i modica tumor
in pedib⁹ apparuit tūr ānta congregatiōe munct⁹ cōmunit⁹ ē. ostulo q̄
cūctis libato fratrūq̄ sui mēoriā a singulis mplōr nōnullis etiā ob
familiarē amicitiā cyemola q̄ in secretis habebat largit⁹ ē in die as
censionis dn̄i cont' oratoriū quo orāe consueuāt subiecto clino decūbēs
illibato sensu ⁊ hilari wltu dicebat Anthiphōar. O rex glōie dne
ututū. usq̄ īnfinē Anthē quā finitā spīm emisit. Requēte tm̄ suauo
odōe ut omēs qui astabāt in paradiso se ee dicerēt. humat⁹ ē in eccl̄e
mōstio sed modo cū bt̄o cuthberto dinoscitur. Sigrberty
ānno leonis xj Constantinopoli ītrancia p̄liandi fortit̄ ēsisterūt sar
racenis barbaram fame frigore bello sine nūo pierūt Vulcanus
fertur aut eos miraculose periisse aput Constātinopoli hoc modo
i mōstio ste dei genitrīs maie iuō palatiū in mare ppe stū. Sophia
erat ymago ste marie teneēs īfantē ulbrachio quā depinxit in tabella
stūs lucas cū ad huc uiueret stā maria hec ymago uocatur odigitria
id ē deducēs quia duob⁹ cecis apparuit stā maria et deduxit eos ad stā
ecclīam ⁊ illuminauit eos Cū ergo obsessa cēt ciuitas ⁊ cives ieiunarēt et
orarēt simil ⁊ pugnarēt quidā ciuis admonuit afferre illā ymagiē et
ab oīb⁹ orāe fieri hoc nūo stī dei genitr̄ que tenēs nos libāsti libera
nos de īimicis filij tui et si uis ut ymagiē tuā nō mergam⁹ mergē il
los in mari ⁊ cū hoc dixissent ille secreto ymagiē tenuit subundas
et statim procella surrexit ⁊ omēs naues sarracenor aut mersit aut
fregit Sigrberty Eodē ānno dn̄i Constātinꝰ filius leonis imperatōis bap
tizat⁹ a p̄triarcha ymano ciuitās in sacro lauacro magnū dat p̄sagiū

q futurus ecclie dei cert mstandalū. ¶ Anno leonis v° frumētū to
bustū et ordeū et legumā quasi pluuia de celo cecidit Ex catha
Post hūc Clodoneū regnat sup francos logo regū francor
lutharig annis ij ptq quē childig ānis v Sigibtq Anno leo
nis ix° mortuo childito theodōtq a karolo martello subrogatq
in regno regnat ānis xv ¶ Theodorico rege Sigibtq ex cronic
francor mortuo regnat hildericus sup francos ānis xj vir inutil
et inmissus nichq de tota regni potēcia possidens pt ipm regis
nomē ac pclarū victū Hic leonis tpe karolo pncipe bellicosq karo martello
sayones armis subiugit deuictāq lauferdū alemānor ducem
alemanā sibi effecit vectigalem Gayones quoq et liliotis debellat
et Eudonē duce Aquitanie bello victū fugat et aquitaniā cū de
uastat Eudo uō dm videns se karolo nsistere p oīa sarracenos cont
eū mittit ab yspania Eudo q karolo reconciliat cristm sarracē
nor dirupit z reliquias eor contrit ner multo ptq idem eudo re
bellat sed karolo rebellante mgastoma debellat eiusq pncipatu
et vita puat et consiliis quoq eig waifo z woldo diuitat z deuincit
eos et totā aquetaneā sibi subdit lugdunū etiā aliasq ciuitates ca
pit burgūdiāq subigit Cū igitur multitudo hostiū z assiduitas de dns redemit dat
bellor inualesceret res ecclīastica ad ē denās suis militib⁹ necessit ha ydpia m
bendas pro qua re aīa ipius ptimodū inferni supplicijs a sco
Eucherio Aurel epo visa ē detineri Cū uō rex sarracenor inuadet
Arelatū uastaretq prouinciā karolus securēs Auxonē cepit
narbonē obsidet magalis et demansū deuictis sarracenis destruxit
et obsides de ciuitatib⁹ pdcis in francia ducit karolus pncipe vic
toriosissim⁹ dilato regno francor Anno leonis xvj obiit Corpusq
eig in ecclīa sci dionisij sepultū ē In cuius sepulchro ptq aliquos ānos
nō corpus sed ingens serpēs mansit ē Huic karolo martello suc
cessit in pncipatu filij sui karolomagn⁹ in francia Et pipin⁹
frat eig in austria Et karolomagn⁹ dūs tricē cognōcto ptq aliqs
ānos pncipatq sui Romam adiit tonsoratq mōchi induit z sic
pipin⁹ pncipabat tam in austria q̄ francia ptq modicū tps ē rex
Q francor

Constantinus ptq̃ morte leonis d'mpio Constantini filij leois Sigibt
pris sui impauit ãnis. xxxv. Cepitq; anno dñi. dcc. xlij.
Quindi uõ. mj. dcc. v. ☩ Hic Constantinus mpij prim̃ z impietatis
successor legisq; aptib⁹ traditay psecutr omi vite sue tpe magnis
maleficijs et etiã truculentis sacrificijs z luxurijs semp opam dabat et
nulti dei mõchi et religiosi laici sub tpõ porrectn periclitati sũt
fide. Sigibertus ☩ Hic Constantinꝰ anno mpij sui xxix. virum
simi stephanũ p̃ vol ãnos inclusit et gentib⁹ Reuẽdũ amauit mor
te martizauit omes etiã sibi subiectos iurare exegit sup stã crucis lignũ
ne alijs dei staũq; eiq ymagiẽs venerarent. Eos q; qui dei genitrem tuaba
bant et eos etiã qui vigilias deo agebant. eosq; qui in ecclesijs assueti re
ligiose viuebãt eos quos a iuramẽtis z inuditijs abstinebãt. eosq; sẽlegas
stõz penes se habebãt hos z hmoj dampnas patrimonio p̃uauit z omnib⁹
modis truciauit. qui ꝓuẽtiores erãt eou barbis cesa z pice illitis cos
cãburebat. Monachos ut uxores monachas ut viros ducerẽt cogebat
qd z nulti vitãtes martiũ passi sũt. Rec ab alicuq; gentilis psecu
tione plures qui sub hoc martizati sũt ex cronicis. ☩ Ipe aut anno
mpij sui xxxv. plaga pessimi morbi diuinitꝰ ꝓcussꝰ z damnas ad
hoc mmis igñ sũ meritꝰ uulnerabilit⁹ traditꝰ sicq; miserabilit⁹ morit⁹
Anno Constantini p̃mo Zacharias Rõne ecclie Sigibertus
presidet ãnis x. hic quia rem pub^ca a longobardis pturbatã
mouit sẽtim benuolentia sua bene omnia composuit et eã longobar
dis m. xx. ãnos pace ofirmauit. Hic libã dialogoz gregorij de latino
in grecũ uertit. Post hũc Stephanꝰ rõne ecclie presidet annis v. et ptq
que rõne ecclie presidet paulus ãnis x. qui Rome mortuꝰ ãno mpij
Constantini xxvij. Constantinꝰ quidam subito ordinatꝰ sacerdos ex
laico et tyrannida ambitione ꝓpatru unaso ecclie dei magno fuit
scandalo cont hũc philippus a quibusda rõnoz ꝓpũ cõstituit z no
mlto ptq depomt. Sigibertus. Anno Constitini xxvij. constitio
pseudo ꝓpũ. p̃ zelũ fideliũ ab ecclia deturbatꝰ oculisq; punctꝰ Ste
phanꝰ Rõne ecclie p̃sidet ãnis mj. Anno xxvij Adrianꝰ ꝓpũ Rõne
ecclie p̃sidet ãnis xxiij hic ad repmenda hereticoz rabiem yma

de ymaginibz no venerandis

persona

ymagines

ymes dei sto[rum] q[ue] expulsu mmis laborauit et adiisus eos edito mltis
sptiar indultoribꝫ roborato eor errores infirmauit fidemq; rectã
solidauit. hic offertorijs ⁊ in offertorijs versibꝫ qd grammatu est
gemmauit. ✠ Anno Constantini mi petrus damianꝰ epus ⁊ petrꝰ
mammeng in syria martirizant[ur] a sarracenis. Corpꝰ bte maie Magne
✠ Eo tempe aquen urbe a sarracenis desolata ap[ud] vizeliatu trãsfert[ur]
corpꝰ bte maie magdalene a Gerardo comite burgundie ad cenobiu
vizeliatu a se constructu transfertur. Obiit ludꝰ bte petri[us]
vitã ⁊ obitu suppius bau[ar] posiu delatuq; e apud vizeliacu et ẽpositu
in ecclia bte maie virginis ⁊ aplis petro ⁊ paulo consecrata. Anno
dñi dcc xlvj. ynj kl aprilis ⁊ anno Constantini imp[er]atoris mi. ✠
Anno huiꝰ ouij stus Lodouicus Magnꝰ ãrepus cu sorijs suis i fri
sia ab inimicis fidei martirizat[ur]. De sto Gengulpho martire
Anno leonis xxvij stus Gengulphus in burgundia claret. Hic stus
fontem quedam emit in gallia et eu oriri fecit in burgundia cuiꝰ
venditor cum emptore deridet vidit repenta fonte suu siccatum.
Cum ergo quadam die ureta fonte illu in orto suo mirabiliter orieten
sederet cu uxore sua adultra capit illa redarguere de adulterey siu
infamia ad cmen cu illa negaret facinꝰ ei pugnacꝰ iposuit dicens
Si uis ut credam te sub hac infamia falso laborare de nuda brachiu
tuu ⁊ affer michi capillu de fundo fontis huiꝰ si illesu brachiu retinet
credã q innocens sis. Quod illa audies secure fonti brachiu i mersit
⁊ statim ghustu uelud ab igne retinuit tuc dixit ei ecce apparet ue
ritas flagicij tui habe ergo tua ⁊ mane p te uel cu tuo adultero
nam socia me ultra nõ eris ⁊ dita ei dimidia pte substãcie sue
mansit p se. non mlto pta dormies in domo occisus e a quoda clerico
qui cu uxore sua adulterare solebat. cuiꝰ corpꝰ cu in feretro ad se
pulturã portaret[ur] multi infirmi de eiꝰ tactu sanati sunt. dumq; hoc
illiꝰ uxori referret[ur] ab ancilla sua. S. dñm suu tumq; mirantem
sibi miracla fieri irrides illa dixit. Ita gengulphꝰ miracla facit
ut angelus cantat. inqua ab aqua tuepes sonos uellet nollet re
pit emittere. quod ei contigit ptica oim tpe vite sue in vj fiã ut quoties
in vj feria unqua vir eiꝰ martir effectus e aliquod verbu ab ore ej exiret.

tonens ab ano tpe sonu emittet · quod audies rex pipinus ad maioz
gtiaz martiris gengulphi dignatq est Sigibertus ¶ Eo tpe stus
Bonifacius archiepus magutie tenobiu fuldense in baronia silua
fundauit ex cronicis · ¶ Hoc tenobiu nupcib⁹ germanie preteris no
bile ac prelax z eiq abbas honorq magno hetur in cui⁹ impatoz
Justicia qui etiã mille milites impatorj debet Ex Cronicis —
¶ Anno Constantini 70 karolomagno frat pipm regis duino trore
compcto pte aliquos anos principatq siu romã adiit · ibiq a zacharia
pp̃ in mõthu attensus i mõte soati migrauit ibi edificato tenobio
in honore sti Siluestri religiose studuit cõuersarj Sed cũ milti fra
cop nobiles romã uentes ipm salutãdi grã visitaret udetq q eau
quo magie delectabant⁹ obfrequentã usitatã nauigiũ negociũ togeb⁹ locũ il
lũ deserens monte cassinũ coperit · ubi z aliquo tpe laudabilit vi
ta eruditus · ¶ Anno Constantin pipin⁹ rex fra⁹ tuig⁹ z gsert⁹ Sigi
ip hildericus rex francoz in mõthu tonsorat⁹ pipinus aũt lega
tos misit · ad zacharia pp̃am consules · quis porius rex ee a diti
debet aut qui magnos pro regni pte labões sustinet a qui otio
deditus solo nõie regis contetq eet · Cui pp̃a rmãdauit · Illũ debe
appellari rege · qui bn ageret rem pub⁹ · qua rõsione francoz aiati
hildeico regi mõstriũ ingresso z monastica regimne palliato pipi
nũ regem gstituit · Anno dñi dcc · l · Hoc itaq pfectus Clodoneq
defecit a regno successore pipino cuiq insignis · postitas p milti
pte tempa regnũ francoz obtinuit z ad huc in austracioz pm
patrib⁹ emtestit · ¶ Huiq quoq frat⁹ Remigius Rothomagen
archiepus multa laude celebr⁹ habitq ¶ Pipinq quoq pnceps aũte
aptica et francoz electe a sõ Bonifacio magutie archiepo in rege inunget⁹
z consecratur · z regnat⁹ annis vnm pte annos cirat · lxxxviij · pte qua
maioes domus teperit principari sup regnũ francoz · Anno Constan
tini · v · Pipinq rex francoz tonit⁹ sapones pugnat gallias etiãs
cenubq Rõne aũtis suo studio melioravit · Hugo flor. Intea mo
nachi tenobij cassinen auctoe karolomagno romã uenert rogantes
Zacharia pp̃am ut literas pipino regi francoz diget · quis torpius
bn Benedicti quod floriacenses mõthi furtiũ sibi vendicauerant

pipm rex creat

de corpe sci Benedicti

suo restitueret loco quib⁹ ꝑa annuens p eūdē karolū magnū Epūs
francie sepsit ut corpus ad tumulū referetur ℣ ut fratb⁹ flor
uotuit triduanū ieiunū celebrātes hijs ūbis btm bndrm ora
bāt ante eius sepulchr̄. O unica spes mea pt̄a deū ne delinquas
nos orphanos qui huc nō meis meritis sed p multor aīaꝝ salute
uenisti et tū singulis⁹ z latinis totū expendisset triduū ecce me
morati epi assiūt mādata regis adimplere cupientes iubentes fores
ecie reserari Aut templū bte marie ingressi aīq; adsti bndā tu
mbi; applicuasset mdissoluti⁹ z formidiez sūt qsi z tota rerū te
te pcussi ut nō mutuo se cognoscere quiret cū vō dna ulrioē re
catos ee sensisset repert ꝑgē p eccias errabūdj z uelamentib⁹ ad
eos fratb⁹ loci dixert ve uobis quia sti preis bndi equitē te
meare uetemi⁹ z ideo tenitate mcurrimꝰ Vos aut seruj dei oāte
pro nobis ut aperiat dns oculos nros et omnib⁹ illis visum reparet Sig
Anno Constantini vi hausulpo longobardoꝝ rege tota romanos
adeo exardescente ut tributū exigēt ab vniuersis capita Steph⁹
ꝑa ad erpiendū pipm auxiliū uenit mfranciā cū pipmo de equo
descendēs obuiā uenit pedes p tria miliaria que lacrimabiliter ꝑa deprecatꝰ
ut p pacis fedā cum bō petri z rei pub⁹ romanoꝝ disponet qu
iure iurando promisit mādatis eius pro viribus obedie qd et fecit ¶ Eo
tempe pipmo a Stephano ꝑa cū suis filijs karlomano z karolo
mregem unxit et p eos gnāno mhereditate regnū suscepit Ippetuū
bndixit z omis alienigena ab eius mansione aplico anathemate
mdixit Anno seqnti pipmo rex ytalie aggredit exercitū hayschulphi
a francis vnxit Anno xuiij hayschulph⁹ rex rupto pacis federe ro
mā obsidet z pipmo eū papie mcluso ad pacis fedus repetendū
ꝑpellit z sō petro quoq; sūt uires erat restitui fecit ex romanis
Per hos dies pipmo fortis⁹ saxonū in numinibus irruit z ꝑa
multam strage eos sub tributo redigit De inde ad diuidendū
pagum de popolando premit z multa castella ipamq; urbe
capit z Blandinū urbis comitē cū militis adducit Bituricē se
q; urbē cepit captaq; numt Agennū z Petragoricas z Engolisinaz
urbes Aquitanie deuastat multaq; parte aqtanie sibi subiugat

cap^{s} Io bap^{te}

¶ Anno xv^{o} caput Iohis bap^{te} m dqtaniam dna uolūtate ablatū
est sub rege pipino & honorifice susceptū & in eiusdē fimb^{a} ecclā
nobili constructa honorifice ꝓpositū plures q̄ annis pipini i bello
occisi ꝑ huiꝰ reliquias reuocauerūt ¶ Anno xvij Corpus ste pet^{ri}
mille virgis pet^{ri} apli filie rome a paulo ppa tūsportat^{e} in cui^{s} sar
cophago ipīg apli petri manu sp̄tū legebat^{ur} aurea petronille di
scipule filie ¶ Anno xvj^{o} Curti dimenia in festant In quor patri
cii antiquo tpe pestilencia fuisset suasione xpiano & i modū cruc
se tantumdē Et qua ꝑ hoc signū salus patr̄e reddita e hut tm
dendi ritū ritū tenuer^{t} ¶ Eo tpe in syria ciuitate bericho q̄
subiacet Antiochie Iudei ymaginē saluatois dn̄i nr̄i ihu x^{i} sucie
tes mdomo cuiqda Iudei ibi ꝓfecta a quoda xpiano q̄ ibi mansat
Inferebāt eidem oīa opp̄ba q̄ iudei xp̄o intulerat illudētes ei i
facie aspuētes eāq̄ pūcīctes & crucifigētes acetū et fel porrige
tes tandē late eig apto exiuit sanguis & aq̄ qua illi suppositā
ampulla sustipiētes ad exp̄imentū utr^{i} fuerit uera miacla q̄
ihm fecisse audierāt oēs infirmos in synagoga sua tollēs hoc
sanguie aspergebāt & aquoscūq̄ languoꝛ sanabāt. Unde Iudei
conuicti addecodatu ciuitatis epm cucurrit ei q̄ re enarrata yma
ginē cū sanguie dederūt quib^{9} baptizatis Epūs sanguie ꝑ ānul
las diuisū longe lateq̄ digens p̄dicabat magnalia dei ob tanta
tos oēs & singulis ānis quib^{9} Iudeis celebret^{ur} passio de
mirē ymagis ¶ Anno Constātini xxviij^{o} Pipinꝰ rex fratre^{q}
morit^{ur} & in eccl̄ā sc̄i dionisij honorif^{ce} tumlat^{us} cui successit karolꝰ
eig filiꝰ & ex bertha filia heraclij cesaris Sigibertꝰ Hic karo
lus pipini filiꝰ qui ꝓ felicitatis magnitudie agnominatꝰ e magnꝰ
ptico regno cū fre suo karomano regnat ptꝫ cui ānis xlvj· et
karolus quida nouitoꝛ regia accepit coronā karoloniang uero
i urbe Quessionen ex Cronicis — karolomāg aut cū biemo
rignasset obijt Cuius karolꝰ monarchiā tenuit De ānis et du
¶ Cemporib^{9} ꝑpini regis fratꝛq̄ relio & ex gestis eius
orti sūt duo pueri mire modo sibi ꝓsimiles vnꝰ ex comite Lunen
sis alius ex milite quoda beretano qui cū a penitib^{9} bap^{tis}mū cū roma
desc̄endent^{ur} in lum ciuitate se mutuo inuenerūt & societate firmata

pipinꝰ obijt & Carolꝰ filiꝰ ei successit dnis magnꝰ

de magnis miracl̄is duoꝝ

papiam obsidet ibiq; victo exercitu roma pcedit sanctaq; resurrectio
ibi pegit Inde redieus papiam cepit iterumq; Romā redijt sino
du ostituit cū Adriano pa aliisq; clim religios epis & abbatibo
In qua Adriano pa cū sinodo dedit ei pratem eligendi & ordi
nādi sedem aplicā dignitatē quoq; patronatū susceptus et
epos p singulas pricias ab eo muestituram accipe diffinuit et ut
nisi a rege laudatus et muestitus epus a nomine ordinet et oms huic
decreto rebellates anathematizauit ¶ Eo tpe mortuo fuit i pa
tu karoli q; fide & ecclia xpifideles amicq; et amelio mq; Idꝰ octobr
sub desiderio rege longobardoꝝ ut qs dꝰ unanimū gloriā et
distrectione in vita quexit morte quoq; separe noluit. Hic tñ de
sideriꝰ cū suis karolo oppendit et eius regnū siue pincatū subiugauit
Primoq; desideriū et eius coniuge secū in francia duxit ¶ Anno seq
ti Sayones rupto pacis fedē fracoꝝ fines pmut igne et rede
Quo audisset karolo sauoniā repetes triplicato exercitu extromisꝰ
cucurrit sayonib⁹ eisq; victoria pcessit nonnullos ¶ Eodē tpe multa tpa
longobardi a Romanis abstulerāt karolo eius ordinauit Sigibertū
Regno uō longobardoꝝ destructo totā ytaliā sub iure regni fracoꝝ
redegit talit longobardi deinceps regnare destiterūt p annos cc ex
quo in ytalia regnare cepert ¶ Eo tempe karolo offensus dissona
cū tanto mr Romanos & gallos duos clericos roma misit ut au
ctoritū mutuū a romis disceret & gallos doceret. et primo p hos me
tens emā & p illā oms gallia ad roma tanto cure & reuocata
Eo Constatim filiꝰ pris eius cepit impiū de impio leonis quarti
Anno dñi dcc & lxxvij. nundi uō mcc. xl. et imperauit annis
v. & tandē capto febre mortuus e. Hoc ano i. Sayones baptizat
Anno rō karolus rex in hispania cesaraugustā uastando delet
pampilonia obsidet eiusq; capte murꝰ destructis castellos duos
q; sarracenoꝝ regulos sibi subdit alias q; urbes in dedicionē accep
Anno mc karolus Albiā fluuiū trisgredit ibiq; in eius gratia bar
dogamenses et nordite bap⁹ Karolo oratis causa Romā uadit
ibiq; filiū eius iungit & reges. Pipinū sup ytaliā ludowicū sup aqtā
niā Eo tpe gadio mitens multos utriusq; sexus pro xpo martizauit

Synodꝰ de ha pcia

de eentu ordinato & etc

Hyrene uxor leonis cū filio eiꝰ. De Imperio hyrene z Cōstātīno filio eiꝰ

Constātino ptō leonē mpat ānis x. regnauit annis dñi dcc lxxxix. mū
di mmj dcc xlv. Istor mpij ānō pmo quādā lammā auream tuleit. et sub
ea uix tacentē cū hac sīptiā xp̄i nascet ecclīgē maiā et credo tēpꝰ eius sub Cō
stātīo z hyreno impatoribꝰ o sol iterꝫ me uidebis. Eo tpe Saxones rebel
lant z karolo bello uicti sedicioſ usq; ad mj v ei tradūt z obsides ei
tribuūt. hic karolus tē paupes sollicitꝫ. uō solū in regno suo uer
transmarīā in egipto Syria z Affrica eleōsias xp̄ianis pauperibꝰ erō
gabat. tūsmarinoꝝ regū ex hoc ānuas acquirebat. Anno v̄ signū
crucis in uestibꝰ apparebat. Anno vj sanguis de celo in tūicā pfluxit.

De Alcuino

Eo tpe Alcuinꝰ de brithānia oriūdꝰ magr regis karoli scīa liberal
claruit in gallia cuius magistrio tpe rex omēs artes didicit liberales.
Hic Alcuinꝰ a regibꝰ anglis pro pace missus ad karolū ipm karolū
instruit in dyaletica rethorica z precipue in Astrologia. Beda oim do
ctor pꝫ bēati Adelmi z Bedā fuit doctissimꝰ. plato ē a karolo mos
teio bī martini turonen. Ex cuius studiis a Roma Parisius trās

De Alcuini studio hinc parisius

Ad hunc erat in ecclīa illa mōchi ubi corpꝰ eius requiescit. fertur
hoc itaq; mōstīm regendū donāte karolo suscepit. Alcuinꝰ scīa
et vita clarꝰ. qui et ipe sapie studiū de Roma parisius trāstulit. sd
illuc quondā a greca trāslatū fuerat a Rōmis fuerūtq; prisis fūdato
res huius studij mgri mōchi. Bede discipli s. Rabanꝰ. Alcuinꝰ. Clau

De discipulis Bede

dius z johēs scotꝰ. In Cremuscauit metropolis Arelatēs ita legere
Cū karolꝰ in ordinis ptibꝰ regnāe cepisset z studia liberalia ubiq; ceci
in oblionē contigit duos scotꝰ mōchos de hibernia cū mercatoribꝰ bri
tānis ad litos gallie deuenire uiros z in sacris sīpturis
ingrabiles eruditos. Cui cottidie cū multi oīderet uenale ad emē
mētes emendi grā turbas clamare solebat si qs sapie cupidꝰ est
ueniat ad nos z accipiat ea nā uenāt ē apt nos. Ab admirātibꝰ uel
insanos illos putātibꝰ her karolo amatori sapie fuit plata qui
illos ad pūciā suā euocatos interrogauit si vē sapiaz habent. Sapiaz
inquiunt hēmus et in nōie dñi ea querentibꝰ dare parati sumus.
Qui cū quesisset ab illis quid p ea peteret. vidit loca tūi optima
z aīas ingeniosas z alumēta quo precepto ille ingenti gaudio repletꝰ

pmas quidem apud se utrosq; tpe puo tenuit. Ptrea uo cu ad expoiões bellicas urgeret. vnu eoz in gallia pisius residè fecit. eiq; pueros nobilissimos mediocres z alios gmedat. z eis uictualia mistrau pbet hitacul' ad meditandu optimis deputatis. Alter uo in ytalia direxit cu z mostrau sc augustin uic tricnesem urbe delegat. ut illuc cupidi sce cogregari possent. Alcuino aut de nacoe anglor audito q; gentaf sapietes z religiosos viros susciperent. karolo ueit ad eu cu sociis 7 oib' septuis eccliasticis utpote bede discipulis que rex usq; in finem vite magistrum tenuit. u cu ad nitoriosa bella pcessit. Dedicq; illi abbatia sci martini ut cu ipe absens eet illuc reqesceret et ad se confluentes doceret. ex cuius doctina fructificau ut francia romanis z athenienssib' eqret. Vincentio Bepsit aut Alcuino qui z Albino de sca trinitate. li vj ad discipulos suos dyalogor li i. Genesim li i. Ge cantica canticor li i. Ge Epistas ad hebreos li i. sc' ecclastem li i. sc' johez li vj. Ad eulaliam virgiez de done aie li i. Ad fredegisiu dyalogu li i. de trinitate li i. librorumq; istor flores cursa breuitat omisi. De Impio Constantino filio

Constantinq; leonis filio hyrene mrez sua cu p detenui legis Sig' regnauerat impio anat solus aut vij anis imperat. Cepitq; anno dni dcc. xcvj. Obijt anno dcc. lv. Hunc anno uo leo Romane ecclie psidet annis xx. hic claues confessionis sci petri cu uexillo done urbi karolo misit. Huic leon nom bis linguam abstulerat oculos eruerat. Sed ei eloquendi z uidendi usus diuinitus redditus. Hoc tpe pipinus karoli regis et gisle filia gibbo deformis erquibusda francor pceribus promissioe illecta tonsuram pcessionis uouerauit. vnde conicta in nidensi tonsoat oplicas uo quarumois alia erulat pauit primit. Anno xj. karolo no solu prena lingua sed etia pegrinis linguis erudito carmina a quibus ueteres regu bella canebat scripsit inchoauit ee gramatica patio sermone. me sibi am uocabla iposuit uic gpam linguam. i. theutonicam. ventos et xij gprios nobis appellauit. cu ab aliis xij mensiales ueteri appellarent. Anno xij karolo xana religione sce z pie rolens ecclias dei omnib' modis honorabat z sacris vasis z uestib' ornabat. Exteras etia aquisgranum basilicam pulchriaz ad cuius structuraz a roma et rauenna columpnas deuehi fecit. Anno v thuidm princeps anatoz se z priaz suam karolo dedit z baptisma gram gprepit. De Imperio hyrene Sigibertus

Hyrene Impatrix sup exepto sibi impio femineo dolore abusa-

Constantinū filiū suū ānis mpij eius vij mpio z sōla ānis mj ipat
Cepitq; mpare sēāno dñi dcc xcix aūdi mj dcc lxij ¶ Anno de Leone pp
ijus vj Karolj leonē ppam qui ad ipm gfugit lingua ei a hōis ab
sisa z ocūlis euulsis sed usū loqdi z uidendi diuinitj ei reddito
in sede Rōna collocat causas examīat reos legaliē dāpnat z oīs
rōnoz motj sedat ¶ Anno mj hōm q; ab mpatōe Constātinopol' ia vid' karoli
diu aīo destrauerūt āt distesserūt nūc acepta occōis oportūitate
qua mlier exercito mpatōe filio eius eis mpabat p manū leonis
ppe Karolū mpatōez constituūt pipinū filiū eius regem ytalie
ordinant De mpio Karoli mgni et gestis Sigibertus
Karolus igit magnus cū ia sup francos regnauisset ānis xxxvij.
Pmus francoz mpator ānis xiij Cepitq; mpare ¶ Anno dñi dcc
lxj aūdi uo mj dcc lxv diuisū e āt hōnū mpiū a Costino euolut
ānis ccc z lxvij ānis ex quo bizātiū trahe cuitas a primo Costi
tuno ampliata z in regiam urbē trāslata Tilla ois hōne dignitatis
gloia in sede rōm mpij fuit dedicata z noua Roma appellata
¶ Iste karolus berte tpīm Remēsi archiepīs de excellencia ipius karoli magni
et pipini regis filius erat corpe decorus sed visu ferus statura eē viij
pedū suoz q; erat longissim hominū erat aplissimo uultu teres rotundus
brachijs z crurib grossus miles doctissimo z acerrimo. z oīb artubo
fortissimo facies eius in longitudie palmū z dimidiū barba vnius pe
dem nasus erat dimidiū frons erat vnius pedis oculi leonum stillā
tes ut carbūculo cupralia dimidiū palmi Cuiusq; manus apris
oculis aspexisse statim crudus erat. panis tm comedebat sed quātam
ptem arietis aut gallinas duas aut anserem vnū aut spaldas porci
nam aut pauonē aut gruem aut leporē integr edebat modiū vinū
z aquā sobrie bibebat. Tante fortitudis erat q; milite armatū sup
equū sedēte a vertice capitis usq; ad bases simil' cū equo vno ictu spa
spata secabat. inq; ferratias equoz simil' manib facilit extendebat.
milite armatū stante tēte sup palmā suā a tra usq; ad capt suū
uelocit leuabat. Erat dominus largissimo in iudicijs crebrissimo in locutione
luculentus Cronographius Regnū francoz cū pte prez suū
Pipinū susceptisset tm nobilit ampliauit ut ei duplū adderet hugo li vj
¶ Dic karolus in distenda gīmatica petrū pisanū habuit aduitoez
et in cetis disciplis Albinū cognoie Alchuinū religione xpianā

ſūma pietate · evoluit · ⁊ etiã mane ⁊ veſpere vñ ⁊ northus hois ī
pigre frequẽtabat · ita pauper libãlitate maxiã pditus eãt ut nõ ſo
lũ ī regno ſuo illis ſubuẽiret ſed ubiq; ob hoc tũſmainoz regũ ami
cias acq̃rebat **Sigibertus** Igit karolo ī pmo ãno impij ſui p
omẽ mpiũ ſuũ legatos dirat ad ſanẽdũ iudiciũ ⁊ iuſticiã ⁊ legis
cplã xpi inſtituit **Cronographus** Idẽ karolo p vniuſũ mũdũ
ad mdagandũ noĩa ⁊ actus ⁊ obitus ſtoz nũcios miſit · q̃ p̃ ſuard
nõchũ ī vnũ volumẽ compilaĩ fecit Ieo⁹ eñ ⁊ Beda ⁊ flor⁹ hec fe
cerãt ſed nõ integre · h̃ aũt ſingulis diebꝰ ãnotauit ea nũcupq; ẽ q̃ die
bꝰ ſinglis gr̃ebãt · pls quã ct̃ feſta idoq; ſtatuũ ẽ ut dicẽt ⁊ alioz
plimoz ſtoz ic̃ karolꝰ aũt nõ mdignãtibꝰ comt̃ ſe Conſtantinẽ mpz
tõibꝰ ppt̃ iuidiã mpatorꝝ nois ſibi a rõms ipõiti magna illos pa
tiẽtia ⁊ hũilitate tulit ⁊ ſuſſptũ hẽbãt eiꝰ potentiã · crebr̃s eos ſibi
largitõibꝰ firmiſſiõ fedẽ gnliabat · ¶ Eo tempe · **Delmanda**
quo karolo datũ ẽ mpiũ rõnũ pñarcha Ieoſolimitanꝰ de ciuitate
expulſus a paganis uẽit piſis ad karolũ · ab eo ſuccurſũ poſtulãs
⁊ ei mſeiaz r̃e ſ̃e exponẽs · ⁊ mox karolꝰ edictũ ꝓpoſuit · ut omẽs
qui poſſẽt arma fr̃e r̃et ſecũ contr̃ paganos · ⁊ q̃ nõ iret ipẽ ⁊ filij
eiꝰ nimoz mi⁹ ſeruꝰ eet · ⁊ cũ uẽiſſ cũ maioi exercitu q̃ unq; añ ha
bueãt ī nemore quodã · qd̃ vix duoz dier ſpacio ſolet tranſiri · aduẽi
ente nocte exercituq; oñãte · karolꝰ iuſſit cnstrũ metari die aduẽiẽte
ſequẽti · karolus nõ lecto ſuo accubãs michaẽl pñs ⁊ cũ diceẽt hũc vſiclũ
Deduc me dñe ī ſemita mãdator̃ tuoz · ⁊ ecce ad aures eiꝰ voz cuiusdã
alit̃ ẽ audita Rex aũt pñs gemuit⁹ uſq; ad vſiclũ · educ de cuſtodia
aiãz meã ⁊ q̃ tum dr̃et · Ales iter clamaẽt dicẽs france q̃d dicis
⁊ ſurgẽs pauca ſemita ſecutꝰ ẽ hãc aliẽ donec tallen q̃ die p̃ti
amiſcãt uẽitq; ad locũ deſideratũ fugatiſq; paganis ⁊ ẽcupata tra ſan
ctã cũ retrediẽt percipit de ẽlicis dñe paſſionis **Crucis ⁊ uiaticis do**
¶ Itaq; cũ daniel Neopolitanꝰ antiſtes apparuiſſ thermis mi⁹ ſpmea
corona erat · tantꝰ odor inde exiit ut omẽs ſe ee in paradiſo puta
rent · tũc karolꝰ pſtratꝰ ī paumẽtũ plenꝰ fide oraũt dñm ut ꝓpt̃
gloiaz nois ſui miracula paſſionis ſue ẽnouaret · ⁊ ſtatim vos celi
cheruẽs lignũ infudit · ⁊ flores emittẽ fecit · tãtaq; lux cũ odore
affuit ut omis ſua veſtimẽta celeſtia ee putaret · cũq; daniel

fortipe robur ipiꝫ ligni ſecare incipet. tuc magis z magis flocre
cepit karolꝫ arotheca ſua dextiz floꝛibꝫ adipleuit de mde ſiniſtꝝ
ad mplenda impans tradidit. que in ae vnꝫ hoe ſpacio pependt. cuꝫ
altiz rex ſpinis mpleſſet z illa drepo tradc uellet. uidit pma in ae ſuſ
penſaz. pta her tu flores de illa uellet eurc ni mana guſi ſc z hoꝛ
mana a mo aput ſcm dionſiu z a miltis credit ee de illa mana ati
qua qp pluit dns mdcfto. omes ilo mſim qui ibi aderat ad odoꝛ
flox ſim fu ſc hiſ itaqꝫ geſtis ecte turba mſimta ineis ecciaz cla
mc incepit ve hodie e reſurrectois dies na odor de floꝛibꝫ tom tuultue
ipleuerat z ar z l egros ſanauit Inꝛ quos quida cat xv mi ams
ſurdꝫ z mutꝫ z cecꝫ qui in extractoe ſpmee corone viſu recepit
in ſectione auditu i emſſioe floꝛ loquela ✠ pta her pfatꝫ daniel
dnicu clauu regi dedit. fruſtu quoqꝫ crucis dnice z dn ſudariu
z camſia bea marie z faſtiam qua priez thm in tumablm tumult
et brachiu ſti ſemo ſymeonis ✠ Veniens aut karolꝫ ad caſtra noie
liguido p tractu dnoꝝ reliquias legeri ſerus pmiſtu ibide ſc curati
Veniente aut eo Aquiſgrnm ſanati ſc ceci in nu febcitates plurimi
demoniaci xi leproſi viꝫ paliti xv claudi xim mauci xxx gibboſi
lij caduci lxv z alij plures Statutuqꝫ e a leone ppa ut mꝫ fia ſeumar
mꝫ or tpm pta pethecoſtem fiet iſtaꝫ iudicis reliquias Karolꝫ tota hiſ
✠ Karolꝫ matatꝫ pania ſubiugauit z ydola ſbuit z tpiꝫ timeꝫ arepc dioc
a ſco iacobo tota hiſpania ſubiugauit ydola ſubuit mſimta moſtia
conſtruxit Hypolandum deuicit z occidit coꝛ que dꝛ quada die
cet pugturꝫ nocte pcedente quida ex nris haſtas ſuas erectas
tras mfixerat quas ſumo mane cortubꝫ z frondibꝫ decoratas tue
nerut z hij in illa pugna p x torruert z admirates abſtulert
eas ppe tram z tradices q remaſert i tra i modu pticaꝫ magna
ptgea gnarut arbuſta q ad huc in illo loco apparet Oriſo Aꝛgo
lando pnceps nauarioꝝ mdat bellu karolo karolꝫ at rogauit
deu ut oſtdet ſibi eos qui moritu erat in bello z ecte triſtima die
armatis olimbꝫ apparuit trubu ſignu crucis dnice i humer mori
turoꝝ vetro ſup loicas qd ut uidit karolꝫ intruſit eos in oratoꝛio
ſuo ne pimeret a parto bello z dco pncipe pempto i dies karolus

de Rolando

auctor dicit

ī uicēt eos quos recluserat mortuos ✠ Ex hinc cū karolo ī uret bellū
cōn ferracutū gigantē missū ab admiranda babiloīe cū .xx. turbis
Rollando Comes Cenomanen cū dō gigante multo karolo ētame
in ipt singulāe cūq; occidit ✠ Dcto hoc karolo uēiens cū marsilio
z beligando regeb; pditōe ymaloms in silua latitātes cū .l. milib;
armator z equitib; .xx. missūt die tria cont nros ſ Rolandū oluc
rūt qui ultiaz custodia ferebt de mādato karoli cū .xx. x'anoz ſes
omēs manu nrāz ea die nullo supstite reddert nris p fatigatis re
uert sup eos alia .xxx. z omes nros a maiore fe usq; ad mioreq;
pcussert. qd eis ideo euenit qz predēte nocte in ebrati cū pagānis et
xpianis mlieribus pcreuert Rolandus z Balduinq z thedricq cuasc
rūt occisis alijs ✠ Rolandus uō ualde fessus de morte Rollandi
et de nece suoz sociorū dolens de equo wlneato descendēs balduino
fre eiq supuenīēte aquā petit sed nō īuenit z moriens tenēs pellem
suā circa cor z mamillas suas dixit ecce et in carne ista uidebo deum
saluatōez meū z mittes manū sup oculos suos ēb; uerb; ait. Oculi
isti qsp̄tū ſ. sicq; tradidit spm dicēs. iam x'o donante uideor qz oculs
nō uidebant aur audiūt z in cor hois nō ascendit que pparauit dō dili
gentib; se. z orōm fudit p oīb; q; mortui erāt in bello obiitq; xvj
kl iulij ✠ Eodē die dū ego turpinus cantarē missas p defunctis tota
karolo capto in extasi audiui choros in celestib; cantātes ignorās quid
hoc eēt cūq; illi ad altū tēdissent ecce turma tetroz militū qsi d' cap
tu redies pdamq; sens an me tēdisset quib; dixi quid fertis uos in
quit marsiliū ad infina tibicinem uō nem michael cū mlīb; fert
ad supna Danc visionē pto missam ēcluli karolo z dolās karolo
pcās illuc īuenit Rolandū exanim. et ecce ipo pto mīfrōtes stetit
sol īmobilis z plongato ē dies ille spacio triū hoāz z īuenit eos
uxō fluuiū ebra uxō cesar augusta iacētes z comedētes z ebrios
sup eos mīferit ruīt z tredies graciosē gdītōes occidit z mīj equus
eiū tenēs fecit ✠ Anno mxcvj karoli de morte karoli Sigibtq
xiij dīm uō d' ccc. xv. karolo imperator gloriosō regno z imperio sus pa
cato z dilatato. statu qd ste ecclie religiose ordiato moit z sepelit
aquis anno etatis sue lxxiij. q; p magnū opez de noiato ē magnū

vitū helmādus descripsit. De filijs et filiabq karoli hugo. li. vj.

¶ Habuit āt karolq tres filios. s. karolū pipinū z ludowicū. huīt quoq; tres filias. s. rotrudā bergam z gillam. huīt etiā duas filias de fastrata uxōe sua. Cū āt karolq finē vite sue ĕneret. ludowico filio suo quē ādtmee regē dudū ordiāuāt cōnā impiale dē liquit Turpinq. Ecce apud viennā in etiā apud altāe orās z cū rapto in extasim pē dō madiutoriū mūtē vidi tetros spūum agmia infinita pūire z tendē lotharingiā quos omēs qui de sīml' ethiopiq; insequebat lento gradu cui dixi quo tenditis. Aquisgrīm inquit ad morte karoli ut eiq; spm ad tartara rapiamq; tūc ego aduro te p nomē dñi nrī ihū x'i. ut pacto itūe ad me redeas. tt modicū morati repleto uix psalmo ad me rdierūt eodē ordie z dixi nouissio cui pmo lotuq; fuerā quid egistis. gaudeant mātq; sine tapite tot z tātos lapides z lignā i nūa basilicaq; sua in sua sentēa suspendit q magis appedeūt bō eiq; qui mala. et id cto aīaq; eiq; nob' abstulit. hijs dīs euanuit. obijt uo ij kl. febr.

¶ Sepultq; ē aquisgrani formosissia toto rōnoq; Cronographus orbe tapilla. ¶ Ipō āno quo karolq; d' cōstantie ip'atorib' Sigibtq; assūpsit impiū rōnū hyrene impatr' anthefero depōita iperio r' legat' z ibi mōit'. Ipe āt cōstantiopoli āns vnj quo tāde abulgaribq; cū multis ordīs senatorq; pempto stauraciq; filiq; eiq; impat' āno i°. quo depōito michael āns ij. leo vnj. michael ij. theophilq; xv. Exhinc de impio rostani^no tacet'. ¶ Anno impij Cronographi kal' ij. anates qui et hum lōgo cōi francos bello pdomti adeo sua fortitu^e potū st' dminuti. q omis eoq; i h^o bello nobilitas et gl'ia periit. et quidq; thezauri p tot setia tiraq; orbē vndq; sibi rogasseāt francoq; uictōie tessit. Iedēs cuiq; festitat' Sigibtq;

¶ Anno vj karolq; impator p manū pauli dyatom sui derpens optiā quoq; de sīptis catholicoq; prīm lōdes vndiq; festiuitati cō uocātes pricula ām in etiā legendas apilaq; fecit tūsla' sti

¶ Eodem āno legit' fra tūsla' bti bartho^ei apli de insula li. bartho^ei beritina beneuentū supuocātes em sarracenq; apli fra e mue^te apila'

1. dē hparia

ꝑdām̃ mſulā depplāti ſūt ⁊ rūpētes ſepulcr̃ aplī diſperſert oſſa eiꝰ
mox illis deſtēdētibꝰ idē aplūs ꝑ viſiōē appuit eūdā mōcho q'
fiiat eiꝰ ecc̃ie cuſtos dicēs ſurge collige oſſa mea cū ille vēnt quo
dn̄e ī̃uere potō que ubi diſperſa ſūt neſcio ait aplūs nocte uade
ad colligendū ea et que videris r̃ſpleudē ut ignē h̃et collige q
vē oſſa mea ſūt qđ et fecit Cūq; ꝑ exārendis ſarracenis illuc
rent lūbardoꝝ nauigia nutu dei mouetū mōchū ibi ⁊ ſū aplī
corpꝰ tulerūt ⁊ abierūt Diuertentes aūt ſarracenj eūdederūt naue illa
in qua erat corpꝰ ſūm ita ut ſpes euadēdj nō eēt ⁊ mortē ſūt depſſ
ſiſſē tēbāt ſarracenoꝝ naues ita q̃ neſciert quo pgerēt ⁊ ſic
libēata ē nauis illa corpꝰq; ſūm cū gaudio beneuētū pōnert

Ludowicꝰ ꝯ pius kꝰoli magni ⁊ dn̄ipio Ludouici Hugo
imp̃atoꝝ filiꝰ ꝓꝰ ꝓris obitū imp̃at āno ferme xxvj Cepit
q; ānno dn̄i dccc xv. mūdi uō mꝝ dcc lxxvnj hic ludowicꝰ
imp̃ator fuit clemētiſſimꝰ vñ cū uxē ſuoꝝ leuitate moꝝ rē pub̃cā
diſponēt mīta tulit adiſa tam a liberīſq; a ẏgnī p̃cibꝰ ī pugna
tꝰ fuit tñ ſemp p̃ceptoꝝ dn̄i feruētiſſimꝰ ꝓpagator Cōgitatis ꝑ
epīs ⁊ nobiliſſis viris cōpm facit et ordinari libꝝ mīoitam
normā gr̃uētē Adiecit etiā queda ſectāribꝰ legibꝰ p nr̃ia tenuit
tres filios ex ermoiade p̃ma uxōe ſua ſ lotharīū pipinū ⁊ ludo
wicū et ex alia uxōe ſcđa nōie Judith karolū regē francoꝝ
Porro lotharius ꝑmogenitꝰ dū eēt a p̃rē ſup ytaliā cōſtitutꝰ Ro
mā uēit ⁊ die paſche m ecc̃ia bī pet̃ a paſchali ꝑpa cōnā cū Sigꝰ
nōie augusti ſūſcepit ⁊ anno xiiº ludowicꝰ a ſuis ꝓditꝰ ⁊ ī ꝓta
tē filioꝝ rēdatꝰ epōꝝ iudicio arma deposuit ⁊ ad agenda p̃ma eſt
⁊ mclusꝰ ⁊ anno xx arma ⁊ impiū ⁊ uxorē atrept̃ ⁊ filiū
ſuū lotharīū in ytaliā redīe coegit Ludowicꝰ anno imp̃ij ſui
xxv filio ſuo lothario r̃ cōſiliat̃ eiꝰ dignitatē imp̃ij ⁊ ẏgnī cōnā tri
buit anno ſequti moritꝰ. Cronographus

Huiꝰ ludowici anno p̃mo Stephs Rome ecc̃ie p̃ſidet mēſibꝰ
vij qui ad gallias ueiens honōifice a ludowico imp̃atōe ē
ſuſceptꝰ hꝰ pius pōtifex captiuos mītos ꝑ francia rēdemit ac

Clymy

ppūs sedibꝫ ẽstituit · ptꝫ vj mēses romā ẽuersꝫ die clausit ex̄m ¶ Paschalis ptꝫ eū rōe ecc̄e p̄sidet ānis viij Sigibertꝫ Hic paschalis āno īmpij Ludowici vij · corpꝰ ecclie ūgis tpā ẽue lante īuent aureis uelatū indumētis sanḡine tpīq ad huc ī fusis ⁊ tpāz ⁊ corpa stoz̄ naleiam sponsi eiꝫ ⁊ tybēy ⁊ maxiam urbam quoꝫ ppe m ecclaz a se eis edificatā trāsposuit Eugeiꝫ huiꝫ āmo · x · Rōne ecc̄e p̄sid: ānis nj ex cathalogo ro · pontf ¶ Valentmianꝫ ptꝫ eū diebꝫ xl Gregoꝝ istituit festū om̄ stoz̄ ¶ Gregoius ptꝫ eū Rōne ecc̄e p̄sidet ānis xvj Sigibtꝫ Hic de assu Ludowici ⁊ epoz̄ īstituit · ut in totꝫ gallie ⁊ gm̄anie ptibꝫ festū om̄ stoz̄ celebret̄ · ij · kl nouebr̄ sp rōm tm̄ ex ī stitutōe boīfacij ppe celebrabāt ¶ Eo tpe Rabanꝰ Rabaꝰ sophista sophista ⁊ suis tpīs pōtnz nlli secūdꝫ fit abbas fuldensis · q̄ mlta de sptuꝰ sc̄is disſuit · hic tandē de abbe fuldensi magn tie ꝺ̄ceps ordmatꝫ ubi celebīta synodo mlta ecc̄ie vtilia dedit Vncētꝫ Hic scripsit de laude stē cruc̄is li ij de mīstriꝰ deoz̄ li · i · Sup geneſm li · iij · Sup iudith li · vj · sup li · sapie · li · iij · Sē li · ecclīastici · li · x · Sē matheū li · viij · Sup actus apl̄oz̄ li · scripsit quoꝫ plūa alia Sigibertꝫ Anno Ludowici vij m turi gia ressus longitudie pedū l · latitudie · xiij · altitudie · vj · sme mābꝫ de tra prius ē et sublatꝫ ⁊ ult̄ pedes · xxv · et trāslatꝫ · In saxoma uō tellus ī modū aggeris lūte vniꝫ leuce mtimuit · Anno seqnti in territoio tullen villa cōmunitato puella decēnis ptꝫ sacrā cōmunionē in pascha a sacerdote susceptā · p̄m̄ p · x · meses de inde cibꝫ potūq̄ p triēniū sustinuit · ⁊ ptꝫ ad vitā rōem redijt hoīm · Anno · x · in gallia aīn solstitiū estuale ac̄ in tepestate ẽpente conūso · ingens fragmētū glacici cū grandie cecidit cuiꝫ longi tudie pedū xv · latitudo vj grossitudo ij pedes hēbat · Anno xj Karolꝫ rex dnoz̄ cū uxoe ⁊ filijs ⁊ suis ptē dnoz̄ ma gūcis baptizat̄ ¶ Hoc tpe fm̄ē trāslō sci Sebastiani trāslatū ē corpꝫ sc̄i Sebastiani a Roma Successoꝝ m ecclīa sci ayedardi ¶ Anno xiij corpa stoz̄ valentij ⁊ geneſij i aglia

in mōsterīū tūslata fuit Cronogrph⁹ Anno eiq; impatōis xxtiij· normānī gallias gressus⁹ impetūt & a frisonib⁹ ebutiū accepiūt
¶ Eo tempe quoq; theodulph⁹ theodulph⁹ fec illos vsticlos s glō laus abbas floriēsis pt⁹ modīs aurelianēsis epūs fecit illos vsticulos qui in ramis palmaꝝ decentes solent s glia laus ꝛc quos cū ipo ludowico impatore secus domū in qua capt⁹ detinebat aput andagauēsē transeūte decantaret audiēs impator mi serto ē illi⁹ & iussit eū libēter d'sumpio Lotharij Sigiberto
Lotharius pt⁹ morte pris sui ludowici impat ānis xv· regnauit⁹ ano dnī·dccc·xl· mūdi uō·mj·dccc·mj· karolus uō & ludowicus frēs eius dolentes se ab eo debita pte regni puari cōtēnerūt eum insurgūt· & pugnatōr mt⁹ eos in pago autisiodorēsi· et tāta strages fīt & mt⁹ eos ut nulla etas meminerit tanta stragem fieri fuisse in gente francoꝝ tandem pace reformata mt⁹ eos diuisit & regnū· et karol⁹ dns ualuis accepit occidentalia regna a britamaco oceano usq; ad mosam fluuiū in qua pte extitit & modo nomē francie remansit· ludowico orientalia regna cesserūt s oms gmania usq; ad rhenū fluuiū & alique transrethanū ciuitates cū pagis adiacentib⁹ Lotharius qui maior natu erat & impator appellat⁹· omia ytalie regna tenuit cū ipa roma unā & ipaꝝ prouincia & media pte francie mt⁹ saldū & rethuū que mutato noīe ab eodem nomāt lothoringia
Post hāc ergo diuisionē karolus regnat in francia ānis xxxvij· Ludowicus fr̄ eiq; in gmania ānis xxxvij· Lotharius ano impij sui xv· pt⁹ mt⁹ filios regno ab venerabil⁹ sedo & mōthali habitu susceptō nō multo pt⁹ dormiuit in dōmo Cronographus
¶ De huiꝰ tri aīa mt⁹ angelos & demōes altercio fuit· angeli aīaꝝ mōrtui demōes impatōis petebāt· sed oratib⁹ fr̄ib⁹ demones abierūt· Sigiberto Sergius Anno lotharij iij· Rōne ecclie presidet ānis iij· ad electionē gfirmandā ludowici filiꝰ impatōis Lotharij ab eo missus ab eode ppa in regem lumbardoꝝ iungitur Leo Anno vij· Rōne ecclie psidet ānis viij· Hic decreuit ut nulle ex laicis in psbitio stare uel sedere uel ingredi psumāt· dū missaꝝ sollēpnia celebrāt⁹ decreuit etiā ut ort⁹ assūpion dīe mā in romana ecclesia celebrarēt⁹ qđ ante nō fiebat Ex tatha

octā assūpionis

Benedictꝰ ꝓtꝰ leonē rōne ecc̄e ꝓsidet ānis. ij. romaor ꝓpōi
¶ Huiꝰ imꝑatōis tpe Rudulphus bitturien ep̄s rudulphꝰ buticē⁹ cronogr
accepus stitute claret. cuiꝰ festū celebrat vij kl̄s julij. z i cenobio
bē supplicij iacet. ¶ Anno nono stā helenā ꝑatrē adgallias mīsit
stā helena imꝑatrix cū suo filio constātino magno ꝓtꝰ hꝰ noīe imꝑa
tōis noīe rome in ecc̄ia st̄i apostolorū z petri mr̄is sepulta trās
fertur ad francia. z in dioc̄ Remen maḡ fratrū venatiōe extolit⁹
Anno xij adolphus rex Romanor anglor qui ꝑmo totiꝰ anglie
monarchiam tenuit roma ꝓvexit z tota leone ꝑpa tbutū ob
tulit st̄o petro qd̄ usq; hodie in anglia soluit⁹ st̄z de vnaq; domo
nūnū vnū argenteū. D'ſmpio ludowici Sigibertus
Ludowicus olim a ſgio ꝑpa in regem vnctus ꝓtꝰ lotharij ꝓcꝰ
ſui imꝑat ānis xxj. cepitq; imꝑare ano dn̄i. dcc. lvj. mū
do uo. tuj. dcc. z. xix. lothar⁹ qꝰ fr̄e eiꝰ lothoringiā tenet. Lu
dowicꝰ uo ano imꝑij ſui ano xxj. moit⁹. Nicolaus ano imꝑij lu
dowici ij. rōne ecc̄ie p̄sidz ānis. ix. hic fuit vir ſtūſſiꝰ cui i rō
na sede ꝓtꝰ b̄tm gregoriꝰ in dyalogo nulls extitit cōparandus.
¶ Adrianꝰ ꝓtꝰ eiꝰ p̄sidet ānis. iij. ex cathalogo rō pontiū
Johēs ptꝰ ea ānis xvij. hic ſtipsit vitā magni gregorij i. nu⁹
volūbꝰ editum. ¶ Anno ludowici D'ſto Eraſmūdo cronogꝑha
xvij. danor gens anglia infestans ſtm Eraſmūdū regē anglie
capite ꝓuauerūt. huiꝰ ſti caput abſtiſit lupus illesū ſruauit.
z cū a plūbꝰ quereret⁹ uocē hāc emisit hē hē hē. qꝰ lingua a
glica ſonat. hic. h. h. ꝓtꝰmodū regis manifestato mr̄tirio plebs
anglor leta occurrit ibiq; multa miracla ꝓpetra sūt. Sanguis D'
¶ Anno xix. in ytalia iij. diebꝰ z tribus noctib⁹ celo pluit. Sigibꝰ
ſanguis de celo pluit. Tempa karoli calui Sigibertus
Karolꝰ calnus rex francor primus ludowici ꝓmortui a Jo
hāne ꝑpa z rōnis ꝓtꝰ ludowicū imꝑator creatur z imꝑat
ānis. ij. cepitq; ano dn̄i. dcc. lxxvij. mūdi uo. iij. dcc. xl. sed ei
ſentiū a ludowico fr̄e ſuo bellū patur. quia ſe in ꝑsulto impe
rū usurpauit. Jd̄ꝰ ciues aptōr. fuit⁹ est. ex Cronica.
Iste karolꝰ calnus in duūſis ꝑ francia locis ecc̄ias ſtor edificauit

et restnuauit aput cōpendiū reliquias stōr Cornely z cipiam
attulit m quaz cōuētu qposuit Responsoriū Cues aplor qd' usq
nunc tanta' m ecīa · Sigiberto ipe āno mpery su ij mā
tue mor' huiq filiq ludowicq cognōie balbus secūdo pto diuisor
regnat ni frācia āns duob Helmando · Hoc tēpe claruit johs
stotus n gallys n sīptūs duūms mirabilis huic cognatu karoli calui
ierarchiā dionysij areopagite de greco n latīm tūstulit pta alia sipst
vincencius Dic johs phs ut dicit lausfrendo n fide desipuit vnde liber eiq
de eukr' n synodo vtellen sub leone ix t dāmpnato · Hic tūssre
trs n anglia aput nōstiū malmesbense a pueris quos docebat
gyphys ut dic' t pforato et martio coronato Comites flandren
Eo tempe comitat flandren sūpsit exordiū nō em sūpsit exordiu
flandria tūc eat tanti nōis z opulencie sicut nūc t sed a foresta
rys regis fr̄atr regebat' z audacr regebat flandria sub ludowi
co rege filio karoli magni trunq foresta'ius nr comes dicebat'. Huic
filiq baldewino rapuit filia karoli calui dcm judith ppr qd ex
cōitato fuit Qz karolq epor z optmatū cōsilio exheriatq Balduinū
z judith eis et suis hedrbq flandria ppetuo possidenda tempa karoli
Karolus junior pter pr̄z suū karolū calui adepto imperio
t mpauit āns duodec xij · ipe uo āno mpij sui xij° corpe z ano
defectes ab optiatib' regni repudiat' et Martinq huiq mpij āno vj°
rōne ecie psidet āno i° et Adrianq pto eū ex chatalogo ro. post
āno i° Stephs āns xij hoc tpe claruit milo mōchs sū āmādi
q' vitā sū āmādi metre cōposuit z libz de sobietate ad karolū calui
scripsit Sub hoc milone adolebat nepas eiq hilbaldq q' m vij · libra
lū aream picta claro z t musica egregius fuit de mūdis sīs cantus
dulci modulacōe qposuit Anno mpij karoli mior' q ij° ludowicq
balbus rex francoz mor' uxore sua ermuida relinquēs ex q natq
t karolq ptea rex francoz q' p ludowicū balbū filiq eiq ludowi
cus z karolomānq ex cōtubio diuisert int se regnū z regnauc
rūt int se āns v · quibq mortuis regnat karolq junior impator
sup francos āns v · huiq mpij āno i° normānoz ppius qui v a
francis in gallia cesa sūt Anno ij° insula francie turbonāia
plq q' ix · normānoz a francis redit' Anno iij normānī ad

adiunctis sibi dams francia & lotharingia puagantes ambiams a
trebatis torbeia trimatu tiuiemia fines mortuor menapior barcha
censiu omeiq; & staldu fluuiu tra mostia stor valerii & richarij
fro & igne deuastant Eode ano gredefridq & zigefridq reges nor
manor leodiu truertu Coloiaq; ci adiacentib castellis gburiut
Karolus uo mpator ano mpij vj eos obsidet ci quo godefridus
rex fro fede ut sibi frizia puincia & gilla filia lacharij regis uxor
daret baptizatq; e & ab mpatore de sacro fonte leuatq & sic gode
frido rege fro normanos a regno suo uredè fecit qui mox francia
ipetentes ptq; nullas mansiones a karolomano rege francor. xij.
argentiq; tributo exigiu & se in xij anis pace pmittetes mare
repetiu Anno hi mpij vij karolomano rege francor mortuo
cuiq fr ludowicq ia ano pori obierat normam francia ipetiu
dutes se in rege feancor no ci francis pactu pepegisse hinc copul
si franci karolu mpatore ad auxiliadu sibi mutatis fratia sub
iciu qui cout normanos aput leuamu tastinetatos semel & bis
exercitu misit sed nichil digniu fecit regnat g karolq etia m finitia
anis v Normam pisi obsidi Anno iv normam a louano exeu
tes pisius obsident coiu quos hmericis duxexercitu ducis mraute
equitat et in fouea qua normanu fecerut quisquilijs opuerut lap
sus trucidat Anno v karolq mpator cu normanos uellet ex
pelle tande fro fede gressit eis regiones que ulc setena q ps fran
cie a normanis normania denoiata est D impio Arnulphi Sig
Arnulphq nepos dni karoli minor ptq eu mpat anis xij
Cepitq; ano dni. dcc. xci. mudi uo mij. dcc. lxxxj. h filius
karolamanu regis prino suo karulo a regno optimatib ipudi
ato egenti in allemania fistos delegauit q seqtu ano obiit Konu
Eo tempe romanu mpiu & regnu mpiu & regn in finie mse dissipa
francor misere dissipant in ytalia nempe berengarius et
wido de regno contendut franci uo neglecto karolo filio ludi
balbi puero uix decem & pfitut regem odonem filiu robert
ti ducis Radulphq; aut coronat sibi ipoita rex burgundionu
statuit q regnu multo tpe durauit Anno mpij Arnulphi guille
i normam pisius expugnare no ualentes burgundia aggrediut
et Senonen urbe oppugnat de inde pisius repetiu inde ipulsi

tractis ꝓpetuit · z uicenduit · z usq; ad virdunū z cullū urbes ꝓpe
lauit. Arnulphꝰ imꝑator auditā strage suoꝝ abāioarra cōꝫ nor
mānos ꝑat pugnaturꝰ cū magno exercitu · quos sup fluuiū q dr
talia pedestri ꝓlio adorsus tātū ex eis stragem fecit ut ex ī numā
bili multitudīe vix supeēt qui ad classem aduſū mitū fuer nor
mānoꝝ ꝛsidiū ribiariā z ardue vastantes tūsnare ꝛtendt Sigi
Tandē Arnulphꝰ imꝑator āno impij sui · xij · longi egritudie bte
dissoluit z a mmutis vnctis quos pdictos uocāt afflictꝰ adeo
ut nullo medicoꝝ cōsilio posset mmu moꝛi Sigiberto formoso
portuen epūs āno · x · impij Arnulphi pte Stephm rōne ecclie ꝓsi
det āmis q cōꝫ uoluntate quozdam rōnoꝝ q̄ sergiū diaconū rone
ecclie ꝓsidē noluert sed nō potuit h formosus cū in sinistrū sus
picōꝝ quodā iohānm · vnq ꝑe ueiss tumde eiꝰ fugies epatū por
tuen ꝛlinquit · z q ꝛuocatꝰ a ꝑa redie noluit anathēizatꝰ ē
tandem ad satisfaciendū ueiens usq; ad lauacle hutū degradatꝰ
q̄ uerau se nō amplius romā ultra tuū nec epatū siue urbis re
petitur ꝙfinās etiā ꝑe manu sancto se ꝓsentauit ī rōione layali
pte cū amalrico successōe iohis ꝑe ī epatu cōꝫ datū sicrm
ꝛstituꝰ nō solū romā mutuit sed etiā rōne ecclie ꝑatū tenuit
ꝑt qd p multos āos m ecclā magnū scdalū fiut ab hoc etiā
formoso arnulphꝰ muitatꝰ romā ueit · eāq; tenꝫ z illos q ꝑe
formoso iniuriati fuerāt fecit decollari z a ꝑa formoso ī impa
toꝛ būdicit Bonifacꝰ pte formosi rōne ecclie ꝓsidet āno
i Stephs mēsibꝰ iij hic pmꝰ a formoso ꝑa epūs anagnine
ecclie ordiatꝰ ipm formosi ꝓsequit z ordiationes suas ipīg omnes
irritas ee dire decreuit legit em q ipe nō sergius corpꝰ for
mosi a sepulchro ī ꝙsilio ꝓstratū z ꝑali veste exutū laicalīq;
idutū abstisis duobꝰ digitis fecit in tyberi ꝓpitari Sigi
Hoc tpꝛe claruit Remigiꝰ antisiodoren epūs ī expo bte
uendis dīms z humanis ꝛptuis studiosꝰ Hoc tpꝛe clarut ī bur
gundia beruo q ex comite abbas gigniacens renobij a se fundati
ē treatꝰ z hic ꝙstruxt claustrū renobiū in cella gigniacēsi
Anno Arnulphi vnº sub hoc abbe bernone odo musicꝰ ex cle
rico turonen fit mōchꝰ z ꝓmꝰ cluniaci abbas sedis Ex romana

hic odo fit mire sctitatis z sub ipo floruit monasterium d'uogio
iam erfiemata ✠ Arnulphi vj Rex Normanoz baptizat Sig
karolo rex hūdeū regē normanoz baptizari fecit cuiꝰ de sac
fonte leuauit. Cuꝰ igitꝰ ira dei erga francos uehsa ē i mlīa
normānā siquidē z dam q̄ regnū francoz p annos xl z aplius
pene ad nichilū redigēt ita y Richardū burgūdie duce et
robertū pisien comitē frēz odonis quodaz regis fut defuncti ut
et ipi dei mīaz ipetraret z sicut xpianū erant duces normā
noz tpe illo duo regnabāt s. Rollo z gello cōsilio igitꝰ accepto
karolo rex cū optimatibꝰ gillā filiā suā z totā neustriā dedit
Rolloni accepta sponsione baptismi recipiendi suscepit at Rollo
nē de sacro fonte Roberto comes pisien z ex rollone Roberto
uocatꝰ ē. z hic fuit primus dux normanoz genuitq; guillm
guillo Richardū fm Richardꝰ richardū tertiū cuius filiū Ro
bertū qui apuliā z Ciciliā z Calabriā acquisiuit. z venetos et
allexiū imperatorē greco deuicit Gellam uo rex karolo morte
blesentē tradidit in quo mastr edificās habitauit ibidemq; accep
ta uxōe nobli genuit theobaldū uetulū theobaldꝰ odonē cāpanē
sem ex filia Conradi imperatoris campanie fec ido dcm qm ī cāpo
nata fuit. odo dodonē. odo thebaldū z stephm Stephs uocit
theobaldū. hec ē geneologia blesencū uocitū ex progenie Gellois
Normānā descendentiū Tempora ludouici tertij Sigibertus

Ludowicꝰ tertius mortuo pre suo arnulpho imperat annis v. cepit
xp anno dnī. dcc. ix. mūdi uo. mv. dcc. lxvj. Iste at no meru
it būdrz imperiale. Huius anno primo Romang. to. ecclie psidz mēsib
viij. Theodorꝰ diebꝰ xx. hi tenuit stephm ppz ordinauit annis
ordiacões suas a formoso ✠ Iohes ptꝰ eū tone ecclie psidz annis. ij.
hic etiā ad confirmandū formosi ordiacoz suā synodo apud Rauena
congregata ē synodꝰ quā stephs mdampnatōe formosi fecit ✠
Anno. iij Romane ecclie psidz būdrus mēsib viij. Postq; quē leo me
se 1o hinc pcs xxx. dies ordiatois sue expōsa pbr suus impius
z in clerū trudēs p uiasioz to. ecclie psidet mēsib vj ✠ Ber
gius anno imperij ludowici nō to. ecclie psidet annis vij. Iste pgrus
quodā tēp formosi predcm ecclie ep̄s ordinatꝰ z ab ipo formoso epūs

frēs ad francos se gtulit · z cor fretus auxilio xpoſtex ſuā uxorē ſēd
ap̄te capies latenē mīuit z p̄ratū ſuū ſalt z fulcone q̄ nephas
ē formosū ſepulc̄ extītū p̄cep̄t detollari z abiſ tibiſ digitis
i tyberī p̄cī · z oīs quos ille ordinauit exordiā̄t z quos noluit
exordiā̄t que a pistatorib⁹ inuenē z in basilica pet̄ delatī qđa
ymagies ſtōz adōasse z veniabiē ſalutasse p̄la ōib⁹ viſe ſunt

Conradꝰ p̄cī ludouici de Imperio Conradi Sigiberti
mpat ānis vij q̄ z tenuit bñdōe mpialē tepiq̄ anno
dñi · dcc xiij · mūdi uō · mij · dcc lxxvj ex cathalogo ro · pō
Anaſtaſiꝰ eo tpe romane ecc̄ p̄ſidē ānis · ij · p̄cī hūc dando meſi
bꝰ mij Johēs ānis xiiij · Ex cronicis ¶ Hic capīt a gundomis mi
litib⁹ peſſie ſtīgulatꝰ e p̄ōito terentiali ſup os eiꝰ Ordo clumacen
¶ Huiꝰ ano p̄mo ordo Clumacen̄ incep̄t z berno abbas mōi hui
tuꝰ odonē muſicā̄ q̄ſtituit ābbē Clumacen̄ ut cetia pit Sigibs
Clumacen̄ ſoluēt cetīe gigiacenſi tenſū vij d · hic odo mīacūs
clarus Clumacen̄ ſēdus abbas fuit cui ſucceſſ̄ adoteatus De
Henricꝰ p̄mꝰ filiꝰ ottonis Impio henrici primi Sigiberti
ſaxonū ducis p̄cī Conradū mpat ānis xviij Cepitq̄ anno
dñi · dcc xx mūdi uō mij · dcc lxxxvij · Porro p̄dēs hinc
quoſtūq̄ fures latrones uel ſicarios i uicīebat fortes ad p̄liandū
mdulta venia equos z arma dabat eis z legionē ſuaē exeūs
eos ad bellandū cont̄ barbaros exponebat hic ānō mpiꝰ ſui
xviij obiit ¶ Huiꝰ tpe Leo p̄cī Johēs Ex cathalogo ro · pō
to cetīe p̄ſidet meſib⁹ vj · p̄cī eū ſtephō ānis · ij · p̄cī Johēs ānis
mj · Sigibertus Karolꝰ francoz rex ānō henrici mj cū
auxilio lotharīēſiū iuē urbē Gueſſionem pugnās cōm Robti
frēm odonis regis qui cōm ſe vtiū finitoz inuadebat eū
cū multis peūt z ſe z francīā heinr mpatōi ſubmittit cuiꝰ
i pignꝰ p̄cī federis z amōis mittit manū p̄ioſi mūeꝝ
dionīſij piſcem auro gēmisq̄ mduſaz · Anno v · karolꝰ rex
fracoz a comite hibto captꝰ in cuſtodia parone tenit obtēte
roberti ducis ab eo p̄empti ¶ Hic eīm hibtus Ex cronicis
ſororē iā dñi Roberti attepat in uxorē z io ibis doloſis karolu

Shepey

derepit ut in hospitiū eiꝰ apud perona diuerteret. sicq; dolo
eū captū in arcē tenuit ubi tandem eund̄ martir obtrunc-
it ¶ Porro uxor eiꝰ ad prēz suū regē anglor̄ fuit cū fi
lio suo ludouico ꝑ karolū rudulphꝰ richardi ducis bur
gūdie filiꝰ elatus z in regem a francis z in francia ẏgnat anis
xiij. Sigibertꝰ ¶ Anno huiꝰ xvj in geneſi urbe fons sanguis
largissīe effluxit ꝓdēs forte ꝑ ipīg urbis īmunitez ruinā q̄ eode
āno ab effectanis captā cūctis ciuitatibꝰ captis z occisis exceptis
paucis z nullēribꝰ etiā thezaur̄ suus extitit vacuatꝰ ¶ s̄c̄ odo abbas
¶ Anno xvm obijt abbas clumacen. odo clarus sūnate Cluiacen
et mīraculis cuiꝰ natale celebrat̄ xvij kll decembr. ¶ Regio othois iij
Otho ꝑ ꝑez suū hinricū impat āns xxxvj. Cepitq; āno dm
dccc. xxviij. mūdi uo iiij dccc. hic āno impij sui xxviij pe
thecosten aquisgrani celebrit. gerentibꝰ illuc ex francia sororibꝰ suis
s. regina francor̄ geberta nupe regis lotharij. karolusq; dux z ba
mūde uxore hugonis pisior̄ comitis ubiq; omis illa regalis ꝓsapia
multo gratulationis iubilo est affecta. Sigibertus ¶ hic āno impij sui
xxxvj obijt ¶ Leo ꝑpa hꝰ tpe rōne ecclie ꝓfuit āns xiij ꝑ q̄ que
stephs āns iij. Martinꝰ āns āns ij. ꝑ q̄ que agapitꝰ āns ix.
ex martha
iv. pon
¶ Anno othonis āno impij xix. johs xv rōne ecclie ꝓsidet āns viij.
hic johs āno othonis xxvj. nepharij ēmis nūtiat̄. qui tollēs a tō
talia epōr̄ consilio tēo euocatꝰ dū se excusatū uenire nēbat̄. leo ad
huc laicꝰ clēde oīm z ꝙsensu impator ꝑpa substituit̄ sicq; leo apte
sedi ꝓsidēs stat̄ ordinatōs z ea q̄ sunt aptius ut longū rōni altāta fide
apud impatōez ꝑpaz exp̄uit qui ¶ synodo tollēs leonē de pōuit et
eiꝰ gestā cassauit. rōm ꝙ a johe ꝑpā illecti impatōez tū paucis
mortuū rome subito aggressi ab eiꝰ ꝯitu sūt attriti ut ñ ab
impatōe z a ꝑpa leone milites impator̄ a rēde ꝯuocarēt usq; ad
interitionē rōm delerent. quibꝰ p leonē impatōi ꝯciliat̄ leo sen
tēs sibi pari insidias ad impatōez fugit. johes uo nī uxore eiusde
oblectās a dyalterio in tempore peruit̄ z sine uiatico mōit̄. rōm
uo tōi iuramēto qd̄ impatōi fecerūt de nō eligēdo ꝑpam sine suo
z filij sui othonis ꝙsensu bñdictū ꝑpaz sibi statuit q; rōne ecc̄ ꝑsi
det. Impator aūt roma obsessa rōnos rēde z fame adeo afflixit

ut leonē ꝑmaz se ꝛceptuꝝ ꝓmittēt sicꝫ bñdcus a ꝑatu ꝛ sacdocio
a leone excōiāt ex Cronicis ¶ Hic in carcē strāgulatꝰ ē ab othoe
mpatōe ꝓtꝰ bñdcꝰ ꝑmaz ꝙ leo vo ecc̄ ꝑsidz ām Sigibertus
ꝓtꝰ qui bñdcus ām ix ¶ Anno othonis xxxvj dono vo ecc̄e ꝑ
sidz ano i ¶ Anno huiꝰ mpatōis i stus Wenceslaus princeps
Boemie a frē suo boleslao ocidit ambitōe ꝓpiēdi ꝓncipatꝰ se
ductus ¶ Huiꝰ tpi floruit stus de stō dunstano cantuarien
dūstūo Cantuarien ꝛcepus vir i numeris chorustas miabis ¶ Eo
quoꝫ tpe ecc̄a bti Petri in mrīs q̄ est in msula sue fluuiū sama
ne sita tenobiū pauco mōcho fra ꝛ ꝓcedente uo tpe crescēte
nūo sū aucta possione ēdituū ee abba cepit Inuenio ipiꝰ mrtiꝝ
quitm ano a passōe ipiꝰ lv cucit q̄ passꝰ ē mrtiū ano dm nr
xxxij ¶ Anno huiꝰ mpatōis i d regib⁹ francoꝝ ex cronicis
rex francoꝝ Radulphꝰ aput Authisiodoꝝ moit⁹ cui⁹ corpꝰ in ecc̄a
stē Columbe senonū tumlat⁹ postea franci tōuocati in vnū ofilio
gualtm Senone ꝛcepm in anglia misert ad edmā quoda fratꝝ
regina ꝛ filiū suū ludo⁹ vt mittēt ad ꝛgnū ꝑnū cui obsidib⁹ ꝛ
sacramētis ad hibitis ludo⁹ ꝑfatꝰ antistes accep⁹ ꝛ in francia addux⁹
ꝛ aput laudunū vnctꝰ ꝛ coronatꝰ fuit ē in ꝛgē qui ꝛgnau⁹ xiv
qui tandē mortuꝰ renūs in ecc̄a sti Remigij sepelit⁹ Sigiberto
Lotharij ꝓtis ludo⁹ ꝑez suū ꝛgnat in francia xxxj ām hic fuit fi
lij ludo⁹ ꝛ gberte sororis mpatoris sub hoc lotharo Hugo magꝰ
francoꝝ dux efficit⁹ n⁹ multo ꝓtis idē hugo moit⁹ ꝛ i ecc̄a sti dio
nisij tumlat⁹ cui succesſert filiꝰ eiꝰ Hugo otho ꝛ henricꝰ quoꝝ
hugo ducatū francoꝝ locū pris sortitꝰ est Ex Cronicis
¶ Huiꝰ tpe odomaro clumacen abbati succesſit stus maiolus q̄
plenꝰ diez ꝛ sctitate obiit v Idus maij ad cui⁹ sepulcr̄ multi sa
nāt⁹ infirmi palitci ergūt⁹ ꝛ claudi cea visū recipiūt ꝛ demo
Otho secūdꝰ de mpio othonis Sigiberti Imaci libēat⁹
ꝓtꝰ othone ꝑmū mpat ām x ceptꝰ ano dm dcccc lxxmj
mūdi uo mij dcccc xxxvij huiꝰ ano iv⁰ gn offensi q̄ mpatoꝝ
otho ꝑncias gr̄oꝝ muadeat mdusto sibi sarracenoꝝ auxilio m
patori in calabꝝ bello ꝛgrediūt⁹ in quo bello vōnoꝝ copie pene
delete sūt mpatōe nauigāte vix euasit ꝑ aut ano mpij sui x.

tedio ⁊ angore aī defiīes rome moīt⁹ ⁊ de impatōe substituēdo
mt⁹ pares dissentiūt⁹ alijs filio othoms impatōis impiū haberi
tertātib⁹ alijs odio impatis a filio eiq̄ impiū tūssīe uolētib⁹
ad henricū ducē filiū henrici q̄ fuit pī pmi othonis hic henr⁹
ipm othonē puerū raptū ī custodiā tenebat sed pncipes eū de
manu ipiq̄ extorqītes sublimāt mīgno huiq̄ āno i Boīsmq̄
rōne ecc⁹ psidz mēse i pte eī Bnōēs āms viij Johs mēsib⁹
viij pte q̄ alt⁹ mēsib⁹ iiij Huiq̄ āno vij corpa stēy Lonrad
di amātq̄ ⁊ alioz a wantthono habame vico grandanū tūssīe
trūt⁹ eū mīlta mīaclōz gloīa de impio othonis mj Sigiberti

Otho trius pte pīēz suū othonē impat āmis xiv Cepitq̄
āno dm dcccc lxxxtij mūdi uō mj dcccc xlvij Vnctuq̄
Otho āus impij sui xvij cresētē pīcīū bello aggīdit⁹ sed vic
tus cresēs exfugit retractq̄ capit⁹ uilup iumēto adūse ipōtus
trūducit⁹ ⁊ paulatim mēbr⁹ trūcat⁹ suspēdit⁹ Anno xiv otho
degens Rome Romais odiosis roma distrōit cū ppa siluestro ⁊ uxōe
crescente sibi ueneīj mittente interijt Cui successit henr⁹ dux bava
rie qui eāt filiq̄ pducis q̄ fuit geītq̄ de hmuio pīe othonis pm
et Huiq̄ tpib⁹ rōne ecc⁹ pīsidet Johēs āms x pte gīgoiq̄ anno i
Anno othonis xv Johēs Romāe ecc⁹ pīsidz mēsib⁹ x pte hui⁹ guil
lelmus qui ⁊ siluestēr āms mj Guillmus Hic guilbtq̄ ex gal
lia natq̄ mōth⁹ a puēo aput florīacū adoleuit de mde mōstiū
exiens pcēpit mi hispaniaz supiore ibiq̄ didicit ⁊ mātus auū ⁊ vo
latus mistiū quadriuiū quoq̄ ibi didicit hospitabat⁹ uō apud
quēdā pbīm quē pmo miltis cepēs de mde miltis pmiss deuit⁹
Hic Johes vmī hēbat filiū tocq̄ artis constituū quē nullo mo
gilbertq̄ extorquīe potāt tandē ille furatq̄ ē auxiliāte filia sub
custodi poītū aī furtū fugit pbs sompno excitatq̄ audito stellaz
psecutq̄ ē fugiētē profugq̄ aut eade strīa pulm conprens sub
ponte ligneo se ocultuit pendulq̄ mt⁹ ponte ⁊ aquā amplectes
⁊ ita quezētē illusit ueiens aut ad mare p mīātanos diablō ar
tersito ppetuū illi parīsit⁹ omagiū si se ab illo q̄ eū sequebat⁹
defensatū ult⁹ pelagq̄ euehēret qđ et fīm ē Deiens aūt ī gallia

habuit discipulos nobilis prosapie Robertū filiū hugonis capphet et
othonē filiū imperatōis ptyca imperatōr Robtus ptyca rex fr̄ancie
fecit eū Remen̄ arepm ubi ipe arte magica fecit horologiū
t organa mltū mgemosa. Vincencius Hic ptyca p̄uatus
arepātu Remen̄ rome uenies Ravanen̄ arepus e creatq; et
familiaref demonis tande pp̄atū e adeptq; fecit em omagiū de
mon̄i t cū ab ipo quereret vite sue t̄minū dixit eū nō mōitur
donec m ierlm dīna celebraret; t se credes tam longe a fine
vite sue qua se sentiebat ab huiq; pegrinatōis voto plūmū e ra
uisq; tande in capella cōstantm que urlm r visio patis q; quiq;
illuc confugit cuiq; fr̄imis reus subsidiū mueat. hāc dicūt
hoīes fuisse asilum romti ibi celebrat missaz p̄pa ter in anno
missaz celebras morte ad ee sensit. adductis ugi Cardinalib;
diu fr̄amoza torā eis sua deplorauit quib; stupetib; t michil
referre ualetib; ille minutati se dilatari; t meb; fois pri
uisse dicēs beat mebroz officiū qui eoz quesiuit homagiū
unde dns vere peitenti veiaz nō negauit sepultq; e rome cu
tli epithaphio/ stendit ad P. gr̄ecus ad P. p̄ ppa vigens P. p
has tres R. mtellr Remis Ravena Roma quda trisito isto silues-
tro agapitū pp̄az m hō loco ponit quia hns silvester nō p ostiū
intrasse credit quippe a quibusda eiā migromātie arguit de
morte eiq nō vere tentā a dyablo em p̄cussq; obiisse dr̄. p̄ quem
i medio relinqmq; a nullo em pp̄az audet exclusq;. Vincencius
Almo huiq; othonis. x. odilo ex clero beluacen̄ mōchu professq;
fit abbas pcq; maiolū p̄ano lvj nimo r̄eligiois feruōe sp̄tu
bus. Petrq; Damianus. q. Hic mlta mīracla ppetrauit obiit a
no dmi. ag. xlviij. etatis sue. lxxxviij. ordinatōis sue lvj. nocte
diei trucisioīs dmice. Vincencius Idem odilo fr̄atres festiuos
q; posuit qui a suis mōchis frequentat. Anno hui Guille-
impatōis. v. mortuq; e stus dūstanq; cuiq; vitā destipsit obsuus
Cantuarie rector nulli eo tpe secūdus m musica omn̄ p̄te q; exgestiscq
q. Hic dūstanq; anglie patrib; extitit oriūdq; pntib; t fide t
genere nobilib; cuj mr̄ insignita eiq; miracla accidit ut achara

de p̄pa mgr̄iatus

eiꝰ pcti affixa absq; ullo hoīs impulsu melodiā distinctissīa
modulatiōe psonauit Gaudeant in telis ⁊c Hic fuit ab
bas glastoniēs ex hinc epūs wintoniēn Postmo ārepūs Cātuari
en obiit angelis mitātib⁹ ad celestes eplas Anno dn̄i aº mmº xij
etatis sue circit lxxº Sigibertus ✠ Anno othonis nj lotharij
rex francoꝝ obiit cui successit filiꝰ eiꝰ ludowicꝰ ⁊ regnat ānis
.i. quo mortuo francis regnū ⁊ferre uolentib⁹ ad karolū ducē fra
coꝝ frem dn̄i lotharij regis pruum ipiꝰ ludowici dū ille rem
ad consiliū differt regnū francoꝝ usurpat Hugo comes pisien
sis Saxo ex hamūde sorore pmi othonis imperatoris ⁊ regnat
ānis ix qui dnūs ē Capes uel caputiꝰ dicꝰ deferebāt reges d
stirpe karoli āno dnī lxxxvij fuit aūt xxxvj fraīcoꝝ rex ⁊ lu
dowicꝰ q̄ nūc regnat ex eiꝰ progenie ē xlmj Hugone fraīcoꝝ
rege mortuo robertꝰ eiꝰ filiꝰ regnat ānis xxxmj Vincentiꝰ
Iste Robtus rex fuit in ecclasticis ētib⁹ nō mediocrit̄ doctus hꝫ
pulchriaꝫ prosam fecit Sti spūs assit ⁊c ⁊ istud trisor Jude
a ⁊ ierlm ⁊c Vincentius Item fecit aliud trisoriū Cornelius
centurio plā quoꝫ alia fecit Vnde tū uxor eiꝰ Constantia nº
derisorie rogauit eū ut de ipā Cantilenā faceret fecit istud Pſ
O cōstātia mērtuꝫ ⁊c ✠ Anno othonis v karolus Sigibertus
dux regnū francoꝝ prīa ⁊ auia successiōe sibi debitū cont hu
gonē nepotē suū repetit eūq; bello per urbes urbē laudunū
capit hugo karolū in lauduno obsidet sed ſº obsidionis mēse
obsessi pro silentio castra obsidentiū intenderūt ⁊ rex plūmis p
ceptis vix fuga euasit ✠ Anno viº karolꝰ dux Remis omi
pat ārepm quē hugo rex preferebat ⁊ quosdā alios captos i
laudumo relegat Anno viij karolꝰ dux moit⁹ Otho filiꝰ eiꝰ
succedit ei in ducatu lotharingiē Anno ix Remis synodo tocꝫ
francie congregata ārepiscopꝰ nepus karoli ducis quē ipe karolꝰ
ārepm Remis substituerat omīa iudicio exordinatꝫ damnat ⁊
adelgīus pbr̄ q̄ urbē prodidit ⁊ portus karolo appuit ex co
numerat Gilbtus nō de quo supdm ē ārepus substituit
sed quibusdaꝫ causis ventilatib⁹ nūcta ro pon gilbtus depoitꝫ

ad othonē imp̄atorē se gtulit · que imp̄ator ꝛceptū p̄mo ꝛcepm ha
uerme constituit pt̄q ip̄az Rom̄ ut dm̄ est d'impio heinr. iij vitēq

Henricus igit⁹ dux bauarie cōsiliatus sibi aīs quo-nā-dam p̄nci
pū ꝛgm mungit⁹ in regē a wiligoso mogūtio ꝛcepō ꝛ ip̄at
āms xxij · Cepit āt ꝛgnare Anno dn̄i aº mº xxiiij · hic
potētiores regni bella sibi mutuo uolētes ceteri⁹ deuitat ꝛ ꝛges
gentiliū i mteiorij g̃mania gnorātes q̄ diu vonudi ꝛbutiōs si
bi ferat Sigibertꝰ. hꝰ āno imp̄ij sui xxij · cōsulātibꝫ sꝫ p̄ncipibꝫ
de substitutōe ꝛgis designās Corradū regi gemꝫ uir egregie lubrice
q̄ nūq̄ se sub misit aliq̄ fluctui morit⁹ ex mthalogo ro pon hoc
tpe pfuit Ro ecc̄ Johēs sigo mēsibꝫ v Johs frmasꝫ āno i · pt̄q
que sergius deūs hospito āms mj · ¶ Ex hic bndes frat⁹ alberiq
maioris āms xj · pt̄q que johēs frat⁹ eiq āms ix d'sō helphego ānach⁹ āregio
¶ Hoc tpi floruit stus helphegus Cantuarien ꝛcepus q̄ splēdi
dissimus p̄nitibꝫ ortus trāli stirpe imbutq̄ fit mclusꝰ ex hinc cōflu
entibꝫ ad eū mltis nobilibꝫ ostructo domicilio abbas effectꝰ fuit
e · pt̄q nutu dīno euenoiem epūs fuit nō mlto pt̄q cātuarien
ꝛcepus e cāt̄q · tandē mltis chorustas mactis a dem̄s ānglis
mcursantibꝫ pt̄q diūsa supplicia lapidibꝫ e obrutꝰ ꝛ sic mrtir
effusus cui⁹ sang⁹ e stillāte lignū aridū mox ēuixit ꝛ eiq corpꝰ
p tanto mactio p̄misert dam ꝛpor̄ limdomā ꝛ ibi sepeliri q̄s
pt̄q p xānos ꝛpertū e inc̄ruptū ¶ Eo tpi gmcheli Guillmus
q̄ ꝛ ade pragen epūs martizat⁹ apud brunos Eo tpi Hymeo
siracusꝰ sitilia oriundꝰ ꝛ pt̄qea mōchꝰ i mōte syna clarebat q̄
iosoliaz ueies pt̄qea cū popone treuiren ꝛcepō ad gallias ueies
treuer⁹ in altitudiē turr⁹ mclusꝰ e · ibiq̄ pt̄q mltas hom̄ pfectiones
pt̄q demonū tēptatiōes bto fine quieuit cui⁹ mita sequēs mactoꝝ
gloria declauit Anno henrici mj mortuo othone duce Sigiberto
ducatus lotheringie datur comiti Gotfrido filio godefridi ar de
nen. Eo āno hilarij liby de rōne ꝛ computi sēpsit frames minorit⁹
Anno henrici mj fames ꝛ mortalitas tanta gnāt fore p totū mundū
tualuit ut sepelietū tedio viui ad hoc spm trahetes obruerēt cum
mortuus Eclipsis solis ¶ Anno vij eclipꝫ solis fta e diei hora fta
Gens vngaroꝝ ¶ Gens vngarorꝝ hactenꝰ ydolatre dedicata eo tpe ad fidem gutit⁹
ad fide xpi per gallā sororē imp̄atoris que nupta vngaroꝝ regi

ad hor sua constantia regem nduxit ut se z totā gentē vngarorꝝ
baptizari expetēt qui in baptismo sthephs ē uocatꝰ cuiꝰ mēitis p
vngariā multa mādbꝰ gloia comedat sōs aq; z sanguīē couersiuꝰ
¶ Anno ix in lothoringia uirē notē castri locū fonticulus aque mul
tis salubrimꝰ in sanguīē guerssꝰ e d'ullis q; tressiū choreas fecerē
¶ Anno henrici x in quadā villa saxonie ubi ecclā sci magni mir
tur tale quid actidit In vigilia natal' dni quidā pbr Robertꝰ
nocte p̄mā missaꝫ de nocte inchoauit ac i cimiterio q̄dā ochtus
nocte cū xviij sodalibꝰ viris xv femis in choreas ducēs z cāti
lenas sectātes pstrepēs sacdotē impediebāt nūq; sacrꝫ missaꝫ
sollēpnia q; mandauit eis ut tacēt quo neglecto ut p̄atꝰ ē dicēs
p̄lateat deo z sō magno ut ita cantātes p̄meatis usq; ad ānū uer
ba ponꝺ hūt filiꝰ pbri iohēs sororē suā cantātē p brachiū ar
ripuit z statim istud a recpe euulsit sed gutta sanguis nō exiuit
Illa uō toto āno cū cētis p̄māsit choreas ducēs z cātus pluuia no
cendit sup eos nō frigus nō calor nō fames nō sitis nō lassitu
do affecit eos nudumēta uel calciamēta nō attīa sed q̄si vestī
des cātabāt p̄mū usq; ad genua p̄tea usq; ad femora tre dimez
si suū fabrica tecti cāti dirigebat sup eos ut pluuias arcēt
Euoluto āno hilbertꝰ Colonien archiepūs absoluit eos a nodo quo
mans eoꝝ ligabāt z cū altare sci magni reconciliauit filia pbri
cū aliis duobꝰ ogmua mortua ē cētis ogmus p̄mus tbꝰ diebꝰ z tbꝰ
noctibꝰ dormierē aliq; p̄tq obierūt z miseris ut dr chorustauerūt q-
ualde penituerē cēti pena sua membroꝝ tremoꝝ prodidert hic in
septū eliquit obmus qui fuit vnꝰ ex eis ¶ Eo tpe Comitatꝰ bel
nacen datur Rogero epō dux godefridꝰ comitatū montensem de
putatur que Remericꝰ cū p̄re suo lambto Lonamensi insecutꝰ ap
florinas pugna cōsiuit vbi plꝰ qua quadrimgēti viri occisi sūt
z ipe lambtꝰ occubuit ¶ Anno henrici xv cometes solito
mobilior in modū trabis maxie p nūj meses appuit ¶ Anno
sequti in frizonia theodericō comite filio arnulphi grandaneꝰ
nolenta debellare frizones in vindicta pris sui ab eis occisi Godefridꝰ
dux ad eū debellandū ab imperatōe mittit z cū fro plio uocē nes
citur vnde emissa fugite cūctis fugientibꝰ a pauris frizombꝰ peri
mit dux uero capitur de tpissia psona que i epm elegerit

In Coloma fuit quidā epūs clarus ꝛeligioē sed turpis corpe q̄
fr̄is ē epūs hoc modo Impator venatū pergēs solꝫ ad arcā
siluā puenit comitibꝫ hinc illincꝫ dispersis ibi eāt edīa in qua
quidā p̄sbr̄ ualde deformis eāt ⁊ quasi portētū nature Impator
se militē mētitꝫ missaꝫ rogat ille cōfestim se pat Impator iteꝝ cō
gitabat quare ds a quo formosa cūcta prodiūt tā deforme hoiez
fmeret sua cōfice sacīmēta deuentūq; ead illū ūsq; tractus Dixit
te qm̄ dns ipe eds in quibꝫ ūbis dū disceptaret clicꝫ sacdos cōtra
nos uoce k̄s. q̄ impator cogitūtē ipe fecit nos ⁊ nō ipi nos quo
dcō ꝛpressꝫ impator hui⁹ ꝓphetici uiri estimās iuitū fecit epm̄ eu

Conradus sc̄dus ptꝫ henrici d' Impio Conradi sc̄di Guillelmꝫ
ad impiū sublimatꝫ impat ānis xvj Cepitq; āno dn̄i .m.xxv
mūdi uo nn̄ dcccc lxxxviij hic āno impij sui xv pdie nou fumꝫ
obijt Ex cathalogo ro pon Huiꝫ tpe ptꝫ iohēs bīdēus Ro eccle
presidet ānis xviij hic Symoniacꝫ ꝓpatū mouit Sigibertꝫ
Anno Conradi vj Roberto rege francoꝝ mortuo henricꝫ filiꝫ eiꝫ
ꝛgnauit in francia ānis xxx ⁊ Eo tpe Guido arretinꝫ grullꝰ
claruit in ytalia guido aretinꝫ milti mr̄ musicos notos ⁊ io ⁊ phis
pfectꝫ q̄ ignoto cantꝫ ecā pcii fratiq; distāt p eiꝫ ꝛgla q̄ per
uocē nigri uel p usum alicꝫ instri dū sex līs uel sillabis modula
tū appositis ad vj uoces quas solas ꝛgulat ꝛpetit hisq; uocibꝫ per
flexuras digitoꝝ leue manꝫ distictas p integꝝ dyapason sed oīa
⁊ auibꝫ inferūt nitēte ⁊ ꝛmisse eleuatōes uel depssiōes eaꝝdem
sex uocū Sigibertꝫ Anno Conr̄ vij henricꝫ rex Conradꝫ filius
uxorē duxit filiā regis anglorꝝ hoc tpe in aculia eāt quedā sta
tua marmōia ⁊ caput suū hīs ereū cūlū in quo eāt sptū ⁊t
mayj oriēte sole habebo caput aureū qđ quidā sarracenus a Ro
berto wistardo duce normānoꝝ captꝫ qđ pōtendēt intelligens
in ⁊t mayj oiēte sole diligenē notato tmō umbre illiꝰ statue
effossa ibi humo mīmitū thezauꝝ ꝛpit quē pro sola rdeptōe
idem duci obtulit ⁊t Anno xv ī mēse dpli viij ydꝰ visa ē ī celo
mr̄ australem ⁊ oientalez plagā igneā trabs mire magnitudis
que ārens p solem ia ad occasū vergētez visa ē ītra tnd̄e tuꝫ
uestigia diu uidēi potūt Eclipsis solis ⁊t Eode āno pdie
ydus mayj eclipsis solis fuit De Impio henrici sc̄di Sigibē

Henricus filius Conradi ptō ipm̄ impar ānis xviij Cepitq; ānō
dom̄ mᵒ xl aūdi nō v m· Helmādus hic henrico fuit hila
ris ⁊ iocūdꝰ hic hēbat sororē sām̄omales cui quidā clicꝰ familia
rior fuit uisto ⁊ cū sim̄l dormierēt quadā nocte nix totā tim̄ o
puit· clericꝰ timēs se prodi ī mue p uestigia suasit amice ut dor
so illius īpositꝰ euadēt· ꝯt dū eū ferret impatorꝫ surgēs cūm eos
vidit p fenestrā prosecuit ut dū epatū vacātē daret clerico
ita dixit ei Atpe epatū hūc ⁊ cāue ne de cetō equites ulciscer
Gilo· dans abbatiā sorori dixit ei Esto abba ⁊ ultra nō patiar eq̄
tem clericū ofusi illo flagitio desisterēt· ⁊ Idē impatorꝫ cū cēt
puulo a quodā clico fistulā arrepat argentēā qua pūi ludētes
aquā iactūt p̄mittēs patris ei epatū cū cēt impatorꝫ adeptus
mpiū ꝛpetēti pollicitū dedit· nᵒ multo ptō ḡui morbo uexatꝰ
tbꝰ diebꝰ multis ⁊ extᵐ ꝑ iactat epi p̄ntes rōmano mōdo ceu
mo orabāt qualestēs acuto epō quē pro fistula epm̄ fecit sima
ḡsilis deposiūt ḡfessus se toto illo triduo demōes mfestos sibi vi
disse flāmā mse p fistulā iaculātes Idē impatorꝫ cū celebrāret ap̄
magūtiā penth orta ē dissensio mꝰ cubiculaios āvepi ⁊ abbatē
fuldenſ tenobij ⁊ pugnatū ē mꝰ eos mettā usq; ad effusione
sanḡnis· ꝓtea seḡne ultiō ꝺ̄i ꝺō ſ hūc diē gl̄ioſū fecisti
vox ab alto elapſa ē dicēs hūc diē bellicosū ego feci ⁊ alius stu
pētibꝰ intellexit impatorꝫ nocte ee īmica ⁊ ait quē tu bellicosū
fecisti nos p dei grām̄ fecimꝰ gl̄ioſū· Sigibertus ⁊ Henricꝰ
impatorꝫ āno mpiij sui xvij p̄ntē victorē ꝑ mortē· Romanus
⁊ Anno mpiij henricꝰ vj bōdenſis q̄ symoniace ꝑlatū pontificabꝫ
ī uasēat cū cēt rudis lrāꝝ alteꝝ ad vices ecc̄a officij exequēdas
secū ꝑas siluestꝝ ſ consecrari fecit qđ cū multis nō placēt ter
tius supduxit gregoriꝰ q̄ vices duoꝝ īpleuit· Vincentius Iste
bōdenſis ix ut ait petrꝰ damianꝰ nepos fuit fuit nepos sup
oris bōdenſ· Idē p damianꝰ refert epūs mquit quidā cpm̄a
nis uidit bōdenſ manōes ꝑas migro quasi corpalit eq̄ mside
te cui dixit nōne tu es ꝑa bōdenſis q̄ie rā defūctū nomiꝰ
q̄ ait ego sū mfelix ipe quō mquit ē tibi p̄r ḡuis mḡt tor
queor sed de mia nō despero si mi adiutoriū pbeat sed ꝓge
ꝗso ad fratres meos q̄ nūc sedē aplicā occupat· eiq; expte mei
dices ut illā pecūie sūmā que mi talithem ꝛpōita ē p me ī pau

peres distribuat sicq; rōmedū nre ee quēlīq; tū her miseacio dīna decreuit cognoscat nam cetā que p me indigētib⁹ tradita sūt nichil ni penit⁹ prosiūt · qua de rapinis z iustīs acqssita st̄ hys audi tis epūs romā nupt̄ adiit z iohī spē frī iba retulit z epātū mox defuit z mōchū induit · Cuius uo Būdā nepos q̄ pt⁹ tm⁹ sdūs iohī ni ppātu successit · appuit cuidā molendinū iter agē ti ni spē mōstruosi aīalis cuius aures z cauda asīm erāt · ceū ur si · aliq; tremefactis fugā inuret · clamant mōstr̄ istud noli expa uescē · scito me hoīez fuisse sicut tu · sed q̄a bestialit̄ uixi · pt⁹ mortē fere spēm bestie meruī · tu ille dixit · q̄s nā fuisti · Ego solo noīe aut ille būdūs fui · q̄ nup aplicus sedē tenui · ad q̄ ille q̄ hēs retributōis nūt · inquit · usq; in diē iudīj p domos et stillencia loca sulphurea z fetida z bullēcia trahor · pt⁹ ptrahor pt⁹ extimū uo iudicū corp⁹ meū · z aīa simul irremediabilis cruciat⁹ z irrenotabilis olla ihēnal' baratri deglutiet · ita ut nūllā spes in posterū retributōis restet · pt⁹ her iba disp nit · fiat aut ab ipō pōtifice · pt⁹ p̄decessore nro usat⁹ z ido ab auribus mis cuidā asīm desinebat · duxit aūt p totū cuī uitā carnale · z ideo ceū ursi erāt · O quā melius illi fuerat ut epātū desiuiss̄ · ¶ Pt⁹ hūr būdīnū sedit · Siluester uj · de quo supdictū e dieb⁹ xl · pt⁹ que gregorius vj · dns iohs granang anus vj · hic fuit magne religionis z stūtus · Guills Is itaq; romani ap^{tic}e statū p multa ānos successor diminutū in ueit · ut pter pauca oppida urbi uicina z oblatos fideliū mult⁹ hēret quo sustentaret · Sigibertus · ¶ Anno henrici vij · re me vno tenente duos z duob⁹ tenentē unū de epātu ostendentib⁹ · rex henricus ceū eū romā uadit z eis tam⁹ z imperiali resida depōitis fidelitatis labem lingens epūs q̄ z clericos re ecclie psidē nesib⁹ ix · z ab eo rex henricus in imperatorē būdictā unctūs romanis se in eius cōsensu nūquā electuros · Anno viij dama sus re ecc⁹ pēsidet diebus xxviij · ¶ Anno ix · bruno Leo ep̄ piissimus lector epūs q̄ uocat⁹ leo re ecclie pēsidet ānis v · hic cū ad rapienda sedē romā tenderet audiuit uoces āgelor⁹ ca nentiū · dicat dns · ego cogito cogitac⁹ pacis z nō afflic⁹ · hic de uillis suis tantū cōposuit · z multa ecclie utilia scripsit · hic cū i ppātu pauper leprosū ante fores uidisset eū seriū diligent⁹

in loco suo collocauit · quē cū reserato hostio nō inueissē i pauper
se xpm sustepisse obstupuit ¶ Anno henrici xiiij leo ppa
mortē qui cuius meriti apud dm fuit cūctis apparuit · cui nullus
ad sepulchra eius rome miraclis oūsis dē eū claificat · post
hūc sedit victor annis ij · Eo tpe floruit stūs Edwardus
rex anglor ¶ Anno henrici xj bardo magūtie Stē bardo
epūs obiit cuius stūtas p multa miracla gloriaq patuit Stūs
¶ Eo tpe stūs theobaldus de pruuina castro ortus fuit i theobaldus
nobiles francor nō nsrm⁹ docebat q mundo z senectute ab
negato secutus xm in vitena urbe uenena irruptus xij⁰ sue cō
fessois anno bto fine quieuit qui qz accepto dō fruebat pte mor
te eius miraclor pdidit magnitudo · ossa eius i gallias trāslata
multa multis m loris uenacōr meruerūt · z ad ipa usq; nūc cō
fluūt ex diuis regionib⁹ quartanarij z febricitantes eius festū
celebr⁹ kl' julij ¶ Anno henrici xiij leo ppa · Sigibertus
gerardū sup se quintū epm strīte vite miabile synodo ha
bita p ap⁹ca auctez decruit m nuo stor confessor hendū ¶ Anno
hēnici xij Baldeuinus flandrensis tuasse hugonis cōitatu
cōi nupatoēz rebellat · Guillō ¶ Eo tpe due aurele erant
in strata qua romā itur · i vno tugurio gnorātes quē hospi
tē si qn solus supuenebat i equū a' asinū a' suem mactabat
¶ Rome p idē tēp⁹ erat qdā iuuenis d' iuuene q' annulū suū q di
locuplex z nobil · q' uxorē nouit' dsponsauit gito statue cuellē nō potuit
q' sodalib⁹ suis gummū pauat pte habū eunt i tapū ut lude
ret Iuuenis pdcis ludo signifer pilā proposuit inteī spōsa
licū digito extēto statue veneris erecte q' proximo astabat cōpo
suit · z cū pene solū omes impeteūt suspicēs exteris extra
lestētib⁹ p' se a ludo remouit reposteaq annulū iuenit statue
digitū usq; ad uolā curuatū diuq; ibi luctaty ner annulū
euelle potuit n' digitū frāgere tractaq; distedēs rem relauit
sodalib⁹ nocte i tēpesta cū famulo redies digitū inuenit exte
tū annulū susceptū dissimulato dāpno ad nuptā rediit cūq;
se i lō uie eā collocasse sensit quodda nebulosa nut se z illā
uoluptarij nudē tū nō potuit hoc obstaculo ab āplexu phibet

et audiuit uocē dicētē cōcūbe. qā hodie me despōsasti. sum uen⁹ digito ānulū iposuisti. nec reddā. tristo ē tanto prodigio michil ī fide uel ausa ē uel potuit. ꝑsopīē duxit nocte illaz. sic frīm ē per multū tēp⁹ ut quatūcūq; hora cū uxōe sua ꝯcūbere uellet. ipsum idē sentiret z audiret. Tandē quidā uicinus quoto ī ē puerū⁹ detulit. illi hīto ꝯsilio paludo cuidā ꝑsbitō suburbano rē pādit. huic erat nigromātica z potēs maleficis. Illecto g. promissa eptaz ad se ꝯpōtū dedit iuuenem dicēs. uade illa hō noctis ad cōpitū ubi nullo⁹ uie ꝯuenit z frēs tuos ꝯsidēa tūsiet ibi figure hoīm ut ipse ser⁹ oīes q; etatis gradu z ordinis equites z pedites. quā lati quā tristes quisq; audieris nō loquī⁹ sequ⁹ illā turbā quā statura preterior forma corpolentior curru sedēs. huic tanto eptaz tradis legendā. sensum fiet qd postulas. sic frīm ē. ut retos trisientes vidit ibi uiderē ortu metrino multā equitē gestus īpudicos exequētē. ultimū dūs tbe tribules ī iuuenē oculos exactiōs. eis vie ab eo requirit. michil ille cōi. sed ptēta manu porrigī ei eptaz. de mon audēs gtēpnē notū sigillū legit. sptū mouet ī celū bchi is elatus dē inquit opt quā diu paueris negnas Palūbi ꝑsbri uel mora sacellites a latere suo mittit q; anulū extorqueret a venere illa multū tīguisata vix tādē reddit. ita inuētis uoti compos petit⁹ diu amoib⁹ suspiratis palūbi at ut demōis clamore ad deū audiut mēbris oīb⁹ ad ultō truncatis nusabili pena dānatus ē confessus cōi ꝑplo cōno ī nulla flagitia. Sigibertus
Eo āno guillelma tbat⁹ etiā y berēgarium Turonen q; affebat eucharistiā quā summing ī altri nō ee rem tpi x̄i z sanguine sed figuraz corpis z sanguinis. gr̄ q; mlti a multis z sptus z ub disputū ē. mt quos dūs Guido abbas d' reuue sti lenfredi cōi ei d' cor⁹ z sanguī dñi elegāte libz edidit. Cam⁹ vitellen. guillelmo
Leo ppa cōi huic vertellen cōcilio celebrit. ꝑ hildebād archidiacono pti leonis obitū huic Turonis ꝯdēpnat. sed Berēgarius ī sine ita rēsipuit ut aliquādā sūs hēret. ipe tū quos dāpnauit ḡnus se correxāt. quē nō valuit. adeo pessimi ē alios exēplo uel ubo abono infirmāe qā primū vnus aggrauat alienū.
Eo tpe tor⁹ pallaut⁹ filij euādri. vnus ītegre reptū ē cū h⁹ epitha

phio filiq̃ eiusdē pallas quę lancea cui militis ostiū⁹ more
suo iacet hic. Sigiberto. Anno henrici xvij victor ppa in
gallia uenies gloiose ab impatōe henrico susceptus⁹ z eo pcte
nō multo post idem impator moit⁹. De imperio henrici
Henricq filiq henrici pdē ptq eū impat annis l. cepitq
impare anno dñi ɔ̄ lvij mūdi ūo v xx⁰. Hic Guillinus
henricus hildebādj tyranniq ore fuit⁹ fuit z ingenio eius largitas
Sexagesies z bis tollēs acie diminuit plures timuitq eiq vitam
misero exitu finiere Anno huius ij fredericq filiq gecelonis ducis
ex electo sē lambti vij legatus ro. ecclie q exosus erat impatorj
henrico p odio frīs sui godefridi pti legatiōq tōstantiud⁹ aquit
Cassineuses mōchq z ptica abbas frūs altinq no⁹ Stephi ro. ecc
psidet mēsib⁹ vij. Anno eiusdē impatōis iij. Būdrus ro. ecclie
psidet mēsib⁹ ix. Sigibertq. ptq nicolaq annis xj. Guillinus
Ptq quę alleyād ro. ecclie psidet annis xj tōn quę tūdelo pa
rimensi ppatu ambies magno scandalo ecclie fuit. qā lōgnimē
eos gitatio usq ad homicidia prorupit. De hildebrādo ppa q z
gig⁹ dñus est.
Anno henrici xvj hildebrāmus archidiaconq ppa efficit⁹ ut dice
bat hugo abbas cluniaci cogitatiōs alioq p phitō nīetis i tu
tu nūciabat quę io ppa alleyād cācellū aplicū pficīt p cuiq
officij ītuitu hildebrāmq tūc. Cācellariq erubat pricias ut
ppenm actu corrigēt die quadā cū eq̃taret cū turba milit⁹ ob
sequentiū abbas hugo in ertino agrīe cū suis nōchis psequa⁹
visoq eminus tito viri honōe cepit cogitare i ano unde ect
tātus honor hois exilis natuę desipiebat pntele preul dubio
hoc ei ex superbia accidē q tot ābulatōes habet vir hoc nīete ve
flexa adiuuauit cū archidiacono ēflexo equo z militibq ītento
a longe clamās z abbatē aduocās tu inquit male cogitasti
nō em mi hāc gloiaq si gloia dici pt q cito trānsit uel i puto ut
imputrij uolo sed bīs aplis quoq p̄uilegio mi exhibet. Erubes
cēs abbas hoc solū trīdit qso dñe quo cognosti cogitatū meū
ab ore at a corde inquit tuo quasi q p fistulas ad aures meas
deducta ē. Sigibertus Anno xviij gregorius ppa vj hildebrādq sedis

celebrata ſynodo ſymoniacos anathematizauit uxoratos ſacdotes ab
officio diuino remouit a laicis miſſas eoꝝ audire inhibuit quæ tam
graue oritur ſcandalū ut nullius hæreſis tpr ſm ecclia grauior ſtiſſima
fuit hinc p iuſticia aliqs tenuē iuſticiā agentib⁹ aliis a ſymonia
nō declinātib⁹ aliis notā incaute honeſto nomine pterentib⁹ dū hæc
ꝙ ſe gratis dare iactant ſub cautelis nō uēdūt & ut d̄ nōtrāis
dicit Euſebius ſub nomine oblationis exactiōſiq munera accipiūt
porro ꝙtinentiā paucis ſeruātib⁹ aliqb⁹ eā cū queſtus uel iactātie
ſilentib⁹ multis incontinentiā puirio at multiplicioi adultrio tumultan
tib⁹ ad hoc hac importunitate laicis inſurgentib⁹ non ſacꝝ ordies &
ſe ab ecclaſtica ſubiectione exuentib⁹ Luitprādus miſtica teniant
& de hijs diſputāt & multa alia non ꝙs & finis geſta ſunt in ecclia
Anno xv gregoiq ppe tota hyeriā impatoꝛ incohit & quoſtuq
pr ab eo ubis & ſeptis auertit Sigibtus Anno ſequti idē impa
tor tocarta narmē ogilio xviij epoꝝ & multoꝝ primatuū regni
decim iubet oīa decreta & ſta hildebrāni irrita ee debe ibiq
omes pr paucos hildebrāni abiurāt eoq; ppatu abiudicandi
ee iudicat Hildebrāng etiā excōicat ipatoꝛ ſub hac obtentu
ut primates regni quaſi exuſta ei regi contēdunt Anno hēric
xxviij rondeo mr impatoꝛ & ppe die ad cauſa mr eos diſſimu
enda ei pace diſſiliente ppa mr eos nō queiret romam et
multi alij ytalie epi a ppa deſiſtut q fugies ad normanos ſe
otulit Anno ſequti romanoꝝ iudicio hildebrāng ppatu
abdicatur & guibto cauene dcepius in ſede aplica intrusat
clemes uocat Anno xxix hildebrāng ppa q & gregoius ad
pſalmū exulas uocat de hac itm ſeptū tuei volumꝰ uos ſtare
q ecclie cure ſollicti eſtis ꝙ hildebrāng q & gregoiq mr extre
mis poſtq ad ſe uocauit unū de xij cardialib⁹ que pretis dili
gebat & aſſeſſ e dō & ſto petro & toti ecclie ſe gnuit ptaſſe in paſto
rali cura q ei cat omiſſa & ſub dyablo non humanū gregodiu
& ira cōtitaſſe trux miſit podiū aſſeſſoꝝ ſuū ad ipatoꝛ & tota
ecclia ſua ut optaret eis eis indulgentia & dimiſit ac diſſolut

Ex lam. ann. dec.

aſſeſſio ppe

vnuclā omn bāuoꝝ suoꝝ imp̄atōi ⁊ omn ꝑplō xp̄i vnus ⁊ defunct
cleicis ⁊ laicis ex romis. Post hūc desideriꝰ cassinen abbas venenary
q̄ uictor dcūs ē in ꝑpā nōiat⁹ sed mox dissoluit⁹ ⁊ no ꝓfuit mlto
mōit⁹ dē aut q̄ extinctꝰ fuit veneno ad ꝓpīā missꝰ ī talue missō
Anno henrici xxxij odo ex mōcho clumaten epūs ostien cōn Sigibtꝰ
imp̄atōez ⁊ grīb̄tū fit ꝑpa ⁊ vrbanꝰ nōiat⁹ ⁊ p̄sidz āīs xj de vrbano ij. q. quo
hymt in ecclīā stūdala ⁊ ī regno distidia augestūt dū alt⁹ ab fit mēno ī ant. p. redit
alto dissidet dū ẏgnū ⁊ sacdociū dissentiūt Vrbaꝰ ꝑpa ad gallias epm uel abbate.
Anno dīi ab xp̄o xij uc⁹ ⁊ ap⁹ clarumōtem grīlū celebr̄ guillō
Vrbanꝰ ꝑpa uenit in gallias ⁊ celebūit grīlū ap⁹ clarumōtez grīlū guido
in quo int⁹ cetā statutū ē ut epi abbates uel aliq̄ de clero ali
quā ecclīastīcā dignitate d manū ꝓncipū uel aliquoꝝ laicoꝝ no
recipiāt ⁊ ut cleici ī duab⁹ ciuitatib⁹ uel ecclīis pbēdas no ha
beāt ut nemo sit abbas ⁊ epūs ⁊ ecclīa⁹ dignitas a nllo emat⁹
uel uēdat⁹ ut nllis ciuslibz sacordis eternali gmercio utri⁹ ut
eis auferāt⁹ ecclīa⁹ dignitates q̄ scient⁹ a se uel a ꝓtib⁹ suis emp
tas hūerūt ⁊ neo ī epm eligat⁹ nisi ꝓbr̄ a diacō⁹ ul' subdia
cōq ⁊ cui natalīū dignitas suffragat⁹ nisi d magna utilitate et
de lnia ꝑpe ut filij ꝓbr̄oꝝ ⁊ grīb̄noꝝ ad ꝓbr̄atū nō ꝓmoue
ant⁹ nisi ꝓus ad ẏligionē tūsiert ut laicꝰ decias no uēdat nec
ẏtmeat nec unaq̄ ecclīa decias suas hēat nec ad altiz tūseat
Vbi quoq̄ statutū ē ut hōe d'bta uigīe dieb⁹ ⁊ eiq̄ Guillimus
offīū sollepnit⁹ celebret⁹ diebꝰ sabboꝝ Guillimus In eode
gsilio excōicauit ꝑpa philippū ẏgē fīmitez ⁊ oīs illos q̄ eū
regē uel dīm suū nōiauert ⁊ ei obedīret Gilr ⁊ illā maledaz
giuga eiq ⁊ q̄ eā ẏgīnā uel dnāz uotauret dom⁹ ad emēdatiōz
uenīret ut alt⁹ ab alto distedet Gilr Gūb̄tū Rauenen direpuy
q̄ se ꝑpam nōiabat ⁊ henricū imp̄atōez q̄ eū tenebat et
retōs q̄ ei gsentiebāt. Poꝰ hꝰ sermōez fecit ad ꝑplm exhortās
eos ad cruce sumēdā int⁹ cetā dicēs ut ait salomo nichil timi
dū nichil negīa laboriosū Aut a nob⁹ labor aut⁹ meta ꝓpo
meliōe petit⁹ An ne stitis q̄m viuēte hōib⁹ calamitas mori

Nō de hēat bēdictō agnie.

facultas ē. Mors ēm arceat bonos patūm malis ⁊ sectā malicia
¶ Pto hūr sedit pasthal' ānis xix. Anno mxcvj henrici vj obijt
stūs theobald⁹ in vinētia urbe venetie ⁊clusa. Ordo grandimōtis
Anno dñi ab lxxvj tēp⁹ ordo grandimōt⁹ sub pat⁹ tēp⁹ viuētij
stephō ¶ hic fuit filij stephi nobilissimi ex gestis dicti stephi
viri de alma a bto nnlone xij ānis educatj etiam bn viuēdi di
dicit ⁊ uxē lemomtis ad mōtem nemoros⁹ q' moretū dr xpo du
te uēiens tugurū d' uirgultis puis fecit. Anno dm cc lxxvj eta
tis sue xxx hō clarus uita ⁊ miraclis obijt mordie dyaconatj ¶
Anno etatis sue lxxx feia vj idib⁹ febr. Translatio sti Nicolai Sig
Anno henrici xxxj venetianis meditātibj auferve corp⁹ bīssimj
nicolai a Mirrea licie a turcis desolati pōtinpauert eos Baure
ses tues nūo xlvij ab antiochia mirreā uēientes q' a quatuor
mōthis ibi mūetis extorserunt ondj sibi tūba sti nicolai qua ef
fracta ossa sti nicolaj in olei liquōe natātia integro nūo extrēit
⁊ Barū tū yloia detulert. Fra ē hec tūsla ano dñi xlvij. a depo
sitōe sti nicolai ¶ Anno mxcvj henrici imj mariang cronogra
phus clarnit q' a storia uēiens in gallia Colonie fruis mōchus
pto apud fuldā pteā apud mogūtiā ⁊clusa ē. Lanfrancus
Eo tpe clarnit lanfrancj por ahon Bettensis ad tuj exmiā doctrīā
de burgūdia cōuolauit. Anselmj ubi pto modū magna utute
⁊ stiā adornatj ⁊ ei i pōratu suitessit sub viro egregio herluino
abbate primo q' ipm ahon Bettense de suo ppo fundat ¶ Dic lan
francj papia ciuitate ytalie oriūdj oi stiā secular ex gestis eiq
pfē mbutj alpes tūsies i normāniā uēit ⁊ betti mōthj fnitj
pto abbas eius ⁊elmit d' repatu Cantuarien ē assūpt⁹. Hic
lanfrancj cōn berengarū sipsit in modū dialogi de corpe ⁊
sanguine dm ondēs ibi ee utute corpis ⁊ sanguis Petrus damiā Sig
¶ Eo tpe floruit petrj damianj. Anselmj Anno henrici xviij
florebat i normānia anselmj. bertens ahon abbas eximius
⁊ pro sua sūtate ⁊ stiā famosius ¶ hoc tpe Arnulphus sucssion
quasp in Cenobio sti medardj pollebat signis ⁊ ututib⁹ vir bīs
simj. Arnulphj q' pro miro stūtus seruōe ppōitj ⁊clusioīs eligēs

et orta in abstinencia se affligēs phie grām diuinitꝰ accepit. et ex tribu
so abbas eiusdē mōstrij fruis ad ipius tribulatiōis p̄ceptū nūdi. et desi
dio etiē ḡcis ptim modū rediit. Anselmus Cātuariēn. et gestū eiꝰ
Anselmus Cantuariēn. ex optimo lōbardie et burgūdie oriūdꝰ leris
traditꝰ tribū plim profecit. et Beatrij fruis mōthꝰ miabilis por
tē fruis. Hic tribarguēs quadā die abbem suū d̄ minima austritate
ita aut dic quesō p̄r si plātā arbōis in orto tuo plantāes. et
mox illā ex omni pte ḡcludēs ut tramos suos nullateng ondē
extendē posset qualis arbor inde p̄diret. pfrō mutilis et curuis
ramis. et pplexis rāe he fruis de fruis de istis puer plātati sūt per
oblacōēs in orto ecīe ut ēstāt et fructificēt dō. tu aut illos i tm
terrōribꝰ minis et ūbēbꝰ ūdiq; coartas ut nullā eis p̄ceps lateat
bibēdi pateri vnde fit ut q; michil amōis pietatis dulcedis tm se
et te sentiūt. nec illi aliq; boni nisi p̄ter ea fidē habeant. sed oīa
ex odio et inuidia cōm se p̄dē ēdant. cōtigitq; mō mirabili ut
sicut de inceps corpe crescūt sic in eis odiū et suspicio mali ēstat
semp p̄mi et futuri. ad uitia tūq; ad nullū fuerit in uera mīa
te nutriti. nisi depressis supbiis ocio ne aliq; malet in tuei
die quadā dū ad lectū suū idormitōio diuidet. anulū aureū
in eo inuenit. q̄m ope ecīe et expēsis cui uō ad pōtificiū assūpto
erat quidā hoc ipm p anulū illū ia tūc quodā psagio psig
nati asseruerat. Vmbrenius Dicipsit aut Anselmus plogiū
et aloquiū de dō. Dicipsit et monologion et soliloqiū d̄ sīa tīnta
te in li. et d̄ gratia libeti arbitrij et p̄destiē dīne atq; p̄destiā. nno
et grām in li. et de casu diabali in j. d̄ pcto originali in li. et de incarna
cōe ubi in li. et de sacīmento altaris in li. et meditationū uel orōnū in li.
d̄ gemma in li. et exstat et fabulos sū p̄bios Anselmi in. mj.
plura alia scripsit cui libros flores cū breuitatꝰ dimisi. Henrici
Anno henrici xxviij. Bruno Signie nacione carthusie fūdā
theutonicꝰ ex urbe Colonia leris eruditꝰ Remen ecīe cantꝰ et
stolaꝝ nigre ualto sectatꝰ henrici Carthusie fundatꝰ p̄positus mo
nastice ḡsanois ordinē instituit huiꝰ sti p̄positi coopatores exns.

hugo grnopolitanus epūs ab eode brunone hitū mōstriū sup
sit Cuius ꝑ ibi habitātib⁹ insignē ex⁹ dedit Eo tpe sius arnul
phi ex abbate sci medardi Guessionem epūs frūs pro pacis re
integratōe flandrenses ven̄t in ecclīa bti petri dime miraclis
illustrata Cenobiū mōthoy regulais vite instituit mq⁹ t fme
vite t sepulturaz ꝑ⁹ qd ipse ꝑdixerat accep⁹ ¶ Anno henrici xxx
vj dns yno sti quintini Beluacen̄ ꝓsulis a pp̄ urbano ꝙsecrat fit
epūs Carnoten̄ ¶ Hic int alia Compilatio decretoz Vincentius
laudabilia q̄ fecit decta ap⁹ abbreuiando ꝙpilauit que ysidorꝙ
pius i vnū magnū uolumē t maxiom sumptuū ac iportabile
redegerat nō ordiate sed sdm ordiez tpm q̄b⁹ data fuerūt ꝑ suc
cessiōz ro pōtificū Hic yno ut dicit⁹ decretū ap⁹ abbuit⁹ t
ꝑ capla distinx⁹ t mltis stoz sīnas ad eade capla ptinetes i
seruit hic liber decretoz ynomis caput frāos ē in locis plu
b⁹ qm̄ nō ē portabilis Hugo cathalen̄ legit⁹ ex eode uolu
mine bīuus ꝙposuisse q̄ eccl̄a caput frāos ē t summa decretoz y
nomis appellat⁹ Porro libꝝ illū decretoz q̄ tuit in usu ubiq⁹
legit⁹ ꝙpilauit gīuus mōthꝙ ut dr sed quo tpe ignoro Ordo cist̄ciēs
Anno dnī ᾱ xcviij henrici xlij Ordo Cistercien̄ incepit Vincēciꝙ
incep⁹ Ex molisimo mōstio sito in lingonen̄ dioc̄si xxj mōthi
vna cū Robto pre ipiꝙ mōstij exiuit ut vitā ducerēt arcio
re t asperiū uicentes locū tūc horroꝛ t uaste solitudis tūg⁹
hemū in habitauerūt in diōc cabilonen̄ i qua modico pcio abbi
tiā ꝙstruxerūt sed dūs abbas ꝝ ꝑ⁹ aūte aptūm ad suū mōste
riū ꝙpulsꝙ ē redie t ipiꝙ loco substituit⁹ vir sīus noīe Alberic⁹ helmād⁹
¶ Eo tempe florebat hildebtꝙ Cenomanen̄ eps bereguriꝙ turo
nen̄ discipl̄s uersificat⁹ t dictator egr̄gius ¶ Hic Vincencius
pius fuit Cenomanen̄ epūs de mde turonen̄ decepūs spe uo
i vtilis pōtꝙ nonullas epl̄as scripsit t quosdā usꝙ d' suo exi
lio ꝙposuit libꝝ quoꝙ pulchrim de tedio hꝙ vite que memoriaz
sui ipiꝙ de se ipo ad se ipm ꝙmēte t quedā alia quoꝙ flores
tm̄ breuitat⁹ omisi Sigibertus Anno henrici mij henriꝙ rex fra
coꝝ obijt ꝑ⁹ henricū filiꝙ eꝙ regnauit i fr̄ancia annis xlix
¶ Eo tpe i cōsimo normanie Due mulieres i vno corpe nascuntur

et Britanie portentu visu e in vna tl porcq i duabꝫ mlieribꝫ duo
erāt capita z iij capita tm gemina usq ad umbilicū ipius singla
oia videbat comedebat bibebat ore gemino maducabat sed uno
meatu digeba vna mortua supuixit alia pene tēmio portas
ea mortua dom portare molis labore z fetore cadaueris defunt
putrefu e a qbusda z lris editu qd hec mlieres anglia z normā
ma significaret que duisse licet fuerit tm sub uno dmio st unite
Anno huius mpatoris ix mlti usq ad vij orandi uoto Jerosolimā
petentes ab arabis i panstheue in quoda castello obsessi sut
z tot occisi z uulnati ut vix ij reuersi st. ¶ Anno x Cometes
to pasthali ebdo appuit ¶ Eo tpe wilhelmꝰ comes Normā
noz cu francis nutrit z consorto cu anglis plio Arrardu re
ge anglor cu multis mlibꝫ pmit z regnat in anglia annis xxvj Sigibtꝰ.
Anno henrici xxv. Regis dagobti tpe suis psul vsmarꝰ i flan
dren puincia pdictis sub honore sci petri apli ipo s revelāte in
aldenburgen opido eccliam edificat z gsecuit qua de multis mi
raculis illustrat ¶ Anno henrici xxvij i venetis ciuitate Guillmus
duo clerici lris affati mstructi mte se multu annis mte se patrii i
erāt ut pius moeret alt eoz alti attepta fide corpalit apperet
no multu pter vnq obiit z alti appuit dies se dapnatu z sine
pnia ee de judicio infino z cruciatus tuola sotq digiti tres
guttas defluetes tabi iactauit sup eu quaz due typoza una
frote gingetes cute sicut igneo iaculo penetrauit z air hec tibi
erit qua diu uiuens penaz meaz grue documtu z nisi neglex
eris salute tue singlare documentu hijs dictis disparuit z ille adiens
sci Celanii ut alt prepr z moch frus e z optime ptynoch gubernat
¶ Anno dni .lxxvj. De cruce signacone immutabiliu plorum-
orientalem ppli dolentes loca sca Jerosolimoz a gentilibꝫ Sigibꝰ
pphanai timos ecclia xpianoz ia multos ex pte eos euasisse i mutabi
les una al dma suspitione moti z multis sibi offensis signis abuli
is aliati duces comites potentes nobiles z ignobiles diuites z pau
pes liberi z serui epi clerici mochi senes z iuuenes pueri z pu
elle omes uno ano nullm aliq angariante uiriliq getent ab hispa
nia a pruscia ab austria a brithania a Scotia ab anglia a normā

nia · & francia · a lothoringia · a burgundia · a gmania · a lumbardia · ab
appullia · z ab alijs regnis utute · signo scē crucis signati · z armati
vltrū ire parat · iniurias dei · uhostes xpi · nōis · z quāto ḡlibz hactē
no ad extēdā mūdi miliciā · ut maliciā · erat prior · tūto nūc · ad ex
tendā ultro dei miliciā · fit · pmptior · firmissimā pace · itrā · ubiq;
gpōita · z prīo · iudeos · i urbib⁹ · i ꝑb⁹ · erant · aggressi · ad credendū · in
xpm · qpellebāt · credē · nolentes · bonis · puabāt · trucidabāt · tumultib⁹
clamabāt · alij · iudeoz · zelo · tenēde · prie · legis · ducti · se · mutuo
trucidabāt · Alij · ad tēp⁹ · se · credē · simulantes · ptm · ad · iudaismū · re
dibāt · · eminebat · in · hoc · exercitu · dux · luthoringie · godefridꝰ · duselmꝰ
de · Kobodmiote · balduinꝰ · comes · claromontensis · Robtꝰ · comes · flan
driē · Stephs · comes · blesensis · hugo · magnꝰ · fr̄ · philippi · regis · francie
Roberti · comes · normanoz · aymundꝰ · comes · sti · egidij · Boia
mūdꝰ · dux · appulie · z · tancredus · nepos · eiꝰ · hoc · oīm · aptissimꝰ · auctor
sustepꝰ · vir · eximius · hamarꝰ · podiēsis · epus · eigz · ḡsilio · z · doctri
na · usz · ad · captū · antiochiā · plurimū · pfecit · huiꝰ · etiā · vie · imitatorē
petrꝰ · ḡdā · heremita · fuit · q · usz · ad · captū · vrbem · i · multis · cū · exercitu · di
Guillē · pseuauit · nūc · tot · gentes · i · vnū · trahere · sententiā · opione · hoīm
uitrebat · nūs · ḡrus · existimaret · sexagesies · c · milia · q · oēs · ieosoliaz
cyuitatem · pgrebat · Anno · dn̄i · m · xcmij · pontificante · i · urbe · laudun · helmū
do · milier · ḡdā · manēs · i · ꝑrio · habebat · genetz · q · p · eā · dolose · est
otrisus · Exhinc · peītes · hoc · ptm · e · confessa · cuidā · ꝑsbro · q · post
cū · ea · rixans · illud · iuelauit · Vnde · her · captā · iubēte · uicecomite
laudun · igni · tradi · e · permissa · ex · quo · cū · nec · ipā · nr̄ · estimatiōe · eius
ledi · potuit · ꝑcibꝰ · vtē · ignis · ad · eig · edificiaz · omni · ꝑpto · applaudēte
e · deducta · gratias · do · z · sue · gratie · rddēs · De bello xpianoz · cōtra
Exercitꝰ · di · aggressꝰ · turcos · pagnauz · virilit · pagnos · vincēs
agit · primusq · belli · fuit · ad · potē · pharphar · fluiū · ix · kl · maij
ubi · multi · turcoz · sūt · occisi · Secūdū · bellū · fuit · ap̄ · nicheā · iij · nōs
martij · in · q · etiā · pagani · sūt · victi · Capta · e · nichea · capta · laodi
dicia · z · cū · essent · plures · qz · ccc · ay · armatoz · i · exercitu · xpiano · tūm · eis
copia · oīm · rez · suppetebat · ut · aiūt · p · nūmo · bos · uix · ix · uenderet
Sed · ptm · cū · nīi · antiochiā · cepissent · a · turcis · ptinodiū · e · obsessa
z · tūm · fames · fuit · e · i · mastr̄ · mōz · qz · pullꝰ · asselli · uendebat · cxx · so

lidos asinos & eque camelos p̄ipialib⁹ aputabāt delicijs. gallia uix debat xv sol' omi duob⁹ sol' nuc uel glans i deij uendeba⁹ ptyer mis cū turris pugnātib⁹ eos uiterēt & in fugā mi kl iulij gūterūt & hinc uenerūt ad ciuitatē marrā opulētā q̄ capta ē a nris iij idus decēbr & ibi passi sūt xam tātū frumē ut camelos turcos cōede bāt. demū obsidētes irlim cū laborarēt p nuntios & matrē aque pe nuria oēs ex cōi decreto nudis pedib⁹ cotidie circūdo urbē circuibāt

Octaua igitur tlis humiliacōis obsidiōis Irlim a nris capta est — aut xxxix capta ē irlim .xiij. kl. iulij in vj fia & nitēplo salomōis i portatu eius xpiani cū pagnis quīto bello ofto tāta i eos rede de bachati sūt. ut i sanguine occisoz eq̄tarēt usq̄ ad genua equoz Cuiq̄ ordinatim ēet q̄ irlim debeāt ītrare. ita principib⁹ de ēpriando trac tātib⁹ Ītre rex sarracenoz ad nros debellādos uenit a scholona cū milib⁹ eq̄tū & quadrigent⁹ milib⁹ peditū. q̄b⁹ cū octiesq̄ exercitu dim i quo nō plg quia .v. milia eq̄tū & quīq̄ milia peditū ēant duo p xanas ad se ēclamātib⁹ pugnātes & nube eos ab ortu sol' defe dēte sarracenū solo motu ipetu tritu omis ptectis armis fugerūt

In hoc vj bello nij kl' augusti fcō cesa sūt. c milia paganoz in porta nō ascholone suffocatq̄ sūt usq̄ ad duo milia. eoz aute q̄ i mari pierūt & q̄ int' spmeta siluar⁹ q̄sūpti sūt nesciūt nūs Capta ē irlim ptō annos tenuit. mtc lx. exquo sub heraclio īpato re. sūt vite capta ē. possessa a sarracenis. Ex Cronicis scott

Anno dñi .ay. c gotfridus lothariensiū dux & princeps iosolimoz obyt cuiꝰ baldumg frō eius i pcipatu successit. Rex Sigibtq̄ ergo balduinū cōnatq̄ ē apud bethlehē anno dñi .ay. c ij. vir tutē erāt in tot milib⁹ xpianoz cum milites q̄ irlim & Ramulam & Carpham et ioppē custodirēt Illo anno sacrūq̄ ignis i vigilia pasche tardauit i mane ēsurgēs usq̄ diuīe De deico nitrāte est

Anno dñi .ay. c my. quidā clicq̄ de vendopa cui ppē uisionem cū studēt i stolis apud lugdinū vidit i visiōe noctis quādaz uallem sub quodā mōte sitp q̄ ciuitas pulchria erat. cuiꝰ aspcta nimiū delectabat aspicientes intēta vidit fluuiū ēpdam sub pede mōtis ymo ir pedē currentem. q̄ dū cruret. grēs arētē quo illū trāsmearet vidit sitp ripā fluūs .xij. pauper

sine rum lauātes tūicas suas ī fluīe int'quos eāt quida ueste cū
dissimā indutu multū alijs dissimil' q'adiuuabat eos ī tūicaꝝ ablu
tione q' ptq̄ adiuuāt unū adiuuabat aliū tūc dicit hec uidēs
accessit ad eū q' ceteros iuuabat z dixit que gēs estis uos q' aut isti
pauperes sūt primaꝝ agētes z a pīs suis uestimēta lauātes z ego
filiꝰ dei ihc xp̄s sum cuꝰ auxilio nec isti nec illi pūt būfacere
Cuitas hec pulchria qua uides paradisus est ubi ego maneo et
qui quisq; tūicaꝝ lauit z primaꝝ egeit in illam introibit tu ipe satis
quesisti uia qua itur ad illā hijs dīs dictus a sōpno euigilat' et
mirari cepit de visioe cū aūt nō multo pto redisset a stolis in priaꝝ sua
narrauit epō tribulonem tui filiū eāt uisionē hanc qua audita
epūs suasit ei ut sedm relinquēt z religionē mīret quēdas ei so
mes illū nouellū ordiē Cistricen Ille ueit Cistciū z inuenit locū ī
cultū z desertū z fres nīr bestias ōuentes ad portā mōstij que
de uimie fm erat pedebat malleus fris cuꝰ sonitu ad portā porte
rius uombat' a uolētib' introire hic sonitū uocato portario uenit
ad eū quē dicꝰ introīes statī cognouit eū uidisse int' eos q' tūicas
suas in fluīe lauabāt rogauitq; eū ut adduceret ad se abbem ab
bas ignit' z toto q̄ēto ueit ad eū z cognouit dictꝰ oīs se uidisse
ī fluīe tūicas suas lauātes statīq; rend' ad pedes abbatis Lacrimis
rogis eū ut in fr̄em suscipet' q' susceptꝰ nō multo pto p̄or ē sancto
Anno imp̄ij henrici v. imp. nās febr' stella p die visa ē in celo
Stella per diē uisa ē ī celo ab hō tria usq; ad hōaꝝ nonā cubitu dis
tans a sole Eo tpe petrꝰ arculphꝰ quondā Judeos Ormēcq
z mopses appellatꝰ iudaismū reliquit z ad xp̄i fidē quis libellū
satis elegāter edidit In quo tout' iudeos z sarracenos egregie dis
Henricꝰ filiꝰ hēnici de Impio henrico · v° Sigibertus · pūit
him' succ̄sit ei ī impio z imp̄at ānis xv z rep't anno dn̄i
mj° c° vij° Audi nō v lxx Dic henricꝰ romā uadit p̄t sedādā
discordiā que eāt int' sācdotiū z regnū que rep't a pp̄a gregorio q'
z hildebrāndo z exagitata a successorib' eiꝰ uictore z urbano et
p̄ oīnb' a pasthali qd eāt magnū scādalū toti mūdo Rex uero
dolens uti aūte z gsueti' z priuilegijs imperatoꝝ quo a karolo
magno q' primꝰ de regib' fr̄ancoꝝ imp̄at' Romanis Jamq; p. ctr. z eo

ampliꝰ aūis mpauant sub xl tꝫ aplīus dāres lite epatus
z abbacias p uirgā z anulū hoc ee suū us allegnbāt Cont
hanc maiorē aūtez tesebāt ppe sine synodali iudicio nō posse
nec debere dari p uirgā uel p anulū epātū uel aliq̄ ecclīasti
cū dignitatē uel iuestituraz a laicali manu z quicq̄ ita epātū uel eccīas
tici iur iuestituraz accipiebāt excōmbāt ppt hāc pcipue causaz
rex Romā tendebat Reconciliacōe Pax it ppīz z ipatōis reformat
aūt fīa nt impatōez z ppīaz die pasthe hēricꝰ ipatōr coronato
pto lectō euangeꝛ tradt ei ppa aīa Altre beāz aplōz petri et
pauli i oclis ōm principū priuilegiū de iuestitura epatuū ul' ab
baciaz tam p anulū q̄ p uirgam s ut regm eiq epis ul abbati
bꝰ libe pt uolentā z symoniā electis z iuestituraz uge z anuli cō
ferent pto iuestituraz uō manoire gsecratiōz accipiāt ab epō ad q̄
ptineāt ¶ Confirmatio pacis ecīa nt impatōez z ppīaz cū ī ce
lebratōe misse tradet ei corpus z sanguīe dīi nri ihu xpi dñe
impator hoc e corpus dīi natū ex maria uginē passū p nobis
i cruce sicut stū z aplica tenz ecīa damꝰ tibi in confirmatiōz ve
pacis nt te z me Helmandus Jde hēricꝰ maltde hērici a
glozē regis filiā uxorē cepit quā ptnea dimisit ipe aūt ut aqui
busdā dr nuspiā ptnea gquit ¶ Pto her ipa maltidis granfi
do comiti Andegauen nupsit ex qua hēricū primo ducē normā
nie pto regē anglie pcreauit Alibi legit q̄ henricꝰ impator leo
dij pascha dīi celebrauit De mde aquis cōtendēs morbo dī
gnāculi q̄ s eāt natiuus molestā cepit ppt quod ibi p aliqs
dies morat e ptnea quasi penthecosten celebraturꝰ i traiectū
uenit z tandē feria v cū regno amisit de hoc aūt quedā dr q̄
fabulosa ee didici q̄ dr q̄ se q̄si mortuū finxit z occulte suoz
pūcias fugies nocteꝰ clumaci frus e Reuera ut dr quida
eāt ualde simlr credē q̄ nocturnū clumiacū accipies hēricū im
patōez se ee asserebat ¶ Pto pasthale Johēs Cronographꝰ
Cancellaiꝰ ro ecīe pfuit cōne sedi āmis ij z gelasius appel
lat Impator uō quia electi eiq nō nt fuerāt hispanū quendā
nōie burdū ei supordinauit Gelasius ppa in dīo kennis cōcilio
t gallias uenit q̄ clumiacū āno pontificatꝰ sui ij mort z sepelit

Post hūc gruđo wienen̄ ꝛepus m ꝑ̄ eligit⁹ ꝛ kalixt⁹ uocit⁹ clunian̄ būdict⁹ ꝛ sedit m ꝑ̄patu ānis v dū at p̄ excūicatōe re gm ꝛ sacdoc⁹ pt⁹ legatōs a ꝛge ad ꝑ̄ā a ꝑ̄a ad regē rediit lux pacis mt eos gturbat⁹ ꝛ mpator cū sibi fuietib⁹ exclusit⁹. ꝑ̄a uo Calixt⁹ romā pfinsētes ab oī senatu ꝛ ꝑlari tba glo ose suscipit⁹ ꝛ ī sede aplica gfinat⁹ hurdmus pseudo ꝑ̄a fuer pōit⁹ dū pegnos romā pfinsētes ꝛ vdeūtes depdat⁹ tandē ut vilissīm⁹ apostata capit⁹ ꝛ ī mōstriū tendit⁹ ⁊ Anno dñi a. c. xxiiij. Calixt⁹ bone mēorie obiit. Vincencius hic ē ut legi⁹ stus Calixt⁹ ꝑ̄a q̄ libellū scripsit de miaclis scī Jacobi. Helmandus Calixt⁹ iste Cistrien̄ ordiē plantuit⁹ p⁹ ī tritolio wienen̄ ī mōs tō boneuallis cuius cnobij ꝑmus abbas fuit ⁊ Johēs lugdunen̄ ptsea pōtifex ualēnus ⁊ pt⁹ kalixtū sedit ī ꝑ̄atu honorius q̄ ꝛ lamberti ostien̄ epūs ānis v. Sigibertus. Hoc tpe obiit scūs hugo Cluniacen̄ abbas cui successit ponc⁹. Ex gestis Hic hugo claris miaclis augustudinen̄ indigena eius ⁊ fuit nobli progenie genē huius mr grauida cū ptu grauiter laboraret quēdā p̄sbrm rogauit ut pro sui liberatōe ꝛ nascit⁹ missā celebraret ꝛ h' celebrās mt missaꝝ sollēpnia ī gtēplatōe suspēsa audisse fert⁹ spem ī tulit spēm mfatulē sup humanī modū mirifice mdiatem digna praesso usio ꝛ ue p̄sagi fuit⁹ ī tulit apparuit nōdū natus q̄ ab adolescētia talitē salutris actū pies passionis dñice imitator euāgelij uba utit⁹ opa ꝛ usq; ī senectā nomē dñi tuotauit. De abbatib⁹. Vincencius Cluniacen̄ a ꝑmo usq; ad hūc hugonē v⁹ ordiē bruno prius strat honore beatō: Odo surgit ab hūs scīs maiolus forma uiroꝝ ignes ardētē uix cohibēs animꝝ pt⁹ fuit duerms sacer odilo missa ab horis minor ingemo quā ferus ꝛperio ydemus hugo ueris discretis usus habemus ordiē posticr utilitate por Anno dñi a. c. xxij de scō bñhardo clarevallis cronograph⁹ henrici quinti vn⁹ bñis bernardꝰ uiuens egregius sua moribus ꝛ genie clarus vir ꝑmodū magne ututis exēplar futurꝝ castellioē castro burgūdie oriundꝰ cū gmanis fribus milt⁹ cist⁹ ordinī hītū ꝛduit ꝛ mro religiositatis feruore gustat⁹ ex gestis eiꝰ

Hic bēus bernardus annos natus .xxij. cū socijs ex gestis eiꝯ plus quā .xxx. ingressus ē cellam nouinor sub abbe stephō int' quos fuit hugo mastronen qui potinatense cenobiū edificauit qui ptꝛea fuit ē antisiodoren epūs huiꝰ bī bnardi pī dēus ē testelmꝰ dñs opidi fontmoꝛ Mater dei ē ad̄lem ex castro montis barri hic vij liberos huīt vj mares fuitos nōthos z vnā puellā fuitiaz stimoūalē quos alienis ubeibꝰ nutendis nolebat omittē infudēs ei natiaz hom matin cū lacte mino her cū in utero hꝛet bernardū sopniauit se hꝛe catellū totū cādidū et ī dorso subruffum et latrātem Nūsq̄ ē q̄ ille infirmis cont' in mitos dei latrauit magnos emittēt z mūdā vitā duꝛet z magnū pacē exēplū pbēt quadā āt nocte īstinctu demois ī lecta ē in lēm dormiēs bernardi puella nuda quā iste sentiens ūtit se inptē altiz z dormuit Illa āt palpāte z stimulante pmāsit inubilis sicq̄ illa uicta z confusa aufugit alio tpe sollicitatꝰ ē a quadā hospita sua que ī lēm eiꝰ iacies eū alliciebat ad carnale copl'az Ille āt ofilij nō ītops clamauit latrones latines qd illa audiēs effugit z hec ter tēptat̄ ꝑ nichꝰ sibi valuit ¶ Clareuallis fūdatū ē cenobiū clareuallis helmād cenobiū fundatū ē ano dñi .m. c. xv sub pmo abbe sō bernardo sed et cenobiū potinacēse amastronense hugone q̄ ptꝛea fuit antisiodoren epūs hꝰ duo viri v. ano a gusione sua abbes fuit fū inuert eū pri' domū Cisterciensem anno dñi .m. c. xl sicut scribit gruills abbas sī theodorj z a cōstitu de domg ano xv quāuis sigibtus dicat ī suis cronicis illos xxx. sonos intrasse domū cisterciēn ano x a gstitucōe domg Et rat aūt bēus Bernardꝰ xxvij anoz qī abbas fuꝰ ē Cronos Anno dñi .m. c. xvij duselmꝰ laudunēsis ciuitat' mgr gph' nōiatissig lrāz stā clarus vir moꝛ honestate z ofilij mansuetudine venābil' obijt q̄ int' cetā opa sua glosas ī psalteꝛio ordinat' ¶ Anno dñi .m. c. xx. Ordo Ordo pmonstratēn incep' pmonstratēn incep' cuiꝰ loci et ordis fundatoꝛ vir dei norbtꝰ

ertitur hic quidā de ptib⁹ lotharingie oriūdus gēne diuitys aūp fact⁹
dia etiā ipis sūmis pūcipib⁹ familiar⁹ dīno feruoē suscēp⁹ post
posita secli pompa ꝛpete ad uotū suū diacon⁹ ꝛ p̄sbē ordiāt⁹ pau
pertatis xp̄i tuitā nduit ꝛ ubo p̄dicatōis feruētissīg baculū sibi
tenuē nudus nudū sequ⁹ hic a kalixto p̄pa Bartholomeo laudum
epō specialit⁹ gmēdatōs obtulit sibi etiāz sti Niazimi euisdē ciui
tatis quā ꝓpt̄ tumultū vicīū retrpe venuit sed oīno sibi diuinitꝰ lo
co p̄mōstrante in eo sedit ꝛ victum solitum duxit Ex tromis.
¶ Floebat eo tēpe venābilis hugo p̄siēn de saxoīa sti victoris canō⁹
religiōe ꝛ stīa lītꝛa clarus ꝛ t̄ vij artiū liberaliū peritia nulli
sui tpe secūdꝰ q̄ mīt⁹ milia q̄ scripsit utilit⁹ libꝛ de sacīm̄etis ualde
necessīū duob⁹ uoluīb⁹ q̄phēsū edidit In cuius libri uoluīe p⁹ quod
dā intexuit de quodā pegmo quē diabl⁹ in spē sti Jacobi appa
rēs ad hoc seduxit ꝑ manu sua ꝓpria se mīferit cuīq diabolꝰ
secū thēt eū btūs Jacob⁹ sup̄uenies eripuit eū d manu illius et
multa ei oīndēs eū statuit aīa iudiciū dei ꝛ ut denuo viuēt op
timuit Omittendꝰ Scripsit etiā idē hugo alia plura opostula s
dyadastolon li v sup li xv sup lamētatōes Jēmie li i Sup ier
rachiā dionisij Angelicā li i de arte aīe li i d ūtute orādi li i
de institutōe nouicioꝝ li i de arcīa noe li v de naū xp̄i li i d
ꝑpetua ūginitate bē maie li i Expōns sup magnificat li i
de sacīs li ij plura alia scripsit de cuius libris hec pauca q̄ scīr⁹
hic inserui floēs li hugōis sti victor⁹ p̄siēn can⁹ ī li de ūtute orādi
Cogitatē quisq̄s uoluit que ab meunte etate mala fecit ut
sustinuēat quotiēs p amōe huius uite frustra desidauit quo
tiens in laboiosis cogitatiōib⁹ fallaces exitꝰ tuleīt ꝛ pter lōgos
discursꝰ requie nr dū nulla adepta sit cognosci quid de hac vita
cogitare possit ¶ Meditatio assidua stūam sti cōpūctionē con
pūctio deuotiōz parit deuotio aūt orōz ꝓficit ¶ Unusquisq̄s cū
ī oīone nil psalmos uel quasq̄s alias scripturas dicīt⁹ q̄ sidet
cui assīus seruiett ꝛ ad illū assīm toto visu cor suū exeitet ad
que id q̄d loquit⁹ magis ptimere videt sicq̄ p ūbor⁹ intelligentia
ī maiorē assīm attendat⁹ sicut cera nisi p̄us emolluīt fuit for
mā nō ꝛcip⁹ sic ꝛ hō p manū artōis alicne ad formā ūtutis nō

plectitur nisi pus p hūilitatē ab oīa elatōis z gēdōis rigore
emolliat. ¶ Disciplīa ē tompes aipiditatis malox desidiox ma-
ter frenū lasciue elatōis iugū. vinclū tracūdie. que domat i
tēpantia leuitatē ligat z oēs īordiatos motus nētis atq illi
citos appetitos suffocat. ¶ Cautūtas mr epl'as nūria ē qm
lingua ql oīa tpe pma ē ad p'standū piculosiq labit. cū p tmpl'a
inflāmata fuit ad loqndū ēlavat. ¶ Eo tpe p̄ls Sigibertus
rex francox moit. pq̄ q̄ ludowicq filiq eq ūgnat. āis xxix
¶ Hic stephs apud floiacū tenobū tumlat. pq̄ Ex cronicis
quē ludowicq a guillo celionēsi d'epō Aurelian. i ūgē gscriat.
¶ Anno imp̄ij henrici p̄mo fm̄ ē tractū cūctis a Stepho abbe Stepho abbe
Cistren. a xx abbatib. aūtte sigilli aplici gfirmatū ab illo g. tpe gsecrat.
ūcepūt ab ordīe frocos pelliceas staminia capucia cooptoia
strauetū lōx ac duīa tabaiox i ēfectōio feretula z sanguineū et
oīa que puritati ēgule adūsant. abdicauē eā eccās altīa.
oblatōes decīas z sepultās aliox hōm z furnos z molēdīa et
villas dītes btm bēdictū p̄cepisse ut mōchus a secl'aīb. acti
bus se fraīat alienū. ¶ Erat em̄ p̄dctus abbas Sigibertus-
Stephs ūlgōis pauptat. z disciplīe ēgl'aris amator ardētissiq
z fidelissimq emulator. ¶ Memini me audisse Helīād. li. xvij.
Nigrum poetā cātorē pisien. virū iustissim ūferētē d' abbe isto Ste
phano Cistrien. q̄ cū quadā die ei nūciatū eet a suo cellerario
nichil hri ī austio vnde vno die illa fm̄ paupitas sustātari
posset. Rndit. sm̄ite duos asnos. quo fēo ferat astendē q̄sti vnū
z iussit ei ut quoda vico panē mēdicaret hospitali ad op. fm̄
z ipe sibi ī alio faret. z ptgeret ad vnū locū que ei designauāt
quēcūq fm̄ ē itr. Cūq abbas uidz sacū q̄sti multo plēiore
qua sicū subridēdo ait. ubi mēdicasti q̄s tibi plq donauit. Co
uers. rnd. p̄sbr ille q̄ optīe nouistis sacū meū fē solq ipleūt
quod audīes abbas ingemuit. z ait. ve nob. quāe ibi aliq̄ acte
pisti. nesciebas q̄ pbr ille symōiace ibi ordīatq ē. z q̄q̄t accepis
ti ē lepra. z rapina. absit ut p̄cm illig remedā. z nob. ī corpore.
quotidiesq pastoib. totū sacū q̄sti ī sinq eox curauit. Sigibtq

Eo tpē obiit anselmꝰ Cāntuarien archiepūs portus hūs frātē hoīs
¶ Eo quoq; tpē m prothia legionē si porta emisa t porcellū hūtē
fratē hōis Natus ep est pullus gallē q̄dripes ¶ Anno Vnteriq
henrici vi waldricꝰ laudunēn epūs abdomada pasche a tuibꝰ
laudunēn interfit q̄ vindicta t a rege fratrē ludouico in tm ve
stelus silē fracturos posset detrē ¶ Anno vi dns Gisibtꝰ uenit
mōthꝰ grembacen renobij vir t oī sua trāx t genosꝰ tepoꝝ despi
tor obiit siusq; grauissim merorē absentie sue eligit tronogphꝰ
apud Rauenā t pmam tuuitrites eo tpe sangis pluit vno me
se Anno dn̄i ay c. xv. lambtꝰ bone memorie attrabatēn epūs obiit
a tpe sti vedasti usq; ad istū attrabatēn ecclia ppō viduata p
sule Camerācēn epō cāt subiecta ¶ Eo tpe uannus natꝰ t ifis
biceps ¶ Eo tpe Balduinꝰ secūdus rex irlin obiit hic fuit frater
godefridi ducis lotharingie t pme regis hierosolimoꝝ q̄ godefridꝰ
tū t regē ostitutꝰ fuisset nūq; t ea tuitrite t qua dūs spūs ro
natꝰ fuit dyadema portē osensit Anno dn̄i ay c. Helmādꝰ
xxiij Balduinꝰ rex hierosolimoꝝ trius a sarracenis puctꝰ capit. qre
sarracenū undiq; euocāt ad xl milia gregem ut xpianos a
finibꝰ suis extimmēt t aput ascolon ipeduīta sua gmedāt.
xpianī uo t arto poīti michil spei nisi t deū hntes exēplo nīm
uitroꝝ utiq; seruū ieu'' triduanū iducūt t lactūtibꝰ vnusq; q̄
pectori pabula denegāt dies prugne idicit predūt iam tū
militibꝰ t peditibꝰ uix ad tm milia estimāti pncipes gnduit in
frōte Oriarthya febat tū uexillo crucē xpī Abbas olim Clu
niacen lancea tūssixa t late xpī epūs bethlemitē lat sancte
ayaie ingis m pximis deferebat sarracenū uo ex oīm late t orbem
circūgrūt xpianos ne quis possit euadē Intea xpianī uidēt deo q̄
auspice splendoꝝ stisso ae sup pagenos subito tendisse nō pspexe
sed notiū luter sarracenī nō uidēt Illico oīm vicīū roboꝝ sar
racenī enuati passim fugietes redūt nō solū a viris sed a pūis
t femīs pieriq; m bello vīi submersi st aquis v milia omēs
xpī m tolumes uersi dulce deo roboant in excelsis Tirꝰ a xpianis
¶ Anno seqnti tyrus ebrea lingua sor dn̄i urbs femis obsessa atq;
maxīa t antiq; m torde maris sita sydonoꝝ coloma negociorio

maris / emptoriū totius orbis vaticinatio ꝓphāz celebrata z carmib⁹
poetaz miliū olim quedā msula sed a Nabugodonozor ul' ab
all'exādro ꝓpt' expugnatiōz ml'tis mbreu freto aggib⁹ z portat⁹
tira gtnēs ftā ꝑdem a Nabugodonozor expūgnatā ꝑtim capti
uata z ptyea ab all'exādro penitꝰ destructa sed iuxt' ꝓphās pty
lxx annos ædificata z ī ātiq⁹ statū ẽstituta a xanis tira matiq
obsessa capit' z xpi impio subiugat'. Natū ē mōstꝝ bisgemi
Anno seqti m hyspania mlier nobilis mōstꝝ bis gemi corpis
corpis ē enixa auisis vultib⁹ z corib⁹ sibi cohērēs añ quidē effigi
es hois ordiē nitegro corpis mēbroꝝq; differētia petro uō fuci
es annis silr corpis mēbroꝝq; ꝓpietate mtegra Anno
blacey parochia dū ꝓfamilias dmica die mytiaz segetis
ꝑ penuria fumis molat' ī usus fāmlie subito iusta dei dignā
tioē arsit furina ad exēplū posteꝝ ne quis ꝑsumat simile
Tocharius qui et lintherius tpā lotharij sdi extranicꝰ
duxt saxonū vir sapiēs z industrius in ecclastico uite de
uotus ꝓtꝰ henricū oim cōsensu eligit' z a fredico dr̄ ꝑsule
colonē bndicat' z iungit' Anno dni ay c. Ex cronicis
xxxij ide imperator expediciōz ī ytalia pat z cū epis z dr̄is
pmotēnū ꝓpaz roma deducēs cont' leonis q; mōstiū sti petri
mumeat ī sede pōtificali potēt' collocat q; ipm lotharium ī
ꝑpatoez cōsecrat. Cronographus dnmo dm ay c xxxvij loth
arig imperator sdam expediciōz ī ytalia fecit. Helmandus
Post honoriū pmotēnū ij to ecclie ꝓsidet ānis xviij e
pmotēnij fuma vita z stā sūma digna sedocio hēbat'
Petrꝰ aūt leonis hr apicē honoiis ābied a suis fautoribꝰ ꝓpt'
corruptis nōiatq; ē Anacletꝰ cōsecrato mtea apt' Gūpas cōsi
lio stiis bnhardꝰ pmotēnū sustipi ꝓsecutus. Petrꝰ igit' ob
puntelꝰ siue fortitudiē apud stm petꝝ gmorāte pmotēnij to
ma egressꝰ ad gallias uenit z ecclām gallicanā sibi adhorēte
cōcilio celebrat z ī ꝓpaz gfirmat' z petrꝰ ab oib⁹ gallie z gma
nie epis anathemazatꝰ ē g' pmotēnij ārelis honorifice a ludo

uiro rege francor̄ suscepto ē de inde carnotū deducto ē a gaufri
do carnotēsi epō ubi occurrit ei hēricꝰ rex anglor̄. Helmarꝺ
Cui tp̄is synodꝰ magna Remis celebrat̄ a ꝑpa Innocēcio ī qua
multus ad honorē dei dispōitis rege ludou̾ philippi filiꝰ quē de eque
rectū porcꝰ occideat uuāte ad huc p̄e coronauit ī regē. Idem
Innocēciꝰ Anno dn̄i ai c xxx Mōsteriū sc̄i medardi suessionen
qđ ē tūsflumē dedicauit. ubi mr̄ cetos mlier affuit de pago lau
dunen. q̄ ai aliis mor̄ bte maie ingr̄ē ingressiua pressit sed ut̄ute
tuisibili ab ingressu ep̄ulsa tut̄ mimo pauore uexatꝰ ꝛ toto
corpe timere cep̄t gfessa uō ꝛ abb̄a mgr̄ssa ē. Innocēciꝰ uō abīpa
tore roma deducto ꝛ ī aplica sede collocato ut dn̄m ē pꝰ modicū
tp̄is petrꝰ leonis moit. Stē hugo grānopolitanꝰ epūs Cronogr̄phꝰ
Anno dn̄i ai c xxxij obiit uir scūs hugo grānopolitanꝰ epc̄ⁱ cuꝰ
religiosā uitā scripsit gygo p̄or carthusie. ⁊ ad huc. Octauꝰ
hugonē. vij viri uētes ꝛ locū h'emte vite querētes gratiā
ꝛ cep̄t ꝛ eor̄ socꝰ ꝛ effris. hor̄ p̄mꝰ mgr̄ fuit Bruno Remē
sis⁹ vir religiōe ꝛ scīa famosissimꝰ alij mr̄. tenti alij duo laici
ꝛ ipō uuāte gsulēte ꝛ comitāte cartusie solitudiē tenuer̄t et
exhuxer̄t. Brūꝰ cepit ordo Carthusien. puri⁹ mēciū archōrie stu
dio cronogr̄phus. ⁊ floebat eo tp̄e theobaldꝰ comes blesen. p̄ or
phanor̄ uiduaꝝ oculꝰ ceror̄ pes claudor̄ singulār mu
nificꝰ ī pauprib⁹ sustentād. ni extrem̄ mōstris ꝛ erga religiosos
largitate ī q̄abilis. hic genuit comites hēricū ꝛ theobaldū ac
Stephm guillm quoq; Remen. archiepm. plures etiā filias huic.
quar̄ ultiās nōie adulā ludouicꝰ rex pꝰ ī uxorē accep̄t ex qua
filiū nōie philippū sucessorē regni suscep̄t. ⁊ floebat q̄ guillꝰ
comes niuernen. uir iustus ꝛ hōestate ī signis cuꝰ deuotio mi
ra ptm modū emicuit. dū ex potēti p̄ncipe sc̄ti fris ē ī Carthu
sia humilis pauꝑ xpi. Martin̄ de btī uirgine Cronographꝰ
Anno lotharij i. karolꝰ comes flandren. prodit̄e quoꝺā optia
tū suor̄ qbꝫ pro zelo iustitie exosꝰ erat. burgis ī ecclā sc̄i dona
tiani mariā orās mīstris ⁊ pdit̄ōes uō a. extimati exilio a. pussi

gladio aut patibulo a duello omnis pierit uix aliq euadet
¶ Anno seqnti multi de pagis suessionen sacro igne arsi ad ecclam
bte marie ulgis Suession succursu postulates salute xpi pri
bus et meritis qsecuti sut ita ut infra xv dies cc. iij. ab igne ex
tinguent et iij puelle distrete sanitati reddent. Hugo frag. iiij.
Cuida puer ix annor pecor custos ardes pedib ad ecclam dei
genitricis suessionen delatus et curatus sed nuto dno puer ille
no immemor tanti bnficij sui desidio visende domus dei genitricis fla
et sup hoc nimi molestus purgat et illa no acquiescat redeat mgt
ruffinus ut nate habeat illic frig qd fecit delatus igit a matre
illud ad ingressu pressioris matricis ecclie exclusus a gete in grauz
actionib rupit clamoribus ethica pulsas narrauit oib se raptu
fuisse ani dei et dei genitrice p pplo supplicate uidisse ut ipe dig
naret huic morbu a pplo auferre et hoc risu a filio accepisse
mr tu es maris stella fiat uoluntas tua Ide puer paulo pt
se moriturus testatus est et sic euenit no enim mensem supuixit. Mir
eat ualde d ho pueo eat enim ab ineunte mundi omnez historiaz ordi
ene totam narratoz suaz richmire digebat textu euaz et actu dm
ordine recensebat tanq oia in libo legeret et dictata ab aliis pnuntiaret
Cuius mortui corpus tanta gratia pfudit ut candore et claritate ultra
angelicu nasio qp et dinu significaret ¶ Ite mulier queda labo
rans in manibus gtinuis ebdomadis ob partus difficultate Suession uenies
nudis pedib ad ecclam ugriez no mirabili e curata nam primo ex
uto suo misit tres lapides primu in magnu oui anserini stem
no in magnu oui galline tertiu no minore nuce et statim sequt partus
insentis q baptizatus paucos dies supuixit. Cronographus anno
pnotato morialib quae in fames erat ab ecclia sti Iohis laudun
egressus regis et principu electus et mortis in eaz locu gstitut
Eligioe et fraudia uenabil a bartholomeo primo abbate or
diat et ptimo a papa immote rome ostien episcus qsecut. Cenobiu
Cenobiu ¶ Anno seqnti Cenobiu uersi pi fundat. ursi pi fundat. helmad
bellemont. Cronogr.

Anno dñi ai c xxxj philippꝰ puer filiꝰ ludowici regis dñi m
ciuitate pisien equo uehereꝫ portus equi pedibꝰ se forte sub
mittes equū sup ipm dedit ꝓcipitāte z de eiꝰ subita z miſanda
morte francis luctū indux. Hijs tpibꝰ ordo cisterciensis tue
tēpꝰ z mōstiū cistricien qi due olim i ḡsptū dñi pietate lume
z deuocois pigwedie miſtrāt. z qſi vites fructifē uligiosꝰ
palmites ecclīquaqꝫ ꝓpagabāt. Clumiacen quoqꝫ mōthi stimo
males z mlieres do dante nouā diuſ locis mōstia fūdabāt
mōthi qꝫ Carthusien paulati pollulabāt ꝓcis ꝙtimetes Clare
uallis vna die duo Cenobia ꝓduxit. s. lōgipotē z Nieualle z
pter paucis mesēs vancellas. Anno dñi ai c xxxv mōstiū
de pter fundatū ꝑma plātatio quā pr vallerāno de ꝓuia do
mo ꝓcessit. Eodē āno rex anglie hēricꝰ obiit cui stephs
ex sorore nepos i regno sufficit. sed nō mlto ꝓter totā normānia
amittit. Obiit wēs pictauie guillus. z ludowicꝰ rex francorum
Eodē āno guillus comes pictauien ad stm iacobū ꝓficiscit
z vij. fiā i pasche i ecclīa bti iacobi moit. z ān altare sepelit
q̄ moriturꝰ ꝓres suos q̄ secū erāt ꝙtestā. ut filia sua maior
alienordis ludowico regi francoꝝ cū aq̄tāie ducatu uxor trada
q̄ ea factū
q̄ quā ꝑcessus ludowicꝰ mit eiusd mese fere pisis obiit. z i ecclīa
bti dionisij ān corpꝰ ipius z sepultꝰ in kl augusti. nograph

Conradꝰ q̄ ān lotharium supius De Imperio Conradi Cro
assūmebat hēricꝰ ipatoꝛis de sorore nepos ꝙter lotharium ad
regnū puenit. z impat annis xv. Cepitq; anno dñi ai c xliij
xxxviij. Iudi uo v. c. i. Hic āno ipii sui xv obiit. nec ipiale
būdū habuit. Huiꝰ tpe monetaꝝ ꝓpia migrat. Cui successit
Guido Castellanꝰ Celestin noīe assumptꝰ. Anno dñi ai c xliij
q̄ ꝓplet v mesibꝰ cū dimidio ꝓpatꝰ officio decessit. Eiq; lucius
ex girardo Castellano suus ꝓpia successit. z sedit mesibꝰ x.
Hꝰ lucius Bñardꝰ scī anastasij i ꝓpa eligit. uocatusq; eugenij
iij. z sedit i ꝓpatu annis. vij. hic de Claraualle mōthi fuit. z bti

Bernardi discipli vir tam honõe q̃ etiã meõria digno Contra
quẽ romãi Jordanẽ patriũ z senatores eigẽtes ipm ab urbe dẽthe
bat ‖ ipe g̃ seditiõe orta ĩ ppl̃o ĩ frãcã ueit ĩ nuo cõitatu mlta sig̃
fecit stus biardy ad hũc ppa. scripsit ide bibardy libr. multe sub
tilitat z utilitat aũ titulq ẽ d ỹsidarõe ¶ Sub eugeio ppã in
tũplatq ẽ liber johis dmastem p̃sbr̃i d greco ĩ latinũ a burgũ
diõe judice ciue pisano ĩ quo ỹmẽ fidei orthodoxe diuisio tẽdit
ĩ nuũ libr diuisa ẽ. explis disputa ¶ Anno dñi Cuũ eugeio
ppa oĩ romãis fã pace urbẽ romanã ingr̃sus ibiq; cũ eis h̃o ãno
p̃mũ ỹmoãt. Hugo scõi victoris pisien mõchus obiit -
Anno dñi aj ẽ xl hugo pisien scõi victois mõchus eligit z stã
trãxit claros ĩ vij libalib artib p̃cia siu tpe nulli s̃s. obiit. Vitãq
¶ Duos hugoĩs libros sup emendam eccl̃ie floes paucos ĩuy Ex
tat at lib hugoĩs de claustro ait nõie quidẽ hugonis de folieto
ĩtitulatq ỹ ecclã scõi petri Corbien fuisse dr̃ mõchi cuiusdẽ libri
paucos floes h̃ mserim flo. li. hugonis de folieto d claustro anime
¶ Ypi hõe domos nõ impes emẽdis magne ỹstruit petros delinit
hinc thalamos paupes aũt sine uestib̃ meditur z uarios uetre cla
mãt ad ostiũ sepe ecclã spoliãt paupes uestiãt ligna z lapides
p̃tendẽtia mũdi ẽ que p̃mittit ut puertat p̃mittit diuicias z
honões alt̃ui inuidiat ẽ alteri sup̃bie p̃mittit sed michil dat
z si aliq̃n eripiũt hões q̃d p̃mittẽ nõ dat istud sed emit. Raptõi
b̃ p̃mittit agricole sbãi oues uidue agros pupilli fenatõi vici
ni siu domũ ãplitudiẽ possessiois ciuitib̃ p̃mittẽ mr̃ emises
luẽ mr̃ telor grandiẽ ¶ Cũ sup̃b̃ logit̃ si ei ĩponas silẽciũ
nõ acquiesc̃it si aliq̃d opat̃ z gr̃ius nõ cessat Idem in libro sẽdo
Vtilis ẽ lapis ĩstructiõi sed quid p̃dest lapidis relatiõ uti
le fiat h̃ magistruide tẽpli ait ei forma sig̃ficatiõis z exẽpli
legat̃ genes̃ in lib nõ ĩpiete nestit̃ eua ĩpiete paup ait nr̃
paietem nudq actubat ¶ Solẽt mitiores duab̃ mesiũ uti
vna qua uidetes sua distribuit q̃ minor ẽ alta quo emetes
aliena eripiãt q̃ ẽ maior Hic quidẽ qualiter plati z no
luptatis mesiũ uidetes mmq̃ patiat̃ uastilo subiect̃ misẽt

xij darsard dans

Ipī aī pleno supfluitatis modio ꝓtate ꝑdīt subiectis · sed
ipī uoluptate sepūt ¶ Quodcī sūt abusiones ī claustro q̄b⁹ tō
religiosis sūma ⁊ rūpit ꝑ plata negligēs disciplīs obediēs nue
mis otiosꝰ senex obstinatꝰ mōch⁹ curial' mōch⁹ causidicꝰ habitꝰ
ꝓnosꝰ ꝯtra ꝯgregatꝰ rumor ī claustro lis ī tēplō dissolucō ī choro
irreuēntia tm altāe ¶ Cui male uiuūt sed subditos bene
uiuere cogūt · errātes reuocāt sed fortes occidūt · reuocāt ubis sed oc
cidūt creplis ¶ Turbat rebꝰ iracūdia oculos cordis gnat mer
cia ut igne sanguis uuas noxia deuitās saluba sumat Inflat ela
tio uetositate genāt ubor ūundatio Bibit porcus ī mūdicijs
sic senex tacet ī uicijs · ⁊ sitit porcꝰ siliquis pastū sic ⁊ senex
ī fabulis ⁊ rumoꝛib⁹ delectāt licet ī pace sis luc habūdās diuicijs
licet fruaris ad libitū possessꝰ nichil tū ꝓdēt ñ quietus ī dor
mitorio mētis tranquille ¶ Circa idē tp̄s floruit Vincencius
magr Richard⁹ de sco uictore pisien can⁹ q̄ ī libꝝ ⁊ tractatibꝰ
varijs multa edīte fecit utilia Inter que emmēt de scā trinitate li vij
sipsit etiā d' ogdoplatoe libꝝ de priarchis intitulatū aliū d' mysti
co somnio nabugodonozor aliū d' mj vētis ī mari pugnātib⁹
aliū d' extimatoe mali ⁊ pmotoe boni aliū d' officio edīte aliū
de sacrificijs abrahe Bibsit etiā titulatū d' illo ubo ysaie Omē
capiut lagunculū aliū d' illo In die illa mulet hō vaccā bouī ·
Certū qđ andreā ⁊ alios ī expone sacre scripture iudaizātes sup
isto ubo Ecce ego grauabo &c Aliū ad nouicios de illo ubo psal
mi · Afferte dño filij dei Bibsit etiā libꝝ q̄ dr excerptionū ī q⁹
buꝰ gtime diuisio ⁊ matia oim scīaꝝ ac scies historie p̄decēsꝰ
tpm ⁊ queda morales expositiones sacrarꝝ scripturaꝝ Flor li Pich
Quato quis frequētiꝰ ac ardi⁹ scī uictoris de patriarchis ·
uehemētiꝰ d' suo reatu ītrioꝛi dolore affect⁹ tāto tercior
⁊ secūdor d' indulgētia effect⁹ Si magis ē nil pmerēt⁹ ipēdē
mūta quale quātūue eit tbie bona pmentib⁹ mala ¶ Bātꝰ
vir quotiēs sentit se ꝯpib⁹ cogitatōib⁹ pulsari · solet ī ipo tēp
tatōis aditu futia tormēta aīm mētis oculos ponē ⁊ p̄ sideratoꝛ

pene ulcissum⁹ ⁊ di

Cyrenus

pene vlastuit⁹ z dāpnāt blandiūta culpe ¶ Cui volt corpa
lui uoluptatū desidia tpare pus assuescat carnales delicias
uitīq; uel uano cogitīe pfecto quāta talia varioq; cogitamus tāto
varius tātoq; tepidioq; ea desidabis ¶ Cui tam aduisa ppeti
q̄m ppspeis nō delcāri aput semetipm studuit que difficul
tas eis obedientiā ultiq; mmie petit ¶ Cuiusq; affectio cordis
usurpat ad laudē siu rectius iō retorquet ad gliaz dei ¶ Cui
uis sit laus d' rōne uolūtate eā tū nō laudaq; ñ appeat i ope.
Mens que i laude hōm dlectat⁹ q; sit etiā gaudiū expiuq; nō
meret⁹ ¶ Ignoro an possit hac gra i tim maiōez aliq; de⁹
hoī gfre quā ut eis mīstio pusi hoīes i melis mutet⁹ z de filys dya
boli filij dei efficiāt⁹ ¶ Frustra ordiu cordis eigit ad uidēdū deū
q; nō ydone⁹ ē ad uidēdū se ipm ¶ Floruit eo tpe stē malachias
stūs malachias ciuis ultī bōis bñhard⁹ dscipsit Bñhardq. hic
ortq; i ybnia d' ppło barbaro educt⁹ z eductq; ē puntes illig fuere
genie z potēcia magni frūs uō dīepūs z metpolitū tuitq; tonq
ybme ptq; i nuiā miaclā tdit⁹ sepulture anno dñi ay. c. xl. viij. nōs
nouēbr ¶ Eo tempe q; floebat petrq; chartesien⁹ Helmandq
epūs tus ututū fama p ei⁹ patet miaclā Cronogphus anno dñi
ay. c. xxxvm. mupq; Conradi i. quidā pseudo mpator i ptib⁹ Ale
maīe surrex⁹ q; p aliquot anos ap⁹ solidor⁹ i clusioe viues egsso
m mpatōez hēretū se ee mendcdo dixit z tū miltos seducendo sibi
alleriss⁹ m tū ut p eo etiā grues pugnas i homicidia fatarent
alijs irrpientib⁹ alij seductōes palam pfitentib⁹ tandē declarati eis
falsitate Clunaci i mōchū tonsorat⁹ ¶ Anno dñi ay. c. xxxix.
habitaclū seruoz dei i loco q; dr⁹ ad mōtē dei gstruit⁹ ¶ Eode
ano johes de tpib⁹ mōit⁹ q; ānis .ccc. z lxj uixat a tpib⁹ karoli
magni cuiq; armiger ēat ¶ Anno dñi ay. c. xl. cenobiū ste
maie de fresinout fūdatū ē ¶ Eo tpe hēricq; gimano ludo
wici regis aput clarevallē effūs ē q; nō multo pt⁹ ad epātū
Beluacen assūpt⁹ ē. Helmandq Eo quoq; tpe ludowicq
rex cepit uitatū tomtis theobaldi vir a moto igne ītensa
ē ecīa z i ea ay. ccc. āime duūsi sex⁹ z etatis gbuste ¶.

nō crāt magnā

197

17

Eo tempe Genomis pñte ludowico ẏge fit epōm ⁊ abbm re
ligiosoꝝ qꝫ tonc petrū abaelardi q̄ standalizabat eccīas ꝑpha
quadā nouitate uboꝝ ⁊ sensuū · ⁊ hic ab eis mꝰpellato cum
eēt d' iustitia rēsuus iusq audiām sedis aplice appellā non
multo ptq tabilōe apr stm̄ mr̄cellū obiit ¶ Eo tpe sto bnhar
do clarevallis medr̄ simlīs q̄ mr̄ ludoci ẏgē ⁊ theobaldū un
nitendiat sopita ē ¶ Anno dñi · ay · c · xlv · edissa mesopatāe
ciuitas nq̄ eāt aplōꝝ thome ⁊ thadei corpa a turcis obsessa cap
ta ē ¶ Eo tpe strus bnhardq̄ i alemānia mlīs uirtutes facit
ubi apud urbē spirēsiū tantꝰ eāt gr̄ss ut Conradꝰ rex ne pl̄s
eū q̄nēt depōita clamide i. ꝑpas vnas suspicēs d' basilica
asportaret ludoꝰ rex frācū iuuā mlītiē crucesignatur
Anno dñi ay · xlvj · rex frācoꝝ ludouicꝰ capte urbis mesopo
tamie zelo amēss · uel ut alij putāt uicinentis incendij ostiā q̄nēte
apud uetlauū affixo sibi crucis signo cū ẏgīn pncipibꝰ ⁊ mlītū
imāli tūsmarīaꝝ pegrinacōꝝ ꝑpōit aggr̄di eāq̄ ptoca trāsfretauit
q̄ gesta m̄ bnitatis obmitto ¶ Eo tpe Tornacēn eccīa q̄ p̄ānos
cnē · dr · a tpe bti aycardi sub epō nouiocēn sine ꝑpo fuāt
sacdote cepit hr̄e ꝑpū epm̄ anselmo abbe stī vincēn apt
lugdūm̄ ab Eugenio ꝑpa gsecrato ⁊ eidē urbi i epm̄ destinato
¶ Per idē tēpꝰ i Alimāie ptib' amabil' quedā ugo p neete
etatis eāt cui dīna uis tanta grā q̄tulcāt ut q̄ laica ⁊ illrāta
eēt mirabilit' tū rapta fregrīq̄ i sompnis diceret nō solū ubis
effundēt sed et qd' stibendo latē dictaret ac dictando catho
lice doctne libros q̄fieret · Vnde ꝰ her fuit ut estio sta hil
degūdis que mlta ferta ꝑdixisse de futuis ad quā stipisse
dr̄ btūs bnhardꝰ h ad colomen stibēs de futūa clor tbula dr̄
Dr̄q̄ clici gloiaꝝ absq̄ rligiōe hr̄e uolūt ⁊ meritū absq̄ ope
Cronogr̄pho ¶ Eo tpe guills puer in anglia crucifigit a iudeis i die pa
rasceue i urbe norwico ¶ Anno dñi · ay · c · xlvij · wills epūs
niuernen̄ Cartusiā petijt ibiq̄ mfra āuū i hūilitate trāsiit
cursū iste · Helmando · Anno dñi · ay · c · xlviij · Remis gsiliū
hēsis a ꝑpa Eugenio celebrat' m quo btūs bnhardꝰ publr̄ gfutaut-

Cyrey

mgrm gilbertū dñm portretam disputādo tū eo singlāritē
tāq; sui tēpis singlāris adletha / h' gilbtq; eāt pictauiēs epūs
z m sāis liris pluimū exercituq; sed de tintat' vnitate z dini
tatis simplicitate nō simplr sentiēs nr fidelit' sēbēs De vi
Anno dñi ay c xlix sione tundali marthe abbatisse
visa ē hec uisio due st' metropoles i ybma ardiciua septē
trionaliū hibnaciū australiū missele deq; orte fuit vir q̄da
tundalq; noie nobil' gnie crudelis actōe forma torpis egrgiq;
fortitudie robustq; de salute aie sue nil sollicitq; cetāz negli
gebat xpi pauperes uidē nolebat struxis z ioculatōrib⁹ p vana
gloiaz distribuebat qd hēbat h' nutu dei a mr fiā usq;
i talbero mortuus iacuit calor tm modicus i sinistra pte pstor
adligēt' palpātib⁹ sentieba z io eū subtrahe nolebat h' ducta
ab angelo tūsit z uidit diuisa gnā tormētoz pte uid' vallem
horribilē z pōtē altissim p quē ipe z pluies dāpnati trāsibāt
ex hinc uid' aliud genus tormētoz s' bestiā mōstruosā z tri
bilē de mde uidit fremū flāmuomiū pte bestiā alia z stag
nū agelatū ex hinc vallem fetoz malleos aias cruciātiū
pte puteū infinalē ex hinc p'cipē tēbraz cū sociis suis in
penis uidit quoq; z statū mediocrit' malox z bonox postre
mo uidit stoz gloiaz z ibi uidit imr epos quos cognouit et oia
hec genera tormētoz tūsies i singulo p ut deq; uoluit pūitq;
fuit qualit' cū fuit i quolibz pūitq; ppt' pluritatē pt' mitto
hec at uisio z huic silēs apud doctōes talium ma vincencio
pauit dñtes nullū penitq; locū uel statū aiaz ee mediū
int' purgatoiū z paradisū quauis btus bnhardus i sm hoc de
omib⁹ contrariū inuere uideat Eclipsis lune Cronographo
Anno dñi ay c xlix Eclipsis lune fuit xj kl apl' ita hora
iv noctis sabbo cū ramos palmaz eo tpe ludouicus rex fra
coz a palestina nauigns ut i priaz rediit grecoz naues
timuit cūq; eis ipatoi tirosolimi obsidenti pacand' i duxit
gyrous dux nauigū regis Sicilie eos aggredit' sicde uastat

Ath

A. vastat Tundalus

192

z spoliatis greco⁹ pñcipib⁹ usq; ad ipam urbē regiā cōstantinopolim Vnde ueniens naues greco⁹ ītrauit captis regē ludo⁹ eripuit· sed captos regēs obtētu dimittit ¶ Anno dñi· mc· lij· saffumia quos quidā moabitas dicūt ptm usurpatū mauritanie regnū regēq; patibulo ḡfixū eciā regē burgie occidētes regnū eiq; īuadūt ipamq; Cicliā apuliā romā q; se ītuadere minant ¶ Eo tpe ludouicq; rex fratrū zelotipie sto spū inflāmatq· iuita ḡsangīnitate uxorē suā repudiat quā q; cōn eiq; uolūtate hēricq; dux normānie filiq; gaufri di andegauen z mastidis dux magnq; mr eos simultas excandescit ar quippe occasiōe ducatū aqtanie rex amittit· e multos q; illig eū obtinuit· ¶ D uxoribq; z filiabq; regis fratrū ¶ Alienordis filia seīoris cōitis ludo⁹ z pgenie· Vmtencius pictauen fuit prima uxor regis ludo⁹ de qua pfatq; rex duas filias aheliā z agariā genuit Cuiq; cū ipa uxōe sua p rexisse ultr mare audiuit eā ut dr a Balhadino munā susrepisse Vnde ptm reditū suū ī franciā nō solū ob hāc cām sed eciā ipig mlieris ītrientia uoluit eā repudiare qđ illa ītelligēs ab eo declinauit z ad pfatū norīanie ducē hēricū se trānstulit· q; eā i uxōez duxit ut ē dcm· ppt· qđ mr ipm z regē discordia fuit sed ptmodo rex ipm ad ipm reuertit· q; hēricq; ībreui mortuo Stephano regē anglie intrauit· z ītegrate regni potitq; pace angq; rexit hic ergo hēricq; rex anglie· mj· filios suscepit ex dicā regīa alienorde hēricū Richardū z johēz· gaufridū quoq; cōitē britanie huiusq; z· mj· filias quaz una data ē uxor regi castelle· vn orta ē blanca regīa francie· Alia cōstātio imperatori· mj· Saxoie duci vnde natq; ē otho q; ptmodū īperator fuit· mj· tholosano comiti vnde ortq; ē Raymūdo cuiq; filiā ptmodū accepit Alfonsus comes pictauen fr ludo⁹ regis ¶ Postea supdcs ludo⁹ sdāz uxōez accepit filiā imperatoris hispanie vite laudabilis sed illa nō ptm mltū tpis obijt· de inde idē rex hīto colloqo

cū theobaldo blesēsi cōite accepit adelā sorōē eiꝰ i uxorē ſ.
theobaldi filiā de genē karoli ut dr̄ deſcēdēte filiā uō ſuā
adelidem dō thebaldo mōri dedit i uxorē ¶ gitr̄ ex ludō 7
adela philippꝰ rex ptꝫca orta ē 7 theobaldꝰ ex adelide fi
liū ſuſtepr̄ ludouicū 7 filiā margāetā 7 elizabeth · exquibꝰ
ſ. ludōs i cōitatu pri ſuccedēs uxōē accepr̄ tharhēnā filiā
cōitis clarēmōtis · cui cōitatū idē iure hēditario obuēit ꝗ
ex ea elicto hēde theobaldo prex cōſtātinopolī cū balduino
filio eiꝰ theobaldo lepr̄ infecto 7 ſine hēde defūcto ſucceſſit
i cōitatu blesēſi ſoror margarita · helizabeth · margāetā nup
ſit hugōi de oſiato ptꝫ cui obitū nupſit Othoni burgū
die frī impatōis hēritī / quo defūcto tho nupſit Galtero
dnō de auenīs / qui ſuſceptā ex ea filiā / dedit i uxōē hugo
mi filio hugonis ſtī pauli · exquia orta eſt filiꝰ q̄ ſucceſſit
i cōitatu blesēſi Elizabeth aūt a prē ſuo theobaldo data
ē primo uiro de hambazia · qui ex ea filiā nōie maldē gr̄
que i cōitatu Carnotēſi mrī ſucceſſit · Eoꝝ mrē helizabeth
nupſit johī de mōte mirabili q̄ ſine hēde decēſſit · unde mōs
mirabilis matheo frī eiꝰ iure ꝓximi tatē obuēit · Agnes
uā alta ludōi regis filia data ē uxor comite tāpanie he
rico habuitq; duos filios ex eo ſcz hēricū 7 theobaldū · hāc he
rici filiū cui iure ꝓmogēnie ptꝫ decēſſū pris obuēit co
mitatū tāpanie cū ad huc eēt ſine uxōe cōitatu rēto in
cuſtodia frīs ſui theobaldi prexit i tirā tūſmarinā cū
rege franie philippo Cūq; capta fuiſſ achon / pho rege
i fratia reuertēte · regia ripi uiru trebat q̄ ſimpler hō
eāt / nec bellicoſi iudebāt / nōe Gaufridꝰ de tholō · huc
barones a regia ſeparuerī eāq; martiſie de nīo ſeruato
i quigiū tradiderī · que 7 tirē acquiſite cuſtodē ſtatuerī ·
ner mlto ptꝫ arſatiade i achon media ipſi iter feceruī
tuc prefatam reginā hēricō cōiti cāpanie i uxorem
tradiderunt q̄ et eidē ſil iter tirē pfecerunt ·

Fridericꝰ ꝓmꝰ dux tpa fredia ꝑm et m ĥperio eius
Conradi ꝑdecessoꝝ siu nepos ptꝫ cū impat annis xxxviij
Cepitq; imꝑare ano dñi ay c. liij. ymdi ño v. t xvi. hic
fredeicꝰ mediolanū fere p annos vij obsedit z destruxt. et
anno dñi ay c. lxvij dū romā obsidet oīs pene illiq; exta
ꝑit z cū paucis ad ꝑa mestus redit ¶ Anno dñi ay c. lxx.
viij. ab urbat stissima q; xvj annos duraūerat ut dicꝫ ufenus
z pubca satisfecit z cū alexādro ꝑa pace ꝯposuit sicq; depul
so stismate vnitas ecie reformat. De inde ño cū Rauen z pi
sano adrepis z cū suo filio dulce suaue ac infinito ꝓlo iter
marmū arripuit z ibi ueiens nlla gessit strenue tandēq;
nr victoria bithinie urbē z anthiochiā obyt nō minima fame
relinquis mestum obyt aūt ano mꝓij sui xxxviij hic fuit vir
magnimq; meiti ꝑclaro ac de rebellāciū fortis edomitor
qui adō impiū dilatauit ut ꝓpꝫ ĥnolū magnū gestor magꝫ
ficētia viꝝ parē habuit moiens aūt exitū rō filiꝫ suo gmsit
qui cū paucis tortor uel torcor euadēs ī breui nlli lege vitā
finiuit huic fredico successit filiꝫ eius henricꝰ de ro. pon.
Anno ꝓmo fredici ꝑmi Anastasij ꝓti eugeⁿ ꝓpa sedit z ꝓpatu a
no. 1. ꝓtꝫ qui & nicolaꝫ anglicꝰ ꝓpa fuit adrianꝰ qui dicitꝫ z sedit
anis. vj ¶ Huic adriano ꝓpe familiar fuit Adrianus ꝓpa
iohēs salesberiensꝭ z ipe fuit anglicꝰ nacōe. qui de eode adri
ano talia refert ¶ Audiui adrianū ꝓpam talia dicentē q; romāo
pontifice nemo miserabilior t condicōe eius nullū misioꝝ fore
bat enī ī eade sede tantas miserias inuenisse. ut fm collacōe pn
cū tō amaritudo iocunditas z felicitas fuit spinosa dicebat ca
thedrā romani pōtificis mātellū eius acutissis oserti aculeis
tātesq; molis ut robustissios pmat terret z imminuat humos
sesq; nūq; a natali solo anglie malle exiuisse a ī claustro bn
Rusi apr valetia ꝓpetuo latuisse. q; tantas intrasse angustias. n q; dmc ẽluctari nō audēt dispēsatoi. h; eā sepissime
mi dixit q; cū d gradu ī gradū astendisset. nr vnq; feli a

tñquille quiet⁹ uite p̃ori adiectū est ab astensu Scisma ī
¶ anno dñi .a. c. lix. Adriano p̃pa obiit Eoq; mortuo ro. ecc̃a scisma
fta ē ī ecc̃ia romana magna turbatio Cardiales em̃ ab ī
vicē diuisi duos elegerūt sibi pontifices Rolladū .s. Cātella
riū q̃ allexād' p̃pa dc̃us ē z sedit ānis .xxij. z aliū octauia
nū grauū stismate dei ecc̃iaq; diriū pctes vnde pcēs diuisa
ī regionū st turbati quida vni quida altēi adhesert Imper
tor siquide Romano cū suis epis Octauiano q̃ a sibi fauēti
b⁹ victor uocata ē tessit rex fr̃ancor ludouico z rex anglie
hēnico cū suis allexādr in p̃pa z dim sustepert p̃pa ad gallias
¶ Dic allexād' p̃pa ī galliano uen̄t z Turonēsi galiū celebr⁹
pto uen̄t Genomis in festo st̄i ſommi z p̃anū z dimidiū ma
sit ibi ecc̃iaq; b̃te marie dedicau⁹. Anno dñi .a. c. lxxxij obiit
¶ pto Alexādr tnū humbaldo Ostiēsi fuerassit z lucius appel
lau⁹ q̃ sedit ānis iij z modico pto ab urbe expellit⁹ z apt
verolj pueriens ibi vitā finiuit ¶ Dto lucio p̃fam vrbano
iij sedit ānno .vj. Dto urbano ḡgorio mās ib⁹ .vij. Pto ḡgorio
Clemēs iij ānis ij ¶ Anno dñi .a. c. lxxiiij stūs Thomas obiit st thos cātuar
Cātuariēsi archiepūs .xxx. die pto ḡgr ī anglia fuerat ab ipis he
rica regis missis hoc uespertina ē occisus ī ecc̃ia ipa Cātuariēsi
nō longe ab altari sicut gloiose martio coronat⁹ fruīs ē sacrifi
cia uespertina de sancto bithaldo clarevallis .vincentius obiit
Hui fredici tpe uenerande memorie clarevallis bithald⁹ pto
claros actus z miltas alias luce pto miltia fulgura nocturna z
plura miracula signa exhibita bto fine quiuit Ex cuius discipli
nā plures ad epatū ul' archiepatū promoti fuerūt nullq; ee epūs
uel archiepūs uoluit licet electus atq; iuitatus fuit multotiēs et
ī locis plurib⁹ sepultus ē aut ān altare b̃te virginis marie Ipoq;
ī tumulo eius pectori suppositi ē Capsula vbi quas gtimes beati
thadei quas eodē ānno sibi missas a Sysolima ipe iussit suo
corpi suppoi Ex gestis eius ¶ Dic tñ ad huc puerulus ḡnui
capitis dolore uexatus decidit ī lectū adductus ē ad eū mulier //

cula quasi doloꝛ̃ mitigantia tormẽtis quã ille appꝛiatẽ
senturet aĩ suis tormentis mꝰteꝛ̃ qbꝰ hoĩbꝰ de vlgo illudẽ
gsueuãt tuĩ ĩdignõe magꝝ exclamãs eã a se ꝛ̃pellit ñ defuit
dei mia bono zelo pñi qꝝ ginuo sensit dei iututẽ z ĩ ipõ ĩ
petu spũs surgẽs ab oĩ doloꝛe se libãtĩ cognouit Omnẽq
ꝺuꝰ sĩ vita z miãlia v libꝰ sc̃i digestu adomio guillo
fmõe luculẽto de qbꝰ eã quedã supꝛa posui Oꝛsit eig
Gꝛpsit aũt bũs bnhardꝰ ea q subiecta sc̃i de gtẽptu mũdi
ad clꝛos li i meditatiõnũ li v exhortatiõnũ de passiõe et
ꝛ̃surrectiõe dñi li i de diligẽdo deꝰ li i de gradibꝰ humilit
z supbie li i de gr̃ et libeꝛo arbitꝛio li i ad abbẽz colũbẽsem
de ꝓcepto z dispẽsatiõe li i ad clumẽy z cistẽcien mõchos apo
logetica li i ad hugõẽ d̃ sc̃õ victõe li i ad gmonꝰ ꝓpũ con
hẽses petꝝ abaelardi li v ad eugẽ ꝓpũ de cõsidatiõe li v ad
milites tẽpli de laude militie noue li i Sup psal'm Sc̃ hĩtat
Omẽt lxxxiij Sc̃ exiꝛs egꝛbel omẽt nij Sc̃ magnificat
trac i Ep̃las bũes ad diuꝰos ꝛr z xl sermões aũt pene ĩnũ
biles de hys pauca ꝓ ĩmsui Flo li biblĩ daeuall' d gtẽptu mũdi
Mũdus trãsit z eig cupiditas z velnigꝝ magꝝ expedit
et vlnq Timosꝰ siquidẽ z gulosꝰ cor humanũ ꝛ
bus q frequẽter adhꝛet Auaritia quoq z appetitꝰ laudis
sibi tuitẽ adusant et qꝺ hec gregat dispergit et ista
Multi mlta struũt et se ipos Idem in meditationum
nestruũt alios inspiciũt z se ipos deseruũt Quãto
autꝝ ĩ gnitiõe mei proficio tãto ad cognitiõ dei accedo
Iudiciũ faciet gestoꝝ quisq suoꝝ Cũctaq; nũc tenebꝛ archa
na patebũt qꝺ ei nũc q̃ fitei erubescimꝰ tuũ manifesta
bit oĩbꝰ qꝝ quidq hic dissimlando palpamꝰ totũ illuc
iudex flãma gburet Cũctoꝝ deus diuinꝰ exp̃tat ut eme
dem tãto districtius iudicabꝝ si neglexiimꝰ Studeꝛ cog
noscẽ te qꝝ mlto melior es z laudabilior si te ipm cognos
cas q̃ si te neglecto cognoscas cursus sydeꝝ l vires libaꝝ

complexiões hoīm nās aīalīū ¶ Cū ad oīndū uel psallēdū
etīāz mīūcis fluctuāciū cogitacōnū tumult'ū extius ɨlinque
curā extior pēitq; obliuiscē ut soli dō possīt vacare· fiēi eīm nō
pt ut cū deo alīū loquat' q' cū toto mūdo etīā fabulat' ¶ Obi
cūqz fueris mīratemetipm ora· si longefueris ab oratorio· noli
quēre locū qīi ipē loqr es ¶ In mōstio sepe dū oro nō attēdo
quid dico· idēo magnā īiuriā dō fratri· cū illū prior ut orēt me
am exaudiat· quā ego q' fundo nō audio prior· ut m' ītendat·
ego uō n' m' ner illi ītēdo· sed quid ē detius īmūda t īutilia ī
corde ūsando fetorēz horribilē eīq; ssp'tū nigero ¶ Sepe ad
sacr mistiū uocē meā fregi ut dulciq; cāmarē magisqz delīa
bar ī uocis modulacōe quā m cordis qūctōe· dō uō nō queīt
uocis leuitatē sed cordis pūitatē ¶ Finxi me ēe qđ nō eīm
dixi me uelle qđ nolebā t ita sub ouīna pelle wlpīnā gstiaz
absōdeba ¶ Magnā porro coronā t uestē rotūdā ɨglāz ieiu
nioz fuo· t statut' hōis psallo· sed cor meū longe ē a deo meo·
¶ Intro sepiq; t subtiliq; me discucio tōto pīes abhoīacōēs ī an
gulis cordis mei repio ¶ Malū āt istud magis tīes qđ facio
ī absōdito q'q' ī apto· malū āt qđ nīlls uidet neīo ɨphēdit·
t ubi nō timet' ɨprehēsor ubi secūq; accedit tēptator ¶ Cui
gula tandē cuīgila mīsabil' aīa· si nō amōe saltē timōe· cogi
ta saltē cruciatū quē passiā ēs ī morte· Idem in libro de
gōdīs hīuli ¶ nescit sanq; quid sentiat egere aut pleng quid
patiatur ieiunio Idem ad Eugen' ppām d' gsidēracōe· li· i°

Vulneri uetusto t neglecto callus obducit' et eo ɨsanabi
le quo īsensibile fit· dolur grauiōs t acerbq; diutiq; esse
nō pati' ¶ Miror q'admodū ɨlugiose aures tue audie sustī
nēt hmōi dispūtacōs· aduocatoz· t prugnas etīā ūboz· que
magē ad subuersioz quā ad īuēcioz ptīnūt ūitatis ¶ Corrige
puū morē· pīnge linguas vaniloquas· t labia dolosa clau
de· hīj s' docuer' linguas suas loq' mēdacīū· dispti adūsq; iusti
cīā eruditi pro falsitate sapiētes s' ut faciant malū· elo
quētes fiūt īpugnēt ueīz· hīj s' qui īstruūt a qbq; fuerunt
īstruendi extruūt nō optīa sed sua trahūt· de ppio calūpnias

mmoterie destruūt ſmplitatē uitijs obſtruūt iudicij
vias· nichil ita absq; labōe mā̄feſtū facit uitatē· ut breuis ⁊
pura narratio q̄ quas ad te nētē eit mtrare tās diligenē
⁊ bīuē decidē aſſuetas fruſtratōias q̄ndē dilatōes ¶ Cau
ſa vidue mtret ad te causa pauperis ⁊ eiq̄ nō habz q̄ debz
alias nl̄tus alijs poter̄ omittē timandas ¶ Spūalis hō q̄
oīa diiudicat ut ipē a nemīe iudicet· oīe op̄ tuū tua
tina q̄sidātio p̄uēiat· ſm lucat a decrat· a expediat ¶
Quid aūt tā ūdignū t̄ quā uolūtatē plege uti· q̄ tā besti
ale quā nō iudicio agi ꝑ appetitu Quid itaq; tā ūdecēs t̄
quā ut to̅l tenēs nō sis qtēra toto n̄ minucias q̄sdā ⁊ exi
guas portiones ipiq; tradite vnūſitatē q̄ nō sint tue sata
gas ad hoc facē tuas ¶ Nichil tam dux ē q̄ duriori nō
cedat·

Idem in Apologetico

Simius ē modico vino vti ꝓp̄ mſirmitatē q̄ mlta
nā̄ mgurgitā ꝓp̄ auiditatē Si q̄s bonq; ē nō uideat
melioib⁹ ⁊ qui sibi uidet agē meliq; bonū nō q̄rat altiq·
si quis etiā districtiq; viuē p̄nt eos q̄ p̄nt nō aſpnet nec
emulentur·

Idem de mstructione Nouiciorum

Omniū tēptationū ⁊ togitationū malaz ⁊ ūtiliū sen
tia ē mers otiū ¶ Nūq; em̄ ociosq; fit dei seruus quā uis
ad deū sit feriatus ¶ Ociosū nō ē vacāe dō ymo negociū ne
gotioz h ē ¶ Ociosū aūt ē q̄d nllius habet utilitatē uel utili
tas mutatiōis ꝓpos̄le est hoiez fidelit̄ figē ymo aīm suū q̄ nō
ē ꝑus alicui loco ꝑseuerāt affixeit corpq; suū· nā q̄ egtudiez
ai migrando de loco ad locū effugē mitit ē sicut q̄ fugt vm
brā sui corpis se ipm fugit· se ipm fugit se ipm· ctūsert locū
mutat nō aīm Remedia cerebro mutata nocēt· natiuitatq;
turbāt egrōi detimiant· Petrus lūbardus Parisiēs ēp̄s· Vnu

Anno dn̄i m· c· lxxxij· floebat mgr Petrus lumbardus cūq;
Parisiēs epūs· Is libz sniaz q̄ nr ī stolis theologie legit
ex multoz stoz p̄ni dūs utilit̄ epilauit· sed ⁊ maiōes glo
sas psalterij ⁊ epl̄az pauli ⁊ nl̄toz ex dūs stoz collegit

et ordiau[it] · nã tñ cẽt mr̃ francie · nigros opmatissig glosatuaz
eplaz z psaltery ab anselmo p glosulas m̃ĩneares margia
les q distmctã z ptꝫa gilberto gmuatiue lacius z apris explı
cauit mltaq; de dñs stoz addidit · Idem etiã sm̃oes utiles qpo
suit · ¶ Floebat etiã eo tpe in burgudia Petrꝰ cantatasie ar̃ep̃s
petrꝰ tharãtasie ar̃epus uir uite puissie · z ī sac̃ r̃eligiõe ferue
tissig nõnullis etiã signis claruꝫ · ¶ Eo tpe Amauricꝰ pisien epc̃s
Amauricꝰ pisien epus floebat q ob mduste siã z lr̃ie de m
fimo statu magne pauptat[is] ad põtificalis dignitat[is] apicẽ epc̃uerꝫ
ysiã tñ cẽt uniũeis paup z m̃edicꝰ eliosiaz postulas actipe noluit
hoc patto ut vnq; cẽt epus · hic mr̃ opa sua p̃clara a fiidam̃
tstruit etiaz pisien tu perat · z tñ moriẽs fecit sibi sup̃ petꝰ
ap̃t quosda hẽticos q d' r̃surrectiõe tñc tpis dubitabat · Credo q
redẽptor meꝰ viuit &c · ¶ Eo tpe mgr petrꝰ Petrꝰ Comestor ·
Comestor celebꝭ hab[uit] nrãtia vir famãdissig · Dims sptus excel
lent[er] istructꝰ q scolastcã historiaz oposuit · s̃ hystoiã sac̃ sptie biblie
z utiliter p̃seqũs · z difficultates ī plerisq; locis m̃seres · nõnulla · et
opuscula edid[it] z ī laude bt̃e ugis maie elegant[er] opouit istos · Vo
¶ Si fieri posset q haˢene puluis z vnde vndaz gutte rosa geme
lilia flãme · Ethea reliquie mix grãdo seruus uteriꝰ uetoz pene
uoluc̃ peudũ geng ome / siluaz ramꝰ frondes auũ quoq; pe
ne · Vos gem̃e stelle pistes agnes z aristę et lapides mõtes qual
les tm dracones / lingua cuncta foret ime deq; me possẽ · Tue sis ut
quãta ugo egã maria · Tue tua sit pietas si lr̃a nr̃a dab[it] eras ·
¶ Sepultꝰ at̃ ẽ iste petrꝰ apud stm uictorez cũ tli epithaphio petrꝰ
etiã qui pat̃ tegit deusq; comestor · nutr̃ comedor · viuus docuit nec
tesso docere · Mortuꝰ ut dicitur q me uidet tumlatũ · Quod fiat
ipe suum crimꝰ qnq; qs hic ẽ · ¶ Floruit Petrꝰ Clarevallis ·
eo tpe petrꝰ mõchꝰ abbas clarevallis q sublimitate gem̃s sm̃
sp quatũcunq; potuit relauit · ¶ Floruit · Hugo abbas bonevall' ·
eo tpe mltm stitate hugo uenabil' abbas bonevallis d'abbe Joachi
¶ Eo tpe abbas Joachim de calabrie ptibꝰ uenit ad urbanũ ppm mo
rantẽ ap̃d veronã d' quo Joachim dr̃ · q cũ p̃g nõ mltũ ab homine

doctoꝛ didicisset domꝰ intelligẽcie dimitq; acceptꝰ a deo ut fidẽ
& discrete quasi scripturaꝝ difficultates ꝯ obstruentes enodaret
ꝯ fertur multa scripsisse & mꝫ alia vnꝰ suspectꝰ ac notabile gmꝰ
di diffinuꝫ tim & infra duas gniacoꝝ q̃ iuxꝝ ipm anos fuit
lx arbitrꝫ implendꝰ duobꝰ uo ẏgibꝰ ſ francie & anglie tuſ
marmo apud messanaꝝ urbẽ sicilie hyemantibꝰ ide
Joachim uocatq; diuꝫ modꝰ libacoꝝ irlm ee tepꝰ sup hijs aut
q̃ scripsit de futuris tpibꝰ rex ĩtreatuꝝ pſagiꝰ uolo eluq; iu
dicio posteroꝝ ¶ Eo tpe claruit opio de ſancta Alpiade
ste Alpiadis de tudoto her q̃de gnie infima offitioq; bubulta
i sui fiã e ꝓotes ut nisi ab alto mouei queat & ꝯ nllm tabꝰ
posſ tꝛere uel atrpe ita tꝛpoleta & venustꝫ et ĩ vltu ac si
delinaꝝ topia frueretꝫ fregrꝫ at tꝛpiebaꝫ in excelſ & anglo
dure freta nuc penaꝝ loca nuc bonoꝝ gnudia pꝛurrebat
Ad se uo ẏdies librabat tante tui ẏferret visionẽ ẏfebat q̃
p dꝰ in illo tꝛptꝰ eet vnꝰ salꝰ mudi ĩ modꝰ pille forma
culi ctꝰ sipꝰ aspicet sole tra maiorẽ tiã uelud ouꝰ ĩ medio
pẽdulã & aq̃s vndiq; ctꝰ metã res uo rexq; ratioꝝ & mꝫ tã
ifinitas ee tamq; abditas ut tãto mino vnusſſq; tꝛpiat quto
tuioſ ĩuestigat pleruq; ĩ spꝰ viuebat absẽa plumq; pude
bat & futuꝛa Illud at mirãdo puto q̃ her feiã edita & educa
ta rure ruraliq; ope assueta tãto dono sapiẽ fuit ĩsignita
& tã prudẽs ĩ gsiliis & tã ctꝰ spta mubis Etem tã prudẽt loq
baꝫ & tã diste gsulebat tã salubꝫ adhortabaꝫ ut nlli eet du
biꝰ ipm q̃ doret hoiez stiã ĩ ea elegisse sedere & ĩ ea fidẽ ma
siõ ¶ Anno dñi a c lxxviij ĩ quo ſ istud magꝝ stisma ĩ
mpatoꝛ fredicꝰ & ꝓpã alleuãdu e sopitꝰ sta hildegardis d
tpe mliebri ꝓphauꝫ in huc modꝰ ¶ Anno ssta hildegardis
nquit pto nitarnacioꝝ xpi a c Aplõz doctina & ardẽs ius
tica q̃ ĩ xpiams & spitalibꝰ gstituiat deus tardãe & ĩhesi
tacioꝝ uerti repit Sed hoc mliebre tepꝰ nõ tam diu dura
bit quã diu hucusq; ꝓstitit ¶ Sub francoꝝ regibꝰ tuic ẏgnatibꝰ
imperãte fredico ẏgnaꝫ ludowicꝰ sup francos q̃ ꝓmo ãno

mpij fredia cū nimio ęxitu normāie fines aggressꝰ ⁊ ⁊
ūm dedimꝰ ꝛ ꝛep. Et āno dñi .a. c. lxx. mo iit uxor eis fi
lia imp. hispaie uite laudabil' i mo. p ornata. pt
dux uxore adelam cois theobaldi filiā q. d. epis Senon
pisig unxit i regnā. Phus rex francorum nascitur
Ex hac genuit philippū regm hēdē tū ex ꝫ uxoib⁹ qb aute
hūerat genuisset tata i nūosam sabolē filiaꝝ de hor q. pho
rex ludo. i sompms uisoēs audit ut refert frācoꝝ histo. q au
reū caluē i mānu sua plenū hūano sang. tenebat d' quo ppi
nabat oīb⁹ pncipib⁹ suis ⁊ oēs ex eo bibebāt. Et anno dñi
.a. c. lxxix. phs die oīm stoꝝ Remis osecrat. i regē tū cēt āno
xuij. ad huc uiuēte pē ia fere septuagenalo ōstāte regē āglie
hēnco exuna pte ex debito torona tenēte Et anno seq̄nti uxor
eis Elizabeth i regāz ungit. ap. stm dionisiū. h. fuit filia bal
duini comitis honeti neptis philippi magni flādrēs cōitis
Eo q. tpe ludouicꝰ rex moit. pisig ⁊ i ecia ste Maie d' sacro
portu q. di. barbeel sepelit. Judei francian expelluntur
Anno philippi inº. ab eo edictū exiebat ut oēs iudei d' regno
eis pelleīt. pus auro argēto ⁊ uestib⁹ spoliati Eo siquidē tpe pisig
multitudo iudeoꝝ maxia hītabat q. de diuis mūdi pt⁹ ob pacis
diuīnitatē illuc conuenerāt. ibiq; diu gūsati in tm ditati erāt.
q. fere medietatē urbis sibi uēdicauerāt. ⁊ cōn dei ⁊ ecie
decretū suos ⁊ ancillas hēbāt. q. ecia tū eis iudaizabāt. et
smglis āno in obprbriū xpiane religiois latenter i fossis sub
tectis qī pro sacrificio i die cene ut dicit frācoꝝ histo. iugu
labāt. Eo tpe rex phs pisig a lepsis ex urbe manentib⁹
nūdias sibi ⁊ successoib⁹ suis emit et mē urbē i foro q. tha
pell dicit. fecit trasferri nemo uēo uicenoꝝ eo tpe fert cīm
cingi. Et anno dñi .a. c. lxxxiij. Cōes flandrie viromādia pdit
orta ē dissensio mē phm francoꝝ regem ⁊ phm flādrie suū
comitē pro tra que viromādia dr. hanc eīm pfato cōes longo
tpe ludouico regē uiuēte cū pace ⁊ quiete licet Tuste possi
dēat. ⁊ ad huc ītmē uolebat ob hoc rex exitū ds abiamꝫ

collegit tuig mltitudiez z robur cōes cū pplō suo uidēs ac timēs
fuge p̄sidiū quesiuit z suoz ḡsilio regi totā viromādiā ēsti
tuit Castz tñ sñ quitm ac pomā tñi ad vitā sibi dimitti peci
it z obtinuit &c Eo tpe cū rex phs Parisiēti pisig efficitur
pisig aula de ābulatz ueīt ad palacij feneslīs vñ Sequana
aspicē possē z mox supsit fetoz intolleabilē que vote p̄muant
p urbē tñseūtes lutū uoluedo cōuocat burgensibg vicos oēs
z vias totig urbis p̄cept duris lapidibg sterni ad hoc nites ut
nomē ātiquū auferat ciuitati lutecia em a luti fetoe pius
fuit uocata sed gētiles quōdā nomē hmoi ppt fetoz ab hor
retes aparide allexādro filio p̄amj ēgis troye pisig uocauert
Anno dñi ay c lxxxvij nasit ludg rex Ludouicg nascitur
ex Elizabeth phillippi ēgis filig d tuig ortu pisig tñi gaudiū
fuit ut p vj dies z noctes cū sonabg tocis totig urb pplis in
dei laudibg exultaret Reges francie z anglie crucesignant
Eodē āno rex phs z rex anglox henricg a tirey adcepo cū mlto
alijs signū crucis assumpserūt mt quos eāt adcepi Rothomagen
Cantuarien Comites qz pictauien flandrey Suessionen Nuuey
epi qz Belnacey z Carnotey dux burgūdie z Rotrondg cōes
Capame cōites qz Clarimōt z bellimōt z plures alij viri zelo
dei accēsi Anno dñi ay c xc philippg rex frātoz tñsfretauit
z siliter rex Richardg anglox philippg apud vitelliacū Richar
dus apud massiliā duisq quidē tpe sed eodē āno fātāq mortis
ne pplox fuisse quātā nulla meīmt erat nullaq ēfert histo
Rex autē phs psperis ventis actus Insula cypri capitur
applicuit z rex āglie p mare cū suis ueiens cū tñsiit p ysu
la cipri ueīt quēdā pseudo imperatoz eide insule dñante
eaq cū ip̄o rege suo z eig filia cepit oēs qz thezaurog ipig asport
nauesq que ueīebat in suū ursit actus cōfregit cū ē stuit
strenue bellātibg erat em tēa ifinite fiale plene igne gr̄o
z basiliste ec z l z arcuū z armoz copia infinita Aliā qz
nauē fregerāt frama q ueiebat silr in suū ursū actus ar
mis oneratam De gestis Saladini z turcoz tpib Frederici

Anno dñi .m.c.lxxix. obiit normandie rex terror. et Baldwinus
genere hūilis cōsilio. et armis strēnuus regnū obtinuit. et filios nor-
die exhēdat. babiloniā rapuit omnes regnā urbē extimat. ac reg
nū syrie et egipti sub una ptāte redigit totūq; orientē sibi subiect
et cū milita stringe nēos crucē suā. et ierlm cū ipo regē cepit. cū
eo ad colloqū regis saladinū d' gsilio guidonis tpolitani guiēs
sent mgri templi et hospitalar. nō. paul. a nazareth turci dolo
dñi comitis supuenīt nocte armat. mane irruētib. Jobes miles
gsiluit ut illū tuncū vbi saladini uexillū alios emineret irrue
pat. Placuit gsiluī viriliq; capto pfato comite d' cui gsilio mo
tuna obtinēt. Nūq; estu et splēdore solis grauat. ac telor ymbrib.
obruūt. ¶ Comes tripol' arma petit et cū suis ad castra Bophe
tū fugit. nūq; misabiliter attenuīt. Achonēs pfil letaliter vulnerat.
crucē dñi tradidit alteri et ille regi. rex aūt capit. et stā crux asspōrt.
ſ et quotquot templarii et hospitalarii cū captiuis tuerūt. primo
decollant. Porro guido rex et mgr templi i monumetū victorie
ēfuāt. sicq; exigētib. meritis suis i manū gentiū missi tradit
ac gētib. subiugati. Reynaldo aūt pncipe turcor. immiq; et ab
eis xvj. anis capto q; nup tenebat Ebron et regiones que mtīe
mare mortuū ducto torā saladinō ab ipo saladino decollat.
Baldwinus quoq; achon obsidet et pter biduū i dedicōne erepit
et multas urbes alias pcipies tritū nostre gūari uolētes degere
sub tributo. Comite uō tripolim ēdeūte. mandat ei saladinus. ut
pacta q; sibi iuraūerat ciues suos iurare faciat. comes multis ubi
ut iurēt. at illi nolūt nisi iuramēti forma pus audiat. Instā
te comite petūt iduciās usq; mane. mane aūt frondibus extinctis
inuenīt. apparuitq; stigma crucifixionis qd' retinēt. sustinuit. q. turci
et sarracenī ex pēna idicte filios eruādut. Ruyardus eni suos
confessione detectū. et qp urbē turris tradē decreuerat. habens
penes se sigillū saladini. q. mox fecerat. spoliari. ¶ Baldwinus
cū astalone eodē āno capta et munita irlm pperat. ut illam

obſideat · z ibidē ueniens a pte ortidētali p. v. dies ḡtinuos dat aſſultū · ciuesq; uiliꝰ defendūt · pte obſidz eā a pte dāloꝝ nari · z muros deſtruit machinis · z mox ſe reddūt ſaladio ita q; ab eo q̄ x. āos exteſſēat · x. āos aureos accipiat a nili tib⁹ v · z ab eis q̄ infra deceniū ḡnicē duos vbib⁹ g⁹ octobr fiā vj. ¶ Iclin capit · c. xiij die obſidiois · Ieruſalem capit · et mox ſaladinꝰ facit cōpanas ḡminui · i ipis āt baſilicis in mētis ſtabulauerūt · z ſordes ābſtulz ibi ꝓiecerūt · tēplo āt dñi mirās veniatōes exhibēt turci · q̄ uxē ritus ſuos ꝙſueuerāt · atiq; veneāri · Saladinꝰ āt aīq; intret tēplū lauari facit · paietes aq̄ roſacea · z nitri milia pauper⁹ abſoluit a pcio p taxato · Heraclius itaq; pīarchꝰ · z oīes clerꝰ · z d' mōſtēs diuſoꝝ ordinū · pfeſſōes · turbaq; aliꝰ fugiūt · et ſic · z ſexꝰ · i nūa de iclin ꝛeſſert · vnuſq; pene latinis urbē · ēlinq̄tib⁹ ſuriam · et ſcithiā · duſam · hoīes utpote georgiani · iacobite · greci · armeni · ēmāſerūt ibidē ſub turcoꝝ dño ꝙſtituti · ¶ Capta · z āt Iclin pte āos · lxxx · viij · ex quo a turcis empta fuit · z tīdē fē · tēpis poſſa a xp̄is q̄ūtū · p̄ a turcis pōtificāte · tūc urbano · iij · z nc pōtificāte · vrbano · iij · ¶ Cui tū tā flebilē rem audiſſe ex ai doloꝛe · langueſcēs pte · bue tēpꝝ obiit · ¶ Pte tāpēoꝝ uō iclin fredicꝰ mpatoꝛ · z ph⁹ rex frācie · z Richard⁹ rex anglie · cū infinito exercitu · trāſſretauerūt · ut · i p̄miſſ · ſupiꝰ i eoꝝ geſtis · Anno dñi · ag · c · xciij · pte morte fredici · Saladinus moritur · ano · iij · z impij · henrici · vj · Saladinꝰ pte pluīma ſtrage xp̄ianoꝝ · obiit · apud dalmathiā · cui ſucceſſit duo filij ſui · z aphadinꝰ ap⁹ ſiriā · z medalinꝰ ſup egiptū · veruꝝ · ī eos et zaphadinū frēs ſaladini · ē de regno diuiſi · conūctanū · d' quibus Anno dñi · ag · c · lxij · deſtructa dā · cuctib⁹ tpē · frederici · p̄mi urbe · Mediolan · p fredicū · impatoꝛ · Raynaldꝰ · archiepus · Colon · ſōs · iij · magos · apud · Coloniā · trāſtulit · ¶ Anno dñi · ag · c · lxix · i ptib⁹ oientis · z intra p̄miſſois · ptis · hom · exigentib⁹ · ire · motꝰ · mltas urbes · etiās · opida · z villas · ſubruit · z i nūa

ꝑtoꝝ milia hiams tra deglutiuit ✠ Eodē āno ī Sicilia urbs
cathania cū hoīm ꝑmā tre motu subūtt & epūs & clerg abbas
& miteto cū xl mōthis & oīms ꝑsonis ēriter .xv. morte ꝑemit
repētina pluā cū stella ī sicilia hō tpa cū ī mūabili ꝑlo
slūt ꝯcessa ✠ Anno dm̄ .lxxxj. cap aurelianis die dnica ītra sept
bā laurēcij ꝓsbr celebrās duas hostias ꝑ viaticū & cū p̄cessiss
usq; ad ordēz dicā audet quā manu tenet rubio colōe sparsa
& sanguīe ꝛrea mā digitos ꝓfluēte ✠ Anno dm̄ .lxxxij. & .luij. aucti
mēses cū victimis mlitib⁹ ꝯsūpt & vastāt & ꝓcent ex eis plg
quā duo milia ✠ Anno dm̄ .lxxxiij. tres lune vise sūt ī celo & ī me⁹ sig⁹ cris
& .lxxvij. tres lune vise sūt ī celo & ī medio sig⁹ crucis ut dict
helmādg ✠ Anno dm̄ .lxxxiij. tres soles visi sūt in ꝓtibus occidentalibus
& .lxix. tres soles visi sūt in non⁹ septēbr in ꝑte occidētali sed
duobus paulatī defactib⁹ sol diei q̄ medius erat ēmansit usq; ad
octasū ut dicit helmādg ✠ Anno dm̄ .lxxxiij. Achon a turris capit⁹
& .lxxxiij. dūmodo ꝓtes in pacis fedā iurāt & brabātios q̄ dā
tumā multa rede affluerat vinūt & ex eis .iij. primū nūm
suoꝝ amittētes Eo tpe milti hetici ī flādria sūt obusti tpa hēnici
Henricꝰ .vj. mortuo fredico ꝑe suo ꝑat sexti vmtenaus
annis .vij. suscepit aut imperiū anno dm̄ .lxxxiij. & ex mūdi ūo
.v. & .liij. hic fuit strēnuus vir acer ī hostes. ergā omes
largus Hic tota appulia calabria Sicilia que iure hēditario
exptē uxōis sue que erat soror guilli quōdā Sicilie regis ut dicebat
ei otingebāt ipio suo subiugauit multosq; magnos & nobiles viros
ibidē perēit cōm religios quasq; xpiana ecclīas & epos & cenobia
tat & cōm romanā ecclīam semp tyrānide exercebat De romano
Mortuo Clemēte ꝑa Celestino nāde romano pontifice
sedit annis .vij. hic die pasche ꝙsecrato ī ꝑpam hēricū &
secauit ꝑatos d regib⁹ fracie & anglie & comitib⁹ flandrie .
✠ Eo tpe pho fracie regi & Richardo regi anglie acho ēdita
& .ij. ydꝰ julij ꝑtꝰ bieniū fē a quo cepit obsideri ꝑ mīsertq;
obsessi fidē sue legis astricti cū corpib⁹ suis salus ꝙ vera

crucē dñi qua Saladinꝰ hebat 2 oēs captiuos xpianos quos i
tō tra sua uiuere possent ẽgibꝰ pdās ẽstituerẽt reddita acho sup
ueniens irruit timor 2 tremor 2 astalonē 2 reta castella eaꝝ de
manu neoꝝ rapuerẽt diruūt 2 uacua dimittūt Rex at phs
graui morbo detentꝰ 2 qua regē anglie suspectū hebat ut
quida aiūt tre flandrie rupiditate ducis tōꝝ uolūtatē oīm pceꝝ
francoꝝ i francia ẽmeauit Rex uo richardꝰ tūs maris ẽmeans
captiuos q̄ sub uadimēto pmiserūt q̄ at dñicā 2 xpianos capti
uos ẽstituerẽt q̄ nō potuūt ad officiū ducis qđ pmiserūt atti
ties ab eis i multaz summa pecuie. 2 ab eis pmisit abire ⁊ insi
la at capti qua idē capat ante xxv marchaz argēti tepla
rijs uenalē tradidit. 2 ptm modū eis ablatū gruidom quida
Deo solomitano regi iherū uendidit Ciuitatē astalonē milto auro
pio paganus peteribꝰ fruditꝰ eūtit. ptꝰ ad tra sua rediēs igsa
mare naufragiū pacies tui pauis euasit. 2 ptꝰea sepultꝰ dux
austrie pdus ubiq; custodibꝰ tuetꝰ domo suspta captiuauit. et
omnibꝰ bois spoliatū henrico impatori tradidit a quo i iuste fere
p anū 2 dimidiū detentꝰ multisq; expes 2 exactionibꝰ grauatꝰ ta
de datis. ⁊ marchaz argēti p redemptōe i anglia ⁊ tussretatꝰ ⁊
Anno dñi .c. xcmo. rex phs exercitu collecto repit gisortium et
paulo ptꝰ uilgaꝝ tuum normannitū q̄ i iuste rex anglie possi
debat ⁊ eo tpe rex phs dux uxore sorore Rex phs dux uxore
regis danoꝝ nobe Ingebrage puellā staz 2 bois moribꝰ ornatā
Hanc rex aput attrabatū fecit duci i regnaz sed mox is
gnite diabolo ea tepe hre odiosā. et falso ppta g sanguinitatis
linea fecit matrimoniū separari Regina tū ad danos redire nolēs
redie nolēs mansit in gallia malēs iugalē gmeniā pacto
seruare q̄ alij iuncta p. matrimonij federa maculare sed qm iu
gum huius iuste dicebat solutū. Celestino ppa ad quiela danoꝝ
misit duos legatos i franciā q̄ pisio guoto gilio de forndo iu
gio tractaueruit sed sibi timetes ac tepide agentes michil ad

ad perfectū duxerit ¶ Anno dñi ay c xciij rex phs rex he
braicū fudit q̄ cuitit nemo ⁊ ipas ecclias ⁊ spū uehemēti quit.
Eo tpe rex anglie lochas cepit ⁊ mag⁹ fri martini turonen
cives rebs suis spoliauit quo audito rex phs usanice omes
ecclias tre sue pmotes ad epatū uel abbacias tre illig cepit ⁊
mōthos ⁊ clericos inde dō fautantes cicit eosq; rōdito in
usos pios trāstulit ¶ Anno dñi ay c xcv phs rex duxit uxorē no.
maiā filiā ducis morauie marchionisq; histe ¶ Anno dñi
ay c xcvij Balduinꝰ comes flandrēs q̄ predecī regi phō ap
ḡpedū omagiū fecerat Richardo regi anglie ḡfederat ⁊ tirā
nidis p̄sequt̄ filiū ⁊ Reginaldū filiū Comit dñi sti martini cui ex
maxiā dilōne comitissam bonomie cū cōitatu suo phs dederat
d'q̄busdā ciuibꝰ ⁊ uxorē ¶ Anno dñi ay c xcij leodien epus aptice hēricū ympatorē
fugies dū apud guillm de pōtem Remēs moriret ab eis hēricū
legatis iuxt remis dolo ⁊ nitēdis quia cōm eis uolūtate tm̄ce
fuerat elatus ⁊ cōsecratus ¶ fulco per gallias predicauit ⁊c
Anno dñi ay c xcv sacdos quidā fulco noie cepit ingallias p̄dicare multos q; ad usuras ⁊stitucōes adduce tempestas maxima
Anno dñi ay c xciij ⁊ pago beluacen mir clarum ōtē ⁊ copiosū
tāte pluuie cū cōitibꝰ ⁊ fulminibꝰ ⁊ tēpestatibꝰ fuit ꝑ quā nulla
hom memorat antiqtas lapides cū magnis mixti cū pluuia
de alto cadentes arbores vineas segetes destruxerit ville q; in
plurib⁹ locis a fulminib⁹ sūt ḡbuste Corui etiā q; plures visi sunt
¶ ac cū hmoi tēpestate et in rostris suis vinos arboēs por
tātes ac domos intrātes ⁊ utriusq; sexꝰ hoies ictu fluuiū
ireiert ⁊ alia mlta horribilia ea die acciderūt ¶ pā q; die in
epatu laudunen ciuitē quodda noie caluus mōs a fulminib⁹
est destructum ¶ Tempa philippi secundi Oncenatus

Philippꝰ dux suauie fē hēricī impatoris eo mortuo maxi
mā impiī ptē obtinuit ⁊ pmotōe cuiꝰ imperatis ꝑa iij.
qui eodē ānō ⁊ pōatu Celestino successit adiuuans fuit. et
omes eis fautores excōicauit Othom iiꝰ duci Bauarie ulti

adhesit · z eū aquisgrani in rēgē gmanie fecit coronari · habuit
etem idē otho coadiutorē regē anglie Richardū comitē flandē
dictum Colonen̄ rex fuit fratre phē dicto phō regi almanie
ducisq; suaue q̄fderatq; z ꝓpare ꝓ eū cōitē flandrie sibi subiicē
et regi anglie facilig posse resistē ⁊ Etatis q̄ fuit anno dn̄i · cc ·
xcviij · z imperauit quoq; mēs · xj · Et anno imperij sui · xj · qda
Comes palatinus · qui lingua dicit landagraua · r · cōes palatij
phm imperatorē interfecit · et otho filig ducis Bauarie ꝓ ducatu
z auitez ⁊ mortē ꝑpe imperiū intrat obtinē · z ꝑtā phm · vj · annis
imperauit · De Romanis pontificibus huius temporis ·
Innocēcij · iij · anno imperij phi primo ꝑ patru Celestīo · successit
et ꝑfuit romane ecie annis hic othonē z ꝑtq; eū fre
deric imperatorē coronauit et i gallio qd latinen dr ab eo Rome
celebrato · quīsā · Joachī z amalrici doctinā ꝑ ut dicet ipse
g damnauit · ⁊ anno dn̄i · cc · tr · xv · In hoc q̄ cōcilio multa statuta
decretalib⁹ statuta fuerūt · de qbs et sanctis viris huius temꝑis
Anno dn̄i · cc · xcix · suus willus abbas tyroli magni loci i dr
epatu bituricen̄ henricus successit · ꝑ nobilis genē oim floruit
sanctitate z mirabilis claruit tā i uita quā ꝑtq; morte · Petrus
⁊ Eo tpe claruit petrus de Corbolegio · de Corbolio senon̄ dr
Senonen̄ archiepus quida ꝓmotus ꝑpe dictastallo de quo dr
q; cū ꝑpa sibi obiceret · dites ego te epauj · respondit · ego te ꝑpaui
Anno dn̄i · cc · tr · vij · petrus de castro nouo a dno ꝑpa legatus
a comite tholosano ꝓpt hereticos impugnatos · quia eū excō
municat · quare ꝓpt eius tirā expugnādā regi francor exponit ·
⁊ Eo tpe sanctis dnicis sanctitate pleno sanctis dnicis florere cepit ·
tm sanctis regularē z natione hispanus floruit sanctis finitis floruit
⁊ Eodē tpe sanctis franciscus ordinis fratrū minor institutor floruit cap
q; sub ꝓmotore ꝑpa tercio sui dnī tpe cepit · et sub eiusdē successo
re honorio glauit · hic i uallis spoletane finib⁹ ciuitatis assisi
sio negociator fuit · ofio diues tremis opibus z mūdi nāturib⁹
indecēt nutritus cū cēt fē xxx · annor ē conuersus · De gestis regis in

Anno dñi. ai. c. xcix. Richardꝰ glor z quondā comitū sub phō. ij°
rex anglie vir aiosus z bellicosꝰ in armis strēnuus in
militib⁹ ualde dilctūs nr̄is a sūmo pontifice tūi oim clero z ppło
honoatꝰ et ecclie patrōꝰ iuē lemonicas gruit wlneatꝰ obtubuit
obsideat em quoddā castr. q dū ille fortit impugnaret balistāq
quidā expuiso quarellū trānsmittēs uulnerauit eū letale dedit. et
ptꝰ paucos dies mortuus apud fontē ebraudi ē sepultꝰ Cui
johēs fr eiꝰ q sine hēa dilectab⁹ i regnū successit. iniuncta quidē
remissionē aīe quā fr suus. amabꝫ quietē. Anno dñi. ai. cc. i
astēsione dñi ēforta ē pax inē phm regē francie z regē johēm
anglie inē vernonē z insulā andeliaci. Ludouicus Blanti
Regnti uo fiāt ij. ludouicꝰ fratrꝰ regis phi. duxit uxorem
unigenitꝫ blanchā hildefimsi regis castelle z regis anglie
neptē ducit i uxorē. pro quo mrimonio rex anglie johēs omia
municiōes z urbes z castra z totā terā quā rex francie tenebat
pfato ludo et eiꝰ hēdib⁹ quitauit totā etiā terā cismarinā ptꝰ
decessū suū si ante ipm moī ḡtingēt ḡcessit ei. Anno dñi
ai. cc. ij. maria a regē pho supdcā defuncta ē quā rex qnꝫ amicꝰ
cōi legē deiꝰ decretū teneāt qua mortua filiū z unā filiā quoꝝ ex regē pho antepat legittimat. Anno eodē
phs rex citato iohāne regē anglie ut ueniret pisis sup hijs q
adiūsꝫ eū ponēt trānsiturus nō uenit nec misit nr̄ se excusauit
quare phs normanniā mtīs municiōcula quā Botauent vo
cāt fundituꝰ cuīt deū Arguellū z male mortuū tradē Gor
nacū regr z totā terā quā hugo d' gornaco tenebat sibi subiecit
ibidē arthurū militē fecit tradēs ei comitatū brithanie. q ei
ḡpetebat hēditario jure aditiēs comitatū pictauiē z andega
uiē quos sibi acquirēt suis armis. z ei tradēs plures milites
z pecuniaꝫ plimā i auxiliū hoiēs legio ꝓpetuo hēnd accepit. Rex
Anno dñi. ai. cc. ij. phs rex mtras phus i aquitania z Normania
aquitaniaꝫ municiōes milites regr z ueraꝫ plurā lotā uastat z sbuit
i normanniā conchas z insulas andeliaci z valtemolij cepit.

Anno seqñti cepit Salezia mystriū et dñoſtōtem et Candomū totāq; tram ciuſpoitā uſq; ad mōtē ſci michaelis. Deinde normāni petētes veiaz omēs urbes sibi tradidert. ſ. Constantia Bayothos lexoniū Abrichas cū castr' z suburbanis Ebroicas quoq; an cepat z danq; Rothomagū obsidēti ciues tradit' sñ gdōne. Exhinc adstanteā migressa urbē pictauis cū oñi tra ciuſpoita cepit. z hieme supueniente troñ lothas z Chimonū obsidione poita infrata ē ſuers. Anno dñi. cc. xix. rex phs troñ oñi opione ipiusq; edicti iudeos pisius eduxt. Eode ano franci cū venetis Costatiopolī capiūt z baduinū coitē flandrensem imp̃atorē ostituūt z ptinodū tōes de alencho ne sucredit. Extra quoq; orientalis ab isto imp̃atore pncipibꝰ suis ānuētibꝰ Romāe ecie tāq; capiti mēbroz subdita ē z vnita. Anno dñi. cc. xx. iij. Johēs rex angtie Arthurū coitē brithanie filiū gaufridi frīs sui maiorꝭ cepit apud Mirabellū pictauie capit z latēt' ipmitt' sup quo a baromb' apud regē frācie cuiq vasallo eāt accusatq; cū pere nollet ptq; miltas citatōes p indicia pdi francie exhēdatur. Anno dñi. cc. xx. iij. petrꝰ aragonū tomes barcinone z dñus montispessulani regnū suū obtulit immort pte pdq; sibi a suis ꝓdecessoibꝰ suisq; ipetuū p ẽ medio aīe sue ac progenitoz suoz ostituit tributale ut ānuati d' camera ipiq; regis cc. z l. masse minute aplice sedi rddam' z ipe ac sucessoes eiq; exde speciali fideles z obnoxij teneāt. De ceteris uentibꝰ

Anno dñi. cc. xx. biij. hꝰ tpis vinū muta i sanḡ z pans i carne apud rosetū in Brya in sacrificio altaris vinū visibr ē mutatū i sanḡne et pans in carne in vermedesio miles q̃ mortuus eāt ruixit z ptꝛea longo tpe sine cibo z potu uixit. In gallia ita festū sci Johis baptiste Ros i nocte d' relo cadēs vos melliq; spicas segetū inferit ita ut milti eas loe poñentes odore apte sentirēt. Anno dñi. cc. xx. iij. tre motꝰ fit p tēs dies. an astesios dñi. z ugo tribulis audit. magnaq; ps urbis Achonaſ cū palatio regis corruit z ꝓcs milti periit. tripolis maxi ps ruit

et plebs plurima suffocat archas opidū usq; ad solū diruit de
inde tre sequit sterilitas hoīm; mortalitas pui exaty tartarov
Anno dñi. cc. xx. ij. sm quosdā tartari pter ois dñi sui exe
rūt t ppli dstructiōz. hij etem prus adhuc m tra sua s tartarea
q affinis e inde ēsidētes roī regē dauid dñm suū ospiauert
eiq; dolose mīsterēt. ex hoc gcepert aio sicut dñm suū eiq;
tra uastauert. ita sibi totū mūdū subiugaret. vnde tra sua ex
eūtes ifinitū sibi pplm subiugart. De impio Othonis ex auuic
Othonē duē saxonie imor ppa roī noluīt plī regis fran
e cōdicētib; p maxia pte romanis. multis etiā ex magnatib;
mpij dissentietib; mpatōez coronant. Anno dñi. cc. xx. viij. mūdi
uo. v. c. lxxij. qui mpauit ānis ij. hmōi impz s duxe saxonie d
crimē lese maiestat ab mpatōe fredeico quietus e vnīso baro
nū iudicio mpij fuat odēpnato. atq; a ducatū mpetuū deiecto
In ipa uo coronatōe ppa iusiurādū exegit ab eo d primōio e
iure bī petri idemptū ipi et eccie romane i pace dmittēdo e
roī quoslz defendēdo. quo fco cont iuramētū venit ipo die.
ppe hor igte et ppe quasdā expēsas quas ab mpatōe romani ex
debito petebāt. e ppe quasdā iurias quas eis teutonici erogā
bāt. orta discordia romāi cū eis gflixert. e mlīos ex eis occide
rūt. Inde mpator otho castra e munitōes occupauit q iure
bī pet erant. s. montē falconis. e pene totā rōmā.
degdano othonis Otho trūsiēs in appuliā oppugnauit tra fredeici filij hēritī quōdā
mpatōis. cepitq; multas urbes ac castra i regno appulie que
erant de pheodo bī petri. Dimiss q hmōi nūciis cuiq; ipa
tor ea q occupauāt ēsignāe nō uellet. qui eā a suis quos i cas
tris posuerat spoliari rompetas faciēt. ppēa quodā fīm gallio
i eū excōicatōis sīam promulgauit. de inde cū nr ēsipiste uellet q
magis res eccie occuparet ac rompetas iter ipediret. omēs
subditos eiq; a fidelitate ipiq; ppa absoluit. sub anathemate m
tīmatōe prohibēs. nequis eū mpatōez hīret. siue noīaret. sic
q; cresserūt ab eo landegraui turingie e alēpus magūtino

et treuerēsē dux austrie ⁊ rex boeme · multiq; alij tā secularēs q̄
ecīā ꝑsone · ¶ Helmandus frigidimontis monachus floruit

Floruit eo tpe in tritorio beluacēsi helmādus frigidimōtēsis mōch⁹
vir religios⁹ ⁊ facūdus · qui cronicā diligēter ab ītio mūdi usq;
ad suū tēp⁹ īmaxīo quodā uolumīe digessit · de hor tīsto opc plura
p diūsa loca mīserūt īsup sīpsit eplās suis titulo ē de ꝓpagōe
lapsi missā ad galtez clericū q̄ fuerat nomīe īordīe cīstercīēsis ⁊
cui⁹ in ordīe ꝓmōstratēsis · ⁊ tandē eo q̄ nō cēt ꝓfess⁹ rediens
ad secularē vitā duxit uxorē · sup quib⁹ rogatus helmād⁹ a guillo
fire cuiusdē galteri sono ⁊ rotlaustrali ipīs helmādi sīpsit eplās ad
eūdē galterū īdā guillī ꝑsona · sīpsit etiā idē helmād⁹ ꝑmoēs a
liquos per optimos · De quibusdam euentibus huius temporis

Anno dīn̄ ay · cc · x · nīl ꝑmūbia obsidēt ⁊ rapuīt · daturq; optīo
ut q̄ uoluit hēsim abuāre lib⁹ rediret ibiq; quidā crāt · c · et
lxx · fuerūt qui potius ꝙburi q̄ hēsim ab uāre elegerūt · ¶ Sagitta

¶ Eo tpē tīue crist⁹ fortissīm obsidet⁹ que trucē penetraīe nō potuit
ibiq; pegrīi romalia ferētē ad mplēda fossata quidā sup sig⁹
trucis q̄d pegrīq; gebat īpectōe iacuit iaculū · ⁊ mox iaculū re
silit tāq; si sup lapidē tendisset obsessi longa obsidiōe fatigati
nocte fugiētes quotīd⁹ reperiūt⁹ gladijs detrūcatu · De here

¶ Eo tpē pisio pluēs hēresīs quor quidā tuas pisius roburtus ·
sacēdotes quidā clerici ītapellis s⁹ crematī huius secte fuīt niger
Almaricus de tritorio Carnotēsi villa q̄ dr̄ bena oriūdus · Tempo

Fredericī īmpatōr⁹ quōdā henrici filiū fredīci secundi · vincēdo
Othone ut dīm ē reprobato · ⁊ īmpīj ptātē ꝓpria · barones
Alemāie īmpatōrē vnanimīt elegerūt rogātes ꝑmot ꝓpāz ut eis
clemēnē ꝙfmaret · hic itaq; fredicus īmpator huius nois ſ⁹ rep⁹ impa
re · anno dīn̄ ay · cc · xj · mūdi nō · v · c · lxxiiij · ⁊ īmpat⁹ āīs · xxxiij ·
hic romā uēit ⁊ a rōīs honorifice ē susceptus · Inde discedēs p
mare uēit Januā ⁊ ibi ꝙ cū gaudio maxīo ⁊ honōe susceptus
est · tūsciens quoq; et alpes alemāiā mētiūt ⁊ uēit Cōstātiā · cuiq
aduētū sentiēs Otho sequeba⁹ eū cū · cc · militib⁹ iā ꝑmīsat si
milēs ⁊ equos suos ī eandē urbē ipā die uētur⁹ itaq; cū iam

ab urbe p.m. lauras

ab urbe p. iij. leuus distauit. Otho cū suis vilit̄ ē ꝛpulsus. Otho
a Constantijs sic repulsꝰ accessit prisath a quo etiā nō minꝰ
dedecꝰ q̄ a cōstantijs ē repulsꝰ. Fredericꝰ āt ab ipis tāq̄ ab alijs
nupcijs baronib⁹ ē ꝛpt⁹. ¶ Ipe āt āno mpcij sui. xj. signū
crucis assūpto duxt uxorē p̄ulba d' p̄ncī vnicā filiā ipīj ꝛgis
Ieosoloītan̄ z hoc iuiamēto gfinaut⁹ com̄ ppā honorio. Vnde āno
seq̄nti celebrāt⁹ nupcie sollēpnit⁹ int⁹ eos. sed ptꝰ modicū honoꝛ
ppā fredicū rebellē z aduersariū eccīe rompiens anathēzat⁹ eū atq̄
barones suos ab eoꝝ fidelitate absoluit. tm̄ duxāt anathēat⁹ sinā
trāsfretant⁹. ¶ Porro ptꝰ trāspuarmū redditū eo p̄nānte ī ma
licia p̄sistēte ac com̄ rōnā eccīaz actus insurgēte ppa ſmor̄
.iij. qui honoio p̄dcō z gregorio z celestino succeſſat. Lugdun̄
Anno dn̄i. a. cc. xlv. galiū ab ſmocentio. iij. celebrat⁹ gnāle cōciliū
apud lugdun̄ cta festū aplōꝝ pet⁹ z paul⁹ com̄ ipm̄
nupatoꝝ quōdut⁹ eūq̄ ibidē tāq̄ ſtigmatatū z hoste eccīe gdēpn̄t⁹
Post ſmoꝝ ppaz. iij. q̄ impante. Dr̄ōnus pōtificꝫ. et mōꝝ gfinaꝝ
Fredico sedit mīltis āns honoriꝰ. ij. sedit āns. xi. Ordo p̄dic⁹.
Dic ad petic̄oꝝ bt̄i dn̄ici p̄dicatoꝝ ordiēꝫ gfinaut⁹ āno pōtificat⁹
sui p̄mo. Anno dn̄i. a. cc. xvj. z ordiēꝫ firm̄i mōꝝ āno ipīj com
finaut⁹. Huic tuc̄ ītiā ordo firm̄i mōꝝ z p̄dicatoꝝ sub ſmorio
.ij. Ide q̄ āno pōtificat⁹ sui. iij. ordiēꝫ valli stolaiū gfinaut⁹ que
gnālis quidē anglic⁹ incepit. qui p̄ius stolais fuat. z ptamodo
in burgūdia vocat. z tāde cū stolaib⁹ suis ad h'emū gnolauit.
z formā vuēdi ex diuīs ēlugnoib⁹ sibi z suis elegit. Ordo firm̄i
¶ Ide q̄ honoiꝰ ēccīas h'emitaꝝ īmōte car⁹ hītāciū gfinat⁹
frm̄i h'emitaꝝ īmōte carmeli hītāciū quā helias frequētasse
legit⁹ approbauit. quā eq̄ successor gregoiꝰ gfinaut⁹ z ne possessiōs
uel ēdit⁹ reperet discrete eis phibuit. Hij eni fuēs āno dn̄i
a. cc. xxxviij. ppt̄ pagānoꝝ insultꝰ ꝓpulsi sc̄a loca sua exule
z dispergi p mūdi naīas ēgnōes. Hic nō honoiꝰ. xv. kl. aplis
moit⁹. ¶ Dcī huic p̄fuit ro ecc⁹ gregoꝰ ix. āns. xiij. h' p̄mo fuit

hostien epūs hugnelingg nombit. Huius tpīb oitur distordia īt
ipm ⁊ mpatōr fredicū nā fredic excōicatq cōi ro ecciaz atri
us īsurgēs mneaq obsides rompetis msidiat a quo capiūt
Jacob penestin epūs īfrancia legnt missq ⁊ dns otho cardinal'
in angliā a pp̄a mssq capti q̄ ples st alij epi ⁊ dim ex hīs
fuit eps Rothomagen petrq de tolle medio ⁊ albes Clunacen
⁊ Cistien ⁊ Clarevallis Decretales a gregorio pp̄a per Ray
Item huiq gregorij pp̄e mundū appellanū suū compilantur
tpe decretales ussu eiq p manū frīs Raymundi capellani ⁊
primarij eiq ogilate st ⁊ nī sedisset ānis xiiij. tāde oppssus mlt
tribulacōib uita vmuse mrmis ē ingressꝰ et ptq hui dissencōe
fuā mt paucos cardinales vacauit sedes aplica xvij mēsib
exceptq q Gaufridq mediolanen cardinalis epūs Gabinen senex
ifinq ⁊ decipitq sedit xvij diebq ⁊ altēato noīe Celestinq uocitq
huiq noīs iij. ptq huic electus ē in pp̄am curialis Genebaldꝰ et
mutato noīe nōtq ē Innocentius iiij. hic nō multo ptq electoq suā
sedes cardinaliū plures ⁊ longe tpe vacuas ppōsitis quibusdā ex diuf
mundi ptib euocatis in biū tpis spacio ipleuit ⁊ etiaz rōnā ut de
a tpe georgij multis diebq obligatā p industriaz suā exoneauit. h' sedit
i pp̄atu ānis xij. Ipe uo uenit i gallia apud lugdun in festi bti
andree apli ibi sedēs fe septimo .t. ānō dnī. cc. tt. xiiij. ibidē
fredicū guōto galio tāq stigmatizatū ⁊ hostē ecclie ut dixi suprius
odēpnauit. Hic Innocē fecit in lugdun galio quasdā ostitucōes
que incipiūt Cū i multis utr articul'. Dē stō dnīco ⁊ alijs ⁊ ofina
Anno dnī. cc. tt. xvi. honoīus pp̄a ut dnm ē. frīm pdicatoz
sup pdicatoz ordiez ofinauit ad pces bti dnīci q tuc tēpor
claris mīalis hēbat hic ex hispanie villa calorogn exonen diot
extitit oriūdq mag mat ang ipm gnuit audit i sōpnis se gestare
ciculū ar antesa famulā baiulāte in ore. q ex ipso ex uto totū mundū
undeba antedē q cū cet adolescēs toto missq ualetā ubi tt grīale
uigebat studiū tunc sua mat studēs a uno p demū absti

nuit ¶ Pto fame i hispania migrãte libros suos uadid^t
et mendicus pãu erogauit ¶ Cd audies dydacꝫ exoniẽsꝫ dioc^s
hitꝰ suũ s' tamoꝛtoꝛ ẽgulaũ sibi tradidit z p cessu tꝑis eũ cõ
hẽticos secũ in tholosanis ꝓtib^9 ire fecit · ibiq; pma nocte hospitẽ
suũ ab hẽsi dõ oppante gũtit · Deinde ꝓtib^9 abigẽtiũ liber bti
dominici una cũ lib^o hẽticoꝝ ad fidei probacoꝫ · semel ñ^o z ñ^o igni
ẽiectꝫ illesꝫ exiliit · lib' aũt hẽticoꝝ pẽitꝫ ẽ gbustꝫ · Ex hiũ roma
uẽiens ab ſmonacio ꝑpa · ñ^o pdicatoꝝ ordiẽꝫ p gfinai postulaut^
z h' suscepsor eiꝫ honoꝛiꝫ gfinaiũ^t adꝫplecuit Romeaq; mota fi
cies duos mortuos suscitauit · unũ s' nepotẽ stephi de fossa nova
romaũ curialis · q; cadẽs ab eq^o i foueã exaimꝫ fẽbaꝫ · Aliũ sꝛ
dirrectũ quẽdã sup quẽ murꝰ corruẽs eũ extinxit ¶ Vbiẽ etiã a^o
tpe z duab^9 uicib^9 i mesa defunctꝰ fribꝰ diuumtꝰ ẽ collatꝰ apd
phanũ q; louis quasdã matꝛonas nobiles hẽticas ad fidẽ xpi
gũtẽs · demoꝫ de medio sui propositi uidert i spẽ cati retinni
magni tamis p fẽnte quatꝛ^te ꝓpto hꝰ igit^r z pluꝛa alia miacla
i uita eiꝰ onsa tã i sicilia · lũbardia · Vngria q; i miltis alijs
mũdi ptib^9 btus dñicꝰ dñs noꝛ dñi cꝫ · m · cc · xxj · ¶ dq; dugustꝰ ad celi
pala ẽ susceptꝰ ¶ Eo tpe btus fr̃ancisꝰ de stõ fr̃uncisco ~
ordis fr̃m micꝫ · ñrãtitutor sũctitate uite claruit · hic cuitate
assisio quõdã negociator offo diues i reis opib^9 z plenꝰ ñu
di uanitatib^9 · hꝰ dimiss omnib^9 talnamẽtꝫ ẽiectꝰ p sona
similiũ · z mordẽtis lane uestimẽtũ uilissimꝫ · z cũ i eo extitit
formitis fruilla gsurgẽt se nudũ niue uel aqua i mergebat
¶ Porro miacloꝫ i mẽsitate claresc̃ auib^9 pdicabat q; eiꝫ ex
hortacoꝫ pacifice exp̃tabat · hyemũdimib^9 uo siũ pdicacoꝫ suo
garritu i pedicib^9 silẽciũ i posuit · z duob^9 amis an siã morte
dextro eiꝰ latꝰ uelud lancea p fo'ato ciamtrie obduti uolnerꝫ
appuit · ymo ihũsse i eiꝰ corpe stigmata dñice passioꝛis sc̃i ni
uẽta · cuiꝰ exitũ siũ i mineꝫte dño ꝛuelãte cognouiss · Duob^9
fribꝰ siũ obitũ nũcia^t · in illũ psal^m exupẽs · Voce mea ad dñm

sub trie z tilicio pōitq ad sui petitōz pītib⁹ z absentib⁹ frib⁹ offe
sas emisit sitq aia ei⁹ stissia exsoluit⁹ anno dm ay tr xxvj.
qua vno ex frib⁹ eli secreta penetrante aspex. lue mestiaz et
quasi sol' no modica claritate hnte Obiit bn⁹ athom⁹ d' ordie mioz
Anno dm ay tr xxvj. die xiij Jun⁹ apud padua bs anthoni⁹
d ordie frm mioz migrauit ad dnm hic i hispania ciuit⁹ vlix
bona oriūd⁹ a puicia stus milit⁹ insignitq miraclis pus ordis
sti augustini fuit exglar⁹ trāsl⁹ hic anno dm ay tr xxxij. a
ppa fuit canoizatq et hijs tpib⁹ De sancta Elizabeth.
sca Elizabeth i alemania claruit q ide ppa ygrorq canoizaut
her fuit filia regis vngrie z vxor landegrāvij. z ii i mūa mia
cla q dns p ea ond⁹ xvj. mortuos suscitauit recti natu illuia⁹
z xvij. kl decembr⁹ ad dnm migrauit. Anno dm ay tr xxx
Anno dm ay tr xviij. stus guillus d' sto guillo bituricen
Bituricen archieps canoizat⁹. Anno dm ay tr xxj guillus mi
nen epūs obijt q duo milia pastebat omi die vir i iuc
ciuili perita prud⁹ ac disc⁹ Petrus d' corbolio Senonen archieps
Anno seqti obijt petrus de Corbolio dc⁹ epūs Senonensis.
Anno dm ay tr xv Jnnoc⁹ latenen galiū ab Jnnocen⁹ iij celeb⁹
iij gnāle galiū quod latinen dr Rome celebrat in quo pūsam
Joachim z amalrici doctrinā odempnat⁹ dictis dāpnat⁹ z ipbam
libellū seu tractatū quā abbas Joachim edidit cōtra magrum pe
trum lumbardū d unitate sue ecclie trinitat⁹ appellās ipm hre
ticū z in samū p eo q in suis sūis dixit quedā sūma res e
pr z filius z spūs stus z illa no e generās nec genita nec pce
dēs ut gnāt⁹ i decretali ex d sūma trinitate z fide catho⁹ Ite
ipbat⁹ z odāpnat⁹ pūsū dogma ipius amalrici q mente sic pr
medatis extenuit ut eius doctrina no tm hetica sit estendi si
etiā nephanda d' gestis regū fracie z āglie z cōitū flādrie z aliox pūcipū
Anno fredici pmo. ludouicus filius phi regis fracie cū
regni magnatib⁹ pepigit fedus amicie pretiū cū

fredico ſicut ꝓ̄ fuit mt̄ ꝓdeceſſ'es Pariſiū muro cingit
¶ Anno eodē phūs Rex pariſiū muro ī circuitu circuxit Muri fugāt' et
¶ Anno dn̄i ai. cc. xij. rex phūs nimios a tūa ſua fugat aliis
ꝓncipib⁹ dās exēplū ¶ Anno ſequenti rex phūs deburgē uxōē
ſuā a qua iā p̄ annos xvj. t̄ aplica diſſenſat ī gen̄i ꝛrepit.
ex quo fract'or ꝓfūs militū exultat' ¶ Eodē anno rex phūs ꝓpo
nauigādi ī anglia ꝓpt̄ ferrandū coīte nō cōpentē quē ex
edicto expūlit apud gandalmgis diuitit ī flandria capitq;
Caſſellū t̄ ypr̄ā t̄ totā t̄r̄ā uſq; bruegis ꝓtq; ꝓfecto ē gan
danū ꝛreptis ap̄ de gandano obſidib⁹ ab ipa bruegis inſula
duato ī fr̄ānā redijt ſed gandam ypre bruegis obſid-
p. xxx. marchis argēti ī pace ꝛddidit Inſulā uō ꝓpt̄ ī ha
bitāniū malicā fūdito euitit Caſſellū ſemidiruti ꝛlmq;
duatū ī manū ſua tenuit Regnū anglie ro. eccle ſubiacetur
¶ Anno dn̄i ai. cc. xiiij. ludo⁹ phi ꝛgis filius ſolhes ꝛge an
glie in pictauia fugās uenit q̄ iohes anno p̄dēti ſpōta
nee d' cōi gilio baroniū ſuoꝝ optulit ac libe grauit deo et
aplis eiq; petro t̄ paulo ac ſcō ro. eccle t̄ dño ꝓpe ſmoꝛ. inj.
tuc ſedēti eiq; ſucceſſ'oib⁹ totū ꝛgnū anglie totūq; ꝛgnū
yb'nie tū oī iure ac ſuis ptinenc̄ꝫ p̄ miſſione p̄dcꝝ ſuoꝝ. ac
totiq; geneis ſui tū uiuoꝝ q̄ defunctoꝝ t̄ fecit t̄ iuauit homa
giū ꝓ dēs ꝛgnis deo ac dēs aplis t̄ dño ꝓpe. ut ea de cetō
tūq; foedario ꝛripet ac tenēt ab ipō ꝓpa eiq; ſucceſſ'oib⁹ ad
cuiq; iudiciū ſtatuit ut de ꝓpis ꝛdditib⁹ p̄dcꝝ ꝛgnoꝝ ꝛ
fructio ac q̄ſuetū ſaluo p̄cia denariꝫ bti pet' ceniā. xv. mille
marcas ꝓpiat' āmuati. vidi ī feſto michael' cingentas et
paſcha cingentas. Septingentas ſ. p ꝛgno anglie. t
p ꝛgno yberne ſalutis tū ſibi t̄ hēdib⁹ ſuis uſtinēs t̄ libēn
tib⁹ ſuis ¶ Anno ſequenti rex phūs tū paucis ſuoꝝ de uitit ap̄
p̄otembouime⁹ othōē ī parat'oē Coīte bonomie flandrie ſale
berie. duce ꝓ brebācie cuiq; filiā otho duxit ī uxōē. t̄ milto⁹

alios ꝓcres z cōites de alemāia hanonia brebātia flādria
nit quos otho cū mltis aliis ducib⁹ z comitib⁹ fugies/ fer
rād⁹ comes flandrie z comes bonomie turri mānpāt² i pona
tui uo st i duob⁹ castelletis pisis i utiusq; pōit capitib⁹ z i te
tis nuimitoib⁹ ¶ Anno dm̄ philippus rex francie moritur
ao rr xxiij· mese julio ꝑbs francor⁹ rex ecclie lib'tatis ꝓtinus
ꝺseruator qui othōes impatōes farrandū z pluies alios i bello ca
pali deuicēat· z normānia· aqtania· pictauia sibi subiugauēat·
& q; pp hui⁹ ꝓsperos ad uota successib⁹ dormiu⁹ i xpo· z i ecclia bti
dionisij ē sepult⁹· Mirabile ait fecit testāmitū ihū rex ihosol· t·
libr· parisien totide templarijs totide hospitalarijs legauit· Hic
acquisiuit hos comitatus i regno· s· viromandē Claromontē·
bellomotē· pontiuē alencionē Cenomanē Turonē de
degnauē z pictauē ¶ Eode āno ludo⁹ filiꝰ phi succedens
ꝓma dm̄ca augusti· s· m die tūssigilatōis dm̄ Remis solēpnit⁹
coronat² m regē āno etat⁹ sue xxxvij· z blanca uxor eiꝰ i regiā
Hi hoc ergo redit regnū Quo progenies karoli i ludo⁹ redu²
ad stirpē karoli magni ꝺ qua oigies hui⁹ cepta mris· bn̄ q̄lit
redit pax hic franci sicut alias dixi oigie fuer troyam adhuc
pagano ritu dediti regnū suū i gallijs stabilier quod regnū
nuq; cessā ab eis francia nōiat² ¶ Anno ihesu dm̄· cccc· z· lxxx
viij· hyderico cor rege mortuo q; tiuitatē treueri tenuit Clodo
neꝰ filiꝰ eiꝰ fortit regnū āpliauit· h' a sto Remigio Remen
bap⁹m gnā ꝓcep⁹· eiusq; progenies usq; ad ānū dm̄· dcc· z· l· feliat
regnauit/ excepto q; p ānos fe· lxxxvnj· a tpi Clotharij regis
z ste Baltildis regie regib⁹ a fortitudie solita de gnantib⁹ regni
potētia disponebat² p maiores domus Inde frm̄ e ut pipinꝰ
q; erat maior dms sub rege hildeico a Stephō pp apud eccliaz
bti dionisij cū uxōe z filijs in regē togatu fratrū z gsultu ro
manor ungēt² cor progenies i hereditate regal' successionis i perpetuū
bndicet² regnat igit cor progenies i regnū fratrū usq; ad ānos dm̄
dccc· z· lxxxvj· ¶ Cui hugone capucio comite parisien fratrū

duce muadēte regnū trāslatū ē regnū de genealogia karo
lensiū m. p̄ gr̄iem comitū pisiēs. In gestis aūt scōr̄ Richarij
z walēri legit. q̄ eor̄ corpa trāslata sūt a suis ecclīs ī ecclīa
bti bertini ibiq; tōre normānor̄ z danor̄ sūt ēpōita tāq;
ī loco tuciori. Cūq; normāni tp̄r karoli simplicis q̄si ēent
ad fidē xp̄i ēpōita sūt ad p̄sas ecclīas ī hūc modū. Cū mōchi
scōr̄ Richarij z valerici eor̄ corpa ēpetēnt. mōchi sc̄i bertini
ea p̄ uiolēciā armulphi cōitis flandrēsis detiēbāt. tūc scūs vale
ricus hugonis Capucio ī sōpnis appuit eiq; dixit. uade ad ar
nulphū cōitē flandrēsē. z dic ei. q̄ de sc̄i bertini ecclīa ēmittat
ī nr̄as corpa nr̄a. plg eēt. Cui lota nr̄a diligis q̄. aliena ēq̄sita
aūt ab hugone quis eēt. z q̄s eis socius ego mag̃ uoco walēricū socia
aūt meū pontmēsē. Richarius. Ad d̄. g̃ p̄cipit ē p̄ me d̄s age fas
tmāt. Hugo aūt ad armulphū p̄gēs q̄ sibi mādata fūt sūt idicat
ac ille sup̄bo aūo scōr̄ corpa ēdē ēcusat. tūc hugo q̄stāti aūo
dixit. p̄r armulpho. uide ut illo die z illo loco corpa scōr̄ ho
nesta mi deferas aūo spontaneo q̄d si nō feceris spontanea ptēca
facies tuis. tūc armulphus tōre hugonis z potūcia q̄sitū et
duas thecas auro z argēto decōauit. scōr̄ corpa hugōi mit
tēs die condēto. Ille uo vnūquēq; misit ī suo loco. Reqūta aūt nor
te scūs walēricus hugoni ī sōpnis appuit dicēs ei. Gr̄as egisti
studiose q̄ p̄cepta sūt. z nos ad loca nr̄a ētulisti. tui ī regno fra
tr̄or̄ z successōes tui usq; ī septīaz gn̄acōz ēgnabunt. In non
nullis aūt libr̄is ubi dixi septīaz tuēit. sempitīa. p̄uūt aūt p̄cise
septē gn̄acōes ab hugone usq; ad ludou. istū īueniri. nā idem
hugo genuit Robertū. Robtus hēricū. hēricus philippū. phs lu
douicū. z ille phm. q̄ ex Elizabeth filia baldouini cōitis haen
nēsis que istū genuit ludouicū iste baldouinus p̄cessit d̄ p̄gēie
emengardis filie karoli simplicis usq; ad quā p̄seuēauit p̄ga
mes pipini. z karoli magni. Cū igr̄ iste ludou. ī regno succēssit
p̄ri. pater regnū ī tpo ēlectū ad p̄gēies karoli magni. ex p̄dōi
nō scōr̄ corpor̄ ēuelacōe uidēt illa regni trāslatio p̄ dei uolūtē

factu fuisse ¶ In gestis uō aquitanor legit q̄ ideo karoli pgenies
ꝛprobata credit quia ūā dei grām negligēs etiām potius
negligēcie quā erectrix uidebat ℞ hoc dei iudicio ꝛ ultimā
q̄ tēpora mutat ꝛ trāsfert ꝛgna sicut dicit sptūs regnū
mḡt trāsfert d̄ gente ī gētē ppt̄ iniustitias ꝛ ī iurias ꝛ oīes
luas ꝛ diuīsos dolos ꝛ uteq̄ sedes īq̄t ducū superboꝝ destruxit
deus ꝛ sedere fecit mites pro eis ludō lemouicus ſuit ſalijs ſtrēnuꝰ ſ̄bit
Anno dn̄i ay cc xxiiij ludouicꝰ rex Pupellam ꝛ sanctā trīa
trāp̄t ꝛ lemouicas petgoricēs ꝛ omes aq̄tāie pncipes exceptis
vastombꝰ q̄ ultr̄ garonā erāt q̄ regi ludō fidelitatē ꝓmittut
¶ Eode āno ludō rex cū multis alijs magnatibꝰ crucē assumpsit
p manū romāi Cardīalis ꝛ legati ¶ Et āno dn̄i ay cc xxvj
Auimone uetēs urbē trāp̄t p vij āños ab ecclīa vōna exco
tatā ꝓpt̄ hēresim pūitatē ex hinc pgredit̄ ad pūncta ꝛ rēdūt̄
ei pacifice ciuitates ꝛ castra ꝛ fortalicie oīes usq̄ ad leucas
xiij a tholosa ¶ Anno dn̄i ay cc xxvij die Jouis ay festū ōm
ſctoꝝ ꝛgē ludō ī finibꝰ mortalis muadit die uō martis se
quēti apud montpancier labit̄ in frenesim ꝛ sequēti die diuīta
obijt ibidē delatūq̄ ē corp̄ eiꝰ ad sctm dionisiū ꝛ sepultū
ibi ꝛ oplēta dr̄ fuisse ꝓphetia merlini qua dr̄ uetris ī mōte
mōit̄ leo pacificꝰ ¶ Eode āno ludouicꝰ ludouicꝰ moritꝰ
ꝑmo genitꝰ ludō ꝛgis defūcti ꝑma dīca aduictꝰ dn̄i Remis
p manū epi Cuessionen vacāte sede Remen coronat̄ ī ꝛgē
etāt xiiij āno ꝛ etat̄ sue qpletuꝰ ēat ī festo marti ei⁹ātr ꝑxio
sequēti coīj hūc hugo marchie comes ꝛ theobaldꝰ cōes trīpa
me ꝛ ꝑetrꝰ comes bl̄ome iurāt Int̄ quos petrꝰ bl̄ome
comes fretꝰ baronū fr̄ancie gal⁹ coīj ꝛgē ludō ꝛ surgēs
hereticū anglor ꝛgē fecit in sui auxiliū trāsfretare ℞ rex
ludō tollēs milicia Beleſmū expugnāt̄ Vnde rex anglie
cū pudore ī anglīā ꝛuertꝰ Anno ℞ sequēti deus Comes
p. repit trām dn̄i sui ꝛgis ludō in festō quar rex trāstū

Adon expugnauit ⁊ cepit ⁊ pte aliud castr qđ thastrianam
dr̃ p dedicõ ⁊ rep. ¶ Anno dn̄i ay cr xxxvij. Rex fr̃ancie ludꝰ
accepit uxorẽ margrẽtã cõitis pu͂cie filiã cũ dn̄io astensiõis
q̃ coronata fuit Cenonis ⁊ pisis uen̄it cũ octauas ast̃esiõis
Anno seq̃nti uetulꝰ rex Arsacidas misit ⁊ fr̃ãnã nũcios ut
r̃gẽ occidẽt ludꝰ ⁊ mox uolũtate dei misit alios subito mã
dans ei ut se a p̃mis nũcijs custodiret. Qui rex extitit corpe
suũ fecit diligẽtiq̃ custodiri p̃ hoĩes claues cupreas assidue
deportãtes. ⁊ ĩuentis p̃mis nũcijs p̃ sdõs rex uetulo r̃gi do
nauit plũma ⁊ signũ pacis ⁊ amicie delegauit ¶ Anno dn̄i
ay cr xlij. rex ludꝰ pictauiã mũis cont̃ comitẽ marchie et
hẽritũ r̃gẽ anglie ⁊ Richardũ fr̃em eiq̃ dõ comite uenerunt
⁊ auxiliũ exercitũ digẽs turrim brugiediõi fecit cũ suis appe
dẽcijs. castr quoq; frontenaiũ ⁊ castr nouũ expugnauit. Quo
fugiẽtes anglici cũ magna strage suoꝝ cepit rex yancenam
⁊ rex marchie pdcis cũ uxõe mr̃e dn̄i r̃gis anglie uelens
flexis gẽbꝰ impetrauit. Ludouicꝰ et phus nascuntur.
Anno dn̄i ay cr xliij. natꝰ ē ludouicꝰ filiꝰ iumiorꝰ ludꝰ r̃gis
fr̃ancie p̃mogenitꝰ. ⁊ anno seq̃nti natꝰ ē phs sdõ filiꝰ q̃ dõ dãte
ē pte p̃ẽz signatura. nã dcus ludꝰ p̃mogenitꝰ obiit. Anno dn̄i
ay cr xlij. Iohẽs rex Anglõ solẽnitat̃ ex amissiõe damate ⁊ debili
tate suoꝝ ulẽ modũ dolẽs effectus aptibꝰ tũsmãmis cũ pauc
tũsfretat ⁊ gallĩã auxiliũ petitur. D' cuctibꝰ fredini sdi tẽpoꝝ
Anno dn̄i ay cr xl. apud lemouicas quedã mirona nobil'
mort̃ ⁊ sudario Tuoluta ẽ seruat̃ ⁊ cũ exequie ꝑfunt ẽ
surgẽs d' morte dicit. btã maiaꝝ magdalẽaꝝ labia tetigisse
sibi ⁊ statĩ spm ẽ sup̃sisse. Her ⁊ festo eiq̃ uenit festiuitat̃ celebrauit
cũ sudario ⁊ cũ miltis testibꝰ sue mortis. Parui pueri ccc.
Anno dn̄i ay cr xlj. qui pueri usq; ad xx. resignantur
circr mlia ut estimatũ ẽ sũt crucesignati ac p̃ legiones ac diuꝰ
sos portꝰ maris. s. massiliã ⁊ bruduſiũ puenientes Tames ⁊ uarii

rediert · fẽbat ecã qꝫ vetulꝰ de mõte Arsacidas dr̃ a pũcia
duos clitos tismarinos ī curtè detenuẽat nr̃ vnꝫ ipos dimi-
tè uoluit · doner ab eis firmã ꝓmissiõ accepit · qꝫ regni fratre
sibi pucos adducẽt · ab qᵒ estrãbant pdã pũ ẽbusdã flis ui
sionũ trunciõibꝰ z ꝓmissionibꝰ ad crucesignãdũ etã illecti dissen-
ãmo dñi · ay · cr · xxx · fã ẽ ꝓsiꝫ dissensio sic ĩt stolaes ꝑsiem
int stolaes z mox secuta ẽ eoꝝ ad tẽpꝰ multiphãa dispersio
Alij nãqꝫ Remis Aurel Alij Andegauis alij ī Anglia ũl in
alias mũdi pũcias musa studij sui profũ · ✠ ãmo dñi · ay ·
cr · xxxv · fã ẽ magna fames in francia z ī Aquitania ita ut
hoiẽs herbas cãpestres sicut aialia comedẽt · valebat emi
sextarius bladi · c · solidos ✠ ãmo dñi · ay · cr · xl · apud cremona
fã ẽ maxiã tẽpestas cecidit ꝙꝫ lapis grãdis ī quo erat crux
z ymago saluatoris expssa desup quoꝫ lris aureis sꝫptũ
Jhesꝰ nazarenꝰ rex iudeoꝝ · et cecidit ī mõstrõ sti gisleni · z
de aq̃ ina liquefactus ẽ lapis ĩuenit · mõchi oculos tui dã fris
semitrei q̃ stati clare uidit ✠ ãmo dñi · ay · cr · xlij · ī podio bte
marie plogꝫ · dcr · ꝓsde a pssũa ꝓcessionis rogationũ st̃ mortue ·
Anno dñi d gestis tñsmarinis hꝰ tpis ex hist̃ aut̃is dumetr
ay · cr · xvj · congregatꝰ ẽ exercitꝰ dñi ī achon treuga xpia
noꝝ z sarracenoꝝ expirauit ī quo erãt ẽges ꝓcipui ciprꝰ z
vngarie cũ ducibꝰ austrie z bauarie francisq; ꝓcerib et
gñalib z ãno dñi · ay · cr · xviij · uenerũt ī achon plures d Colo
mien pũcia z de frisia cũ paucis alijs tam de Bremesi qꝫ
treuerensi pũcijs excepta eam fuit Colomen pũcia z frisia ·
p hec signa · Triplex forma crucis apparuit · in pũcia Coldy
in pũcia Colomen z diocesi Monasterien in villa Bedon frisie
mense maio feria vi ante ꝑthecostem cũ pdicta crux ibidẽ
triplex forma crucis apparuit ī aere una mãdida usq; aquilonẽ
Alia usq; meridiẽ cuiusdã coloris z stematis · tria medio coloꝝ co
loata hñs crucis patibulũ z figuram hois ī eo suspensi · eleuatis
manibꝰ brachijs cũ infixione clauoꝝ ī manibꝰ z pedibꝰ z capite

nclinato hec media fiunt mr̃ duas alias inquib⁹ nō cāt effigies
hūam corpis Alia eñ ibi alioq; loco ī villa firisie senchetule
tpe pdicāois cruis alia appiuit crux nr̃ solē cerulei colois
z hāt pluēs iudēt q; porē Itē appiuit alia crux ī diot truectem
ī villa ducū in qua bīis boīsiāq; fiuit mīrio coronatq; z her
visa ē ī festo dñi mīris alba z magna at si trabs ex adūso tri
bis artificialit cēt qpōita Credit⁹ āt duas appicōes fuisse d'mōst
tas a dō ut oīs ambiguitas pme usiois tollēt⁹ Vnde z Colonien
pūcia fē ctr naues ppauit Jerusalem destruit Interea Corradi
nus torqe soldang sāmo dñi .a. cc. xix. regiā ciuitatē ielm ī
expūgnabilit munitā destruxit fois z mtq muri eius cū trib⁹ ī ac
ugs lapideos st̄ rdacti pt̄ teplū dñi z trim dauid de sepulchro
nō dñi destruēdo q; siliū tuēt sarracenū z p leras gmmati st̄ hīs
ciuib⁹ domate a mīris obsess tūsimsert ī solacīū sed huic temeita
ti neō manū apposuit ppt̄ reuentiā loi sti sic em ī alchorano li
legis eor hūt scriptū ihm x'm dñm nr̃m credūt d' maie virgie grep
tū z natū quē sīm pcto uixisse ppharū z plgq; ppharū ptestimt⁹
z reos illuīasse lepsos mūdasse mortuos suscitasse finit asserūt
verbū z spīm dei z vimū ad reos astēdisse nō distredūt Vnde
q; tpe treugaz sapientes eor seo solūmq; astendebāt rodires eiusdē
sibi postulabāt exhibei eos osculātes z uetentes ppt̄ mūdiciā
quā x̃s docuit z maxie ppt̄ eiusdē lucē missā ē angls gbel quod
lrāti mr̃ eos sepius ipetūt z ītractāt ¶ Lex aūt illoz quā dia
bolo dictāte nūsqm surgit mōthi apostate hēticq machometq
sarracenis edidit arabice scriptā a gladio īcipit z gladiū tenet⁹
z cū gladio cōmiabit⁹ Machometq iste fuit lrātq; sicut ipe p
testat⁹ in alchorano suo z que ipe dictauit z ppmulgauit p gm
macões obseuāi statuit luxuriosq; eēm fuit z bellicosq; z īo de ī
mūdicia z uānitate legē statuit quā carnalit viuētes ī pte
uoluptatis finit obseuāt z sicut legē nēz uīres z mūdicia
nūmerāt itm erroēz ipoz tiōr mūdumq; z huāng ac uoluptas
carnalis custodiūt de obsidioē damiete ¶ Interea soldanus cū

corrardō fr̄e suo t̄q̄ue ſoldano·ut nr̄i damietā obſeſſā di
mittēt pact̄ tlē obtulit ut cruc̄ ſt̄az q̄ olim capta fuit ī uic
toīa ſaladin cū ciuitate ſt̄a ⁊ oīb⁹ captiuis q̄ p̄ r̄egnū babilo
me et damaſci vsq̄ poſſent r̄par̄i ſuīpt⁹ ecc̄a ad r̄pandum
muros urbis r̄dēt Iuſup ⁊ r̄egnū ꝓſoliōz tōlit r̄ſtituēt p̄t
Cratū ⁊ aꝺ̄ terregalem p q̄b⁹ r̄mediis t̄butū obtulit q̄ diu treu
gā duāret Fuit aūt her duo ī ambia ſita hūnia mūitiōs firmiſ
ſiās vij· vnde q̄ her potēt tenuerit urbem cū uoluīt cū agris ⁊
vineis g̃uit ledē potuīt hāc ꝯpoēm utilē franci angli ⁊ teu
tonici p̄manſ tenſuerūt legati aūt cū p̄riarcha Archiepis epis
t̄plarijs hoſpitalarijs ac oīb⁹ ytalie capitaneis huic ordiāc̄oi
ſe opponūt dūtes an̄ omnia damietā fōe capiēda Vnde damie
tā impetētes nōn nouēbr̄ repert ſine dimicatōe ſn̄ defēſiōe
ſine tumultu· ita ut ſoli dō deſtināt victoria In hac ītrēta ſt̄ auu
⁊ argētū pluīmū pān ſerica ī habūdāc̄a ⁊ veſtes cū ſupletilib⁹
pluīb⁹ ⁊ lapidib⁹ p̄ciōſ ⁊ ut nr̄i r̄tulerūt a tp̄e obſidiōis uſq̄
ad eiꝯ captiōnē mortui ſt̄ fē· lxxv· milia hom̄ excepti ſamis ⁊
languōrib⁹ q̄ ita· m̄· uel āplius ſt̄ ītēti damieta capit⁹· Deinꝯ da
mieta cū multis laboīb⁹ ſuīptuoſ⁹ capta ē ⁊ p̄ annū nō āplius
a nr̄is poſſa poſtmodū pelagio· Cardīali ⁊ legato t̄plarijs
⁊ hoſpitalarijs totoq̄ exercitu xp̄ianoz excepto r̄ge Johe q̄ ob quā
dā diſcordiā int̄ ipm̄ ⁊ legatū motā ab exercitu r̄ceſſat a ſaldano
p̄ fortuītū captus ⁊ g̃uit afflictis· p r̄deptōe eoz ⁊ oīm xp̄ianoz
captiuoz q̄ eāt ſub ptōte ſaldam r̄ddita ē pagānis d'lib⁹ īuēto
Ante captiōē uō damiete lib⁹ quidā ī q̄ p̄dām ē dāiete vaſtacio
īuēto fuit arabice ſcīptꝯ cuiꝯ actor nō ſe iudeū uel paganū uel
xp̄ianū ee negat ī eo Cuiuſq̄ aūt ille fuit p̄dix⁹ mala q̄ ſaladin
t̄tulit p̄ſō xp̄iano ⁊ eiꝯ uictoriaꝫ de xp̄ianis q̄n r̄ge urbem ⁊ p̄n
cipes captiuos duxit ⁊ ſt̄az ciuit⁹ poſſed⁹ aſcalonēq̄ deſtruxit·
⁊ quo ronabat⁹ tyrū apphendē ſed ner profect ⁊ alia multaq̄ p̄m
illiꝯ tp̄is meruerūt addidit ecc̄a damietā a xanis fōe capiēda
Inſup p̄dix⁹ quēda r̄ge xp̄ianū nubianoz methan ciuitate

debè destruie ⁊ ossa mathometi dispgè ⁊ queda alia q̄ nō dū ue
nerē Retur em quosdā echles echmeos spm stim ī oe huusse ꝑ
nō ī corde ⁊ de xpo manifeste ꝓphetasse De tartaris vincēq

Tartari uastata georgia media ⁊ armenia maior ꝯquia ī
gionē auru argēte retis q̄ diuitijs ꝯsi oīs excellētes p. xxx
āis uastāt roū quos ttr d' nris pugnātes bis eos ofregerūt.
Vnde q̄rit duos d' nris capi quoz vnq uocabā wills d' brūdu
sio Alt' uō Raymūdo guasto ⁊ audietes tartari nros ydoneos
bellatōes suggesserūt eoz maioib' ut isti duo tut' se pugnātes
modū plandi eis aspicientibq oīderēt ⁊ d' coz mutua ifertoe
gaudēt exhinc armati pcm sua ofitētes mutuo sl' locuti ut
q̄eietes arma peterēt quod fecerūt vnde mox ī tartaros irru
etes ex eis xv. occiderūt ⁊ xxx. wluerātes ab eis demq̄ occidūt
quae extim tartari nros q̄ plumū timetes a nris rgioib' se ab
sentāt Anno dm. ar. cc. xliij. tartari vngariā ⁊ poloniā uasta
uerūt ⁊ utrūq̄ poloniā ⁊ rusiā ⁊ alpiam. ⁊ xxx rgna magna
⁊ usq̄ ad fines gmanie puenerūt Cū at tientes vngaros trīsiu
q̄reret a suo ydolo dem̄ ⁊ eis Ite securi q̄ spūs distordie ⁊ ī tre
dulitatis p̄cedēt uos q̄b' turbati nō p̄ualebūt uob' sicq̄ fm̄ est
am em introitū eoz rex ⁊ pncipes ⁊ clerq̄ ⁊ ppls diffidebāt ⁊
ideo ī introitu eoz separe noluerūt ⁊ cū se diffidēt talit' vn
gari timōe p̄cussi fugerūt unde ex eis mlta sc̄a milia occisa.
sed īquoda mōstio vngarie quida frēs ordinis cistercy exē
tes ⁊ cū eis frēs p̄dicatōes ⁊ mōres eisdē tartaris viriliter
īstiterūt plogq̄ p sex meses tillas eoz expugnatoz metue
tes Actor. Et qm̄ de tartaris h' fit mētio placet ut eoz ꝑpe
tates ⁊ gesta hic inseant Quia hui' hist'ie p̄t' missa De gestis et ꝑpe
Ost ī pub' oientis tin que a monglus tatib' tartarorum
siue tarorū tartarū dr̄ ī ea pte sitū m q̄ oiens a q̄lom gūgi
tredit. ab oiente quid h' tras beythaoz ⁊ ecā solangoz a me
ridie tīa sarracenoz mt' occidēte ⁊ meridie tīa turcoz ⁊ ab oc
cidēte p̄uīcia neymaoz ab aq̄lone uo trūdat' oceanus ī pte alia

nimiū ē nōtuosa ⁊ ī aliq̄ tāpestē nr̄ ē ī tēteriā ꝓte fructuosa.
nr̄ enī ꝑt fructū facē ñ aquis fluuialibꝫ irriget⁹ que ibi
st̄ rarissīe vnde nr̄ulle nec aliq̄ ciuitates ibi ꝛpiūt⁹ excepta
vna que tartarī appellat⁹ et satis bona ē dr̄ ⁊ licet alias in
fructifēa sit illa tīa tñ alendis pecoribꝫ ē apta. In aliq̄ eiꝫ ꝓte
st̄ aliq̄ siluc modice ā ño sine lignis ē oīno ipe q̄ aer ī ordiāto
mīabl̄ ē ibidē media ꝓpiidē estate ibi toītrua magna ⁊ fulgura
fiūt ex qbꝫ pīles ocidiūt. Eodē q̄ tpe cadēt ibidē maxīe niues
sūt etiā ibidē uētor frigidissīor tā maxīe tēpestates q aliqn
ꝑt aliꝫs nix eq̄tāe nūq̄ pluit ibi ī hyeme sed freq̄nt⁹ ī esta
te ⁊ tā modicū ut vix possit ālū puluēz ⁊ radices ḡminū
madefacē. Ibi q̄ maxīa grando cadit sepe ī estate subito ē ibi
calor magnꝰ ⁊ ꝛpēte ē ibi maxīm frigus. ¶ Tartarox si
ꝯāgūlox forma ab aliꝫs hoīb⁹ ē remota nā oculos eox ⁊ genas
lati st̄ plꝫ cetis. gene q̄ ꝑminēt a maxillis nasū hnt planū
⁊ modicū oculos ꝓuos ⁊ palpebras usq̄ ad supcilia eleuatas
⁊ sup ūtice cleroꝝ tonas. ex utrꝫ ꝓte frōtis rōdēdo plꝰ q̄ ī me
dio ciues lōgos faciūt ꝛ eliq̄s ar̄ siait mlieres ꝑmittūt cōē
de qbꝫ duas cordas faciūt ⁊ vnā quāq̄ ꝑ aures ligant.
¶ Vestes q̄ tā viox q̄ mlieꝝ d'uictu et uestimētis tartarox
vno st̄ mō formate pallis ūl cappis ul' capuciis nō utūtur
tūcas ño mō formatos portāt de burquerāno ūt purpūa ul'
baldaquino pelliciū hās pilos extiq̄ pōnt sed apti ē a pos
teioibꝫ uestes suas nō lauāt ul' lauari ꝑmittūt maxīe a tpe
quo toītrua micipiūt usq̄quo designat idē tēpꝰ. ¶ Cartari ī
uictu st̄ īmūdissīm nr̄ mēsalibꝫ nr̄ mautigis utūt⁹ nr̄ panē
hnt uel curāt ymo quida ipox ipm ꝑmedē dedignā⁹ olera
quoq ⁊ legumia nō hūt nr̄ aliq̄ aliud q̄ carnes cōedūt. De
quibꝫ etiā tā pauceas mādūcāt q alie natōes uix mde vi
uē possent. ¶ Porro oīm carniū greno ptiꝫ mule q nō gignūt
comedūt ⁊ hec tpissīe rapacitēr manq̄ cōmestiri nō lauāt

ner ptēca ſnutellas · et ſi aliq̄n eas brodio tremiū abluūt · tre-
lotuū ſtremib⁹ī olla ꝛponūt · In tumul⁹ eq̄ms plq delāt⁹ quā
T alijs ratos etiā · tunes tatos q̄p tomedūt · vinū libēt · bibūt · q̄n ha
bē pūt · lacte iumētō libēt · utūt⁹ ſicut hoīes teti · vino forti ſe
T eb'ant · Carnes etiā hūas deuorāt ut leones aſſas igm̄ · eliz
as tomedētes · Cuiq; arpūt aliq̄ ſibi q̄triū · timnū · eū ueūt · T
locū ſuū tōeſtuari eū · T ultionē ꝛbellionis frē · ſanḡnē auide ſu
gētes uelud ſāḡuiſuge pediculos etiā tōedūt · D hītu tartarox
¶ Tartarce āt mlieres ħriſſie ſūt · uxoāte quidē oīes ſup̄ capita
ſua deferūt tamiſq; longitudis vinq; pedis ac fē · dmodi undiq;
rotūdū · et · T pte ſuperiorj lacrē · coopt̄ · et · ornatū · vndiq; ſerico uel
ſamite uel margnitis · et · mōlibⁱ · cridatū · oculis pauonū · ifixis
deſup̄ ad decorē · paleſtridos eq̄t̄ magnos pnigues · hūt · etiā
frena fabrīata · et · T argētata · et · T aurata · et · T pectoralib⁹ · tāpanulas
infixas magnū ſonū emittentes ad gloriā eox · et · decorē · ip̄ius
aūt · et · nō uxorate de facilē nō p̄ūt diſtīn · a uiris · q̄m · T oīb⁹ · mag̃ie
q̄ · T hītu · et · geſtu · vnformes ſ̄t illis · uxoēs āt magnox · oīs · T dute
ſ̄t ſamitis uel purpur⁹ · d' aurat⁹ ſicut · et · mā'ti eox · Coīt' āt alia
mlieres bucq̄rāmo ſtricto ſub · ṽigulo mlīs pluris ſūptuoſis
q̄pato oīs ueſtiūt⁹ · hūt · etiā alia īdumēta · de · pāno · lanco · albo
oīs tartā · coīter · q̄ſ ſe induūt · deſup̄ in tp̄e pluuiali uel etiā hyc
mali · viri uō michil op̄ant⁹ niſi · venādo · luctādo · ſagittādo · equos
ſuos · et · res · bñ · cuſtodiētes · Porro mlieres op̄a diuſa ficiūt · ope
rētes pelliria veſtes mlieres · et · ocreas · et · oīa · que · torio fiūt · curruſ
etiā ducūt · et · ſepiunt · camelos hon'ant · et · aliq̄ ſicut · et · viri · ſagt̄tāt ·
Tartari ſtricōs hūt · rotūdos · ī · modū · tentorij · d' ugulis · et · baūl
p̄patos · ⁊ uō · ī · medio hūt · ferreſtrōs · rotūdā · p̄ · q̄ · ingrediāt · lu
mē · et · fumq; exīe poſſit · q̄ p̄ · ī · medio ficiūt · ignē · In · talibus
ualde diuitas ſ̄t ut · ī · camelis · bobꝰ · aprīs · oīb⁹ · equis · et · iumēt⁹
portos āt · et · alias beſtias nō hūt · Imp̄ator uō · ac · duces · ac · alij · mag
natas · T auro · et · argēto · a' ſericis · et · gēmis · habūdāt · miltū · de · q̄ugijs

¶ Tartari in lege siue in assuetudine habent et ritu tartarorum. ut omnes viros sibi mulieres si inueniat in adultio manifeste. sibi et ea ingeri si cum aliquo fornicata fuit omnibus cum ipso Et si aliqs in preda ut forte manifesto inuenit sine illa misericordie omnibus merito at grauia ut quilibet eorum plures suis exceptis matre et filia et sorore ex eadem matre Nam sorores tuas ex patre et uxore prius pter morte duxe solet cuius tartarus unus hab plures uxores unaquam p se hab filiam suam et statim et una die tredit cum una accubibit alia die cum alia. et si sint multe nuge tis mirabile gredit statutum e tartarus ut quicq sit principi electe aliter ppa ipator ee uoluit. sine ulla nia omnibus ¶ Item statutum aliud habent q omes tras sibi debeat subiugare cum aliqua gente pace hre misi subdat eis quousq ueniat tempus in sertanis ipoz annis. lxxx. debet pugnare. pter hec ut ipi dicit ab alia natione debet vinci. ut uatinniatum e eis. nesciunt tm que illa sit legem illam tenere debet. quia tenet illi q bello eis vincet ¶ Anno dni. ay. rr. ij. exit tra sua fere quosda se egressi Et cum exiret cum victimis sibi regionib pugnauerit. vn dubito si pdm lxxx. ami intelligat de exitu tre uel de ritu pugne ¶ Tartari tante impietatis et arrogantie ut dnm suum Chaam filium dei appellat. et ipsum loco dei sup tram venerant et adorant omnes frequ omnes in eis ex impletum. talum tali dno. tram ait dedit filius homm. nam et ipe Chaam se filium dei appellat. et in suis bonis sub hoc nomine omnibus mandat. Anno dni. ay. rr. ij. imperante filio fredrici primo filio ut primisi tartari sedm quosda pter occisiones dni sui regis in die dd pbri io hannis filium cuius eant tributarii de tra sua exierunt et destructionis pplex am tam dole exiret doletes sup a grauamine tributo dm sui co aliis plures fierunt utq ei simplr obediret a ei put posset obuiaret. Tandem mr eos qda sagax et atq nomine chm gischam dedit eis q filium ut omes ei vnanimit resisterent. et sup quinq tartaros vnq eligeret q quatinio nutupat eorq precepto. nisi obediret usq ad mortem et q no obediet occidet. Filr et sup. ix. decimo se habet. et sup. xix. xx. a sic usq ad. ay. et usq ena ad milliesies millia

demq; usq; ad mfinitū aſtendēdo · z gſiluit tāde ut vnq; ſuper
extellēs omēs tūq; dns z Chaam z imp̄ator uel rex hab'et
cui omēs usq; ad mortē p̄ oīa obedie tenēnt. oēs aūt gſiliū hor
gtordit' approbātes ipm i dnm sibi cū suis tressoib9 ſuis elegerūt
eiq; obedientiā i ꝑpetuū ob ſeruaturos ſe p̄miserūt · qđ fuit usq;
hodie Hic ugit' elatus alta die i mōtē aſtēdit · vocatisq; oīb9 nit-
stitis q; usq; nūc tā i nob' p̄ta i undauerūt · ſ. mēdaciū furtū z
adulteriū · Ne g' dns i nob' vindicet her p̄ta nos trauere ab hīs
ei p̄mittat' · ita q; siqs i alicq; istor plapsꝰ fuerit' sine ulla mia
otidat' que omēs ſeruaturos int' ſe i ꝑpetuū p̄miserūt · z mox arre
pit arma tirā dm̄ ſui dā · dd · tuas erūt z sub tributo posuerūt · eiq;
dd · otidert cū tō filia ſua vnica excepta filia quā deus chri-
stiſtham duxit uxorē · rege itaq; dd · nemto tartari d' ꝑpetuā hui-
modū gloiātes flagitijs i tūtā amencie ſuꝑbiā exarſerūt ut
instigāte diabl̄o grip̄ent i alio sicut dm̄ ſui tirā ita totū mūdū
ſuo subiugaret · z mox ſecū ꝓtentis fortioib9 ac magis belliosꝰ
viris de indis iā sibi subiectis z i fuiturē ꝓductis tūadiacētes
ꝛgiones reperūt paulati tuade z expugnāde · tādeq; suo dnō
pēitq; subiugāde · sicq; tartari a p̄ncipio paupes obscuri · z ꝓbutaij
miltoꝝ ꝑploꝝ p̄tis exigētib9 in auro z argēto possessioib9 aialiū
z mūtiū fuerūt diuites fū · elongātes se a tra sua · fere sup
oīa tolla orientū nationū dm̄ st' essū · z a tartarea fē usq; ad
ortū solis · z ab ortu solis usq; ad mare mediterraneū st' dilatati ·
z i mūdialia ꝛgna suo dnō subiecerūt ꝑtibus itaq; tr̄ ispuitu
tē ꝓductis eoꝝq; eis virilit' ꝛsistert · s. india magna · z quedā
magna ꝑs alanoꝝ · z q̄dā ꝑs turchoꝝ · et gens saxoꝝ · Et reuera
tartari timidi sūt erga eos qui eis fortit' ꝛsistūt · n' vnq; i silūt
i hoīes ostātes · seq; vilit' defendētes atq; ꝛpugnātes · sed uto eoꝝ
z tō fugiētes · sup omēs ꝑlōs de mūdo nōs ꝑut fres ꝓtulert
q; i eoꝝ exitu longis tp̄ib9 z āis fē v · steterūt · z ubiq; ꝑtē
hūt nōs i stipēdijs ꝛcipi non ꝑmittit · de morte tartarorū
Cū aliq; tartaroꝝ ad mortē infirmat' hasta vna i eius stratē

erigit3 et cum illa filia nigrii cruciolvit3 z et tur ille audet ire
re tios stanois illig dsepultu2 tar4 Cuq fuit mortuus si d mio
rib3 e occulte i tpo sepultg cu vno tetorio suo sedendo i medio
eig ponutq mesaz An illi z alueoli carnib3 pleni z lactis
iumetim ciphu sepelit3 eaz cu eo iumetu vnu cu pullo et
equus cu sella z freno aliu at eq" comedut z strume toreu
eig mpletes sup duo ligna uel mj. or ab alto ponut q oia faciut
ji mortuo ut theat tetoriu z iumetu i alio mudo dquo iumto
lac bibe possit z equos sibi multiplicare iqb3 tur ualeat equitare
ossaq illig equi que comedut paia eig gburut Hi uo dues fuit
q moit3 cu hitu paosissio sepelit3 ac remoto ab oib3 sectatorio
loro ne hitu suo spoliet3 Amici quoq ipig equu eig a capite
usq ad caudam excoriat dem totu eq pelle exthetes paleam
mplet eaq sup duas furcas i meoria mortui eleuata sus
pendut Dorro carnes eq quasi paia ipig suffragio ut est
dm comedut Magni qs barones aliq moiant3 vnu d suis ser
uis eligut que signo suo signates qm moriut3 vnu poi secu
i tumulo suo faciut Hut et tartari quida int alios xpianos qde
sed pessimi quoz filij cu pres suos senestre videt daut eis
comede pmgruia qb3 oppssi d facili ualeat suffocari Hut at
duo gnia tartarorz diuisa quida hnia ydiomata ff vnica
lege z ritu ut franci z theutonici Actor Et Uer at que
de tartaris hic mfui i libro historiali cuidam fris mior ff Johis
de plano carpi repti q p annos imj cu dimidio fuit ibi et ph
ex dcis fris symois symomonis de sco quirino ordis frm pdi
catorz a tartarorz regione egressi Et Fredico itaq ordinato
anno ipij sui xxxiij anno qs a natitate xpi ay cc xliiij exhic
uastate ipio tpa uastationis imperij duxi breuit psequenda
Landegrauus tharingie tpa uastationis imperij Actor
Fredrico ordinato i imperatore eligit3 z con fredrici dmiat
sed mfra imj annos obijt Et Petr landegrauu villekin3 co
mes hollandie eligit3 z anno dm ay cc xlix Aquisgrani i rege

alemãnie coronat' z ãno dñi .a. cc. lvj. cõn frizões pugnãs
occidit ¶ Eo tpe Richard' frat' regis anglie eligit z ãno dñi
.a. cc. lviij. aquisgrane i regẽ alamãnie cõnat' ¶ Anno dñi
a. cc. xlviij. captũ e in dioc' tholosan' tastũ iexpugnabile mõs septen
z in eo .cc. z xxviij hẽtin' st'g busti ¶ Eo tpe Ysabanda mõs ca
dẽs z multas villas destruẽs plagã .v. hõim gtriuit Item
mare int' normãniã z britãniã exundãs mlt'os pemit vij.
leucas occupãs d' tra ¶ Anno dñi .a. cc. xlviij. ludouic' rex
francie cũ uxõe z frib' attrebaten' pictauen' z Comitib' z mil
tis militib' tñsfretat i ciprũ applicat vbi greci strisma abiu
rãt z mlti sarracen' ad xpm gũtũit Inde predes damiatã
applicat z itrastñ capit ibiq; stetit p totũ estatẽ cũ exercitu ãno
no z inde cõn sarracenos ad locũ q' massona dr' pressũt et
Tanute licet strenue pugnauer' ibiq; mlt'is sarracenis occi
dit cões atrebaten' fr' regis cũ mlt'is alijs viris magnis ¶
Anno dñi .a. cc. l. rex ludouic' i niang sarracenos cũ exercitu
suo detẽt z sed infra paucos dies soldanꝰ babilonie q' se ãnos
vicisse gaudebãt a suis e occisꝰ z rex cõdita damiata
cũ oĩb' suis euasit damiatã autẽ mox sarracen' diruit ti
mẽtes ne ei in ad nros pueniret Demãsit aũt rex i tra
cesare
amq; z Joppen z Acthon z alia queda loca firmauit z captiuos
mlt'os redemit ¶ Anno dñi Institutio ordis de penitentia x'i
.a. cc. xl vij. stũs echũdꝰ dr' epus Cantuarien' qr albedonie vil
la oriũdꝰ cuiꝰ corpꝰ i pontmaten' mõstrio requiescit fuit d' tra
elevatꝰ q' ãno predẽti fuerat auctõte aplica canonizatꝰ z i stꝰ
tholoꝰ depũtꝰ huc anatitate flore castitatis custodies nitid' cho
ristas miraclis obijt ãno dñi .a. cc. xl. xvj. kl. decebr' ¶ Ano
dñi .a. cc. lj. mort' ppa de lugduno exiit ubi fr' septimo mo
rato e ¶ Eodẽ ãno istituꝰ e ordo frm d' pmia ihu xpi apud
messilia de spali mãdato mort' ppe Stũ stanislaus z petrꝰ or
¶ Canonizant' eo tpe stũs frm pdicatorũ canonizantur
stanislaus epus de polonia stũs r petrꝰ mrtir de ordie frm

p̄dicatorꝝ fuit canōizatꝰ ⁊ anno p̄ōtificatꝰ ⁊ mo cc. xo ex gestis sc̄i petri mar-
¶ Hoc tp̄e petrꝰ oligē lūbardꝰ ordīs fr̄m p̄dicatorꝝ xxx fere
annoꝝ spacio utilit̄ interua fultꝰ mediolanū ꝓgres p tq̄ sctiōe
exequēda tōi hereticos a sede aplica sibi oīmissa ipiorꝝ gladio
et ocisꝰ eiꝰq; soc̄ fr̄ dimꝰ vltiatꝰ die bꝰ aliq̄bꝰ supuixit ⁊ in-
tetā eiꝰ miracla ip̄e in vita sua nuda ⁊ mutꝰ digito in mis
so in os eiꝰ lingue sue soluto ligame būficiū q̄sit loq̄le.
Poꝰ morte uo eiꝰ lāpades ad sepulchꝝ eiꝰ pēdētes absq;
oī humano studio plies st̄ accese hys miltis aliis in uita ⁊ in
morte claruit miracl̄is eiꝰ festū celebrat̄ iij. kl. aprilis. De
Anno dn̄i. cc. lx. iij. fuit ē truce signatio truce signatōe pastoꝝ
pastorelloꝝ ⁊ puerꝝ miltoꝝ quoꝝ aliq̄ fingebat se visiones
uidisse ⁊ miracla fecisse inter quos erat quidā q̄ se ingros uoca
bat ⁊ hoc eporꝝ aquā benedictā in ipa ciuitate pisien fecerūt.
multa mala fuerūt religiones ⁊ clerici ubi poterāt aggrauabāt
⁊ quosdā clericos occiderūt pisis ⁊ aurelianis quosdā uberta
tes ⁊ quosdā spoliātes nec erat q̄ eis resisteret sed mira breue tp̄s
euanuerat ¶ Anno dn̄i. cc. lx. iiij. blanca nra ludouici regis
fratre morit ⁊ eo tp̄e orta ē dissensio pisis inter religiosos ⁊ sto
laes ¶ Anno dn̄i. cc. lx. ludouicꝰ rex fratrꝝ & tm̄ sanctis pti-
bꝰ ⁊ ruerꝝ patre in regno reformat. eccl̄ias multas fecit saluba
statuta edidit. eliminare studes a regno dn̄i blasphematōes
iurādo ¶ Eo tp̄e Manfredꝰ filiꝰ fredi quōdā imperatorꝝ si
cilie. apulie. ⁊ calabrie com̄ ecclias obtinet ¶ Eo tp̄e in dioc̄
lugdun quidā cupiditate tractꝰ quēdā peg̃nū bte marie
intulit cuiꝰ imaginē centulꝰ quidā fregit retrusus in arena fri
cta aqua lotꝰ sanguinē stillare no desinit. quousq; peg̃nū in
ueniret ⁊ sepeliret ⁊ horrenda suspēdit ¶ Circa idē tp̄s in
lugdunū ⁊ uoyenna sup Rodanū in villa q̄ dr̄ bahon. natꝰ
⁊ puer trius barbā capit capillos pubē ⁊ uirilia ad modū hoīs
xxx. annoꝝ ⁊ uixit duos annos ¶ Eo tp̄e metha ciuitas in q̄ mucha

metos condity eat igne celesti gbusti. C Innocēcius ppa obijt cui
Anno dñi ay cc. lviij. Innoc ppa obijt z ei successit Alexander
successit alexād'. iiij. q̄ prefuit. xo. ecclie annis vij. z ptꝛea
obijt i festo urbani. et in seqnti festo decollacois sci iohis bapte
decretis ab infimo pauptat status ad sūmū sacrdotiū epuelty
uocatus qꝛ vrbanꝰ. iiij. sedit annis. iij. C Anno dñi ay cc. lxviij.
i festo bti simonis obijt z ptꝛea i festo agathe guido sabinen
elect z altꝛo nomine clemens. iiij. uocat z xo. ecclie pfuit annis
iiij. z mensib⁹ duob⁹ z Anno dñi ay cc. lxxij. in festo bti andree
apli obijt Vacauo sed aplica ppter qđ uacauit sedes annis. Pax
C Anno dñi ay cc. li. parisijs fta reformā inter regē fracie z anglie
e pax inter regē fracie z anglie de uoluntate frīs sui Richar
di regis alemanie z sororꝫ z filiorꝫ z pncipū z platorꝫ anglie xo
filio quitauit i ppetuū q̄q̄ iurꝭ requirebat i ducatu norma
nie z Comitatib⁹ andegauie z Cenomanie z pictauie tripi
ens i fidelē suū z patē aq̄tanie z fracie duce ubi idē rex anglorꝫ
henricꝰ pntib⁹ platis z pncipib⁹ utriusq̄ regni q̄ plenius fecit
ei homagiū cū hoīe. q̄ burdegalia et baiona z tra nastonie
et retis que de lamo unten ppetragoricen Caturcinen agrem z xanc
tonen epatib⁹ erāt at tūc tpis. iij. frēs. s. rex fracie ludꝰ karolꝰ
tūc comes andegauen mūc rex apulie z sicilie frēs z henricꝰ
rex anglie z Richardꝰ alamanie frēs qui. iij. filias comitis
pictie habāt in uxoēs z multos filios ex eis. C Dñus uxo
Anno dñi ay cc. lxij. pḥs regis fratꝰ filiꝰ. rem duxit
ducit uxoē filiā regis aragonū noie ysabellā neptē bte eli
zabeth theutonice z fuerūt nupcie i ciuitate claromontey z Rex
aragonen quitat pḥo in ppetuū q̄q̄ hebat i ciuitatib⁹ Biti
ren et Carcassonen z in dioc nimuiren Rex uo fracie quitat
ei vicissim quicq̄ i comitatib⁹ de besandū z Rotilionis z catha
lonie hebat C Anno dñi ay cc. lxiij. orta e discordia inter regē
anglie z barones Rex aut anglie z Richardꝰ frat eiꝰ rex ale
manie edeardus ctigit filiꝰ regis anglie captiuāt Gz edoardus

de captõe p equũ euadẽs cũ dñs baronib⁹ itẽato q fugit et
dñs ẽges s pr̃es sũ z auũculũ cũ frib⁹ liberãs comitem
leicestrie Symõem de montfort cũ filio cognato z mlt⁹ aliis
interfecit fredericq morit⁹ Regnãte nõ willelmo d̃ hollãdia
obijt fredicq pt̃q qẽ Conrad⁹ filiq eiq pt̃ē imp̃ij usurpauit
sed ī b̃iu pt̃q obijt Manfridq q̃ filiq dñ frederici ut dr̃ ex gratiã
natus sicilie appulie calabrie z pt̃ē ytalie cõm ecclie usurpauit
Cui quẽ karolq flos militie Karolus cruc̃sig⁹ z eũ deuincit
frat̃ regis frãcie ludo⁹ de uolũtate dñi p̃pe z Cardinalium aye
diolanoq z romanoq senator frãis cruc̃signa⁹ z pugnat z in
ẽpis Rauenẽtibus eũ cũ mlt⁹ sup̃at Anno dñi cc lxvj ibi
q̃ inẽ plures nobiles captiui ducũt⁹ comes Jordanq cões bartho
lomeꝰ z petrq aſmi cuius strenuus floretinq q̃ simõe pedibq
maib⁹ q̃ dextis p̃uat⁹ potẽa Anno dñi cc lxvij iussu p̃dci
karoli decollant⁹ Extinc corradũ filiũ p̃dci corradi una
cũ filio ducis austrie henrico q̃ filio ẽgis castelle Gerardo
comite pisano z h filio cũ cõrado d̃ antiochia cõm ecclie z dic
cũ karolũ insurgẽtes ī ẽpo leonis quenert Constãa pugna
z diu agitata victi hostes ecclie ī fugã se ũterũt z fugiẽtes
p mare apud pistinã capiũt⁹ z neopoli decollant⁹ Anno ſ.
dñi cc lxviij in crastino om̃i sc̃oq exceptis h filio ẽgis Caſ
telle q̃ fugit in ecclia z cõrado d̃ antiochia cui peperit karolq
p̃ẽ frẽs Johis gaietani Cardinalis quos idẽ corradq captiuos
detiẽbat mortuo igit⁹ cõradino sine liber⁹ periit tõ p̃genies
frederici karolq quoq; ab ecclia rõna ī ẽgẽ cõnatq cãpaniã
appuliã cusriam calabriã siciliã z magnã p̃tẽ ytalie sibi
subdit. De Septima etate Vincentij.

Septima etas que aiaz quiesc̃etiũ ẽ ab assensiõe dñi q̃
sta Januua quietq̃ licitũ habuit z usq; ī p̃ns vna cũ vj.
decurrat sed et d̃ inceps usq; ī finẽ mũdi sunt cũ illa p̃dct⁹
z tũc ecclia ipa q̃ſ se nõ hebit finẽ q̃ ẽques aiaz intriabil est.
ideoq; ī geneſi dies vij nõ hr̃ ne̅ſ̃ tueit⁹ Porro d̃ fructq

aīe quedā ſ. ꝛprobou ī inferno cruciāt. donec in fine ꝛſupt̄is
corpib⁹ ſmāz ꝑpetue dāpnacōis exuiāt ⁊ duplia ꝯde ꝯeiue
quedā uō ſ. electōz que mūdo ex toto purgate ⁊ igne purgatōrio
tp̄aliť afflictē donec illo igne purgate ac p̄ceptō d' albate bēa
requie ꝑfruāt. Alie uō etiā in hac uita ſiue p̄ baptiſmū ſiue p̄
pīmaz oīno purgate uel ptz morte ut dcm̄ ē igne purgatōrio
de albate ⁊ pīma ſtola felicit. decorate. ia illa ꝛquie ⁊ uiſione
bēā ſpm gratulāt. ac ſpe felici ⁊ ſecuā ſ. ſtolā in fine qū p̄ſtolāt.
¶ Cūctī uō uſq; in fine ſeculi ⁊ ad aduētū iudicij ſupſit. cui eſt
nemēz mortale ee q̄ nouit forte dē ſp̄ali grā reuelauit. oēs nāq;
de hoc queſte uber q̄ ait nō ē vrm̄ noſſe tp̄a uel moneta ee. Jam
tū illig ꝯſuā tōis apparet quedā ſigna dudū a ſtū ꝑphāli ſpū p̄
dcm̄. Sed ꝯſtat p̄ius antixp̄m uenturū ⁊ tōi ſtōs pugnaturū. Vñ
et methodꝰ mīrtur. Inouiſſio inq̄t ſexto nuliario ſcīi exibūt filij
yſmahel de hēmo ⁊ eīt aduēta eoz caſtigatio ſñ mēſuā. tradi
dit dē ī manū eoz cūcta ꝛgna gētiū ꝑ p̄cm ⁊ ſtelea eoz. ꝓtz
her uō ſubiūxit tūc appebit filiꝰ pdītōis q̄ antixp̄us ī Corozaī
in nutriet. in bethſaida ⁊ ꝛgnabit ī tarphanatū. Ceīm abbas
Joachim ī expoe Jēmie ita ſcribit. ab āno dñi. c.lxx. ⁊ ult̄o ſuſpta
ſt̄ in tp̄a ⁊ moneta. ¶ Legit. De aduentu antixſti.
aūt antixp̄us in babilone d' tbu dan. toluber ī uia naſcitur⁹
uñ illud q̄d ait Jacobus dam. ee. Vnde her ſola tbz ī apocalip
ſi ſubtitetur niſi ex alijs tbubz ſignati nuāt. huiꝰ aduēta
ut ait apl̄s eīt ſ. opacōz ſathane ex toto faciet dyabl̄ qui
illū poſſidz inſtigante ⁊ coopante nr̄ tū ita poſſidebť eū ex
toto ut ei uīcatur ſicut huāmtati dīmtis ī xp̄o nr̄a ita uexabť
eū ut careat tōis iudico. aliocīn nō inpuniet. quitſd ageret
ſicut nr furibundo. ¶ Comeſtor. quidē dixit q̄ a p̄ncipio
ꝛcp̄tōis illig dyabolꝰ ī utero mris eig deſtīdet cuiꝰ ūnite de
ceps aletur puer ⁊ naſcet. ⁊ adoleſcet ſed aliꝰ dicit. ⁊ forte verī
q̄ modo retōz hoīm a die ꝛcp̄tōis ſue habebť angl̄m ſui cuſtō
dē uſq; ad āos diſcretōis tūc ex tollet. ⁊ angloz p̄ſidio p̄ceptō
eū deſertū occupabť dyabl̄ꝰ ⁊ p uolūtate ſua ītimabť eū ad malū.

Cūq; uenīt ꝺ̄ solimā arrīpiadet se dicens iudeis se ēe xp̄m ꝑdīs in
lege ꝓmissū xp̄m nō mīm fuisse decepto̅s z magū oēs itaq;
iudei credētes z adhēentes ꝙfluēt ad ipm z ꝛedificab̄ tēplū a ro
mānis destructū ibiq; sedebit dicēs se ēe fīlium dei uēiet quidē
ut ait apls i omī ūtute ꝓtātf hūane z opulentie factisq; signa
z prodigia que dīr mēdacia uel quia nō erūt uēa sed fantastica
uel ad ꝙfinādū mēdacū onīa ad seducēdū illos q̄ tātate et
ueritatē xp̄i ꝛ̄ipe uolūt mīti de miserīs largiet̄ z quos terrē
nequiuit auaīa subiugab̄ ꝓlio iudaizāe sabbm q; seruāe
ꝙpellet z exteriorē ritū legis reuocet die q̄ dñicū honorari iube
bit quia mortī se ac ꝛesurgē similāb̄ z sicut xp̄us apl̄os misit
sic ille p orbē ut legē mittet legatos suos ubi ꝓsonalit̄ accedē
nō potīt hīs stīs tunitate tribuīt mēsib̄ xliij · i · etiaz ꝓse
q̄ntū iij · āīs z dimidio quibꝫ regnab̄ antixp̄us · in eo nāq; bīu
spacio totis vīb̄ suis suoz̄q; legit̄ se uiturū ꝓmo sed ꝓtī dolo
et ypocrisi ꝓtī uiolēta seducturū sīl nō tūc tāte sapīe z fortitudi
nis erūt q; tāto eis īpetu insidijs vnīri nō poterūt ⁊ tūc emit
tet dñs Elyam z enoch famulos suos ad huc ipos uiuētes ī paradiso
ut ipm̄ antixp̄m ꝛ̄darguāt z corda filioz ad pīres ꝛ̄uītāt ꝓphā
būt aūt diebꝫ q; tr lx · amicti sactis · i · ubo z exēplo ꝑdicabūt
primaz iij · āīs z dimidio sicut z antix ꝑdicauit ꝺ̄m quidē
antixp̄m coīā omī ꝓlo arguēt z mēdacē z fallacē oñdēt tūc
iudei cognoscētes iudei se fuisse ꝺceptos ī xp̄m credēt ꝓ ipso
noī patī erūtq; ut dixit methodiꝰ C · xliij · milia uiroz ex oī
tribu isrl̄ ꝓ xp̄o mīrīū · tūc antixp̄us furore ꝛ̄pletꝰ iubebit stos
dei testes Enoth ⁊ et helyā omīdi z iacebūt ī plateis urbiū per
triduū insepulti ut q̄isq; uiderit ridēant eis ꝙformari tūc cet
tīs tribulatō qualis vsq; fuit antea nec pt̄ eit · demiq; uīe uisioī
daīelis uēiet antix̄ usq; ad ūticē mōtf oliueti qui dr̄ finitus
z stīs · q̄ ex eo astendet ad pīres x̄ dñs ibiq; seductor ille pibit
Vnde saluator ad relos astendit · De morte Antixp̄j
Cū eū sedit ī eode loco ī solio suo dñs ihus xp̄s ut ait ·

Ambrosius oūdz se ei et eū spū oris sui ⁊ ūtute uel ūtice prep
ti sui. Ipō nāq; thū clamāte in aere moiet⁹ antix⁹ p michaelez
fulmīatq; ut dr̄ apa. q̄ ys ut legit⁹ suou a michaele mt
finet⁹ igit⁹ a tpe quo antix⁹ dei cultū mūdauit usq; ad tr̄fectiō
eiq; dies .cc. lx. ānū mq; ⁊ semis oplebūt⁹ tūtoq; tpe stōs
ysequet⁹ ⁊ ptq; morte antixpi nō statī ad iudiciū uēiet dns
sed ex lib danielis intelligit⁹ eūs q̄ in illa ysencōe tribauert
xlv. dies ad pmaz gredet⁹. quātū uō pto uēturo sit dns penit
ignoratur. De xv. signis ante iudicium contingentibus.
⁊ Illud quidē certū iudicū p̄cedent signa multa que nob⁹ exp
mit eusā⁹ in hist⁹ q̄ scolastica legūt⁹ signa .xv. dieu que fuerit.
Jeom⁹ in analib⁹ Ebreoz sed utz ordinem an inpolati st̄ fuerū
nō expssit ⁊ pma eū die erigz se mare .xl. cubitis sup altuz⁹
montiū stans q̄ muros. sc̄ tantū astēdet ut nix uideri possit.
tno mare belue appārētes sup mare dabūt rugitq; usq; ad re
liū q̄rto ardebit mare ⁊ oēs aque ⁊ quito libe ⁊ arbores dabūt
voce sanguineū. Sexto ruent edificia. Septo petre adūicez
tollidēt⁹ octauo grauis fiet tre motq. Nono equabit⁹ tra. Decio
hoies d̄ mūis ⁊ ibūt uelut amētes nec poterūt loq. xi. surget
ossa mortuoz ⁊ stabūt sup sepulchra sua. xii. ardet stelle.
xiii. moient⁹ viuētes ut ti mortuis r̄surgāt. xiiii. celū ⁊ tra
ardebūt. xv. fiet nouū celū ⁊ noua tra ⁊ r̄surget hoies d̄ igne
⁊ Deinde quidē iudicē ignis p̄cedet p̄ambulo diei iudicii
q̄ frāgē huiq; mūdi ghuret pibūt itaq; celū ⁊ tra. nō sdm sbaz
sed sc̄m speciē qui mutabit⁹ i meliozez celū dicit aureū nō ethereum
tātū quidē astendet ignis p̄ambulq; iudicij. quātū astēderit
aque diluuij. sc̄ xxv. cubitis sup montiā ut hāc mūdi ptē expur
get a pctis hoīm tūc igit⁹ ⁊ mare ⁊ aeris crassitudiez offlagrab⁹ et
electos quoq; sdm aplm purgab⁹ quib⁹ alig; purgandi exstitit
Unde tū diu duabit dom⁹ oīs purgauit purgatq; at nullateng
nocebit mali itaq; qui tūc viui rpti fuint erit q̄sūpto bois
uo r̄frigerato. ut ait augustin⁹. Hic erit ītendiū mūdi stis

qđ sint tb⁹ pueis cammus babilonis. Cit aūt iudicis aduet⁹ ad
nstar fulguris subitq; z chorustus z ẏspūi vę lucis erūt omia
i sui na⁹ tenebrosa dns quide appeb⁹ in ae sup locū vnde astēdt
z erūt cotra eo qi tuphi uexilla sue mortis nstre videlicz cruc
claui z lancea. Vnde dicit Crisost⁹ q angeli signū crucis excelsi
humer⁹ portabūt z ẏgale nob aduetū tāq; uexillo z ẏgali po
pa pte⁹ nunabr no solū crucē ꝑ vlnera sui corpis z cicatrices
vlnez dnō strab⁹ ut ondat se vę ee q ꝑ nob crucifixus fuit
Cit ergo purgato mūdo De ẏsurrectione mortuorum
z ad iudiciū uciente dno emittē uox illa magna z mānifesta q i
euāg⁹ dr⁹ tuba. qz tāq; signū uictōes ad pmiū immutab⁹ victos
aūt detrebit hoc eit signū quod dabit⁹ ad mortuos exiturū. dū
ut omīs q surgūt z queiant ad iudiciū. hec etiā uox filij dei z
uox archāgeli dr⁹. qđ ānuete filio ꝑ angeli mīstiū hoc īplendū
ee no dubita⁹. hec itaq; uox ab omīb⁹ audit⁹ eiaqz ūtute mortu re
sustitabūt⁹ bom quida in gloia tuitaturꝫ mali uo qūtū ad dmi
nucōz mēbroz i corrupti. sed pius z passibilib⁹ corpoz q̄litatib⁹
no puati. tūc sdm aplm omes eli de duīs mūdi ptib⁹ i vnū ꝑ
frām id ę i virilē ꝑfectionē qi s. in statu etatis mit⁹ xxx. āno z
corpis pleitudiez. igit⁹ vnusq;sq; mēsuaz sui corpis ẏpiet. q
i etate xxx. āno huit. etiā si senex obiit uel quā in illā habi
turꝫ cet si usq; ad illā puenisse. Ve surget aūt vnusq;sq; i suo
ordie s. aplus ut aplus ꝓpha ut ꝓpha z itā de cet̄is. Omīb⁹ itaq;
ẏsurgētib⁹ z i ocursū iudicis ꝓpiantib⁹ obuiab⁹ in pnis pcedib⁹
illa facies delcoz suoz omi tormēto amaior. mdeq; gstiā ẏmor
sio. mde tior dolor despato. mde etiā testabilis gfusio du vm
usa multitudo sptalm leget i eoz pfrote stilo ferreo. signatas y
magies pcoz tuc etiā sdm aplm cogitatōes aiaz accusabūt.
no utiq; que tūc erūt. sed q nūc st. hm st. libri singloz q tūc oēs
apient⁹. z tūc illud euāi⁹ implebit⁹ nichil opti quod no ẏuelet⁹
quadā em ūtute dna fiet. ut vnicuiq; opa sua boā malaq; tūcta
i meoriā reuocēt⁹ ac meitis intuitu mira celebitate riant⁹ ut hoiez
uel accuset gstiā uel excuset eiaqz teste uel dāpnet⁹ uel saluetur

tūt itaq; ẏ̄probi desperātes z aīa facīe iudicis apparere formidantes dicent mōtib⁹ apite uos a facie sedentis sup thronū ūtutes q̄s celoꝝ z angeli tūt mouebūt² nō metu dāpnatōis sed admiratōe quadā eoꝝ que uiderīt ut aūt aut Beda quid pacet² nisi gl̄ia deserti ubi quiet³ cedrus pabit disi Qualit' dn̄s iudicat In forma utiq; serui xp̄us iudicabit Tq̄a cora pilato iudicatq; fuit que z tūt nō hns spem neq; decorē oīm sp̄tarū fuit z tūt ī gl̄ia decoris oīm appebit Impijs quidē tribit iustis uō mitis q̄ malos trebt iustos aūt illūiab⁹ z letificab⁹ nō at̄ solq iudicabit sed z sti cū eo iudicabūt nacōes ipo dicēte sedebitis z uos sup sedes Iudicātes nō solū xij apli cū eo iudices sedebūt alioq; paul⁹ nō sedet sed oīs p̄fī qui ẏ̄las oīm ipm secuti st̄ p. xij. nāq; dies p̄fīo tribunalis accipit² id ē unūsitas iudicātiū z p. xij. unitas iudicādoꝝ erūtq; testūe gregorio quatuor ordines ī iudicio duo s̄ electoꝝ z duo ẏ̄proboꝝ electoꝝ nāq; quidā nō iudicabūt² sed iudicabūt z ꝛgnabūt ut p̄fī quidā iudicabūt² z regnabūt ut mediocriter bom ẏ̄proboꝝ aūt quidā iudicabūt² z pibūt ut mali catholici quidā uō nō iudicabūt² s̄ pibūt ut ītroduli quoꝝ dampnaō toti ecīe nota ac ītn ē tūt sepabit iudex bonos a malis sicut pastor oues ab edis tūt ī ꝑperabit nobis nō solū mala q̄ferimq; z boā que negligē omissimq; ver ecīa bīficioꝝ suoꝝ mlt'tud⁹ que ī gr̄ate sustepi z quib⁹ abusi fuiq; tpīgnacōes z medelas atq; ẏ̄media quib⁹ adhibitis curati nō fuim⁹ ꝑp̄t nos inquiet aū in forma dei cem hanc serui formā accepi ī qua z xxxiij āīs uobis laboiose seruiui z salutē viām opando ꝑdicādo distrue do sustines in frīs meis obfuacōes in dn̄s ꝛtradōres z m² mucatōes In hac quoq; p nob⁹ flagellatq; sum ꝛsputis palmis in facīe cesus spīnis cōnatq; morte tpissīa ꝛdēpnatq; crucifixq; aceto potatq; mortuus lāceatq; padisū uob⁹ apui ẏ̄gnū meū uobis obtuli nec uos coegi s̄ lib'tatē sp̄ūs uob⁹.

gressi · quid uob' ult' debui facē z nō feci · dicite m' pāres nā mortales z passibiles quid passi estis p me dnātōes virū qui tām pro uobis iustꝰ z īpassibilis passꝰ sū · bois dicet Esurrui z dedistis m' mānducare ⁊c · Deniq; profētur superutroꝰ sīa ſ. veīte būdīc · z ite maledīc · ⁊c · Būt ergo ip bi īsupplicū etnū · iusti aūt īgnū supnū · multiplices dāp natoꝝ pene īseptuis legūt quaꝝ queda hīs tb' ūsib' qphēdū Nix nox ues larine sulphur laquei sitis estus · malleus z stri dor tenebre spes pdita vmes · Vmula mrē dō carcer confessio fetor ✠ Porro quātū ad aīaꝫ eit eis mltipx pena ſ. dei ob liuio gstē morsio dolor trōr · desperatio odiū qꝫ dei z sui et īfructuosa pnia deniq; tēbe illic tuoluēt3 ibiq; tormēta z in nuā z īaquabilia patient3 ✠ Iusti uō de iustitia lētc iustoꝝ fulgebūt tnq; sol īetna letitia z īeffabilē būtudiē pfruētur tuē tessabit oīs plācio p referīter quidē ibi alia alijs īgloia nō tū īregīe sicut nūc qui nō eit nrē tessabr trōr · regnabit cū nr · nec eit int' psidentes z subditos ulla dissensio nc ma ioꝝ īmiores aliq; oppressio perūt · quidē demōes malis hoīb' īinferno · mali em hēbūt tortōes īpena quos ꝫ hūerūt īcenso res in culpa · eit aūt bois īdispare claritate p gnudiū · qm uisio dei dabit3 oīb' ut sit dō omīa T oīb' · uēa quidē ibi gloria · uerꝫ honor · cui q; nlli denegabat3 digno nlliq; defētur īdigno · nō aūt ābitēdū ē · q; ibi futrū sūt grad' honoꝝ at q; gloiaꝝ p meritis primoꝝ supioiq; nlle minor inuidebit ✠ Cum nollēt vnuſq;sſq; ee q' nō interr' q; nr' T corpe vlt ee oculꝰ q' ē digit' sic utiq; hēbit donū aliud alio minꝰ · ut ꝫ donū hēbat ne uelit āplius hec ē gr' pax supne ciuit' que sicut dicat augꝰ ordiātissīa z gtissīa societas fruēdi deo z Tuicē īdō · q; plia hār ite būtiz vitā stoꝝ felicit' ē gseq; q' īnar rare cui' eit curs' sn̄ tio · usꝰ sn̄ fastidio · sē ātiqs Petrus q; gnudijs semp noua ioūditas · z sine ullo amittēdi pīculo pfm felicitas Constat aūt felicitatē esse rez oīm optūdaꝝ

plenitudiez illic ergo implebr qđ uote dnica dr mesuā bo
nā z cōfertam z coagitatā ir. Uerissia dr qr stām qualitatē
meiti pmiū dabit bona qua illo pmo michil melig uenit
Conferta z ferta qua nulla ps aie uel corpis nulls agelg re
maēb qui ipleta nō sit Coagitata qnia vndiq; gnudiū eit
s. in tuig gstiā sup̄ m dō m tra i relo z niceris creatūs iusti
ut in sns hoibg z agelis sup effluens đ qr sup oē mitū eit
z etiā sup oēz ssm z desideriū Uū sptia oculo nō uidt nō
aur audiuit ir tuū stōz uolūtas uolūtati creatois pemtg
ibebit z ob hoc a iustie regula deuiare nō potit Utrū boni
Ante die quidē iudicij uident dāpnatos uideant z eōs
se muite bom z mali sicut ps i euāmo de diuite z lazaro. ptq
iudiciū uo ip̄probis oi luce spuali z corpali priat boi uidebt
eos tm modo nō ait eōs sed aie iustoz ut ait ggoig z si m
natuā sue bōitate mīaz habēt iam tūc auctois sue iustie
giūcte ctitudie gstingent ut illā ad ip̄probos cpassiōe moue
antur z licet iustis sua gaudia sufficiant ad maiōez tm glo
riā uidēt penas malog quas p dei gr̄az euaserūt quia q
dei claritatē uidēt michil in creatūa agitur qđ uidere nō
ualeant. Et sic est finis huig libri pro quo uirgo maria
sit būdā in secula Amen z

Ex Chronica Anonymi.

Innocentius tertius Campanus suscepit anno dñi .mc.xcviij. Et sedit annis x. viij. mens. vij. dies xxiij. Hic fecit hospitale sti Johannis renouauit ecclias sancti petri Decretales et sermones ac libros de miseria ꝯditionis humane ac multa alia ꝯpilauit. Hui⁹ tempe capta est Constantinopol a venetis et francis Bite et Hieramolimis sarracenor⁹ cui maxia militu⁹ ne uenies contra hispanos confusus ad sua rediit priam. Hic eciam Ottone impatore et coronauit et deposuit. Hic libellu abbatis Joachim quem contra petru lumbardu ꝯposuit dampnauit. Dampnauit eciam quedam alme ricti cui sua hesi de qua nidecretis dapnam⁹ qui asserui ydeas que sut i mente dina creare et creari dixit eciam omnia ee unu et omnia esse deu. Et si homo no peccasset q̄ in duplice sexu prius no fuisset sed mo angelor⁹ multiplicati fuissent. Dixit eciam q̄ in caritate ꝙsti⁹ nullum ꝑtm imputaret⁹ et sub illa spe pietatis sequaces eius omnes turpitudines committebat. Et iste Almaricus cui suis sequacibus pisis fuit obustus. Tempe eciam huius Innocenty Ordo ꝓdicator⁹ inceptus per sanctum dominicu in tholosanis ptibus ꝙ hereticos ubo et exemplo ꝓdicauit. Anno dñi .mcc.xiij. Et sub eode eciam ordo fratru minor⁹ per sanctu franciscu ppe assisiu capit fieri maiz de portiuncula incepit videlicz anno dñi .mcc.xvij. Hic eciam francisc⁹ p⁹ uocabat⁹ Johes. Hui⁹ Innocenty anno xviij⁹ in lateranensi celebratum fuit ꝯciliu a centu platon⁹ pro subsidio tre sancte et pro omni sacti statu ecclie ubi multa statuta utilia fuerunt promulgata. Quo eciam tpe conflixerunt ecclias sancte male transyberim. Quib eciam tpib⁹ Livonia et conuersa ad fidem xpi properte. Denu cui Innocenty ppt subsidiu tre sancte mt⁹ pisanos Januen⁹ et lumbardos pace facie intendebat i trine ad hoc ꝙstituto apud pusiu obiit et ibide sepult⁹ in ecclia sti laurenty extra muros

Honorius tertius romanus capit pusiu electus successit anno dñi .mcc.xvij. Et sedit annis x. mens. viij. dies .x. Hic primo anno ordines ꝓdicator⁹ confirmauit sto dominico precante qui ꝙsimilit⁹ Innocenty dissuadit licet uidebat in visione sum dominu lateranen⁹ ecclias humeris sustentare ꝙ morte puenit. Hic eciam sti laurenty extra muros renouauit et basilicam que de sua stirpe Decretales eciam ꝯpilauit. Hic capit sum laurentiu extra muros Petro altisiodoren⁹ comite in impatore ꝙsecrato polutanu coronauit. Friedericu eciam regem Sicilie in impatore in Basilica sti petri coronauit. Hui⁹ tpe xpiani damiatam ceperunt sed

fortuitu casu sarracenj eam ptem ea rapuerunt ¶ Hoc etiã honorio fre
dericj jmpatoꝛis rebellem anathematizauit atq; barones ab eiq; fideli
tate absoluit ¶ Hujus tpib; hẽsis ẽgrauit ptotã almaniaz et tres fra
tres stole hẽticoꝝ mlti em seducti erant ppr theologiã in theutonicam
trnslatã ¶ Creuere etiã queda luchardis exusta fuit que lugebat luci
ferum iuste de celo trusum que ẽplorare uolebat et huj hẽsis fuit
pncipalis inquisitor magr Conradꝰ eruditor ste Elizabeth lantgrauisse ¶
Qui magr Conradꝰ tandem a Comite de Seyna fuerat mssus ¶ Quia etiã
comes ut hẽticus protexerat et idem magr Conradꝰ apud stam Elizabeth
suã discipulã in Marpurg sepultꝰ est Anno dñi mcclxiij ¶ Hoc pa
honoriꝰ rome moritur et sepelit in ecclia sancte marie maioris

Gregorius nonꝰ Campanꝰ pius hugelinꝰ dictus Hostiẽs epus fuit
Anno dñi mccxxxvij et sedit ãnis vij mẽsib; v. diebꝰ xj ¶
Hoc per fratrem Raymundu de ordine pdicatoꝝ ppe pmaria ex pluribꝰ
decretalibꝰ capilauit unu uolume ¶ Hoc etiã stam Elizabeth filiam
regis ungarie relictã lantgrauij thuringie Canonizauit ¶ Hoc etiã beate
dominice ordinis pdicatoꝝ in ciuitate Bononie sepulte canonizauit Anno
dñi mccxxxvij Anno dñi mccxxxvij Henricꝰ de Sarapote obijt
wormacien epus Hoc gregoriꝰ suus pdecessoꝝ suus comẽ fridericu
fulminauerat roborauit et Rome mitra aurilia celebrare sed uie p jmpa
toꝝ p mare et tra arcent duo quoꝝ Cardinales et mlti alij plati
i mare p jmpatoꝝ fautores capiunt ¶ Laudẽ ei ipe gregoriꝰ ab jm
patoꝝ qui totã primo occupauerat in Roma obsidet undes omes Ro
manos pecunia corruptos ecclesiã capita apl̃oꝝ prassionem a latera
no usq; ad sctm petrum fecit omes cõnos pro se prouocauit ita q; omes
contra jmpatorem cruce signarent quod jmpator credens se ea urbe
nitraturu cõsiderans ab urbe retrocessit ¶ Gregorius uo trans tibu
rtinos quosdã rome mense augusti misericordiam ad xpm ¶ Hujus tpe
Anno dñi mccxxxix landolfus wormacien epus obijt m die medardi
confess ¶ Hujus etiã tpe sc̃i Anno dñi mccxxxvij fuit miraculu capitis
sancti Ciriaci in Roma factum

Celestinꝰ quartꝰ mediolanen̄ successit Anno dñi mccxli ¶ Hic
senex et debilis bone uite postquã sedit p menses moritur et in
ecclia sancti petri sepelit

Fredericꝰ secundus Henrici sexti filius rex Sicilie electus fuit Anno dñi

cxcapip· de huius regni tempe dubitat ¶ Qui p honoriū gregoriū
et ſmoctciū quartū excōicatꝰ fuit et tande ecīa depoſitꝰ Cui teſſit tꝫ
ptꝫ ottone et ab honorio coronat' in baſilica ſti petri et regnat' uſq; ad
electoem ſcīpiū ſtz anno dni ccxxxvij ¶ Hic ab infancia p ecclīam multꝰ
atq; ad ſmpiū ottone ecīa damnato ꝓmotꝰ ipam ecclīaz ut nouerca
lamauit Cuare honoriꝰ ꝑpa eū videns rebellem anathematizauit et omes
barones ab eiꝰ fidē' abſoluit ¶ Hic ecīa friderīcꝰ filiū ſuū hēricū ꝓmo rēge
Almanie de cōſenſu ꝓcipū ad huc tū puerū fecit et werneh'o de bollandia
et ptꝫ drepo colonien cōmiſcat educandū tande eudē filiū ſuū rebellante
cepit et i apulia ſitiens ſqualore carceris ſuffocauit ¶ Alibi tū legē q;
anno dni ccxxxvij friderīcꝰ de apulia redies filiū ſuū hericū rege capti
uū apud ramiſiū relegauit et ſorori regis anglie matrimo normatie
copulauit ¶ Hui⁹ ecīa tpe videlicz anno dni ccxxxb engelbtꝰ colonien
archiepūs a friderīco comite de ysenburg filio ſuo fuit mⁱtemptꝰ et comes
a ꝑpa abſolutꝰ ꝙz tandem ciuitati colonien delatꝰ ſup rota argenteam
fuit rotatꝰ ¶ Ptꝫ hic friderīcꝰ adultꝰ luxuriose viuendo almaiaz veit
anno dni ccxxxv Sed gregorius ꝑpa cont' eū procedēs p almaiaz iuſſe
rat eū denūciari excōicatū p duos Cardinales legatos qui cū rediret
cū plurib⁹ ꝓlatis per naues piſanoꝝ capiunt ¶ Nam illo tpe gens tarta
rorū ſua irruptōe in ytaliaꝝ fines uenerūt quib⁹ plures crucesignati occ
currūt ſed nichil potuerūt ꝓcipib⁹ reſiſtere ꝙz maxia ſtrages facta e
illo medio anno cuiꝰ ſilis in memoria hom no eſt ¶ Interim ianuenſes mꝫ
milia pugnatoꝝ cū xvb galeis ſubmerſis reliquis cū legatis archiepis p
latis et ambaſiatoib⁹ romānis captis ¶ Propter qđ friderīcꝰ tandē apud lug
dunū per ſmonarciū quartū in concilio ab ſmpio depoſitꝰ atq; barones
a ſua fidelitate abſoluti legit' ecīa alibi q; hic ſmperator ad huc ſua ſnia
excōicationis durante cruce ſignatoꝝ marce tranſiuit et tre ſancte magꝫ
deſolatōne quā conſolatōez eccliē ¶ Ptꝫ qua ſmperator friderīcꝰ ab ſmo
centio quarto depoſitꝰ fuit et barones a fidelitate abſoluti Idem ſmonc
cius ꝓcipib⁹ electorib⁹ mandauit ut ad electōnez procederet quod et obe
dientes fecerūt et ꝓmo henricū lantgraauū thuringie elegerūt ut m
fra ¶ Dū friderīcꝰ ptꝫ ſua depoſitōm cū parmā obſideret a legato
ꝑpe et aparmenſib⁹ eſt deuictꝰ et apulia redies ibi infirmitate cepteꝫ
defunctꝰ eſt anno dni ccxl ꝑ die lucie virginis ¶ Cuiꝰ filiꝰ natus man

fredus regnū Cicilie obtinuit usq; ad tempus urbani quarti et Cle
mētis quarti et tūc idem manfredus p karolū fratre regis fratie
vita et regno est p̄uatus. Huius tempe dñno dñi .m.cc.lxj. i mayo p
dicata fuit crux contra tartaros p totam Almaniaz sub Sifrido epo
Mogut. Et eodem dño treuit tanta habūdātia vini q; carrata sol
uit .xl. denar. Horū et eodem dño fuit eclipſ solis Sergij z bachi
Huius etā tēpib; et gregorij noui hōmo; persecutio etā fra est videlicz
dño dñi .m.cc.xxx.m. Gens tartarox occupauit crudelit orientalib; ptib;
in duo agmia se diuidētes vngriaz et poloniā intrauerūt ubi frat' regis
vngarie et duo Clerici in bello occidūt' omes; xpianos i ore gladij occi
derūt. Et sic vngriam i solitudiē redigerūt et mres earū filios; gme
derūt pre fame valida ac etā pulue cuiusda mātis pro farina uteret
Huius etā tempe in Burgundia Impiali vrb maximas mons se diui
dens ab alijs montib; per plura miliaria cuiusdam vallis ad alos mo
tes accessit et etā quinq; milia hom suffocauit. Et ego ibi fui et vidi
ita esse et pertransiui eūdem locū eūdem locū mīracia ppe billach
Huius tempe videlicz dño dñi .m.cc. sexto Wenceslaus apparuit i visioe
henrico regi danoz cui reuelauit ut a quoda sui ḡnis esset occidēdo
p̄cipiens ut in honore ipius monasteriū ḡstruet. Consurgens de quo p̄
nūq; audiuit dicit ab epis informat; construxit monasteriū in Vaualdia
Cisterciēs ordinis. Ex antiqua consumassa a fre suo Abel in mari
suffocatur. Qui etā fr Abel sequēti dño a fris omib; in bello itēmp;
est. Anno dñi .m.cc.lxxj. wormacia pro medietate exusta fuit. Et
ano dñi .m.cc.lxxij. obiit landolffus epus Wormacie qui sedeat ānis
xvij. Item ano dñi .m.cc.lxxiij. ffridericus imperator moit. Ite dño dñi .m.cc.
xlvj. sepulchrū machometh ignis alieno ḡremat. Et eode dño Lude
wicus dux Bauarie interfecit uxore sua. Item dño dñi .m.cc.lxxvij.
vinū maxie atridu creuit et sequēti ano iter wormaciā vsitat' ssi
media pars virgilia philippi z Jacobi ap̄lorū
Innocencius quartus Januen sui ecclesie dño dñi .m.cc.lxxvj. Et sedit ānis
xij. mensib; vj. Hoc sedes cardinaliū vacuas de multis tre ptibus
reuocauit psonas vdoneis. Et dū multis tractatib; tum p̄ncipatū pro
pace fris et habita cū eis in comb; sensisset ḡtiare cū auxilio Januesiū
gallias uenit et in lugdunen concilio dño dñi .m.cc.lxxvj. Imperatē depo

sunt ac principib⁹ Almaie ut ad electionē procederet mādauit quod et obedientes fecerunt et elegerunt lantgraauiū thuringie ¶ Hoc anno ecclesiā lugdunū canōizauit stūs Edmūdus archiepūs cantuarien epūs Hic pius canōizauit pet⁹ bīm ordinis p̄dicator⁹ p mediolanū p hēticos ut fertur ¶ Canōizat⁹ etiā stūs stanislaus in assisio Cracovien epūs qui a principe iniquo fuerat interfectus ¶ Hoc tēpe floruit bīus Hugo de sco theo frater p̄dicator⁹ Cardinalis postillator totius biblie et doctor eximius ¶ Floruit etiā sor dan⁹ totius ordinis p̄dicator⁹ magr laudabil⁹ ultra mare sarracenis p̄dicando transiuit et obiit in portu maris ¶ Item huius tempe videlicet anno dni .M.cc.l. Conrad⁹ rex filius ffrederici ut regnū Sicilie p̄t⁹ mortem patris suscipet a pulia uenit et capta neapoli muros eius fundit⁹ destruxit et sequenti anno morbo grauat⁹ per clistere interiit mortuus est ¶ Eo tpe in tolleto hyspanie quida iudeus in rupe in grauitate unius lapidis in tabula sustinēta habentis in circuitu libros quasi ligne folia hinc inde hebraice grece et latine scripti ad quātitatē unius psalterii loquēs de explicit mundo ab adam ad antechristum et trina mundi incepit in christo ¶ Et iudeus legens cū tota domo sua baptizat⁹ est In nocentius octauo mortuo ffrederico in apulia cū magno exercitu introdiuit sed p̄t⁹ paululū moritur neapoli et ibidē sepelit ¶ Eodē tpe anno dni .M.cc.l.vo. Ludewicus rex francie transfretauit et damiatā cepit et tram sanctam Sed p̄t⁹ paululū sarracenis eā reperit licet deo uolente fuit restituta et plusquā centū milia xpianorū trucidauerunt et damiatā recuperauerūt quia in nilū lapidatum proiecerunt

Alexander quartus Campanus successit anno dni .M.cc.l.iij. et sedit annis vij diebus ij ¶ Hoc canōizauit archiepūm Magunt stūm Claram Hic reprobauit duos libellos unū qui dicit q nullus religios⁹ seu alius de elemosinis uiues possit saluari Alius libellus dicit mutetā q nouū testamentum nemini ad p̄sens ducat Et q in illo anno sexto dni .M.cc.lx. nouū testamentū euangelicū et doctrina ioachim quia etiā euangelium appellat debeat inchoari Hic omnia auctas aplis et experientia dā tpis exsufflauit ¶ Huius tpe principes Almaie in duos se diuidentes duos elegerunt regem hyspanie et Comite Cornubie q strissima diu duauit Anno dni .M.cc.lxi. ¶ Huius tpe obiit Richardus epūs wormacien⁹ de duna oriundus ¶ Huius tpe anno dni .M.cc.lxi. rex vngarie cū magno exercitu orientalium et paganorū ultra xl. milia

Cxxxvm

equitū regem Bohemie aggredit. Cui rex Bohemie cū cētū militib⁹ occurrit et magno bello facto rex vngarie vbiēt² grauit. Vngari tñ uterunt sed ppē fluuiū ēsistentē in quo. viij^m milia sūt submersa alij capiunt² z occidunt². Et rex Bohemie vngariā intrat. Et rex vngarie pacē queritac tras que causa discordie erat restituit et pax inviolato ofirmata fuit.

¶ Alexander tunc viterbij moit⁹ et ibidem i ecclia sancti laurencij honorifice sepelitur.

Henricus Lantgrauius thuringie frat marti ste Elizabeth a principibus electorib⁹ cōi ffrederici ano dñi .ccxxvij. Et cont⁹ Conradū filium ffrederici est electus. Et statī pro francfordia pperauit ubi in die sancti Oswaldi regis anno dñi .ccxxvij. Conradū superauit multis captis z regni romanor⁹ obtinuit. Qz statim post vite cessit presidio. Quare nō imperatores non collocatur.

Wilhelmus Comes Hollandie anno dñi .ccxxvij. ordinē apud wormtz electus. Et regnauit annis xv. Cui pugna ffrederico mortuo Conradū filiū eius potenter apud Oppenheim expulit. ¶ Vocatq⁹ a papa Innocencio quarto ad concilium lugdūn ubi aduenit cū Arnoldo tuerēs archiepo. ¶ Wilhelmo aūt rege cū frisonib⁹ sup glacie pugnās occisus est anno dñi .ccxxxvij. nec unq⁹ imperatores oputa². Anno dñi .ccxxxvij. Conradus rex filius ffrederici imperatoris obiit. ¶ Frederico wilhelmo mortuo anno dñi .ccxxxvij. electores in duo se diuiserūt quida regē Castelle z hyspanie Alfonsū eo tpe sūmo dñi .ccxxxvij. quidā Comite cornubie Richardū frēz regis anglie q̄ septimo mēsis anis vij. vv. durauit. Predēti tñ duo ecclā breuit obierūt quare nec reges nō scribūt². Et interim multa memorabilia in diuis ptibus sūt facta.

¶ Inns cū tpib⁹ et alexandri quarti Manfredus filius naturalis ffrederici imperatoris gerens se propedagogo conradini nepotis frideric pubēto. ipo Conradino mendacit² mortuo coronā regni sibi sup posuit quare a papa excomunicatur. Et pro eccia magnus contra eū mittitur sed i nullo profecit.

¶ Item anno dñi .ccxxxix. Constantinopolis q̄ olim per gallos et venetos capta fuit p palealogum imperatorē grecor⁹ prelio recupat². Et eodem ano ¶ Florentini et Lucani cont² Senenses processerūt sed florentini et lucani fraude suoꝝ decepti a Senensib⁹ et Manfredo rege Sicilie qui Senensib⁹ in auditorū venerat sūt prostrati z mortui z capti sūt plagis fere milia florentinor⁹ et lucanor⁹. ¶ Hoc tpe sūmo dñi .ccxxxvij. Karolus qui p urbanū quartū nostrū fuerat p vexatione

Italie nauigio Roma ueit ubi m senatore eius apulia mtrans p
dem Manfredu bello m regno uita puauit Anno dm Mclxv· mavi
ma multitudo sarracenor per augtu mare hispaiaz migrediut ad
uictis francigeis magna plaga m vanos exciderut mtendetes quam
olim pdiderat vaipare hispania Sed vtam advnati ceteq signati
ex diuisis ptib de sarracenis triumpharut Et anno seqti Soldanq Ba
bilonie armenia uastata et Anthiochia ptuosissima orbis cepit et
omiq orientis ptem m solitudiez redegit Ste anno dm Mclxvj·
Sabbo pti epiphaiaz dm fuerut fulgura et tonitrua magna Item
anno dm Mclxbm Conradinq olim fridcia nepos puspendes exactez
ppe comte regie karolu que ppa regie fecerat m siurges cu mavio exitu
theutonicor et lumbardor roma ueit ubi ai imperiali more sollempnit
susceptq fuisset assonato sibi senatore urbis dno henrico regis Castelle
cu militu romanis comte regem karolu apulia retraut Sed pti diru
bellu campestre Conradino cu suis tigta uertetib capit z a karolo cu
multis nobilibq decapitat Hic diuisa est Italia in duas ptes sci
Bibilina et Gelfina Et sic tota ytalia diuisa ps impiu fouet Bi
bilina et ecclias Gelfina usq hodie pduvat Anno eiaz dm Mclxx fuit
pdcus Richardq romanor rex in Wormatia ano regni sui xij· ut in
quoda priuilegio Item anno dm Mclxx· ludewicq rex francie vpiann
simq nr tritq laboib z expens quas olim sci anno dm Mclxiiij fe
cerat pro subsidio tre sancte treato adiunctis sibi duob filijs cu rege
nauarre et pluib aliis prelatis et nobilib pro vtilitate tre sancte
iter dispositt p modu ut infra tpe Rudolfi·

Urbanus quartq Gallicus successit anno dm Mclxij Quo ano
nr magna cessit· xvnj· Kll· July Et sedit annis ij· mesib j diebq
xij· Hic duas ordinaciones fecit de festu corpis xpi instituit Exer
citu eiaz Sarracenor que Manfredq in prio ecclie miserat p cruciatos
natos fugauit Hic anno dm Mclxvij· regnu Sicilie quod manfredq
violenter detinebat karolo Comiti provincie fratri regis francie ut illud
a manfredo eriperet optulit Et eode anno cometa maxia appuit p tres
menses que lucet milia in diuisis ptibq significaret qua eiaz apparente ppa
urbanq cepit infirmari et ea nocte qua ppa exspirauit cometa disparu
it Et moritur pusij et ibidem honorifice sepelit Huiq eiaz tpibq vide
licet anno dm Mclxvij· leuita dni hostien fuit opleta

Clemens quartq gallicus successit anno dm Mclxvij Et sedit annis
mscr mesib xj· diebq xj Hic uxore et liberos non habuit

est frāis et regis franciae consiliario. Demū mortua uxore ppt laudabilē vitā
quib⁹ podiem de mde Cardinalis et cū in angliam p urbanū pdecessore
suū pro pace fuisset missus interim cū cardinales in sui absencia pussy i ppz
elegerent ¶ Hic viterbij canōizauit sanctā Edmundam ducissaz polonie
magne sanctitatis vidua quo etiā suo predicatorij in romana curia apud sti
mulans ut sine sue canōizacois que diu valde fuerat protractata ponēt
ipm etiā de expedicione ac die expedicois certificauit ¶ Hic Clemes cū nulli
desperarent de victoria karoli comitis Conradinū in pub⁹ sinodo facies dixit
facta Conradini ut fumū transitoria ¶ Hic mortuus e viterbij et ibidē in
ecclia predicatorū sepultus ¶ Et pter cessauit sedes tribus annis —

Gregorius decimus de placentia sanctus anno dni mclxxvij Et sedit annis
mj⁰ diebus x ¶ Hic cū esset archidiaconus leodien ueritatis causa deuocatus
de pribus ultramarinis in viterbio est electus ¶ Hic laudabiles in Cardinales
creauit ¶ Hic tcio anno pontificatus sui lugdunū generale celebrauit pro subsidio
terre sancte quā personaliter uisitare intendebat ¶ In quo etiā sollempnes nuncij greco
rū et tartarorū fuerunt et nūs plato⁹ in gallio · dlx · fuit abbates et alioz
platorū cta mille Greci etiā ad unitatē ecclie redierunt ofitētes spm sanctū a pa
tre et filio procedē Nuncij etiā tartarorū baptizati ad ppria redierunt ¶ Sub
hoc gregorio rex ludewicus et rex nauarre et infiniti alij crucesignati sunt
¶ Hic gregorius lucē nō intendes sed pauper elemosinis mortuus e assisij
et sepultus ibidem —

Innocencius quinto Burgundus alia petro de tharantasio nuncupatus anno dni mc
lxxvj Et sedit mensib⁹ quinq dieb⁹ ij ¶ Hic de ordie pdicatorū doctor exi
mius primo lugdunū diuersis pter hostiensem cardinalis demū summus pontifex ·
Hic licet multa bona ppositus morte pcepta nichil opleuit Mortuus rome
in lateranō sepultus —

Adrianus quinto Januensis nuncupatus eodem anno Et sedit mense uno Rome
electus et fuit nepos Innocencij quarti ab ipo in cardinalem promoti
et a clemēte quarto in anglia est legatus pro pace inter regem et barones
¶ Hic ostiensis gregorij decimi in gallio lugdunū de statutis cardinalium
suspendit ppones alia disponē Sed morte pcepta Et in pallatio viterbij
moritur et ibi sepelitur —

Rudolfus comes de habesburch anno dni mclxxxj · ab electoribus ecclie
die electus regnauit annis xix · mensib⁹ ij · pter xvij dies · ¶ Hic miles
magnus in bellis valde experta multa pdecessoribus castra dedecit ipsosq; dedocuit
¶ Anno etiā sui quarto Bohemiā potenter ingredit tyrannidē eius vindi
cans ipm regem Bohemie Ortokarū nōie ppotentem in prelio pstrauit
Ducatū etiā austrie Stirinū etiā et Stiriā et puncias plurimas sub

ugauit regnuq; gloiose gubnauit ¶ Isto tpib⁹ anno quo supi ipe ludewi
cus rex ffrancie cū duob⁹ filijs suis ac rege Nauarre tpe gregorij decimi cū
infinitis alijs ad subsidiū tre ste iter arripuit Et ofilio inierūt ut primo
regnū thunicj q magnū dabat transfretantib⁹ impedimētū subiicerent
Et cū portū et Carthagien: potenti manu subiecissent infinitas q illo
anno in thunicas et in illis ptib⁹ vigint m xpianor exercitu nimis ī ualuit
Et eā filio vnus ludewici regis de Cardialis Albanen legato dñi pape
et demū ipe rex ludewicus xpianissimus cū plurib⁹ nobilib⁹ et wlgaribus
interierūt morbo eodem ¶ Ipe eā ludewicus xpianissimus deuotissime
obijt pius rex Nauarre dño Custulano p lras mandauit In infinitate sua to
tiusq laudas nomē dñi omnit owes ffac nos q⁹ dne ppera huic
Et pro ipō esto dne plebi tue sanctificator Et saluator Et obijt deinde exercitu
xpianor Tbatus et sarracenī letant interim dñs karolꝰ rex Sicilie bel
lator egregius aduexit nauigio cū magna militia Sarracenī tñ cū xpia
nis bellū nullo modo audet inuredi sed p alias milias astutias xpianos
multa incomoda fecerūt Zabulū enī tpa ventor cū multis milib⁹ sarra
cenor in exercitū xpianor sustinuerūt Sed tñ xpiani fortis machinis et
alijs instrumētis thunicij aggredi uoluerūt q sarracenī videntes tuore
opulsi parta eis uanis fecerūt mīe que ber propua fuerūt ut omes xpiani
libēter captiui Et q promittat fidem xpi pdicare et baptizare ac ecclias xpi
anas in eor territorijs constructas obseruare ac expens solutis regib⁹ quas
ibi fecerāt Rex eā Thunicij regi Sicilie tbutariꝰ effectus e Et inter tue ve
nit Eduardꝰ filius regis Anglie cū magna militia suor et ffrisonū ac pere
grinor et reperit exercitū xpianor ad cc milia pugnator ita q speraueriūt no
solū tūm stare sed et totū sarracenicū subiugare Sed tñ pcessu exigentib⁹
dispersus e in breui exercitū xpianor Nam legato dñi ipe qui eos dirigere
deberet mortuꝰ est patriarcha eā nutu sācte tūc defuncti e Credes eciam
aplica que utrobiq; prudē habebat uacabat Rex eā Nauarre infirmꝰ
de Affrica in Sicilia ueniens ibidē defunctꝰ est Soldanꝰ eā egre ferens
morā Eduardi regis quā da⁹ miramolinꝰ suū mouerit ut eidē regi
Eduardi familiare fieret fingēs se inimicū soldani et sic p eū Eduardꝰ
rex intoxicaret quod eī frm fuisset per dñm miramolinū cultro vene
nato ipis solis existentib⁹ Eduardo optato uulnere subito miramolini
superuenit et ipm interfecit Et ipe Eduardꝰ tandē qualescūq sanꝰ ad pria
remeauit itaq; omis dispersi tūc erāt quilib⁹ ad pria redies ¶ Anno

dm · q; alexum interfectus est wilhelmꝰ comes Juliacen in aquisgrin
tu · ac multis ¶ Et eodem ano interfectꝰ e rex bohemie a Rudul
fo rege romanor ¶ Eiꝰ tpe nicolaꝰ trigꝫ karolu regē Sicilie a vicaria
tuscie amouit ac se in senatore ad vita sua eligi procuauit ¶ Hoc
etiā tpe et Nicolai trij Petrus de Arragonia nauigiu parabat dꝙ
infra Nam tpe Martini ppe quarti in regno Sicilie pdanorinta
in omes Gallicos utriusq; sexus senes et iuuenes in karoli regis qtā
tu occiderut latea etiā milies pegrinariu de gallia apperuerut et oc
ciderut De inde tota Sicilia sic rebellas pdm petru regē Arragō
ne in suu dominu et suu defensore uocauerut Cui cū in thu
to magna pagrenay multitudo per ipm petrū regem Arragonie
mō nociu districta fuerat depressa ¶ Cui etiā soldanꝰ Babiloie
a tartaris fugatꝰ occisi sut pugnā ultra quinquīta milia tame
soldanꝰ pter viros assumptis deos tartaros fugauit triginta milia
tartaroꝝ in fuga sut occisa ¶ De inde pter filiꝰ karoli regis Sici
lie et ultiꝰ De francia in apuliā uenit cū milies Comitib et no
bilib pre suo karolo in obsidione messinen existente et qua pax
profecerat reuersus est Calabriam in plana sancti martini.
Pter her karolꝰ pdictus ac petrꝰ de Arragonia predictus qui Sicilia
occupauerat duellū indixerut in plano Burdegalien cui quilibet
personaliter cū centū militib interesset et qui victꝰ esset priuatus
esset honore et regno Quib loco et tempe supueniente karolo ca
parente petrꝰ nō apparuit qui tamē ad hec tempa in regno Sici
lie se fecerat coronari cont Martini ppe inhibitionē et pter hoc
erat excomunicatꝰ et regno Arragonie et omi eo qd ab ecclia tenebat p
fatus priuatꝰ Quare eo tempe regnū Arragonie per francigenas in
uaditur et milites occidūtur et castra capiūt predcō petro absente
et sibi subsidiū procurante ¶ Interea rege karolo de francia re
gresso p mare Siculi et messan Neapolim uenit cū xxij galeis
Quib in ortursū uenit princeps Salernī filiꝰ dñi regis karoli et
i mari bello facto ipe princeps cū suis captꝰ et in Messana dedu
citur cū suis ¶ Et consequēter pre eiꝰ karolꝰ quarto de Neapolim
uenit et sequēter ipe rex cū exercitu regio uenit in Calabria cupies
tanq; messana obsidere sed pax pter karolꝰ infirmitate grauatꝰ

ordinatis xpi negotijs quietq; in dño quieuit ¶ Pio tuj obitu Comes
Attrebatey cu suis framigenis in apulia trasiuit et virilia tyssert
quos q̃fouebat auxilio et ofilio dñi martinj quarti et honorius
quarti sumi pontifices ¶ Rudolfus ueo romanor rex trude senio
ofracto tousratis apud ffrunckenfurd principib; decpis Epis ducib;
Comitib; Marchionib; et alijs baronib; magnu festu fecies nisus
fuit electores mducere ad filiu suu albertu in regem coronandu sed nil
proficiens cito pio obijt anno dñi a°clxxxix° In cuitate Spirey
ibiq; apponit; est ad anteressores suos duos augustos In die diuision
apl'or ¶ Hic Rudulfus a nullo pontifice potuit imperialem obtinere
corona licet plures eo tempe fuerint pontifices ¶ Hoc etia tempe
sc̃i anno dñi c°lxxxx° Gorgonij frus e tremoto et sequete ano
itez wormacia exusta fuit Huic etia tempe sc̃i ano dñi eodem
obijt Symon epus wormacien qui sederat anis vij cui successit
Eberhardus ut sup̃ra ¶ Hoc etia ano fuit ludewicus dux bauarie et
Comes palatin rem
Johannes xxj hispanus successit eode ano Et sedit mesib; vj et die.
¶ Hic primo Cupulauit epus quada stoliditate p̃mebat omib; tame
se q̃rem exhibuit multos etia egentes studiose libris fouebat et p̃mouit
¶ Et cu credet et dicat in publico se diu viuere subito cu in camera no
ua esset qua sibi ipse palatiu uribus q̃struebat solus corruit et in
ligna et lapides collap̃sus sexto die p̃tq ecclesiastic sacrametis p̃uisio
exspirauit et ibide in ecclia sc̃i laurecij extitit sepultus ¶ Et cessauit
epatus sue pontificatus rom̃ mesib; vj ¶ Et eode tpe videlicet ano dñi
a°clxxvij obijt Eberhardus epus wormacien qui sederat anis vi
ginti in mote pessulano cui ossa sunt reducta ubi in Otterburc
mon̄ster' ordis cisterc'
Nicolaus tit̃ s̃c̃e de domo vrsinor successit anno dñi a°clxx
vij Et sedit anis m̃ diebus x ¶ Cuius huius electoris pat videlicet
in diluuio tyberis fluuius maxie excrescit et pcrescit excrescendo p
mi pedes et ultra sup altare bte marie rotunde ¶ Hic statim septe
cardinales creauit ¶ Hic pallaciu sancti pet augmentauit et iuxta
illud p̃cellu meliusit et fontes ibi fluere fecit ac iardinu mag'
menijs et trib; meliusit ¶ Hic etia exulas multos declarauit ¶ Ea
dem ipse uerba in castro furiam mortuus e Curialib; et cardinalib;

m vitbio morantib⁹ Et tandē celeri mortis successo obijt anno dñi ⁹
mclxxx· kl⁹ nouēbr· Et pto eius morte cessauit pontificatus mſib⁹ mj
¶ pto huius nicolai morte statim hamibaldeꝰ contra vrſinos ppt
officiū senatorie mſurgit sed pace facta ut dequolibꝫ genē vnus
in senatorē assumpt⁹ sub quoꝝ regimie mlte dissensiones et homi
cidia sut facta ¶ Eodiē eciā quedā de vrſinis pto obitū nicolai
de officio potestarie deponebat sed ptica turpit debellati fuerūt
a fre dicti deposit⁹ ¶ huius tpe albiꝰ magnꝰ epūs hatisponen⁹ obijt
Anno dñi mclxxx sepultꝰ Colonie apud pdictos in choro
Martin⁹ quartꝰ Gallus successit anno dñi mclxxxj Et se
dit ānis iij· mēs· j· dieb⁹ vj ¶ Hic p urbanū quartū Car
dinalis ēpūs ꝓmo p ipm dñm urbanū et de mde p gregoriū
decim missꝰ in francia legatꝰ iit ¶ Hic pto promotioꝝ sua a vit
bio discedens noluit ibidē coronari accessit ad urbem vetere et
ibi coronatꝰ fuit Et ibi ordiacōes fecit ¶ Hic in senatorē urbis
electꝰ et vita sua instituit regē Sicilie in senatorē decusꝰ regis fri
dia sumpsit milites ad resistendū ꝓrio⁹ campanā marchiam et
ducatū ꝓromamolam ueꝝ Johānem comitē de dpia cū soldat⁹
dat⁹ destmauit comitē quedā gwidonē motis feltri qui tūc ecclie
in istis ptib⁹ occupabat ¶ Eo tempe pisis nauig mostruosū caput
e ppe urbem vetere leonīā habens forma qꝫ mostrū credebat
ceteꝝ significabat gibelinos ꝓ panormitanos ¶ Eo eciā tempe dis
sensio fuit apud romanos int vrsinos et hambaldeꝰ ¶ Et osequē
pdcus Johēs de dpia comes contra ipm gwidonē pugnādo ppe
forliniū cū quingentis gallis occidit ¶ Demde ppa se tristitit ad
motem plastone et romā in eius despectū cū cornetis vincens or
tos et blada vastauerūt ¶ Parusium eciā tūc cōi mhibitiōs pape
circā ppe fulgentiū vastauerūt ¶ Campa eciā Johāne comite mor
tuo destituit quedā gwidonē de mote forti cōi Guidone de mote
feltri qđ gwido feltrj intelligēs statim se ad gratiā dedit et sic
tota romaniola ad mādatū ppe redijt ¶ Hoc eciā tpe Romani
mōe solito utq diuisas habuerūt dissensiones eciā regimie urbis sed
tamē ad uolūtate ppe pacificate sunt ¶ Defunct⁹ ꝑ pontifex
tandē sufferre non ualens nequitias teuerī capitanei urbis
tam mde sterrsit et ꝑsequē pusillanimit⁹ ubi a pusillis pus tame

albericus magnus

absolutis cū magno gaudio ē trepto ¶ Hoc martin⁹ pdicatorib⁹ et mo
tibꝫ dedit ꝓuilegiū de cōfessorib⁹ audiendis qđ hodierna a plūbis
impugnatur ¶ Hic etiā audita morte karoli regis Sicilie dies lu
gubres cū cardinalib⁹ et pusmis habuit et tandē eiusdē karoli hē
dibꝫ et sequatibꝫ ac gallicis obsequiū pstitit sufficiēs cū magna
pcessione sumat ¶ Et pto hec pax i die pasche pto Colonie ac p̄ncipū
imimitas cū ita sit occulta et die tria sequti migrauit ad dñm mi
raculis thorusdo ¶ Huius tempe martinꝫ ordinis pdicatoꝝ penite
tiarius dñi ppe et cappellan⁹ cronicā martiniana opposuit marti
mana vocata ex nōie ppe ac martini ppe ¶ Huius tpe sc̄z anno dñi
mclxxxm obiit fredicꝫ epūs wormacien⁹ qui sedēt annis vj

Honorius quartꝫ romanꝫ de domo Sabellor⁹ fuit sessit anno dñi
mclxxxm Et sedit annis ij die i ¶ Impsio eligit⁹ Et licꝫ in
habilis et impotens iudet⁹ in sacerdotem tamē ꝓmotꝫ ap⁹ sūm petꝝ
ibidē coronat⁹ ¶ Hic etiā frater in apulo⁹ virilit⁹ dimicatibꝫ stipē
dia quose cōsecudo pstitit et adiuit ¶ Tandē moit⁹ rome ap⁹ sctā
Sabinā et in ecclia sū petri iuxta sepulchꝝ nicolai tūc sepelit⁹ ē
¶ Hoc tpe sede vacante bohemiēs treuerens archiepus eligit⁹

Nicolaus quartꝫ ēstulan⁹ fuit sessit anno dñi mclxxxvij Et se
dit annis iij mēsibꝫ v diebꝫ xvij ¶ Hic consecrauit bohemiēs
in archiepm treuerens anno dñi mclxxxvm Et cōsequēt anno dñi
mclxxxvij fuit a iudeis in cavessalia supiori puer bonꝫ martiri
zatꝫ deinde in wormacia miraculis thorusmodo ¶ Eo etiā tempe videlicꝫ
anno dñi mcxcc tripolis et sequti anno dacon a soldano babilonie
fundit⁹ fuit euersa ¶ Item anno dñi mcxcij obiit eberhardꝰ de strale
berg electus wormacien⁹ anno ꝓsito Ruthusen qui sedēt xxij mēsibꝫ
Et sequti anno eiusdē ꝓsito sancti pauli in epm wormacien⁹ fuit electus
qui obiit anno dñi mcxcix

Celestin⁹ quintꝰ Abruttinus fuit sessit anno dñi mcxcviij Et pax sedit sc̄z
mēsibꝰ v diebꝫ vnꝫ Tunica ex hēmita suus ēppa ac crossie abis et
capua vestebat⁹ et deinsignit⁹ ei cappa et stuā ¶ Hic fecit etiā decretale
q̄ ppa posset ppatū ēsignāe quāe pto cito ēsignauit quia ut refertur
Bonifacius successor eius p quādā nigromalem cāmam ordinauerat a loge
ad cameā celestinꝫ clamare celestine ēsigna resigna ¶ Hic anno dñi
mcxcviij prothi et Jacincti mrēm fuit tremotꝫ tra crepusculū in tra ista
rem wormacien⁹ ē ppe

De sco Wolfgo
v Bucharo

Bonifacius octauus Campanus fuit. Hic anno dñi ccxcvi. Et sedit annis
xj mensibus xj diebus xvm. Hic sextum decretalium edidit ac Jacobum
et Petrum Cardinales deposuit et decapitauit et testum ad terram deiecit ipse
terram terram sale seminauit. Huius tempore videlicet anno dñi ccxcvi vinee
congelabant. Et eodem anno fuit maxima inundatio aquarum ita q aqua
massalle muros trauersauit transcendebat. Eo etiam tpe et anno fuerunt
vapulatores qui se flagellis et suas rixas pauperibus fecerunt sub quadam specie
sanctitatis. Consecutus dñs Boemundus treuerensis archiepus anno dñi
ccxcvij infirmitate grauatus vires suas Wickboldo Coloniensi archiepo
committendo migrauit ad dñm. Pro cuius Boemundi obitu ipse dñs Bonifacius Ditherum Adolphi regis interfecti germanum no postulatum nec
electum ecclie p̃fecit treuerensi. Ab ipso etiam Bonifacio consecratus Theodericus
regis Alberti. Hic ergo Ditherus Alberto a p̃via expulsus extitit sed no
quatum potens debuisset. Et hoc tempore videlicet anno dñi ccc. fuit
annus iubileus in roma in quo limina visitantes apl̃orum omnium peccatorum a
pena et a culpa absoluebantur homines. Hoc tempore et tempore Alberti
ducis austrie Romanorum regis quidam petrus magister in medicinis a comite Henrico de lutzelnburg pro archiepatu magunt. dño Baldewino fratri ipius Henrici comitis ad p̃dictam missus p̃via id dño Baldewino tradere insidiarie
sibi ipi obtinuit et ipse magr petrus sacris archiepus magunt. pro quo
Comes tunc eius iratus. Sed tm ipse magr petrus archiepus postea hoc tempore
sanauit. Nam Albito mortuo ipm Henricum ordinabat in romanorum regem eligendum. Erat autem Albertus dux austrie romanorum rex a Bonifacio p̃via excommunicatus eo q uxor eius erat de viperali germinie Friderici Imperatoris ac aliis
multis excessibus. Hic Bonifacius per quedam colupnenses in ecclesia
lateranensi muro circumdatus ibidem se ipsum deuorans fame mortuus est.

Adolphus Comes de Nassau
miles strenuissimus gloriose electus anno dñi ccxcvij. Et regnauit annis sex et aquisgrani coronatus. Hic vtutibus et armis multum
imbutus in armis strenuus. Et met̃ ceteram terram Missenensium debellauit
anno regni sui sibi et imperio subiugauit. Et cui sic multa virilia gessisset regi etiam anglie in auxilium ueniendo expeditus instauraret. Eberhardus de Eppenstein archiepus moguntin. cupiens p̃dictum Adolphum humiliare dixit ante sua electionem fuisse promissionis p̃ fratres p̃ principes Alberto duci austrie quare idem archiepus pro eode Alberto etiam misit

pecuniam mediante archiepo magunt.

et cū mduxit ut pro mpio laboraret. Cui albtꝰ collcō magno exercitu de
suis ac Bohemis et vngaris tūsit p argentinā uenies usq; ad Alzey
ubi tentoria figit et aduenies drepus mogunt̄ cū suis et cunctis
magnt̄ Alzeyam deuastauit ꝑt castrū. Demq; drepus alios
electoribꝰ absentibꝰ et ꝯdictis ipm albertū elegit in rōnoꝝ regem
Serenissimꝰ autē adolfus uxē Beppenhem figens tentoria i aurei
lū habuit Rudolffi duc Bauarie filiastꝝ suū et filiū sororis ꝑdicti
Albti in auxiliū etiā eiꝰ ciues Wormacie cōuenerūt sed tñ redierūt
Crastino aūt fcō in die ꝓcessi et Martiniam qꝫ dux albtus paulisp
a loco declinauerat rex cū ausugē optimatꝰ celeri mgressu et ꝑpetuose
in hostes iruit et uictoria cepit et dū quasi uictoriā se credēt opti
nere ꝑfatꝰ Rudolffus dux fugies tergꝫ dedit et alij Cuiāe suoꝝ auxi
lio destituti i medio hostiū ipe rex adolffus interfectus est apud villam
Helnhem et Monasteriū Ordinis ꝓmostratꝝ et ibidē sepultꝰ
Alibi dē q; sit sepultꝰ in mōstio vallis rosaꝝ. vj. nōs Julij dmo dni
quadringentesimo. Ꝓtocati ossa ipiꝰ adolffi trāsferūt ad Spiram ꝑ hereticū
septimū. Huius etiā tpe videlicꝫ dmo dñi Quadringentesimo crebdit maxia
nix qualis vnqua visa fuit et duranit quinq; ebdomadas. Tēe dmo
dni Quadringentesimo carcata vini soluit v ß hll in Wormacia.

Albertꝰ dux austrie filiꝰ Rudolffi quondā rōnoꝝ regis ꝙrendie
apud ffrancfurd ꝓcurante drepo Mogunt̄nen est electus dmo
dni Quadringentesimo. ꝓmitto timē ut trāsmutaret omnibꝰ pactis ꝓmissionibꝰ
et iuramētis per Boemundū nductꝰ treuerēn drepum de eligendo
frē et regnauit annis decem. Et ob̄t in die Bartholomei aplī et
coronatꝰ eo tempe orit̄ discordie inē treuerēn et Comitē henricū
de lutzelnburg. Et treuerēn uastauerūt quodda castrū eiusdē comitis
ubi exactionē theolonium situauit. Huius etiā tempe quida Bruen
cū plurib̄ sibi nobilib̄ ofedētis regem ostituerūt Antipapā dictū
qui maxia armatoꝝ milicia die apridis plurimis expugnatꝰ magna
stragem fecerūt iudeoꝝ quia iudei quēda nobilē puerū exsanguiarūt
Cruare etiā et plebei tamē iudeos misericorditer dictos apud eos
coreꝫ ꝙ. mutuū ac grauptibilit̄ tractatū. Et ista maxima strages iude
oꝝ ubiq; durauit quasi ꝑ medium anni. Hoc etiā albtꝰ anno ꝓmo sue
coronationis octa Martini sollepne curia in Norenberga cū uxore
sua filia comitis de tyrol omnib̄ electoribꝰ et alijs multis baronib̄ fecit. Et

consequet' in franckfordia eodem ano. Dux Alberto iure tutorio ducatu
Austrie diu tenuit nec Johan fris sui filio tuis prius fuit dare seu
redde noluit licet sepius ab eo requisitus. Quia ipe Albtus ad instigatu
sue uxoris filios suos ppos de eode ducatu hereditee pponebat. Quare
Johes tande cu avunculo suo Albto nauigio cu paucis et clam suis
transfretando alios ad huc m alio littore existentib; que Johes gladio
pforando ipm regem Albtu auunculu suu interfecit. Anno dni .m.cc.c.
viij. Cui Albtu hic henricus successor suus ptica ad spira tu sepult

Henricus septimus de lutzelnburg comes anno dni .m.cc.c. Bal
dewino fratre dci comitis dicepi treuerensis ac magro petro de
epo augustinen procuratib; in Rense a principib; electus est. Cui
et in ffranckford xxvij. nouebr. simultanee et in die Epiphanie
aquisgrani coronia fuit. et i mediolano argentea solepnit corona
tus regnat anno quinto. Dux henricus iustissimus et strenuus iuuentute
torneamentor et aliar solepniu actuu amator usq ad mare sep
quesituus ar patris dilector omib; sibi subiectis cui uxor Margareta
soror Johis ducis Brabancie milti etia katholica fuit pro sua toro
natione aquisgrani Colonia tredecim ibi in aula equali que imperialis est
imperatore ibide existente diutius. Et omes cu fratre suo Baldewino
in comitatu lutzelnburgen aliquantuli quieuit solamade. Demde
rediens iter Colon uenit anno dni .m.cc.c. et ibi mansit ad aliquod tpus
p hyeme quo etia tempe p maxia frugu fuit quale uni; ptatis
tpib; extorsitu potest. Demde adueniente februario confluentiam
et demde treueri qua ans uastauerat ad instigatoes fris pgressus ubi
etia treuerensib; huc nudmas et libtate nudmar; gessit. Natiuita
te bte Marie ultimus usq Remum. Consequenter ffranckford pgrat
ubi habito colloquio pncipum omes eius imperiales visitat et ubiq; recep
to homagio imperiali rediit. Decimo anno sci dni .m.cc.c. vix decima
ps vini crescit p tota cia. Et eode ano p henricu edicto plancto
solempni in Spira omes imperij deuoti quieuerut. Et hoc tpe etia uenit
Spira psonalit Elizabeth filia Wenceslai regis Bohemo; nouiter
defuncti homagia sua tpe uolens a regre et rege consilio habito eius
Elizabeth que sola superstes erat in regno Bohemie filiu suu Johem de
dit in maritu quos simul statim emisit ad Bohemos cu diepo augustin

et sic ipm regnu Bohemie Rex Johannes pacifice est assecutꝰ resistentes p
sternendo Eodem tpe regie cu fidelib⁹ spire existentib⁹ ipe henricꝰ rex du
os antecessores suos adolffu et albtu de longinquis locis ubi humati fu
erut magnis laborib⁹ et expensis Spiram transferri et addui procurauit
ubi etiã eos sollempnissime debite tradidit regie sepulture Et fuit adolffi
de eq sanguine fuit ad longu spatiu occurrendo ppls humer⁹ ad Spiren
ciuitate deportaut sic anno dni Quarto Interim rex misit sollempnes
nuncios ad Clementu quintu ut ipm henricꝰ in regem et imperatore coronare
dignaretur qui tridens benigne et imadauit quod Romam quinq Car
dinales mitteret quo eiq coronatoe cu ipe ppter impedimenta que tunc ppter
totale gentiu sit occupata eq interesse hmoi coronationi imperatoris in
Roma necesse non possit Quo responso a pia Clemente quinto habito
expugnato primitꝰ Comite de Wirtenberg militi welfmo et rebelle
p suu aduocatu de Lemsberg ipo corte de Wirtenberg ad nichilu
penitꝰ redacto omnib⁹ territoriis suis expugnatis Ipe cum henricꝰ ru
fice suo Baldewino ac aliis i multis⁹ iter dirigit
Alpes Datam etiã primitꝰ mr theutonicos et Bohemos fratres ac etiã primitus
sua sanctimonia in Spira lata cont⁹ Johem de Austeria qui duodecim suos du
cem albtu regem rom⁹ mirabiliter Rex ergo transmutare uenit primo p
Bernã ubi obiit Johes Comes de Barbereden Et ꝯnit p Losannã z mo
tes diuersos peruenit in Asti ciuitate ubi egritudine diebꝰ sollempnissime
uiuendo permansit Et ꝯnit Mediolanu uenit ubi a Gibelinis honorifice
tractꝰ et a Delfinis sibi introitu denegat⁹ et eode anno corona ferea
i Epyphania dni apud stm Ambrosiu coronatꝰ Unde aduersus ipm
ibide omnib⁹ grauissime detractis diuersas contra hmoi limitos tulit sen
tencias ac edificia publica Deinde papia recepit ac Mediolanu
redit ubi quedã suos Castellanos Delfinu potestate suu ipse emanet
de inde Cremona cepit et subegit Et ꝯnit Brixiã anno dni .m.ccc.xij.
obsedit multis plus laborando quasi ad tres quartalia anni et frustra
Valtramo sagittu de muro interfecit Et in illa obsidione quinq Car
dinales ad henricu regem uenerunt a Clemente quinto missi quos ho
norifice suscepit Et inde tri Brixiã expugnauit et cepit in toto Et ꝯnit
p Cremoniã Placentiam Cartonã Serraualle et Tridentu ad Jamia
uenit qui eum honorifice susceperut et iuramenta fidelitatis prestiterut
Et ꝯnit naues ascendit usq pisas et in mari Sardigne Insulam ipugnata

febris inualuit qua ideo Ianue reducta ibidem obiit apud fres minores
sepulta. Anno dñi .M.CC.XCI. Ipe aũt rex per portũ ver pisam ueniens
ubi honorifice est ꝛrept⁹ et cũ Lucanis cuitate ordinauerat deuastanda
de inde Romã ꝓperat quia nutrissa anno dñi .M.CC.LXXX. Nob. Nicol. et fra
dolffi ducis Bauarie cũ i nũerabilib⁹ alijs ibi militib⁹ creauit apud scm
Johanem laterane[n]sem. De inde ad locũ militie appellatũ ubi habuerunt
a trib⁹ Cardinalib⁹ ipo die Pentheroste[n] in pallacio neronis e[x] toto
Vbi tũ le[n]q cũ in romã ueit ad laterã se recepit et diuisis gfluens habi
tis cũ vrsinis et illis transtyberim et alijs inpio rebellãtibo in quib⁹
etiã epus Leodien et abbas wissenburgen fuerũt infesti. Tande tũ ipe
henricus rex cũ maduttoiũ uenissent petrus rex Arragonie et Federi
cus rex Sicilie deuicit capitoliũ cũ tginta trib⁹ de Ruptũ regem
Apulie quib⁹ omib⁹ deuictis vrsinis tũ ad huc rebellãtib⁹ ac illis trãs
tyberim coronã suã ꝛrepit apud scm Johez in laterano a tbo Cardinali
Duob⁹ tũc defũctis. Eodẽ tpe sti anno dñi .M.CC.XCI. fuit eclipsis solis i
die maie Magdalene hora diei tria. Corona etiã ꝛrepta henrico im
ꝓatore Tiburtinã appiat ubi dux Bauarie Rudolffus et multi alij ad
ꝓria declinauerũt. De inde vitbiũ et totã tiã quã deuastauit usq; Pa
trisiũ omnesq; uicit et captiuauit aduersarios. De inde Florentiã obsidione
uallat et ibidẽ uastat⁹ ciuitis tande pisam ueit et Baldewinũ ad ꝓpa
redit. Anno dñi .M.CC.XCI. xv die maii. Anno etiã ꝓcedenti vii .M.CC.LXXX.
mo die Epyphania dñi fuit visa magna cometa in signo virg⁹ fuit
etiã eclipsis lune. Ide ꝓperator aũt henricus apud pisam existe de pa
tres Almanie expectante de tia Apulie et principe ciuitate Neapolitana
noua uenerũt ut omib⁹ ꝓpositis ꝓperator iter arripet ad eosdẽ qa
Ruptũ regẽ eou. alios ꝓpter sua demeritа ab eis depositu ac totã tiam
Apulie in manꝰ suas dare uellent. Quãe henricus ꝓperator iter ad A
pulia disposuit Januesib⁹ et pisanis p mare cũitib⁹. Quo itme ꝛrepi
to ueit ad castellũ Bonconuẽt in vigilia Assumptionis et ipa die Assũp
tionis uolens accipe sacramentũ corpis xpi qd Tridenty epus suis de
fessor cũ aliis plurib⁹ aput Clementem quinti fuerũt. Quidã neg⁹
proditor Wolfinus ordinis ꝓdicatoꝝ se i mistruit ut dña eo die celeb
re posset quo die ad instigacionẽ Florentinoꝝ Lucanoꝝ et Senensium
prefatum ꝓperatore in sacramẽto corpis xpi intoxicauit. Et ꝓpa
tore ꝓpter quia ue glacies frigidissia undebat sibi nitiora trans
ire ꝓdictore nequiã clam uomuit et obiit ne interficꝛ ab alijs.

consuluit ¶ Cui retessit et aurū sibi promissum apud Venas ꝛcepit ¶ Cūq
milites de fribꝰ suis ꝑdictoꝝ ibꝰ m duūis mūdi ptibꝰ fuerūt intempti et
dom eoꝝ desolate ¶ Ipoq; ympatoꝛ die sti bartholomei defuncto Tri
pisana vniuſi nobiles eū reduxerūt et ibi eū milites lugubꝛ debite tra
diderūt sepulture m tumba argentea miltū decorā sup quatuoꝛ colup
nis fixa Anno ayarxm ano ꝛegni sui quito et ympij sēdo pontificatꝰ
dñi clemētis anno octauo

Benedictus vndecimꝰ tuſcꝰ predicatoꝛ fuit ꝓmotus octauo
quia ipe bñdictus reuocauit decretalem sup cathedrā m sexto
qua Bonifacius ꝑdecessoꝛ suus fulmiauerat ¶ Et idē bñdictus ꝓtes
sit Clemētem quītū qua idem Clemēs quītꝰ reuocauerat eciā ꝑdictam
decretalem ut m clemētinis de sepulturis dudum ¶ Hic sedit mesibꝰ
vj diebꝰ xvj

Clemens quītꝰ gnatus fuit Anno dñi aycatb Et sedit annis
viij mesibꝰ x. diebꝰ xv. Hui ipe bdictus treuerēn ārepi
confluctinos obsedit et subegit Tandē ipe ipe bdictus conē se totū
clerū puocauit vnde conē eū tota clerus ipm ad ptias Clemētis ꝓpe
m ꝓpa persona citari ꝓcurauit et hmōi citationis aducīente ipse
bdictus ad dñm migrauit Anno dñi aycatbvj xxij die nouebr Cui suc
cessit Baldewinꝰ frat comitis henrici de lutzelnburg vxoꝛ anecta ma
tori ꝑte capti postulatꝰ Et ab ipo dno Clemēte pretatus gnatꝰ dis
pensante eciā cū ipo Baldewino de anoꝝ mioritate Treuerimqꝫ i
gressus ipe Baldewinꝰ Anno dñi aycatbvij ¶ Hic Clemēs uolumē qd
ab eo Clemētine dicitur ꝓposuit Ed qꝫ hic Baldewinꝰ de quo sup
milia nobilia gessit ideo de eo aliqua fuit subiūgenda ac de alijs q
eius tpe ꝛeuerunt ꝓpetrata et gesta ¶ Hic nāq; Baldewinꝰ frat
gnatus henrici septimi ympatoꝛis de lutzelburg et ꝓpius et ca
nonicꝰ eccliē treuerēn ad huc m studio ꝓsiēn. 22 anecta etate ex
istens Anno dñi aycatbvij die vij decembꝛis a Cappto treuerēn
in ārepm treuen est postulatꝰ Cui postulato ad Clemēte sol
lempnit fuēat pretatus ꝓ sollempnes nūcios et ꝓcuratoꝛes clemēti
quīto delata qui facies niquisitionē diligētem de ꝓsona postu
lata ipam approbauit in gsistoꝛio publico et sup anoꝝ mioritate
dispensauit et gfirmauit Cuāq de parisius uetens se cū fribus
et waltramo comitibus pretanis uetens aplico se ꝓtauit cōsti
et ibidem Anno dñi aycatbvij sexto ydus marcij in ꝓsbꝝ cordiatꝰ

z septimo

et sequeti die in nitore pnia in dcepm consecrato Et gnt ppiam vale
dicens adppa iter arripuit in qua reuersione petro dcepus magun
tinen sibi demandauit quo Alberto dux Austrie ortus sit a johanne
filio frib sui et q laborie procuret pro henrico comite frē suo p eo
pmotione et ipe dcepus magunt astare uelit Et gnt ipe Balde
win⁹ treuerm honorifice ingressus Anno dni mcctcbij die penthe
costes missam celebrando et sollempnissie festiuādo cū nīe sorore
et frib⁹ et alijs in mirabilib⁹ ac omagia et suldas acceptauit et omia
ad debitā formā reduxit pace pre omib⁹ ubiq; seruādo fīmt in
dauit Et pro suis sic ordinādis adiecīt pncipes eccīes ad frem suū
henricū in rōnor regem eligendi indixit Quo tāde in regem
eccīe maris simpcib⁹ cū frē rege ytalie plustrauit sepius ibidem et
in roma preliando manu ppa in Roma etiā cella quatuor corona
tor ad ius et ppetatē treuerē dcepi sstante intrauit ac omia etiā
sue eccīe pnilegia confirmāe et in nouare a frē obtinuit Dic etiam
apud obsidiones florentinor Bopardiā et Wesaliā cū territorijs t
pinciatus sue eccīe sub pnilegio adiecit Et gnt ipe Baldewi⁹
ipm impatorē vale fact⁹ ad ppa rediit et die xv maij treuerm
est ingress⁹ Anno dni mcctxij Et gnt dno henr septio frē dni Bal
dewini in ytalia p predictorē vitā nitoriosto et mortuo pncipes
eccīes uota sua in duo diuiserūt Nam ipē dns Baldewin⁹ et petrus
dcepus magunt⁹ Dolgmarus Brandenburgen dux Saxonie et
johes rex Bohemie Ludewicū ducē Bauarie in crastino luce euang⁹ in ffurt
kenford elegerūt Anno dni mcctxcvij henricū de colon dcepus p
suos nūcios et Adolphus dux Bauarie frat pdci Ludewici t Bassenhu
sen fratricū ducē austrie in rēgem romanor elegerūt qui in Bunna
p colonien dcepm fuerat coronat⁹ Sed ludewicus p dnm Balde
winū aquisgrāni in despectū colon dcepi coronat⁹ Que gtroisia int
predictos duos eccīos diuant pene xiij annis Eo tempe videlicet anno
dni mcctxcvij fuit p maxia fames et karistia in tota ista tra et bla
da fuerūt in carissimo foro pestilencia etiā valde horribil⁹ et vni
uersalis milia etiā corpa pauper fame interierūt magne etiā fouee
t cimiteria pabant⁹ Et gnter alij barones in Bohemia videlicet
dns de lippa z alij regem regē sibi johannē de Bohemia expellere
nitebantur quod Baldewin⁹ pncipes magnū exercitū congregauit et v
nita cū petro dcepo magunt in Bohemia ppterat omia viriliter
expugnat inimici regis intelligentes fugam dederūt Et sic rege libe

tato letantissime se recepserut et ibidem p medii anni ẽmasit. Eo tpe tpe Baldewino et Johes rex Bohemie intellexerut Ludewicu rone regem p ffrideicu duce Austrie quasi obsessum. Cui cu toto cõitatu Petro Maguntinen. epo in Bohemia venienti occurrerut et i Ezzelingen puenerut ubi diru bellu ingrediũt et ibi dns Baldewinꝰ Johem regem Bohemie milite fecit et ibi ffrideicꝰ deuicto fugam turpit dedit. De mde anno sequti sit anno dñi .cc.xxxvb. multio caristie anno Ludewicꝰ et ffredeicꝰ an Expira quenerut ubi ambo maxia uictualiu penuria laboauerut. qd Baldewinꝰ intelligens Ludewico sb uenit cu maxia copia uictualiu et cu eo ipm ffredeicu ad austriam fugarut. De mde anno dñi .cc.xxxvj. Ludewicꝰ cu omib⁹ pncipib⁹ et ciuitatib⁹ pace gratiale uniuerut qua cu aliqui alij ut epus Colonien. et Johannes Comes in Crutzenach et alij qui de pte ffrideici erant infringebant. De mde anno dñi .cc.xxxvij. in septembe magnus ter motꝰ fuit et eodem anno Baldewinꝰ cu Ludewico castra metati sut ante Wissebaden ppe Scharffinstem cont ffrideicu q ffrideicꝰ intelligens se no posse pualẽ repatriauit. Sibi et sequti anno ppe Argentina idem ffredericꝰ fugatꝰ est. Et eo tempe petꝰ Maguntin epus fugatꝰ est defunctꝰ et capln Maguntin in Argentina dñm Baldewinũ ad ecclias Maguntin postulatu recepserut. Et statim ptꝰ uenit quida mgr Conradꝰ monachꝰ Matthias noie a ppa consecratꝰ et ordinatꝰ qui se in gratia Baldewini dedit et cu eo ordedatꝰ est. Et recepto in epm Maguntin. Eodẽ anno dñi .cc.xxxvij. int Adolffum duce Bauarie et alios qui plures comites et pdones Baldewinu orta discordia ipe Baldewinꝰ oia deuastauit sed tandẽ int eos pace facta. Et anno dñi .cc.xxxvij. Ludewicꝰ rex et ffrideicꝰ quenerut int Ottingen et Molndorff die ven tesslay ubi Johes rex Bohemie totu exercitu dissipauit et ipm frideicu cepit et captu Ludewico pmisit ea condicione ut eu no interficeret. Et sequti anno sit anno dñi .cc.xxxvij. mares cu satno in geminis et pluribꝰ annis sequtib⁹ fuerut quutꝰ de qua diverut astrologi q multa significauerut plia p omissam trim ac diuse hoses pullulare. Et qui anno dñi .cc.xxxvij. dns Baldewinꝰ Johes rex Bohemie dux Lotharingie et Comes Barcen. obsedati Metẽ ciuitate oppmquat an qua oia uastant et ipos cives coartant. Et de mde Ludewicus anno dñi .cc.xxxvij. Roma pcessit ingressꝰ absq; electoꝝ consilio et no ab ecclia sed a senatu fuit in ympatore coronatꝰ. Et sequti anno dns Baldewinꝰ archiepc Mogunt in aduto ueit cu maxo exercitu in obsidione Gun. trisen. ciu qua debellarut. Et de mde dns

Baldewin⁹ anno dñi .m.cc.lxij. a comitissa de Stertkenbert ⁊ tenꝫ
captꝫ fuit sed statim liberatꝫ Et eodem anno moritur mathias ar
epus magunt̃en et Baldewin⁹ iterū postulat⁹ qui multa tuc fecit
pro ecclia magunt Sed jobes ppa vicas̃m⁹ stolus henricū d' vien
berg ipis denastauit ⁊ sc̃tuariū et ⁊ſmatū cont̃ quē tñ tenuit tri
mia opponendo ad sedem ap̃licam appellauerūt Et sequenti anno sc̃z
dñi .m.cc.lxxix. ludewicꝫ rex Rome ꝙdam nicolaū de ordie fratrū
min. antipp̃am recauit Et emit dñs Baldewin⁹ a capło magunt
pro auxilio cont̃ ciues magunt qui mebant̃ mſtrigē libtates eccle
siasticas quos ipe dñs Baldewin⁹ domauit opidū quoꝫ Eltevil tuc
edificauit ac etiam m fleurshem mastellauit Et tuc mōsteꝛa sc̃i
victoris sancti albani et sc̃i jacobi p ciues magunt tuc omnia fuerūt
destructa et sic tandē dñs Baldewin⁹ multis plus ciues Moguntin
recauit Et anno dñi .m.cc.lxxx. domꝰ Carthusien̄ in treuerm̃ edi
ficata fuit De mēse anno dñi .m.cc.lxxxj. fuerat magnꝰ diluuiꝰ
in treuerm̃ et subtrimen De mēse anno dñi .m.cc.lxxxij. bella et
pluima habuit apud thuringia et eodē anno in die Symonis
et jude fuit maximus ventꝰ turbo Ubi Symonis excelsi ſtre
mitur turbine luci Que fuerūt .m.cc.lxxxvj. Et sequenti anno ge
lu turbat vma et ventꝰ segetes Et sequenti anno sc̃z dñi .m.cc.lxxx
vij. henricꝰ de virnb̃g pacificatꝰ cū capło magunt̃en et dño
Baldewino ecclam magunt pacifice est assecutꝰ et feodalia a
ludewico recepit Et eodem anno apparuit cometa iudeos inter
fectionis significatiua quoꝫ strages mbreui sub secuta est Et
anno dñi .m.cc.lxxxbiij. Eduardus rex anglie regem ffrancie de
feodauit sup ducatu Normadie et intrauit ffrancia cū theutonic
quos sallerianit multa denastando Et sequenti anno sc̃z anno dñi .m.
cc.lxxxbiij. die kiliani fuit eclipsis solis et ꝙsequenꝫ in Autumno
Brwicen apud berna pluies interfecerunt in plio Et eodē anno
dñs Baldewin⁹ regi anglie sup corona regni sui multa pecuniaꝫ
mutuauit Et sequenti anno visa est cometa in cancro Et eodē
anno dñi .m.cc.lxxxlx. rex anglioꝫ transfretauit et de francigenis
triumphauit Et anno sequenti videlicꝫ anno dñi .m.cc.xcj. ipe dñs
Baldewin⁹ p ludewicū imperatore pacificatꝰ fuit cū waldramo

de denastando
mon. sc̃i albani
juxta mutes

comite de Spanheim. Ipse aut Clemens papa quinq; concilium cele
brauit generale in vienna ciuitate Gallie in quo multos prelatos
totius mundi et imposita fuit decima omnibus prelatoribus ecclesie Almanie
contradictibus expresse q; gesserunt dissendiose fuit protractum grauiore
solitum et modum ex eo exequebat fructus.

Johannes vicesimus secundus catturensis successit anno dni Mccxxxvj Et
sedit annis xvij mensibus iij diebus xxviij Hic multas regulas cancellarie
ac audientie contradictas primo composuit ac curie sue mandauit ut ser
uarentur multas etiam extra vagantes decretales apposuit et alias decla
rauit Huius anno sedente ffridrico duce austrie comite Ludewicum clarus
rapit a rege Bohemie et privat Ludewico et cessat discordia inter eos p
regno romano Et unit Ludewicus anno dni Mccxxxvj Roma
ingressus non absentia sed a senatu imperatore coronatus quare pia
indignatus est ei excommunicauit Ipse aut Ludewicus anno dni Mccc
xxix antipapam in roma quendam nicolaum de ordine minorum fecit.
Hic pia henrici de Virnberg in Maguntinen archiepm cauit et ma
dauit ne omagia a Ludewico excommunicato reciperet q; tm henricus Moguti
non fecit nam tm ereptus et admissus fuisset multis laboribus omagia sua
a Ludewico comite iuramento fidei recepit Eodem tpe dno Baldewi
no treuerensi episcopo pontem eximij operis in confluentia treuis
mosellam edificauit ut ait fecerat consules et rouer et i treuer
Isto tempe johes pia comite Ludewici Bauarie multos pressus mi
serat grauiores Tandem de crimis exhystulo que johes pia recessit
Succedit duodecimo tholosano successit anno dni Mccxxxbm
Et sedit annis viij Hic statuit ut abbates cisterc[iensis] sme sui
capti sigillo michil possent debitis contrahere firmitatis Et anno dni
Mccxlviij Baldewinus treuerensis episcopus et Kemberg de westerburg
litigantes pacificati fuerunt pacificati Et eodem dno Baldewino emit ad eccle
siam suam mediatate dominij de Limpurg

Clemens sextus successit anno dni Mccxlij Et sedit annis x
Clemens anno dni Mccxlvj cui dno Baldewino et Johe rege
Bohemie confederatis ipm Ludewicum regem pro multa sua demerita excom
catum abomni honore regio priuatum odempnauit ipmq; deposuit Silitur
et henricum de Virnberg archiepm Maguntinum pro ipso Ludewico fructoria
dignitate et epatu priuauit et declarauit de nassauwe substituit q; ab aliq
bus fuit acceptatus si in spualibus vndiq; admissus Et uolq; quoq; pmoriatur

nō ꝑ dispensacōm

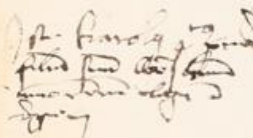
Johannis regis Bohemie pte ipius Ludewici gdempnatoz in regem ro
manoz est electus et coron̄ Ad huc Clementem Anno dni .m.ccc.xiij. Edu
ardus rex Anglie misit nuncios qui ad ipm ptinerent nubesturire pla
tea in regno suo ex successione et iure regni Anglie de hoc archidiac
.y. di Imperium

Ludewicus quartus dux Bauarie successit Anno dni .m.ccc.xiij. Et
regnauit annis tribus mensibus duobus Iste Ludewicus multu desidiosus
fuit non bellicosus arte tornatoria studiosus Cui m Frankenfurd ac
nen a magnatibus recepit Johē rege Bohemie Marchione Brandenbur
gēsi et duce Carinthie electis et aquisgrani coronatus Cont̄ que p Adolfū
ducē Bauarie et fratē ipius Ludewici ac dēpm Colonien̄ sunt electus in Hus
senbusen Friderico duce Austrie et m Buma coronato Ludewico tñ a principib⁹
et ciuitatib⁹ in regem fuerat acceptus Totam Romā et Italiā nō armata
manu subiugauit sed heinrici antecessoris victoriis subiugatas pacifice est in
gressus Iste Adolfus dux Bauarie frater Ludewici Imperatoris habuit tres
filios videlicet Ruptū p̄senioze in Heydelberg p̄ncipē astutū Et dictus
fuit rubeus dux Et Rudolffum in noua ciuitate Saxon qui ambo
sine prole decesserunt Et Adolffum qui filiū habuit Ruptū senioze
et iste Ruptus duxit uxore filia regis Sicilie de qua genuit Ruper
tum p̄mogenitū Ruptū iuniore Ruptū et de Anno dni .m.ccc. in regem Romanoz electus
Ipe etiā Ludewicus Imperator mediante auxilio dni Balduuini tre
uerensis archiepi ac Johīs regis Bohemie multis bellis Friderici sui aduersa
riū debellauit videlicet Esslingen conseptē an Spiram Deinde apt
Argentinā et ultrā apud Molndorff ubi ipe Fridericū a Johanne rege
Bohemie captū et Ludewico p̄sentatū et sic cessauit discordia Anno dni
.m.ccc.xxij. Et consequenter Ludewicus Anno dni .m.ccc.xxiij. Romā pacifice
ingressus absq; electoz consilio z nō ab ecclia sed a Senatu in Romanoz
Imperatoē est coronatus Et deinde a Johāne xxij. papa .xxij. ppt̄ hec z alia
excommunicatus Et de inde Anno dni .m.ccc.xxiiij. Mathia archiepo Ma
guntin̄ mortuo Johēs papa .xxij. Henricū de Virneburg consecrauit in
archiepm Maguntinū qui deinde ab ipis Maguntin̄ ecclie prelatis ipm hēnri
cū rex Ludewicus de certa lib⁹ sedis Maguntin̄ infeodauit qui ea cont̄
iuramentū ipe p̄stitit p fide acceptauit Eo tempe quida Armleder
multis iudeis sibi gsidentib⁹ multis opidis expugnatis iudeos crude
liter martyrauit Et sequenti Anno sti dni .m.ccc.xxv. ipe Ludewicus Rome
quied nec de rem nioz ordine antiq̄m reuocauit Dresdenus ergo

ludewicq tandem memor q̃ per bella dñm Baldewinū treuer. epi
ar. Johīs regis Bohemie et cū consilio et adiutorio regnū fuerat adepti
cōnor. tuti regis Johannis filio de Karmthia electo uxore etiā eiq̃ raptū
absq̃ ecclie iudicio ꝓpō filio traditā non despōsatam ymo adulterā
tam ꝓfide obtinuit Karmthiou. Quāc illustris rex Bohemie Johēs
cōsedēatq̃ dnō clemēti ꝑpe sexto ad eiusdem Ludewici deiectionem
arcius laborauit. Nam anno dñi mccclvj Ludewicq ꝑpr̃ sua pstrā
demēita cū a plurib⁹ aplicis diuiq̃ amicabilit⁹ amenter z dulcter
allecto z correpto fuerat relud a ꝑpe obtenta sepiq̃ pronūciatoria
siue gr̃iosa destinata negasset et reclamasset a ꝑpa fuerat ab om̃
honore regio deposito et ut uerus hēticq̃ creationis antipe et cardina
lū et diuorcij ymo adulterij maffines causa degradato deiectus et
sententialit⁹ condempnato. Henricq de Virnberg etiā magunt. ar
epūs ꝓpt̃ fautorias eiusdem a sede magunt. similit deposito z deiecto
et dñs Berlaco de nassauia a ꝑpa clus confirmato z conseruato fuerat
et destinato qui ab aliquib⁹ fuerat acceptato sed m spūalib⁹ fere
vndiq; admissa. Et eodem āno quo ipe Henricq de Virnberg fuit
sic deiecto nullū penito habuit adiutoriū nisi a Cunone de Falkē
stem qui horribilit⁹ eis astetit omes adiutorios recepti Henrici deuas
tando et mactando. Qui Cuno pro hac ad ecclīaz treuerē fuerat
ꝓmotus et in breui pro hēricio mortuo Berlaco pacifice masit
in ecclīa magunt. Et eiā eode āno pro quia Ludewicq moriens
nibil ecclie se nō restituisset sed malis mala addidisset cū de vena
cione vsq̃ eucrsus fuisset et gmedisset se grauatū sensit sed alle
uiationis causa equm suū reastendit et modicū spaciū iens uel eq̃
tans et dolore resistente se mouere nō et melinas a suis amicis p brachia
recepto amplexato sustentato. Anno dñi mccclvij in octobre spūm
ei⁹ exalauit.

Karolus quartus Illustris pncipis dñi Johannis regis Bohemie
pmogenitus ac nepos Henrici septimi quondā Impatoris anno
dñi mccclvj die xj julij pro depositoe et degradatiom Ludewici
Impatois notar⁹ vocandis pncipib⁹ electorib⁹ et quibusdā in Rense
sollempnit fuerat electus et regnauit annis xxxij. Et sequenti anno
die 26 Nouembr⁹ pmitib⁹ qua plurib⁹ spectabilib⁹ ꝑsonis in romanor⁹
regem confirmato coronato et glioso⁹ installato. Qui tria karmethi
nū regna fugatis Lauro et marchione eiq̃ filio trinter duas et

plures munitiones et castra cepit et debinc Bauariam ingressus ipm Ludewicū ad huc iuuētutem minime nisus maxima copia armatoz sed ipe Ludewicus moritur et sic michi datū legit. Et anno dñi cccxlvij. Baldewinus et Johes rex Bohemie ppali suffulti auxilio Karoli in regem rōnoz eligi procurarunt quo anno maxia plio mē regem Francie et Anglor ppetrato dus Johes rex Bohemie pater ipius Karoli pncipis mptiris cecitate percussi nō tm inuictissimo armato 26 die Augusti sagitta in eodem bello letaliter vulnerato fuerat occisus. Et sequenti anno sti dñi Ayacelvij mfra octauas pasche Reinhardo de Westerburg consilio Ludewici regis et auxilio dñi Baldewini Treuirēsis sibi usurpauit quod Confluentini libenter audissent sed fuerūt tendelite capti et occisi. Verū hus pdecessor nō tm in regem sed et Guntherus de Swartzburg comites nobiles filiter in regem ab vna pte fuerat electus et ambo in campis aut ffrunckenfurt iacuerūt vnus ex vna pte alter ex alia pte. Ex ille de Swartzburg in breui ibidē finit victoriato ordinate deo Karolo. Et ibidē in ffranckfurd in ecclia sti Bartholomei sepulto et sic Karolo mansit et regnauit. Hic Karolus sapientissimus pncipis primo longo tempore pisius stetit. Et ptequā impator fuit sollempne studiū instituit in Metropoli Bohemie sti in Praga et liberalit dotauit nichil expices de bonis clerucz ibidē. Hic Karolus quatuor uxores habuit prima filia Rudolffi ducis Bauarie comitis palatini et hoc tempore imperatoris Bedam de Francia secūda de ducatu Sleswicensi de qua genuit filia qua Marchio Brandenburgen duxit in uxore quo mortuo filia fatua et insensata mansit. Impator eciā genuit de eadē filiū Wenceslaū substripti. Quarta duxit uxore Elizabeth nomē habens de ducatu pomeranie et Stetinen de qua genuit Sigismundū regem Vngarie et nūc regem rōnoz iam multis annis pro ut infra ac Johem ducem Porluten. Et pdictus impator Karolo de omnib filiis suis et filiabus magis habuit nepotē illi neptem sed omnes filij et filie ipius stirpes masculine et sine prole decesserunt. Hic Karolus astutissimo sinu et sapiens multis viris ad ppiam uenit ad dilectionē et eciā ad Romā ad Cardinales ubi eciā coronatus fuit p quatuor Cardinales ibidē ppt hoc missos. Et Karolus in magna multitudine populoz mitrauit ut Mediolanū debellaret sed minime fecit quia fracta expeditus et pecunias a Mediolensibus recepit. Et tandē ipe Karolo ad ppiam et in roma existente anno dñi cccxlviij. uenit et ibidem coronā impiale ab eod

urbano quinto recepit cū Elizabeth imperatrice supradicta. Qui karolus li
bere filiū suū wentzeslaū sub spiritū ad hoc puerū in regem romanorū
habuisset nō potuit. Sed tandem electoribus p munera ultra ipm Wentz
eslaū in regem elegerunt. Francfurdie anno dni .M.ccc.lxxv. et sic p
consequens ubique pro imperatore rex romanorum est admissus usq; ad suā deposi
onē. Sed gregorius ppa eidē wentzeslaū nullo modo ofmare voluit
quia consideauit puerū et electionem et promotionem ipius q imperatore
nō bñ stabit. Attento de ppa quo ppa. mortuo karolus audiēs sisma
ticie letatus est dicens mus filius noster coronabit. et sm̄ est ita mane
ambo ipie confirmatōes ad praxim miserunt nō petitas. Et per a
plos karolus in praga quieto mansit et ibidē obiit anno dni .M.ccc.
lxxviij. in vigilia andree ibidem in ecclia kathedrali pragensi sol
lempnit sepultus. Cui ecia karolo multos timē sibi subiugauit diu
vixit p astuciā suā et sapiaz plus quā armis multicientibus petuisse
quia multi duces fuerat in auro et argento et in multis. Duo ba
toli ipe videlicz anno dni .M.ccc.l. fuerūt flagellatōes. Et eodē anno
tyrnabat subitanea mors utq; quasi tota pars hoīm interiit. Sub
isto imperatōe karolo anno dni .M.ccc.lviij. venerunt hoīes tremendes
qui undiq; nutripabant. die Walpurgis. ad partes Elsatie cū xij.
milibus equitū et .vl. milibus peditū devastantes claustra ecclias vil
las oppida ppe Hagenaw usq; ad solū. Quibus occurrit milicia quasi
totius almanie ambelas bellū inire cū eisdem sed ad; aductū alema
norū clandestine recesserūt et dicebat q; ad instantiā karoli imp̄a
toris ibi venissent q; ecia tūc tpis dispetnie erat ad subiugandū et u
surpandū sibi dominiū totius rei ipe uō videt et intelligēs vero
citatē et voluntatē almanorū timēs cū suis omnibus nutrijs ultimas
eis ut cito recederit ne ipe cū eis mēficeret ab almanis. Ecia eodē anno
scī dni .M.ccc.lxij. decollatōis sancti johis baptiste fuit ventus validissimus qui
evulsit arbores infinitas et destruxit superbiosa edifitia turrim
scē victoris ppe Wormaciā etiam ni Castel et quia pluia alias tremu
it. Ipe anno dni .M.ccc.lxvij. dominica prima post festum decolla
tōis scī johis bapte fuerat fulgura mania ita q; monasteriū bte marie
ad gradus magnitr̄ tollit crucifixū fuit. Anno ecia ipius anno dni
.M.ccc.lxxij. a festo purificatōis usq; ad messem soluit maldr̄ siligis
pulcherrimi mensure. unius lb. viij. in communi foro et quartale vini octo
sol. bell. attm nō erat audituq; alicui eius simile q; aliquis homo fame pisset.
Sequenti anno multa siligis sol. viij. p lb. et quart. vini j. fl. in com foro.

Wenceslaus karoli preda filius rex Bohemie Coronatus aquisgrani
Anno dñi mccclxxvij pre suo karolo ad huc viuente et apud electores ordinauerat idem karolo pdcm suu filiu pmogenitu eligi sed postq
empto fuit quia electus ide wenceslaq Nam pro dux Rupto senior habuit (Ruprecht, 275
oppenheim luteram odernheim et Ingelnheim cu attinenciis ad vita sua
et suor duor coheredu eusdem nois a Treuerens Cuno d falkenstein maxias petiuer Magnate etia fuit in discordia p parte
Imperatois fuit ludewicq marchio missenes ad etiaz magnat p ppaz
pnas ad sugestione Imperatois Sed iste ludewicq etiaz magnat non
obtinuit nec habuit sed adolfus de nassauld ea potenc huit et vexit
ma cu etia Palatino Comite Imperatem et ppam et ostendauit se cu ege
francie sed pta desistebat Dux wenceslaus nichil bonu egit sed sep
potationib et tribaldeciis dedit ppt q et sepiq p principes electores monit
et uocatq et pie correctq sed in omnib nichil curauit Sed in pragis et in
Bohemia more porcino maxies illud sollempne studiu ibide i pragis
ad nichilu redegit Nllm sollempnie virtu seu nobilitate seu litteratu curauit
et doctores omes meliores quasi expulit quor aliq ad Renu heidelbergh
et alibi uenerut et ibidem se principib3 ouxerut et ad eusdem regis depo- 23
labouauerut Et sic tandem pta militias amittes ppt eig vicia et demerita
deposit est anno dñi mccclxxvij fria sexta ante bartholomei et pta deposicois
sua uixit annis ad minq xvj nichil tenet fecit Que etia fuit finis
gissimus rex vngrie cepit et multis ebdomadis captu in turrenta detinuit et pnea libeatq masit in bohemia more solito Dux wenceslaj
tpe multa nobilia et enormia fta in mundo ppetta sunt ppt sua maduer
tencia z stultitia Eo tempe rex luttrawnor pragenq ad sugestione po
lonay et Cracouien cepit bi filia regis vngrie regnia polonie copiatam cu wilhelmo duci austrie et ea duxit in uxore et xpiano effatus est
et hodie bonq est xpianq cu tota luttrawania Item rex karolo de durnicia
vngrie mittens ibide ab vngris missus Item rex anglie p ducem
lancastre cosanguineu suu capto z interfecto et ipe dux regem anglie
accepit ac filia sua dedit ludewico Comite palatino Reni filio rupti
romanor regis nata septi Item rex francie mamaq effatus et nichil
valens Item regina ducis virit regem Bauarie et Nortlbergia sub
iugauit et ita masit regina sup tbo pdcis regnis et filiq eig pta cam

usq; in hodiernu diem. Eodem anno dñi .cccc.lxxxvij. in octobre in quada expedicõe Cristianissimi regis vngarie cui in auxiliu uenerunt nonnulli nobiles de omnib; ptibus xpianissimi comitis palatinos et Curtzos cũ quib; mouit bellu durissimu in quo bello fuerunt plus quatrginta milia xpianorũ nisi et aliqui capti. Et fuit ibi flos militie multarũ regionũ regnorũ et puincarũ scz ffrancie Anglie Almanie pulie Bohemie hispanie et polonie et quorũ paucissimi euaserunt.

Iste anno dñi .cccc.lxxxvij. die xj. Januarij dñs epus herbipolen de Swartzburg obtinuit victoria contra ciuitate herbipolen et ea sibi subiugauit et ciues hito bello in campis cũ eodem dño suo epo et nitsperti fuit de ciuib; rebelles ni campis et ni ciuitate ad quingentos viros.

Innocencius sextus de Auernia successit anno dñi .cccc.lxxxiij. Et sedit annis x. obijt in Auinnona ibidem ad Carthusiem sepultus in nouere pulchitudinis ipe ostruxit. Hic Innocencius in ambasiata misit dñm wilhelmu grimoardi abbatem Marsilien qui progressus ppatus et urbanus quitus nuncupatus ad dñm Mediolanesem videlicz Barnabo qui barnabo eundem dñm wilhelmu coegit ipas ltras sue ambasiate comedere ipmq; sup asinu ligauit versa facie ad caudã et cum pugnis et latronib; de Mediolano expulit et sic ad ppiam reuersus fuit.

Item anno dñi .cccc.lxxxiij. vigilia pasche fuit festu Georgij martis et eode anno fuerunt vince destructe p grandines. Et eodẽ anno Turbatini transierunt adnũ suo duce. Et eode anno luce crouart fuit magnus tremotus per qua basilea corruit et multa edificia pulcra ibide destructa fuerunt vnde dr̃ in publio Eyn rmig mit eym dorn dein hubyserg usser torn Eyn zymer arebs der brugge zal dir viel basel ober al. Et eodem anno fuit magna caristia vini. Et eode ano karolo imperatore fuit in metis cũ pncipib; electorib; solleinpnissime electores quilibz in suo officio imperiali ministrantes.

Urbanus quitus ytmaldensis successit anno dñi .cccc.lxxxv. Et sedit annis viij. Obijt in Auinnona et ibide sepultus De hoc urbano vide in paragrapho precedenti scz Innocencij sexti. Hic urbanus volens se vindicare in Mediolensem ducem de iniuria sibi illata ut in paragrapho precedenti confedeauit se karolo imperatori et aliis qua plurib; et vetera ad eu karolus imperator ad Auione anno dñi .cccc.lxxv. i mense Junij

Cxxxix

Hic urbanus a milis pro sto habet nam valde deuote in apparicia fiunt et in treugis et bificijs dandis parassimus et no nisi tratis seu alis abilib⁹ bificia gtulit. Hic marie gtia fiunt dns archiepiscopus mediolanen sed modicu cons eos facē potuit. Eius karolo ymperatore fiunt cordialit secū sed dolose fcā sua expedit dmittens ppiam et ecclias in pris suis. Item pdecs dns vrbanus quinto cū annos dm mcclxxxix nitebatur roma et ibi mansit fe duabus annis cū curia sua et ad cū hic uenit ad roma karolo ipatore et ab eo cīa corona imperiali brepit et ppa obuiam mpatore in roma equitauit et mperator de equo descendes ppiam ad gradus sti petri pe dester cū freno oduxit. Et de inde ppa dimissione recessus et ibidem in breui pro obijt sti anno dm mcclxxx. Huius tempe sti anno dm mcclxxj grandines deuastauit et peruersit vineas ppe ceuenam. Item anno dm mcclxxij fuit et violauit maxia multitudo locustaz ita q̄ claritas celi respira vix poterat p eaz multitudie volantes quasi omie viridi tam de vineis quia de arboribus in septembrie et statim eodem anno seque bat magna pestilencia in Lenzenaco. Item anno dm mcclxxiij fames maxia fuit in tra ista teneri. Item anno dm mcclxxiv fuit conflictus magnus apud Spredelmisen et victus walramus comes de Spanheim et multi interfecti

Gregorius undecimus lemouicen⁹ sucessit anno dm mcclxx et sedit annis viij obijt rome ibidem sepultus. Hic primus Car dinales bellifortes duos qui pro coronacōe sua ppter certas visiones quas dicit se habuisse a dno vrbano predecessore suo roma dolenē iuit ac ibidem curia transtulit de dumione. Mortuo dno Gerlaco de Na saw dyepo Magunt. anno sede coronationis dni Gregorij xl cita ad suggestione dni Karoli ymperatoris deus dns gregorius pmodit eccliā johā m gallicū de dcā ecclia Magunt. Sed capitul Magunt. postulauit dnm Adolffum de Nasaw epm Spirē sed hec postulacio no profecit ppter potentia ymperatoris. Et pdcs johannes gallicus habuit possessione. Et statim pdcto hoc in breui vix duobus annis elapsis fuit uitoriosus idem johes gallicus. Et sidario Adolffus quis Spiren postulatus fuit et in possessione inductus et sic obtinuit licet mperator contrarietur. Item anno dm mcclxxxj fuit morsus lupor in hoies mirabilis. Et statim sequebat eode anno magna pestilencia. Et sequenti anno sti dm mcclxxij fuit maxia inundacio aquar p totam Almaniam et Renum tm creuit apud moguntia q̄ excessit superiores gradus ecclie beate maie

virginis magnitᵉ nuncupat' gradu et soluit malda siligis i wōr
tia vnc ſ̄ hll et quartale vnc ſ̄ hll et eodem anno fuit mirabil'
secta corizantiū in publico

Urbanus sextꝰ natione neapolitanꝰ primo epūs barēn et dcūs
bartholomei fuccessit anno dñi .mccclxxvij. in die paschē co
ronatꝰ et sedit ānis vj et obijt rome pridie idꝰ julii anno dñi .mccc
lxxxix. Sepultꝰ apud scm petrū huic p̄m decessit barēn et post
quā electus fuit dilatauit fimbrias suas et ꝓter hoc contra se car
dinales provocabat qui et romā exierūt et alibi in fundis et in terra
na elegerūt et sniam in eū protulerūt et sndm eū suo antipapa in francia
venerūt q̄ sniam quasi ad xl ānos duravit usq; ad concilium gnā
le constantiense in quo tractatū est pro ut in sua. De quo sniate
karolꝰ imperator ad huc vivus gaudebat speravit se ex hoc obtinere
q̄matiōz in p̄n pro filio suo ladislao q̄ et fm est. Ipse etiā urbanꝰ
ppa ut francigenas repelleret vocavit karolū ducē durate et sibi
regni apulie gtulit q̄ et idem obtinuit. Cui ꝓtinus idem urbanꝰ
secuto in neapoli et luceriā resedit et in luceria seu suos cardinales re
pit et interfecit qui fovebāt karolo defuncto. Sed dcūs karolꝰ contra
ppam provocatꝰ eū repit et multas molestias ei intulit et ꝓsequebatur
Cui tū ppa in luceria p dcm regem obsessum gentes ducis andega
nen sibi adisse libēanter et ad barū direxerit. De inde tamen ibi cū ga
leis in ianuā direxerit. Et de inde pro ānū romā rediit ibidē mor
tuꝰ et sepultꝰ ut supra. Et fuit p̄dictus urbanus altus de sui capitis

Bonifacius nonus neapolitanꝰ successit anno dñi .mccclxxxix. co
ronatꝰ rome die nona mensis novembr. et sedit ānis quindecim
Obijt die p̄ma octobris anno dñi .mcccciij. Hic bonifacius natione
neapolitanꝰ et maximus symoniacꝰ nam pubce vendebat omnes ecclīas
dignitates platias et beneficia. Et quicūq; plꝰ dabat habebat. Et ꝓpter
hmoi questū mare ditatus fuit quas etiā pecunias expendebat largit
ꝓ tēre ecclīe nam potenter bononiā pisiū et spoletū parmā tuderti
et omne patrimoniū scī petri sollempniter recuperauit et totā romam
cū capitolio sibi potentissime subegit et castrū scī angeli firmauit
comitem fundeū devicit ac totū comitatū fundeū sibi subegit et ca
paniā ita q̄ potentissimꝰ ppa fuit in ytalia sicut fuit seu esse potuit
a sō silvestro et ultra. Iste etiā bonifacius regem hungarie cyprianū
et clem̄ confirmauit et eidem dedicauit [illegible] per totā almaniā contexit-

nassau Nassauia Johannem etiā de nassauia in Alemāniā imperatorem promouit qui johannes

etiã in roma in ppa psõna fuit pro eodem dꝛepatu licet tonc eũ Josfrido de limigen fuit electus sed hic nõ potuit resistere Coronauit etiã Conradũ de zoltolo ad verden et Fabianũ ad Spirens etiãs qui Fabianus est vng de helmstat et hodie in eodem epatu vuult sti anno dñi mcclxxxxix in pfesto vdalrici sptie Et idem Bonifacius multis dꝛ multis ecctijs pfuit a quib⁹ multas hꝛbuit pecunias Huius Bonifacij tpe stitit anno dñi mcclxxxx quo mortuus est adolffus dꝛepus Moguntin⁹ cui successit Conradꝰ de Romsberg qui rexit vnj ãnis et mortuus est cui successit Johes de Nasauilb frat⁹ supdci adolffi et ambos tam Conradũ qꝫ Johem ofmauit et ecctas pfuit Huius tpe antipa Clemes septimꝰ mortuꝰ et anticardiales elegerũt Innocciũ tredecimũ anti pam qui nolauit et noluit laboꝛare pro vnione fidelit

Hic Nocentius septimꝰ successit in Roma anno dñi mcclxxxxv⁰ electus die xvij⁰ mens octobꝛ eiusdem ãni Et anqꝫ electus fuisset cũ nitra rexit clauc ipe tuit Cardinalis cũ aliis Cardinalib⁹ sollempnit⁹ z publice voluerut iurarit et promiserit ꝛc omnib⁹ modis laboꝛare pro vnione ecctie Sed superbia kathedre mole lolbardor⁹ ut fuit inflamata nichil egit Sed statim ptoquã duob⁹ ãnis rexit mortuꝰ Rome ibi dem sepultꝰ anno dñi mcclxxxxv die vj Nouembꝛ Et p eosde duos ãnos clerꝰ wormacien in magna fuerũt discordia cũ ciuitate wormacien Totꝰ etiã clerꝰ extra ciuitate worm fuerũt ad tres ãnos et amplius Ipi clero dñs Rupta vice fortiꝰ assistebat Ciuitati nõ dñs Johãnes dꝛepus Magunt⁹ cũ magna liga principũ et ciuitatũ Sed clerꝰ videns se delictũ ab omnib⁹ vasallis suis cepit pugnare gladio spuali et ciues pressib⁹ multiplicit grauare in tñ etiã pro porte ciuitatis opidã et villas claudebant ad aditũ eor nec intromittebant ad emendũ nel vendendũ ita qꝫ ciues wormacien et pticulꝛ mechanici male steterũt et inoperiũt se et sua a ciuitate alienare Cui pfato dño Johe dꝛepo Magunt⁹ vna cũ dño Rupto Cõnoy tũc eosdem ꝛcordarũt Dixit etiã ppa pfuit nigro Matheo de Tractonia d epatu wormacien vacan p mortem dñi Ethardi de Ders qui obiit anno dñi mcclxxxxv die xj Maij

Gregorius duodecim⁹ venetianꝰ successit Rome electus anno dñi mcclxxxxvj in Nouembꝛ similiter nolauit et voluit laboꝛare p vnione ecctie etiã cedendo ppatu si nitꝛ fuit et ita etiã stetit Et ita etiã pro coronatione ratificauit et ita etiã stetit oib⁹ ꝛgib⁹

et pncipib9 ac etiã nuncie Benedicto vnĩ Similiter qui etiã Bndictus ni
sua electõne silitez et iuerunt laborare p vnione etiã ẽsistiado Pre
fati itaq; duo ppe Gregoius xtĩ et bñdictus quia nõ laborabat pro
vnione ner fuarũt uota et iuramenta sua deoq; Cardiales utriusq;
pns ab eisdem se subtraxerũt et ad ciuitatẽ pisanã quenerũt trac
tantes simul de vnione ir Et grilio vnũsali p totũ vniuersum
conuocato ad eandem ciuitatem pisanã ubi quoit maxiã multi
tudo doctoz z ambasiatoz ẽptum et supioz xpiantat Et sollepn
grilio celebrato ibidem ambo videli; Gregoius et bñdictus fuit depo
siti et hẽtici declarati Qui tñ grilio ac depoicionib9 nõ obstãtib9
Rupti tõnez rex et Ladislaus rex Apulie Gregorio et rex Arrogo
nie Benedicto adheserũt predicis duob9 fortit usq; ad sanctũs effluxe

Alexander quinti nacione decandia pti depoitoz pdam pfato
tri Gregorij et Bndicti ni pdicto conalio ni pisana ciuitate p
Cardinales utriusq; pdoz greedit electus Decessit de pdta ciuitate ad
Bononiã et ibi approbauit et gfirmauit oia p grilio habita.
Electus uo fuit Anno dni Mcccx die xxvj mes July Et postqua sed
x mensib9 obiit Bononie ibidem sepultus apud fres mnoz quoz
ipe vnus de fratib9 mioribus fuit

Johannes vicesim9 tertius Neapolitanus electus per pfa
tas ambas ptes Cardinalis Bononie Homo magnanim9 et milti
talis et pudo et coronatus ni die sancti vrbani ipe et martirib

Ruperti primus dux Bauarie et Comes palatin9 Rhen pti deposi
cione Wentzeslai pdi Anno dni Mcccx Sabbo pxima ante
festum sti Bartholomei apli fuit electus p duos Johem magunti
Fridericũ colonen et Wernhez Treuerẽ archiepos Alijs electorib9 uoca
tis sed absentib9 in Rense et ibi sollempnit ad sedem fuit posit
pntib9 quia pluib9 pncipib9 Et regnauit ans ix mesib9 ix taliter
qualit Et sequti anno sti Anno dni Mcccxj idem Rupti Italiã intrauit
cũ El lanceat tm cũ duo Archiepo Colonen et duce lotharingie filiastro
suo et aliquot alijs quis pncipib9 comite Mediolanen sed nichil profecit
sed mbrem redijt et cosequet in Almania in heidelbg masit Et eo
toto tempe dns Archipus magunti Johẽs et lantgrauius Hassie i magn
ms fuerut gguerris p tres cinuos anos Et cũ nullus eos gordare
potuit et multis dampnis eutrasq; ptis ceptis tandẽ se mutuo gor
darũt Duce Rupto regi Bonifacius ppa Decimã cleri p Almania

LECTIONES AUGUSTANORUM EDITORUM
PROFITES CUNIUK.

PROFICISCUNTUR.

XXII Idem si a tetragona basi proficiscatur. & ad unum uerticem eius lineae dirigantur. erit pyramis. III. triangulos plateras uno tamen tetragono in basi posito. sup quam ipsa extrema quadrati figura fundata é. & si a pentagono surgant v. lineae. Rursus pyramis quinq; triangulis continebitur. & si ab exagono sex triangulis nihilominus & quamoscumq; angulos figura habuerit. sup quam pyramis residet. tot ipsa platera triangulis continetur. ut in subiectis descriptionib. palá é.

SOLIDORUM GENERATIO NUME. ROR.

III Dicuntur autem huiusmodi pyramides hoc modo. Prima pyramis de triangulo. Secunda pyramis de tetragono. Tertia pyramis de pentagono. Quarta pyramis de exagono. Quinta pyramis de eptagono. Idemq; in caeteris constat numeris. Nam quo lineares numeros é diximus. qui a bino pfecti in infinitum cumulant. Ut sunt. I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII. VIIII. X. His autem ordinatim compositis. & inse invicem cum distantia iunctis. superficies nascebantur. Ut si unum & duo iunge res. primus triangulus nasceretur. id é. III. & cum his ad iunge remus. III. id é ternarium. senarius triangulus rursus occurrere. & post hos tetragoni uno intermisso. Pentagoné uero duob. exagoni tribus. eptagoni relictis. IIII. nascebantur. Nunc uero ad solidorum corpoꝝ pyramidum ipsae nobis superficies naturalit figurate. pueniant. & faciendas quidem pyramidas a triangulo ipsi nobis triangulu componendi sunt. Ad perficiendas uero pyramidas a tetragono tetragoni. Ad eas uero quae sunt a pentagono.

Vaticanus Urbinas

é. angulos ū octo. quoꝝ singulos ꝑ huiusmodi continiae ualeꝫ ꝑ ore fiere tetragon ipse ꝑductus é. Ergo ex natura ꝑfuso numero recta forma descripti sunt. subiecti tetragoni nasc & ex his tetragonis qui sub notati sunt orbi pue

NU	ME	RUS	NA	TU	RA
I	II	III	IIII	V	VI
TETRAGONI					
I	IIII	VIIII	XVI	XXV	XXXVI
CUBI					
I	VIII	XXVII	LXIIII	CXXV	CC XVI

Et quō omnib. orbib. ab aequi lateris quadratis ꝑfectus ipse omnib. partib. é. Nam & latitudini longi duob. compar é altitudo. & secundum sex partes sursum. deorsum. dextra. sinistra. ante. post. sibi aeq necesse est. huic oppositum. contrariumq; ee oportet longitudinem latitudini. neq; haec duo ꝑfundi q lia. Sed cunctis in aeq̄l lab. quamuis solida figura litate orbi longissime distare uideatur. His sunt u

Bis. tres. quat. vel ter quater quinques. & alia h

h quae p inaequales spacioꝝ gradus inaequaliter

Haec autem forma greco nomine scalenos uocatu dari possumus dicere. quod a minore modo cat ad maius. Vocat autem eandem figuram g sperniscon. Nos aut cuneum possumus dicere ad quam libet illam rem conscribendam cuneos

Neq; latitudinis. neq; longitudinis. neq; altitudi ratione quantū commodum fuerit. tantū l minuuntur. vel crassitudini ꝑfundatis. Au hos plerumq; necesse é omnib. partib. in aeq

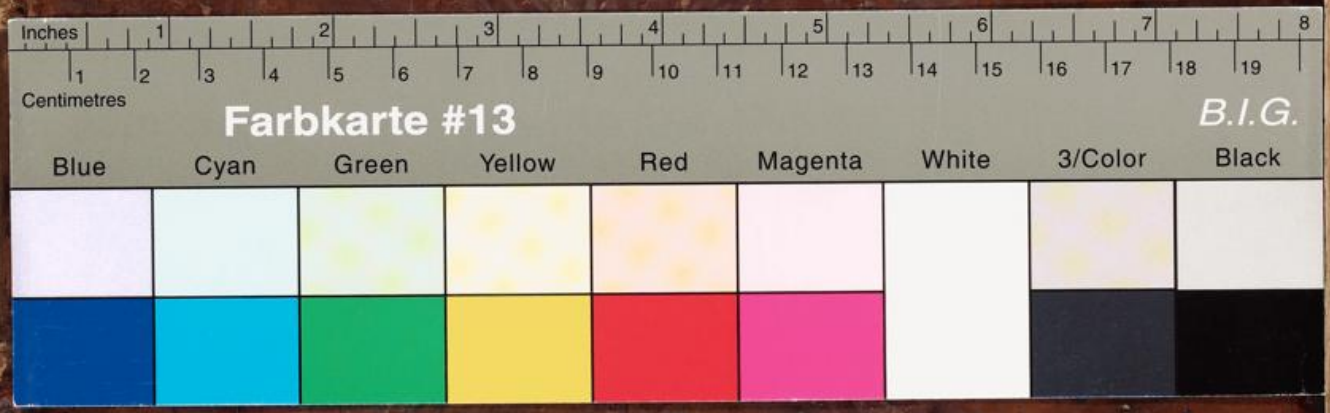

Handschr.
177
fol.

Inches
1
2
3
4
5
6
7
8
Centimetres
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black